Vetésky M

Térkép. T. 7269.

A vármegyének iránytübe foglalt czimerével diszitett lapon alól a jobb sarokban a négy járás elnevezése olvasható. Felirata pedig:

SZATHMÁR VÁRMEGYE
(COMITATUS SZATHMARIENSIS)
Per Cyril Mezeő et Ant. Zanathy jur. Geom.

a sarokban balra: Reduxit M. Vetésky.
jobbra: H. Benedicti sc.
fölül jobbra: 38.
legalól: Méltoságos Grof Károlyi Josef Ő Nagyságának, Tek. Nem. Szathmár Vármegye Fő-Ispánnyának háládatosan ajánlják Görög és Kerekes.

Szines rm., mér. a rl. 23.8 : 33.2 cm.

Votesky, M.

Térkép. T. 7271.

A megyének iránytübe foglalt czimerével diszitett lapon alól jobbra a négy járás van felsorolva. Felirata:

BEREGH VÁRMEGYE
(COMITATUS BEREGHIENSIS)
Juxta ‖ Del. I. Budinszky Ord. Geom.

alól balra: Reduxit M. Votesky.
jobbra: Sc. H. Benedicti.
fölül jobbra: 29.
legalól: Méltóságos Gróf Festetits György Ő Nagyságának, hazafiui igyekezetek' hathatós Előmozditójának ajánlják Gőrög és Kerekes.

Szines rm., mér. a rl. 31 : 24 cm.

Szeretettel meghívjuk Önt
és kedves barátait
vetlényi zsolt (festmények) és
hapák péter (fotók)
kiállításának megnyitójára
2000. december 1-én 18 órakor,
a **Mai Manó Ház**ba.
(1065 Budapest, Nagymező utca 20.)

Az esten bemutatásra kerül
V.Zs. "Hajnal a Tükörben" című
képzőművészeti albuma.

A képek december 1-től 10-ig láthatók, naponta 14 és 18 óra között.
Telefon: 473-2666 e-mail: maimano@matavnet.hu
Vetlényi: 342-0643 Hapák: 06-20-9725-134

Az élet egy luxus (-cikk). Amolyan tűnékeny ajándék... Így használd! A nyomor utcáit kiszínezheted szemed tüzével. A világ szomorú. Csak te vagy szép benne, szárnyas ifjú.

Én is csak így, a magam egyszerű módján tágítom szív-tájam határait, ahol szabadon repülhetek. Jó néha összetalálkozni az égen emberekkel, akik szintén megtalálták a szárnyalás titkát.
Te vagy az egyik, Drága Cimbi!

- És lehet, hogy Te leszel a másik, ismeretlen ismerősöm.

"Meglesz már a kincs reggelre, azt hiszem."

SAVE THE CHILDHOOD

VETLÉNYI ZSOLT

Köszönet
Nicola Parovnak,
Szekeres Marinának,
Nagy Zsoltnak,
Rókás Lászlónak,
Lengyel Péternek,
Bana Róbertnek,
Boros Csabának.

Külön köszönet ALMÁNAK és LILINEK

TÁMOGATÓK:
STORM Reklámstúdió Kft.,
Nemzeti Kulturális Alapprogram, Soros Alapítvány, Fenyő János Alapítvány, Siemens,
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Westel Rt.

SAVE THE CHILDHOOD

vetlényi + hapák

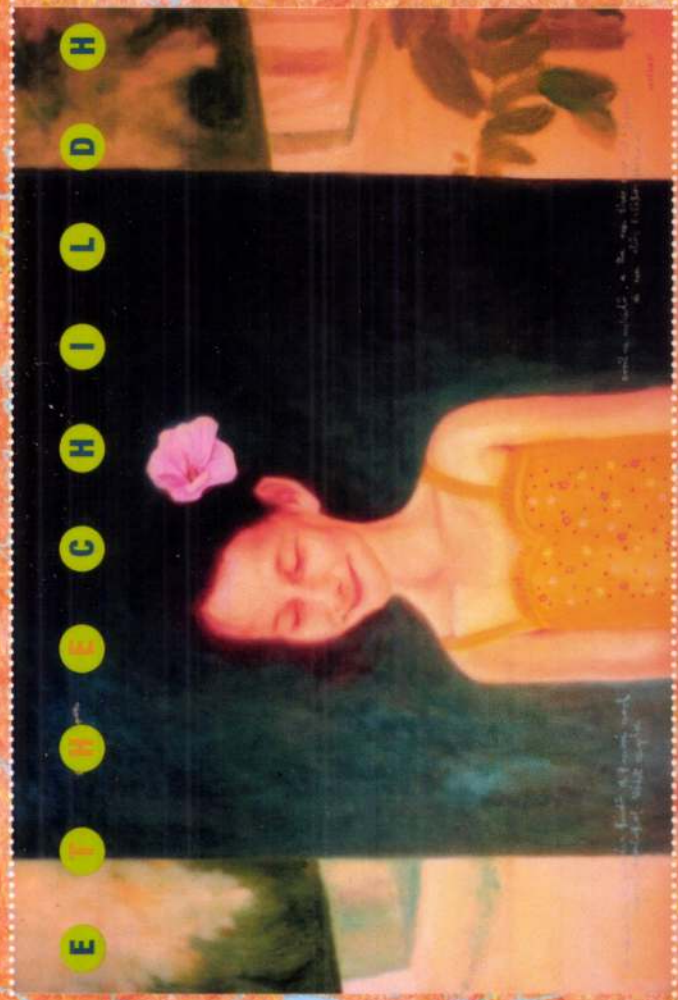

HEARTLAND

VETLÉNYI

Szeretettel meghívjuk

Önt és kedves barátait

VETLÉNYI ZSOLT

kiállításának

megnyitójára

a Café Miró-ba

(Bp. I. ker. Úri u. 30.
tel.: 375-54-58,
V. Zs. tel.: 38-50-781)

1998. november 20-án

19 órakor.

A képek nov. 20-tól

dec. 10-ig láthatók.

HEARTLAND

BEZÁRHATOD TENYEREDBE, A NAGY VILÁG EGY KISMADÁR MOST. ENGEDD,
SZÁLLJON FEL AZ ÉGBE, SÖTÉTSÉGBŐL KI A FÉNYRE. GONDOLATBAN VELE
SZÁLLHATSZ EGYIK ÁGRÓL MÁSIK ÁGRA, A VALÓSÁG MOST NAGYON FÁJNA —
FENTRŐL MINDEN SZÉP. FELHŐK ALATT, EMBEREK KÖZT, ROSSZ ÁLMOK HA
KÍSÉRTENEK, NE HIDD EL, HIÁBA HÍVNAK, NE ENGEDD, HOGY ELÉRJENEK! TE
CSAK MARADJ OLYAN TISZTA, MINT A HÓ! REPÜLJ A FÖLDRE, HIDEG FÉNYBEN
TÜNDÖKÖLVE, MINT A HÓ REPÜLJ A FÖLDRE! NE NÉZZ HÁTRA, CSAK ELŐRE,
CSAK ELŐRE NÉZZ!

Bodi László

Vető János, grafikusművész

Bán András: Képek géppel.

Művészet, 1987. június, 35-old.

10 ÉVES A SOROS ALAPÍTVÁNY 10 1994

SOROS NAPOK

1994. SZEPTEMBER 10 - OKTÓBER 3.

A Soros Alapítvány Kortárs Művészeti Központ
valamint a Ludwig Múzeum, Budapest

szeretettel meghívja Önt
a Tízéves a Soros Alapítvány
c. rendezvénysorozat alkalmából megrendezésre kerülő

TÖBB MINT TÍZ

kiállításra.

Megnyitó: szeptember 30-án, pénteken 18 órakor

Megnyitja: Soros György

Ludwig Múzeum, Budapest
(Budavári Palota A épület)

1994. szeptember 30- október 23.

Erdély Miklós	1984	Zuzu/Vető
Kelemen Károly	1985	Trombitás Tamás
Bak Imre	1986	Jovánovics György
El Kazovszkij	1987	Ádám Zoltán
Samu Géza	1988	Károlyi Zsigmond
Helyettes Szomjazók	1989	Nádler István
Fehér László	1990	Újlak csoport
Kovács Attila	1991	Gerber Pál
Sugár János	1992	Szűcs Attila
El-Hassan Róza	1993	Szirtes János
Bukta Imre	1994	Várnai Gyula

SOROS ALAPÍTVÁNY

1014 Budapest, Orosz Szentes 9. Telefon: 202-6211. Telefax: 175-7767

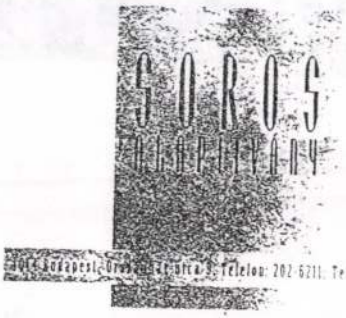

pa a bécsi kongresszus (1815), illetve a Szentszövetség irányelvei szerint éli „békés", de elégedetlen életét. A kivételes tehetségű Metternich (aki, mint tudjuk, Kissinger ideálja; Metternich jelentőségéből írta doktori disszertációját), Európa hatalmait látszólag is csak időlegesen egyensúlyban tartotta. Hangoztatta *egy nemzetek feletti európai elv* érvényesülésének fontosságát, és elkönyvelhette azt, hogy az Európai Közösségbe még Franciaországot is bevették, azaz nem alázták meg a legyőzöttet, hanem együtt akartak működni vele.

Az Egyesült Európa csírája már kikelőfélben volt. Mintha valaminek megint eljött volna az ideje! A nemzetek feletti általános európai elv azonban mégis csődöt mondott, mert egy tényezőt, egy alapvető elvet kihagytak a politikai számítgatásokból: azt, hogy egy szövetségi Európát rendi társadalommal, kiváltságok fenntartásával, a kis nemzetek elnyomásával nem lehet megvalósítani. Felvethető a kérdés, hogy a polgári társadalom meg tudta volna-e valósítani a szövetségi vagy egyesült európai gondolatot. Nagyon valószínű, hogy igen, legalábbis ez következtethető az Amerikai Egyesült Államok mai példájából.

Egyszóval az 1848-as forradalmakban a polgárságnak lehetett és kellett volna szóhoz jutnia. De még előbb, Napóleon legyőzése után, azonnal a polgárságnak kellett volna irányító szerepet kapni Európában. Ezt Metternichék nem értették meg.

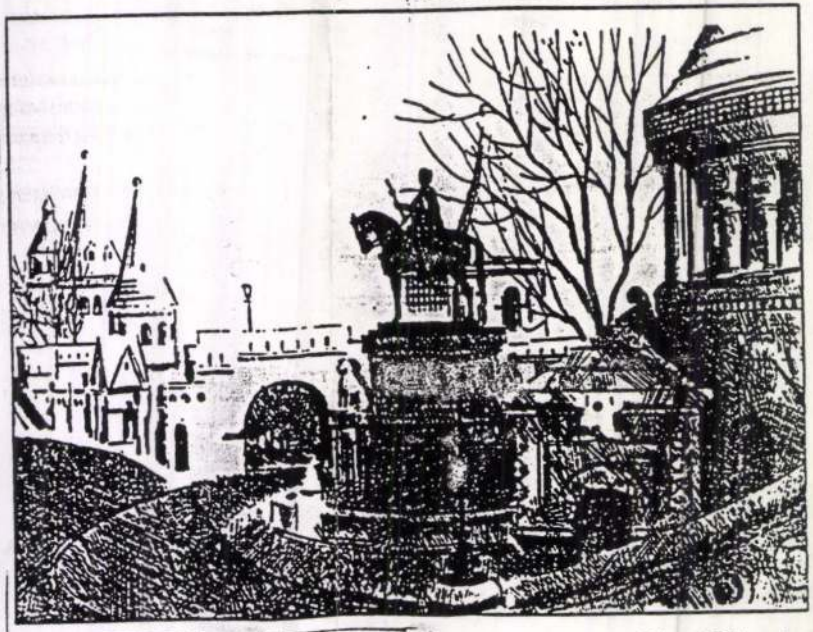

Gönczi Béla rajza

eltörlésébe, és igazi parlamentarizmust szándékozott bevezetni. Szépnek mondható az is, hogy az egyetlen *vértelen* 1848-as forradalom Pesten volt. A nemzeti gondolatot is óvatosan kezelték, nem akarták kiélezni a helyzetet: 1848-ban nem követeltek elszakadást Ausztriától! Ez csak egy évvel később vetődött fel, miután megtámadtak bennünket, és a kivívott eredményeket kezdték megnyirbálni. A forradalom eredetileg hűséges maradt a Habsburg-házhoz, annak ellenére, hogy Petőfi és társai, a polgári radikális fiatalok szociális köztársaságról álmodtak eddig. Milyen érde-

Ausztriában. *Nemeskürty* István elmondja, hogy annak idején a 12 éves *Bartók* Béla fellépett Nagyszőllős háromezer lakosú város iskolai hangversenyén. Az újságíró, a helyi lap tudósítója és kritikusa megjegyezte, hogy egy zseni zongorázott az iskolai hangversenyen. Egy kisvárosban lapja és kritikusa volt, aki elment a hangversenyre, és bizonyította, hogy hozzáértő. Ekkor veszik fel Budapest, Szeged, Debrecen, Pozsony, Kassa, Kolozsvár, Szabadka, Marosvásárhely, Ungvár mai képét. Budapest igazi világvárossá lesz, földalatti vasúttal, hatalmas lakó- és üzleti

Vera János

Vető János, grafikus

Vető János és Méhes Lóránt grafikái

Szeretem a színeket. Élnek. Vető János és Méhes Zuzu képei általában brillantrosa, neonzöld, világító narancssárga és türkizkék színben pompáznak. (Például: rézgálichalom ragyog egy térben — és apró színes ufószerű kavicsok, tranzisztoros kövek veszik körül: ezt hívják posztmodern szociálimpresszionizmusnak.) A grafikák az ezt kísérő jellegzetes Vető—Zuzu humorból adnak ízelítőt.

Én lassan már 1970 óta kísérem figyelemmel a két művész pályafutását, és '80 óta látom meglepődve, hogy együtt dolgoznak. Hiszen annyira különbözőek. (A mosolygós Vető János a hetvenes évek egyik legismertebb fotósa volt — miközben a zordon Méhes Lóránt hiperrealista képekkel próbálta elkápráztatni a közönséget.) Aztán találtam magyarázatot: a XX. században, vagyis ma, annyi művész él egyszerre, mint eddig összesen az emberi történelemben (persze, több az ember is általában). Ez nehéz helyzetbe hoz mindenkit, pláne a szegény művészeket, hiszen mindegyik az énjét, az individualitását viszi vásárra. Mármár azt hisszük: az egyéni különbségek, nagyszerűségek, excentricitások versenyét látjuk — és elfelejtjük, hogy a művészet mégiscsak egyénfeletti. Azt hiszem, Vető János és Zuzu valami nagyon fontosra jött rá: ha ketten vannak, végre megszűnik, feloldódik az egójuk — és kezdődhet a művészet!

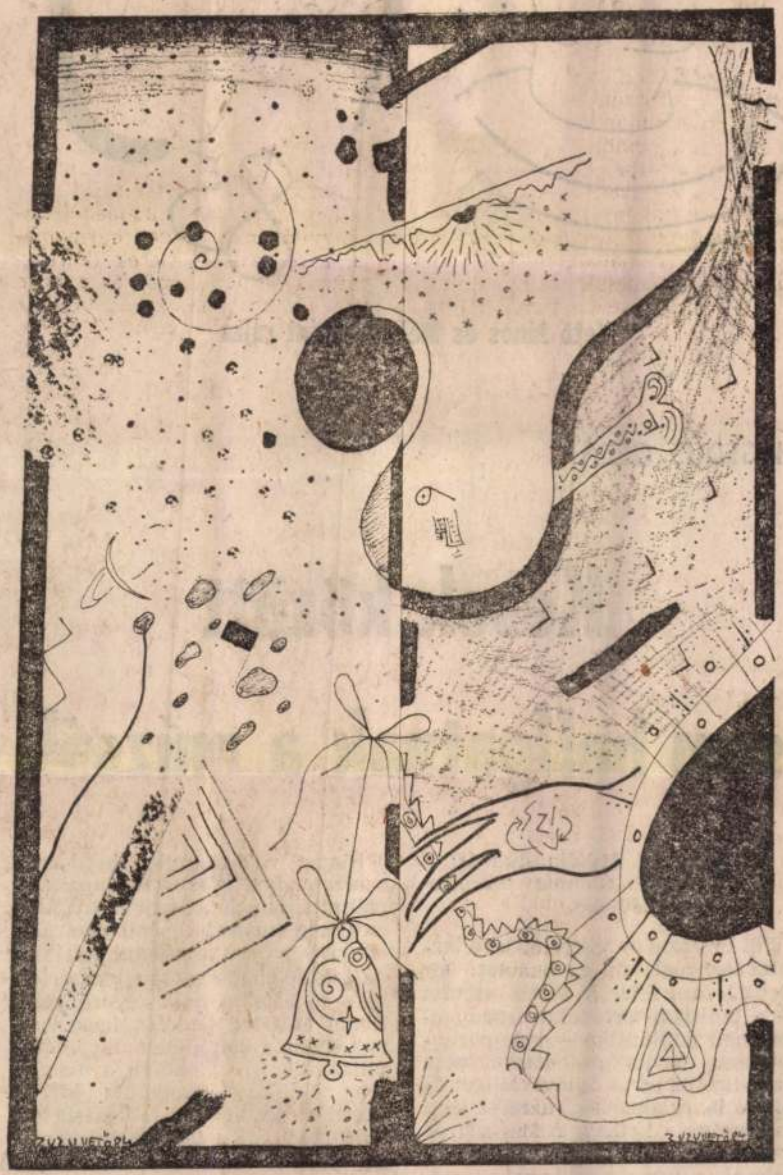

Kozma György

ánt grafikái 12.

n.10 XXX/2

HEGEDŰS GÉZA:

Kések között sem hallgatnak a múzsák

■ *Rónai Mihály András: A késdobáló főműve (Szépirodalmi, 280 old.)*

Fél évszázados költői út java termésének foglalata ez a kötet: egy életmű lírai fele. A másik arculat — a politikai-történelmi-irodalomtörténeti publicistáé — vele párhuzamosan bontakozott-gazdagodott. Ez a lírikus tehát bölcselmi igényű közíró is, és ama közíró egész lelki habitusával lírikus. Az esszék és cikkek egy költő prózai megnyilvánulásai, a versek pedig egy történész-irodalomtörténész felkészültHiszen valamennyien hordozzuk a sérelmeket, gyászokat, tapasztalt méltatlanságokat, de nem találkoztam még művészi egyéniséggel, akit ennyire gyógyíthatatlanul tett volna szüntelen haragosan megsértette a történelmi múlt egésze, mint Rónai Mihályt András. Igaz, vannak ebben a költői életműben derűs pillanatok is, különösen a magánlétet betöltő lankadatlan hitvesi szerelem áhítattól tréfálkozásig terjedő lírája, de a félelemmel kezdődő költészet egésze a lelki magatartást meghatározó haragba és méltatlankodásba torkollik.

...DI LÁSZLÓ:

„Muszáj

■ *Kacsó Sándor: Virá alatt, iszap fölött; Fogy virág, gyűl az iszap; Nehe szagú iszap fölött (Magvet 619, 733, 680 old.)*

Merre nézhetett az erkély?

Bár többször jártam *Kacsó Sán* kolozsvári lakásában, mégser lékszem az erkély fekvésére án a házsongárdi temetőre né t, legalábbis szeretném ezt hin másként aligha képzelhető e gy az élettől búcsúzó öregembe izánta volna magát a memoár sra. Ahogy elképzelem, hajna nája közben, az ötször húsz jlongások és körzések között k nent az erkélyre, szippanto egyet a hűs levegőből, s mert aka ratlanul is rálátott a közeli sírker re, bizonyára felötlött benne, hog ott fekszenek az erdélyi magyarsá kimagasló képviselői, akik inkább csak az arra sétálókat késztetik tű nődésre. Bezzeg, ha emlékirat hagytak volna hátra, ha elmagya rázták volna sorsuk alakulását, h megosztották volna élményeiket a utókorral. A nyugdíjas főszerkesz tő 1968 *történelmi* nyarán kezdt írni emlékezéseit.

Agyérgörcs ijesztette meg, mulandóságra emlékeztette. Ugyan akkor a körülmények kedvezőt fordultak: a romániai magyarsá helyzete egyszeriben megenyhül tervek készültek új kulturális h tilap, új nemzetiségi tévéműsor i dítására, egy régi nemzetisé könyvkiadó gyökeres megújításár A csehszlovákiai válság idején R mániában figyelemre számíthatta azok a magyar írástudók, ak életművükkel nyomatékosították hogy az erdélyi magyarság jöv jét változatlanul Romániában ké zelik el. A memoár első két rész arányalag gyorsan befejezte Kac Sándor, a szép kiállítású kötet annak rendje és módja szeri meg is jelentek a bukaresti Krit

Vető János, grafikus

Bán András: Álomi szép képek, arag... 97–102

Mozgó világ, Bp. 1983. júl. IX/7.

Álomi szép képek, avagy környezetjavító tanpálya, avagy új nyakkendő

Hol vannak álomi szép képek?
Hol vannak ma álomi szép képek?
Hol vannak ma már álomi szép képek?

Azt mesélik, hogy annak idején, a verőfényes Itáliában egy kisváros főutcáján a helybeliek diadalmenetben hordozták végig templomuk frissen elkészült „szép" főoltárképét. Azt mesélik, hogy annak idején, a mindig forrongó Frankhonban egy uralkodót ostorcsapkodóan szélsőséges érzelmek kimutatására ragadtatott egy „csúnya" festmény. Sem erre, sem arra az esetre nem tudunk új keletű példát. A bosszankodó kisember tiszteli annyira a műtárgyat, hogy szemtől szembe nem vetemedik a meggyalázására, csak legyint, és az orra alá dörmögi, hogy „ilyet a fiam is..." S a tetszését is csak négy fal között nyilvánítja ki. A művészet kívül rekedt a mértékadó kommunikációs téren.

Az önálló vizuális művészetek kis hatásfokú „csatornákat" birtokolnak a fogyasztás és a szórakoztatás (szabad idő, hobbi) perifériáján. Kezdjünk hozzá e képzőművészetnek nevezett massza lepárlásához, finom, laboratóriumi módszerekkel (misztikus fények, különös villanások, halk, disszonáns new wave zene): magától alácsurran a reprezentáció minden udvari formája, aztán a kommersz váladékot sikerül elkülönítenünk, és így tovább, az üzlet különféle szükséges és kellemetlen formáit töltögethetjük más és más kémcsőbe, a tömegkommunikációba való beépülés légbuborékai is kipukkannak, hogy végül ott tündököljön a szemünk előtt a tiszta művészet. (Az álomi szép kép.)

A tiszta művészet ma fanyar, rosszkedvű, zárkózott, kiállhatatlan. Mire falra kerül, az említett maszszák összefröcskölik, bemocskolják – nem akarata ellenére: maga is megmártózik, nem bízva magában. (A lepárlást végző laboratóriumhoz csak a kritikusnak volt kulcsa, amíg el nem vesztette.) Ez a „művészet" ugyanolyan fanyar, rosszkedvű, mint a „valóság" nevű szubkultúra. Pedig érdeklődési körük azonos: az „élet" – és így minden okuk meglehetne a vidámságra. Mégis nyűgösek. Mert elválasztja őket egymástól a kommunikáció. Így aztán nem bíznak egymásban (sem).

Ironizálhatsz, öregem, a fogyasztás székrekesztő kényszerén, az emésztésünket is kézben tartó tömegkommunikáción, a hivő hivatalos hitetlenkedésen. Bohóckodhatsz, átlátunk rajtad. Ugye, kedves olvasóm? Szeretnél jóba lenni velünk, szeretnél a barátunk lenni e pályán, ha megérdemeljük. Hát jó, próbáljuk meg újra.

Végezzünk el egy gondolati kísérletet. Nevezzük meg azokat a tevékenységeket, szerepeket, viselkedéseket, gesztusokat, amelyeket a „közegébe ágyazott ember" elkerülhetetlenül elvégez, eljátszik; írjuk le ünnepeit, szórakozásait, munkáját, cselekvéseinek legextrémebb vetületeit, szándékolt önképeit, mindazt, aminek van vizuális lenyomata. E kategóriák összes lehetséges kombinációja: a nyolcvanas évek emberének saját maga számára készült képei, amelyeket ontanak a kis, kézhez álló automata kamerák, az irdatlan képgyártó laboratóriumok, a könnyű elektronikus képtovábbítók és -rögzítők.

Soha nem volt olyan kor, amikor bárki rendelkezhetett önnön képmásával. Soha, mondom, ezer éve sem, száz éve sem, ötven éve sem. A rajzvessző vagy a kamera korábban nem „léphetett be" például a hitvesi ágyba. Az ilyesfajta tabuknak sorra nyoma vész. Az önkioldóval létrehozott önképet nem korlátozzák többé a koronként változó „műterem" körülményei. A mesterségeknek megvolt a helye a tevékenységek társadalmi hierarchiájában; a médiumok feloszlottak olyanokra, amelyek számára: kötelező, megengedhető és kizárt volt, hogy művészetet termeljenek.

A hetvenes évtized a tabukkal együtt minden hasonló felosztást összekavart. Ma e „mediális" szemlélet egyetlen tény megállapítására hivatott: arra, hogy az adott médium beilleszkedik-e a magas szinten ellenőrizhető, összeilleszthető elemekből épülő, mikroelektronikus kommunikatív organizmus rendjébe, vagy sem. Minél kevésbé „hibás" a médium, annál inkább fölhatalmazást nyer, hogy bárhol megjelenhessen és önképeket gyártson. (Nos, az ember egyelőre nem „kompatibilis". Így kérdés, hogy mi lesz vele.)

A fotó sajnos bebizonyította, hogy „hibás" médium; technikatörténete folyamán görcsösen ragaszkodott a kémiához, ez volt a tévedése. A „klasszikus" képzőművészeti technikák még a fotónál is hibásabbak", szinte nevetségesen azok, így számukra már a megfelelő „pótszerep" is adva van. Egyrészt ugyanez vár a fotóra: elegáns galéria a főutcán, plexi védőlap, krómozott keret, szignálás, datálás, ötletgyártás. Másrészt a véletlenek szerencsés összejátszása folytán másik, különös, végső lehetőséget kapott: mikroelektronika és kompatibilitás nélkül is beépülhetett volna – totális módon – a hétköznapokba. Anélkül, hogy jól mutatna a tévé képernyőjén, és anélkül, hogy szakrális-aurális tárgy lenne. Ott lett volna velünk bárhol, bármikor, minden apró titkunkat őrizhette volna. Csak hát a technika meg az elveszett kreativitás... A fotó másodszor is formalizálódott, belátta, hogy „hibás". Mert vagy egy darab készül belőle, s akkor azt az egyszeriség szentsége-aurája veszi körül, így válik tehetetlenné; vagy pedig szüksége van egy törzsképre, negatívra, melyről a másolatok készülnek, s akkor már minden renitenciája ellenőrizhetővé válik a technikai helyesség, az érték, a jó ízlés nevében. Íme: kreativitásunk – általában – kevés ahhoz, hogy a másolatot kicsikarjuk. Az ízlésnek nevezett kontroll és norma megfoszt bennünket a belátástól, tehát a kreativitásunktól. Az álomi szép képek a szemétbe kerülnek.

Amit ma csinálnak a lelkiismeretes képírók, így barátaim is, akiket erre a kiállításra meghívtam: a belátást akarják visszaadni nekünk. A maguk módján. (Mint minden kor művésze.)

Bán András

Kiállítás a Fővárosi Tanács Kiállítóházában; Lajos utca, 1983. január–március.
Képjegyzék: Nagy Péter, Vécsey Attila, Forgács Péter, Szalai Tibor, Szilágyi Lenke, Nyári István, Méhes Loránd–Vető János, No-sek László, Lugo László, Nyári István munkái.

A Magyar Fotográfusok Háza, a Fiatalok Fotóművészeti Stúdiója, az Ex Symposion folyóirat és a Dokumentum 2000 csoport tisztelettel meghívják Önt és barátait a

Dokumentum 5

kiállítás megnyitójára

2001. március 5-én, hétfőn 17 órára a Nagy Kiállítóterembe

A KÖZÖNSÉGET ÜDVÖZLI Dióssy László
Veszprém város polgármestere

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA Horányi Attila művészettörténész
Timár Katalin művészettörténész

EX Symposion – Dokumentum számának bemutatója 18 órakor kezdődik.
Vendégeink a szám vendégszerkesztői és Bozsik Péter felelős szerkesztő

A kiállítás megtekinthető 2001. április 16-ig
hétköznap 14 és 19 óra között,
hétvégén és ünnepnap 11.00 és 19. 00 között

MAI MANÓ HÁZ
1065 Budapest, Nagymező utca 20.
Telefon: 473-2666 Fax: 473-2662
E-mail: maimano@matavnet.hu

VETŐ JÁNOS

Dokumentum

Dokumentum 5

A FOTÓ- ÉS KÉPZŐMŰVÉSZ TAGJAIT
ÁLLANDÓAN VÁLTOZTATÓ DOKUMENTUM-CSOPORT
EDDIGI KIÁLLÍTÁSAIN RÉSZTVEVŐ MŰVÉSZEK

Bakos Miklós · Baranyay András · Birkás Ákos
Burkus Sándor · Jokesz Antal · Károlyi Zsigmond
Kerekes Gábor · +Lőrinczy György · Szerencsés János
Szilágyi Lenke · Tordy György · Vető János

A KATALÓGUS-ÚJSÁG
(EX SYMPOSION 32-33. SZÁM) VENDÉGSZERKESZTŐI

Horányi Attila · Jokesz Antal · Timár Katalin

A KIÁLLÍTÁS KURÁTORAI

Gera Mihály · Jokesz Antal · Szűcs Tibor

DOKUMENTUM KIÁLLÍTÁSOK

Dokumentum 1–4 kiállítások 1979 – 1982 között
Veszprém, Pécs, Szombathely, Miskolc, Paks (betiltott), Dombóvár
20 éves jubileumi kiállítás, Műcsarnok Dorottya Galéria Budapest 1999
Dokumentum 5 kiállítás és vizuális konferencia Veszprém,
Csikász Galéria 2000. október – november

együtt ivások, együtt kószálások, együtt unatkozások regényét: PEZSGŐ KÓKUSSZAL, NEM ÚRIASSZONYOKNAK, RELATÍV ROSSZVICC, POSZTMODERNISTA SZOCIÁLIMPRESSZIONIZMUS, FÚJ DE RONDA, PLUSZ DE MÍNUSZ, ÉLJEN A HATODIK ÖTÉVES TERV, MÁR VÁRJUK AZ ÚJ EZERFORINTOST, AKTOK RUHÁBAN, LÁNY LABIRINTUSBAN, A SZOMSZÉD NEM ELLENSÉG ÉS BÍRJA A KORMÁNY, NEM AZ DE LEHET, FÚJ A SZÉL, NEM DE, HANGOS FÉNYKÉP, és egy egész KÉP MÁS-sorozat, ZUZU MÁS, JÁNOSKA MÁS, LÍVIA MÁS, ZSIGA MÁS stb.

És festmények vászonra, színes spray-festékkel fújva – Zuzu fúj egy bíborívet, és Jánoska melléfúj egy másikat, és kész a festmény, WART BURG COMBI, TRAKTOR.

Mik ezek? Képek? szövegek? vázlatok? konceptek? grafomán firkák? rajzos párbeszédek? vicclapkarikatúrák? vagy mindezek stílusparódiái? Nincs pontos műfajuk, és a jelzőknek is ellenállnak, mert ha azt mondom, hogy könnyed vázlatok, akkor semmit sem mondtam arról, hogy mennyire nagyvonalúan szabad művek, és ha ezt mondom, akkor azt is kell mondanom, hogy Z. és J. láthatóan tudják, hogy mit csinálnak, azaz stílusuk van, de ha ezt mondom, akkor semmit sem mondtam arról, hogy mindegyik önmagában egész és ellentmond minden stílusnak, és ha azt mondom, szellemesek, akkor semmit sem mondtam arról, hogy tagadnak mindent, ami szellem, de ha ezt mondom, akkor semmit sem mondtam arról, hogy nem tagadnak semmit, és nem is állítanak semmit, és ha ezt mondom...

Tudjuk régebbről, hogy az a jó művészet, ami (egyelőre) nem beilleszthető, ami ellenáll a meghatározásoknak, stíluskategóriáknak, és azt is tudjuk, és tapasztaltuk, hogy a tagadásban, a negatívban milyen végtelen (pozitív) tendenciák nyíltak. Itt azonban már szó sincs erről a szándékos (és titkolt reménnyel teli) visszavonulásról, negációról, Z. és J. ezekkel a munkákkal nem tagad és nem állít semmit, mert mi is az, ami szerintük – nemzedékük szerint – érdemes volna elszánt tagadásra vagy igenlésre.

Nem mondják, de valószínűleg tudják, hogy van a világ, és vannak a világban dolgok, vannak képek és szobrok, van művészet, és van a nagyvilág, New York, Párizs, London, és vannak stílusok és teóriák, sztárok és szupersztárok és művészeti magazinok, galériák és szupergalériák, és vannak divatok és Mercedesek és Citroënek – de ez az egész, így ahogy van, egyre kevésbé valóságos, és csak beleörülni lehet, ha ebből valamit megérinteni, átélni, megérteni, megszerezni akarnak. Ezzel szemben itt van Budapest, ahol élnek, és itt van Etyek és Páty – és itt vannak az ismerősök és barátok, akikről tudják, hogy hol lehet őket esténként megtalálni, és tudják, hogy mit várhatnak tőlük. És itt vannak az ellenségek, akikről szintén tudják, hogy hol lehet őket megtalálni, és vannak kocsmák, házibulik, kiállítások, és vannak lányok, akiktől szintén tudják, hogy mit várhatnak – és vannak Trabantok és Wartburgok, lakótelepek, és van némi tudásuk valamilyen gyarmati angolból, amelynek szintén ismerik a határait, vagyis mindez egy fokkal átélhetőbb, mint a nagyvilág, de még ez is tele van illúziókkal, érintési és megszerzési vágyakkal – ezért még mindig túl irreális az állításra és a tagadásra egyaránt. De itt vannak ezek a színes filctollak, és lehet olcsó papírt és világító műanyag festéket kapni, és ezekkel remekül lehet rajzolni és festeni, és itt van Zuzu, aki húz egy vonalat, és itt van Jánoska, aki felel rá, és ez olyan könnyen megy, kész a rajz, a festmény, a szituáció, a hangulat vagy a gondolat azonnali lenyomata. Ez bárhol csinálható, utcán, kocsmában, házibulin vagy otthon. És a többieket közben eszi a fene, hogy mit csinálnak ezek ott ketten! Míg mi, a többiek, görcsösen lapozzuk a művészeti magazinokat, art diarykat és térképeket, és elhisszük, hogy ez az egész nem csak a fejünkben létezik – ezeknek meg nem kell Amerika, nem kell New York, nem kell a nagyvilág? Nekik elég a kocsmaasztal, a házibuli vagy a Mester utca? És míg mi, a többiek, vadul fotózunk, dokumentálunk, emlékezünk, vagy csak egyszerűen folyamatosan szenvedünk, és csak napok, hetek, évek múlva merjük előhívni a filmet és merünk az írógéphez ülni – ezek ott ketten megoldották, hogy szinkronba tudják hozni a jelenlétet és annak azonnali reflexióját?

És még technikai problémáik sincsenek – ez a „médium" a legteljesebb szabadságot adja nekik, ezeket a rajzokat nem lehet elrontani.

Ilyen szabadok volnának?

Simon Zsuzsa

hanyatt MINDENNAPI KENYERÜNK a hajnal
vizesárkaiban hogy horkol a test belehorkol
a délelőttbe már legszívesebben az ajtó
felé forog velem a terem nem akar legördülni
a függöny arc-tripper arcomon mennyi
ujjlenyomat egy kéz mintha
elbeszélné egész életét a szomszéd asztalnál
egy női kéz megrendeli magának a májust
hamis a rendelés mint zenésznek a kamu-konyak
és feketelistára álmodják magukat a költők
megivott ez a terem nem akar legördülni a
függöny idehazudni egy kis tavaszt
a szeméremajkak elé és kinyílnak akár a rózsák
idehazudni a történelmet is
idehazudni ami idehazudható egy női kéz
újrarendeli magának a májust harmadosztályon
teste mint egy étterem záróra után
feloszlatni a reggeleket legtöbb a naplopó
bekapcsolni a kvarclámpákat fiúk ez itt
a MŰVÉSZET ifjúságunk köpenye micsoda zászló
fújunk neki szelet örökké másnapos szén-
dioxidot lobog ifjúságunk belobogja a termet
föloszlatni a reggeleket minek a reggel
álmodni floridát angyalokat mert szépek
a női klozettra valaki lyukat fúrt
vajon ki lehet ma besúgó minden tükörben
egy művész magyar vitéz forog velem a terem
nem akar legördülni a függöny az ész váladéka
mint csiganyom a falon bebicegi a ruhákat is
kis anarchisták hetente legalább kétszer
szellemi hadgyakorlat lőgyakorlat a fölkészülés
évtizede anschluss lecserélődnek a nők
lecserélődnek a barátságok ahogy ezek a parádék
sosem cserélődnek le végignézni mint egy
középkori kivégzést végignézni mint egy nőt
újra és újra odébb meg tudom a másodosztályú
étterem hajmási péter hajmási pál hajnalban
már oly mindegy ki honnét
dűlöngél velünk az utca padokra pisál a félnégy
forog velem a terem nem akar legördülni a függöny
szellemi termék akár egy portássapka
már minden bogártól félek elvérzik ez az évszak is
szívünk alatt fekete rongyok nőnek a várak
a női klozettra valaki lyukat fúrt valaki
meghosszabbította a szemét

1979. szeptember

VETŐ JÁNOS

Zuzu más, Jánoska más

Zuzu és Jánoska közös munkáival a Bercsényi Kollégiumban rendezett kiállításukon találkoztam először. Pontosan emlékszem a látványra, azokra az idétlen, hengeres, három karral hadonászó, gacsos lábú ELŐSZOBA-, FÜRDŐSZOBA-, HÁLÓSZOBA-szobrokra – kandírozott-világító bíbor, zöld, sárga színekre; az idegesítő, mindenhova beszivárgó és csikorgó, fehér műhóra, amellyel a terem fel volt szórva. És emlékszem a képekre – ETYEKRE PÁTYON ÁT, NEW YORK TOKIO BONBON, BAN BAN CSAK EGY KICSIT HALKABBAN, BAMBAM. Arra is emlékszem, hogy e művek idétlen mozdulataikkal, tagolatlan beszédükkel egyszerre szórakoztattak és dühítettek, nevetést és rombolási vágyat váltottak ki belőlem, pontosan azt, amit akartak – gondolom –, de nem sokat töprengtem rajta, mert tudtam, hogy ez az ambivalens hatás mire való, és azt is tudtam, hogy Zuzu és Jánoska, még régebbről, mint Méhes Lóránt és Vető János, jó művészek. Maradék zavaromat és dühömet azzal intéztem el, hogy leírtam az egészet. Formás kis mondatokat arról, hogy ez mi és hogyan művészet, hogy ez stílus, hogy ez a new wawe, és ők a VIDÁM TÚLÉLŐK.

A kiállítást lebontották, a szobrokat szétszedték, vagy maguktól szétestek, a termet felsöpörték, a képek talán még megvannak valahol – és amit akkor írtam, az is elveszett, mind az öt példány. S ezzel, úgy gondoltam, minden el van intézve, eggyel kevesebb dolog, amit magunkkal kell cipelnünk, amire emlékeznünk kell.

De azóta újabb rajzok és festmények készültek, valóságos rajzözön – ócska géppapíron, színes filctollal. Zuzu húz egy vonalat, és a Jánoska egy másikkal felel rá – Jánoska leír egy szót, és Zuzu mellé ír egy másikat – és így tovább – és már kész is a rajzszöveg, kész a mű, jöhet a következő, egyik a másik után. S aztán lehet nézegetni, lapozni, olvasni, mint egy könyvet, mint egy képregényt, az együttlétek,

Mozgó Világ 1982/6.

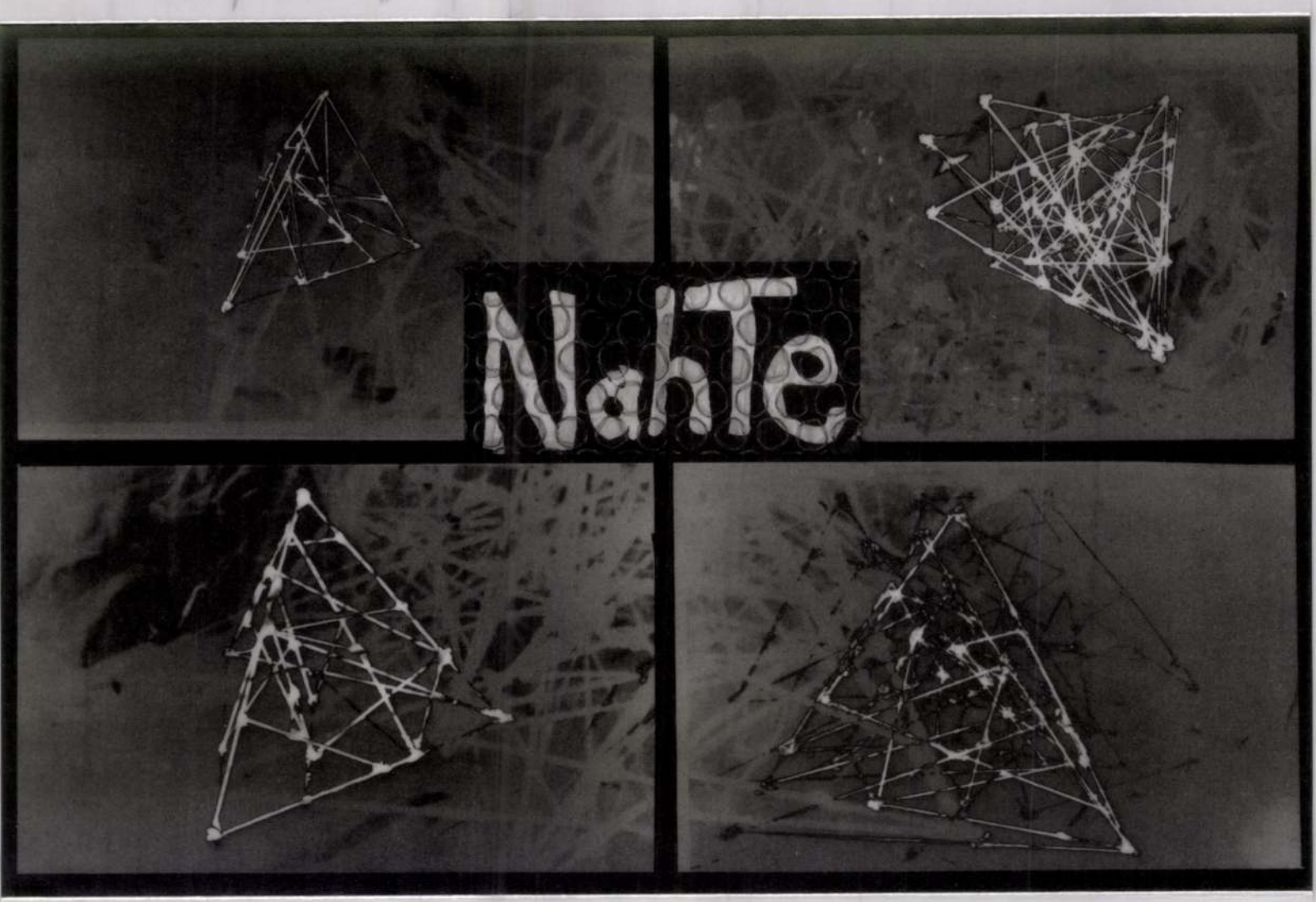

1085 Budapest, Horváth Mihály tér 10. Hungary • T +36 1 327 2000 • F +36 1 327 2005 • E mail@hungarianphotography.hu • www.mail.hu

HUNGARIAN HOUSE OF PHOTOGRAPHY

Curabitur lacus von sed vonl Fringus
Nahle presents the photographic works of
Colorful Old Air

to the opening of the Exhibition entitled

Original Silver Gelatins
on Digital Prints +
Digital Silver Gelatins

on 24 May 2003, Saturday, at 6 p.m.

to the Nadar Kertész Room (Floor I)
and George Eastman Room (Floor II)
of Mai Manó House

Opening Remarks by Kristian Delhomme
Artistic Director of the Hungarian House of Photography

Time shown will be open
to the public until
8 July, 2003.

from 5 p.m. to 7 p.m.
on weekdays

from 11 a.m. to 7 p.m.
on weekends and
on the occasion of the
forthcoming
United Dream of Night
Intuitive Trio will play
Ivan Engen Afucse, viola:
Alab Zerin, cello:
Peter Madyar, percussions
and Nahle, electric guitar

A MAGYAR FOTOGRÁFUSOK HÁZA

Nahle bemutatja
Colorful Ivnite von sed vonl Fringus

a MAGYAR FOTOGRÁFUSOK HÁZA

fizikaelattal megnyitja ünt és pelépjük a

Színes

Digitális Print +
on Digital Print +
Original Silver Gelatins

Grafit ezüstzselatin

a Magyar Fotográfusok Háza I. emeleti Nadar Kertész Kiállítóteremben és
első emeleti George Eastman teremben
látható kiállítása megnyitóján.

2003. május 24-én szombaton 18 órától

A kiállítást megnyitja

Kristian Delhomme
művészeti igazgató.

HOTEL PRO FORMA

A megnyitón

Ivan Engen Afucse, gitár:
Alab Zerin, cselló:
Madyar Péter, ütőhangszerek
és Nahle, elektromos gitár

18 és 19 óra között

A kiállítás megtekinthető

18 és 19 óra között
péntektől és ünnepnap

A kiállítás megtekinthető

2003. június 8-ig

Kristian Delhomme
művészeti igazgató

HOTEL PRO FORMA

on the occasion of the
forthcoming
from 11 a.m. to 7 p.m.
on weekends and
public holidays

Intuitiv Trio will play
Ivan Engen Afucse, viola:
Alab Zerin, cello:
Péter Madyar, percussions
és Nahle, elektromos gitár

from 5 p.m. to 7 p.m.
on weekdays

8 July, 2003.

to the public until

Kristian Delhomme
artistic director of the

HOTEL PRO FORMA

Nahle presents the photographic works of
Colorful Old Air

to the opening of the Exhibition entitled

Original Silver Gelatins
on Digital Prints +
Digital Silver Gelatins

on 24 May 2003, Saturday, at 6 p.m.

to the Nadar Kertész Room (Floor I)
and George Eastman Room (Floor II)
of Mai Manó House

Opening Remarks by Kristian Delhomme
Artistic Director of the Hungarian House of Photography

Time shown will be open
to the public until
8 July, 2003.

from 5 p.m. to 7 p.m.
on weekdays

from 11 a.m. to 7 p.m.
on weekends and
on the occasion of the
forthcoming
United Dream of Night
Intuitive Trio will play
Ivan Engen Afucse, viola:
Alab Zerin, cello:
Peter Madyar, percussions
and Nahle, electric guitar

HUNGARIAN HOUSE OF PHOTOGRAPHY IS SPONSORED BY
RTL KLUB KODAK SIEMENS
A MAGYAR FOTOGRÁFUSOK HÁZA TÁMOGATÓI

SPONSORS TÁMOGATÓK

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma • Nemzeti Kulturális Alapprogram • Fenyő János Alapítvány • Pro Cultura Urbis Közalapítvány
Magyar Külkereskedelmi Bank Rt. • Szerencsejáték Rt. • Budapest Főváros Önkormányzata • Nikon Kft. • Photo Hall – Fotótá Kft.
AB-Ágegon Általános Biztosító Rt. • AGFA Hungária Kft. • Dr. Ladányi Jenőné örökösei • Fujifilm Magyarország Kft. • Trebruk pszichológiai, Szabadság
Fővárosi Idegenforgalmi Alap • Fotex Otthon Kft. • Hama Kereskedelmi Kft. • Canon Hungária Kft. • Olympus Kft. • Heti Világgazdaság Kiadói Rt. • Reatotó Kft.
Triphont Kft. • Fotex 2000 Fotószolgáltatási Kft. • Sparks Kamera és Villágtechnikai Kft. • Terézvárosi Önkormányzat • Forte Fotókémia Rt. • Pannonia Hotels
Marriott Budapest Hotel • Emix Kft. • Tiara Rt. • Terézvárosi Művelődési Közalapítvány • Dr. Erdélyi György • Pauker Nyomda • Wunderlich Pincészet, Villány
Montana Rt. • Computer Associates Magyarország

THE RECONSTRUCTION OF THE HOUSE IS SPONSORED BY A HÁZ ÚJJÁÉPÍTÉSÉNEK TÁMOGATÓI

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma • Fővárosi Műemléki Alap • Kulturális Örökségvédelmi Hivatal • Terézvárosi Önkormányzat
Budapest Bank Budapesti Alapítvány • ALK-SATEC Gyengeáramú Építő Kft. • Szántó és Mikó Építészek Kft.

JÓZSEF PÉCSI LIBRARY OF PHOTOGRAPHY IS EXCLUSIVELY SPONSORED BY A PÉCSI JÓZSEF FOTOGRÁFIAI KÖNYVTÁR KIZÁRÓLAGOS TÁMOGATÓJA
Hewlett-Packard Magyarország

MEDIA SPONSOR ÁLLANDÓ TÁMOGATÓJA
Axelero Rt.

Thanks for the persons who kindly lent
some artwork for the show:

György Havas, Dr. Putyi Horváth, Tibor Várnagy,
Gábor Vető, Zuzsi Jüj, Maria Lavman Vető.

Special thanks for the support to:

PLAZMA DESIGN

Still on show on the day of the opening:
Dulovits' Budapest
(until 1 June)

A megnyitó napján még látható a Házban
Dulovits Budapestje
(június 1-ig)

Köszönet a képek kölcsönadóinak:

Havas György, Dr. Horváth Putyi, Várnagy Tibor,
Vető Gábor, Jüj Zuzsi, Maria Lavman Vető

A kiállítás létrejöttéhez segítségét nyújtott:

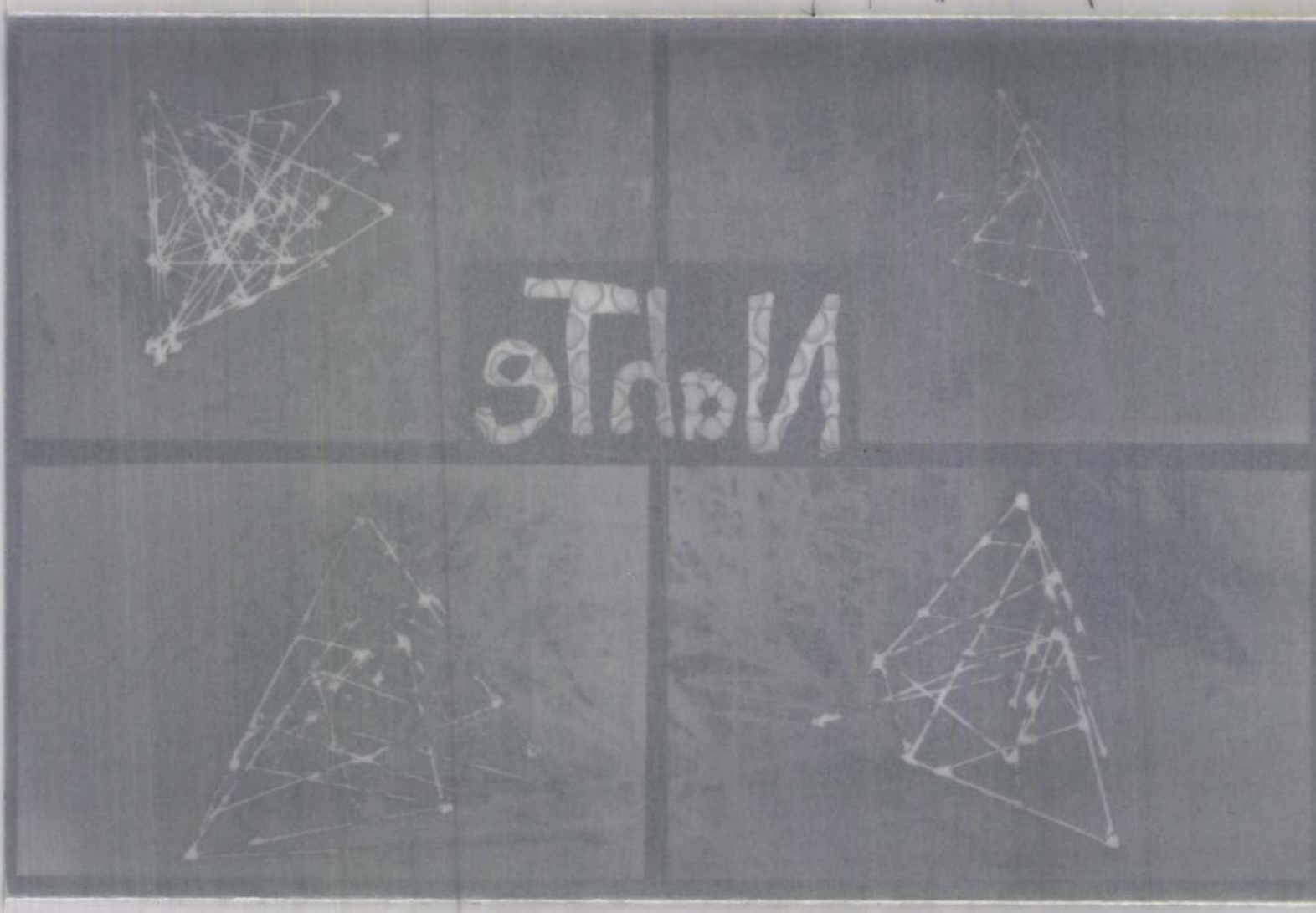

Colored old Air

Nahle Presents the Photographic Works of
János Vető and of Prince Kina
on Digital Prints +
Original Silver Gelatins

HUNGARIAN HOUSE OF PHOTOGRAPHY
Cordially Invite You and Your Friends

to the Opening of the Exhibition entitled

Színezett régi levegő

Nahle bemutatja
Vető János és KINA herceg fényképmunkáit
digitális nyomatokon + néhány
eredeti ezüstzselatin

A MAGYAR FOTOGRÁFUSOK HÁZA
tisztelettel meghívja Önt és barátait a

on 24 May 2003, Saturday, at 6 p.m.

to the André Kertész Room (Floor I)
and George Eastman Room (Floor II)
of Mai Manó House

Opening Remarks by
Kirsten Delholm
Artistic Director of the
HOTEL PRO FORMA

On the occasion of the
vernissage the
United Dream of Nights
Intuitive Trio will play
Ivan Eugen Vincze, viola;
Alëb Serih, cello;
Péter Magyar, percussions
and Nahle, electric guitar

The show will be open
to the public until
8 July, 2003.

from 2 p.m. to 7 p.m.
on weekdays
from 11 a.m. to 7 p.m.
on weekends and
public holidays

A kiállítást megnyitja
Kirsten Delholm
művészeti igazgató,
HOTEL PRO FORMA

A megnyitón
Az éjszakák Egyesült Álma
Intuitív Trió játszik
Ivan Eugen Vincze, brácsa;
Alëb Serih, cselló;
Magyar Péter, ütőhangszerek
és Nahle, elektromos gitár

A kiállítás megtekinthető
2003. július 8-ig

hétköznap
14 és 19 óra között
hétvégén és ünnepnap
11 és 19 óra között

HUNGARIAN HOUSE OF PHOTOGRAPHY IS SPONSORED BY
RTL KLUB KODAK SIEMENS

A MAGYAR FOTOGRÁFUSOK HÁZA TÁMOGATÓI

SPONSORS TÁMOGATÓK

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma • Nemzeti Kulturális Alapprogram • Fenyő János Alapítvány • Pro Cultura Urbis Közalapítvány
Magyar Külkereskedelmi Bank Rt. • Szerencsejáték Rt. • Budapest Főváros Önkormányzata • Nikon Kft. • Photo Hall – Főfoto Kft.
AB-Aegon Általános Biztosító Rt. • AGFA Hungária Kft. • Dr. Ladányi Jenőné örököse • Fujifilm Magyarország Kft. • Trebruk papírgyárak, Svédország
Fővárosi Idegenforgalmi Alap • Fotex Ofotért Kft. • Hama Kereskedelmi Kft. • Canon Hungaria Kft. • Olympus Kft. • Heti Világgazdaság Kiadói Rt. • Reafotó Kft.
Tripont Kft. • Fotex 2000 Fotószolgáltatási Kft. • Sparks Kamera és Világítástechnikai Kft. • Terézvárosi Önkormányzat • Forte Fotókémia Rt. • Pannonia Hotels
Marriott Budapest Hotel • Émix Kft. • Tiara Rt. • Terézvárosi Művelődési Közalapítvány • Dr. Erdélyi György • Pauker Nyomda • Wunderlich Pincészet, Villány
Montana Rt. • Computer Associates Magyarország

THE RECONSTRUCTION OF THE HOUSE IS SPONSORED BY A HÁZ ÚJJÁÉPÍTÉSÉNEK TÁMOGATÓI

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma • Fővárosi Műemléki Alap • Kulturális Örökségvédelmi Hivatal • Terézvárosi Önkormányzat
Budapest Bank Budapestért Alapítvány • ÁJK-SATEC Gyengeáramú Építő Kft. • Szántó és Mikó Építészek Kft.

JÓZSEF PÉCSI LIBRARY OF PHOTOGRAPHY IS EXCLUSIVELY SPONSORED BY A PÉCSI JÓZSEF FOTOGRÁFIAI KÖNYVTÁR KIZÁRÓLAGOS TÁMOGATÓJA

Hewlett-Packard Magyarország

MEDIA SPONSOR ÁLLANDÓ TÁMOGATÓJA

Axelero Rt.

Thanks for the persons who kindly lent some artwork for the show:
György Havas, Dr. Putyi Horváth, Tibor Várnagy, Gábor Vető, Zsuzsi Újj, Maria Lavman Vető.

Special thanks for the support to:

PLAZMA DESIGN

Köszönet a képek kölcsönadóinak:

Havas György, Dr. Horváth Putyi, Várnagy Tibor, Vető Gábor, Újj Zsuzsi, Maria Lavman Vető

A kiállítás létrejöttéhez segítséget nyújtott:

DUNA MŰBÚTOR

Still on show on the day of the opening:
Dulovits' Budapest
(until 1 June)

A megnyitó napján még látható a Házban
Dulovits Budapestje
(Június 1-ig)

1065 Budapest-Terézváros, Nagymező utca 20. Hungary • T 473 2666 • F 473 2662 • E maimano@maimano.hu • **WWW.MAIMANO.HU**

Nahle

TO WHERE DOES OPTICAL KNOWLEDGE TURN IN THE MIRROR OF OTHER MASTERS?

PHOTOGRAPHY:
The Art of Astonishment

NOTES AND COMPARISONS

BY VIRTUE OF ITS BEAUTY,
LIGHT LENDS ITSELF PARTICULARLY WELL
TO PERSUADING US OF REALITY.
THE DARK IS DIFFERENT –
WHERE THERE ARE ONLY SMELLS AND TOUCH.
BUT LET THIS BE MIDNIGHT, A FUNERAL BANQUET,
A HEADSTONE FOR THE GELATINE SILVER PROCESS.
THIS WILL BE ABOUT SOMETHING ELSE,
ALTHOUGH THE +/- ARE APPEARING,
AND LIKE SO MANY OTHER UNNECESSARY THINGS,
OUR LENSES ARE NOW BECOMING,
THAT WHICH HAS FORCED ITSELF UP
FROM THE LEVEL OF MIRACULOUS
TO THAT OF SUBSISTENCE.
BUT THIS, NOW,
IS SWINGING HERE, LIKE A TRAPEZE!
A TRAP FULL OF POISONS, THIS IS THE DARKEST ROOM.

"BECAUSE YOU FEEL LIKE YOU'RE DEAD,
YOU'RE DISAPPEARING, LIKE BLUE SPARKS,
WHEN, IN FACT, YOU'VE NEVER BEEN HERE."

(poem found on matchbox)

NAH

MIHEZ KEZD AZ OPTIKAI TUDAT MÁS MESTEREK TÜKRÉBEN?

FOTÓ
a fáscsodálkozás művészete

JEGYZETEK ÉS ÖSSZEHASONLÍTÁSOK

SZÉPSÉGÉNÉL FOGVA A FÉNY A LEGALKALMASABB
ELHITETNI VELÜNK A VALÓSÁGOT.
A SÖTÉT AZ MÁS, OTT CSAK A SZAGOK ÉS TAPINTÁS. DE EZ
ITT LEGYEN ÉJFÉL, TOR, SÍRKÖ AZ EZÜSTELJÁRÁSNAK.
MÁSRÓL LESZ SZÓ, BÁR FELTŰNIK +/- ÉS LENCSÉNK IS LESZ,
MINT ANNYI MÁS FELESLEGES DOLOG,
AMI FELTORNÁZTA MAGÁT A CSODA SZINTJÉRŐL
A LÉTMINIMUMIG. DE EZ ITT MOST LENG, MINT TRAPÉZ!
MÉRGEGEL TELI CSAPDA, EZ A LEGSÖTÉTEBB KAMRA.

"MERT ÚGY ÉRZED...MEGHALTÁL
ELTŰNSZ, MINT KÉK SZIKRA
PEDIG ITT SE VOLTÁL"

(gyufán talált vers)

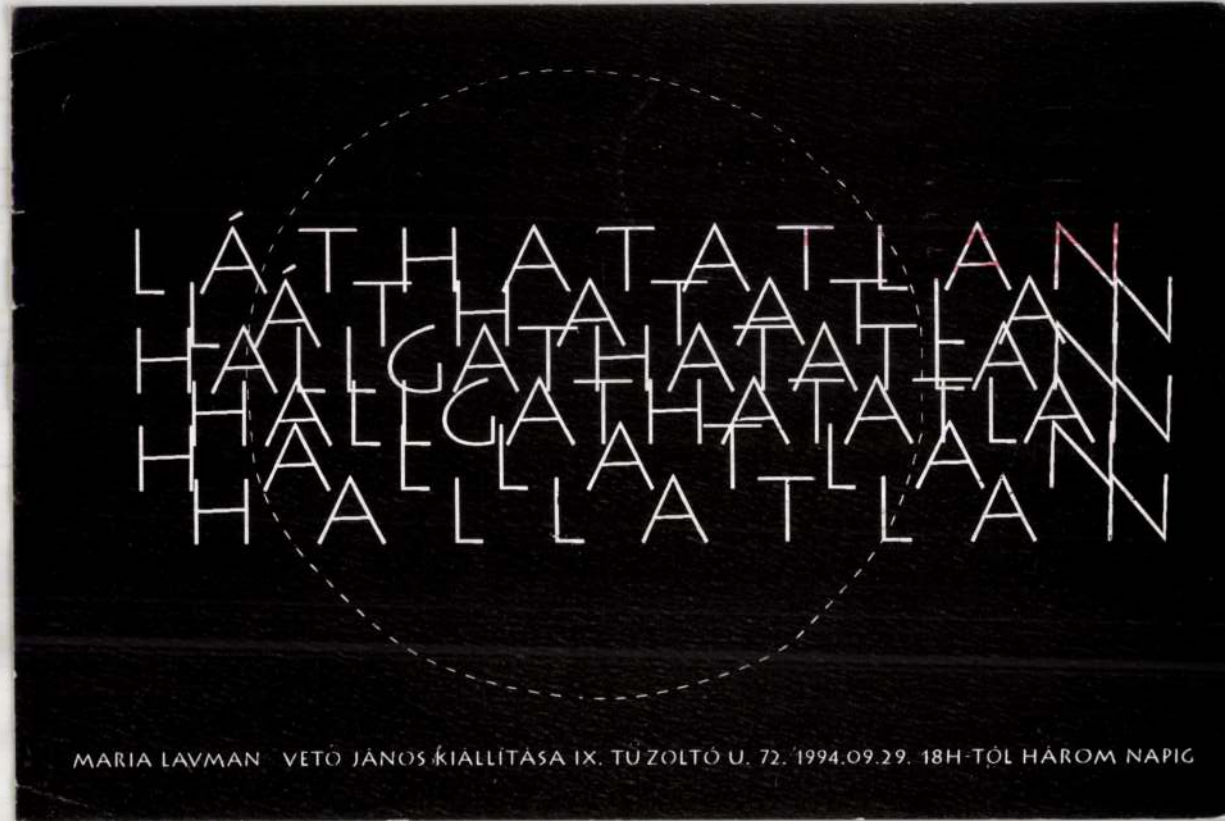
LÁTHATATLAN
HALLGATHATATLAN
HALLATLAN
MARIA LAVMAN VETŐ JÁNOS KIÁLLÍTÁSA IX. TŰZOLTÓ U. 72. 1994.09.29. 18H-TÓL HÁROM NAPIG

VETŐ JÁNOS

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE
1994-9-23
BP 62 99

NYOMTATVÁNY

ÚJLAK ALAPÍTVÁNY
1084 BUDAPEST
TŰZOLTÓ 72 ☎2156290
ASZ 19672768

BOLT galéria

Bp. Leonardo da Vinci u.40.
1085

VETŐ János

TÍMÁR Katalin: A lakhatatlan győzelem. = Beszélő, I.évf.26.sz.
sz- 1990. julius 7. 3o-31.p.

Vető János Kína magán-mitologikus elemeket hordozó *Kép-Versei* a fotográfia egy lehetséges útját jelentik. Akárcsak szövegeiben, itt is a banális, hétköznapi, semmitmondó tárgyakkal (érzésekkel, gondolatokkal) konfrontálja a nézőt. A fotó terén végzett kísérletezéseit is beépítette ebbe a sorozatába.

tó Intézet
zók felsorolása,
szerint

ztály
tud.tanácsadó
nkatárs
ŏmunkatárs
s /levéltári és pecsétgyüjtemény/
katárs
katárs
atárs
nkatárs /OTKA/
/
/
ndijas gyakornok/

tály
osztályvezető
unkatárs
katárs

Vető János, grafikus

(-or): B 28-30

Élet és Irodalom

6

28. XXX/13

B 28—30

Különleges szakma az építészeké; művelőinek egyaránt otthonosaknak kell lenniük a tiszta művészetben és a hétköznapi valóságban. A budapesti építészhallgatók talán ezért is reagálnak frissen az új kulturális jelentőségekre, a születőfélben levő művészi áramlatokra. Ujabb bizonyítékul szolgál erre a Bercsényi utcai kollégiumuk almanachjának, a nagy kihagyásokkal, de már sok éve megjelenő *Bercsényi 28—30*-nak legújabb száma is. A kiadvány a kollégium 1980—82-es művészeti eseményeinek és több, ebben az időszakban született, avantgard szellemű építészeti tervnek, pályaműnek a dokumentációját tartalmazza 132 nagyalakú lapon, a szűkös technikai lehetőségek ellenére is korszerű, áttekinthető tördelésben.

A kötet első, nagyobbik fele fotók, plakátok, manifesztumok, (URH-, Európa Kiadó-, Balaton-, Beatrice-) dalszövegek, megnyitók, beszámolók, és kritikák segítségével ismerteti a Bercsényi Klubban a két év folyamán rendezett kiállításokat, perforamance-eket, színielőadásokat, filmbemutatókat és koncerteket. *Vető János—Méhes Lóránt* művészetét *Simon Zsuzsa, Kelényi Béla* „azonosítási gyakorlatait" és képeit *Szilágyi György* magyarázza, *Kovács Attila* installációját *Makovecz Imre* költői-bölcs megnyitója. A több anyaggal is szereplő *Jelenczik István* mind tanatológiai filmjéből kiemelt felkavaró, expresszionista képkockáival, mind (*Vasvári László Sándor*ral, illetve *Havasi Ildikó*val közös) installációinak dokumentumanyagával felhívja magára a figyelmet. Erős hatást tesznek a Vető és *Szirtes János* performance-éről készült fotók és *Szalai Tibor* „arctorzításai" is; gondolatcsiholó *Fazekas György* „kozmo-historiai konceptje"; igen érdekesek az avantgard építészek (*Bachman Gábor, Rajk László, Szegő György*) kiállításainak dokumentációit.

Az almanach második fele túlnyomórészt építészeti jellegű — azon belül azonban a szokatlanra, a kivételesre összpontosít. Bemutat két tervet, amely az Elvarázsolt Kastély újjáépítésére kiírt hallgatói pályázatra érkezett, és két pályaművet, amelyet a keszthelyi városmag rehabilitációjára készített egy százhúsz tagú interdiszciplináris alkotóközösség. Végül hosszú, de tanulságos beszélgetést közöl egy elmaradt szentenderei építészeti akcióról, „vándorló fal" tervezett építéséről.

(-or)

ok írójan is majdnem eluralko-
t a meghatottság a hetvenötös
m láttán, jóllehet meggyőződhe-
róla, hogy az ünnepelt fizikai-
és szellemileg jól kondicionált,
általán nem szorul az együttér-
szipogásra.
Záróakkordként hadd álljon itt
újabb privát nyilatkozatának
lélyes pongyolasággal megfogal-
zott két mondata. Az egyik ak-
hangzott el, amikor korábbi
veire emlékezett: „Voltam én
m szenilis is." Ami azért érde-
s, mert csak elmeélét megőrző és
rbantartó valaki mondhat ilyet.
másik mondattal a fél évszáza-
s életművét szemlélő író lepte
eg kritikusát, amikor büszkén
egállapította: „Mi mindent össze-
am, hát az valami szörnyű!" Ami
gondolom — nem a művekre vo-
tkozik, hanem a témákra — az
nült ötven évre.

Jovánovics Miklós

NYOMTATVÁNY

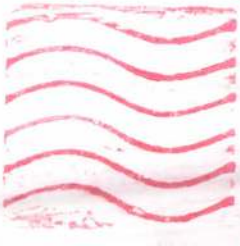

VETŐ JÁNOS

ÚJLAK ALAPITVÁNY
1094 BUDAPEST
TŰZOLTÓ 72 ☎2156290
ASZ 19672768

Markoja Csilla

Bp. Hevesi György 46.
1156

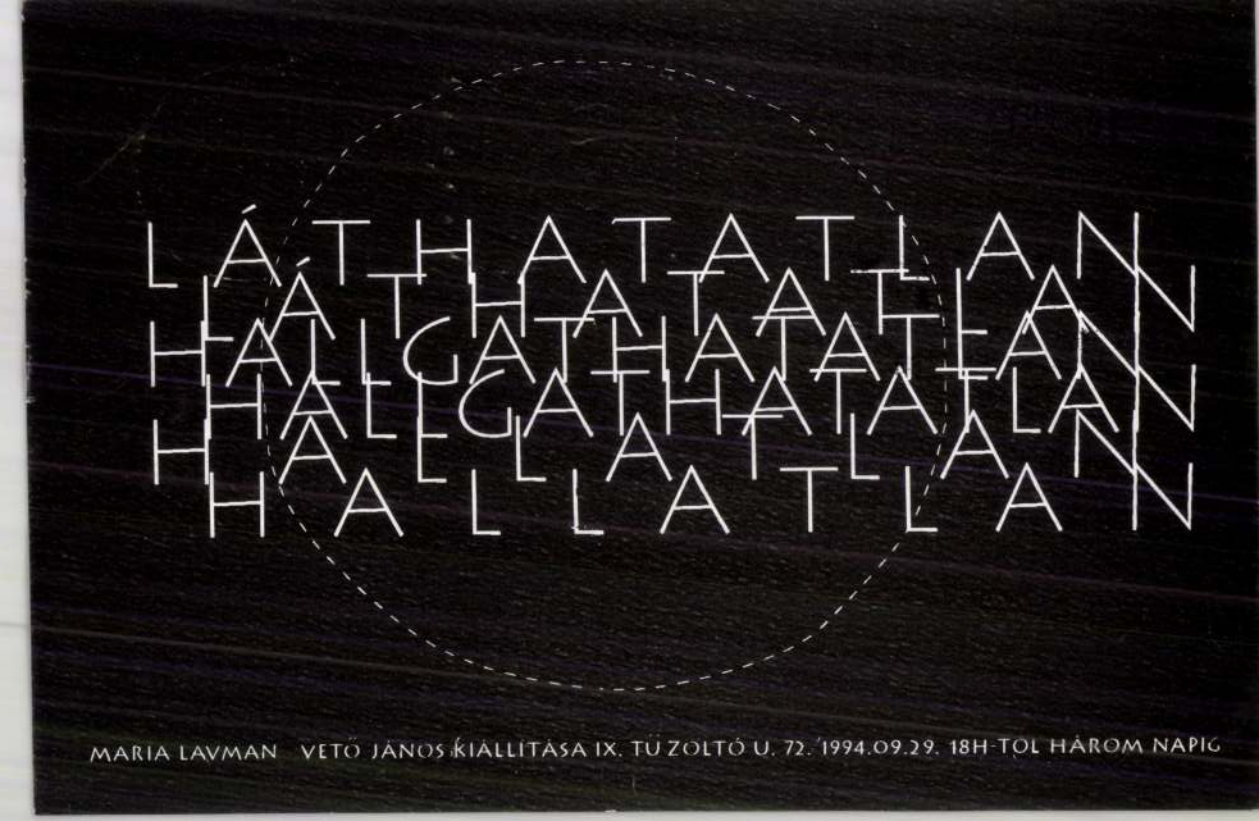
LÁTHATATLAN
HALLGATHATATLAN
HALLATLAN
MARIA LAVMAN VETŐ JÁNOS KIÁLLÍTÁSA IX. TÜ ZOLTÓ U. 72. 1994.09.29. 18H-TÓL HÁROM NAPIG

A metaforikus fénykép

Egy finom, alig érzékelhető rezdüléssel kezdődik: megszületik a gondolat, amely aztán lassanlassan megszilárdul. Ekkor mozdul meg a kamera. Elkészül a legfontosabb, a döntő felvétel. A latens kép, amely akkor még csak fikció, s amely a fényérzékeny anyag kidolgozása során válik majd véglegessé, láthatóvá. Döntések, megfontolások, mozgások, kétségek hosszú, fáradságos sorozata ez, míg végül megszületik a fénykép, amely azonnal önálló életre is kel, s eluralkodik a beszéd és az írás, sőt még a hazugság felett is. Történeteket, híreket, költeményeket, anekdotákat kelt életre egy olyan vizuális nyelven, amely minél tovább él, annál inkább megzavarja korábbi ismereteinket.

Az emberhez ősidők óta a kutyák állnak a legközelebb. Történelmi dokumentumok bizonysága szerint némely kultúrákban a kutyákat élethosszon át az emberekkel azonos bánásmódban részesítették. Egyes népek szerint a kutya az ember legjobb barátja. *Stalter* György képein azonban borzalmas hajtóvadászatok áldozatai ők; acélhurkokkal és ketrecekkel felszerelkezett sintérek ablaktalan rabomobiljainak foglyai. Hogyan értelmezzük ezeket a képeket? A humánum csődjének? Az emberiesség visszájára fordulásának? Avagy a fotós megrendezte a képet? Csak azért, hogy megtévesszen minket, akárcsak egy fiktív film vagy elbeszélés?

A kutyák végigvonulnak az egész könyvön. Egyikük, Algimantas *Kunčius* fotóján, büszkén fölemelt farokkal halad az utcán. De hozzátartoznak *Stekovics* János iker-portréihoz is (s ezáltal mintegy emberi státust nyernek), Anna *Bohdziewicz* fotónaplójában pedig emberek állnak sorba kutyákkal.

A fény*kép* lényegében véve fény*írás*, amelyet azonban nehéz elolvasni. A *bennefoglalt* fény nem világít, a *külső* pedig visszaverődik róla. A lényegébe való behatolás — ha van lényege — nincsen semmilyen szabályhoz kötve; a képek nem beszélnek. A jelzők, főnevek, a legkülönbözőbb nyelvtani alakzatok kevés segítséget nyújtanak megértésükhöz, sőt, gyakorta megtévesztőek. És az is félrevezető, ha azt mondjuk: a fénykép előtt állva mindenkinek egyedül kell kialakítania a maga

Richter, Evelyn (NDK): Lilja Brik, Moszkva, 1978

VETŐ János

Fotó 1989.2.sz.

Vető János fényképeiről

A szemét szabadsága című képről gondolkozom, amint a fekete hulladék koszmóknak a Felszabadulási emlékmű nőalakja integet egy tízforintos hátáról, nos, akkor lehetetlen észre nem vennem azt, hogy ugyanazok a hulladékok az olasz csizmához hasonlatos formává alakulnak a Fáradt és öreg közepén. És bár mind a két folt fekete-fehér, mégis az olasz és a magyar nemzeti színek hasonlóságain elmélkedem. Ez már földrajz persze, és ezen a „területen" Vető nem kevésbé önkényes, mint Petőfi vagy Shakespeare. Összevetni a koszt és az értéket, a részt és az egészet, a koszmót és a KOZMOSZT. Vető János műveiben mindig ez a tét. Hullarablónak tartották őt sokáig és sokan, mert a kultúra hulladékai között kutat, de gondolom, civilizációnk luxusnyomorában a hulladékok érdekesek, jellemzőek és újszerűek. Éppen itt lehet talán az „általános" cukor alá érni, éppen az jellemzi a Kozmoszt, hogy mit hullajtunk el. Számomra mindenesetre érdekes, hogy új lakótelepeink némelyikén előbb lehet élvezni a Sky Channelt, mint az infrastruktúra áldásait, és bizonyos szakemberek könnyebben hívnak le egy nyugati adatbankot „on line", mint a pestlőrinci rokonokat telefonon. Ebből a szemszögből alapvető az 1984-es PROTI című kép. A modell arca kipukkasztott nájlonszemölcsökből áll, amelyek a halak pikkelyeit idézik föl. Csak ezért gondolhatom, hogy szerencsétlen Proti partra vetett halként — idegen közegben — él, és nem azért, mert tudom, hogy arcának szövete bevásárlási szatyor. A jobb oldali zseblámpa szem vaküresen bámulja a semmit, és a másik — egy lakáscsengő — sem csilingel már tovább. A csontorr tomporformájú csalétek, de a foghíjas szájprotézis ugatni sem tud már. PROTI személyisége egy élet(forma) hulladéka, egy életeszmény csődje.

Fekete lyuk — Gyöngyvirág (Kína)

Vagy nézzük meg a marcipánbrosst a gombszerű bonbonon. Ízlelő gumókra és felmentő állkapcsokra vár. Körülötte meggyötört GERBAUD csomagolás.

Mérgezett cukorkák és mérgezett idill. Rokon fogalompár. A kedves bátyja érkezik meg flintával a légyottra, és Gorkij hőse ciánt kap teázáskor süvegcukor helyett. Mind a kétszer fuccsba szökik az illúzió. Hoppon maradt fogyasztóként elfogyasztatunk mi is, avagy: nem mind cukor, ami édes — ezt üzeni Vető. A *De...* című kép hőséről nem tudom, hogy meghajló balerina-e felülnézetből, vagy kerékbe tört áldozat? Látom, aminek éppen hiszem.

Vető János új képei tárgyszerűek, de nem rejtik el a viszony kuszaságát, amely rosszul kezelt tárgyainkhoz, jeleinkhez fűz bennünket. A nyelv halála a kultúra halála, mondhatnánk Wittgensteinnel együtt, ha nem felejtenénk el folyton, hogy a metakommunikációs formák nyelve is nyelv.

A képek mindezek ellenére távolról sem szomorúak, sőt... Üdítő nézni őket a fülledt melegben. Ez abból fakad, hogy Vető népművész. Nem értékeli a látottakat, hanem belőlük él. Faragja a botot, kattintja a gépet. *Nyelvvé* rendszerezi a talált jeleket, és munkája eredményes volta eleve optimizmust sugall. Nincs vége semminek, a pálya szabad.

Antal István

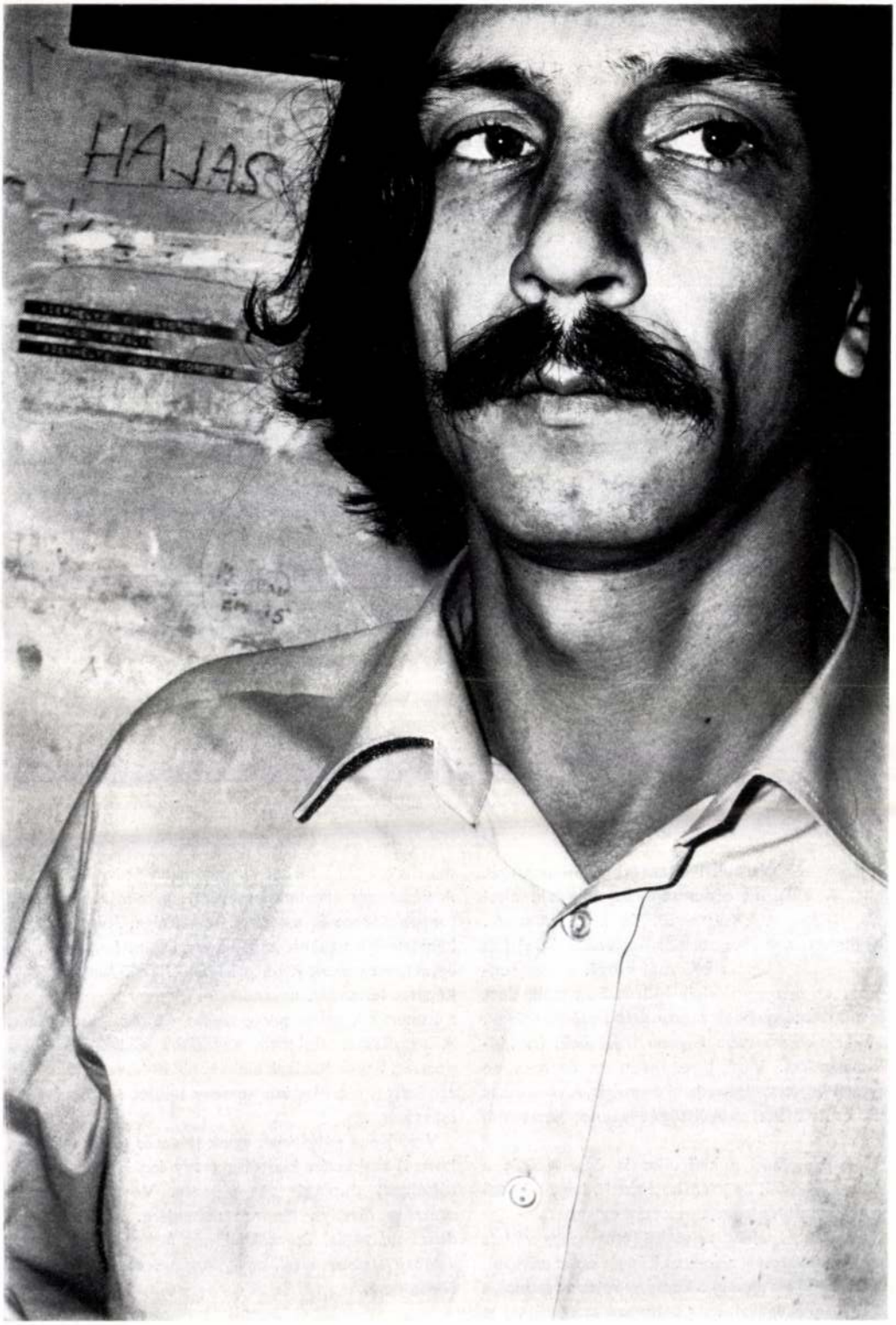

VÁRNAGY TIBOR felvétele

Vető János: 1×1

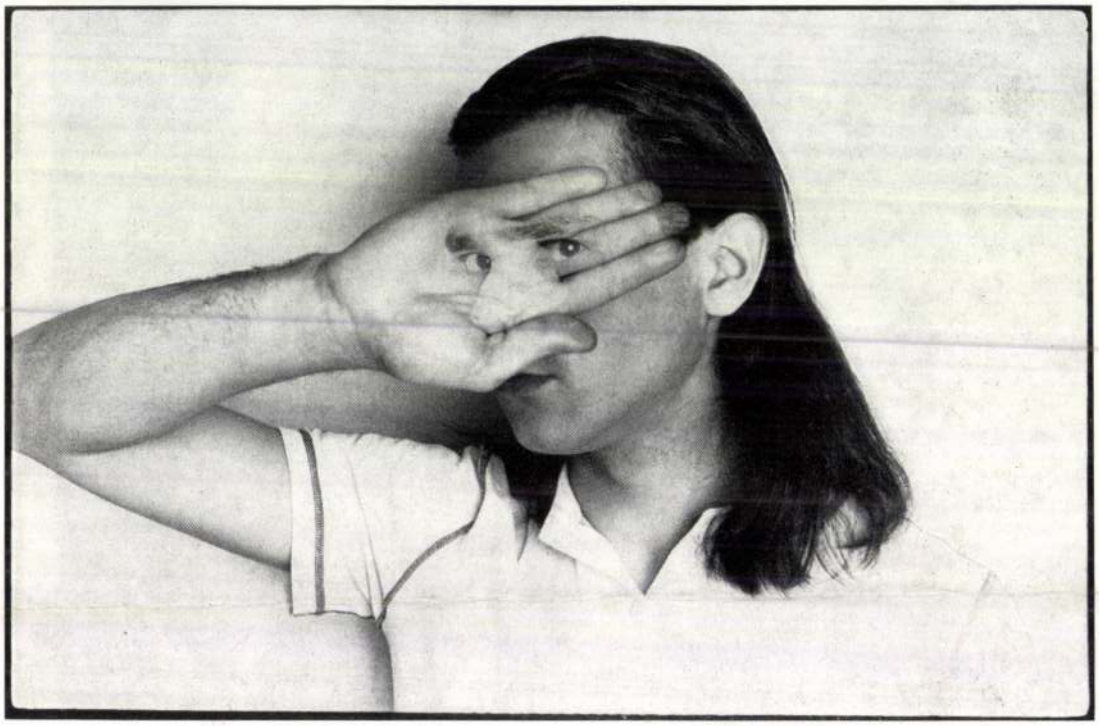

Vető János — Warhollal ellentétben — önmagát maszkolja. A világnak olyan tájékán dolgozik, ahol viszonylag ritkák a divatsztárok és a sztárdivatok. Egyéniségünket azonban szemérmetlenebbül rejtjük önmagunk hamis magatartásformái mögé, mint a self-made man, az önmegvalósítás kultuszán nevelkedett amerikaiak. Keményebbek vagyunk és kevésbé naívak. Ugyanakkor tárgyszerűbb falakba ütközünk, ha „ki-adjuk" magunkat. Vető János ezen az önarcképen keményen és lopva szolgáltatja ki önmagát. A védekezés kudarcát és kiállása eltökéltségét azonos gesztussal fejezi ki.

Az *1×1* jelentheti a kitárulkozás összevetését a maszkolás esélyeivel, de jelentheti azt is, hogy a kettő ugyanaz. Nincs különbség, kioltották egymást.

A képen nyoma sincs rejtőzködésnek vagy vállalt pongyolaságnak, amivel bizonyos képein olyan szívesen operál. A kontúrok élesek, a kemény rajzolat azonos a gesztus egyszerűségével, még a hosszú szamurájhaj is mintha csupán a fül szép kagylóformáját hangsúlyozná. A védekezés értelmetlenségét is már-már feledteti a tenyér mérete és a szemek konoksága. A kompozíció keménysége ugyanis abból következik, hogy *nem két egymásra exponált fényképet látunk!* Vető kétszer fényképezte le magát, ugyanonnan. Egyszer szembenézett a kamerával, utána pedig szeme elé tartotta a kezét. A *nagyításnál* dolgozta egymásba a két tökéletes portrét. Egyéb hatások mellett ebből következik a kép szikársága, a csillogóan kemény felület megőrzésének lehetősége.

Vető János pályájának egyik jelentős (és szokatlanul hosszú) szakaszán kizárólag (vagy legalábbis abszolút túlsúllyal) önmagát fényképezte. Vetőnek nincsen szüksége Marilyn Monroe maszkjára. Magában hordozza maszkját, és azokkal néz farkasszemet. Ő itt valóban azonos azzal, amilyennek önmagát lát(tat)ja. *Nincs mese.*

(Antal)

VETŐ János

ÉS XXXIV.évf. 26.sz.1990. 7.p.

Minyó Szert, Wolfgang Raffersberg és Vető János fotói

Kiállítás a Fotogalerie Wienben (Wien, Währingstrasse 59.) június 6. és 29. között.

GERLINDE SCHRAMMEL, A KIÁLLÍTÁS SZERVEZŐJE: A Fotogalerie Wien elsősorban experimentális fotográfiával foglalkozik. Ez alkalommal három, igen különféle területen kísérletező művész munkáit tettük egymás mellé.

A Perbálon élő Minyó Szert átlépi az anyagában megragadható világ határát, s a végsőkig kiaknázza az anyagtól való eltávolodás minden lehetőségét. Megváltoztatja, sőt, szinte már meg is szünteti a fotók „karakterét", avagy „karaktermentességét".

Wolfgang Raffersberg fiatal osztrák fotóművész installációja, az *Éles fény és szürke fal*, a nagyvárosi építészet egyik legjellegzetesebb elemét, a tűzfalat helyezi műve középpontjába, finom szín- és mozgáskontrasztok érzékeny feszültségével.

Vető János — aki *Hajas Tibor* fényképésze is volt — művészi szándékának alapvonása ma is a megrendezés. Így hétköznapi tárgyakból szabadon beállíthatja témáját, és ezáltal újraértelmezi nézőinek meghitt kapcsolatát a tárgyakkal.

6324. sz. jegyzék

229/59
ROVÓ Aladár: A könyv és irója. Az irodalom műhelytitkai. [Bp. 1947], Fővárosi Könyvk. Fővárosi ny. 227 p. 19 cm.

Egységár: 60.-Ft

230/165
RÓZSA Dezső: Thomson (James) és a természetérzék. Bp. 1912, Markovics - Garai ny. 58 p. 22 cm.

Egységár: 30.-Ft

231/215
RUZICSKA Kálmán: A XIX századbeli francia spiritualismus aesthetikai munkássága. Bp. 1878; "Hunyadi Mátyás" ny. 64 p. 24 cm.
Diss.

Egységár: 30.-Ft

VETŐ János

Vető János New York-i élményeit Liget Galéria-beli kiállításán adta közre (IX. 14.—X. 2.). Laza filctollal színezett fotói látszólag a világ bármelyik nagyvárosában készülhettek volna — mintegy a new wave internacionális „új érzéktelensége" jegyében —, ha nem vennénk észre a téma kiérleltségét, a feszes kompozícióra való törekvést, a személyesség hitelét mögötte: itt már rég nem „arról" a New Yorkról van szó.

179.p.

Művtört Ért. 1989 1:4

We have the pleasure

Late Prehistory of th

This is the second vol

African Archaeology".

The first volume Origi

Cultures in North-East

series will be continu

proceedings of the Dym

publications on Africa

The publication can be

„Demisztifikáljuk a színházat"

Halász Péter rendező

Volt egyszer egy színház Budapesten. Akik látták, azt mondják: más volt minden hangja, más volt minden gesztusa. Más volt, egy bazaltszilárd világban. Az „üzenet", amire akkoriban oly hevesen vágyakozott boldog-boldogtalan, a zsigerekből jött, s a zsigerekig ért. Aztán a színház elment. Nekünk egy izmos legenda maradt. Nem is oly rég hazatértek a hősök. Sokfelől, sokféle alak. Kevés hiteles személy érkezett. Közülük az egyik Halász Péter, aki izgalmas, újszerű munkáival igazolta hírhedett voltát. Kamra-beli rendezései (*A kínai*, *Önbizalom*) után minden kísérletére érdemes odafigyelni. Most egy New York-i előadásának hazahangszerelt változatát próbálja. Színházat csinál a Népszabadságból.

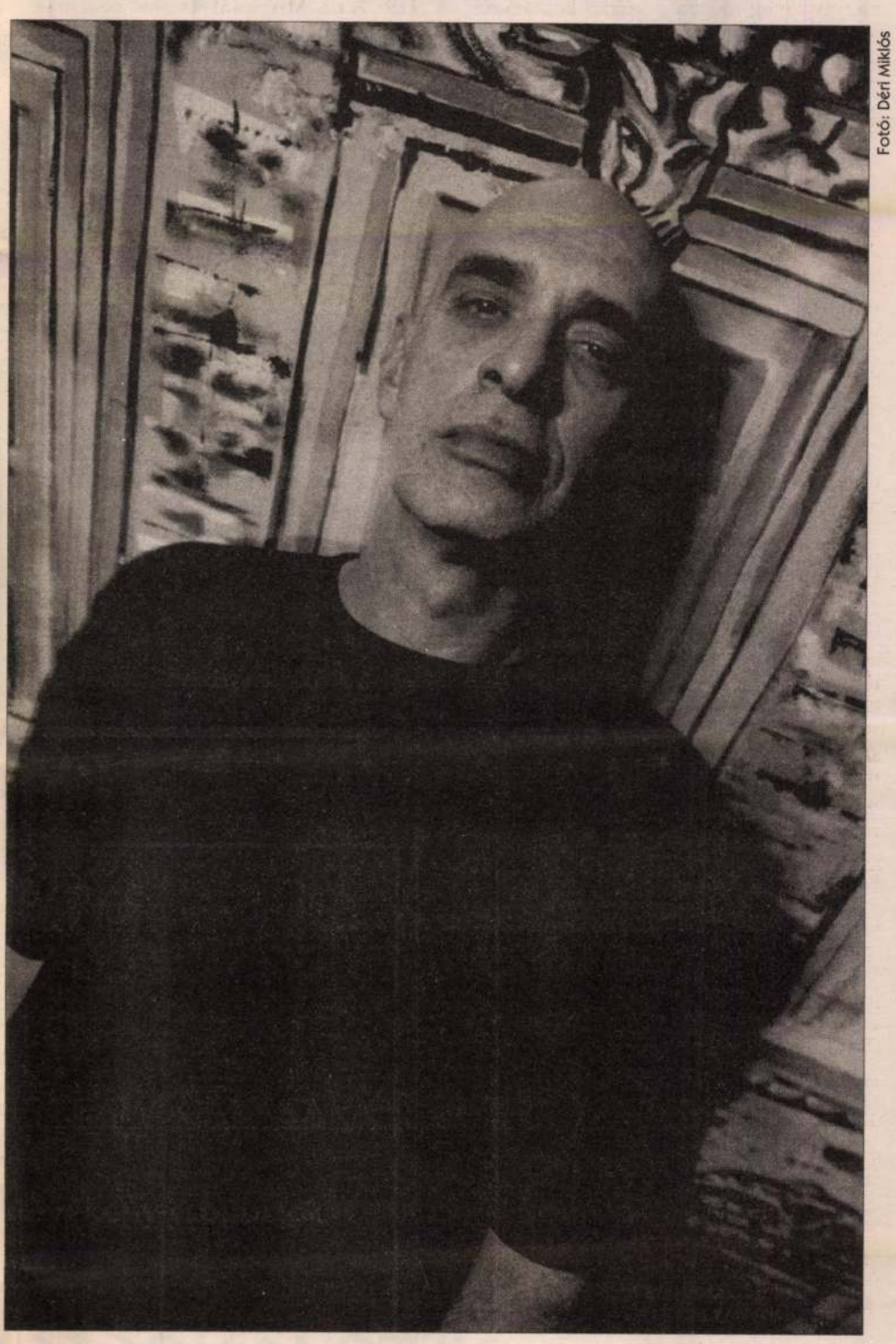

Fotó: Déri Miklós

Magyar Narancs: Mennyiben más ez az előadás, mint amit New Yorkban csináltál?

Halász Péter: Más, mert én abba belebuktam. Sikerült ugyan vérrel-verejtékkel, görcsösen létrehozni az előadásokat, de belebuktam. Igazság szerint azon tanultam meg a színházat. De túl sok mindennel kellett egyszerre foglalkoznom. Pénzt szereznem, írnom, játszanom.

MN: Egyszemélyes kísérlet volt?

HP: Nem. Felvettem nyolc embert, akiket hirdetés alapján választottam ki.

MN: Mi volt a hirdetés szövege?

HP: Hát hogy itt és itt színészek jelentkezését várom ilyen és ilyen darabra. Az volt a címe, hogy *Life and Death in New York City* (*Élet és halál N. Y.-ban – a szerk.*). Direkt címcímet adtunk az előadásnak, de akkor a társulat neve is az volt, hogy Life and Death in New York City Incorporated. Ez a Squat Theater szétválása előtti pillanatban történt. Akkor már két és fél–három éve nem sikerült összehoznunk semmit, és úgy éreztem, ha megint kudarcot vallunk, akkor inkább ezzel az őrülettel.

MN: Te ezzel az előadás-sorozattal, a *Hatalom Pénz Hírnév Szépség Szeretet*tel térsz haza. Először bemutattad angolul a *She Who Once Was the Helmetmaker's Beautiful Wife*-ot (*Ő, aki valaha a sisakkészítő gyönyörű felesége volt – a szerk.*), aztán a kinti *Kínai* itthoni változata következett, majd az *Önbizalom*, a *Kínai II*, és végül tavaly a *Piero Della Francesca Cabaret*.

HP: Valóban, ez most egy ilyen hazatérés-darab. Ezzel fejezem ki a hálámat azért, mert szívesen látott vendég vagyok, kedvesek velem az emberek, és mert itt nőttem föl, ebben a városban, amit nagyon jól ismerek.

MN: Élet-halál Budapesten?

HP: Csak az élet-részével fogok foglalkozni, elhagyom a halált. Miért érdekes a halál, minek szaporítani? A halállal foglalkozzon más, ez az Élet Budapesten Kft.

MN: Nem is olyan régen Síposhegyi Péter – nevezzük drámaírónak – azért, hogy bekerüljön a Guinnessbe, a Pesti Riportból kiválasztott újsághír alapján egy nap alatt írt egy drámát, közjegyző előtt, valamint a televízió kínosabb műsorainak jelenlétében. Akkor ez eléggé ciki volt.

HP: Vettem a kérdést. Igen, szeretném megdönteni a csúcsot, szeretnék bekerülni a *Guinness Book of Records*ba, mert én tudom a legtöbbet a leggyorsabban... Na szóval: ezt az ötletet, a gyors darabkészítést, ki lehet találni. Írtam egy dramaturgiai levelet a színháznak erről a sorozatról, hogy kaphassak valami előleget. Arról szól, hogy veszed a cikket, bedobod ebbe a gépezetbe, és alul kijön a darab. Belevettem mindent, ilyen-olyanfajta bírósági tárgyalást, az Ozu-féle dramaturgiát, Pasoliniét, a commedia dell'artét, előjátékokat, helyszíneket satöbbi. De ez nem több védőhálónál, eddig nem is kellett ezekhez a bevett eljárásokhoz fordulnunk, pedig elkészítettünk vagy hat darabot. Az előző előadás például egy kétórás haiku volt, ahol mindenki rendkívül finoman és pontosan beszélt, mozgott és zenélt a színpadon. Érdekes, hogy amikor kitaláltuk, nyugodtak voltunk. Aztán hirtelen kialakult körülöttünk valami őrület, felrobbant egy komputer, meg ilyenek, és az erőfeszítés, hogy egyben tartsuk magunkat, ezt a finom rezgést eredményezte.

MN: A nevedet vagy a koncepciódat vették meg? Hogy ki a Síposhegyi, ma se tudjuk, de a Halász mögött ott van, amit az elmúlt 25 évben csinált. Azt mondtad, a háládat fejezed ki a város felé.

HP: Ez azt jelenti, hogy hajlandó vagyok kevesebbet aludni, hogy állandóan erre koncentrálok.

MN: Ez nem túl nagy kihívás?

HP: Dehogynem, de másképp nem is lenne érdemes. „If you give me something, give me the best." Ha valami ajándékot adsz, a legjobbat add.

MN: Az újságban olvasható hírek nagy része érdekképviseletekről, kodifikációs bizottságokról meg alapszerződésekről szól. Ehhez képest az előbb haikuról beszéltél, ma pedig a Népszabadság Budapest mellékletében lelt zaci-történetből indultok ki. Elképzelhetőnek tartod, hogy az aktuálpolitikának is megcsináld a színpadi változatát, vagy ezt meghagyod Sas Józsefnek a Mikroszkópon?

HP: Abban a pillanatban, hogy felkelti valami az érdeklődésemet elképzelhetőnek tartom. De amíg a politika elvont és absztrakt valami, addig nem. Kialakult a politika zárt világa, aminek megvan a saját nyelve, és teljesen külön történik az eseményektől. Azok a bizántin finomságok, amik egy parlamenti folyosón történnek...

MN: Az nem jön le az újságban.

HP: Nem, és ettől az újságcikk érthetetlen. De még az sem érdekes, amit ők egymás közt beszélnek. Nekem rettentő averzióm van a népképviselőkkel szemben. Nem a népképviselettel, hanem velük, akik képviselik a népet. Próbálnák meg a lakosságot képviselni, nehezebb dolguk lenne. Azért, ha valami botrányos dolog megérint, akkor elképzelhető, hogy üvöltözni kezdek, akár a színházon belül is. Mondok egy példát: olyan két éve, elutazásom előtt, egy tanácsadó testületet állítottak föl, aminek az volt a dolga, hogy véleményezze, mik a jó és rossz programok a rádióban meg a tévében. Nekik kellett volna eldönteniük, hogy mi a jó a népnek. De ebbe a bizottságba egyetlen nőt sem választottak be. És akkor azt mondtam, hogy én rosszul érzem magam ebben a faszszagú országban. Írtam is egy levelet a köztársasági elnöknek. Nem tudom, eljutott-e hozzá, de tény, hogy bevettek egy hölgyet a társaságba.

MN: Az újsághír, akár hazug, akár igaz, megjelenésekor leélte az életét, megtette a dolgát. A zálogház megnyitásáról szóló tudósításból a darabban a zálogház meg marad, de kiesik a hír. Mennyire lehel é tet a hírbe, ami aztán elkészül?

HP: Fontos, hogy a közönség vissz jon csatolni, hogy meglegyen szám referencia.

VETŐ JÁNOS ÉS MARIA LAVMAN

Vető Jánosnak van képe

Van képe kiállítani őket. Azt írtam V. J. fotóiról 1986-ban: „A fotó a pillanat művészete. De mi a pillanat?" 1982-ben meg azt írtam képeiről: „Ezek a műanyagszínek a vállalkozó-kisipari-diszkó-monizmus kultúrájának villódzó narancsszínei, fluoreszkáló pirosai, kékjei: a lakótelepvárosszélek kellékei és hangulatai költöztek a kisvárosias álpatinás galériába – persze, hát itt élünk. Máshol talán máshol van?"

1984-ben pedig – miután együtt megírtuk a *Szállodák – pálmafák* című Trabant-számot – azt kérdeztem tőle: „Miért van a valóságban kevesebb szín, mint a fotón?" Amire persze ő azt válaszolta, hogy „a valóságban több szín van, csak a fotó kisebb".

Telnek-múlnak az évtizedek, hol vannak a régi barátok? (Bódy és Hajas és Erdély nem ír már többé, Baksa Berlinben, Lukin Hollywoodban), én Tel-Avivban és Budapesten, V. J. Koppenhágában. S most megint itthon találkozunk. Így van ez jól.

Úri Kozmosz

MÉHES LORÁND ÉS VETŐ JÁNOS KIÁLLITÁSA A STUDIÓ GALÉRIÁBAN

Egy világ ellen csak egy világgal lehet harcolni. Csak egy tökéletesen kidolgozott, logikusan épitkező, morálisan tiszta világgal, ha tetszik glóbuszi teljességgel lehet a müvészet felől itélkezni a mai világ fölött, amelyben a kicsinyes egyéni érdekek, a középszerüek erőszaka és egoizmusa egyre inkább elhatalmasodik. Folyik a megállás nélküli fenyegetés. A veszélyhelyzet állandósult. Az ijesztgetés már olyan megátalkodott, hogy kötelességünk vele - nemcsak önvédelemből - szembeszállni.

Ahol élünk, az meseszerü hely, vagyis azzá tehetnénk, ha a világ nem önmaga ellen dolgozna. És a rosszat sokkal gyakrabban tapasztaljuk fent, mint

lent. A Zuzu és Vető alkotta Világ méltó ellenfele e földi világnak, mert megalkuvás nélkül, őszintén szól a jelenről, a jövőről, s az egyetlen lehetséges alternativáról.

Ez a kiállitás - mondta Vető János - azt is tudatositani akarja a fejekben, hogy a müvészet, mint minden jóslat, igaz, s igy veszélyes is. A müvészet ajánlat és ellenajánlat. És ők, Zuzu és Vető, egy ajánlatot tettek itt a Studió Galériában, jóslat szinten. Ez az ajánlat - ami részben szigoru kritika, részben egy alternativa és egyfajta boldog tisztaság-vágy - egy szutrákkal teli Obo-ból és zászlókból áll. Bátor, harcra kész, kecses erődítménye ez a jónak, az isteni békének. Ezen a Glóbuszon is van Isten. Egy 25 W-os villanykörte formájában van jelen az Obo-ban, a szutrák által védve. Persze lehetett volna mikro-chip is, vagy tranzisztor. Az istent-védő szobrok jelentése is egyértelmü üzenet: itt van Wau, a kutya, az ember világi és tulvilági társa, az isten-őrző SZAMURÁJ SADEGA, vagy mellette RMSZSZ (Ramszesz) - egykor szintén isten -, kőbeköltött testőr, egy nálánál szebb, fényesebb, ragyogóbb isten szolgálatában, és a biztonságot adó TELE-JI-TETOROSZ.

Az Obo alsó része az értelem tiszta fényével világit. A selyemszalaggal átkötött, támasztott üveglapok veszélyes törékenysége felett levitáló rézgálicon elhelyezett szutrák (szinte már kegytárgyak) ezt a szellemi egységet emelik a költészet magaslatára. Üzenetük mélyen emberi, mélyen hivő és mélyen globális - világkulturális.

A Munkazászló jelzi a jelenlegi világállapotot. Ez az, ami nem jó, ami már-már elviselhetetlen. Igérhetem - mondta Jánoska -, hogy mihelyt a FIX PAX zászló sugallta szellem lesz az uralkodó tendencia, el fogom égetni ezt a zászlót, hogy semmi se emlékeztessen erre a világra, amelyben a bizonytalanság állandósult. Minden a teljes automatizáció irányába halad, csak egy rémes gombnyomás az egész és kész.

A Munkazászló egyébként a rajta lévő mágnesek és egyéb villamos kivezetések miatt, meglehetősen elektromos töltésü. Ezért szükséges a savanyu cukor, a csont és a magnézium beépitése. A jelen e zászlaját ugy is nevezhetnénk, hogy Pozitiv—Negativ. Ezt a jelent oldja fel a középső zászló, a FIX PAX, melyből világosan kiolvasható a sugallt alternativ megoldás.

A harmadik zászló, a Szeretet-zászló, pedig már a jövő, a következő korok szóló ajánlat, ahol a sziv és a szépség érvényesül a végtelen szeretetben. Igen, a sziv és a szépség. Tudni illik csunya nincs.

Elbüvölő és lenyügöző ez az egész. Csak talán kissé elszigetelt. Mindenhová el kéne vinni ezt a kiállitás, fel akár a világ tetejére, Tibetbe is, hogy beleolvadhasson mindabba, amiből végül is kinőtt.

dr. P. Horváth

VETŐ JÁNOS

AL
1984 január

NEM TUDJÁK HOVÁ TENNI, ÉS IGAZUK VAN.
MERT NINCS HELYE. EZ AZ EGÉSZ MAGA
A SZÉPSÉG. A NÁSIK RÉSZE, AMI IGAZÁN
FANTASZTIKUS VOLT EGYSZERŰEN CSAK
AZT IRTA AMIT ÉN IS IRHATNÉK MOST
-„CSAK ÍGY TOVÁBBEZEN AZ ISTENI
ÚTÓN..
-„SZIVHEZ SZÓLOAK, KÖSZÖNÖM." etc.
AZT HISZEM OLYAN IGAZSÁG FELÉ
TARTANAK ŐK, AMI A TÖKÉLETES MŰVÉSZET
HEZ VEZET, AZAZ AHHOZ AZ IGAZSÁGHOZ
AMIN ELŐBB ÁT KELL KELLNI A TULAJ-
DOM MEGSEMMISÜLÉSÉN AZ EMBERNEK
ÉS SORÁIG ELIDŐZNI EGY SZINTE ALÁ-
ZATNAK NEVEZHETŐ ÁLLAPOTBAN.
MEGÉRTENI ŐKET ANNYI, MINT BELE-
HELYEZKEDNI A LÉNYŰKBE, AMI MA-
GA A KIÁLLÍTOTT ANYAG. EZ OLYAN FIGYEL-
MET IGÉNYEL, AMI MENTES MINDEN
ÉRZELEMTŐL, ELŐITÉLETTŐL, TISZTA, ÁTHATÓ
MAGA A SZERETET. A SZÉPSÉG. MERT EZEK
A TÁRGYALSKÁK, ZÁSZLÓK ~~SZÉPE~~ EGYSZE-
RŰEN SZÉPEK. GYÖNYÖRŰEK. MINDENEN
KIVÜLIEK. A SZÉPSÉG A LEG~~TÖBB~~ MISZTÉ-
RIUM. VILLÁMKÉNT SÚJT LE. SAJNOS NEM
BIZTOSÍTJA A TARTÓSSÁGOT. MERT MINDENT
AMIT SZÉPNEK LÁTUNK AZ ELSŐ GYÖNYÖRŰ-
SÉG PERCEIN TÚL MÁR BONCOLGATNI KEZDŰNK.
KERESÜNK MÖGÖTTE VALAMIT. PEDIG A SZÉP-
SÉG AZ, AMIT NÉZNI KELL, DE NEM
KÉNYSZERÍTHET AZRA, HOGY ITÉLKEZZÜNK
FELETTE.

ÉS ITT ESÜNK A HIBÁBA, HOGY MEGPRÓ-
BÁLUNK ITÉLKEZNI, VAGY MEGÉRTENI, MIKOR
A LÉNYEG AZ EGÉSZBEN FŐKÉNT HOGY
SZÉP. SHA NEM KERESÜNK MÖGÖTTE SEMMIT
OLYAN FIGYELEM A ÉS TISZTASÁG ÁLLAPOTÁBA
JUTUNK AMI A SZERETET. ÉS EZ ~~AGÉSZ~~
AZ EGÉSZ KIÁLLÍTÁS LÉNYEGE.
-MUNKA ZÁSZLÓ — SZEHELEN ZÁSZLÓ —
(FX PAX) BÉKE ZÁSZLÓ —
A 3 LEGFONTOSABB DOLOG ZÁSZLAJA
GYÖNYÖRŰEN, ÉRTHETŐEN, ÉS OTT VAN
ELŐTTÜNK. HA VISSZA NÉZÜNK A RÉGEBBI
KIÁLLÍTÁSOKRA OLYAN ÚTRA KANYARODUNK
VISSZA VELÜK EGYÜTT, AMI A LEGFONTOSABB
ÚT, AMI MAGÁHOZ A LEGNAGYSZERŰBB
DOLOGHOZ VEZET. A LÉNYEGRE MUTAT.
ABBA, HOGY A VILÁG ~~OLYAN~~ AMIBEN
ÉLÜNK MINDEN FÉLELMETES ŐRÜTTSÉGEVEL
E IS ~~EZ~~ EGY CSODA. SZEM BESZÚROAN
ORDÍT A TÁRGYAKRÓL, HOGY MIÉRT KÉ-
SZÜLTEK ÉS MIK. KIS KEGYTÁRGYAK, -
OBOSZUTHÁK, ZÁSZLÓK, AMIKNEK LENGENI
KELL AZ ÉLETÜNKBE, HOGY FOLYTON ÉREZ-
HESSÜK A SZELÉT. VÉSZÉLYESEK, ÉS OLYAN
MATALMON KÍVÜLIEK AMIRE AZT MONDHAT-
JUK: TABU.
VESZÉLYES ANYAGOK, - RÉZGÁLÍC, TÖLTÉNNY.
VESZÉLY ZÓNÁBA LÉPÜNK. ÉLETTÁRGYAK.
MI MAGUNK, TESTÜNK RÉSZEI, CSONTOK, SZÍVEK
AZ ÉLET. FIGYELMEZTET, ÉS ÓV. VALAMI
OLYASMI MINT PL. A HYPOS ÜVEG, OTT A
FIGYELMEZTETŐ JEL, TUDJUK HOGY MÉREG
DE OTTHON VAN, KELL, ÁM MÉGSEM ISSZUK MEG.

Fotók Vető János és Méhes Lóránd kiállításáról, és részletek Kecskés Kriszta a kiállításról írott leveléből.

Vanyó László

AZ ÓKERESZTÉNY MŰVÉSZET SZIMBÓLUMAI

A kötet az ókeresztény kor művészetének fejlődéséről ad áttekintést és részletesebben foglalkozik a legfontosabb szimbólumok eredetével, jelentésével a korabeli irodalmi emlékek alapján, amelyek megmutatják, hogyan „olvasták" keresztény elődeink ezeket a jelképeket.

ALAPÍTVA : 1848

AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA

Legyen az olvasónk!

Könyvesboltjaink és pavilonjaink nagy választékkal várják Önt.

Üzletek :

Budapest V., Kossuth Lajos u. 1. (az udvarban) Tel.: 117-4890

Budapest III., Vörösvári út 27. Tel.: 188-9608

Pavilonok :

Budapest V., Felszabadulás tér (a templom mellett)

Budapest V., Deák tér (a templom mellett)

Könyveink megrendelhetők :

Telefonon: 118-0567

Postán: 1053 Budapest V., Kossuth Lajos u. 1.

A Szent István Társulat a hitét megtalálni és megtartani akaró ember kiadója

„KÉP 1990"

MŰCSARNOK

1990. november 16– december 9.

VETŐ János

37.p.

90/2 **új művészet**

ART TODAY november

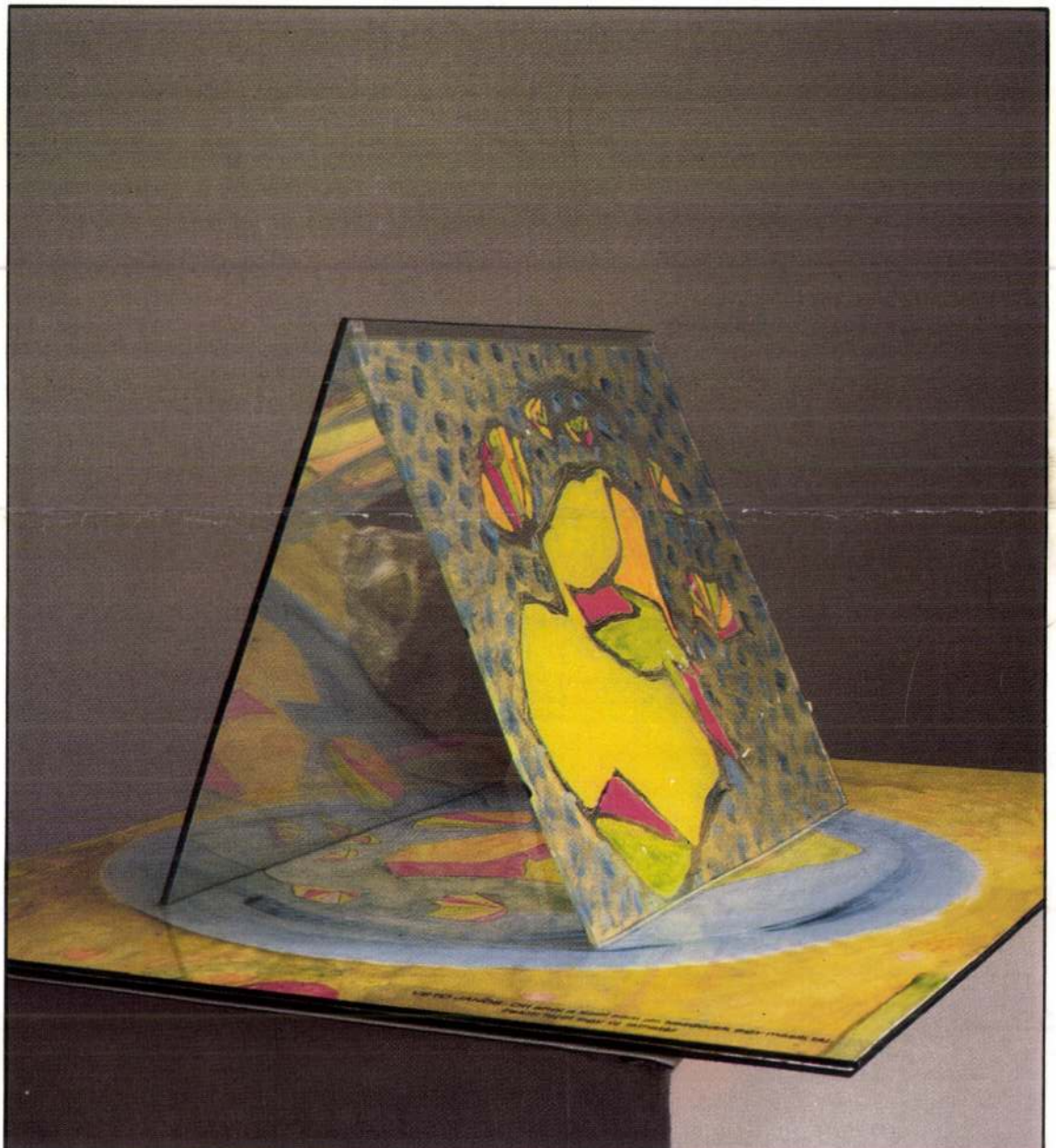

Sinkovits Péter VELENCEI BIENNÁLÉ 1990-BEN • Váradi Júlia BESZÉLGETÉS ANISH KAPOORRAL Boros Géza „KELLEMETLEN TÁRGYAK" VELENCÉBEN • Tímár Árpád VAN GOGH-CENTENÁRIUM Pataki Gábor BESZÉLGETÉS NÉRAY KATALINNAL • • Mravik László KI VOLT MAJOVSZKY PÁL? Majoros Valéria TIHANYI LAJOS 1911-ES AKTJAI • • • Novotny Tihamér KÉTSZARVÚ SZILLOGIZMUS

80,– Ft

Az MTA Művészettörténeti Kutatóintézet és
a Magyar Fotográfusok Háza
tisztelettel meghívja Önt

a

KÉPKORBÁCSOLÁS

HAJAS TIBOR VETŐ JÁNOSSAL KÉSZÍTETT FOTÓMUNKÁI

című könyv bemutatójára.

Bevezeti Ungváry Rudolf.

2005. január 25-én, kedden, 17 órakor

a Mai Manó Ház Napfényműtermébe
1065 Budapest, Nagymező utca 20.

A bemutató alkalmából a könyv a helyszínen mérsékelt áron kapható!

VETÓ FANOS

P a n e l

LIGET GALÉRIA

Maria Lavman

Lotte T Lassen

Vető János

F.k.: Reszler Ernesztin

kiállítása

1994 szeptember 24-

október 7-ig

Megnyitó: 1994 szeptember 24,

szombat, 18 óra

Liget Galéria

Nyitva: Budapest, Ajtósi Dürer sor 5.

naponta 14 - 18 óráig

kedd szünnap

Markoja Csilla

Bp. Hevesi György 46.
1156

p a n e l

Lotte T Lassen

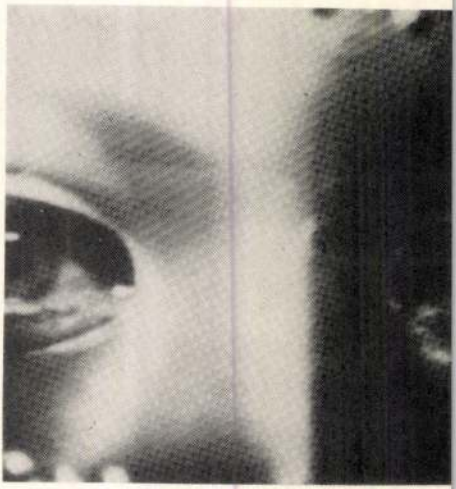

Maria Lavman

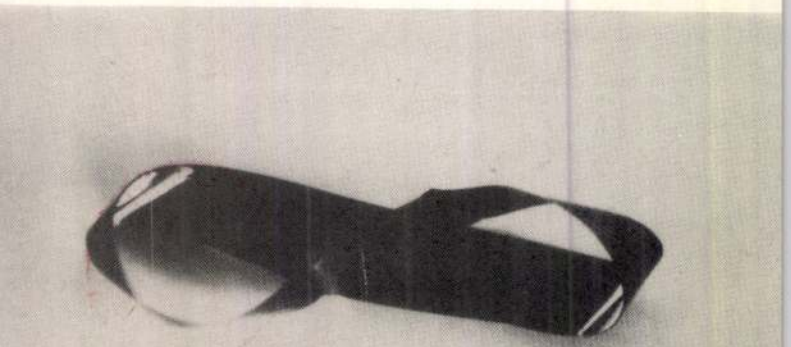

Vető János

ÖNKIOLDÓ 1 — SELF-CATCHING Nº1

BOROS GYÖRGY
KINCSES KÁROLY
KULCSÁR GYÖRGY (FOTON)
LELKES LÁSZLÓ
MOLNÁR GYULA
OSZIOLYKA PÉTER (FOTON)
PÁNDI TITUSZ (FOTON)
RETEK TAMÁS (FOTON)
SZERENCSÉS JÁNOS
SZILÁGYI LENKE
TASNÁDI LÁSZLÓ
VÁRADI ZOLTÁN
VETŐ JÁNOS

„C S E N D"

„STILLNESS"

GÖDÖLLŐI GALÉRIA
GÖDÖLLŐI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
1983.

ÖNKIOLDÓ 1 — VETŐ JÁNOS — SELF-CATCHING Nº1

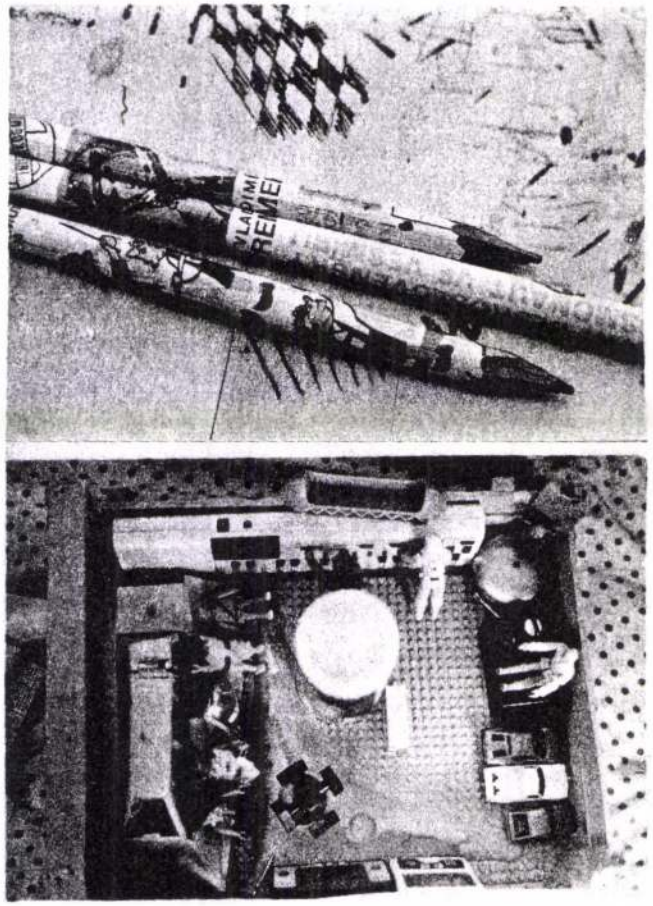

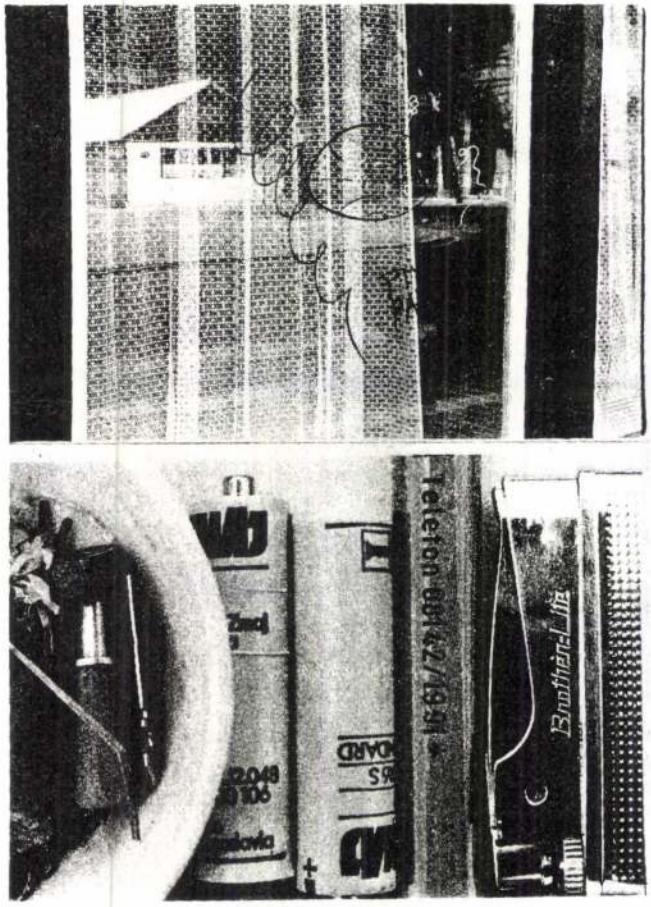

Ezek a képek közelítik meg a legjobban azt a gyerekes ideálunkat, hogy egy fotón lehessen minél jobban elbogarászni a különböző részletek között. Maguk a lefényképezett tárgyak is viszonylag aprók, és további részleteket – például feliratokat – mutatnak fel. Az írott részletek újrafényképezése és csendéleti motívumként alkalmazása amúgyis Vető fotómű-

These photos approach the best our childish ideal that one could hunt after different details on a photo. The objects themselves photographed are relatively small and they show further details – e. g. inscriptions. Anyhow the rephotography of written details and their use as a still-life motive are characteristic features of Vető's photography. He mounts

ÖNKIOLDÓ 1 — VEIŐ JÁNOS — SELF-CATCHING Nº1

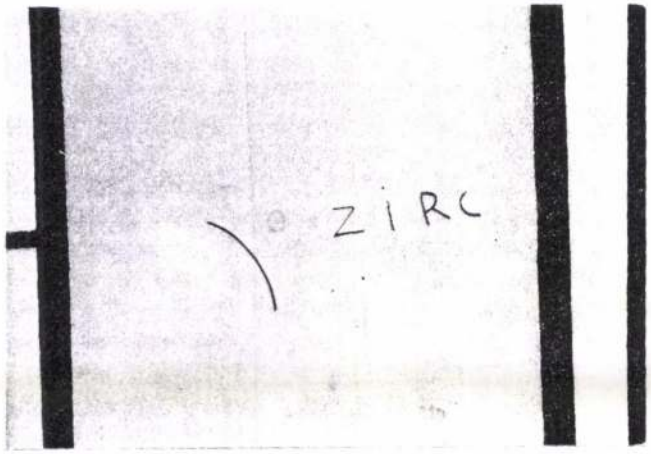

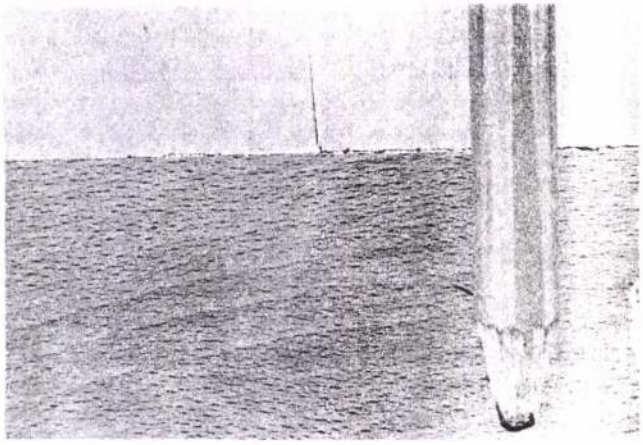

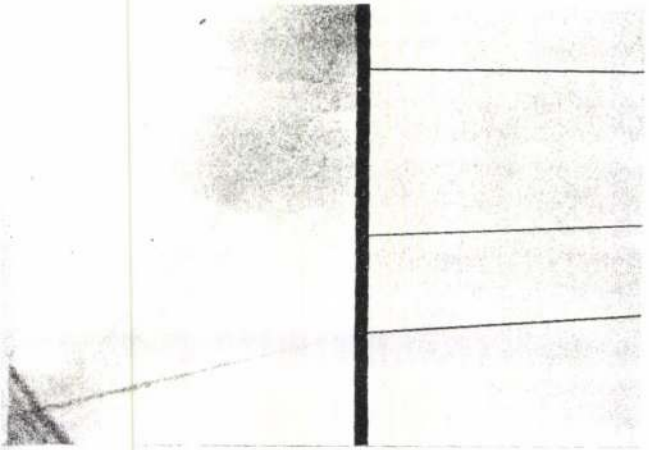

Veto János

vészetének egyik jellemzője. A felismerhető motivumokat tovább i nehezen értelmezhető részletekkel, vagy meglepően „üres" felületekkel montírozza össze. Mindez együtt egy karakterisztikus vizuális stílust jelöl ki, melynek hangulatát a képcímek is erősítik. Balról jobra: *Fix Pax, Nemzetközi legénység, Zirc, Anzix.*

the recognizable motives with hardly understandable details or with surprisingly „empty" surfaces. All these mark out a characterictic visual stile, the atmosphere of which is made stronger by the picture-titles. From the left to the right: Pix Box, International crew, Zirc, Anzix.

A megnyitón közremüködnek

Götz Nándor
Horn András
Klarinét

Műsor:
Pulenc: Szonata 2 klarinétra
Strawinsky: Petruska (részlet)
Götz Nándor átirata 2 klarinétra

"Methamorfose eines Formes"

EINLADUNG

MÁRTA VETŐ
Ausstellung

Eröffnung
JUDIT DROPPA
am Mittwoch, 12. Sept. 2001.
18 Uhr

Die Ausstellung ist bis
28. Sept. geöffnet,
Montag bis Freitag 10-18 Uhr.

ÖLGYFA
galéria

H - 1027 Budapest, Henger u. 2.

Finissage am 28 Sept. um 17 Uhr

LEBENSLAUF

ZUR PERSON

1950	geboren in Budapest (Ungarn)
1968-1974	Akademie für Angewandte Kunst, Budapest, Fachrichtung Textil
1974-1980	freiberufliche Künstlerin mit eigenem Atelier, eigenhändige Ausführungen im Siebdruckverfahren, Vorhänge, Tischtücher, Kleider
1976	Mitglied beim ungarischen Künstlerverband
1978-1980	Designerin bei Budaflax (Ungarn)
1981	lebt in Deutschland, Österreich

AUSSTELLUNGEN

Einzelausstellungen

1977	Óbuda Galerie, Budapest
1980	Fészek Klub, Budapest
1999	Klub des ungarischen Zentralverbandes, Wien
2001	Tölgyfa Galerie, Budapest

Gruppenausstellungen

1973	Triennale di Milano-internationale designe Austellung, Milano
1976	Textilgrafika, Ungarische National Galerie, Budapest
1976	LEPES, Budapest
1977	Moderne ungarische Textilkunst, St. Nikolaj Kirche, Kopenhagen
1978	IV. Industrielle Textilkunstbiennale, Szombathely, Ungarn
1986	IX. Textil Biennale, Szombathely, Ungarn
1990	Von Mini zu Maxi, Landesmuseum Eisenstadt, Österreich
1990	Moderne ungarische Textilkunst, Sankt Peter an der Sperr, Wiener Neustadt, Österreich
2001	design Kunst, Kunsthalle Budapest, Ungarn
2001	„Élmény és eszmény", Gödöllő, Ungarn

Preizen

1973	Triennale di Milano, Silberpreis
1979	IV. Industrielle Textilkunst, Biennale 1. Preis
1976,1979	Textilkunst Symposion, Velem, Ungarn
1978	3 monatiges Stipendium in Frankreich

Werke in Sammlungen

- Savaria Museum, Szombathely, Ungarn
- Museum für Angewandte Kunst, Budapest, Ungarn

Márta Vető hat Ihre vielfältigen Arbeiten vor allem in Ungarn und Österreich präsentiert und dafür Anerkennung und Auszeichnungen erhalten; einige ihrer Werke befinden sich sogar in öffentlichem Besitz. Bereits während ihrer Ausbildung an der Akademie für Angewandte Kunst in Budapest hat sie sich im Bereich Textil für die Beschäftigung und Auseinandersetzung mit dem Textildruck entschieden und damit eine Richtung eingeschlagen, die in der sogenannten Textilkunst, die von Tapisserieweberei und ihren zahlreichen Varianten bestimmt wird, nicht häufig anzutreffen ist.

Márta Vető hat ihre Karriere in Ungarn als Designerin begonnen, ging aber gleichzeitig ihren eigenen künstlerischen Weg. In den siebziger Jahren hat sie mit Siebdruckverfahren ihren Ideen von Struktur, vor allem von Transparenz und Farbe oder besser von Farblosigkeit Ausdruck verliehen und diese auch öffentlich gezeigt. Ihren Werken ist eine bewußte Einfachheit, Reduktion auf elementare Formen und deren Korrespondenzen untereinander eigen.

Zuerst steht die konkrete Verwendungen ihrer Entwürfe als Vorhänge und sogar Kleider im Vordergrund. Márta Vető entdeckt schließlich, daß ihre angeregte Beschäftigung mit durchsichtigen Materialien darauf abzielt, Transparenz subtiler, als künstlerische Aufgabe umzusetzen. Sie beginnt, identische geometrische Formen so übereinander zu legen und zu ordnen, daß die durch die Schichtung entstehenden unterschiedlichen Grade der Transparenz zum Ausdrucksmittel werden. Mit weißer Pigmentfarbe druckt sie diese "Schichten" auf schwarzen, undurchsichtigen Baumwollstoff. Dabei entstehen Behänge mit variationsreich arrangierten, schwebenden Motiven, Darstellungen, die zum Nachdenken anregen und die die Phantasie beflügeln.

Márta Vető, die sich heute diesen für ihr Werk charakteristischen Ausdrucksformen wieder zugewendet hat, erlebt in den 80er Jahren eine nur scheinbar aus dieser Kontinuität herausfallende Periode. Durch Bilder vonPaul Klee und in Wien durch die farbintensiven Landschaften und Porträts Gustav Klimts angeregt, fertigt sie seidene Behänge aus patchwortartig zusammengenähten geometrischen Feldern, die sich intensiv mit dem Stimmungsgehalt verschiedenster Farbschattierungen und der Materialwirkung der gefärbten und bemalten Seide auseinandersetzen. Dabei bleibt sie ihrer Vorliebe für geometrische Formen treu und auch die Transparenz spielt vor allem bei der dünnen Pongéseide eine wichtige Rolle.

Die aktuellen Werke Márta Vetős schließen wieder an ihre schwarz-weiße Periode an. Inzwischen hat sie als transparentes Material das Japanpapier für sich entdeckt, an dem sie nun zusätzlich dessen charakteristische "gerissenen" Konturen interessieren, die mit der Durchsichtigkeit in idealer Weise korrespondieren. Jetzt werden die Überschneidungen und Verdichtungen noch vielfältiger, manchmal durch die unregelmäßigen Ränder der Motive bewußt irritierend und überaus phantasievoll bzw. die Phantasie anregend Sie experimentiert außerdem mit anderfarbigen Hintergründen und arbeitet hauptsächlich im großen Format. Weiterhin ist es meist eine einfache geometrische Form wie der Kreis oder davon abgeleitete Motive, die Márta Vető zu neuen Kompositionen zusammenstellt.
Heute entstehen neben einteiligen Behängen oft zwei- und dreiteilige Arbeiten, Dyptichen und Tryptichen, die den neuen Konzepten Márta Vetös Monumentalität verleihen. Eine Monumentalität, die in einem überzeugenden Spannungsverhältnis zu den leichten, schwebenden Einzelmotiven der Darstellungen selbst steht. Mit aufmerksamem Interesse und berechtigten Erwartungen können wir der künstlerischen Zukunft Márta Vetös entgegensehen.

Dr. Angela Völker
Leiterin der Textilabteilung des
MAK Österreichisches Museum für
Angewandte Kunst, Wien

Trio I.

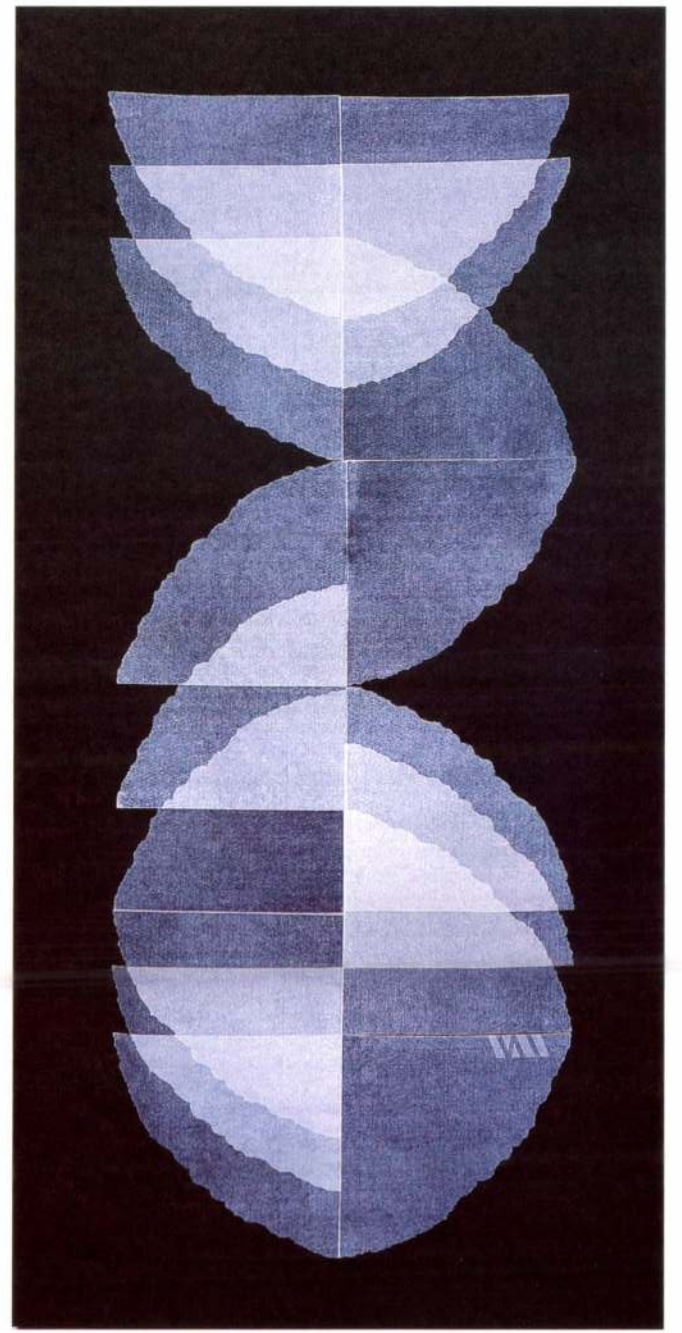

Trio II.

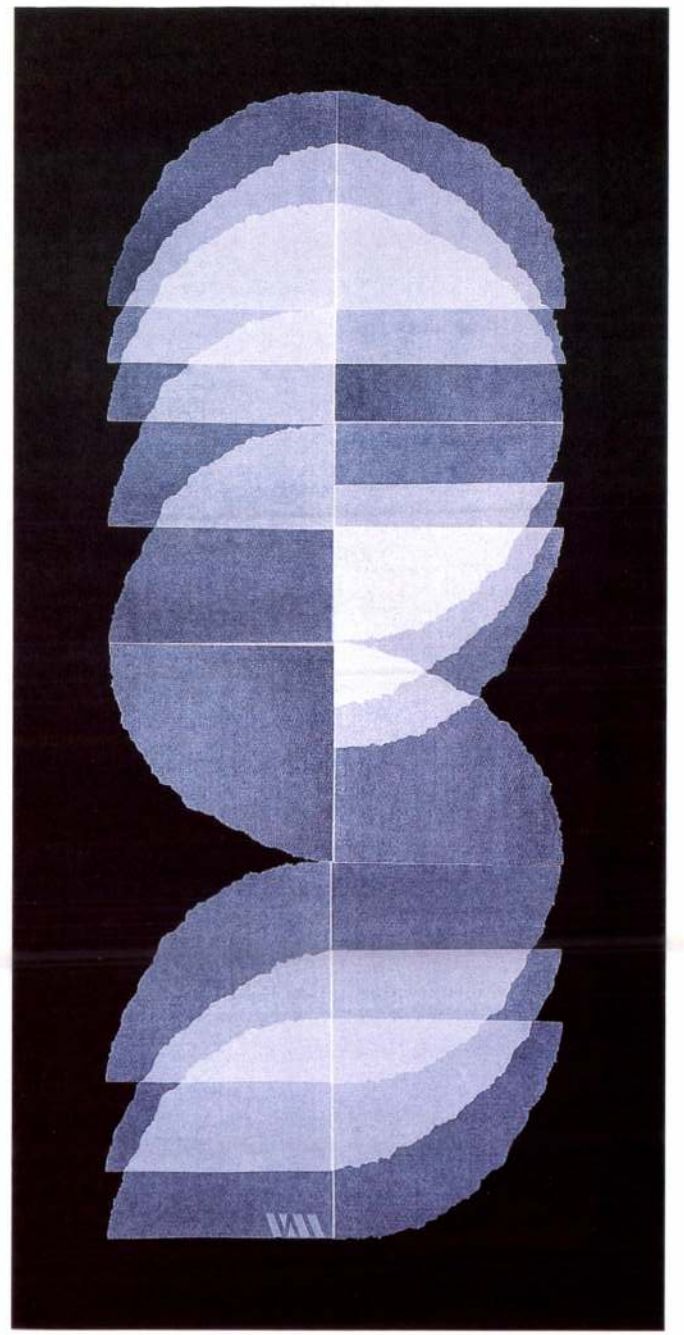

Trio III.

"Változatok egy motívumra"

VETŐ MÁRTA
Kiállítása

MEGHÍVÓ

Megnyitja
DROPPA JUDIT
2001.szept. 12 -én 18 órakor

A kiállítás szeptember 28 -ig
tekinthető meg,
munkanapokon 10 -18 óráig

VÖLGYFA
galéria
1027 Budapest, Henger u. 2.

Finissage szept. 28 -án 18 órakor

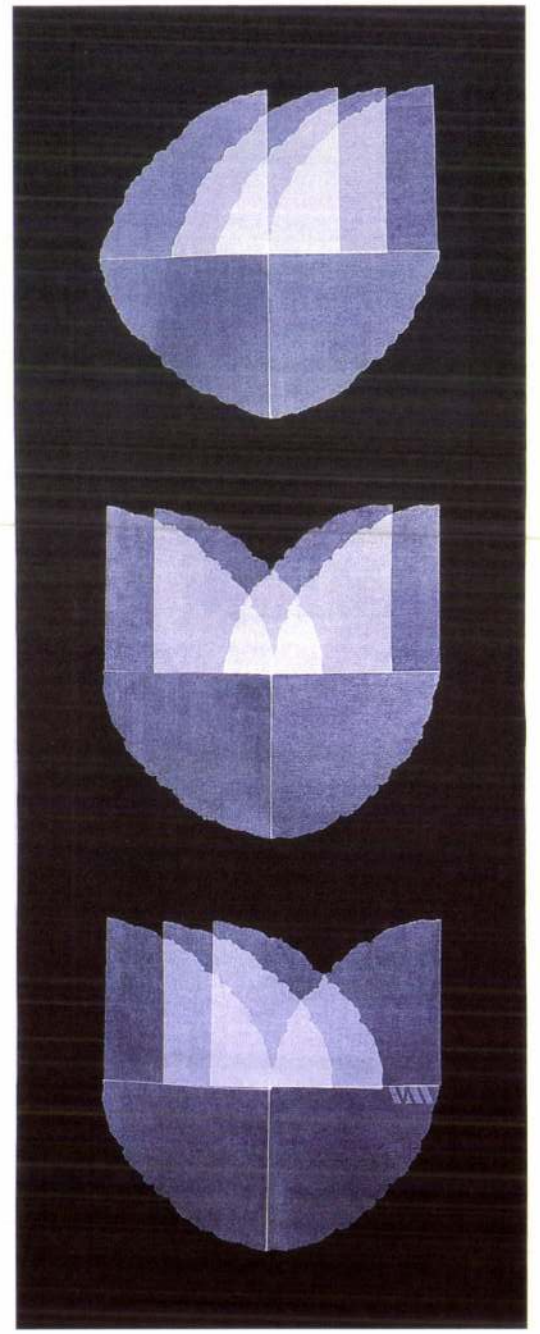

Fejek
Hommage à Kiki Kogelnik

ÉLETRAJZ

1950	május 14 -én született Budapesten
1968 -1974	Iparművészeti Főiskola, Budapest
1974 -1980	Szabadfoglalkozású iparművész saját műteremmel, egyedi, kézi - és szitanyomással készült függönyöket, abroszokat, ruhákat készít.
1978 -1980	A Budaflax designere-lakástextileket tervez
1976 -óta	tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Képző és Iparművészek Szövetségének
1981 -óta	Külföldön él (Németország, Ausztria)

Egyéni kiállítások

1977	Óbuda Galéria, Budapest
1980	Fészek Művészklub, Budapest
1999	Az ausztriai magyarok központi szövetségének kiállítóterme, Bécs
2001	Tölgyfa Galéria, Budapest

Csoportos kiállítások

1973	Triennale di Milano-nemzetközi design kiállítás, Milano
1976	Textilgrafika, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
1976	" Lépés" - fiatal iparművészek kiállítása, Budapest
1978	Modern magyar textilművészet (a Savaria Múzeum, Szombathely anyagából) Koppenhága - Varsó
1979	IV. Ipari Textilművészeti Biennálé Savaria Múzeum, Szombathely
1986	IX.Fal és Tértextil Biennálé, Savaria Múzeum, Szombathely
1990	Von Mini zu Maxi Landesmuseum Eisenstadt, Ausztria
1990	II. Pestmegyei Iparművészeti Tárlat Szentendrei Képtár, Szentendre
1990	Modern Magyar Textil, Sankt Peter An der Sperr, Wiener Neustadt, Ausztria
2001	Iparművészet, Műcsarnok, Budapest
2001	Élmény és Eszmény, Gödöllői Királyi Kastély

Díjak, ösztöndíjak

1973	Triennale di Milano, ezüstérem
1979	IV. Ipari Textilművészeti Biennale I.díj
1976, 1979	Textilművészeti Alkotóműhely, Velem
1978	Három hónapos francia állami ösztöndíj

Művek közgyűjteményekben

Savaria Múzeum Szombathely-Textilgyűjtemény

Áthatások	1-4 1979
Cím nélkül	1-3 1978

Iparművészeti Múzeum Budapest

Szimmetria	1979
Omlás	1979
Átrendeződés	1979

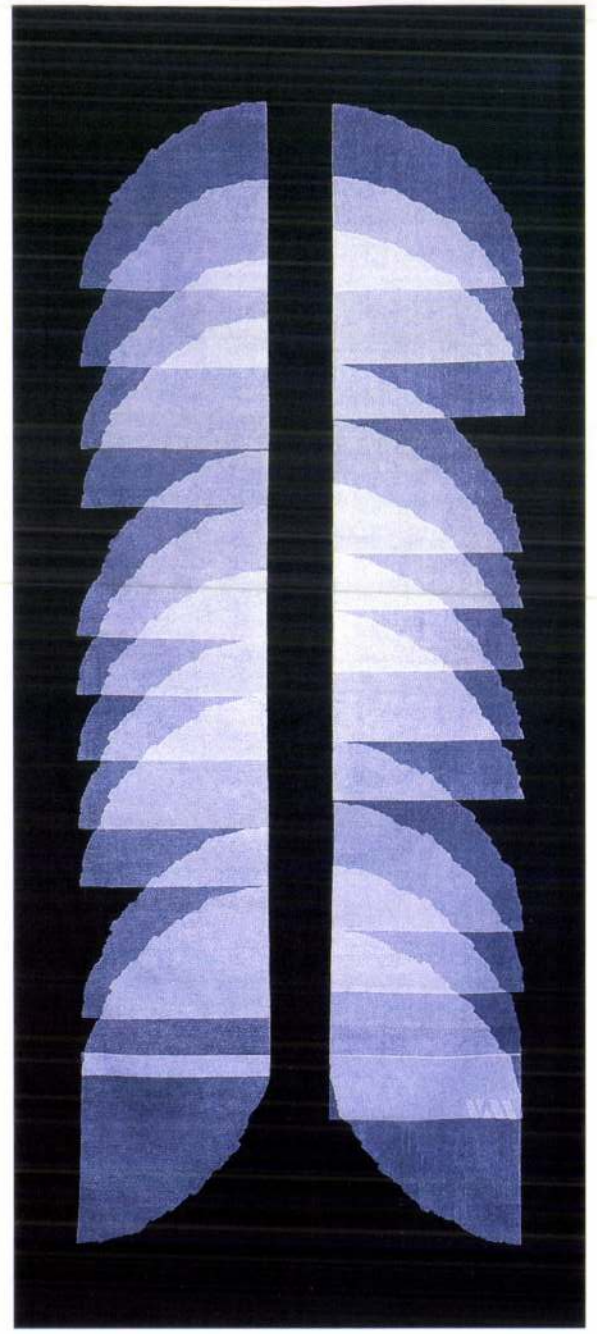

Szálfa

Vető Márta eddigi munkásságának szintere Magyarország és Ausztria, e két országban lett ismert és elismert, nem egy munkája rangos közgyűjtemények tulajdonában van. Már tanulmányai során a budapesti Magyar Iparművészeti Főiskola (ma egyetem) textil szakán a szitanyomásos technikával kezdett behatóbban foglalkozni, olyan irányba indulva el ezzel, mely a textilművészet műfajában - szövött-technika, gobelin és ezek variációi - igen ritka.

Pályáját ipari-tervezőként kezdte, keresve ezzel egyidőben a művészi önkifejezés lehetőségeit is.
A 70-es évek végén talált rá arra a szitanyomással megvalósítható építkezési rendszerre, amely az áttetszőséggel és sajátos színtelenségével egyfajta feszültséget teremtve fejezi ki művészi elgondolásait. Munkáit a tudatosan vállalt egyszerűség, az elemi formákhoz való visszanyúlás, valamint ezek egybecsengése jellemzi.

Induláskor ruhákat és függönyöket tervezett és készített. Felfedezi azután, hogy az áttetsző anyagokkal való foglalkozás, vonzalma a transzparenciához mélyebb, e felé kell haladnia. Egyforma mértani formákat kezd egymásra nyomni úgy, hogy a különböző rétegek más-más árnyalatokat hoznak létre, így az áttetszőség fokozatai művészi megnyilvánulássá válnak. Átlátszatlan fekete pamutanyagra nyomja fehér pigmentfestékkel a rétegeket. Változatos formajátékú textilek születnek így, lebegő motívumok, melyek asszociációkat ébresztenek, és mozgásba hozzák a fantáziát.

A 80-as évek rövid kitérője után - kézzel festett színes selyemképeket - visszatért kedvelt geometrikus formáihoz és az áttetszőséghez. Legújabb munkáit újra fekete-fehérben készíti, papírsablonnal dolgozik, melynek jellegzetes tépett kontúrja ideálisan találkozik a motívumok áttetszőségével. Az átfedések és a sűrűsödések még változatosabbak, a szabálytalan határvonalak hatására tudatosan irritálóak, képzeletet felajzóak lettek. Más színű hátterekkel is kísérletezik, és általában nagy méretekkel dolgozik. Változatlanul egyszerű mértani formákból - pl. a kör vagy abból levezetett motívum - állít össze új kompozíciókat.
Az egyrészes, gyakran 2-3 részes textilek, diptichonok, tryptichonok új monumentalitást adnak munkáinak, ami igazi feszültséget teremt a megjelenített könnyed, lebegő motívumokkal.
Figyelmes érdeklődésünk és jogos várakozásunk kell hogy kísérje Vető Márta pályájának további alakulását.

Dr. Völker Angela
Az Iparművészeti Múzeum (Bécs) textil osztályának vezetője.

Vető Mária, textilkevező

MEGHÍVÓ — MEGTEKINTÉSRE

Óvoda a Bástya utcában

Az V. kerületi Tanács elnöke, *dr. Bernáth István*, holnap délelőtt tízre meghívta annak a tizenöt vállalatnak és intézménynek a képviselőit, akik a Bástya utcai óvodát segítették felépíteni, valamint a tervezőket és az építőket, hogy „osztozhassanak a gyermekek, a gondozók és a szülők örömében". A meghívó az új intézmény megtekintésére szól.

A tágas ajtón át az előtérben zöld, komolykodó táblák igazítanak el. Az óvoda tájékoztató rendszerét, a tábláktól egészen a gyerekek könnyen megjegyezhető jeleiig, *Ásztai Csaba* tervezte. A jelek, mint öntapadós címkék, ragaszthatók, mint matricák textilre vasalhatók, nincs szükség tehát a változatos eredményt hozó szülői barkácsolásra...

EZÜST CSÖVEK

Az óvodai foglalkoztatók rendszerét, milyenségét szabályok határozzák meg. Ezek szerint például nem lehet külön hálóhelyiséget tervezni (amely a nap nagy részében kihasználatlan lenne). *Szenes István* belsőépítész nemcsak a bútorokat, a teljes belső teret tervezte, szervezte. Jobb oldalt, a fal mentén, a szerelvények futnak zárt, fedett térben, a mennyezeten pedig a szellőzőcsövek — nagy ezüst csőrendszer, mint a párizsi Pompidou Központ külsején. A tér közepén zárt tárolóhely az egymásba rakható vászonbetétes, csővázas kis ágyaknak. Oldalt, a fal mentén okos ülő-tároló bútor. Ez is csővázas, de a fém hűvösségét műanyag bevonat szelídíti. Vászontasakokkal, polcokkal arra alkalmas, hogy a kis óvodás minden ruhadarabjának helyet adjon, sőt le is lehessen rá ülni, öltözködni, cipőt felvenni.

— A három foglalkoztatóban, mint az óvoda külső terében is — mondja Szenes István — a sárga szín különböző árnyalatai uralkodnak. A narancssárga székek és asztalok mellé világosabb, napfénysárga játéktároló polcok kerültek. A fal alsó fele védett, nehogy megsértse esetleges hibáival a kicsinyeket. Felső részén táblák és textilbevonatú, csúsztatható lapok kaptak helyet, ide lehet majd feltűzni a különböző ábrákat, gyermekrajzokat alakú, amely virágszirom-szerűen körbe és egyenesen is összerakható. A kilátás nem valami szívderítő, ezért *Vető Mária* — aki az óvoda textilliáit tervezte — ugyancsak sárga-fehér, virágos rétet, felhőket, tájat ábrázoló, tehát teret tágító függönyöket tervezett. (Váltásként zöld-fehér változatban is elkészült. Ugyanígy a kis asztalokra, étkezés idejére elkészültek a sárga-fehér, zöld-fehér és piros-fehér virágos abroszok is.)

LABDABIZTOS LÁMPÁK

— Az olcsó megoldású bútorokat és textíliákat az Iparművészeti Vállalat készítette el. Mi, tervezők, sorozatban gyártható, minden óvodában felhasználható tárgyakat, textileket terveztünk, úgy érezzük, hogy a kor követelményeinek is megfelelően. Szerettük volna, ha a vállalat ezeket sorozatban tudja gyártani, s ezzel lehetőséget adott volna további óvodák berendezéséhez....

Mindenütt sárga-fehér „bombabiztos" lámpák — *Soltész György* tervei szerint —, ezért, hogy kiküszöbölje a fénycsővilágítás ipari hangulatot sugalló hatását, meg, hogy állják, akár egy-egy eltévedt labda ostromát.

Építtetők, tervezők szerint: a Középületépítő Vállalat *Balogh Gézáné* építésvezető és szocialista brigádja *művészi szinten valósította meg álmaikat.*

Az óvoda példázza azt is — amit az épület minden berendezési tárgya sugall: a kényszerűség, a szűkös adottság nem megkötőjévé, hanem ihletőjévé tud válni az alkotóknak, ha azok méltó és megértő partnerre találnak a megrendelőben

a budapesti pártküldöttség

Ma délelőtt hazaérkezett a Budapesti Pártbizottság delegációja, amelyet *dr. Molnár Endre*, a Budapesti Pártbizottság titkára vezetett. A delegáció a moszkvai és ulánbátori pártbizottságok meghívására tartózkodott a két fővárosban, és tanulmányozta a két pártbizottság közigazgatási, adminisztratív szervekkel kapcsolatos tevékenységét és a pártmunka más kérdéseit.

U Ne Win utazása

Közelharc Khorramshahrban

Az iraki légierő gépei *ismét bombázták az abadani olajipari berendezéseket*, tovább növelve

a már szinte teljesen romba dőlt iráni olajvárosban eddig keletkezett károkat.

Ezzel egy időben *Bagdad és két másik iraki körzet fölött ismét megjelentek az iráni Phantomok.* Az iráni légitámadásnak, bagdadi jelentés szerint, nyolc halálos áldozata volt.

A teheráni rádió tegnap este elismerte, hogy a Khorramshahrból kivezető főútvonalak *iraki kézre kerültek*, hozzáfűzte azonban, hogy

a városban még mindig tart a heves közelharc.

irányába nyomulnak előre. A hadi helyzettel kapcsolatban a hírügynökségek ismételten rámutattak, hogy arról — a két fél je-

Minden egyéknek külön
asztalkája van, háromszög-
és a kivitelezőben.
Torday Aliz

„Csend-Élet"

Szerencsés János
Maria Lavman
Vető János KÍNA h. kiállítása
Budapest, Fészek Galéria
1991. II. 12. – III. 17.

Csend-élet a címe, koncepciója (?) Szerencsés, Vető és M. Lavman kiállításának. A „KÍNA HERCEG" – aki ott van minden képaláírásban – kínaiságáról, hercegségének mibenlétéről, nem sokat tudni. Bár lehet, hogy éppen a róla való tudás biztosítaná „a Tigrishegy bevételét stratégiával". Kicsi, színes „triptichonok", a hazatalálás személyessége. Egy csók, csendélet dán cigarettával, műteremrészletek, M. festménye: *Szenynyeszsák: hogyan távolítsuk el a vért.* A képek a *Fényképezés filozófiája* alcímet viselik. A negyedik akár ars poetica is lehet: *„A képből betűk, a betűből szó, a szóból kép – ami, mint látható a semmibe int."* A nagyméretű fekete-fehér képek az *ISTENEK, METAL* és a *PLAYBACK*, ha lehet, még játékosabban filozofikusak.

Fotorealizmus, montázs-playback, festészet? Mindhárom együtt – szó szerint vett „kultúr natur". Végül is senki sem írta elő, hogy a csend-élet-re ugyanazzal a szemmel kellene „rálátni".

Vető ellentétének tűnik ebből a szempontból Maria Lavman, aki mintha mindig ugyanonnan nézné a dolgokat. Szépek a képei, tényleg „csupa zajt keltő dolog bezárva fekete-fehérbe". Albert Patzsch 30-as évekbeli pályaudvarait idézik; a csendes, egy kicsit steril, mégis súlyos kifejezőerőt. A legfontosabb kép talán a *Könyvtár* című. A nejlonfóliával letakart könyvespolcok és íróasztalok a kultúra halál-boncterem asszociációját keltik a nézőben.

Szerencsés János régóta tervezte ezt a közös kiállítást. Mint elmondta, a látszólagos másság ellenére sok tekintetben mély rokonságot érez Vető János és a saját munkáiban, ugyanakkor felszabadítóan hat rá az a szabadság-könnyedség, ahogy Vető a világhoz viszonyul. Az itt kiállított képekből ezt a kapcsolatot kevéssé lehet érezni, hacsak nem a könnyező pálmára és más növényi motívumokra kell gondolnunk, amely valóban mindkettőjük képein feltűnik.

Kovács Ágnes

A festőiség érzékeny árnyalatai

Fejek
Birkás Ákos kiállítása
Budapest, Knoll Galéria
1991. II. 9. – III. 30.

A Knoll Galéria Birkás Ákos kiállítását is a már tőle megszokott klasszikus eleganciával rendezte meg. Négy helyiségéből hármat két, tükörszerűen elhelyezett, három-három részből álló festménynek szentelt. A kiállítottműveketisezavisszafogottan egyszerű elegancia uralta, mely többek között a háttér kiválasztásában nyilvánult meg – a Keserű Ilona-féle „testszín", „emberi bőrszín" idéződik fel általa. Birkás néhány évvel ezelőtt elindított fej-sorozata a távol-keleti legendában szereplő kakast rajzoló művészhez, vagy Brancusi szobrászatához hasonlóan egyre tisztább, kikristályosodottabb formát kezd ölteni. A polikróm képeket felváltják a monokróm művek, ahol azonban a finom árnyalatok teremtik meg a kép értelmezhetőségi „hátterét", azt a mezőt, amely Malevics Fekete négyzeténél fehér. A színek és a különböző árnyalatok érzékeny használata a „festőiség utáni absztrakció" művészeinek, Mark Rothkonak és Morris Louisnak műveit juttatják eszünkbe azzal a kitétellel, hogy Birkásnál az absztrakt színfelületek helyett egy elvontságában is konkrét forma szerepel. A három tábla megbonthatatlan harmóniájú egységet képez. A külső teremben látható (fekete alapon fekete) rajzoknál Ad Reinhardt vagy Pierre Soulages festményeihez hasonlóan a vonalak vezetése, irányítása, sűrítése hozza létre a mezők közötti kontrasztot. A fehér papír és a fekete grafit erőteljesebbé, ugyanakkor kevésbé árnyalttá is teszi a „fej"-motívum értelmezését, más oldalait hangsúlyozva. Íme, egy élő, lassan talán pozitív értelemben véve klasszikussá váló művész klasszikusan megrendezett kiállítása.

Timár Katalin

Az Európai Iskola

György P. – Pataki G.
Az Európai Iskola és az Elvont Művészek Csoportja
Corvina Budapest, 1990
222 oldal 20 színes és
256 fekete-fehér képpel
Ára 2500 forint

1945 és 48 között – mennyi mese kezdődik így, és mindnek rossz a vége. Az Európai Iskola élete is azokra a „sok szempontból szépen induló" évekre esik, s legendalett belőle is: az elmúlt évtizedekben úgy élt a művészeti köztudatban, mint többé-kevésbé homályos hivatkozási alap. György Péter és Pataki Gábor könyve írott történelemmé változtatja ezt a melankolikus gomolygást. Utána lehet nézni benne történeteknek, adatoknak, szemelvényeknek, katalógusszövegeknek, és ahogy távolodunk időben ama szomorú eseményektől, az olvasó lassan kezdheti megítélni magamagának, melyik mű mennyit ér igazából, szerinte, ha levonjuk belőlük gondolatban a tragikum hordalékait.

„1945 nyarán a romos, szétlőtt Budapesten festők, szobrászok, írók, esztéták és orvosok hozták létre az Európai Iskolát" – kezdődik a mese, „amely már elnevezésével is utalt alapítóinak szándékára: helyre kell állítani a magyar művészet egykor oly eleven s a két háború közt tragikusan háttérbe szorult európai kontaktusait. Számukra ez volt a lényeg, nem valami elképzelt stílusegység. „Az alapító okiratot Pán Imre, Mezei Árpád, Kiss Pál, Kállai Ernő és Kassák Lajos írták alá." Említsünk tagjai közül találomra néhány nevet: Anna M., Barcsay, Bálint Endre, Bokros Birman, Egry, Jakovits, Komiss, Márffy; elődei közé számította Vajda Lajost és Ámos Imrét.

A könyv szerkezete, amely minden részletében, legkisebb molekuláját is, holografikusan feltalálható, a „valami kezdene kibontakozni, de eltaposták" jól ismert magyar AB ritmusára épül. És még ahol nem is: világosabb hangzattal ér ugyan véget a *Dokumentumok* című bőséges összeállítás a *Nyilatkozattal – Formalista művészek a formalizmusról*, 1956. szept. 13-án – „Követeljük, hogy nézetünket minden fórumon elmondhassuk, és így megszűnjék az a helyzet, hogy Magyarországot mesterségesen elszakítják a művészet fejlődésétől", de az olvasó mint *Gestaltpszichológus* itt is lezárja gondolatban majd a föl-le ívet.

Karátson Gábor

VETŐ János

Vető Márta: Függeratett selyem
300 x 300 cm. befoglaló méret.

Mitvéret, 1977. 2. 10. old.

terei, de még a festmény is, az egyszerű vászonra festett táblakép. Idetartozik az a valami, ami szőtt vagy csomózott műanyag- vagy üvegszálból készült. Vagy papírból, teszem azt egy filcmunka terve. Perzsaszőnyeg, rongybaba... Hol kanyarog a határ a textilművészet körül? A „művészi" textilkiállításokról leválasztott ipari textilkiállítások műtárgyai műtárgyak-e? És itt vagy ott kell kiállítani a kézzel festett abroszt, nagyszériában gyártott kéziszövött vagy csomózott faliképet, sőt padlószőnyeget?

Alapkérdések ezek? Igen. De a velemi termés kapcsán épp úgy nem indokolatlan megfogalmazni őket, mint a textilszakma bármely újabb megmozdulása kapcsán, hiszen szinte pillanatonként változtatják, bővítik a válaszok érvényességét az új és új munkák és elgondolások. Megnyugtató ez a nyugtalanság. Az életrevalóságot bizonyítja. Ha nem sikerült a hetvenes évek elejének nagy kísérlete, a hatalmas, háromdimenziós, autonóm textil elfogadtatása, ha minden erőfeszítés, nagyszerű művészi tett ellenére sem tudták beszőni barátságossággal az építészet adta, többnyire borzongatóan rideg belső tereket, akkor a textil fölajánlja magát kicsinynek, változónak, lényegét a bevett formák közt hirdetőnek, tovább és tovább bővíti művészi használhatóságát.

Teszi mindezt mégpedig úgy, hogy az

Vető Márta

a müvész szerepelt a IV ipari textilmüvészeti biennálén

ENNEK AZ ÚJSZERŰ irányzatnak szegődtünk nyomába a tágas teremben. S örömmel konstatáltuk, hogy például az egyik díjazott — *Vető Márta — Tavasz* elnevezésű textíliasorozata (szalvéta, abrosz, fényáteresztő és fényvédő függöny) hány változatot kínál mintában, anyagban, szövésben és színösszeállításban egyaránt

Magyar Hirlap

Wagner:Müvészi-e az ipari textil?

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Vető Márta textil-iparművész

ESTI HIRLAP
1980 MÁJ 22

1021

Textilképek fekete-fehérben

Vető Márta vérbeli iparművész, designer egyelől, gyári formatervező, akinek munkáit kilométerszámra kivitelezik; egyedi textilművek tervezője másfelől, olyanoké, amelyek kézműves módszerekkel készülnek.

E kettősség, bármily ellentmondásosan hangzik, jellemzője mai iparművészetünknek. Munkálkodásának tere és lehetősége a velemi alkotóműhely volt;

A formai variációk először egy sík elem, egy geometrikus elem segítségével születtek. Folytatódtak egy bonyolultabb sík, egy kristály metszetének kibontásával,

Omlás
(Oltay Péter felv.)

majd ívelt formát választott, amely egymásra nyomva már térelemmé vált. Eljutott a síktól a tárgyig — a kristályig —, majd a térábrázolásig, hiszen ki ne venné észre ezekben az években a fehér boltívek hajlatát.

Ha az elkészítési, előállítási módot illetően gazdagabbá is lesz a képsor, ahogyan a síkelemek egyre inkább tereket hoznak létre, tartalmilag, fogalmilag eltárgyiasul: kristállyá, boltozattá lesz. De nem veszíti el belső töltését, amit arány és ritmus, folt és szerkezet teremtett meg számára. És úgy érzem, ebben a boltozatos sorozatban szintetizálódik is tartalom és forma: megtalálja az azonosságot a bennünk szunnyadó emlékképekkel.

Ez hát a mű, ez is a mű, ami Vető Márta küzdelmeinek, tehetségének, iparri tervezőként való létének is szülötte.

(torday)

Kv
tomá...
ostromállapot uralkodik. A statárium megszüntetését és a *Kim De Dzsung* ellenzéki vezető szabadon bocsátását, demokratikus reformokat követelő tüntetők tegnap óta megszállva tartják az egész várost.

A tömegmegmozdulások átterjedtek a Kvangzsu szomszédságában fekvő 16 kisvárosra is. —

A rendőrség és a hadsereg egységei, miután már nem tudtak ellenállni az egyre nagyobb méretű és fegyveressé váló tömegmegmozdulásoknak, tegnap elhagyták a várost. Bár a kormány újabb kilencezer katonát vezényelt Kvangzsuba, végül is bevetésüket nem merték megkockáztatni, és nem tettek kísérletet a város visszafoglalására sem. *Jelenleg a katonaság a városon kívül állomásozik és újabb parancsra vár.*

A harcok elkeseredettségére jellemző, hogy a tegnapi összecsapásokban a *tüntetők utcakövet, kést, csákányt, bunkósbotot hasz-*

...tt
...lt
...k
...y-

kivonulása ... vert zsákmányoltak.

Az elfoglalt rendőrörsökön és laktanyákban M—16-os automata géppuskákhoz és más lőfegyverekhez jutottak.

Csoi Kju Ha államfő Kvangzsuba küldte az új kormányfőt, *Pak Csong Hunt*, hogy próbálja meg lecsillapítani a város lakosait. A szárazföldi erők vezérkari főnöke felszólította a felkelőket, hogy tegyék le a fegyvert.

A rendkívül szigorú cenzúra miatt a dél-koreai lakosság csak ma szerezhetett tudomást arról, hogy

---

ŐDÖTT

yugat-berlini trófáról

cel a kezdés előtt a résztvevők zöme már az épületnek abban a részében tartózkodott, *amely viszonylag épségben maradt.* A tűzoltóságnak — a riasztást követően percek alatt a helyszínre érkeztek — így csak 30 embert kellett kimentenie a romok közül. Lassította a munkát, hogy a szakértők egy helikopteres ellenőrzés alapján, kora délután olyan következtetésre jutottak:

a csarnok megmaradt része is összeomlik.

A szerencsétlenség okainak vizsgálata — amiben részt vett *Dietrich Stobbe* a város kormányzó-polgármestere is — *természetesen még csak első szakaszában tart.* A legbiztosabb megállapítások arra vonatkoznak, *mi nem okozta a katasztrófát:*

nem történt robbanás és nem követtek el merényletet.

A második lépésben a szakértői vizsgálatok már arra is választ tudtak adni, hogy az omlás legvalószínűbb oka *anyagfáradtság.* Az még a jövő kérdése, helyreállítható-e az épület.

Kocsis Tamás

Vető Márta, textilművész

A. Soós Tomás

–: Vadak és „Újszelídek" 24-25

Új Tükör, Bp. 1986. szept 14. XX 14/37

- Hát azt hiszem, hogy igen. Jó értelemben igen, de én nem, mondom maximalista vagyok, és tisztán vagyok azzal, hogy nagyon sok lehetőséget nem használtam ki, vagy nem jól használtam ki, és hogy hogy szeretném tovább. Szóval éles kritikával illetem saját magamat elsősorban, elég sok mindat még sokkal jobban lehetett volna, mint ahogy csináltam, de ez hiszem, hogy pont ez a gyári élettem az erősen élesitette a reálitás érzékemet, amivel esetleg baj volt.

- Hát hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem, de nagyon kicsiny százalékban, tehát a döntésemben ez elenyésző szerepet játszott. En inkább azért döntöttem igy, mert olyan lehetőségeket látok, és ezt meg is igérték nekem, amikor arról volt szó, még nem voltam ugyan gyári tervező, de már erről beszéltünk, igazgatói szinten igéretet kaptam, hogy itt bizonyos értelemben ők akarják, hogy a szinvonal emelkedjen, és szép, uj dolgok legyenek, ők ezt akarják, és ezért nagyon örülnek, hogy jövök. Természetesen azt is közölték, hogy egy bizonyos kompromisszum az elengedhetetlen, mert a gyárnak a tervet hozni kell, tehát esetleg nem az én munkáimat fogják nyomni, mert a külföldi vevőknek is kell termelni.

- Felmérte, hogy ezt a kompromisszumot vállalni kell?

- Igen. De ugy érzem, hogy nagyobb az előnye, mint a hátránya. Ezért mentem oda. Szerintem az volna az egészséges, és erről már beszélgettünk is, ha először mindenképpen a tervezők maguk között zsüriznének, tehát már egy megszürt anyag menne a gyári zsüri elé, akik nyilván technológiai szempontok szerint vizsgálják és nem elsődlegesen esztétikai szempontból. Mert igy bizony bekerülnek olyan dolgok, amit én egyáltalán nem találok helyesnek. Mondjuk én, a saját esztétikai nivómmal nem gyártanám le. De ehhez az kéne, hogy a tervezők olyan megbecsülést kapjanak gyári szinte, ami még egyelőre nem nagyon jellemző, hogy nemcsak hogy egyenrangunak tekintsék a mérnökkel, vagy a technikussal, hanem ismerjék el, hogy ő azért végzett iparmüvészeti főiskolát, és ha már elvégezte és kapott egy diplomát, akkor ahhoz ő ért a legjobban, hogy esztétikailag meg tudja becsülni, hogy az jó terv, vagy nem.
A mérnök nyilván technológiai szempontból ő ért a legjobban hozzá, de egyelőre ez az arány még egyáltalán nem helyes, mert a mérnök az sokkal feljebb van, mint egy tervező a gyári hierarchiában.

- Ez azt jelentené, hogy egymás között zsüriznék, mielőbb továbbengednék az anyagokat?

- Igen. Tehát a tervezők maguk között megbeszélik és esetleg egymásnak korrigálnak, és igy alakulna ki egy jó studió légkör, egy igazi alkotó légkör, hogy egymást egészségesen megbirálni, természetesen nem harag a cél, hanem az, hogy minél jobb tervek szülessenek, és már egy megszürt anyag menne a gyári zsüri elé, akik szintén mérnöki, technológiai szempontokból kiválasztják, hogy esetleg nem kivitelezhető ez a terv azért, mert mit tudom én, de azt át lehet akkor komponálni ugy, hogy megfeleljen az itteni technológiának.

- Elégedett-e az eddigi életével?

Vető Márta, textil-tervező iparművész

1979. VIII. 7. Televizió 18,25 Áné

Elégedett-e eddigi életével?

- Vető Márta vagyok, 1973-ban végeztem az Iparművészeti Főiskolán textiltervező és nyomottanyag-tervező szakon, azóta szabaduszóként dolgoztam egészen a 78 január 1-ig, amikor a Lenfonó- és Szövőipari Vállalatnál, mint tervező elhelyezkedtem, és továbbra is dolgozom az Iparművészeti Vállalatnak, kiállitásokra, pályázatokra. A diplomamunkám Milánóban dijat nyert, ezüst érmet nyert, még 1974-ben, azóta nagyon sok kiállitásom volt, legutóbb Lengyelországban.
Akkor, amikor én végeztem a diplomamunkámat itt Budakalászon készitettem és akkor nem volt igény tervezőre. Ugy döntöttem, hogy oda nem megyek, ahol nincs rám szükség. Ezért megpróbáltam a saját lábamra állni, ami nagyon nehéz dolog, de azt hiszem, hogy jó azért, mert a főiskola az inkább iskola és ugy érzem, hogy nem [illegible] az életre nevel, én ezt a saját tapasztalataimból és a saját káromon ugyan, de megtanultam, és ugy érzem, hogy igy visszakerülni a gyárba, szóval magamon érzem, hogy sokkal jobb, hogy nem diploma után rögtön kerültem oda, hanem most. Egyszerüen másképp viszonyulok a dolgokhoz.

- Miben jelentett nehézséget az érvényesülés, szabaduszóként?

- A szabaduszás is olyan, hogy az ember nem mindig azt csinálja, amit elképzel, mert ott is kereskedők rendelnek, és azt rendelik, amit vesznek az emberek, tehát... de nem kellett megalkudnom olyan nagyon, hogy azt szégyellnem kellene, idáig még. Ezt nyugodtan elmondhatom. Se olyan munkát nem csináltam, amit ne vallanék a magaménak.

- Tehát gyakorlatilag érvényesült, anyagilag is megtalálta a számitását. Akkor mi indokolta, hogy utána Budakalászt választotta?

- Igen, ezt a kérdést sokan feltették. Ez egy belső dolog, mert az az igazság, hogy mostanra alakult ki igazából, hogy anyagilag olyan sok a megrendelésem, hogy nem tudom megcsinálni mind, hogy van egy olyan mühelyem, ahol nyugodtan dolgozhatom, szóval megteremtettem magamnak olyan körülményt, hogy ideálisan tudok dolgozni és erre elmegyek egy gyárba, és ez furcsa sokaknak, de ez csak egy belső dolog, hogy ez nem volt elég.
Most inkább a gyárnak tervezek, és a pár hónap alatt, amióta itt voltam, nagyon élvezem. Olyan dolgokat tudok megcsinálni, amit régen szerettem volna, de itt nem tudok.

- Amikor a gyárat választotta nem játszott szerepet az is, hogy ez egy bizonyos szempontból anyagi biztonságot is jelent?

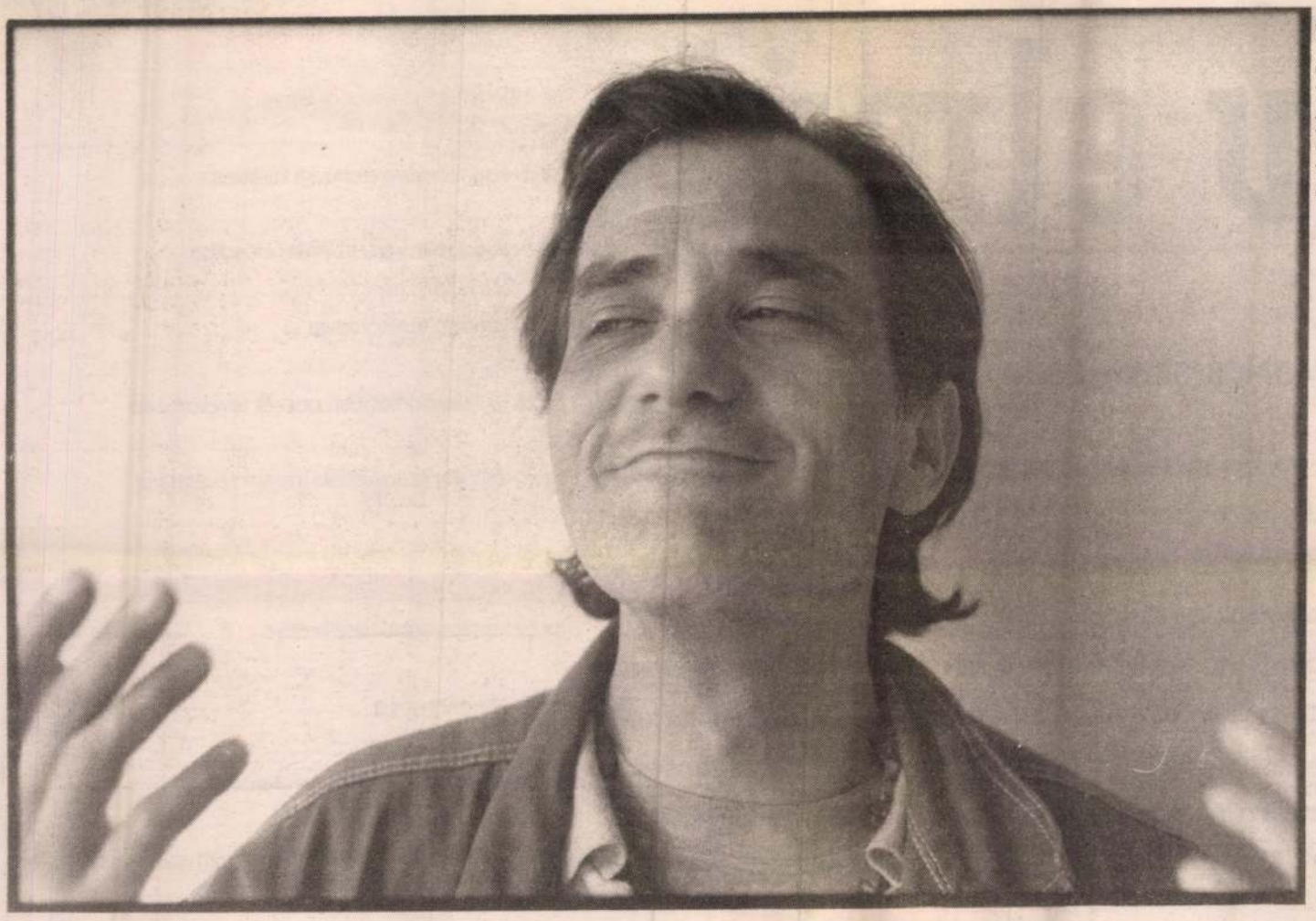

Fotó: Pohárnok Gergely

„Nekem tetszik az élet"

Vető János képzőművész, muzsikus

Néhány éve Koppenhágában él családjával – ő úgy mondja: lakik. Ősszel három kiállítása volt (Liget Galéria, Vízivárosi Galéria, Tűzoltó u. 72.), részben feleségével, Maria Lavmannal együtt, akivel – Mia Santa Maria és Kina Herceg néven – közös kazettája is megjelent (*Mosolyszünet*; Bahia). Mariát mai napig zavarja, hogy hívők érzékenységét sértheti a János hódolatát kifejező becenév; hercegi rangját Baksa Soós Jánostól kapta a most 41 éves Vető, aki talányos hangzása és szépen írható formája miatt kezdte Kina néven szignálni a csak Zuzuként emlegetett Méhes Lóránddal közös festményeit. Hogy végre neki is legyen beceneve. Azt mondja, nem profi művész: se portfóliója, se listája arról, mikor, hol, mit csinált, azt meg végképp nem tudja, mije hol van.

Magyar Narancs: Festesz, fotózol, zenélsz: hogy kezdődött?

Vető János: Egyik szülte a másikat. Gyerekkoromban volt egy diavetítőm. Kivágtam papírból egy olyan széles csíkot, mint a film, arra rajzoltam, és azt vetítettem magamnak.

MN: Át tudta világítani a papírt?

VJ: Igen, gyönyörűen. Szép homályos lett és olyan színű, amilyen tollat, ceruzát használtam.

MN: Aztán jól elégett a papír.

VJ: Ha sokáig ott hagytam egy képet, elégett. Az is szép látvány. Ez volt a kezdet, ahol már egyszerre van rajz meg fény. De nem nagyon érdekelt, hogy művészetet csináljak. Talán a versírás volt az egyetlen, amit komolyan vettem. Néha rajzoltam a könyveimbe. Kaptam egy orosz filmfelvevőt, amibe reménytelen volt Magyarországon filmet venni, egyszer tudtam vele forgatni. 13-14 éves koromig örökké filmeztem, film nélkül. Aztán a Doxa, Dobos Sándor, a Kex elődjének, a Wastapsnak és később a Mininek a dobosa megmutatta, mi van a sötétkamrában, a Tóth Jancsi meg, a Kex roadja megtanított hívót és fixírt csinálni. Ez 1969 körül lehetett. Eleinte diavetítővel nagyítottam. Fényképezni kezdtem, két főtémám volt, a villanyvezetékek meg a Kex. Állati beállított képeket csináltunk. Valaki mondta, jobb csíkban tárolni a negatívokat. Hogy kiugorjanak a filmek, beraktam őket a kádba, de még merevebbek lettek, erre hozzáengedtem egy kis meleg vizet. Akkor felhívott a Baksa, hogy megyek-e koncertre. Mire észbekaptam, leolvadt az emulzió. Egy korszak akkor megszűnt. Viszont tanultam valamit a fényképezésről. Aztán rájöttem, hogy fényképezni csak tükörreflexes géppel lehet. A gépek fontosabbak voltak abban az időben, mint a képek. Aztán egyszerre csak a képek izgalmasabbak lettek. Rájöttem, mettől meddig tart egy kép.

MN: Formális képzésben is részesültél?

VJ: Jártam TIT-tanfolyamokra a technikát megtanulni, ott kémiázás ment, fénytan, gradáció, különböző erősségű hívók. Gyakornokként dolgoztam az MTI-ben. Molnár Gergellyel meg a feleségével voltam együtt, az jó időszak volt. Gergely a nemzetközi szerkesztőségben dolgozott, írt egy-egy kis cikket a Daily Newsba a boglári kápolnáról, a Halász-színházról. Aztán mindannyiunkat kirúgtak.

MN: Miért?

VJ: Engem mondjuk joggal rúgtak ki, mert néha eltűntem hónapokra Lengyelországba. Aztán ipari fényképezést csináltam a KGMTI-nek. Pénzkeresés volt, meg hogy még jobban megtanuljam a szakmát. Egy hokikapus volt a főfényképész, mindig csak a hokiképeivel foglalkozott, nekem maradt a bánya. De jó volt, mert jó felszereléssel lehetett dolgozni. Egyre gyűltek a saját képeim. Abban az időben nagyon figyeltem, mi folyik a világban. Bújtam a könyvtárakat és egyre inkább láttam, hogy ezt én is meg tudom csinálni. Mint egy létrán, felmásztam rajtuk. Próbáltam kitalálni olyasmit, ami még nincs. Mázlim is volt, kaptam biztatást, segítséget. Volt valami happening fesztivál, ahol Szentjóby bemutatott Erdély Miklósnak, hogy ez itt Magyarország legjobb fotósa. Erdély végigmért, rám nézett és azt mondta: ez? Úgy megsértődtem, hogy attól kezdve tényleg ezen dolgoztam. És szerencsém is volt, hogy az utolsó pár évben a Miklóssal is jó barátság alakult ki, szerette, amit csinálok.

MN: Volt Hatvanban egy kiállítás, 1976-ban...

VJ: Igen, az *Expozíció*. Akkor már a Bikivel dolgoztam... nevezzük Hajas Tibornak... Akkor én már mindent tudtam, haha. Legalábbis a fényképezésről. Nagy mázli, hogy az a barátság munkakapcsolat is volt.

MN: Hogy kezdődött?

VJ: Úgy, hogy kikísértük a repülőtérre Szentjóbyt, egy kis csoport, amikor kirúgták az országból. Előtte egyszer találkoztunk, onnantól kezdve szinte éjjel-nappal együtt voltunk és lassan elkezdtünk együtt dolgozni. Ő mindig a határokat vizsgálta. Pont akkor jött a performance, és ő azonnal felismerte, hogy ez az. Sok vitánk volt. Én végig éreztem, hogy olyasmit csinálunk, ami ezer százalékig tilos.

MN: Milyen értelemben?

VJ: Minden értelemben. Olyan terület lett megbolygatva, ahová addig csak nagyon kevesen merték betenni a lábukat.

MN: Mert nem engedélyezett?

VJ: Arra tojt mindenki nagy ívben.

MN: Tilos, mint amit a Tízparancsolat tilt?

MN: Igen, szinte úgy. Állandó kockáztatás volt benne, a halál minél közelebb való engedése. Néhányszor alaposan megégette magát, a Bódy *Pszichéjében* van egy kis jelenet, ott ő adagolta a magnéziumot, le is égett az egész arca.

MN: Benned erősebbek voltak a gátlások, félelmek?

VJ: Jobban kötődtem, nem jutott eszembe játszani a halállal. Jön, amikor jön, de jöjjön minél később, nekem tetszik az élet.

MN: Túl közel érezted magadhoz Hajast, hogy kiszállj ebből?

Egy év elmúlt

MaNcs-szavazás

Kedves Olvasóink! Szép és nehéz év van mögöttünk, végre egészen. Nagy elhatározásra jutottunk: rákérdezünk, hogy s mint s mi tetszett meg nem tetszett Nektek/Önöknek 1994-ben; ilyenünk még úgysem volt. Erről szól az alábbi kérdőív. Szeretnénk, ha minél többen kitöltenék, és szeretnénk, ha megkapnánk a válaszokat mondjuk január 31-ig. A beküldők között értékes ajándékokat sorsolunk ki: könyveket, CD-ket, XL-es pólókat, szexnaptárakat, feminista folyóiratokat, hetven forintos tejet, hatszáz forintos sajtot, ami belefér. De nem is ez a lényeg: hanem, hogy lássuk végre, mi a véleményünk. A kérdéseket rovatok szerint csoportosítottuk, természetesen nem kötelező mindet kitölteni. Véleményre fel! Címünk a régi (1399 Bp., Pf. 701/306), a borítékra kérjük ráírni: **MaNcs-szavazás**.

BELPOLITIKA

az év legörömtelibb belpolitikai eseménye

az év legfájdalmasabb belpolitikai eseménye

az év legrokonszenvesebb magyar politikusa

az év legellenszenvesebb magyar politikusa

az év legszórakoztatóbb magyar politikusa

az év legunalmasabb magyar politikusa

az év legrokonszenvesebb kormánypártja *(Vigyázat! Ez beugrató kérdés!)*

az év legellenszenvesebb kormánypártja *(Vigyázat! Ez is!)*

az év legrokonszenvesebb civil szervezete

KÜLPOLITIKA

az év legörömtelibb külpolitikai eseménye

az év legfájdalmasabb külpolitikai eseménye

az év legrokonszenvesebb külföldi politikusa

az év legellenszenvesebb külföldi politikusa

az év legvisszataszítóbb háborúja

ÉLET + MÓD

az év legjobb budapesti kocsmája / klubja

az év legjobb vidéki kocsmája / klubja

a legszebb nő a világon

a legszebb férfi a világon

a legjobban öltözött magyar férfi *(Nem biztos, hogy a legelegánsabb!)*

a legjobban öltözött magyar nő *(Semmi se biztos!)*

az év autója

az év számítógépes játékprogramja

az év számítógépes felhasználói programja

az év legrokonszenvesebb tudatmódosító szere

az év legszínvonalasabb szépségversenye

KULTÚRA

az év legjobb magyar könyve

az év legjobb magyarra fordított külföldi könyve

az év legjobb magyar filmje

az év legjobb külföldi art-filmje

az év legjobb hollywoodi filmje

az év legjobb magyarországi kiállítása

az év legjobb magyar színházi előadása

az év legjobb tévésorozata

az év legfelháborítóbban pocsék tévésorozata

az év legrokonszenvesebb magyar tévésztárja

az év legellenszenvesebb magyar tévésztárja

az év legszörnyűbb vetélkedője

az év szinkronhangja

az év legjobb műholdas tévécsatornája

az év legrokonszenvesebb magyar származású Nobel-díjasa

ROCKFRONT

az év legjobb magyar lemeze

az év legjobb külföldi lemeze

az év legjobb magyarországi koncertje

az év legjobb magyar koncertzenekara

az év legvisszataszítóbb magyar popszenzációja

SPORT

az év magyar sportolója

az év külföldi sportolója

az év legemlékezetesebb sportesemény

az év legkínosabb sportesemény

EGYÉB

az év legjobb hónapja

az év legjobb hetilapja

Film

Az üveg mögött

Mina Tannenbaum

Hányas vagy?

Ötvennyolcas.

Akkor mi félszavakból is megértjük egymást. Azt mondom, hogy... ez egy kapitális marhaság. Szép, kerek, alany-állítmány, egyeztetett mondatokkal sem jutunk (jutnak, juttok) semmire.

Félszavakkal is sértjük egymást.

Nem tudunk sem angolul, sem franciául, sem németül beszélgetni egymással.

Nem értjük az oroszokat, a cseheket, a szlovénokat.

Nem értjük a filmeket.

A vászon előtt a legjobb ablakpasztával tökéletesen átlátszóvá varázsolt üveglap van.

Mindent látunk, de minden máshol van.

Mina Tannenbaum és Ethel Bénégni 1958-ban, ugyanazon a napon, ugyanabban a kórházban születtek. Életük legelejét szomszédos ágyakon töltötték. Nem elég, hogy egy film főszereplőivé lettek, de még zsidók is. Halmozottan előnyös helyzet – egy sötét moziban.

Az azért elég problémás, ha a néző a vászonra írt évszámokból tájékozódik. Régi nyűg ez, mit sem segít a sok korhű jelmez.

A *Mina Tannenbaum* képe ennek dacára pontos. Így megy ez, a vetítőn kívül is. Van, aki 36 éves lesz, és csak jelenetekre emlékezik, lapoz egy képeskönyvet és fals évszámokat firkál a margóra. Elfelejtette, hogyan is értendők azok a régi viccek.

Lány- (vagy fiú-) neveket kiabál, és sört bont. Az ismerősök nem lépnek le a fotókról, az ismeretlenek nem mozdulnak a vásznon. Minek is? Lelépni úgysem bírnának, ott az a rohadt üveg.

A *Mina Tannenbaum*ban a tévériporter nem érti, miért zárták be Sorbonne-t '68-ban.

Ne szépítsük, nincs egyedül.

Azok a tankok a pesti filmhíradóban ugyanilyen hülyén húztak északra.

A hetvenes években meg csak kártyanaptár volt. (Aki kételkednék, vegye elő a karácsonyi Narancsot.)

Ez van.

A Mina Tannenbaum közöl, úgy tesz, mintha érzelmes lenne, pedig csak pontos. Ahogy mondani szokták: jókisfilm.

Ahogy nem szokták: ott van az üveg mögött.

Üvegfal mögött. Fal mögött.

Turcsányi Sándor

Mina Tannenbaum; színes, feliratos francia film; írta és rendezte: Martine Dugowson; operatőr: Dominique Chapuis; zene: Peter Chase; szereplők: Romane Bohringer, Elsa Zylberstein, Nils Tavernier; 1993; 130 perc.; forgalmazza a Budapest Film

Film

Volgaérzés s kávézacc

Aki Kaurismäki: Vigyázz a kendődre, Tatyjána!

Nagy darab marha ember varrógépnél leánykaruhát varr. Így kezdődik Aki Kaurismäki hótreál típusú szenvedéstörténete. S ennek a képnek az esetlen bája végig is kíséri a nézőt az alatt a hatvan (!) perc alatt, míg robog a Volga (személygépjármű, mely a szocializmus zuzmós hawaii érzését hivatott kifejezni).

Észak-kelet-európai *road movie* ez, zsdanovi modorban, a legszebb korai szocreál sematizmusokat csillogtatva fekete-fehérben.

Kaurismäki hősei lehetetlenül vannak összefércelve a lepattant nyugat és a vaskosodó kelet hangulatából. Autista monomániások easternje ez, a feelinghez szükséges savanyú káposztaszaggal.

A két barát csavargása hasonlatosan céltalan, mint Jarmusch hőseié. De míg John Lurie-ékban megvan a lenullázott lét magabiztossága és designja, addig a finnek önmagukhoz mérten is faszkalapok. S ezzel, sajnos, ők maguk is tisztában vannak. Így hallgatnak, kávéznak, vodkát locsolnak kihűlt szájukba. Belső élményük arányos a külső világ jeges és fénytelen eseménytelenségével. Ez akkor sem változik, ha az útjukba a provokatív véletlen uralaltaji Tatyjánákat sodor. Rúzsos szájú, disznózsírtól hurkás, kölnis szépségeket, akikben egyszerre van meg a csehovi dámák graciózussága s a komszomol mozgalom nyersesége.

Lelki mozgáskoordinációjuk összerendezettségére tett hiábavaló kísérleteik viszont arra utalnak, hogy animalitásuk törekvés valamiféle szabadság és boldogság felé.

(A kritikus elháríthatatlan nyavajája, a verbalizmus most is – mint be nem vallottan általában – csődöt mond. A film kép, ez különösen, így helyesebb, ha a képnek megfelelőbb szavakkal helyettesítem a gondolatlanságot.)

Volga, gyorsfőző, vodka, fenyő, krumpli, garniszálló, hugyozás, brifkó, fésű, tánczene, Tatyjána, szőnyeg (hókása), ablaktörlő, flakon, tea, lepedő, rubel. S a végén újra a Husgwarna varrógép zakatolása a plisszér fölött.

Szeretem Aki Kaurismäkit. Vidéki bunkó, mint jómagam. S ha jönne velem szemben az utcán, úgy érzem, a legnagyobb természetességgel meghívhatnám egy Diana Sósborszeszre a Gödörben. S két hányás között bizonyosan szót ejtenénk arról is, hogy mi a mozi.

Bakács Tibor Settenkedő

Vigyázz a kendődre, Tatyjána!; fekete-fehér, feliratos finn film; forgatókönyv: Aki Kaurismäki, Sakke Järvenpää; operatőr: Timo Salminen; rendező: Aki Kaurismäki; szereplők: Kati Outinen, Matti Pellonpää, Mato Valtonen; 1994; 65 perc; forgalmazza a Budapest Film

AGENCY LOOKING FOR NEW TALENT

If you are a creative, free minded individual bursting with dynamic ideas and if you want to work with a young and synergetic team, your place is amongst us. We are looking for an **Art Director** with graphic skills and a year's experience in the field of advertising. (Nice view of the Danube, Gellérthegy and the Castle area from the office window also!)

We offer you interesting challenges in a young dynamic team. Payment will be achievement oriented. Please send your application in English to Mr. K. G. Grimm at:

Would you like to create the slogan of the year? Want to write some catchy jingles, or radio and TV commercials for the big international companies? Here is the opportunity you have been waiting for. We are looking for a **Junior Copywriter** to be a member of our young and dynamic team. If you are creative, if you speak English and have writing skills, you can easily be the one we need. (Of course you could get some of the beautiful view from the office window too!)

1056 Budapest Belgrád rkp.26 II. em. Fax: 266 07 28 Tel: 266 07 23/24

VJ: Igen, és éreztem, hogy olyan túrán vagyunk, ahol olyan új területek kerülhetnek a szemem, a kamerám elé, ami ritkán adatik meg. Befolyása volt fölöttem, az tagadhatatlan. Idősebb volt, okosabb, és sok mindenre megtanított. Irányt mutatott. Nem ezekkel a közös munkákkal, hanem a lényével.

MN: De te nemcsak dokumentáltad az akciókat.

VJ: Az akciókban benne voltam mint asszisztens. Maguk a tablók, a fotómunkák direkt a fényképezőgépnek készültek, ott meg mint festő, fényképész, világító, rendező. Őrület, ahogy így visszagondolok, hogy miket mertem csinálni. Kiöntött például egy vödör vizet, beledobott egy lámpát. S akkor, forgatókönyv szerint, beadatott magának az anonim orvossal, aki asszisztált, egy altatót, amitől minden életfunkció megszűnik, és felmosatta magával a vizet. Tudtam, egy rossz mozdulat és kitekerem a nyakát. Vagy hagytam egy óráig ülni a kvarclámpa előtt. Mindebben asszisztáltam, miközben egyfolytában benne volt a pakliban, hogy nem jön vissza.

MN: Hogy ez árt.

VJ: Igen. És ez art volt a javából. Mert nem veszített az értékéből és nyilván sose fog veszíteni.

MN: Ott voltál a kocsiban, amikor meghalt *('80 nyarán)*.

VJ: Igen, sajnos. Sajnos ott voltam és sajnos meghalt.

MN: Véletlen volt vagy játék a veszéllyel?

VJ: Nincs véletlen. Minden pillanatban ott volt (*a veszély – Sz. T.*), és bármilyen hihetetlen, a háttérben valami nagyon emelkedett, jó hangulat. Érezted, hogy másik régióban vagy, mintha egy drog vagy valami más kiemelne a hétköznapból. Csináltuk ezeket a nyomatokat Makón, egy művésztelepen, ahova valamilyen oknál fogva meghívtak egy csomó olyan művészt, akik még a tűrt kategóriát sem ütötték meg. Adtak enni, adtak szállást és egy nyomdát, ahol azt csinálhattunk, amit akartunk. Szóval kész lettek a nyomatok, beraktuk a kocsiba, akartuk visszavinni oda, ahol laktunk, de valamilyen hóbortos ötlettől fogva, a lány, aki vezetett, nekivágott Szeged felé és nem haza, száz méterre a nyomdától. Esztelen robogás kezdődött, egy egynapos jogosítvánnyal egy ronda Wartburgban. És akkor egyszerre csak kirepültünk. Én előtte még mondtam, hogy ezzel az erővel akár megállhatunk megverni valakit az utcán, micsoda hülyeség, robogunk sehova, van más dolgunk is. És mintha a Biki hátra is fordult volna, és nevettünk ezen. A következő pillanatban ott feküdtünk mindnyájan, jó messze az autótól. Valahogy körberohantam, megkérdeztem mindenkit, él-e.

MN: Neked nem lett semmi bajod?

VJ: Kitörött a vállam, meg azt hittem, hogy kifolyt a szemem, de csak a vér csorgott le a fejemről. És akkor mondtam neki, élsz? Azt mondta: feküdj vissza. Szó nélkül visszafeküdtem és felfogtam, hogy na most, itt a vége. És csak vártam csendesen. Az eső is eleredt. Jött aztán a mentő, emberek. A kórházban vártunk a sorunkra. Éjfélkor jött az orvos, hogy „a barátja meghalt". Jó szar érzés volt, mondhatom. Fura, hogy valaki mindig arról beszél, hogy kiugrani ebből. És tényleg egyszer megcsinálja.

MN: Furcsa, hogy azt mondod, megcsinálja, közben lehet, hogy...

VJ: Nincs véletlen. A dolgok összefüggenek. Ő hívta ezt és megkapta. Ő egy tökéletesen felkészült lény volt. Nyilván nem érte váratlanul az a pillanat sem, adja isten. Az orvos szerint egy ritkán látható, bölcs mosoly volt az arcán.

MN: Mondta anélkül, hogy tudta volna... neki csak egy beteg volt.

VJ: Egy újabb halott a praxisában. Ez volt az egyetlen vigasztaló, amit erre a hirtelen keletkezett űrre mondhatott.

MN: Mindezekhez a halál felé tett túrákhoz képest megkapó, milyen derű és életöröm árad az ezt követő képeidből. Tudatos váltás volt ez?

VJ: A fekete-fehér képeim mindig olyanok voltak, mintha benéznék egy helyre, ahova talán nem is volna szabad. Szóval azért én is megértem a pénzemet. Hajas a saját életét vitte, hogy is mondják, takargatás nélkül vásárra. Amit én csináltam, kissé suta volt. Mint amikor valaki belenéz a kútba és beleesik. Szóval ugyanolyan veszélyes volt, csak nem olyan tudatos. Nem olyan szándékos. Inkább ártatlan, figyelmetlen vagy felelőtlen. Nekem is néha olyan dolgok jöttek elő a hívóban, hogy hanyatt estem. És utána még volt képem megmutatni másoknak. A baleset után mázlim volt, mert két régi barátom, az összes többi is, de pont kettő, a Lukin Gábor meg a Zuzu, a Marietta is persze, foglalkoztak velem, és kitaláltuk a Trabantot.

MN: Hogyan?

VJ: Elmentünk a Balatonra nyaralni. Lukin szülői tiltás vagy lebeszélés ellenére megtanult zongorázni, sőt írt két dalt is. Egyik a *Balettcipőben*, kis zongoraetűd, a másik a *Reggel a fürdőkádban*, Bartók-átirat, akárhogy is vesszük. Szívesen írok rá verset, mondtam, Marietta meg rávágta, hogy szívesen elénekli. A Plan (*német poptrió – Sz. T.*) csinált egy *Fix Planet* című lemezt, mire mi gyorsan csináltunk egy zenekart. Trabantban-d volt a neve, jó nagy, szobai csinnbummcirkusz, zongora, furulya, lábasok. Semmi köze a Trabanthoz, de mégis ez az a pillanat. Ki is volt benne? Baksa Vera, Klöpfler Tibor, Marietta, Urbán Mariann, Lukin Gábor, én, talán a Zsiráf (*Bolyki László – Sz. T.*), nem emlékszem. Nekem nincs meg a felvétel, de a Planosoknak biztos megvan. A lemezre végül is a Vágtázók kerültek rá, de ez volt a Trabant kezdete. Rögtön utána magnót béreltünk.

MN: Nem volt egy rendes magnótok?

VJ: Nem, kölcsönöztünk. 500 volt három napra egy Akai, ez sok volt akkoriban. Kettőt béreltünk, pingpongoztunk velük. Aztán bevettük a Vig Miskát, akinek volt egy ugyanilyen magnója, és akkor már csak egyet kellett bérelni. Hunyadi Károly volt az elején a fő zenész, Lukin, Marietta meg én voltunk a Trabant. Csak Lukin tudott zenélni, ezért mindig hívtunk másokat, a Kontrollból a Farkas Zolikát meg a Hajnóczy Árpit, volt, hogy a Vágtázó Attila énekelt vokált. Mindenki volt abban a zenekarban.

MN: Nagyon kreatív időszak lehetett.

VJ: Ment ez a Trabantozás, és közben a Zuzuval elkezdtünk együtt rajzolni. Csináltunk együtt különböző dolgokat a 70-es években is, de azokat nem vettük annyira komolyan. Ezeket a komolytalan dolgokat viszont nagyon komolyan csináltuk. Mint a munkások, festettünk. Reggel elkezdtünk dolgozni, gyártottuk a képeket, az ötleteket.

MN: Hogy csinálhatnak ketten egy képet?

VJ: Nehezen. De abban a pillanatban, hogy nem ment, abbahagytuk. Egyikünk húzott egy vonalat, a másikunk húzott, egyikünk választott egy színt, a másikunk választott.

MN: Mondtátok közben, én ezt csinálom, te azt?

VJ: Inkább másról beszélgettünk, a létről, istenről, politikáról, csajokról, mindenről. Próbáltunk gúnyolódni azon, ami van.

MN: Ami nem volt olyan nagyon nehéz.

VJ: És volt benne szándékosság is. Hajastól tanultam: ha a festő húz egy vonalat, azzal megpecsételi nemcsak a maga sorsát, hanem beleszól a valóságba. A fényképezés kicsit obskurusabb, ott ugye kiszedsz egy szeletet a valóságból. Na most, ez is meg lett döntve, mert én már előtte inkább megkreáltam a valóságot, a Bikivel aztán pláne minden részlet mesterséges volt. De itt a festészetnél tényleg az volt, hogy mittudomén, festettünk egy képet, *Hurrá, ég az iskola*, másnap jött az újsághír, hogy leégett egy iskola. Az valami őrület volt. Olvastam valahol: úgy lehet leszedni egy vörös csillagot, ha a közepébe festesz egy arany pöttyöt: akkor az már mást jelent, elfordul és vége. Minden képet így festettem – látod az eredményt. Nem akarom elvinni a balhét, de a dolgok összefüggnek. Sajnos így van, sokkal óvatosabbnak kell lenni.

MN: Ezeknek a képeknek a színvilága nagyon erős, neonszerű, felszabadult. Ez volt a levegőben?

VJ: Voltak előképek. Nekem nagyon tetszett Milan Kunc festészete, totál giccs, síró katona a barátja sírjánál. Meg amit a Plan-borítókon Moritz, a Milan tanítványa csinál, és az új festészetből néhány olasz, de akkor már nem nagyon figyeltem, mi van a világban. Szinkronban voltam vele.

MN: Rézgálicot a szép kék színe miatt használtál?

VJ: Igen. Szentjóby Tamás az anyaga, én a színe miatt.

MN: Gondolkodtál egy kőkorszaki fényképezőgépről.

VJ: Meg is csináltam, Müller Péter valamelyik filmjébe, talán az *Ex-Kódex*be, de ez csak egy vicc volt.

MN: Camera obscura?

VJ: Volt benne egy konkáv lencse is.

MN: Milyen a viszonyod a technikához?

VJ: Imádom az elektronikát. Amint megláttam egy samplert (*hangmintavevőt – Sz. T.*), azonnal megvettem. Azt mondtam, modern művész samplerrel dolgozik. Ez '84-ben volt. A zenének ez az iránya tetszik a legjobban.

MN: A Trabant föld fölött lebegő hangulatában szerepet játszott a marihuána vagy más drog?

VJ: Van egy mondás: élelmiszerekről nem kell beszélgetni. Bablevestől ugyanúgy be lehet állni, mint kendertől. Nem beszélve arról, hogy egy olyan országban, vagy legalábbis egy olyan városban, ahol gyerekek tömege hülyül el orvosilag igazoltan az ólom mennyiségétől, amit magukba kénytelenek szívni, ízléstelen és felelőtlen büntetni azokat, akik bármilyen fajta drogokat szívnak. Akkora ízléstelenség, hogy csak azt tudom mondani az illetékeseknek, szégyelljék magukat és gondolkozzanak el. Volt egy szlogenkiállítás a Liszt Ferenc téren, kár, hogy nem tudtam róla, mert két jó szlogent elcsíptem jártamban-keltemben. Az egyik: húsz éve szívok mindennap, s nem tudtam rászokni. A másik: mindig van nálam, de nem használok. Mindkettőt magaménak vallom.

MN: Dániában hogy van?

VJ: Sajnos a konyhaablakból pont rálátok a junk-kultúrára, és az nagyon rossz. Jön a junkie, beadja magának, elmegy. Jön a másik, beadja magának, összeesik. Jön a mentő, jön a halottas kocsi, jön a rendőrség. Még el se mentek, már a következő adja be magának. Állati rossz látvány, de nem hiszem, hogy van jogunk kritizálni abban a világban, amiben élünk. Sokkal több sokkal rohadtabb disznóság van, tessék azzal foglalkozni.

MN: Milyen környék ez?

VJ: A belváros, de ott a rossz lányok utcája és a Tivoli is, Európa legrégibb vidámparkja, onnan ki van tiltva a gépzene. Csodás koncertek vannak, komolyzene, dzsessz, rock and roll, esztrád, sztárok, Menuhintól Cliff Richardig, vurstli.

MN: Christiania is ezen a környéken van?

VJ: Nem. Christiania az csodálatos, most ünnepelte 25 éves fennállását és függetlenségét, akkor foglalták el a hippik a laktanyát. Nagy betűkkel ki van írva: itt kemény drogok nincsenek. Nincsenek is. Van ott egy bicikligyár, nagyon szép bicikliket csinálnak kézzel, régi típusokat, meg egy-két saját modellt, fekvő biciklit, magas biciklit. Vannak jó vegetáriánus éttermek, sütödék, koncertek, színházak, gyerekszínházak. Élő hippimúzeum, én úgy hívom. Remélem, nem fogják őket sose bántani. Most egy évig a rendőrség minden reggel 8-tól délután 6-ig ott volt, de ez se ártott az életképességének. Tavasszal volt ott egy unikális dolog, az első dealersztrájk. Három napig teát és sütiket kínáltak a hasiskereskedők, aláírásokat gyűjtöttek, hogy a vásárlóközönség álljon ki mellettük, mert elképesztő mennyiséget adnak el. Azt hiszem, lett is valami megoldás, mehet tovább az üzlet, adózniuk kell, és van egy limit, amennyit bárki magánál tarthat.

MN: Mi változott azóta, hogy ha kinézel az ablakon, mást látsz, mint itt?

VJ: Semmi. Ott ugyanúgy nincs semmi, mint itt.

MN: Ezt hogy érted?

VJ: Kitartó munkával elértem, hogy áttetszővé vált, ami körülvesz. Munkák folyton készülnek, de nem csinálnék se kiadott kazettákat, se kiállításokat, ha nem hívnának, ami szerencse, jólesik, és mindig igent mondok rá. Akkor egyszer csak nyakamba zúdul a határidő. A vérfagyasztó pillanat, hogy meg kell csinálni.

Szőnyei Tamás

„Rájöttem, mettől meddig tart egy kép."

1973.I.17.Kossuth 12.00 /Szné/

Déli krónika

-Folytassuk csak az előbbi témát.

-A műsorvezető délelőtt egy kiállításon járt.

-Bemzámolóm lehetne igazi divattudósítás.Az Iparművészeti Főiskola végzős hallgatói ugyanis ma kiállításon mutatják be diplomamunkájukat. Textilesek,ruhatervezők,bőrdiszmű és cipőmodellek megálmodói.Az álmok pedig.Vető Márta a Budapest Szálló szobáiba,éttermeibe,eszpresz szójába tervezett különleges eljárással készült függönyöket,lakástextilt- Kaliczki Katalin camping felszerelés garniturája nemcsak izléses és praktikus,elcsó is.Ugyan ugy mint például Dreppa Judit kötött ruháinak anyaga,mert például az utóbbiban egy ruha ugy 30° forint körül lenne és egyetlen lyukkártyával kettőszázötvenöt egy - másról különböző mintát készíthet a gyár.Nem uniformis tehát az olcsó és a ~~[illegible]~~,legujabb divat szerint készült konfekciók.A fiatalok most induló iparművészeti munkájuk éppen az jellemzi ugyanis,hogy minden tervüket bármelyik nagyüzem azonnal gyárthatja,nem kellenek hozzá uj gépek,ujfajta anyagok,tulajdonképpen csak csinálni kéne.Ha azért nem igazi divattudósítás ez az enyém,mert amikor a sok szép konfekcióra,tervezett modellnek örültem,megkérdestem a fiatalokról,most a főiskola elvégzése a diploma munka után hová mennek dolgozni.A válasz pedig egyiküknek sincsen állásuk, a gyárak nem várják őket.

1021

Vető Márta

1973.I.17.Kossuth 12.00 /Szné/

Déli krónika

-Folytassuk csak az előbbi témát.

-A müsorvezető délelőtt egy kiállitáson járt.

-Beszámolóm lehetne igazi divattudósitás.Az Iparmüvészeti Főiskola végzős hallgatói ugyanis ma kiállitáson mutatják be diplomamunkájukat. Textilesek,ruhatervezők,bőrdiszmü és cipőmodellek megálmodói.Az álmok pedig.Vető Márta a Budapest Szálló szobáiba,éttermeibe,eszpresz szójába tervezett különleges eljárással készült függőnyöket,lakástextilt- Kaliczki Katalin camping felszerelés garniturája nemcsak izléses és praktikus,elsó is.Ugyan ugy mint például Dreppa Judit kötött ruháinak anyaga,mert például az utóbbiban egy ruha ugy 30^{0} forint körül lenne és egyetlen lyukkártyával kettőszázötvenöt egymástól különböző mintát készithet a gyár.Nem uniformis tehát az elsó és a ~~xxxxxx~~,legujabb divat szerint készült konfekciók.A fiatalok most induló iparmüvészeti munkájuk éppen az jellemzi ugyanis,hogy minden tervüket bármelyik nagyüzem azonnal gyárthatja,nem kellenek hozzá uj gépek,ujfajta anyagok,tulajdonképpen csak csinálni kéne.És azért nem igazi divattudósitás ez az enyém,mert amikor a sok szép konfekcióra,tervezett modellnek örültem,megkérdeztem a fiataloktól,most a főiskola elvégzése a diploma munka után hová mennek dolgozni.A válasz pedig egyiküknek sincsen állásuk, a gyárak nem várják őket.

vú mérlegelés is halaszthatatlan. A kö
vetlen teendők dolgában amúgyis egysz
rűbbek a kérdések, főleg, ha éled a kedv
tenni kell valamit. Azt hiszem, iskol
módszerünkben kitűnő eszközök — vonz
mivoltukban — észrevétlenül céllá mer
vedtek. Magam csak szúrópróbák, szemé
lyes benyomások alaján vélem: a kiala
kult gyakorlat *nem* felel meg az erede
célnak.

A zenei írás-olvasás a zene értéséne
elemi útja. De nem egyetlen lehetőség.
Hiánya nem azonos az analfabetizmussal,
mert a kotta-olvasás hiánya nem foszt
meg a zene élményétől. (Más dolog, hogy
az „értés" egyre magasabb régióiban nyer-
hetünk képet a zene káprázatos gazdagsá-
gáról.)

A „zenei analfabetizmus" a társadalom
egészének szemszögéből nem látszik a leg-
súlyosabb problémának. De a zene szerepe
egy nép, egy ország életében mégsem a
művészeti nevelés részletkérdése. Mert a
zene óriási hatóerő, más művészeti ágak
felé tár ablakot az általa szuggerált szemlé-
let minősége miatt. Ugyanis a zene a
csúcspontján közelíthető meg közvetlenül.
Ami irodalomban, képzőművészetben bo-
nyolult áttételek, absztrakciók révén nyi-
latkozik meg; az a lényeg a zenében az
élmény azonnali, egyetlen lehetősége. A
zene jó szolgálatot tehet a társművésze-

[redacted]

len.

Találomra fölcsapom a zenei ált. iskolának ötödik osztályába járó leányom tankönyvét. A címlap biztató: derűs, muzsikáló gyerek-csoportot ábrázol. Bévül: kis szeptim, nagy szeptim, ambitus, szinkópás ritmus, osztinátó! Népdalok kiváló, tudományos elemzése folyik elméletben, gyakorlatban. Néhány mozgalmi dal élénkíti ezt a tudományos munkát a könyv ötvenedik oldala felé. A következő harminc oldalon Chopin, Praetorius, Brahms és Mozart egy-egy, a zeneszerzőre nem jellemző vokális darabkája bukkan elő. Az operában, a hangversenyteremben, a rádióban, a televízióban, vagy a hanglemezeken megszólaló remekművek helyett, ebben az osztályban az idén csak két érdemes műről esik szó: Erkel Hunyadi Lászlójáról és Sugár Rezső Hunyadi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MUZSIKA

Vető Márta

1972 MAR

1021

PÁSZTORFARAGÁS A NÉPRAJZI MÚZEUM ANYAGÁBÓL (Vető Márta tusmásolata)

"Die Verbindlichkeit des Vertrages", in: Archiv für civilistische Praxis, Bd. 67, Tübingen 1884, S. 1-172.

"Die Verbindlichkeit des Vertrages", in: Archiv für civilistische Praxis, Bd. 68, Tübingen 1885, S. 1-172.

tan lesik, hogyan ~~ke~~ fogadja, első bemutatkozásukat, a közönség.

- Az Esti krónika II. kiadása a továbbiakban megegyezik az első kiadással.

- Esti krónikánkat hallották. A műsorvezető Medveczky László, a szerkesztő Szabó József volt.

1021

Vető Márta ipari művész

1974. I. 24. 20.00. Petőfi /11/ V;

Esti krónika II.

- Fiatal iparművészek kiállitása nyilt ma délután, a Derkovits Teremben. Erről tudósit, Tardos Júlia.

- Egyszerü, modern formáju, és szinvilágu lakberendezési tárgyak, csupa hasznos darab, ami egyuttal hangulatosabbá, izlésesebbé teszi környezetünket. Egyetlen mondatban, igy mutatható be, a fiatal iparművészek kiállitása, amely délután nyilt meg Budapesten a Derkovits Teremben. És részletesebben ? Vető Márta, a kis modern lakások, viszonylag nagy üvegablakjaira készitett függönyt. És a konyhában olyan textilgarniturát, tehát kötányt a háziasszonynak, és fedőfogó kesztyüt, függönyt, és abroszt, szalvétákkal, hogy akár, ha vendégjön, vagy akár csak a család van otthon, érvezet a házimunka, a kedves, vidám, jól használható, a tetszés szerinti szinösszeállitásu vidám darabokból megteritett asztal. Droppa Judit ágytakarót, párnákat szött, a piros, és a sárga árnyalataiból. Fogel Mária textilszövése, pedig azt mutatja, hogy hány féle finom árnyalat is van a feketétől a fehérig. Szilasi Anna, kéziszövő munkáit, teritőit, ugyanazzal a technikával készíti , ahogy egykor a népmüvészek, a p arasztasszonyok tették. De nem utához, hanem hagyományt ápol, értéket ment át, alakit át, a mai világnak. Megemlitem még, Szemereki Teréz, sötétkék teáskészletét. Márközi Mária, pasztellszinü kerámia edényeit, a mindennapi élet tárgyaiból. És a modern ékszerek kedvelőinek ajánlom Horváth Márton gyöngyeit, Péter Vladimir nemes egyszerüségü, bőr, és ötvös nyakékeit. A Derkovits Terem kiállitása szép. Sokminden még olcsón is megvásárolható. Egyénivé, különlegessé varázsolja a lakást. Az alkotó fiatal művészek pedig, akik pályájuk elején, állnak, most izgatot-

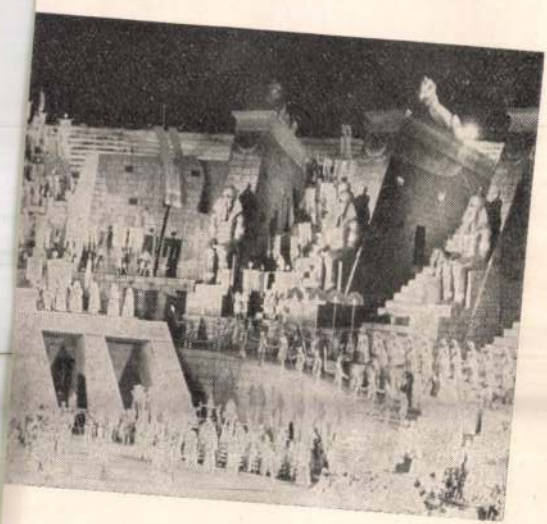

VERONA, 1971

valóságos muzsikálásban, nemcsak a beszélt nyelv közismert és köztudott

MAGYAR HÍRMONDÓ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MUZSIKA
Budapest

rusának műsorán a pisai dómban és Gerhard Haberland brémai leánykarának előadásán a San Gimignano-i bazilikában.

Kongresszust rendező országok általában saját hangversenyéletüket állítják eseményeik középpontjába, s megragadják az alkalmat, hogy nemzeti specialitásaikra felhívják a figyelmet. Az olaszok szakítottak ezzel a szokással, ők vendégeik zenéjét prezentálták, s „csak" a hátteret szolgáltatták. Bölcsen tették, mert aligha akad még hasonló díszlet a világon, amely képes lett volna ilyen sokszínű, változatos élménnyé nemesíteni az olykor közepes produkciókat, s amely végül is mindig a művészet örömével ajándékozta meg a jelenlevőket.

A legnagyobb elismerést a nemzetközi ifjúsági zenekar fellépése érdemelte meg. Száztíz fiatal muzsikus néhány hét alatt készült fel a hangversenyre: Rossini Tolvaj szarka nyitányának, Dvorak VIII. szimfóniájának és Stravinsky remekművének, a Sacre du Printemps-nak tolmácsolására. Be kell vallanom, hogy a koncert pillanatáig elképzelhetetlennek tartottam, hogyan fogja ez a 16—23 éves korú gyerekekből álló, összecsiszolatlan együttes a Sacre-t megszólaltatni. S hogy végül az előadás tökéletesen meggyőzött, az nemcsak a fiatalok lelkesedésének, odaadó igyekezetének és tehetséges munkájának köszönhető, hanem valóban pompás muzsikálásuknak is. S a Jeunesses Musicales eszméjét képviselhette-e volna igazabban más, mint a 21 ország ifjúságát egyesítő zenekar összhangja?

Feuer Mária

A kongresszus muzsikája

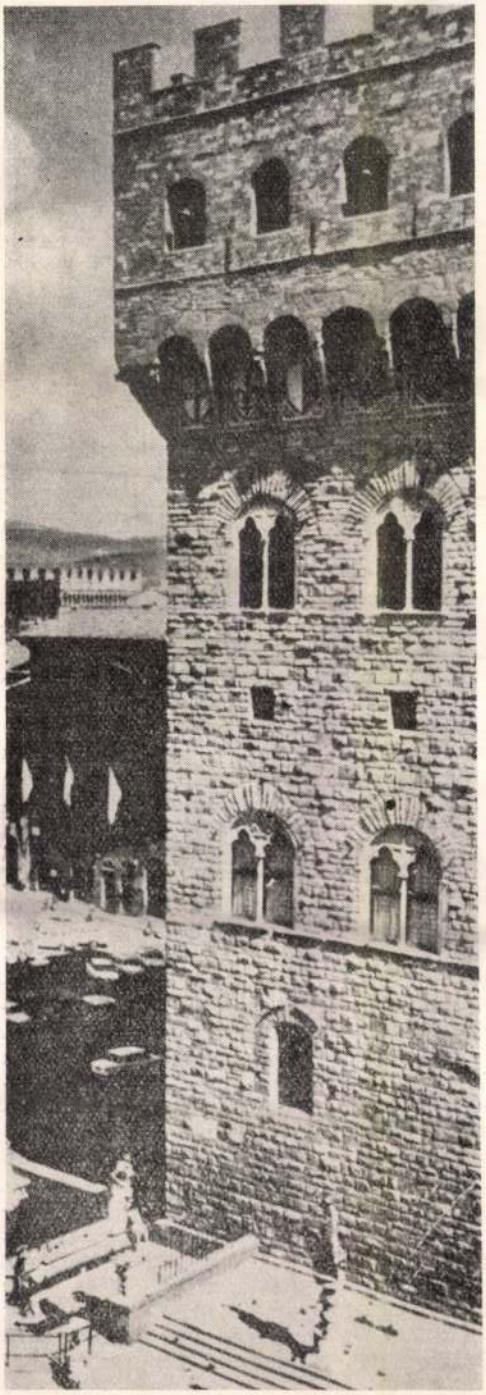

Palazzo Vecchio

Közgyűlés, ifjúsági kerekasztal — megbeszélések, vita a pop-zenéről, fiatal művészek pódiuma — ezek a programpontok szerepeltek a kongresszus munkarendjén. Ám a világ fiatalsága nemcsak azért gyűlt össze, hogy vitatkozzon, hanem azért is, hogy zenét hallgasson — méghozzá a világ egyik legpompásabb színpadán, Firenzében. A vörös liliom városa óriási hangversenyteremmé változott ezeken az estéken: zene csendült a Palazzo Vecchióban, a Pitti Palota udvarán, templomokban, kolostorokban, kastélyokban, kertekben, Fiesole amphiteátrumában, a környéken. A gyönyörű díszlet együtt játszott a muzsikusokkal, s a rendezőség valószínűleg tudatosan törekedett e komplex művészi élmény felidézésére. Nemcsak arra ügyeltek, hogy a „világ zenéje" szólaljon meg minél sokrétűbben, hanem arra is, hogy a „díszlet" korban és stílusban hasonuljon az előadott művekhez. Milyen tökéletesen illettek például a Palazzo Vecchio cinquecento termébe a lengyel reneszánsz mesterek művei, vagy a XVI. századbeli spanyol a cappella kórusok, milyen természetes háttere volt a János passiónak a San Lorenzo templom, az I Solisti Veneti együttesének Galluzzo kolostora. A sokféle produkció: bolgár kórus, néger balett, dél-amerikai folklór, indiai művészet, tuniszi együttes, izraeli népzene, flamenco és creol mise, svéd és német énekkar, ambróziánus ének és néger spirituálé, különös összhangba olvadt, s a háttér szépsége jótékonyan elfedte a megszólaltatás gyengéit. Mert — valljuk be — a produkciók többsége bizony rászorult a környezet varázsára, s a hatalmas olasz színház kelléktárára. Csodálatos módon még a nagy várakozással fogadott nagy produkciók is másodlagosan sikerültek: a Verdi Requiem Riccardo Muti hibájából pontatlanul szólt, tempói ingadoztak, szólambelépései bizonytalanok voltak, szólistái az egyetlen, csodaszép hangú Fiorenza Cossotto kivételével disztonáltak; a Günther Theuring vezényelte János passio félreértelmezett felfogása, mondhatni: vidámsága még a különben nagyszerű evangélistát, Kurt Equiluzt is megzavarta. Nem várt szépségek csendültek viszont az uppsalai egyetem ko-

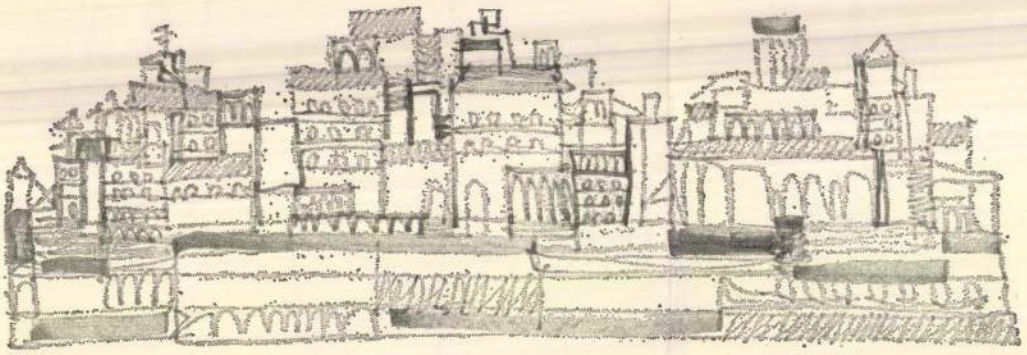

Vető Márta grafikái

Irchonwelztől Firenzéig

Az angol J. M. 95 esztendős vezetője, Sir Robert Meyer gondolt először arra, hogy a Jeunesses Musicales kongresszusokon válogatott tagokból álló nemzetközi zenekar adjon koncertet. Az ötlet tavaly valósult meg első ízben, amikor a több mint száztagú zenekar háromhetes Kanadában végzett kemény munka után Erich Leinsdorf vezényletével kitűnő hangversenyt adott a koppenhágai kongresszuson.

Az idén nem kevésbé világhírű művész — Karel Ancerl — dirigálta az együttest, melynek 107 tagját huszonhárom országból válogatták. Magyarországot idén ketten képviselték: Barta Mihály, a Zeneművészeti Főiskola hegedű tanszakának növendéke, és én, aki a főiskolán gordonkázni tanulok.

A zenekar a J. M. táborából ismert belgiumi Irchonwelzben folytatott előkészítő munkát. Három hetet töltöttünk ebben a gyönyörű környezetben. Július 8-án érkeztünk, másnap meghallgatáson vettünk részt, ahol eldöntötték a zenekar minden műsorszámnál változó ülésrendjét. A program bizony nehéz volt, de végül is sikerrel játszottuk el Rossini Tolvaj Szarka nyitányát, Dvorák VIII. szimfóniáját és Stravinsky Le Sacre du Printemps című művét.

Minden szólammal külön professzor foglalkozott, csupa kitűnő muzsikus a világ minden tájáról. Naponta két próbánk volt, délelőtt zenekari, délután szólampróba. Karel Ancerl megérkezéséig a detroiti szimfónikus zenekar karmestere, Pierre Hetu dolgozott velünk. Amikor Ancerl megjelent, óriási izgalommal játszottuk el neki a Sacre-t. Rögtön mondta, hogy nagyszerű munkát végeztünk, de még rengeteg tennivaló van hátra. Fáradhatatlanul próbált, sokszor naponta háromszor is.

A kongresszusi koncert előtt többször szerepeltünk Belgiumban. Lemezre vettük műsorunk nagyobbik részét, ez volt mindannyiunk számára a legfárasztóbb. Mindössze hat óra állt rendelkezésünkre a brüsszeli rádióban, és bizony nem kis megerőltetést jelentett a zenekarnak és „Maestro Ancerl"-nek ezt a programot ilyen rövid idő alatt felvenni. A lemezt — ámulj magyar lemezgyártás! — három nap múlva borítóval együtt kézhez kaptuk. Július 25-én nyilvános főpróbánk volt Irchonwelzben, 26-án az ostendei Casino Kursaalban léptünk fel. A kongresszus részére 28-án adtunk koncertet Firenzében, és 29-én ugyanott egy nyilvános hangversennyel fejeztük be a muzsikálást.

A nehéz, sok figyelmet követelő munka ellenére bőven jutott idő szórakozásra, sportolásra. Az Irchonwelzben eltöltött három hetet a belga J. M. titkára, Hadelin Donnet fiatal munkatársaival remekül szervezte meg: gyönyörű kirándulásokat tettünk Gentbe, Brueggebe és Ostendébe.

Szólni kell még a zenekar szerencsés összetételéről. Nagyszerű társaság jött össze, és utolsó este így búcsúztunk egymástól: viszontlátásra 1972-ben, az augsburgi kongresszuson!

Sándor Anna

tést végző atelier-ben hivatalosan képviseltette magát az UNESCO, a zenepedagógusokat összefogó ISME, a Nemzetközi Zenei Tanács és számos más zenei intézmény, melynek kutatási területe többek között az audiovizuális eszközök alkalmazására és az úgynevezett „Európán kívüli" zeneművészet propagálására is kiterjed. Az atelier vezetője dr. *Franz Eckert* volt, aki az utóbbi években rengeteg időt és energiát szánt ennek az együttműködésnek az előmozdítására.

Dr. Eckert több nemzetközi kulturális szervezet irányításában vesz részt, széles áttekintésre nyílik lehetősége, s így különböző szempontokból tudja felmérni a Jeunesses Musicales mozgalom reális helyzetét, világosan látja annak lehetőségeit és feladatait. Nemcsak nemzetközi tájékozottsága és tapasztalatai teszik képessé erre, hanem mint az osztrák Musikalische Jugend alapító tagja — jómaga is több hangszeren játszó amatőr muzsikus — jól ismeri az összes gyakorlati, szakmai és szervezési gondot. Következetesen képviseli a most realizálódó koncepciókat, a sokoldalú, de egységes zenei nevelés elvét.

A firenzei eredményekről és azok előzményeiről beszélgettünk az atelier munkájának befejezése után. Dr. Eckert véleménye szerint az FIJM történetének egyik jelentős fordulatát éljük.

— Szervezetünkben a zenei nevelés napirendre került, s ez hosszabb fejlődés következménye. Például az osztrák Jeunesses Musicales mozgalom kezdetben szinte kizárólagosan ifjúsági hangversenyek szervezésére szorítkozott, elsősorban kedvezményes koncertlátogatási lehetőséget biztosított a fiataloknak. A hangversenyek programja eleinte nem különbözött a többi, megszokott műsortól, nem az ifjúság számára *szerkesztették*. További lépést jelentett az amatőr és ifjúsági együttesek létrejöttének ösztönzése. Megalakították a Musikalische Jugend első zenekarát, a Wiener Solisten, a Wiener Barock Ensemble és a Musica Antiqua együtteseket, valamint a bécsi Központi JM Kórust.

Dr. Eckert nagy jelentőséget tulajdonít az amatőrizmus patronálásának. A tevékenységből kiindulva gyakorlati módon közelíteni meg a zenét — ez mindenképpen közvetlenebb megismerést, személyesebb kapcsolatot jelent.

— Ugyancsak a személyes jellegű kapcsolat a célja az audiovizuális eszközök felhasználásának, nevezetesen az Osztrák Televízió és a Musikalische Jugend ismeretterjesztő sorozatának. Ez az együttműködés komoly segítséget jelent mozgalmunk kiszélesítésében. Természetesen a korszerű eszközök alkalmazása és minden egyéb erőfeszítésünk hiábavaló, ha nem építhetünk magas színvonalú iskolai ének- és zenetanításra. Kodály Zoltán volt az, aki felhívta figyelmemet erre az alapvető tényre. Hálás vagyok Kodálynak és szeretném hangsúlyozni: az ő személyisége, koncepciója, a zenei neveléssel összefüggő minden problémát átfogó szemlélete döntően befolyásolta a FIJM jelenlegi fejlődésének tendenciáját. Személyes kapcsolatunkon túl elsősorban a az FIJM 1966-os párizsi kongresszusán tartott nagyhatású hozzászólását kell megemlítenem — ennek egyenes következménye volt az 1967-es montreáli kongresszus határozata, amely az iskolai és iskolán kívüli zenei neveléssel foglalkozott. Azóta ebben a szellemben kerestük az országokon belüli és a nemzetközi szervezetek közötti kooperáció lehetőségeit. A kodályi koncepció nemzetközi méretű megvalósításának keretei itt, Firenzében születtek meg.

A firenzei közgyűlés által elfogadott határozatok tárgyalják a zenepedagógiai, valamint a tágabb értelemben vett zenei nevelés és a Jeunesses Musicales mozgalom lehetséges kapcsolatait — az ISME és az FIJM közös munkájának lehetőségeit (összefüggésben a már említett nemzetközi intézetek tevékenységével).

Ezek a fontos határozatok csak lehetőséget jelentenek, egy hosszú távon megtervezendő gyakorlati munka kezdetét. A szakembereken a sor, hogy a legkülönbözőbb szinteken megvalósítsák az értelmes együttműködést. A szükségszerű munkamegosztás és a közös koncepción alapuló integráció egysége, az aktuális problémákhoz rugalmasan alkalmazkodó arányérzék biztosíthatja tevékenységük megfelelő keretét. A most létrehozható közvetlen információcsere, összehangolt munka segít elkerülni a felesleges átfedéseket. Meg kell teremtenünk az egyes szervezetek nemzeti és nemzetközi szintű kooperációjának folyamatos és termékeny kölcsönhatását, amely alkalmanként meghatározza a különböző problémák tárgyalásának, illetve megoldásának megfelelő helyét. Ez az egyetlen lehetséges út, amelyen járva nem szakadunk el bürokratikus módon a zenei élet gyakorlatától.

Klenjánszky Tamás

kan hasonló szerepkört szánnak a fiatal animateuröknek, mint amelyet — hazai viszonylatban Varga Károly, Friss Gábor, Lukin László tölt be. részének zenei tájékozatlansága miatt nem is mindegyik talált méltó S itt vetődik fel a „jogi státusz" prblémája is: a vitában résztvevők többségének véleménye szerint e munka hatékonyságának biztosításához ugyanis hivatásos, ha tetszik „főfoglalkozású animateurökre van szükség, akik teljes tudásukat, energiájukat és munkaidejüket a JM — és konkrétan e feladat szolgálatába állítják — s akik ezért fizetést kapnak. A hivatásos animateurök speciális feladataival, kötelességeivel és lehetőségeivel, e munka különleges felelősségével foglalkozott — ennek megfelelően — a hozzászólók jelentős része.

A közös vonásokon és azonos célokon túl azonban a konkrét tennivalók országonként változnak, s így örök érvényű igazságokat, tökéletes recepteket senki sem mondhatott, hiszen mindenütt más módszerek szükségesek a problémák megoldásához. Az atelier résztvevői azonban — éppen a munka színvonalának biztosítása érdekében — egyhangúlag javasolták a szervezett „animateur-képzés" megindítását a JM tagországaiban, s igen nagy örömmel fogadták a lengyel küldöttség javaslatát egy Varsóban létesítendő, animateur-kérdéssel foglalkozó információs és dokumentációs központra vonatkozóan, mely a kongresszusok közötti időszakokban is lehetővé tenné a legszélesebb nemzetközi tapasztalatcserét.

Ebben az atelier-ben mi magyarok többnyire hallgatói, mintsem résztvevői voltunk a vitának — a saját animateur-problémáink ugyanis egészen más irányúak, hiszen ifjúsági hangversenyek rendezése és a műsorismertetések kérdése többnyire nem tartozik szorosan az Ifjú Zenebarátok Magyarországi Szervezetének feladatkörébe.

Wirthmann Julianna

Atelier B

A kongresszus 800—900 résztvevőjéből körülbelül negyvenen ültünk össze a Palazzo dei Congressi egy kitűnően berendezett helyiségében, hogy — az egyik atelier-nek nevezett vitakörben — megvitassuk a fiatal közönség és a zene kapcsolatának átfogó kérdését. A technikai körülmények, a képviselt országok száma és a nyelvi adottságok gyümölcsöző tapasztalatcsere lehetőségét biztosították. A három délelőttön át tartó vita mégsem folyt mindig az általunk várt színvonalon.

Hallottunk és láttunk néhány kísérletet, amely különböző módszerekkel próbálja a fiatal hallgatókat a zenéhez közelíteni. Olasz vendéglátóink bábfilmet mutattak be, amely közismert zeneművek részleteihez szolgáltatott — meglehetősen sekélyes — cselekményt. Láttunk egy happeningbe torkolló koncertről készült belga filmet, amelyen XX. századi művek részleteit szólaltatták meg egy zenei tábor résztvevői — vitatható színvonalon, nagy lelkesedéssel és kavargással —, viszont egy érdekes Boulez-interjúval összevágva, aminek azonban nem sok köze volt a happeninghez. Elhangzott persze jónéhány érdekes beszámoló is, s még ha a vitázók egy visszhangra, a vita végső konklúziói helyes irányelveket adtak. Lényegük: az előadóművészek és az ifjú hallgatóság közvetlenebb személyes találkozására és beszélgetésére több alkalmat kell teremteni; új formájú koncertlehetőségeket kell keresni; az iskolából korábban kikerülő, nem értelmiségi családból származó fiatalok zenei érdeklődését segíteni kell: továbbá minden, a fentiekre vonatkozó tapasztalatot nemzetközi tapasztalatcserére kell bocsátani.

Azt hiszem nem túlzott öndicséret azt állítani, hogy mi, magyarok viszonylag magas színvonalú zenei nevelésünk és körülményeink révén e kérdések megoldásában már bizonyos ideje a helyes úton járunk. Mégis vigyáznunk kell, nehogy valaha is abba a hibába essünk, amelybe a firenzei vitakör néhány tagja esett, akik a közönség és a zene egymáshoz való közelítésén a közönség „kegyeinek" keresését, happeninget, szirupos műsorismertetőket, esetleg pop- és komolyzenei keverék-koncertet értenek.

Az igazi feladat a közönség, elsősorban a fiatal közönség *igényének* és *igényességének* felébresztése — az erre irányuló együttműködésnek szeretne a Jeunesses Musicales is részese lenni.

Demény P. János

Atelier C

A kongresszus a nemzetközi zenei élet szempontjából rendkívül fontos határozatokat hozott az ifjúság zenei nevelésével foglalkozó különböző nemzetközi szervezetek munkájának lehetséges összehangolására. Az előkészí-

A FIJM nagyszabású akciói közül a nemzetközi ifjúsági zenekar évenkénti, közel négyhetes gyakorló munkája, és a jugoszláviai Groznjanban felállítandó nyári J. M. centrum üzemeltetésére vonatkozó határozatokat az 1969. évi budapesti kongresszuson szavazta meg a közgyűlés (ezért is emlegetik máig mérföldkőnek a FIJM történetében).

Ezúttal arról hallottunk beszámolókat, hogy e grandiózus tervek megvalósítása a legvérmesebb reményeket is felülmúlja. Nyári zenei tábort jelenleg mintegy 10 európai és tengerentúli ország rendez, s így sokezer fiatal töltheti szünidejét hasznos tanulmányokkal, szórakozással. A beszámoló alapján úgy éreztük, hogy a mi pécsi táborunk a legnépszerűbbek közé tartozik. A minden évben nov. 20-án megrendezésre kerülő Jeunesses-világnap jó értelemben vett hosszas vitát váltott ki, s végül a közgyűlés megszavazta azt a javaslatot, hogy ezentúl világnap helyett az adott dátum körül világhetet rendezhessenek a nemzeti szekciók.

Miután a közgyűlés hozájárult ahhoz, hogy a következő kongresszus megrendezésére Augsburgban kerüljön sor, záróaktusként a vezetőség (bureau) és a mellette működő három tagú ifjúsági bizottság megválasztásával fejeződött be a firenzei találkozó. A bureau-ban Ausztria, Belgium, Dánia, Kanada, Lengyelország, Magyarország, NSZK, Olaszország és Spanyolország egy-egy képviselője foglal helyet, az ifjúsági bizottságban való közreműködésre pedig egy-egy francia, görög és magyar ifjúsági vezetőre esett a választás.

Szávai Magda

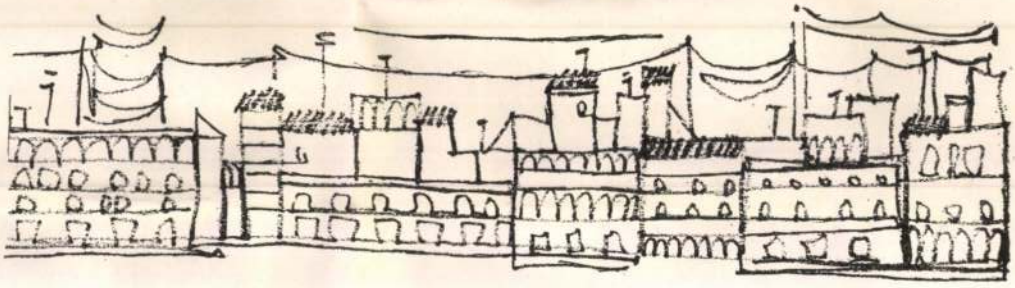

Ifjúsági vitafórumok

A lisszaboni kongresszus elvi határozata, és az első, 1969-es budapesti gyakorlati megvalósítás után végleg polgárjogot nyertek a JM közgyűléseken az ifjúsági vitafórumok, az úgynevezett atelier-k. A kialakult gyakorlat szerint a nemzetközi vezetőség mellett dolgozó ifjúsági bizottság a kongresszusok közötti időben olyan témajavaslatokat dolgoz ki, melyek véleményük szerint igényt tarthatnak a világ ifjú zenebarátainak érdeklődésére, s amelyeket a kongresszuson jelenlevő fiatalok fórumán vitára lehet bocsátani.

Az ifjúsági bizottság javaslatai alapján tehát a firenzei atelier-k a következő problémákkal foglalkoztak:

Atelier A: A JM animateur

Atelier B: Fiatal közönség, fiatal előadók

Atelier C: A JM és a nemzetközi zenei szervezetek kapcsolata

Atelier A

Az animateur kérdéssel foglalkozó atelier tulajdonképpen a Koppenhágában elkezdett munkát folytatta, a tavalyi vitafórum megállapításai nyomán próbálta ennek a minden tagországot érintő, szerteágazó problémakörnek lényeges vonásait, alapvető tennivalóit feltárni. Miután a koppenhágai atelier-nek sikerült többé-kevésbé általános érvényű definiciót adni az animateur (ifjúsági aktivista) személyét és feladatait illetően, s a firenzei fórum is mindössze néhány kisebb kiegészítést tartott szükségesnek, az idei vita elsősorban az animateurök státuszának és képzésének kérdéseit vizsgálta.

A JM-hez tartozó országok nagy többségében komoly problémát jelent ma is az ifjúsági koncertek szervezése, s főként a hangversenyek zenei ismertetése. Éppen ezért so-

1971 OKT
1021
Vető Márta

fiatalok hangja

KONGRESSZUS FIRENZÉBEN

A közgyűlés

A FIJM rendkívüli aktivitását bizonyítja, hogy az évenként megrendezett kongresszusokkal egyidőben minden alkalommal közgyűlésre is sor kerül.

A Firenzében megtartott 26. közgyűlésen a 28 tagország hivatalos küldöttein kívül jelen voltak Bulgária, a Szovjetunió, Brazília, Libanon, Tunisz és Venezuela alakulóban levő Jeunesses szervezeteinek képviselői is. Végig figyelemmel kísérték a közgyűlés munkáját az Unesco, a Nemzetközi Zenei Tanács, az ISME és más nemzetközi zenei szervezetek delegátusai, s a napirendtől függően — főként akkor, amikor nem jogi vagy szervezeti kérdések tárgyalása volt soron — a gyönyörű, modern kongresszusi palota széksorai megteltek kongresszusi résztvevőkkel, újságírókkal, érdeklődőkkel.

Míg a régebbi közgyűléseken többnyire csak a hivatalos küldöttek szólaltak fel — tehát az idősebb vezetők tárgyaltak az ifjúság problémáiról — ezúttal a fiatalok is aktívak, sőt rendkívül aktívak voltak. A kanadai elnök, Gilles Lefèbvre minden jelentkezőnek módot adott a felszólalásra, s bár egyesek néha visszaéltek ezzel a lehetőséggel, öröm volt tapasztalni, hogy a fiatalok milyen értelmes javaslatokat terjesztettek elő s milyen felelősségérzettel vettek részt a munkában.

A közgyűlés munkája pedig erős koncentrációt igényelt, s mivel a programon 30 napirendi pont szerepelt, az önkéntes résztvevőknek közel húsz órát kellett szabad idejükből feláldozniok. A 30 napirendi pont közül csak néhányat emelnék ki, azokat, amelyek a Jeunesses érdemi munkájával voltak összefüggésben. Mint minden évben, ezúttal is nagy érdeklődés előzte meg a tagországok küldötteinek az elmúlt évadra vonatkozó beszámolóit. A tapasztalatcserének ez a formája egyaránt hasznos és tanulságos mindenkinek. S ámbár országonként mások a lehetőségek és országonként mások a Jeunesses-szervezetek feladatai — (sok helyütt az iskolai zeneoktatást helyettesítik) — a sok kitűnő kezdeményezés, jó javaslat és egymás tevékenységének megismerése reánk is, másokra is ösztönzőleg hatott.

A megfigyelők beszámolóinak különleges figyelmet szentelt a közgyűlés. Akkor is, ha olyan ország képviselője jelentkezett szólásra, ahol még csak alakulóban van a nemzeti szekció, s még inkább akkor, amikor Bulgária, Brazília, Venezuela, Mexikó vagy Libanon küldöttei beszéltek a hazájukban folyó Jeunesses-tevékenységről. Ez utóbbi országok már beadták a FIJM központhoz tagfelvételi kérelmüket, s valószínű, hogy az 1972. évi közgyűlésen teljes jogú tagjai lesznek a FIJM milliós táborának.

„Lélekből énekelni”

1976 márciusában egy barcelonai születésű, ismeretlen tenor lépett az Erkel Színház színpadára. Elragadó éneklése hallatán akkor volt alkalmam leírni: *„A fiatal José Carreras útban van a legnagyobbak felé”*. Ugyanennek az évnek a szeptemberében egy még fiatalabb szoprán lett szép csendesen az Operaház tagja: *Tokody Ilona*. Vele kapcsolatban hadd idézzem a pillanatnyilag legilletékesebbet, *José Carrerast*, aki *„Lélekből énekelni”* című, 1990-ben magyarul is megjelent könyvének 126—127. oldalán ezt írja: *„...ideális partnert találtam Tokody Ilonában... Számomra az egyik legideálisabb tolmácsolója a verista operaszerepeknek.”*

Ezúttal is ő kérte, hogy Tokody Ilona legyen a partnere a Budapest Sportcsarnokban szombaton este kimagasló sikerrel végbement koncertjükön. Külön-külön és együtt elénekelték több remekmű több részletét, amelyhez megannyi sikerük fűződik.

A világhírű tenoristával — aki leukémiából gyógyult fel — telefonon beszélgettünk.

— Örömmel üdvözöljük önt egészségének és hangjának csodával határos újbóli megtalálása után! Hogy érzi magát ismét Magyarországon?

— Azt, hogy szívesen lépek fel a magyar közönség előtt, bizonyítja: negyedszer leszek itt. Hogy Tokody Ilonával szívesen, azt felesleges ismételnem. Megígérem, ha jó sorsom engedi, jövök még. Addig is minden jót kívánok magyar hallgatóimnak.

— Fűzze már hozzá a magáét — kértük Tokody Ilonát, saját kedves világsztárunkat.

— Szeretnék szerényen Carreras mögött maradni, akinek karrierem alakulásában oly sokat köszönhetek. Barátibb, segítőbb, humanistább kollégát elképzelni sem lehet. Mintha nem is volna világnagyság. Ha ő igéri, akkor majd újra jön, és én boldogan leszek ismét partnere.

A hangverseny után a művészek vacsorát adtak a Hotel Duna Inter+Continentalban. A bevétel a Carreras kezdeményezte Leukémia Alapítványt, mind több súlyos beteg további gyógyulását hivatott szolgálni.

Rajk András

Juan Gyenes felvétele

Nedda, az áldozat feleség és Canio, a gyilkos férj (Bajazzók — 1986, Madrid)

Lélekmelegítő szimbólumok

Igaz, stílusuk a művészetben némiképp eltérő, az életben mégis húsz éve élnek már egymást segítő társként. A magyarországi emigráns családok gyermekeként született és a spanyolországi *Puerto Banusban* élő *Némethy Katalin* és *Vető Richárd* most a Budapesti Tavaszi Fesztivál keretében a Csontváry Galériában rendezett kiállítást, amely egyben az édesapa, Némethy Zsolt posztumusz kiállításának is helyet ad. Az esemény fővédnöke *John Birch*, Nagy-Britannia magyarországi nagykövete.

Amíg a múzsák világában engedik, hogy fantáziájuk vezesse kezüket — hogy Némethy Katalin a szimbolikus festészetnek hódoljon, Vető Richárd pedig a fotográfiából kiindulva az absztrakciók világába jusson el —, addig azzal is tisztában vannak, hogy a művészek nem elégedhetnek meg az önmegvalósítás lélekmelengető nyugalmával. Vető Richárd üzenetként is hozta a magyar alkotóknak, hogy a mai világban az önmenedzselés, a szponzorok felkutatása — ha másféleképpen is, de szintén — a művészethez tartozik.

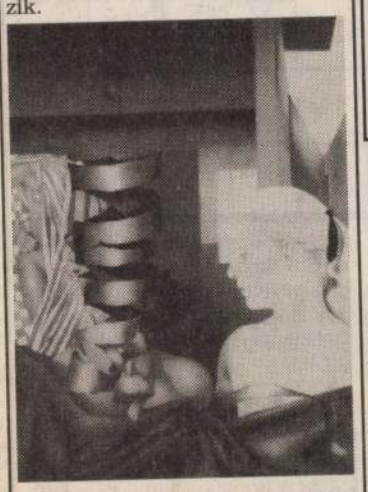

Németh Katalin kompozíciója

A március 26-ig nyitva tartó eseményen ezért az érdeklődők s a potenciális vásárlók személyesen is találkozhatnak a művészházaspárral, akik az olimpia alatt Barcelonában és a világkiállítás rendezvényeként Sevillában is kiállítják műveiket.

Érsek M. Zoltán

Tárlatunk

Varga Győző: Tiborc

Európai Háry-kép

Varga Győző grafikusművész kiállítása április 14-ig tekinthető meg a kunszentmiklósi Művelődési Központban.

Grafikánk egyik „európai utasa” *Varga Győző*. Külön tárlaton bemutatott *velencei* és *párizsi* rajzai tanúskodnak erről.

Magukkal ragadó *Háry-illusztrációi* sem puszta rajzi kiséretek, hanem *Garay János* és *Kodály Zoltán* klasszikussá nemesedett költői daljátékának grafikai kifejezései. Azáltal, hogy vonalai *a magyar népi kedély* romolhatatlan bőségét ábrázolják és értelmezik sok ötlettel, leleménnyel. A történelemformáló lelkületet érzékeli Háry Jánosban, s hozzácsatolja a maga vidám fölismeréseit: Garay elbeszélő költeményének hősét *a párizsi* Notre Dame homlokzatának figuráival díszíti fel.

Művészetének újabb fejezete *Katona József Bánk bánjának* rétegeit vizsgálja. Azt, ami elsősorban korunkra érvényes. Ez a Varga Győző által fölfedezett vonás *a nemzeti méltóság*. Plasztikus vonalvezetésében, nemes boltozatú ívekben ezt a XIII. századi, de a mi jelenünkre is érvényes mentalitást elemzi *Bánk, Petur* és *Tiborc* alakjában.

Kunszentmiklósi bemutatkozásának harmadik rétege *a színházi plakát*. Ebben a műfajban egyike a legjelesebb hazai alkotóknak. Ezt igazolják mély megértést tanúsító lapjai *Shakespeare, Szophoklész, Gogol, Németh László* és *Sütő András* drámáiról.

(Iosonci)

Rajzok a bankban

Nálunk még csoda, ami történik. Bankfiókot nyitnak egy budapesti külső kerületben, a XVII.-ben, s a bank az ott élő-alkotó művészek képeit veszi meg falaira vagy naptárára, mint például *Parrag Emil* szép koloratúrájú művét. A bank a kerület mintegy 4 ezer vállakozója számára kínálja szolgáltatásait, lévén Ipari és Kereskedelmi Bank Rt., s aki a vállalkozók közül mint ügyfél betér, ott látja a talán csak névről ismert művész alkotását.

A bank fiókjának egy ma még üres területén — ahol hamarosan majd a trezor lesz — képzőművészeti kiállítás nyílt: egy fiatal grafikusművész, *Lipták György* mutatkozhatott be.

Először a bankfiókot nyitották meg, s fél óra múlva a könyvillusztrációiról, meseillusztrációiról ismert fiatal alkotó kiállítását, aki utolérhetetlen finom humorral mondta el a megnyitó közönségének, hogy szerette volna a termet a mennyezetről sok-sok műpapírpénzt lelógatva dekorálni, mutatván, hogy a pénz a legelérhetetlenebb ma a művészek számára...

A bank életében új korszakot jelent ez a hely, mert budapesti fiókjuk még nem volt. Ez a lehetőség pedig, amit itt nyújtottak, sokat jelent a rákosi alkotóknak. (A kiállítás március hónapban megtekinthető.)

Szőke Mária

Sosem látott filmek

Eddie és a Cirkálók

A külföldi lexikonban tizenhárom Wilson található, közülük egyik sem Eddie. Pedig a száznégy perces amerikai film egy Eddie Wilson nevű rock and roll-énekesről szól. Nyilvánvaló tehát, hogy a történet kitalált. Ehhez képest feltűnően hiteles. Jean-Claude Lord, a nálunk kevésbé ismert rendező ugyanis valóságelemekből gyúrta össze a dalolós kedvű főhőst. Egy kis hang, némi férfiasság, rossz közérzet, megrendezett halál, új élet új néven, de a régi hivatás visszahúz. A siker elkerülhetetlen.

Aki netán előítéleteket táplál a nemzetközi rockvilág iránt, az könnyen meglepődhet a film láttán. Elvégre kiderül belőle, hogy a „felületes” sztárok is érző, sőt gondolkodó emberek. Éppúgy küszködnek az önmegvalósítás gondjaival, éppúgy jobbat akarnak, mint bármelyik hétköznapi állampolgár, aki ad magára. A magunkra ismerésben segít a rokonszenves személyiségű és kellemes hangú színész, Michael Pare, továbbá az ír U2 együttes dallamvilágára emlékeztető, kemény és hatásos zene. **(Mokép Video)**

Repülés — szárnyalás
Láthatatlan jelenlét

Különleges és nem mindennapi. A képzőművészeti tárlatokkal kapcsolatban ezt a két jelzőt alaposan elkoptatták már. Mégis, arra a hétfőn megnyíló kiállításra, melynek a városligeti Közlekedési Múzeum ád otthont, mindkettő tökéletesen ráilleszthető. *Marosi Ilona*, a kiváló festőművésznő ezúttal vadonatúj szerepkörben, mint az *ART-MA Alapítvány* egyik szervező-vezető egyénisége mutatkozik be. Arra hívta fel művésztársait, hogy az eddigi formális, jobbára a hivatalok által irányított képzőművészeti élet helyett *teremtsék meg a maguk korlátoktól és korlátozásoktól menetes, pezsgő művészeti életét*. Más szavakkal, hogy vegyék kezükbe saját pályájuk — és sorsuk — irányítását. Így jött létre ez a hétfőn nyíló *Repülés — szárnyalás* címet viselő tárlat is, amely erőteljesen a kortárs képzőművészetre irányítja a reflektorfényt.

(Lenyó László felvétele)

Marosi Ilona egy remek kerámiagéppel

— *Alkotótársakra leltem!* — mondja Marosi Ilona, miközben a készülő kiállítás tárgyai között az elmúlt időszak mozgalmas szervezési munkájáról beszélgettünk. — *Mintegy félszázan jelentkeztek felhívásunkra, és körülbelül száz kép, szobor, kisplasztika kerülhet egymás mellé itt, ezen az eszményi színhelyen. A hazai művészek mellett szerepelnek a kiállításon francia, olasz, spanyol, lengyel, chilei, izraeli, brazil festők, szobrászok is. A kiállítást egy fillér állami támogatás nélkül rendezzük, de azt hozzá kell tennem, hogy a Közlekedési Múzeum igazgatója, Katona András messzemenően támogatja munkánkat. Új paravánokat kaptunk, megoldották a világítási gondjainkat, egyszóval: a múzeum is nélkülözhetetlen közreműködője a kiállításnak. Sikerült néhány szponzorra is szert tennünk, akik önzetlenül kapcsolódtak be a munkába, és szinte láthatatlanul lesznek jelen. A nemzetközi zsűri a megnyitás előtt ül össze és dönt a 8 díj odaítéléséről, sőt a közönség is dönthet: melyik alkotásnak ítélik az úgynevezett közönségdíjat.*

Ahogy az ilyenkor, negyvennyolc órával a hivatalos megnyitó előtt többnyire lenni szokott: itt is nagy még az összevisszaság, a tárgyak egy része a földön hever, és csak nehezen lehet köztük eligazodni. Az egyetlen biztos pontot ebben a tarkaságban Marosi Ilona személye jelenti, aki egy-egy mozdulattal irányít, eligazít, szervez, és ki tudja még hányféle műveletet végez. Ő írta a kiállítás pompás katalógusának előszavát is, ahol a Repülés — szárnyalás koncepcióját így indokolja meg: *„Zuhanás és emelkedés, vízlebegés és kőkeménység, elrugaszkodás és visszahullás, meditáció és mozgásimpulzus, táj-élmény-nyugalom és kés-vér csöpögés... Megannyi információ az átélt élményekről, melyet az anyaggal való küzdelemben az alkotók művekké formáltak. Ezek az asszociációk láthatók a kiállításon.”*

S mindez káprázatos és megrendítő erejű képek, szobrok, kisplasztikák fényében hétfőtől a Városligetben.

(-os)

Thiery Árpád

Reggel, délben, este...

A nap mindig nagyszerűen kezdődik. Mint egy reményteljes utazás. Az ember kinyitja a szemét. Ásít. Nyújtózik. Kinéz az ablakon: nem is csúnya a reggel. De hát melyik az? Bármilyen nehéz volt is az előző nap, reggelre valahogy az ember mindig újjászületik. A reggel tele van biztatással. Nem nyomasztja már a tegnapi kudarc, hiszen a sikert legtöbbször kudarcok előzik meg, és lehet, hogy épp ma sikerül. A közérzet jó. A reggelizés nem szertartás, mint egészségileg tanácsos volna. A bölcs intelem: király módjára kell reggelizni. Sem idő, sem olyan gyomor, sem akkora reggeli. Sokan vagyunk így. Kilépve a lakásból az ember már el is felejtette, hogy mit evett. Figyelmét lekötí az élet. Sikerül-e időben elugrani a járdára fröccsenő esőlé elől? Sikerül-e felpréselődni valamely tömött járműre? Az utca szomorú. A tavaly még árnyas, hangulatos allén kétoldalt törzsig csupaszított japán akácok sorakoznak. Valami nyomasztó történt, de az ember magából a látványból nem tudja pontosan megmagyarázni, hogy mi. Tudom, hogy bízni kell a szakemberekben. Ez természetes, hiszen mindenhez nem érthetünk. De azért lehajtott fejjel megyek az utcán. Még nem szoktam a látványhoz. Tőből metszett ágak helye: hatalmas sebek. Ha nem nézek föl, akkor a levágott ágakat látom. Ép kezek, ép lábak. Még jó, hogy nem a szemem láttára tüzelték el.

A munkahely: oázis. Ahány ember, annyiféle, mégis: azonos irányba mozduló agyak s kezek. Komolyan értelmezett hivatástudat. A háttérben azért halvány gyanú, hogy mi célból. Az-e az értelme, amit mi hiszünk? A munka értéke mihez mérendő? Nem is gyanakvás, csak futó aggodalom. Különben tettvágy. Ötletek. Derű. Ökonómia. Elrugaszkodás a megszokottól. Időnként egy kevés ital. A tévedés kockázatai beépítve. Vitakészség is van, ámbár jobb, ha nemesnek nevezhető a partner, de sajnos, nemtelen eset is előfordul. Végül is, alighanem nem az a fontos, hogy ki tévedett, hanem hogy mit és miért. A környezet szolid. Jelen van az a valami is, amitől a munkahely nem hivatal. Idő múltán elérkezik a munka vége. Kinél előbb, másnál később. Különös, de a napi idő múlásával valahogy az egész eltompul, elszíntelenedik. Az öröm is, a harag is. Az idegesség is. Az ötlet, ami délelőtt még zseniálisnak tűnt. A telefonok! Az átkozott telefonok! Mit akartak? Mit mondtak? Valaki a saját titkárnőjükre panaszkodott, csak úgy szórta róla a legvadabb történeteket. Talán nem is titkárnő. Másvalaki egy komplikált hagyatéki történettel nyomult elő. „Meg lehetne írni, nem gondolja?” — rebbent felém a tekintete. Mindent meg lehet írni. De nem ezt válaszoltam. Volt egy néma telefon is. Csengett, fölvettem. „Tessék...” Nem válaszol. Még egyszer: „Tessék!...” Hallom, egész tisztán, hogy valaki szuszog a vonal túlsó végén. Sötét kút a telefonkagyló. Végül tétova, kamaszos hang nyögdécsel a vonalba: „Én a Klárival szeretnék, szerettem volna...” Szerencse, hogy megszólalt a fiú. Még este is furdalt volna a kíváncsiság: ki volt, s mit akarhatott?

A nap a vége felé már olyan, ahogy a nagyító kíméletlenül megmutatja a legszebb arc pórusait is. Jogos volna majd otthon arról beszélni, hogy jól töltöttük a napot? Legalább nem haszontalanul. Minden okunk megvan rá, hogy fáradtnak, de elégedettnek érezzük magunkat, ehelyett úgy véljük, hogy dolgunk végezetlenül igyekszünk hazafelé. Úgy tűnik, az idő a sarkunkban van, s az itthon még távoli földrész. A végállomáson az utóbbi időben szokásos tolongás. Nem kedvjavító helyzet, sőt a hangulat paprikás. Néhány hónapja ezen a vonalon átszervezték a közlekedést. Azóta így megy. Tizenöt-húsz percig semmi, csak az ácsorgás, aztán egymás után három, gyakran négy jármű érkezik. Két-három percen belül. Az első kettő zsúfolt, a harmadik, a negyedik üres. Levelet kellene írni a jobb utazás érdekében, de félő, hogy olyan ember kezébe juthat, aki nem szeret levelekre válaszolni.

Hazaérve azért kisimul a nap. Különös rezervátum az otthon. A televízió bekapcsolva, mintha valamiről is lemaradhatnánk. A levelek az asztalon. A vacsora mellé jut egy pohár ital is. Az esti film helyett előkerül a napi teendők cédulája. Sajnos, a lista egy részét át kell programozni holnapra. De hát mindig így megy ez. Este derül fény a mulasztásokra. Ez áttolódik holnapra. Az is. Amaz is. Végül egy kevés olvasás. Amikor már nem kell szólni s válaszolni sem.

Meghívó Debrecenbe

Cívis vendégszeretet

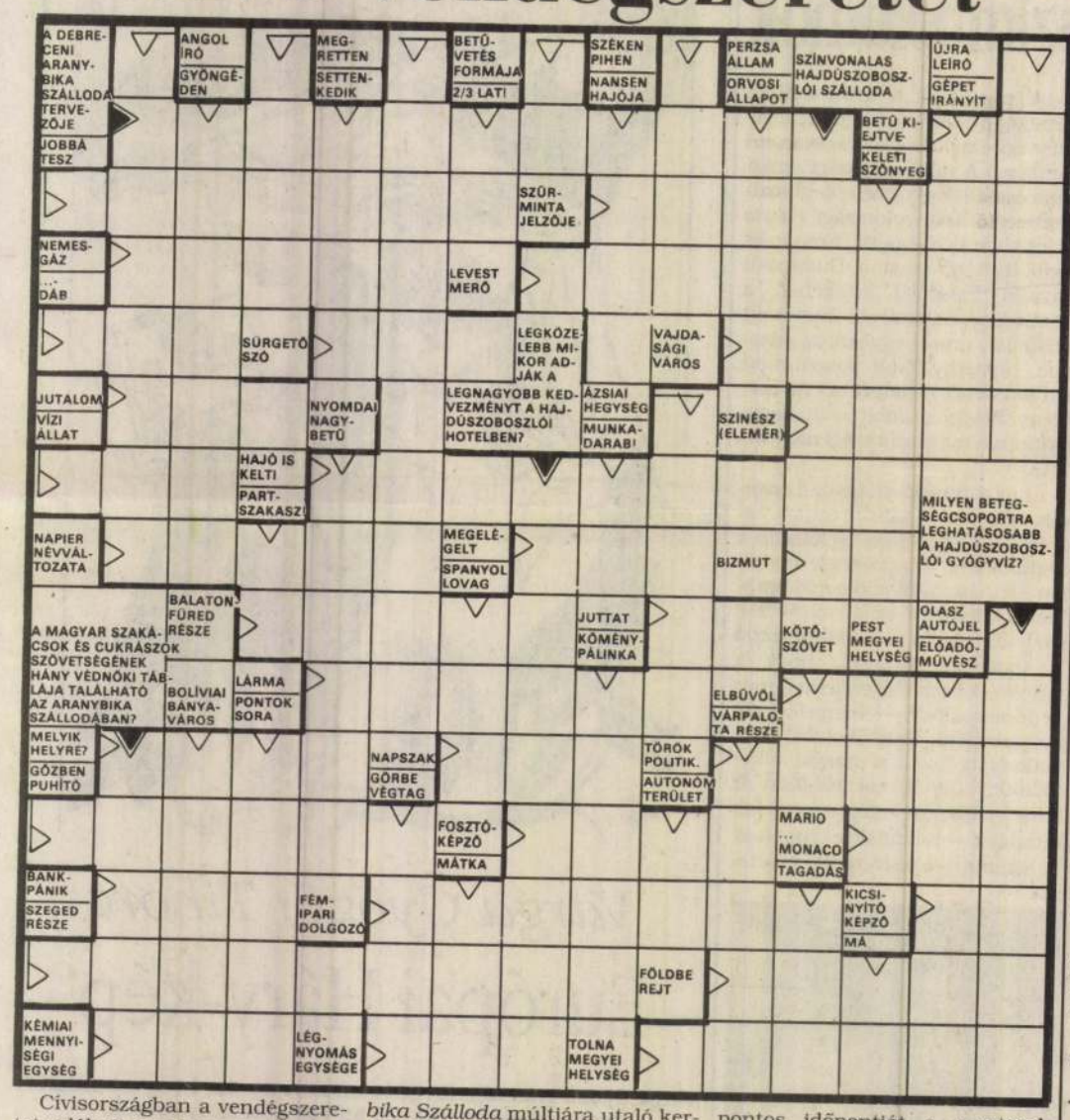

Civisországban a vendégszeretet valóban nem ismer határokat. A hajdúsági polgár nyílt szívű, híresen jó vendéglátó. Ezért is virágzik errefelé a turizmus. És hogy valóban határtalan lehetőségeket kínál, arra jó bizonyíték, hogy egyre több az ide látogató külföldi.

Ezúttal a debreceniek invitálását közvetítjük: a Hajdúság leghivatottabb és legfelkészültebb vendégfogadó cége, a *Cívis Hotel és Gasztronómia Rt.* játékra buzdítja a Vasárnapi Hírek olvasóit. Fejtőrőnkben a híres debreceni *Aranybika Szálloda* múltjára utaló kérdések szerepelnek, és a gyógyvízéről nevezetes *Hajdúszoboszló* kap bemutatkozási lehetőséget.

Olvasóinknak csupán annyi a dolguk, hogy megfejtsék a rejtvényt, és a szokásos módon postázzák a Vasárnapi Hírek címére (Budapest, Pf. 64. 1251). A helyes megfejtést március 21-ig beküldők között fődíjként kétszemélyes hétvégi pihenést sorsolunk ki. Az Aranybika Szállodában a vendéglátók teljes ellátást és programot is nyújtanak. A péntektől vasárnapig tartó meghívás pontos időpontját a nyertesek egyeztethetik az Aranybika Szálloda vezetőivel. A Cívis Hotel és Gasztronómia Rt. további hat megfejtőnek tárgyjutalmat ajánlott fel, ezeket postán küldik el.

Az előző heti rejtvény megfejtése: Nem talál itt gyógyulást, aki gondjait el nem veti. A helyes megfejtésért könyvjutalmat és a Rejtvényfejtő miniszótár egy-egy kötetét nyerte: *Koncz Mária*, Nagykáta, Lovas u. 9/a; *Nyáry Istvánné*, Budapest, Toldy u. 10.; *Seres Imre*, Győr, Banai u. 4.

Sakk

Lovasroham

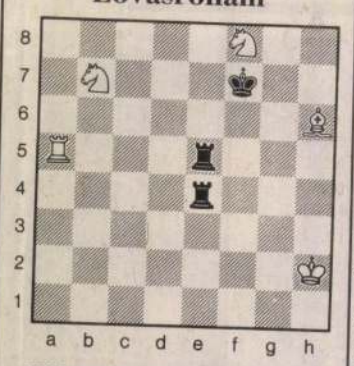

Világos lép és nyer

A gond nem játék. Ne töprengjünk, csapjunk le azonnal a fekete királyra. *1. Hd6+ Kg8* után kézenfekvő *2. Ba8* is, és még sötét válasza is kötelesség. Eddig egyszerű? A negyediktől a kilencedik lépésig — a lovasrohamban a bástyák ellen — ugyan miért lenne buktató? Kellemes szórakozást!

A március 8-i számunkban megjelent feladat megoldása:

Világos: Kc4, Hc2, Fb1, Bc1. Sötét: Kd8, Ha8 és He7, Ff2. (Világos lép és nyer.)

1. Bf1 Fa7 2. Bf8+ Kc7 3. Bxa8 Hc8 4. Kb3 Kb7 5. Hb4 Kxa8 6. Fe4+ Kb8 7. Ha6+ és matt. (J. Fritz, 1955.)

(Ozsváth)

Tisztítják a hálózatot, ezért Budán, a XI. kerület Bartók Béla út, Budaörsi út, Sasadi út és XII. kerület Törökbálinti út vonalától északra eső területeken nyomáscsökkenés és a víz zavarosodása várható március 18. reggel hét órától április 2. délután öt óráig.

A beavatkozás miatt zavaros víz vasmangán-oxidot tartalmaz, ami az egészségre nem ártalmas, így a víz ülepítés után használható.

A Fővárosi Vízművek a fogyasztók türelmét és megértését kéri.

VÁSÁRNAPTÁR

A rövidítések jelentése: oák = országos állat- és kirakodóvásár, ok = országos kirakodóvásár, oá = országos állatvásár, av = autóvásár.

Március 16.: Mezőkövesd, Nagydorog, Ricse — **oák,** Bélapátfalva — **oá. Március 17.:** Felsőnyárád, Hatvan, Mihályi — **oák. Március 18.:** Abaújszántó, Biharnagybajom, Hajdúnánás, Kacsa, Rudabánya — **oák,** Nyírmada — **ok. Március 19.:** Karancskeszi, Lajoskomárom, Tényő — **oák. Március 20.:** Hódmezővásárhely — **oák,** Nádudvar — **oá. Március 21.:** Bercel, Békés, Egyházaskozár, Fadd, Kál, Mohács, Sárbogárd, Sárszentmihály, Tamási — **oák,** Pécs — **oá,** Debrecen, Herend, Kecskemét, Pécs — **av. Március 22.:** Abony, Battonya, Buják, Érsekvadkert, Jászjákóhalma, Jászladány, Kalocsa, Kiskunfélegyháza, Pécsvárad, Szabadszállás, Szekszárd, Terény, Tokaj, Túrkeve — **oák,** Kaposvár — **ok,** Pécs — **oá,** Békéscsaba, Debrecen, Eger, Hatvan, Hódmezővásárhely, Jászapáti, Kalocsa, Kaposvár, Miskolc, Mohács, Ózd, Pásztó, Pécs, Szeged, Szekszárd, Szolnok — **av. Március 23.: — Március 24.:** Tamási — **oá.**

Nemzetek háza

Ismételt harcművészet

A „Nemzetek Háza", a Nemzetek Közötti Baráti Társaságok Szövetsége (1071 Budapest, Városligeti [Gorkij] fasor 45. Telefon: 142-6950) jövő heti programja.

A HUNYADI JÁNOS MAGYAR—ROMÁN KÖR március 16-án, hétfő délután fél 6 órai összejövetelén Keszthelyi Gyula kormányfőtanácsos tart előadást. Témája: Az erdélyi magyarság jelenlegi és várható helyzete, sorsa.

A MAGYAR—KÍNAI BARÁTI TÁRSASÁG harcművészeti szekciója március 17-én, kedd délután fél 6 órakor kezdődő rendezvényén — a nagy érdeklődésre való tekintettel — újabb kínai harcművészeti témájú videójátékfilmet mutat be.

A MAGYAR—BOLGÁR BARÁTI TÁRSASÁG március 18-án, szerda délután 5 órakor kerekasztal-beszélgetést rendez a mai Bulgáriáról. Bevezetőt mond Gonat Andrea.

A MAGYAR—FRANCIA TÁRSASÁG március 19-én, csütörtök délelőtt 10 órakor az I. Országház u. 28. sz. alatt emlékünnepséget rendez, melyen lelepleznek az 1945. február 11-én a nácik által kivégzett magyar és külföldi (köztük mintegy 50 francia) foglyok emléktábláját. Ezt követően, de. 11 órakor a HM Hadtörténeti Intézetében (I., Kapisztrán tér 2—4. II. em.) Kudar Lajos-emlékülést rendeznek. Témája: A nemzeti ellenállás a II. világháborúban Magyarországon.

A MAGYAR—KÍNAI BARÁTI TÁRSASÁG földrajz- és turisztikatagozata ugyancsak március 19-én, csütörtök délután fél 6 órakor kezdődő rendezvényén dr. Horváth Gergely főiskolai adjunktus tart diavetítéssel illusztrált előadást Kína ősi városa: Xian és Lanzhou címmel.

Rádió, tévé — ma

Kossuth 6.00: Vasárnapi újság. **8.30:** Hangszemle. **9.05:** Világóra. **10.05:** Kirakat. **11.05:** A nemzet ünnepén. **12.10:** Harminc perc alatt a Föld körül. **12.50:** Jegyzet. **13.05:** „Egy vallás van a földön: Szabadság!" **14.05:** Szonda. **14.35:** A Szabó család. **15.05:** Örökzöld dallamok. **16.10:** Művészlemezek. **17.05:** Magyarországról jövök... **18.30:** Harminc perc alatt a Föld körül. **19.05:** Sportvilág. **19.30:** Jó éjszakát, gyerekek! **19.35:** A 48-as szabadságharc dalaiból. **20.05:** Zenearchívum. **21.05:** Válogatott perceink. **22.20:** Régi magyar operákból. **22.40:** A magyar zene estje. **URH-ADÓN 8.30:** Körzeti információs magazinok. **10.00:** Református istentisztelet közvetítése. **16.00:** Az Amerika Hangja magyar műsora. **19.00:** V materinskom jazyku. **19.30:** In limba materna. **20.00:** In der Muttersprache. **20.30:** Na maternjem jeziku. **23.00:** A BBC magyar műsora. **23.45:** Petőfi Sándor versei. **6.00—8.30, 11.00—16.00, 17.00—19.30, 21.00—23.00, 24.00—0.10:** Azonos a középhullámú műsorral.

Petőfi 6.00: Zenés szórakoztató vasárnap reggel és természetesen sport. **8.00:** Lúdas Matyi. **9.05:** Helyettem írták. **10.00:** Folk-rock a színpadon. **10.30:** Világvevő. **11.05:** Vasárnapi koktél. **12.00:** Jó ebédhez szól a nóta. **12.45:** Tudósítás a Matura Mihály kötöttfogású birkózó emlékversenyről. **13.05:** Leporoló. **14.00:** Országtérkép – hangjegyekből. **15.05—20.00:** Poptarisznya. Közben: **16.15:** Körkapcsolás sportmérkőzésekről. **18.45:** Sportösszefoglaló. Totó. **20.00:** Elmés és mulatságos rövid anekdoták. **21.05:** A Rádió Dalszínháza. Kókai Rezső: Leszen ágyú. **22.45:** Dzsessz. **23.03:** Sporthíradó. **23.10—4.50:** Napforduló. **0.10—4.50:** A MR éjszakai műsora. Kossuth KH. Petőfi URH. **4.03:** Határok nélkül. **4.31—4.51:** Nóták.

Bartók 6.03: Népszerű muzsika korán kelőknek. **8.05:** Történelmi fúvósindulók. **8.37:** Bárdos Lajos: Kossuth-szvit. **9.49:** Emlékezetes előadások a Magyar Állami Operaházban. **10.05:** Új Zenei Újság. **10.50:** „Kezdetben vala az ige..." **11.05** Kapcsoljuk a gyulai Erkel Ferenc Zeneiskola nagytermét. **12.15:** Kompozíció Petőfi Sándor verseiből. **12.25:** Szerelmi kettősök olasz operákból. **13.00:** Hangok és visszhangok. **13.10:** Új lemezeinkből. **14.05:** Muzsikáló nagyvilág. **15.00:** Csajkovszkij operáiból. **16.05:** Szalon. **17.00:** Beszélgetés Bach BWV. 117. kantátájáról. **17.30:** Kapcsoljuk a Budapest belvárosi főplébániatemplomot. **18.05—22.39:** A magyar zene estje. **18.05:** Lajtha László-emlékhangverseny. **19.00:** Történelmi jelképek a XIX. század magyar zenéjében. **19.35:** Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét. Közben: **20.25—20.35:** Újraolvasva. **21.20:** Magyar előadóművészek felvételeiből. **22.04:** Domokos Pál Péterre emlékezünk. **22.39:** Rádiószínház. Petőfi Sándor: Tigris és hiéna. **0.05—2.00:** Híres zenekarok felvételeiből.

TV 1 6.43: Napi műsorajánlat. **6.45:** Falutévé magazin. **7.30:** Hagyd aludni a papát! Tini nindzsa teknőcök (amerikai rajzfilmsorozat). **7.55:** „Így szól az Úr!". **8.00:** Kávé habbal. **8.25:** Közjáték. **8.30:** Vasárnapi turmix. Benne: Cimbória. **11.00:** A Financial Times heti üzleti híradója. **11.25:** Képújság. **11.30:** Közvetítés a Múzeum-kertből. **12.20:** Álljunk meg egy szóra! **12.30:** Budapesti Tavaszi Fesztivál '92. **13.00:** Közvetítés a Március 15-e térről. **kb. 13.35:** Muzsikál a mozi. **14.15:** Váci Izzó—Siófok. **16.00:** Időgép. **16.40:** Örömhír. **17.00:** Walt Disney bemutatja. Kacsamesék (amerikai rajzfilmsorozat. Kvák kapitány polgárháborúja. A suli (amerikai filmsorozat) IX/9. Gumimacik (amerikai rajzfilmsorozat). A kövé vált macik. Az első varázsige. **18.45:** Góóól. **19.30:** A Hét. Benne: Híradó. **20.25:** Telesport. **20.35:** Magyar szónoklat. Kossuth Lajos országgyűlési beszéde 1848. július 11-én. **20.50:** Egy diáktüzér naplója. **21.50:** Közjáték. **21.55:** Építette: Ybl Miklós. **22.50:** Ünnep és közösség. **23.20:** Képújság.

TV 2 7.00: Napraforgó. **9.05:** Kéménymesék. **9.30:** Észbontó. **9.55:** Március 15. **kb. 10.45:** A nagyenyedi két fűzfa (tévéjáték). **12.05:** Aprók tánca. **12.25:** Kánon. **12.55:** Vízilabda Magyar Kupa-döntő. **14.00:** Műsorelőzetes – Időjárás. **14.05:** SOrSok. **15.05:** Mi történt a jövő héten? **15.15:** „15-dik Martzius 1848" – Petőfi. **15.45:** Föltámadott a tenger (magyar film). **17.35:** Delta. **18.00:** Dixie-hajó. **18.20:** A szabadság fővárosa – 1848. **18.50:** Riport az országos középiskolai Petőfi szavalóverseny gödöllői gálájáról. **18.58:** Időjárás. **19.35:** A máltai sólyom (amerikai film). **21.15:** A Széchenyi- és Kossuth-díjak kiosztása. **21.40:** Az 1848/49-iki magyar forradalom és szabadságharc emlékhelyei. **22.30:** Időjárás. **22.35:** Telesport. **23.05:** Kis esti zene.

HÉTFŐI ELŐZETES

TV 11. 17.00: Olvasástanítás. 17.30: POP 11. 18.00: Tavaszi fesztivál. Köszöntjük Kossuth-díjasainkat. Kulturális hírek a kerületről. Milyen lesz a függetlenségi emlékmű? ITT-OTT kamera. Lbelnökök találkozója a polgármesterrel. A kelenföldi stúdió vendége dr. Perjés Gábor (várjuk kérdéseiket). 19.20: Hit és Élet. Vallási ötperc. Ezt a műsort 1992. március 17-én Kelenföldön megismételjük.

Már nem titok...

(Kém)hírek a popvilágból

Csókolom a kezüket, hölgyeim! Mély tiszteletem, uraim! Helló, sziasztok! Tavaszi üdvözletem mindenkinek! HETI REJTVÉNYÜNK: Tippeket kértünk, hogy melyik kiadónál jelenik meg a TÁTRAI BAND soros nagylemeze. Előző rejtvényünk helyes megfejtése: ZSOLDOS „DEDDY" az aranylemez tulajdonosa.

Gondolom, még mindenki emlékszik arra, hogy március 7-ére a BS-be DEMJÉN-szuperkoncertet hirdettek meg. Erre az alkalomra a RÓZSA RECORDS-tól kaptunk öt jegyet, melyeket kisorsoltunk. A nyertesek el is mentek örömmel. Köztük PETŐ LÁSZLÓ, állandó levelezőnk. Tőle tudom, hogy a BS dugig megtelt, tizenegy-néhány ezer néző volt kíváncsi RÓZSI és sztárvendégei: SOMLÓ, FRENREISZ, RÉVÉSZ koncertjére. Az AZOK A FIÚK nevű banda kezdte a produkciót sokak nem kis meglepetésére, hisz őket a plakátokon nem tüntették fel. A fiúk azonban — méltán az egyik legnépszerűbb fiatal együttes — „bemelegítették" a BS-t. S ekkor kezdődött a nagy buli. RÓZSI után a vendégek közül elsőnek FRENREISZ, majd

Igazi üdvrivalgás fogadta a GENERÁL, a PIRAMIS egykori énekesét, aki itt is bizonyította, hogy helye van a SZTÁROK között. Állítólag RÓZSI — aki jelenség, akit a közönsége lazának, mosolygósnak fogadott el — ezen az estén sikere ellenére néha-néha indiszponáltnak látszott. E „monstre" házibuli másnap, 8-án a HIGH LIFE-ban folytatódott, a hölgyek tiszteletére rendezett nőnapi bulin.

Elkészült FLIPPER ÖCSI új lemezanyaga. ÖCSI éneke ennyire tiszta talán még soha nem volt. Biztos jót tett neki, hogy tavaly vendéglátózott és ezáltal megerősödött a hangja. A fiatal énekesek nagy tanulság lehet, hogy igenis meg kell tisztelni a közönséget az igazi élő zenével, amihez a vendéglátózás jó iskola. Zenész barátommal hallgattam meg ÖCSI új anyagát, mely zeneileg nagy váltás. Számomra az sem kisebbíti a produkciót, hogy barátom fülének a dallamok ismerősnek tűntek. Bízom abban, hogy az új nótákat ugyanígy élőben is hallhatom majd.

Néhány levélben keverték a MADAME együttest a POMPA-

jelent meg a VARIETAS Kiadó gondozásában kazettájuk, illetve nagylemezük.

HETI LISTÁNK:

1. Demjén — TEGNAP VOLT
2. BONANZA BANZAI — VALAMI VÉGET ÉRT
3. MHV — GAZDÁTLAN GITÁR
4. Tátrai Band — TEGNAPI LÁNY
5. Sing-Sing — A HOLNAP GYERMEKEI
6. R-GO (SZIKORA) — CSAK NÉZEM A SZERETŐM
7. EXOTIC — SZABADSÁG DAL
8. AD Studio — IZZIK A NAP
9. Dolly Roll — GONDOLSZ-E MAJD RÁM
10. Lord — AZ UTCA KÖVÉN
11. Omen — BÍZD RÁM MAGAD

A PROTON KIADÓ ajándékcsomagjait LUKÁCS GYÖZŐ, KALMÁR ÉVA és ZÁKONYI NICOLETT (budapesti) levélírók nyerték. Elnézést kell kérnem azoktól, akik az előző alkalommal DEMJÉN-lemezt vagy -kazettát nyertek. A kiadótól felajánlott ajándékokat még nem kaptam meg, ezért nem küldhettem el őket. Ígéretet kaptam arra, hogy egy héten belül pótolják a mulasztást.

Ne kíméljétek kezeteket, és engem sem, továbbra is ostromoljatok leveleitekkel, hisz mind részt vesz a rovat gazdája, MÓRICZ

Vasárnapi LOTTÓ

Ismét a huszonnyolcas!

Egy hét — két sorsolás

Az önök dolga, hogy megítéljék, elégedettek-e azokkal a nyerőszámokkal, amelyeket a hatos lottó első márciusi számsorsolásán húztunk ki olvasóink közreműködésével. Telitalálatos ugyan nem volt, de a „kár haszonnal jár", hiszen *tovább halmozódott a nyereményalap: azok, akik március 23-án érnek el telitalálatot, akár 25 millió forintot is nyerhetnek.*

Nyilván megnő az érdeklődés is, és jóval több szelvény érkezik be, mint legutóbb, amikor sokan válaszút elé kerültek: nem tudták, mire pályázzanak — a biztosabbnak tűnő 25 millióra a hatos vagy a valamivel bizonytalanabb 80-90 millióra a jubiláló ötös lottón. Nos, a 90 számjegyes szelvényekből maid háromszor annyi érkezett játékba a március ás küszöbén. A 45 számjegyesből 3 324 390

. húzás nyereményei: egy 5+1 találatos volt, elvény 2 297 818 forintot ér, a 87 db ötös 39 618 forintot. A 4169 négytalálatosra yenként 1102 forint, a háromtalálatosokra db) egyenként 82 forint jutott.

*

beszélhetünk totógyilkos mérkőzésekről, a lottó történetében „lottógyilkos számnak" tjuk ki a huszonnyolcast. *A 36. számsorso- egymás után már negyedszer került elő a csekerékből.* Ilyesmire még nem volt példa. bb a 3-as négyszeri gyors visszatérését tnénk a 45 számjegyes lottó születését kö- t húzáson. Akkor viszont mindig volt egy- n kevésbé kísérteties szünet a hármasok megjelenései között. Úgy tűnik, célszerű a számok rendszeres újrahúzását figyelembe új tippjeink összeállításakor. A legutóbbi rom számhúzáson ugyanis „zsinórban" 19 métlődés volt!

örik-e ez a varázs? Nagy a valószínűsége hogy igen. Aki nem két-három szelvényt tékba, mégis jól teszi, ha számít akár a 42- a 31-es visszatérésére a 40. számsorsolá-

További tippjeink: az egyjegyű számok közül a *hatost* és a *hetest* részesítenénk előnyben, vagy a *hármas—ötös* párost. Nagyon rég nem szerepelt a nyerőszámok között a *17*-es. Valószínűnek tartjuk a *kilencesre* is. Ha nem ismétlődik meg a *huszonötös*, akkor a szomszédos *24*-es az esélyes. A *33*-as, *35*-ös és *39*-es közül valamelyiket bizonyára kihúzzák március 23-án. Megjelenhet a hatosfogatban a *43*-as és a *45*-ös is.

Esélynövelőnk három szám hibátlan megtippelése esetén garantáltan egy háromtalálatossal kárpótol bennünket. Az „a" és „b" betűk helyett kérjük, olvasóink saját tippjeiket írják be!ó

1. 3, 5, 17, 19, 25, 39.
2. 3, 7, 17, 24, 35, 39.
3. 3, 7, 25, 35, 39, 43.
4. 5, 7, 19, 24, 39, 43.
5. 3, 5, 7, a, 17, 24.
6. 3, 5, 24, b, 35, 43.
7. 3, 7, 19, b, 25, 43.
8. 5, a, 17, 24, 25, 43.
9. 5, a, 19, b, 35, 39.
10. 7, a, 17, 19, 35, 43.
11. 3, a, 17, b, 39, 43.
12. 3, a, 19, 24, 25, 35.
13. 5, 7, 17, b, 25, 35.
14. 7, a, 24, b, 25, 39.
15. 17, 19, 24, b, 35, 39.

A jövő héten két lottósorsolás is lesz, ugyancsak nagy tételekkel. Kedden a telelottón is 100 millió forintot nyerhet az, aki hibátlanul tippel! Ha akkor sem lesz telitalálatos, a pénteki számhúzásra az öttalálatos nyereményalapja tovább gyarapodik, s az meghaladhatja a 100 millió forintot!

*

Megtartották a Bongó első márciusi tárgynyeremény-sorsolását. Opel Corsa személygépkocsit a 2 160 066 és a 3 237 192 sorszámú bongószelvény tulajdonosa nyert.

A következő nyereménysorsolás március 17-én lesz. **(x)**

VETŐ RICHÁRD festő

Magyar Nemzet, 1992. március 21.

Antall politikus, Csurka kevésbé

– állítja Zsigmond Attila MDF-képviselő

Zsigmond Attilát, az utolsó „rendi" azaz „pártállami" országgyűlés egykori független tagját, ma az MDF-frakció képviselőjét pártja helyzetéről kérdeztük, s a beszélgetés során szóba került a régi rendszert jelképező köztéri szobrok kérdése is. Zsigmond főigazgató úrral, aki annak idején néhányad magával a bős–nagymarosi építkezés ellen szervezkedett a parlamentben, munkahelyén, a Budapest Galériában beszélgettünk.

– Nem félő, hogy az MDF kicsúszik Antall József és a kormány alól?

– Ilyesmitől nem félek.

– Mire alapozza a derülátását?

– Jámbor óhaj, hogy az ismert dolgozat után az MDF szétesik vagy jobbra csúszik, és így a centrum helye kiadó lesz. Ezek csak sanda elképzelések.

– Semmi reális veszélye nincs egyiknek sem?

– Nincs. A frakcióban ez nap mint nap tetten érthető.

– Miben?

– Abban, hogy a Csurka-dolgozatban megfogalmazott tételek feltétlen támogatói tíz-tizenöten lehetnek. Vegye figyelembe, hogy az MDF-frakciónak 160 tagja van! Ekkora létszám egyébként Európában ritkaságszámba megy.

– Mármint a frakció nagysága?

– Igen. A Csurka-téziseknek természetesen van hatásuk az MDF-tagság vagy a rokonszenvezők egy részére, különösen amikor a gazdasági nehézségek nagyobbak a vártnál, s akkora a munkanélküliség, mint amekkora.

– Úgy gondolja, hogy a kiábrándult emberek szívesen hallgatják az ostorozó szavakat?

– A hatalommal, a kormánnyal, a koalíciós pártokkal szemben mindig népszerű a kemény bírálat. A hatalom kritizálása egyébként régi örökség. Nekem is nehéz volt átállni ellenzékiből kormánypárti pozícióra.

– Emberileg?

– Igen. Ha ellenzéki lennék, remek ötleteim lennének.

– Maradjunk inkább az MDF szétesésével vagy jobbra tolódásához fűzött állítólagos jámbor óhajoknál. Kérem, ne beszéljen rébuszokban! Kikre gondol?

– A megfejtést rábízom a politikai iránt érdeklődő olvasóra.

– Igazán előzékeny.

– Nem akarom tovább szítani a vitát. Mióta botcsinálta politikus vagyok, senki sem mondhatja rám, hogy élezni akarnám a politikai szituációkat. A politikai és nem a hatalmi megoldás híve vagyok. Soha nem szerettem semmilyen szélsőséget, semmilyen kirekesztést.

– Konkrétumok nélkül csak az ellenfelei helyzetét könnyíti.

– Miért?

– Azért, mert így könnyebb belemagyarázni.

– Ezt nem lehet kivédeni. Egyébként nem kérkedésből mondom, de én voltam az első „hivatalos" politikus e hazában, aki a parlament Holocaust-ülésén nyilvánosan bocsánatot kért a túlélőktől, az áldozatok hozzátartozóitól.

– Nemcsak azért tette, mert ez szép szerep?

– Egyáltalán nem, ez a meggyőződésem! Megpróbáltam ráirányítani arra is a figyelmet, hogy sok magyar honfitársam is az életét kockáztatta az üldözötteket mentve. Pedig ők diplomáciai mentességet sem élveztek.

– Ezek után mit érzett az MDF alelnöki pamfletjének – és azon belül a „zsidó összeesküvési teória" – elolvasásakor? Ugye tudja, hogy a Der Spiegel „bűzbombának" nevezte a tanulmányt.

– Nem árulok el titkot: nem örültem a tanulmánynak. Az utána megjelent véleményeket, célozgatásokat nem minősítem. A tanulmány szenvedélyektől fűtött apolitikus írás. Márpedig indulatból, indulattal nem lehet politizálni.

– Ha jól tudom, a tanulmány azért született, mert a szerző „az MDF-ért haragszik, nem ellene".

– Ezt nem vitatom. Az életben gyakran vagyunk úgy, hogy meggyőződésünk szerint valaki érdekében cselekszünk – csak az a baj, hogy a dolog épp ellenkezőleg sül el.

– A műtét sikerült, a beteg meghalt. Az élet csupa jóindulat.

– A tanulmány árthat az MDF-nek. A róla még mindig folyó polemizálás feleslegesen borzolja a kedélyeket.

– Ezt mindkét oldalra érti?

– Igen. Megelégszem azzal az elhatárolódással, amelyet a miniszterelnök úr tett.

– Nem a legmarkánsabb Antall-nyilatkozat volt.

– A miniszterelnök úr politikus, Csurka István kevésbé. Tévedett, aki olyan hangnemű elhatárolódást várt a kormányfőtől, mint amilyen a dolgozaté. Szerintem Antall József egyértelmű volt.

– Az ellenzék kevesellte.

– Sajnálom, ha kevesellték, mert a parlamenti beszédben sok minden benne volt. Egy keményebb fogalmazás tovább fokozta volna a frontok közötti feszültséget. A miniszterelnök azt kereste, miként lehet kezet nyújtani egymásnak. Örülnék, ha ezt más is így látná – de megértem, hogy nem mindenki elégszik meg ennyivel.

– A Magyar Út körök és a liberális körök szerveződése egyesek szerint az MDF széteséséhez, szakadásához vezethet.

– A különböző vitakörök szervezésében nem látok semmi kivetnivalót. Sőt! Így jobban tisztázhatók a problémák.

– Az MDF Országos Választmányának állásfoglalása, amely a liberális körök megalakulása után szivárgott ki, éppen attól fél, hogy a „vitaklubok" szétbomlasztják a pártot. Egyesek még a rendkívüli országos gyűlés összehívását is kilátásba helyezték!

– Szerintem nem arról van szó, hogy óva intenének a szervezkedéstől.

– Hanem miről?

– Arról, hogy nagy a felelősség. Nehogy bárki is másra használja a köröket, mint amire valók! Az SZDSZ-ben is jó néhány platform működik. Tudtommal az MSZP-ben is vannak markáns vonulatok. Én egyébként az MDF keresztény-demokrata műhelyének vagyok tagja.

– Az Országos Választmány mennyiben azonosítható az MDF centrumával?

– A választmány figyelmeztet és óv a szélsőségektől. Hiszem, hogy a centrum van döntő többségben.

– Ezt azért érdekes hallani, mert a választmány eleinte értékes és „a programba beépíthető" részelemekről beszélt a Csurka-tanulmány kapcsán.

– Az utóbb kiadott nyilatkozatok teljesen egyértelműek.

– Lesz rendkívüli „kongresszus" vagy nem?

– Teljesen értelmetlen rendkívüli országos gyűlést tartanunk akkor, amikor a képviselők nagy része igen elfoglalt lesz az év végi törvényhozási hajrában.

– Ez tavaly is így volt...

– Éppen a tavalyi gyűlés tanulságai vannak a mostani döntésben. Ne keressen hátsó gondolatokat! Tényleg nincs más oka a halasztásnak, csak az, hogy a képviselők lélegzethez jussanak.

– Azt mondta, hogy a megbékélés híve. Milyen érzés egy művészembernek szobrok ledöntését, eltávolítását látni?

– Bécsben is áll egy szovjet hősi emlékmű. Úgy tudom, hogy a szovjetek kivonulása után több mint egy évtizedig rendőrök őrizték. Nem hiszem, hogy díszőrséget álltak volna. Pest-Buda első világi köztéri szobra a Hentzi-emlékmű volt, amelyet a '48-as császári tábornok emlékének állítottak a Bach-korszakban. Mint ismeretes, ő keményen ágyúztatta a magyarokat, a városban súlyos károkat okozott. Nos, az emlékművet jótét magyar lelkek felrobbantották, kifejezvén azt, hogy Hentzi ellenség. Az ötvenes évek valóságos szobordöntögetése után most szoboráthelyezési akció folyik.

– Az akkori és a mostani szoborlevételek között azért alapvető különbség van.

– Az akkori hatalom ideológiai alapon, tudatosan irtotta az ártónak tekintett szimbólumokat. Most pedig a városlakók tiltakozása, politikai ellenszenve fogalmazódott meg a Fővárosi Közgyűlés, az önkormányzatok döntéseiben. A kormány és az önkormányzatok kötelesek akceptálni a megalapozott polgári kezdeményezéseket.

Pogonyi Lajos

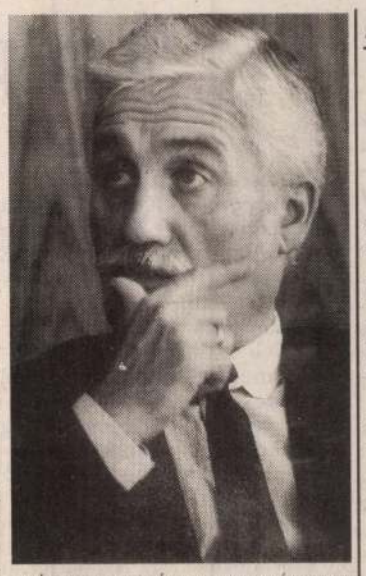

BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

AZ ELLENŐRZÉS BUKTATÓI

Munkavállalás feketén

Újsághír: A Munkaügyi Minisztérium becslése szerint a munkanélküli-járadékban részesülők csaknem húsz százaléka dolgozik illegálisan. A feketemunka visszaszorítása végett a megyei munkaügyi központok szigorítják az ellenőrzést.

Takács Istvánné, a Munkanélküliek Miskolci Egyesületének elnöke még örülne is ennek a bejelentésnek, ha nem ismerné sorstársainak helyzetét:

– Ha csak egyes szakmákat érintene a válság, a munkanélkülieknek is az lenne az érdekük, hogy ne lehessen feketén munkát vállalni – mondja az egyesület elnöke. – Csakhogy ebben a megyében egyetlen jól működő ágazatot sem találni. A mi körzetünkben a munkanélküliek többsége kiszolgáltatott helyzetben van, amivel visszaélnek azok a vállalkozók, akik szinte kizárólag valamilyen szabálytalan úton, feketén alkalmazzák a munkásaikat. Igaz ezen a vidéken az elszegényedés és a csökkenő kereslet miatt csak a rendkívül alacsony költségekkel dolgozó vállalkozók élhetnek meg. Sokan képtelenek lennének a magas társadalombiztosítással és az egyéb költségekkel együtt fizetni az alkalmazottaikat.

Székely László, a kazincbarcikai munkanélkülieket tömörítő egyesület elnöke ugyanerről a kettős kényszerről beszél:

– A tömeges feketemunkának a gazdasági válság az oka. A legtöbb vállalkozó és feketén dolgozó a pénzhez jutás egyetlen lehetőségét találja meg ebben. A munkanélkülinek és családjának gyakran a mindennapi megélhetését jelenti az illegális munka. Sok vállalkozó pedig ezzel a „költségkímélő" megoldással – hiszen akit dolgoztat, az után nem fizet a társadalombiztosításnak – marad talpon az árversenyben, ami kialakult a régióban.

Új munkahelyek kellenének, olyan lehetőségek, amelyek biztos megélhetést nyújthatnak. Amíg a régió gazdasági leépülése folytatódik, nem több, mint hangulatkeltés a feketemunka ellen intézett minisztériumi támadás – mondja a kazincbarcikai egyesület vezetője.

– Nem tudom, kinek van erkölcsi alapja elítélni a minden lehetőséget megragadó, dolgozni akaró munkanélkülieket. Például azt a mérnököt, aki elpanaszolta, hogy a családi élete is tönkremegy, mert otthonától több száz kilométerre jutott munkalehetőséghez. A segély mellé naponta 600 forintot kap a malterozásért egy építkezésen. A két gyerekének akar biztonságos megélhetést teremteni. Ezért inkább vállalja az egyedüllétet, a családi konfliktust, de nem adja fel az illegális munkahelyét.

– Sokszor a feketemunkánál is rosszabb feltételeket kínálnak a cégek – teszi hozzá Takács Istvánné. – Gyakran négyórás elfoglaltságot hirdetnek, az ennek megfelelően adható legkisebb fizetésért, négyezer forintért. Én is jártam egy ilyen vendéglátóhelyen. Kiderült, kétszer két óráról lenne szó; a kora reggeli és a késő esti időszakban kellene dolgozni.

– Lehet, ez is közrejátszik abban, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megyében jelenleg 2600 betöltetlen álláshelyről tud a munkaügyi központ? – kérdezem *dr. Szegedi László* igazgatótól.

– Rendszerint a minimálbér körüli összeget kínálják a bejelentett álláshelyeken. Az is igaz, hogy a szakképesítéssel rendelkező munkanélküliek ennél több járadékot kapnak és ezért kevesen fogadják el az ajánlatokat. Még akkor sem szívesen állnak kötélnek, ha egy-két ezer forinttal nagyobb jövedelemre tehetnének szert. A legtöbbször az az ellenérv, hogy a munkába járás sok külön kiadással jár: buszbérletet kell venni, az étkezésért is fizetni kell.

Eddig 547 esetben szüntette meg a központ a járulék kifizetését. Arról nem szólnak az adatok, hogy a feketén dolgozókat milyen számban érték tetten. Az ellenőrzési csoport nem erre az egyetlen területre koncentrál.

– Arra is figyelni kell, hogy a kirendeltségeink a jogszabályoknak megfelelően állapították-e meg a járulék kifizetését. A munkahelyteremtő beruházás és a különböző aktív foglalkoztatáspolitikai támogatás felhasználását is figyelnünk kell. Sok munkát ad az újrakezdési kölcsönt felvevők ellenőrzése. A munkanélküliek illegális munkavállalása csak kis területe az ellenőrzésnek – mondja az igazgató.

– A Munkaügyi Minisztérium politikai államtitkára mégis a munkanélküliek ellenőrzésének szigorításáról beszélt. A megyében milyen új intézkedésekre lehet számítani?

– Sok bejelentés érkezik. Az ügyek kivizsgálása azonban ellentmondásos képet mutat. A jogszabályok ugyanis megengedik, hogy munkaviszonyon kívül, a minimálbér mértékéig munkát vállaljon a munkanélküli. Ez megbízás vagy vállalkozói szerződés alapján történhet. Olyan közel állnak egymáshoz a munkajogi fogalmak, hogy valóban van lehetőség a rendelet kijátszására. A bizonyítás azonban a mi feladatunk lenne. Az esetek nagy részében viszont erre nincs mód. Ugyanilyen nehéz azt is feltárni, ha csak papíron szabályos a bérkifizetés.

– Hány ügyet vizsgálnak havonta?

– Több száz bejelentés érkezik. Az ellenőreinknek be kellene épülniük a munkáltatókhoz, hogy minden esetet a teljes bizonyosság felelősségével kivizsgálhassanak.

Az ellenőrzési csoport munkatársai sorolják a kétes ügyeket. Akárcsak igazgatójuk, ők is vegyes érzelmekkel fogadják azt az igényt, hogy rámenősebben vizsgálják bejelentéseket.

– Egy Miskolc melletti településre már harmadszor mentünk ki. Valószínűleg igaza is van a bejelentőnek, és az építési vállalkozó öt munkása járulékot kap, mégsem állíthatjuk ezt teljes biztonsággal. Nem igazoltathatjuk őket. El kell fogadnunk azt a nevet és címet, amit mondanak. Ha ezeket nem találjuk a jegyzékünkben vagy ha nincs beismerő vallomás, bizonyítékunk sincs – mondja *Tolnay Tamás* csoportvezető.

– Ezek szerint nyugodtak lehetnek a munkaadók, és a feketemunkát vállalók, mert kicsi az esélye a leleplezésnek?

– Nem a munkaadók aggódnak most sem, hanem a munkavállalók, hiszen igazán nekik van veszíteni valójuk – mondja Tolnay Tamás. – A munkaadó nevetve kifizeti a büntetést. A társadalombiztosításon a többszörösét behozta már. Legfeljebb újabb munkanélkülieket vesz fel. Amíg le nem bukik, ismét nagy nyereséget vág zsebre. Azután kezdi ismét előről. A pénzbírságon kívül nem esik bántódása. Szerintünk nem a munkanélküliekkel, hanem a feketemunkások alkalmazóival szemben kellene erőteljesebben fellépni.

Kovács Lajos

Nem elég szeretni a szegényeket

Van más út is, mint amelyen a jelenlegi kormány halad. Ám se a liberális, se a szociális-szocialista változat nem áll meg önmagában. Szociálliberális alternatívára van szükség – fogalmazódott meg a Friedrich Ebert Alapítvány rendezte vitaesten.

Liberálisok, szociáldemokraták, szocialisták, pártokhoz tartozók és pártokon kívüliek kerestek választ arra a kérdésre, hogy kidolgozható-e liberális, illetve szociáldemokrata válasz a mai magyar társadalom problémáira. Igaz, többen úgy ítélték meg, hogy most még a kérdés nem pontosan ez, mivel az alapprobléma jelenleg: újabb diktatúra követi-e a korábbit vagy pedig megszilárdul a demokrácia.

A szocialista párti *Szabó Zoltán* azt fejtegette, hogy most csak a diktatorikus és a demokratikus alternatíva között lehet választani, s ez utóbbi egyszerre liberális, szociális, sőt konzervatív is abban az értelemben, hogy épít az elmúlt évtizedek előremutató hagyományaira. S ha majd a demokrácia már nem lesz veszélyben, akkor lehet érdemi vita az annak talaján álló irányzatok között. „Európa nyugati felében a lakosság 80-90 százaléka természetesnek tartja a demokratikus szabadságjogok érvényesülését, s ezen a közös alapon alakul ki a politikai tagozódás, nálunk viszont még az a választóvonal, hogy egyáltalán ki fogadja el a liberális minimumot" – tette hozzá a szabaddemokrata *Podkoniczky István*.

Kérdés azonban, kimerülhet-e a liberális vagy a baloldali álláspont a demokratikus elvek hangoztatásában. Hazai és külföldi tapasztalatok egyaránt arra utalnak, hogy nem. *Jaroslav Sabata*, a cseh reformmozgalom jeles személyisége is erre figyelmeztetett, amikor arról szólt a tanácskozáson, hogy a legutóbbi csehszlovákiai választások nagy vesztese a liberális értelmiségi vonulat volt. A vitaest másik külföldi vendége, *Volker Hauff* német szociáldemokrata politikus ugyancsak hangsúlyozta: a társadalomnak számos problémája van, a nemzeti érdektől kezdve a gazdaság fejlesztésén át a szociális gondok enyhítéséig, amelyekre érvényes választ vár – és ha ezt nem kapja meg a baloldaltól, a jobboldalhoz sodródik.

Ki kell tehát dolgozni a liberális és/vagy szociális alternatívát. A vita tárgya éppen ez volt, más szóval, kötőjeles fogalomként értelmezendő-e a szociálliberalizmus mint eltérő áramlatok összefogása, avagy egységes kategóriaként, amelyben a liberális és a szociális elem elválaszthatatlanul egybekapcsolódik.

A vitaülés résztvevői ez utóbbi mellett törtek lándzsát. *Heiszler Vilmos* ezt azzal indokolta, hogy sem a nem demokratikus doktriner szocializmus, sem a doktriner-ortodox liberalizmus nem állja meg a helyét. A nem demokratikus szocializmusból hiányzott a szabadság – ezt a gondot liberalizmusbevitel oldhatja meg. A doktriner, valójában ugyancsak nem demokratikus liberalizmusból pedig a szociális szempont figyelembevétele hiányzik – ennek ellenszere a szociális-szocialista eszme lehet. A liberalizmusra ma nálunk feltétlenül szükség van – fejtegette –, mert a kollektivista despotikus szocializmus struktúráját enélkül nem lehet lebontani. (S mint más hozzászólók kifejtették, egy új diktatúra veszélyének is csak ezáltal lehet elejét venni.) Ha azonban itt valaki tisztán akarja érvényesíteni az ultraliberális közgazdasági modellt, annak számolnia kell azzal, hogy a vele járó súlyos terhek elviselésére csak kényszerrel lehet rábírni a társadalmat, ami elkerülhetetlenül diktatúrához vezet.

G. Márkus György utalt arra, hogy közvélemény-kutatások szerint a lakosság értékrendjében 1981-ben és 1992- ben is az anyagi jólét állt az első helyen, s kilenc megjelölt érték közül az utolsó helyre szorult a véleménynyilvánítás szabadsága. Ezért sem választható a konzervatív liberális alternatíva, amelynek számos híve van a hazai liberális pártokban, ám valójában nem képviselné a modernizálás fő terheit viselő többség érdekeit.

Ezzel a szociálisan érzéketlen, a radikális piacosítást és államtalanítást valló koncepcióval áll szemben a szociálliberális alternatíva, amelynek az előadó szerint a szociális partnerség gondolatkörére kell épülnie. Ennek az alternatívának a tartalma – fejtegette – elkötelezettség az ország kulturális nyugatosodása iránt; privatizáció, de az állam koordinációs és korrekciós szerepvállalásával; aktív iparpolitika, területfejlesztési politika, munkaerő-politika. A szakszervezeteknek a társadalmi partnerség keretei között elő kell segíteniük a társadalmi béke megteremtését, el kell fogadniuk az átmeneti strukturális munkanélküliséget, a gazdaság makro- és mikroszintű átalakítását, mérsékletet és fegyelmet kell tanúsítaniuk bérügyekben. Ragaszkodniuk kell viszont az államilag garantált szociális újraelosztáshoz. A liberális pártoknak szakítaniuk kell a doktriner államellenességgel (bizonyos társadalmi feladatok ugyanis csak állami eszközökkel oldhatók meg), a szocialistáknak pedig harmadikutas illúzióikkal.

Mindez meglehetősen elvont dolognak tűnhet, s bizonyos tekintetben valóban az. Ám nagyon is közvetlen gyakorlati konzekvenciái vannak a napi politikában, a pártok orientációjában, összefogásában vagy távolodásában. Ehhez, persze, ki kell dolgozni a konkrét válaszokat napjaink megannyi kérdésére. Mert – mint *Csintalan Sándor* mondotta – egyelőre a szociálliberális irányzat is csak annyit tud mondani, hogy szereti a szegényeket. S ha ennél nem jut tovább, hiába győz az 1994-es választásokon, két év elteltével ugyanoda jut majd, mint ahol most tart a jelenlegi kormánykoalíció.

Gyenes László

OZ MARKETING

PMC

PERSONAL & MANAGEMENT CONSULTING INT.

Megbízónk vezető pozícióval rendelkezik a magyar gyógyszeriparban. Termékeivel nemzetközileg is elismert színvonalat képvisel. A változó piaci feltételeknek megfelelő korszerű értékesítési hálózat országos kiépítése céljából keresünk

ÉRTÉKESÍTÉSI KÉPVISELŐKET

akik saját körzetükben orvosokat és gyógyszertárakat keresnek fel, hogy a vállalat gyógyszer újdonságairól folyamatos tájékoztatást és termékbemutatót biztosítsanak.

Azon **fiatal orvosok**, **állatorvosok** és **gyógyszerészek** jelentkezését várjuk, akik kedvet éreznek ehhez az érdekes, perspektívát jelentő kereskedelmi tevékenységhez.

Sikeres munkáját tréninggel, szolgálati gépjárművel és kedvező feltételek biztosításával támogatjuk.

Ha ajánlatunk felkeltette érdeklődését, forduljon tanácsadónkhoz, aki szívesen tájékoztatja a további részletekről.

PMC Budapest Kft.

1121 Budapest, Eötvös út 13/15. Tel.: 175-2569

Az első fecskék Tatabányán

Tatabánya polgármestere, Bencsik János és Ben Callway, az egyesült államokbeli AMUCO Inc. kereskedelmi igazgatója látta el kézjegyével azt a szerződést, amelynek értelmében a tengerentúli cég egy éven belül 250 új munkahelyet létesít a városban. Az amerikaiak egy munkaruhagyártó üzemet építenek. A beruházás kétmillió dollárba kerül.

Tatabánya iparszerkezetét évtizedekig az alapanyaggyártó és nyersanyag-kitermelő üzemek túlsúlya jellemezte. A százéves múltra visszatekintő környékbeli bányászkodás meghatározó volta azonban mára már a múlté. A politikai rendszerváltás és a piacgazdaságra történő átállás következményei súlyos döntés elé állították a város új vezetőit. A több ezres munkanélküliség, a gazdasági recesszió miatti válságövezetté alakulás ténye szükségszerűen követeli meg, hogy a településen egy a korábbitól eltérő iparpolitikai koncepciót kell megvalósítani.

A terv az elmúlt két év során már körvonalazódott, ezért a közgyűlés radikális iparszerkezet-váltást tűzött ki célul. A helyi önkormányzat az oly sokat bírált hosszanti irányú, széttagolt városszerkezetből – mint kiderült – még tőkét is kovácsolhat, hiszen a foghíjak és a belterületi telkek értékesíthető, hasznosítható hányadának értéke megközelíti az egymilliárd forintot. Ezért hoztak a helyi képviselők olyan döntést, hogy a városban megtelepedni és ott új munkahelyeket létesíteni szándékozó beruházók – bizonyos feltételek teljesítése esetén – akár ingyen is előkészített terephez juthatnak.

Alig néhány hete adták át az első nagyobb értékű külföldi beruházást, az ÖMV-benzinkutat, a most aláírt szerződés pedig már az új iparpolitika jegyében született. A helyiek a könnyűipari és környezetvédelmi berendezések gyártását, valamint a szolgáltató jellegű tőkebefektetéseket szorgalmazzák elsősorban. Az AMUCO Inc. egy éven belül felépülő gyára vámszabad területen működik majd – a megvalósulására a város is több millió forintot áldoz.

A tatabányai VII-es telep az egyik olyan terület, ahová a beruházni szándékozókat várják. A város vállalta, hogy a befektetőket kiépített infrastruktúra fogadja majd. Az AMUCO gyárát is ott építik fel. Generálkivitelezőként a Magyar–Amerikai Beruházási Részvénytársaság működik közre; az előre gyártott épületelemeket a Batler cég szállítja a tengerentúlról, a tervezésben az Earl Swensson Associats of Nashvill és a helyi Tataterv vesz részt.

A beruházó, az American Uniform Company Rt. 1932-ben nyitotta meg az első munkaruhagyárát az Egyesült Államokban. Külföldi érdekeltségei eddig Olaszországban és Tunéziában voltak. A magyarországi befektetési lehetőségekről egy egykori diplomatától, *Joe M. Rodgers* úrtól szereztek tudomást; ő 1985–1989 között állomásozott Párizsban, majd szolgálati idejének letelte után egy befektetési társaságot hozott létre. A tatabányai üzletet is az ő cége közvetítette.

A tatabányaiak és az amerikaiak között több mint öt hónapja folytak már a tárgyalások, amikor a külföldi partner végre e város mellett döntött. Mint azt a vállalkozás képviselője a szerződéskötés után elmondta, azért esett Tatabányára a választásuk, mert tárgyalópartnereik készségesek, s mindvégig korrektek voltak. Üzletemberként azok a kedvezményes megtelepedési lehetőségek is megtetszettek neki, amelyeket a város felkínált.

A cég a helyben meglévő kvalifikált vagy rövid át-, és kiképzés után azzá tehető munkaerőre tart igényt, s termékeit a nyugat-európai piacokon értékesíti majd.

A leendő üzem előreláthatólag a jövő év nyarára épül fel, s az ősszel kezdi meg a termelést. Az AMUCO-t – a város reményei szerint – várhatóan további vállalkozók követik Tatabányán.

Kovács Béla

A mi pártunk a szakszervezetekre épül

Zászlóbontásról beszél Király Zoltán

(Megyei tudósítónktól)

Nemrégiben Király Zoltán vezetésével zászlót bontott a Szociáldemokrata Néppárt. E párt esélyeiről Szegeden kérdeztük a politikust.

– Hány tagja van a pártjának?

– Nehéz pontosan megmondani, mert a szervezetek még csak most alakulnak. Remélem, sokan leszünk, hiszen az ország több körzetéből rengetegen jelezték nekem, hogy szívesen csatlakoznának.

– A pártszervezéshez hozzáértő szervezőkre és pénzre van szükség. A Szociáldemokrata Néppártot ki szervezi és miből?

– Lelkes emberek szervezik, akik a céljainkkal egyetértenek. Pénz alig van. A már kialakult struktúrába az újonnan létrejövő pártok nehezen férnek bele, anyagilag sem részesülnek számottevő támogatásban. Alapítványi formában is egyre nehezebb megtalálni, hogy a velünk rokonszenvező vállalatok vagy magánvállalkozók miként támogathatnának bennünket adómentesen. Szeretnénk vállalkozásokból, például sorsjegyakcióból pénzt szerezni. Alapvető bázisunk a szakszervezeti mozgalom; az ő infrastruktúrájukra támaszkodhatunk, helyet adnak a Szociáldemokrata Néppárt rendezvényeinek.

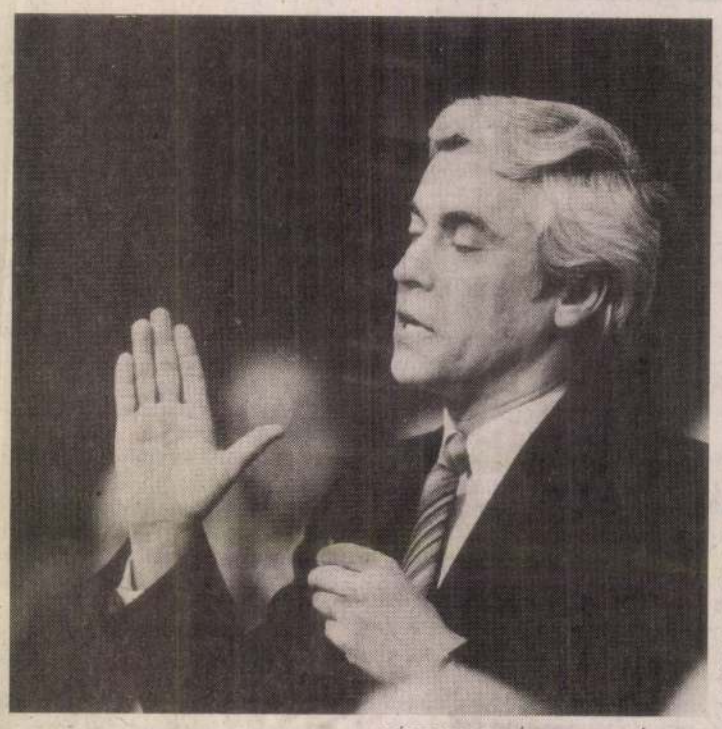

BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

– Miben különbözik ez a párt a többi baloldali és szociáldemokrata párttól?

– A munkavállalók, nyugdíjasok, munkanélküliek képviseletével részprogramként más pártok is foglalkoznak. Mi azonban e rétegek érdekképviseletét feltétel nélkül, fő célként, alapprogramként szeretnénk fölvállalni. Azért próbálunk a szakszervezetekre alapozni, mert ők a politikai pártoknál sokkal közvetlenebb kapcsolatban állnak a választókkal. Nem teszünk különbséget politikai vonzódás és múlt szerint. A Ligával éppen olyan jó kapcsolatokra törekszünk, mint az MSZOSZ-szel.

– A baloldalon már több szociáldemokrata párt is van. Ön a pártalapítással építi vagy bomlasztja a baloldalt?

– Hol van ma olyan erős baloldal, amilyenre szükség volna? A baloldali értékek parlamenti képviselete egyetlen erőként az MSZP-re marad. Szerintem igenis szükség van egy olyan baloldali pártra, amelyik nem botránypárt, mint a korábbi MSZDP, nem bolsevik utódpárt, mint az MSZMP. A baloldal kiteljesítéséről van tehát szó, aminek el kell jutnia legalább egy választási koalícióig.

– A szociáldemokrácia minden országban inkább a közös problémák megoldásával foglalkozott Európában. Ön viszont közismerten nemzeti érzelmű ember is. Létezik-e valamiféle „nemzeti szociáldemokrácia"?

– Furcsa érzéssel hallom a kérdést, mert a nemzeti és a szociális jelzők összekapcsolása nagyon rossz emlékeket idéz és már foglalt a történelemben. Ugyanakkor a mai magyar társadalom igenis nemzeti elkötelezettségű. Számomra ez népbarátságot, a nagy nemzeti programokban való egyetértést jelenti, nem többet, nem kevesebbet.

– A szegedi liberális találkozón Schlett István elmondta, hogy szerinte Magyarországon a pártstruktúra kialakult, a politikai színskála telített, s nincs olyan erős szükség új pártokra, hogy az áttörhetné a meglévő parlamenti pártok ellenérdekeltségét.

– Lehet, hogy így van. De létezik egy másik, hasonlóan logikus gondolatsor is: Magyarországon előbb-utóbb kialakul a politikai irányzatoknak az a hármassága – konzervatív, baloldali és liberális-, amely a nyugat-európai államokban már működik. Ez a meglevő pártokon belüli, eltérő nézetű csoportok átrendeződésével jár. Szerintem ez kívánatosabb volna, mint a mostani sokféle belső törésvonal fennmaradása. Én bízom ebben, és ezért vállaltam a pártalakítást.

– Hallani olykor, hogy önnek ez már a sokadik politikai cikcakkja.

– Miféle cikcakkok? Mondjon csak egyet is!

– Például a kalandja az MDF-fel!

– Sohasem voltam tagja az MDF-nek. Abban a pillanatban, ahogy érzékeltem: *Antall József* ugyanolyan tekintélyelvű vezető, ugyanolyan sakkjátékos, mint *Kádár János*, azonnal otthagytam őket. Talán tévedtem, de nekem a nyugodt erő azt jelentette, hogy az MDF-ből egy nemzeti gondolkodású, baloldali erő lehet.

– Az önén kívül milyen ismertebb politikusok és szakértők neve fémjelzi a Szociáldemokrata Néppártot?

– Az út elején vagyunk. A szakértői listánk most készül, több emberrel tárgyalunk. Nehéz igazán jó neveket megnyerni. Van, aki visszahúzódik a politikai élet közeléből, mert úgy érzi, bemocskolódik általa, más nem bízik igazán az induló pártok esélyeiben. De színre fogunk lépni hamarosan, s megmérettetésre is vállalkozunk a Bács-Kiskun megyei 4. számú választókörzetben, az elhunyt *Faddi József* kisgazda képviselő körzetében.

– Solt környéke nem nevezhető szociáldemokrata „sasfészeknek". Ki lesz a jelöltjük?

– Ez egyelőre maradjon titokban.

Tanács István

Hagyományteremtő ötlet

Különleges esemény színhelye volt szeptember 26-án a bükfürdői *Golf- és Country Club*. A nemzetközi golfverseny idején egy tombolára került sor, melynek nyertese hazavihette a *Némethy Katalin–Vető Richárd* alkotópáros *Genesis* című festményét. A tombola bevételét az alkotók a *Pető Intézet* részére ajánlották fel az ott folyó munka támogatásaként.

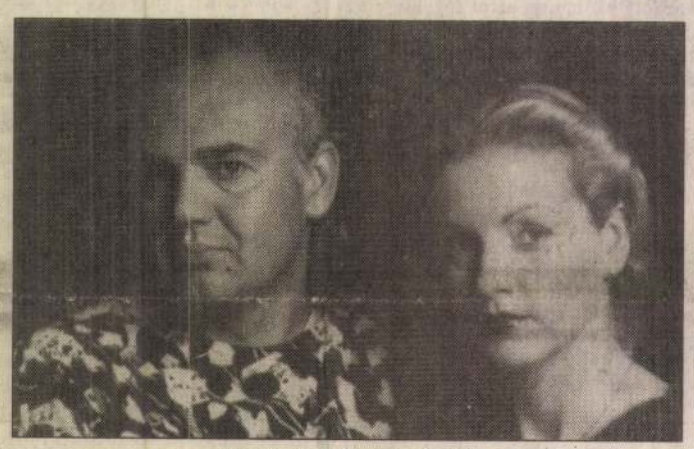

Vető Richárd és Némethy Katalin

A művészházaspárral az idei *Tavaszi Fesztiválon* ismerkedhettünk meg, amikor a Csontváry-teremben kiállításon mutatták be festményeiket. A rendezvényt többek között a *Magyar Távközlési Részvénytársaság* szponzorálta.

A magyar származású házaspár Angliában, illetve Spanyolországban él, ám a Tavaszi Fesztivál óta rendszeresen Magyarországon tartózkodnak. Elsősorban a MATÁV új imázsának megteremtésén fáradoznak és hagyományteremtő kezdeményezésekkel igyekeznek az adományozás új formáit kialakítani.

Némethy Katalinnal és Vető Richárddal, illetve a MATÁV reklámfőnökével, *Gyenesey Edinával* azt követően beszélgettünk, hogy a művészházaspár nagy összegű adományt nyújtott át a Pető Intézet képviselőjének.

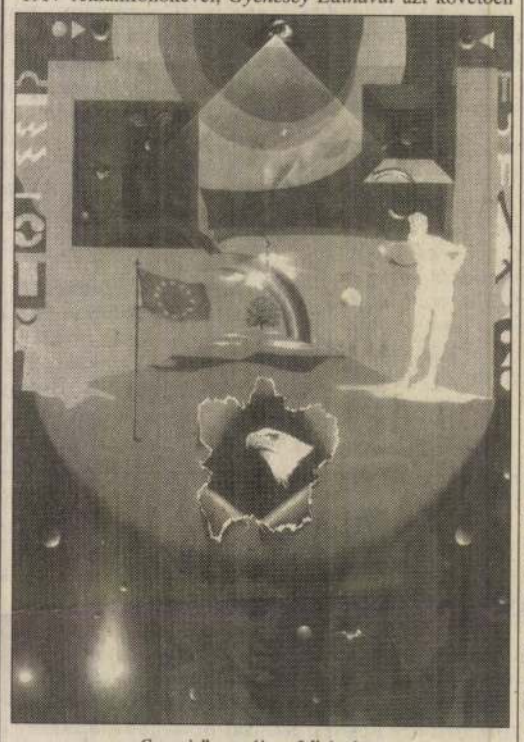

„Genesis" – az újszerű licit tárgya

– Joggal feltételezzük, hogy nemzetközi példák vezették önöket az új adományozási formák magyarországi meghonosításában?

– Számunkra elsősorban a spanyol Aspandem-szervezet árverezései kínálták a példát – mondja Vető Richárd. – Ez a szervezet szintén hátrányos helyzetű gyermekeket támogat. Árveréseiken több művész is szerepel, összesen akár húsz-harminc képpel is. Az eseményt megelőzően katalógust adnak ki, és a legjobb londoni árverezőkkel bonyolítják le a nemzetközi hírű rendezvényeket. Egy-egy árverésen négy-öt millió peseta bevételük van.

– Önök mégis inkább a tombolát választották.

– Mi más módszerekkel próbálkozunk. A bükfürdői rendezvényen egy két és fél millió forintos értékű képet ajánlottunk fel adományozásra, úgy éreztük, ez az összeg tombolával játékos formában előteremthető. Végül is nem a legmagasabban licitáló, hanem a legszerencsésebb tombolázó vihette haza a képet. A lényeg, hogy a bevétel a Pető Intézeté lett. A különleges adományozási formák Európa-szerte mind nagyobb teret hódítanak...

– És a legkedvezőbb publicitást adják a művészeknek.

– Ez természetes, és gondolom nem véletlen, hogy Angliában *Diana hercegnő* a védnöke az ilyen rendezvényeknek, aki egyébként tulajdonosa egy Némethy–Vető festménynek. Büszkén mondhatjuk, hogy a mi kezdeményezésünk védnöke *Göncz Árpád* lett.

– Önök sikeres művészek, akik fejlett menedzseri és vállalkozói képességgel is rendelkeznek. Hogyan indult a pályájuk?

– Én Angliában nevelkedtem – mondja Némethy Katalin –, már a szüleim is Angliában éltek. Férjem '56-os szülők gyermeke, ő Németországban folytatott képzőművészeti tanulmányokat. Eredeti szakmánk szerint képrestaurátorok vagyunk. Hosszú ideig dolgoztunk együtt, amíg kialakult az a művészi kapcsolat, amelyben most minden képet közösen alkotunk. Én introvertált alkatú vagyok, férjem inkább ennek az ellentéte. A menedzseri tulajdonságok is elsősorban őt jellemzik.

– A Tavaszi Fesztivál óta, mióta a Némethy–Vető alkotópáros kiállítását szponzoráltuk, egyre jobban elmélyül a kapcsolatunk – mondja Gyenesey Edina, a reklámfőnök. – A MATÁV tőkeerős intézmény, amelynek helyzetéből adódóan kötelessége az értékek támogatása, vagyis, hogy alapfeladatának teljesítése mellett nyeresége egy részét visszaforditsa az állampolgárok javára. A két művész, akit támogatunk, jelenleg azon dolgozik, hogy megalkossa számunkra a jövő kommunikációjának vizuális formáit. Jó példa erre a nemrég bevezetett telefonkártya, amelyet ők terveztek. Itt tehát nem egyszerűen arról van szó, hogy művészeket támogatunk, hanem velük együttműködve saját munkánkat tesszük igényesebbé, érthetőbbé. Azok az adományozási formák, amelyeket megteremtettek, még jobban elősegítik ennek az igényes szemléletmódnak a kifejlődését.

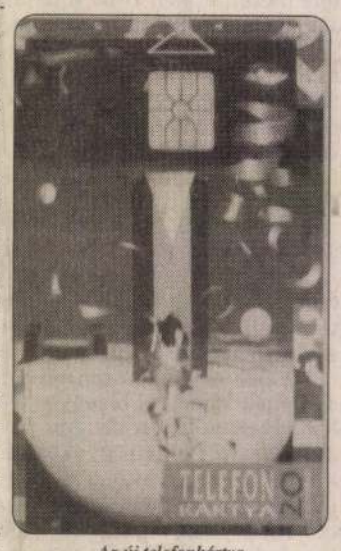

Az új telefonkártya

***

A telefonkártyán látható montázson egy nagy kapu készül megnyílni előttünk. A karcsú nőalak mintha egy régóta kitűzött cél felé lépegetne. A Genesis című kép pedig a maga egyszerű szimbólumaival talán már a egy harmonikusabb világot ábrázol. (X)

24818 KK

Költségfaragás

Az Országgyűlés döntése szerint több mint egymilliárd forinttal csökkentették az úgynevezett központi igazgatási kiadásokat. A legtöbbet a Pénzügyminisztériumtól (202,9 milliót) és a belügyi tárcától (179,6 milliót) vontak el, a legkevesebbet az igazságügytől (11,4). A Miniszterelnökség költségvetéséből szintén lefaragtak – összesen 76,9 millió forintot. Pontosan ugyanannyit, mint a honvédelemi tárcától.

A támogatáscsökkentés mellett három minisztérium befizetési kvótáját is fölemelték, a legtöbbel a közlekedési tárcáét: csaknem 60 millióval. A pénzügynek – az eddigiekhez képest – további 31,8 milliót, az Ipari és Kereskedelmi Minisztériumnak négymilliót kell befizetnie. Ezenkívül az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságot is több mint 40 millió forint befizetésére kötelezték.

A „megkurtítottak" listájáról ugyanakkor több hivatal hiányzik. Egyebek mellett az Országos Kárrendezési és Kárpótlási Hivatal is, amelyet az utóbbi időben ellenzéki képviselők gyakran vádoltak pazarlással.

A. S.

Az éjszaka képei

Amerika felfedezésének 500. évfordulóján a késő esti órákban megvertek egy embert egy hírneves zalai „műintézmény", a Gödör bejáratánál. Azért verték meg, mert nem hozta meg a lemez árát. Nem tudni, milyen lemez, nem tudni, mekkora összeg, csak a verés volt biztos.

Ugyanezen az estén egy hosszú lábú asszony fülébe azt sugdosta egy furcsa ábrázatú férfi, hogy „szeretnélek végre felfedezni". És mint mondta, először a földrajzi nevezetességekkel – domborzat, hegyek, völgyek, patakocskák – kezdené, csak azután kutatna az „új földrész" kincsei után. Minderre egy indiánképű konyakosan lelkendezett: „Jó szöveg, jó szöveg".

Még ezen az estén egy rövid hajú nő marhasültet szeretett volna enni a Véndióban, de ott nem sütöttek ilyet. Ehelyett evett egy adag hagymás rostélyost. A krumplit kézzel csipegette, kérdezte, lehet-e, a férfi mondta, miért ne. Mire a nő: „Pszichológusra lenne szükségem". A férfi legyintett, szamárság, itt van ő, minek lélekbúvár.

Egy másik nő – aprócska, kapkodó – hasztalan telefonált. Először bedobott egy tízest, aztán egy húszast, néhányszor oldalba vágta a készüléket, de az csak nyelte a pénzeket. A túloldalon soha nincs senki – állapította meg egy farmerdzsekis férfi, s mutatta a nőnek, lehetne már odébb állni, nem kell együtt aludni a telefonnal.

A kihalt utcán egy kirúgott férfi bandukolt, s bekukucskált alacsony ablakokon. „Bámul a barom!" – alliterálta a „széle, hossza egy" háziasszony, s lerántotta a rolót. Hideg volt, autók pislogtak, mint amerikai filmeken, hengeredett velünk tovább az éjszaka. Tolvaj suhant el egy ház előtt, kukákat rugdosott a szél.

Párocska civódott a közelben, hangjuk körbejárt a lakótelepen

– ...amikor a legnagyobb szükségem volt rád! – üvöltötte az ember, s kidobott egy tányért a másodikról. – Tudd meg, elmegyek Amerikába, de ne próbálj utánam jönni, maradj ott, ahová való vagy!

És sorolta, hová való a nő. Emez elrohant, hogy felfedezze a Gödör környékét, sör, fél konyak, sör, fél konyak – többször egymás után.

– Ott most kel föl a nap, itt meg milyen sötét van – mormolta társam. Éjfél után az utca megveszélyesedik. „Föld, föld!" – kiáltottuk egy építkezés tövében, bankot alapoznak, mindenütt sitt és törmelék.

Hidegre fordult, több leskelődni valónk nem volt. Kolumbuszról beszélgettünk, milyen jó lehetett neki, hogy elindulhatott. Illetve hát mi is elindultunk már többször, de a szomszédos faluig jutottunk csupán. A mi Santa Mariáink itt horgonyoztak le, így alakult, most már mindegy.

Valakinek itt is kellett maradnia. Mert szép lehet Hollywood, csábító Las Vegas – de azért nem semmi Zalabaksa sem.

Rab László

hány hónappal ezelőtt Budapesten készített a „peremírói sorsról" — Méliusz Józseffel.

● Novemberben lesz Alekszandr Blok orosz költő születésének századik évfordulója. A Szovjet Írók Szövetsége mintegy nyolcvan íróból, kritikusból, irodalomtörténészből álló bizottságot választott a centenáriumi ünnepségek előkészítésére. A bizottság elnöke Sz. Sz. Narovcsatov, az írószövetség titkára, alelnöke pedig Szergej Mihalkov költő.

● A pozsonyi *Új Szó*ban Trugly Sándor méltatja a Kriterion Könyvkiadónál Csetri Elek, Jakó Zsigmond és Tonk Sándor szerkesztésében megjelent *Művelődéstörténeti Tanulmányok* című kötetet.

● Az olasz Editori Riuniti kiadónál *Storia del cinema italiano (1895—1945)* címmel jelent meg Gian Pero Brunetta tanulmánykötete. A hatszáz oladalas mű az olasz film és a jelentősebb olaszországi kulturális, társadalmi, po-

fordulóján. A szervezők kezelten, hogy Musil életművének kiváló ismerője, Bruno Kreisky szövetségi kancellár is részt vesz a szimpozionon egy előadással.

● A Magvető Kiadó *Képes krónika* címmel Székely János öt drámáját jelentette meg.

● Hetvenhat éves korában elhunyt Georgi Karaszlavov bolgár író. Falusi tárgyú realista regényeiben a földéhség és a kegyetlen elnyomás szorításában vergődő emberek sorsát ábrázolta. Legnagyobb lélegzetű műve, a tíz kötetre tervezett, de befejezetlenül maradt *Egy szegény lány szerelme*, a XX. század eleji bolgár falu körképe.

VILÁG

lső sora (zárt betűk: Y, N, K, Tűz...: tüzet hányó. 4. Sava- Kilogramm. 6. Harap. 7. Szár- bonatarló. 10. Kettősbetű. 11. ngliában. 13. „... ez ajtón se emre hívás. 14. Vissza: a vilá- eti állapot. 15. Én, spanyolul. k, franciául. 23. Nyíláson való északkeleti részén. 28. Tárgy- évelő. 30. Különféle színű át- 32. A lángok martalékává vá- bagájféle madár, névelővel. 37. ssza: király, angolul. 40. Villa- USÁ-ban. 45. Kémiai reakciók riumi edény. 46. Lefekhetik, mmisító hatályú tiltakozás ha- r színész (Károly). 55. Európa ezett Imre. 57. Szállítsa el in- **Az idézet harmadik sora** (zárt jeleket vés (két szó). 63. Olasz- ros. 70. Kukoricaszárító, népie- 4. Nagy megrázkodtatás. 77. Te zönöm, franciául. 80. Hóka egy- a külső felületére jegyez. 84. 37. Főleg kereskedelmi vállala- Szubjektum. 93. Kukoricaliszt. in adatna! 99. E személyé. 100. zon közepe! 104. MÉ. 105. Épí-

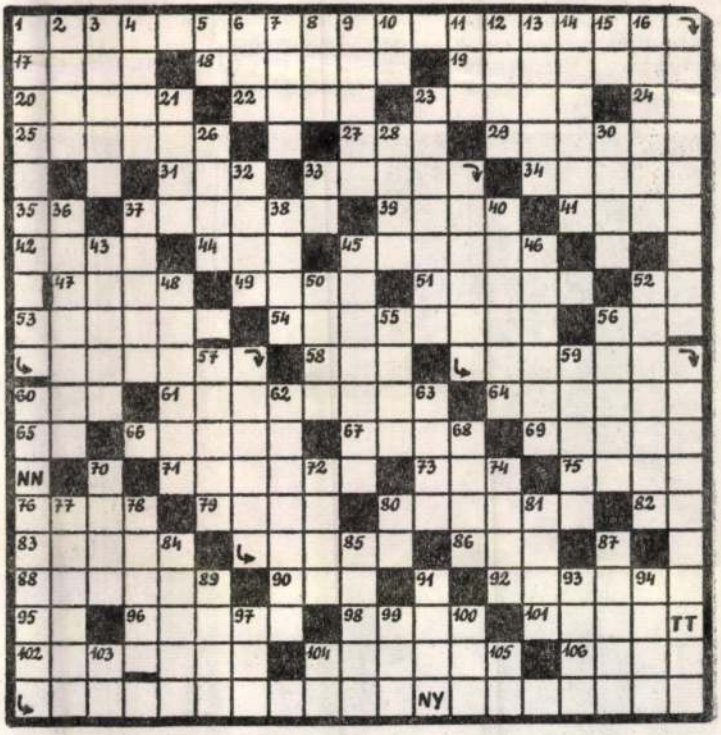

(Készítette Salló László)

című, 1922-ben írt József Attila- **-nagy tüzet kéne rakni, / Hisz** zuzmarás a város, a berek... / **Fagyos kamrák kilincsét fölszaggatni / És rakni, adjon sok-sok meleget.**

és nem küldünk vissza.
gy évre 52 lej.
Cluj-Napoca,
elefon: 951/1 24 20.

Külföldi olvasóink a következő címen fizethetnek elő:
ILEXIM, departamentul export-import presă:
P.O. Box 136—137. Telex 11226 București,
str. 13 Decembrie nr. 8.

40 440

Vetró András kézdivásárhelyi műhelye

A cím minden egyes elemét hangsúlyoznám, hogy jelezze félreérthetetlenül: Vetró András szobrászművész, Löwith Egon tanítványa, tudatosan választotta Kézdivásárhelyet alkotó műhelyként, vállava az e földrajzi ponton való lehorgonyzást. Központ és provincia ugyanis az ő értelmezésében sem földrajzi fogalmak.

S úgy tűnik, jól választott. Kézdivásárhely biztosította számára a külső feltételeket — műterem —, hogy az egyetem elvégzése után (1973) kihagyás, megszakítás nélkül alkothasson. Első egyéni kiállítása választott városában jó alkalom a számvetésre.

Mondják, nehéz lenne a mai szobrászat jelenségeit egyik vagy másik iskolára vagy egy-egy meghatározott stílusra, programra redukálni; van azonban ennek a szobrászatnak egy saját, általánosan érvényes nyelvezete, amelyet korunk határoz meg. Az anyag ugyanis, amellyel a művész évezredek óta vívja nemes küzdelmét, alakítja egyetemes emberi mérték szerint, változatlanul ugyanaz: agyag, kő, fa, fém. Az élet azonban változik, s eme változás függvényében kell választ keresnie a művésznek (és a műnek) a felmerülő problémákra — vagy kérdéseket kell feltennie az életnek, a történelemnek. Így nyerheti el a műalkotás igazi létét. Vállalnia kell a kapcsolatkeresést az élettel, a befogadóval.

A (kis)város sajátos történelmi atmoszférája és hagyományai nyilván meghatározzák Vetró András tájékozódását, gondolatvilágát. A művész azonban nem illusztrál, hanem — újraalkot, teremt. Mába emeli a már-már eredeti jelentésüket is elveszített történelmi tényeket és alakokat; úgy fejti fel a történelem fonalát, hogy a nyugtalanító kérdéseket nem hallgatja el. Amint azt a *Gábor Áron*-dombormű igazolja. Nem történelmi személy élethű megformálása a relief, hanem művészi vívódással, tragikummal telített víziója a szabadságharcról.

Ez az önvizsgáló, önmagába tekintő ember *(Önarckép)* keresi azokat, akik minden helyzetben saját sorsukként vállalták a közösség sorsát: *Orbán Balázs*, *Benedek Elek* (dombormű és mellszobor), *Bartók Béla*, *Bretter György*, *Jakabos Ödön*. Szép munka a *Kosztándi Jenő*-portré. A kő formátlanságából kiemelkedik egy simára csiszolt arc, fölfelé tekintő (révedő), kiemelt szempárral — fájdalommal vegyes élettapasztalatot sugározva.

A kő tömbszerűségének kiaknázásával formálta meg az *Anyaság 2*-t. A lágy vonalvezetés nyugalomról, harmóniaigényről tanúskodik. Formai szempontból a szintén kőbe vésett, telt *Figura 1.* tart ezzel rokonságot, ez utóbbit azonban a hangsúlyozottabb, élesebb törésvonalak dinamikussá teszik. Több különböző változatban dolgozta fel az anyaság-témát, a legszebb megfogalmazása az *Anyaság 4.*

Vetró András lírai alkatú szobrászként mutatkozott be. Kis méretű szobrai izzó vallomások az életről, történelmünkről. A térviszonyok határozott átrendezését sugallják. Környezetünk formálói.

Képzőművészeti életünkben ezután a Vetró-alkotópárt (apa és fia) is tudomásul kell vennünk.

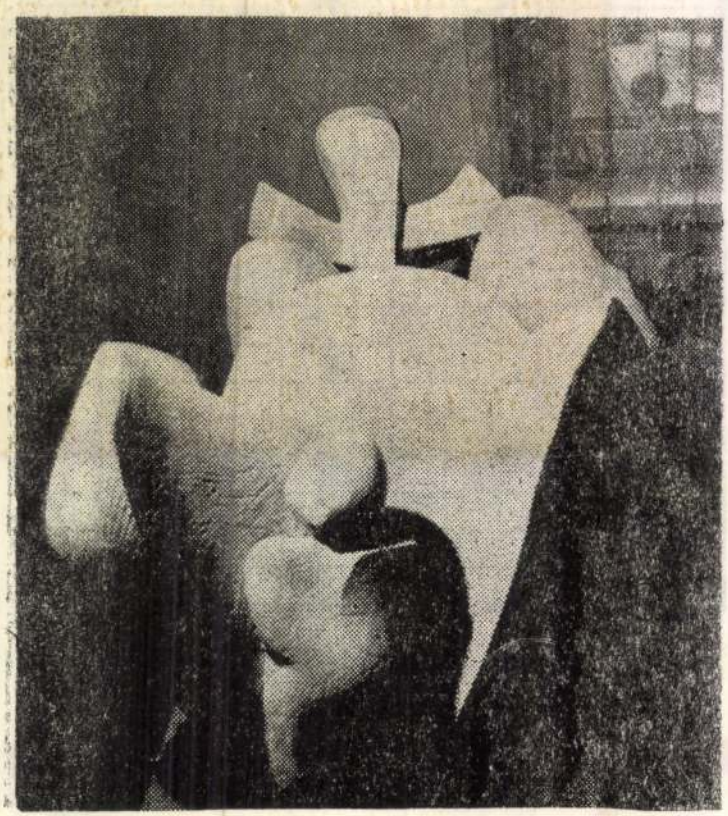

Vetró András: Anyaság

BORCSA JÁNOS

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Vetró András szobrász-művész

KORUNK

1984 — 7.

1021

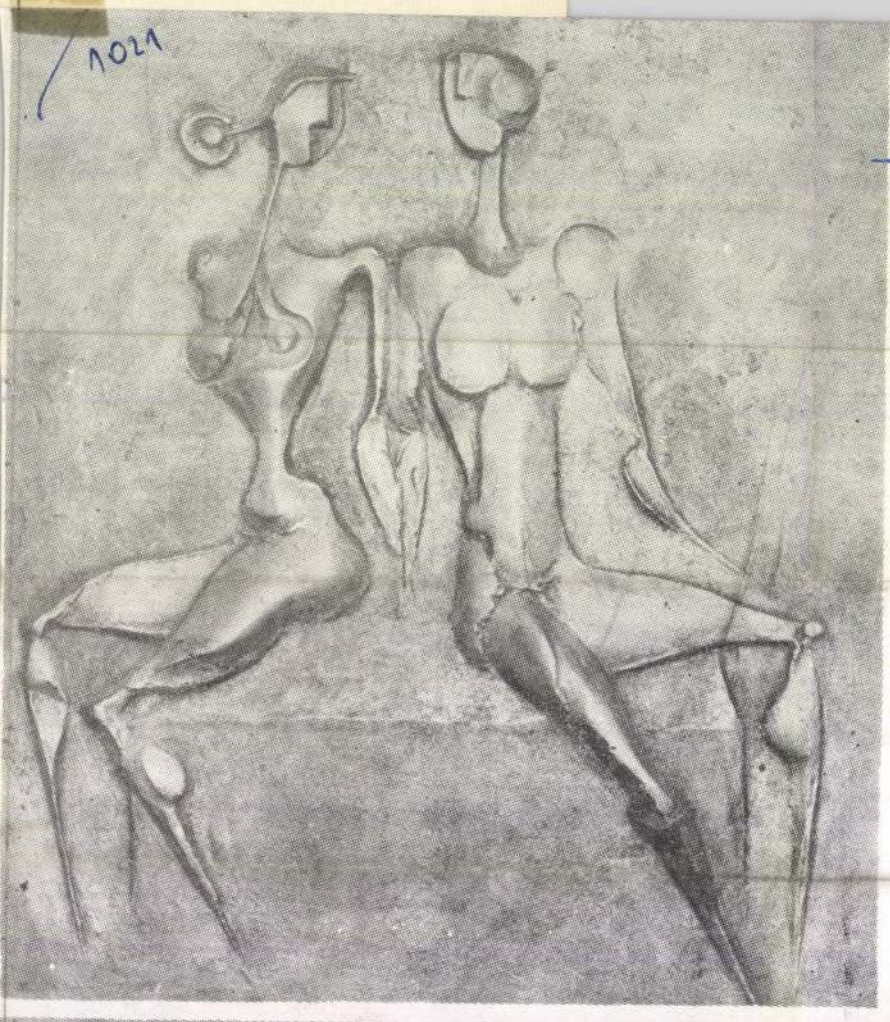

VETRÓ ANDRÁS:
ÜLŐ FIGURÁK

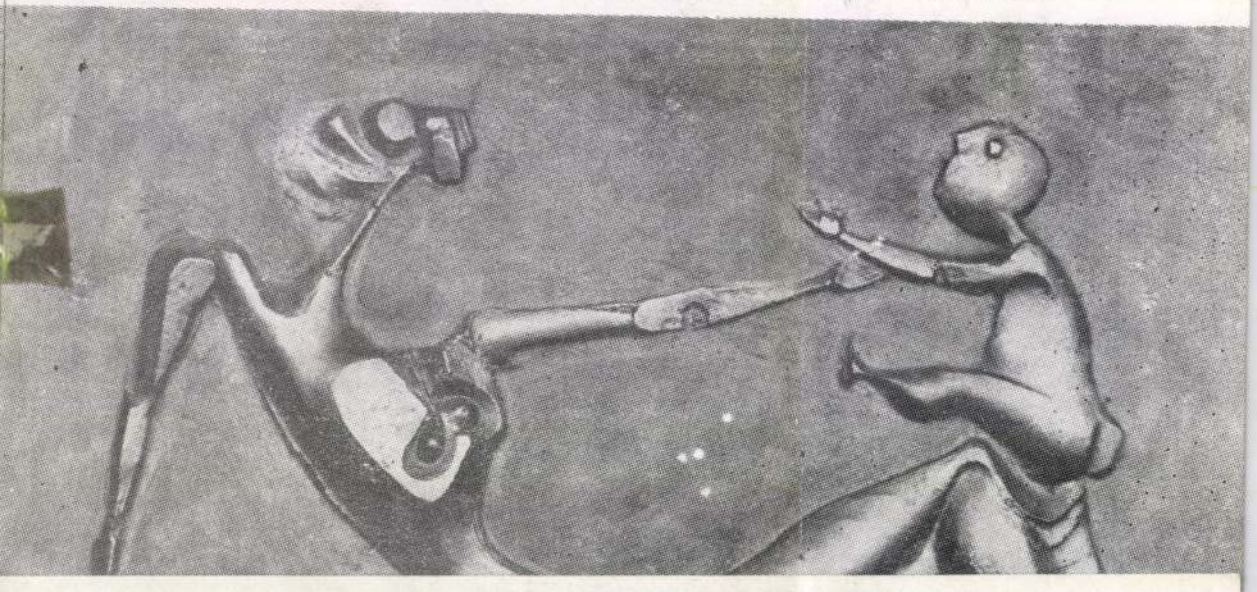

ANYASÁG

BOCSKAY VINCZE: ANYASÁG (a Korunk Galéria anyagából)

VETRO
VETRÓ András

Sokan dolgoztak aluminiummal. Adorjai Endre Kitörés és Szomjuság című munkái törtdelt felszínű, expresszív, érzelemgazdag alkotások. Vincefi Sándor Memento-jában harcosok alakjait sorakoztatja egymás mellé. A mű az önmagát pusztító emberiség harcai ellenitiltakozás indulatos kifejezése. Horváth Ödön, és Vetro András lapreliefjeinek ábrázolásai grafikus jellegüek.

Irja: Chikán András. : Kísérlet Médium. Képzőművészeti kiállitás Sepsiszentgyörgyön. = Jelenkor, 1983/1 86.p .

TARTALOM

NYIRI BÉLA: Művelődés a termelőszövetkezetekben 3
ARADI NÓRA: Kép, képzelet, valóság 6
BÁNLAKY PÁL: Egy szociológiai szakkörben II. 8
CSOMA GYULA: Életmód – művelődés 11
25 millió a közművelődési alapból (k.) 12
Tudósítóinktól 13
Megalakult! 14
Színházi előadások Celldömölkön (Sógor Béla) 14
Bélyegző múzeum (–el–) 15
TAMÁS ISTVÁN: A Magyar Nemzeti Múzeum 16
KOVÁCS GÉZA: A Ratio Educationistól a közművelődési törvényig 22
JÁNOSI FERENC képriportja: Képzőművészeti kiállítás a Műcsarnokban 24
WIEGMANN ALFRÉD: Pillanatképek egy nemzetközi zenei táborról 26
MÁTÉ LAJOS: Monacótól Monacóig 27
SZÁLE LÁSZLÓ: Fél van 28
Népművelési nyelvőr (Sz. E.) 32
Kiváló együttesek, 1977. 33
Ezt olvastuk 34
Figyelő (Sárkány Klára) 36
Tiszta forrásból (Eifert János) 37
Amatőrképek (Rp.) 40
Hírek 41
Válogatás a tévé műsorából 44
Zenei tanácsadó (Feuer Mária) 46
Munkajog (Ferencz Győző) 47
Üzenjük 47

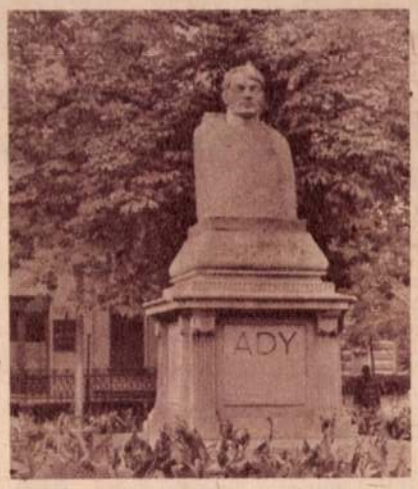

CÍMKÉPÜNK: Vetró Artúr Ady-szobra a nagyváradi Ady Múzeum előtt
(Jánosi Ferenc felvétele)

Felelős szerkesztő: ÁCS FERENCNÉ
A szerkesztőség címe: Bp., 1073 Lenin krt. 9–11. Telefon: 221-033
Kiadja: a Lapkiadó Vállalat 1073 Budapest, Lenin krt. 9–11. Telefon: 221-285 Levélcím: 1906 Budapest, Pf. 223
Felelős kiadó: SIKLÓSI NORBERT
77.2063 Egyetemi Nyomda Budapest
Felelős vezető: SÜMEGHI ZOLTÁN igazgató
Készült az Egyetemi Nyomda fennállásának 400. évében
A szöveg fényszedéssel készült

Megjelenik havonta egyszer. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta Központi Hírlapirodájánál (KHI, 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215–96 162 pénzforgalmi jelzőszámára. Előfizetési díj: egy évre 48,– Ft. Egyes számok 4 Ft-ért kaphatók a Budapest, V., Bajcsy-Zsilinszky út 76. sz. alatti hírlapboltban. Külföldön terjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat, H–1389 Budapest, postafiók 149.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

INDEX: 25.650

HU ISSN 0466–8634

SZERZŐINK

Aradi Nóra dr., az MTA művészettörténeti kutatócsoportjának igazgatója – **Bánlaky Pál** egyetemi adjunktus, ELTE – **Csoma Gyula** osztályvezető, Országos Pedagógiai Intézet – **Eifert János** fotóriporter, Budapest – **Ferencz Győző dr.** minisztériumi tanácsos, Oktatási Minisztérium – **Feuer Mária,** a Muzsika felelős szerkesztője – **Jánosi Ferenc** fotóriporter, Népművelés – **Kovács Géza** osztályvezető, Tudományos Ismeretterjesztő Társulat – **Máté Lajos,** a Népművelési Intézet munkatársa – **Nyiri Béla dr.,** a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának főtitkárhelyettese – **Sz. Révi Judit,** a Népművelés munkatársa – **Sárkány Klára,** a Magyar Rádió munkatársa – **Sógor Béla,** a Kemenesaljai Művelődési Központ munkatársa, Celldömölk – **Szále László** rovatvezető, Népművelés – **Tamás István dr.,** a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgató-helyettese – **Wiegmann Alfréd,** a KISZ KB munkatársa.

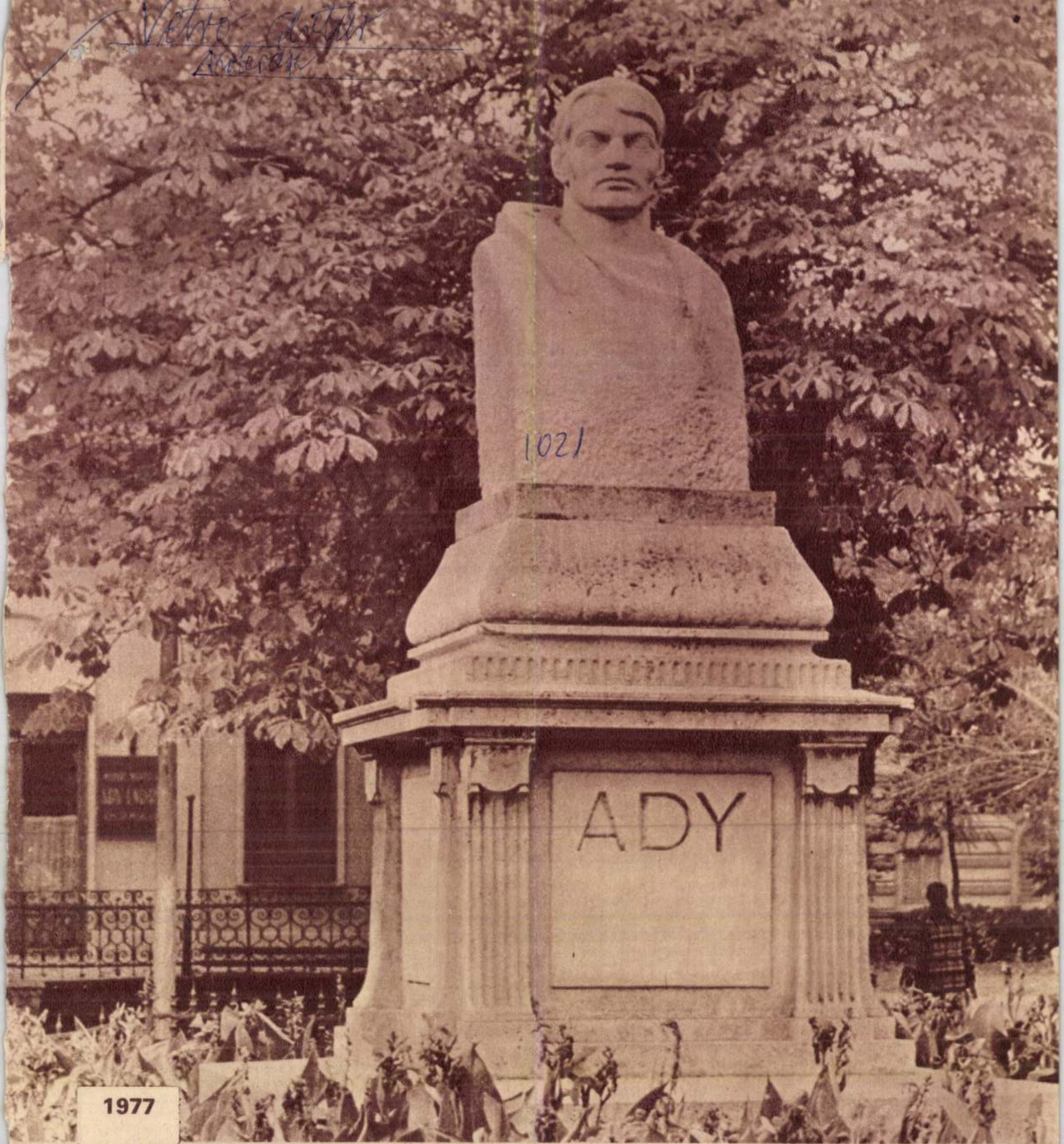

1977
12

népművelés

ÁRA: 4,– Ft

Tél eleji kert hamvadó
varcsomói. Ég felé csavaro
füst. Az aggastyán sarub
kiforduló, sovány -lábujjai
mint fagyott indákon, me
csillannak a hópelyhek. Az i
tálószag nem zavarja, inkál

Ughy István: Kvartett

sirással a leányka. — Tudok! Azt is tudom, hogy hogy hívják.

— Na, halljam — mondta dühösen az asszony.

— Szofoklésznak. Csak azt nem tudta megmondani, hogy hány éves.

— Nahát — fordult a férfi felé az asszony. — Ilyen lehetetlen nevet még sose hallottam. Mindjárt az első pillanatban éreztem, hogy valami kirafinált hazug vagy tolvaj lehet.

— Avagy hiányzik egy kereke — mondta két ásítás között a férfi.

— Te csak ne próbáld ezt is elviccelni — torkolta le az asszony, majd hajánál fogva lódította beljebb a leánykát. — Na, eredj és mosd meg jól a kezedet!... Nem győzünk óvni az ilyenektől.

Vetró András

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Utunk 1979 III 27
nohrámnűvész

1021

Vetró András: Gábor Áron

mert harsog a szádtól az egész műhely, azért már isten lettél, hogy egész nap piszkálhatsz és szúrkálhatsz, és röhögsz rajtam?!

— Áááá — ordította és odavágot.

A múltkor is: kell-e bor, öreg? A szégyentől most is megreszket a teste, ha rágondol. Borért küldték, aztán alkatrészekért a raktárba, amikor visszatért, már mindegyik ott volt a helyén és reszelt, fúrt, kalapált, kell-e bor, öreg, kérdezte ez a mocsok, és ő bevette, meg sem fordult az agyában, hogy kitolás készül, pedig az alatt a fél év alatt, amióta kisegítőként ide került, mindig csak szalajtották a borért, de sohasem mondták, hogy húzza meg az üveget; kell-e bor, öreg, és ő gyanútlanul beleivott az olajos, poshadt vízbe...

— Áááá — ordította és odavágott, ahogy csak bírt.

Hát ennek most már vége, mert ennek egyszer már vége kell hogy legyen, nem mehet semmi sem a végtelenségig, a nyű, a pondró is felkunko-

téged olyannak csinált az ...
nyád, mi?!

— Áááá — hörögte és nekihuzakodott. Puffant az ütés tompán.

Visszhangozták a körülötte magasodó tömbházak falai.

Azt mondja a felesége mögötte az ő csöndes hangján:

— Fiam, ha így nyesed, hát egészen kirojtosodik.

Azt mondja az ő csendes hangján:

— Hát ne üssed annyira, hát már egészen szét van mállva! Hát nem vehetünk minden évben új szőnyeget!

És még hozzáteszi:

— Ennyi belátás azért benned is lehetne...

Vetró András

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

UTUNK

1984 -11- 2

1021

Vetró András: Don Quijote

Vetró András rajza

VETRÓ András
ES 1991/13

negtagadott. Bizonyos nők azért választják ezt a radírmódszert végső kétségbeesésükben, mert az utána következő ürességérzés valóban meggátolja őket abban, hogy újra kötődni tudjanak a szerelmükhöz; szegények nem tudják, hogy a szerelmét nem „csalhatja meg" az ember szexuálisan. Ők a szexualitást következetesen összetévesztik a szerelemmel.

1980. júli. 14.

★

Ferikém,

én, aki remetének születtem és mások társaságában vagyok a legszomorúbban magányos, minden eddigi cselekedeted között azt tartom a leghelyesebbnek, hogy most, még időben - vállalva a kockázatot, kivonultál a pusztába. Gondolom, nem a lélek hülye békéjét, hanem a lélek *akaratát,* konok akaratát keresve.

Szeretném, ha ösztönözve, sem-
hüszke tudatával hozna

Olvastam az ÉS-ben, hogy a FIJAK-at feloszlatták és kitagadták. Valakinek még ebből is haszna lesz. Kinek így, kinek úgy.

Egy minősített bűnöző ismerősöm mesélte valamikor, hogy amikor kamaszkorában bandába verődve éjszaka beszöktek a strandra, hogy meztelenül úszkáljanak, ő mindig a többiekétől távolabb tette le a ruháját, ezért nem is kapták él soha az éjjeliőrök. Mert rendesen rajtuk ütöttek. De ő olyankor nem oda futott a holmijáért, ahová a csorda.

Tanuld meg fijacskám, hogy „irodalom" csak az irodalomtörténészek számára létezik. Az írók legfeljebb néhány más *írót* ismernek. Az írók fijacskám soha nem írnak holmi „irodalom"-nak, mint ahogyan a halhatatlanságnak sem. Az írók azért vesznek hamar búcsút siker-asszonytól, mert a siker nem más, mint sorszámuk a csordákban, a csordától pedig irtóznak

VETRÓ András *124*,, 69
Temesvár, 1948. október 14.
IA Képz. Főisk. Kvár, szobrász

Banner Erdél,

pótlás-egér

velek a konzulhoz)

volt felszerelve. Borjú bőrből készült női cipőket gyártottak, amit főleg Angliába szállítottak. Az elvétel-államosítás napjaiban, Húsvét előtt, 4000 pár cipő volt szállításra készen. A raktárakban nagymennyiségű, nyers, félkész és kész áru volt. Én, mint jogos örököse Anyám után a gyárnak, beadom igényemet a Magyar Államnak szemben, hogy a gyárat, amelynek értéke 500 ezer dollár, amit a Magyar Államtól követelek, hogy azt nekem — 43 év után fizessen meg."

5. számú levél:

„Kárpótlási igény bejelentés.

Igénylő, jelenleg USA-lakos, nyugdíjban, mint gyógyszerész. Miután a Harctérről hazatértem az ismét Csehslovak Rimaszombatba, [illegible] Ozdon meg-

ból, arra az időre, egy szobát adjon át nekem 2 hétre. A lakóm, akit soha nem láttam és lakbérfizetési kötelezettségét soha nem teljesítette velünk szemben, viszszaírt röviden. Nem ad át egy szobát budapesti tartózkodásom idejére. Felháborító, hogy nekem, a tulajdonosnak 2 hétre nincs helyem benne! Lelkiismeretlen lakónk a legteljesebb kizsákmányolást folytatta velünk szemben. Csak enyhe kifejezést használtam.

A közgazdaság tudomány elmélete szerint, egy ingatlan vagy tőke megduplázza hozamával önmagát helyes gazdálkodás mellett 20 esztendő alatt. Tehát kártérítési igényemet a 3 ingatlan mellett ezeknek az 1957 óta beszedett hozamára is bejelentem. Valamint 4 szobás öröklakásunk berendezésére. (Egy empire stílusú mahagoni háló, egy hid[illegible]

VETRÒ András

ÉS 1991.21.22.

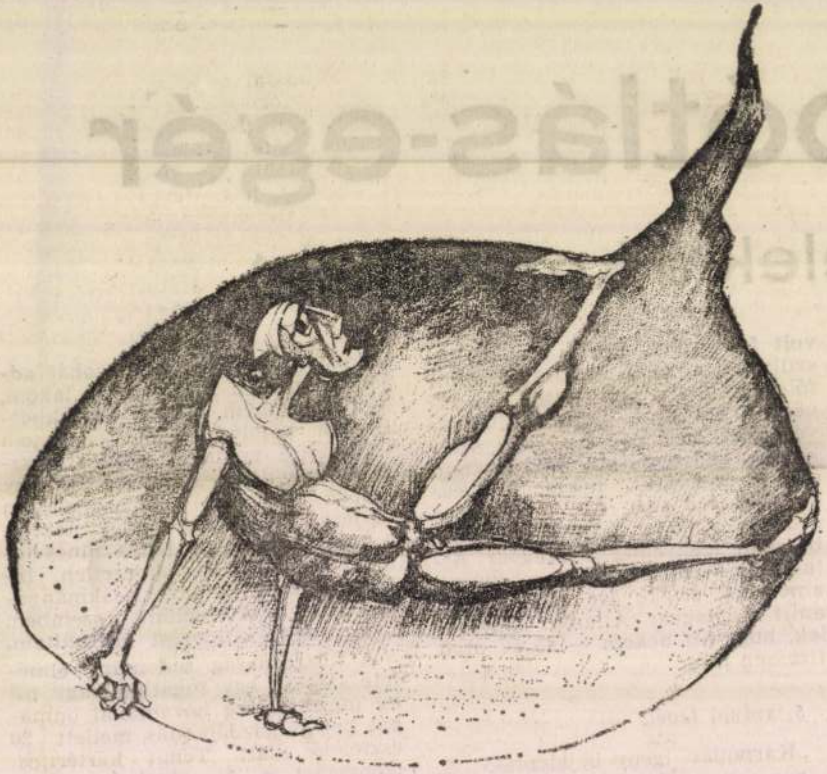

Vetró András rajza

A forradalom kórháza volt

„Az '56-os forradalom kórháza voltunk. Teljesítettük kötelességünket. Erzsébet (volt Korányi) Kórház" — olvashatjuk a hetedik kerületi Erzsébet Kórház előterében elhelyezett emléktáblán. Az avatási ünnepség után a kórház főigazgatóját, *Fejér Lászlót* kérdeztük.

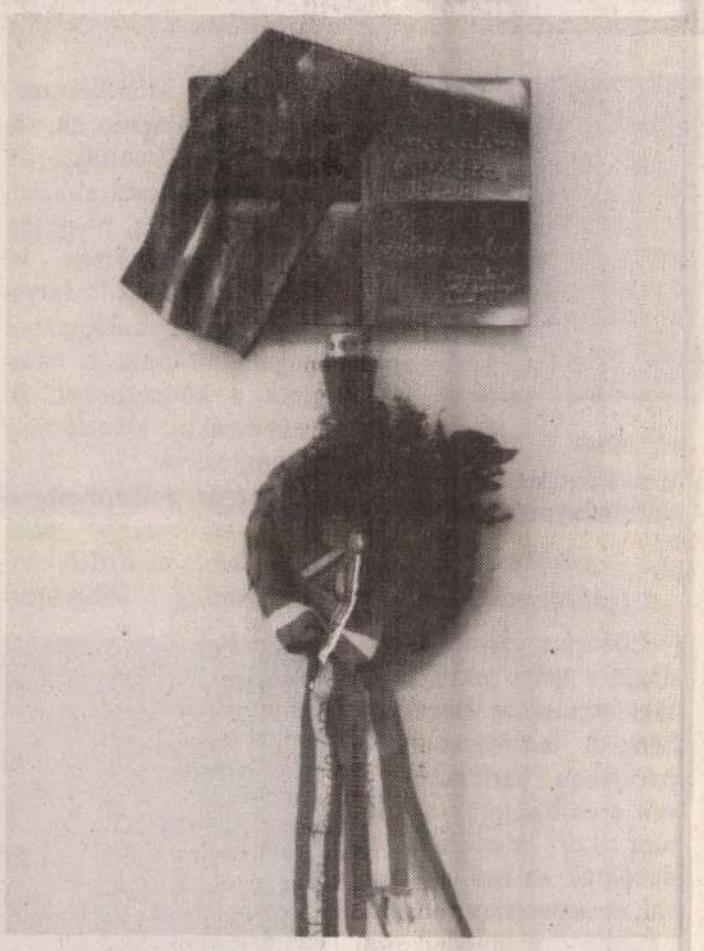

Teljesítettük a kötelességünket — ez is olvasható az emléktáblán
KÚTVÖLGYI MIHÁLY FELVÉTELE

Vállaljuk a forradalmat

— Talán minden kórház ötvenhatban a forradalom kórháza volt. Ez az emléktábla mintha kiemelné ezt az intézményt a többi közül.

— Mindenekelőtt hiteles cáfolata kíván lenni a Kádár-korszak fehér könyvében szereplő tételes kijelentésnek, mely szerint az ellenforradalom kórháza voltunk. Mi vállaljuk a forradalmat. A Péterffy Kórház mellett ezen a helyen állott az az egykori épület, mely a helyzetéből adódóan a legtöbb sebesültet ápolta. *Itt nem léphette át a küszöböt fegyveres katona vagy önkéntes.* A Péterffy Kórház alagsorában fegyvereket tároltak. Ebből a szempontból fontosabb központnak számított, és az ottani dolgozók a mentőakciókban is jeleskedtek. Itt nem versengésről van szó — csupán kegyeletről és tisztességről — azok iránt, akik akkor teljesítették kötelességüket.

— Tudnak olyan esetről, amikor megkülönböztetés történt az ápoltak között?

— Itt mindenkit egyformán kezeltünk. Egypár esetben történt próbálkozás, de mindig volt valaki a közelben a kórház orvosai közül, aki ezt megelőzte vagy letiltotta. Most is itt dolgozik a toxikológiai osztály főorvosa, *Lázár Imre,* aki 24-étől folyamatosan szolgálatot teljesített. Meg kell említeni még *Hősz Dezsőt,* aki mint röntgenes nemcsak itt, hanem más kórházakba is bejárt. Nagy szükség volt szakértelmére. A Kádár-korszakban persze kitiltották mindenhonnan.

A pincébe kényszerültünk

Lázár Imre főorvost látogattuk meg betegágyánál, aki ezúttal a kórház betege — de már gyógyulóban.

— Főorvos úr, mi történt ebben a kórházban a forradalom idején? Ön egyfolytában bent tartózkodott, hogyan látta az eseményeket mint orvos?

— Az orvost nem lehet leválasztani az emberről, arról a polgárról, aki neveltetésében keresztyén és nemzeti indíttatású volt és maradt. Mindenkit meglepett ez a forradalom. Már ötvenhat előtt voltak kisebb megmozdulások, főleg Sztalin halála után. Ezen mozgolódások vezetői azonban csak a szocializmus megreformálásán dolgoztak. És a forradalom óráról órára egyre döbbenetesebb lett, és egyre tisztább. Emlékszem, huszonötödikén az Astoriánál egy nemzetiszínű zászlóval fellobogózott szovjet tankra. Az idegen katonát a civilek cigarettával kínálták.

— Mint orvos, mint szakember észlelt valami különlegeset az ápoltjai körében?

— Ami érdekes volt, lévén szakterületem a toxikológia, az az öngyilkosságok számának csökkenése. Mindenki élni akart.

— Az ellátás milyen volt?

— A gyógyszerellátásban nem volt hiány. Segélyeket is kaptunk. Az élelmiszert vidékről szállították tonnaszám. A vidékiek nem hagyták cserben a fővárosiakat. A forradalom utolsó napjaiban a pincébe kényszerültünk, itt dolgoztunk, mert fenn bombatámadás veszélye fenyegetett.

Mindenkit gyógyítottunk

— Szovjet katonákat is kezeltek?

— Természetesen. Szovjeteket is, ávósokat is. Orvosok voltunk. Erre esküdtünk fel.

— A forradalom leverése után helyeztek vád alá orvosokat is?

— Itt is voltak ellenőrzések. Fegyvereket kerestek. Nem találtak. A Péterffy Kórházat vették körbe tankokkal, mert ott fegyvereket is tároltak. Akadt egypár ember a kórház személyzetéből, már nem emlékszem a nevükre, akiket megvádoltak és el is ítéltek. De a forradalmat egyikünk se tagadta meg.

Az Erzsébet Kórház orvosai nem hivalkodnak, végzik most is, mint akkor, a kötelességüket.

B. B. J.

Egészségügyi liberalizmus

Egyik neves kórházunk *gondozott parkjában többször leraktam nehéz szatyromat a fontosnak „vélt" tájékoztatókkal, amint baktattam a sárga épület felé. Előre izgultam, hogy el tudjam szenvedni szívroham nélkül az örökösen gomolygó dohányfüstöt.*

A kórházba lépve döbbenten láttam, hogy cigaretta füstöl a liftkezelő kezében.

A tanácskozáson is említettem a konkrét esetet, kérve az egészségügyi intézményekre érvényes dohányzási tilalom betartatását.

Az igazgató *azonban még csak elnézést sem kért a vérlázító esetért — ami itt bevett szokás —, hanem fennhangon „agresszió ez a megtámadtatás" minősítéssel kioktatott. „Nem a szankcionálás, hanem az egyéni szabadság biztosítása a fontos!" Ezután külön hangsúlyozta pártvezetői szerepét.*

Micsoda gondolkodásficam! Az orvos nem akarja megvédeni a beteg embert mások dohányfüstjétől, vagy a dohányosokat önmaguk ellen? Ezek okozzák a népesség rohamos fogyatkozását.

Egy kivétellel mindenki méltatlankodva utasította vissza az igazságtalan, nemzetellenes megnyilatkozást. Lelkészek, világhírű énekes művészünk és szervezetek képviselői is. Az egyetlen kivétel a parlamenti szakbizottság képviselője volt. *Ő azonosult az igazgató negatív véleményével.*

Sajnálatos, hogy éppen azok nem teszik a dolgukat esküjük szerint, akiknek kötelességük volna védelmezni az állampolgárok egészségét!

I. Gy. E.

*

Levél a Vicóhoz

Tisztelt Elnök-vezérigazgató Úr!

Egyesületünk nevében tiltakozunk a 41. heti Színes RTV Újság 62. oldalán közölt tiltott dohányreklám ellen. Teszik ezt akkor, amikor dobogós helyünk van a világban az önpusztító dohányzás terén, és egy kisvárosnyi ember hal meg évente hazánkban a dohányzás áldozataként.

Gyermekeink jövőjét lopja el az, aki az egészség rombolásához nyújt segítő kezet!

Ezért megalapozatlannak és felháborítónak tartjuk felhívását az olvasóhoz, miszerint a Rádió „ellopta a lelkünket". A Vico Rt. lelkületével készített újság nekünk még ingyen sem kell!

Ezért *felhívással fordulunk a lakossághoz, hogy a társadalom egészségét veszélyeztető sajtótermékükre ne fizessenek elő!*

Illyésné Gyenizse Erzsébet
főtitkár

*

Felhívás az ifjúsághoz

A Fidesz környezetvédelmi kabinetfőnöke, *Illés Zoltán* nyilvánosan bírálta *dr. Gyurkó János* minisztert. „A miniszter miért a dohányzás ellen teszi le a voksát, miért erre pazarolja energiáját, amikor lennének sokkal fajsúlyosabb ügyek, például a veszélyes hulladékokkal történő gazdálkodásé?" Szerintük energiapazarlás az első számú közellenség, a dohányzás megfékezésére tett fáradozás. Miközben évente 20 ezer honfitársunk bizonyítottan a dohányzás áldozataként hal meg. Egy kisvárosnyi lakos maroknyi nemzetünkből!

Segítségért fordulunk mindazokhoz, akik számára fontos a jövő nemzedék élete, egészsége.

Címünk: 1446 Budapest, Pf. 408.

Országos Dohányfüstmentes Egyesület

Veszélyeztetett fiatalok

A nagyobbacska *gyerekek* közül egyre többen *csavarognak, dohányoznak,* sőt *alkoholt* is *fogyasztanak.* A szemlélődő kisebbekben viszont felmerül a kérdés: vajon *miért teszik ezt?* Ha a felnőtt elmulasztja az időbeni felvilágosítást mindezek következményeiről, úgy csemetéik rövidesen elfogadják az első cigarettát, pohár italt. És a kör bővül . . .

A közelmúltban lezajlott *VIII. budapesti regionális ifjúsági konferencia* e súlyos jelenségek jogszabályokkal történő *megoldásának javaslataival* foglalkozott. *Szentgyörgyvölgyi Péter* címzetes államtitkár megnyitó beszédében a fő hangsúlyt a régi, torz elképzelések helyett az *új családi értékrend* kialakítására helyezte. *Bárdos Balázs,* a Miniszterelnöki Hivatal ifjúságért felelős államtitkára arról számolt be, hogy a magyar fiatalok helyzetének és sorsuk alakulásának figyelemmel kísérésére megszületett az eddig hiányzó kapcsolatrendszer az önkormányzatokkal. *Dr. Platthy Iván,* a Művelődési és Közoktatási Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Főosztályának vezetője a hazai *egyházak* szerepéről nyújtott tájékoztatást a *társadalom újraszervezésében. Dr. Hegedűs Lóránt* püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának elnöke *elutasította az életellenességet,* és a tényekre alapozott elemzésében kitért a magyar történelem újraértékelésére is, felnőttek és fiatalok figyelmébe ajánlva *John Flournoy Montgomery: Magyarország, a vonakodó csatlós* című könyvét. Ebben ugyanis az évtizedek óta belénk sulykolt „bűnösségünket" oszlatja el a szerző.

Ha már el tudjuk fogadni, majd a gyermekeinkbe is beleplántálni, hogy *nem vagyunk rosszabbak másoknál,* akkor talán a kilátástalanság érzéséből kilábalva csökkenhet az alkohol-, drogfogyasztók és bűnelkövetők száma is. Csakhogy a Deviancia az ifjúság körében című szekcióülésen az egyik felszólaló, *Orlay Ibolya* alezredes (ORFK) szerint a gyakorlat ma még mást mutat. A kifejezetten *gyermekkorúak által elkövetett bűncselekmények* az előző év október végéig regisztrált 3241 esetével szemben az idei, hasonló időszak végéig máris 8,7 százalékos *növekedést mutat.* A többnyire vagyonellenes bűncselekmények és gyermekkorú elkövetőik a legkülönfélébb családokból kerültek ki. 1992-ben az előző évihez képest 23,7 százalékkal nőtt a gyermekek által hasonló korú társaik sérelmére elkövetett bűncselekmények száma.

A hosszú távú *bűnmegelőzési programok* között szerepel az úgynevezett D. A. D. A. (dohányzás, alkohol, drog, AIDS) program, amelyet felkészített, oktató-nevelő rendőrökön keresztül sajátíttatnak el a tanulókkal. Ennek mind *szélesebb körű terjesztéséhez viszont anyagi alapot kell teremteni* az iskolákban, hiszen ennek hiányában előfordulhat, hogy éppen a legveszélyesebb helyeken nem indul el a program.

Ehhez azonban önmagában *nem elég a rendőrség.* A szülők, tanárok nagyobb odafigyelése mellett azzal is törődni kellene, hogy például az *üdítő olcsóbb legyen a bornál. Orlay Ibolya* szerint az *alkohol* egyelőre sokkal *veszélyesebb* a fiatalokra, *mint a drog,* amelynek fogyasztása nem lebecsülendő ugyan, de még nem ölt vészes méreteket.

Végezetül a konferencián említett összetett társadalmi problémák megoldási lehetőségét az alezredesnő így összegezte: *Nagyon lényegesnek tartanám, ha a jelenlegi több tucat, párhuzamosan egymás mellett dolgozó ifjúságvédelmi szervezet végre koordináltan, felosztott feladatok ellátására rendezkedne be, és pénzügyi támogatás esetén beszámolási kötelezettséggel is bírnának. Így el lehetne érni, hogy ne a rendőrségtől kérjenek számon olyan dolgokat, amelyek nem a mi feladataink. Vagyis szavak helyett cselekedetre van szükség, így nekünk is több időnk jutna a tényleges munkánk elvégzésére.*

Viola Anna

Az elsodort falvak kutatója

Venczel József, Erdély szülötte az idén lenne nyolcvanesztendős, de már huszonegy éve nincs az élők sorában, s neve csupán egy szűk réteg körében ismeretes, pedig olyan rangos tudós szellemi örököse, mint Erdély leírója, Orbán Balázs. Mit teremtett, hogy egy, a Mátra lábánál fekvő kisváros egész napos ünnepi rendezvénysorozattal emlékezik munkásságára, tiszteleg személyének?

Dr. Venczel József, az erdélyi magyar társadalomtudomány egyik elméletigyakorlati megalapozója 1913. november 4-én született Csíkszeredán. Már középiskolás korában megragadják a faluval foglalkozó szépirodalmi és szociográfiai írások. Alig tizenhét évesen első helyezést ér el az *Erdélyi Helikon* ifjúsági irodalomtörténeti pályázatán, s bekapcsolódik a kolozsvári ifjúság falut tanulmányozó munkájába. 1926-tól kézzel írott diáklapot szerkeszt, és 1931-ben megnyeri az *Erdélyi Fiatalok* című folyóirat falupályázatát, *Csík a legkeletibb Nyugat és a legnyugatibb Kelet* című írásával, majd titkára lesz a *Faluszemináriumnak* rögtön a megalakulásakor.

Székely András Bertalan előadása

A jogvégzett ifjú az *Erdélyi Fiatalok,* majd a katolikus főiskolás mozgalomban való részvétele után a *Hitel* című társadalomtudományi-nemzetpolitikai folyóirat alapító főszerkesztője.

Emlékülés Hevesen

Heves, a megye névadó városa tizenkétezer ember otthona, ötezer munkaképes lakosából kétezer munka nélkül tölti napjait. Ez a közösség, melynél a létbizonytalanság a mindennapok beszélgetésének meghatározója, nagy dologra szánta el magát, Venczel József emlékét ápolandó, *tudományos tanácskozásnak és kiállításnak adott otthont, emlékművet emeltetett.*

Az emlékülés helyszíne, a *Móricz Zsigmond Művelődési Központ* színháztere me október 29-e reggelén meghívott szakemberekkel, előadókkal és helybéli érdeklődőkkel telt meg. Hangulatosan, bensőségesen kezdődött a nap, kis vonós kamarazenekar játszotta el a magyar és a székely himnuszt.

Dr. Hegedűs György polgármester köszöntötte a megjelenteket, s virágcsokorral külön az ünnepség díszvendégét, *Venczel József özvegyét.*

Keszthelyi Gyula, a Határontúli Magyarok Hivatala főtanácsosa azt emelte ki Venczel József érdemei közül, hogy *„a trianoni traumába tespedt magyarságnak bebizonyította, lehetséges a fennmaradás, sőt a fejlődés".* A tudós sorsa tipikusan romániai magyar értelmiségi sors, több mint egy évtizedet ült börtönben, „végigjárta a maga keresztútját az erdélyi Golgotán".

Székely András Bertalan, az emlékülés egyik kezdeményezője, irányítója a korabeli magyar falukutatásról szóló előadásában *az alkotó tudóst méltatta,* aki „a monografikus kutatás legmódszeresebb hagyományát" teremtette meg.

Dr. Csőgör Lajos a Bolyai egyetemért Venczel Józseffel közösen tett erőfeszítéseket ismertette, ezt követte a kolozsvári tudós, *dr. Gáll Ernő* előadása, Az önismeret venczeli modellje címen.

Dr. Várhegyi István politológus, a Saar-vidéki egyetem tanára, Venczel egykori rabtársa, az erdélyi szellemi élet szervezőjére, a korra és a munkatársakra emlékezett: „Egy lelkes fiatalokból álló csoport megpróbált a múló idő után futni, s a múlt magyar faluját, társadalmát bemutatni. Venczel József számot vetett a megkésett történelmi helyzettel, hogy a magyar falu elsodródott, épp ezért kereste a megoldást, miképp lehetne a széttagolt erdélyi társadalmat közösséggé formálni."

„Mikor lelkem
roskadozva vittem,
jött s átölelt az Isten."
— illenek sorsára,

küzdelmére Ady sorai, fejezte be a professzor.

Dr. Péterfalvy András Brüsszelben élő professzor, aki Kolozsvárott a Báthory líceumban létrehozta a Venczel József alapítványt, a „két ikercsillagot", Márton Áron püspököt és Venczel Józsefet így jellemezte: „A kemény Csíkország formálta őket, nem tanulták Erdélyt, hanem beleszülettek."

Dr. Tóth Sándor a nemzet humanizációs funkciójáról, a Sövényfalváról érkezett *Sándor Attila* egy erdélyi faluban tapasztalható ortodox-református vallási kölcsönhatásokról, *Mirnics Károly* újvidéki tudós a vajdasági magyarság népmozgalmi folyamatairól tartott beszámolót.

Az emlékülés rövid szünetében az Országos Széchenyi Könyvtár által összeállított dokumentumkiállítást nyitotta meg a házigazda művelődési központ igazgatója, *Szőke Emil.*

Demeter Mária a magyarországi nemzetiségekről és *Vörös Dezső* Heves mezőváros első világháború előtti fejlődéséről tartott előadásaival zárult a tudományos emlékülés.

Gondolatok a traktormúzeumban

Ebédre a város lát vendégül a helyi mezőgazdasági szakiskola étkezdéjében. A tanintézet ápolt parkjában harminc-negyven éves traktorok egy letűnt kor mementóiként dacolnak az idő vasfogával, és ismeretlen rongálópusztító szenvedélyével. Mintha a jelen mezőgazdasági állapotát, a földet művelni akaró ember konokságát látnám az acélban, vasban, s a festék kopásával egy reményekkel kecsegtető hamis korszak illúzióinak lassú elmúlását. *Heves, a város* is, mely házait tekintve *inkább egy óriási falu,* és a megye is *jól élt a mezőgazdaságból,* dinnyéjét nemcsak a fővárosban, de a Balaton partján is szívesen fogyasztották. *Ma* az apró falvak sokasága súlyosan depresszsiós körzet, *a munkanélküliség háromszorosa az országos átlagnak,* a mezőgazdaság válsága bénítólag hat mindenféle vállalkozásra.

Nem gondolkozhatom tovább a nehézipar egykori büszkeségei között, buszra kell szállnunk, következik Venczel József emlékművének avatása a *régi vásártéren.*

A kemény bazaltkövekből épített szimbolikus szikla oldalában helyezték el *Vetró András* szobrásznak a falukutatót ábrázoló dombormüvét, mellé *Csathó András* fafaragó két kopjafáját. Mindkét művész Háromszéken élt, tőszomszédok voltak, de csak az emlékmű állításakor tudták meg, hogy immáron alkotótársak is. *Czókné Varga Rita* tervező-építész a kőbányából maga szállíttatta és válogatta a kődarabokat, finom érzékkel alkotta meg a kompozíciót.

A város polgármesterének avatóbeszéde után *Czire Dénes* az Erdélyi Világszövetség Magyarországi Szervezetének nevében méltatta Venczel József életét a környékbeli lakosokkal megsokasodott tömeg előtt.

Visszatérvén a művelődési központba, következett Venczel József darabjának, *a Misztériumjátéknak könyvbemutatója.* A kötet illusztrációit szintén erdélyi művész, *Gálfy-Bódi Tamás* készítette, s Heves város önkormányzata gondozta a kiadást.

Az eseményekkel zsúfolt napon csak most jut ideje a polgármesternek arra, hogy néhány percig beszélgessünk.

— Miért állított emléket a város, melynek látszólag semmi kapcsolódása nincs Venczel József személyéhez, illetve Erdélyhez?

— Barátom, Székely András Bertalan hívta fel figyelmem az erdélyi tudós munkásságára, s a tőle kapott irodalmat tanulmányozva jutottam arra az elhatározásra, hogy itt az anyaországban méltó emlékművet kell kapnia. Másrészt sokan *fontosnak tartjuk a kapcsolattartást Erdéllyel,* hisz csak *így tudjuk fenntartani* az ott élő testvéreinkben *a magyarságtudatot.* Nagyon sok erdélyi származású ember él közöttünk. Legyen az emlékmű zarándokhelyük!

Az emlékmű avatása

— Lesz-e folytatása a mai napnak?

— Jövőre egy parkot szeretnénk kialakítani az emlékmű körül. Terveink szerint öt év múlva a Venczel József nyomdokán haladó szociológusok és szociográfusok egy tudományos ülésen beszámolnak munkájukról, tapasztalataikról. Ekkor már nemcsak az erdélyi falvak kutatójára emlékeznénk, de az iskolát teremtő tudósra is.

Taps a templomban

Leszállt az est, s a város római katolikus temploma beírta nevét a magyar színháztörténelembe.

Az oltár előtti jelzésszerű színpadon *Kovács József* plébános atya köszöntő szavai után *az egri Gárdonyi Géza Színház, az Egri Színműhely művészei és a Gyöngyösi Pedagógus Kórus ősbemutatót tartottak, Sziki Károly rendezésében* a falukutató tudós majd feledésbe vesző darabját, a *Misztériumjátékot* adták elő.

Közel másfél órát tartott a csoda. A színészek az utolsó képbe merevedve mozdulatlanul várták, hogy a közönség felocsúdjék a varázslatból. Tán egy hosszú perc is áhítatos csendben telt el, mire felzúgott a taps.

Kassovitz László

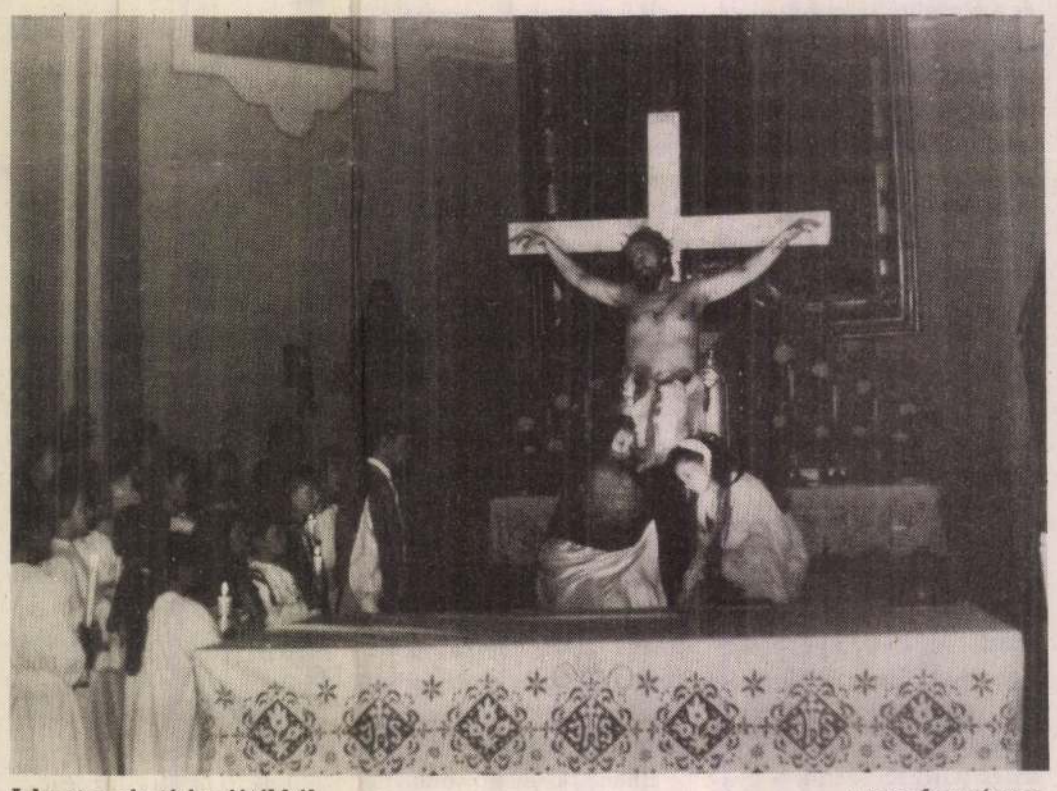

Jelenet a misztériumjátékból

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Vetro Artur

grafikus

Szül. 1919. Temesvár

l.

A román népköztársaság művészeti kiáll. a Nemzeti Szalonban. Bp. 1950

20. l.

Szénásy, Budapest.

Nichtantisztelt Doktor Úr!

Igen lekötelezne, ha oly az szíves lenne ezlem tudatni, hogy mikorra remélhetem a kiszt átvételét. A. is vidéken szeretném kivinni, de esse nem nyílik oszakran alkalom. Sürgetésinem óhajtom a munkát, szíveten várok türelemmel, mert hiszen az a legfontosabb, hogy a szolgálás hartós legyen.

Őszinte tisztelettel kisz bíve

Bp. 1936. I. 22.

Dr Radványi Tibi

VETRÓ Artúr *60, 61, 77, 90, 112, 113*
Temesvár, 1919. augusztus 30.
Képz. Főisk. Bpest, szobrász

Banner Erdély

VETRÓ BODONI Zsuzsa *141*
Kolozsvár, 1951. július 25.
IA Képz. Főisk. Kvár, grafikus

Banner Erdély

<Vetró Sándor József>

rajztanár Cegléden
1898–1900 cikkte
Kozt.

<> A rajztanárképe-
sités új tervezete.
A Magyar Rajzta-
nárok Orsz. Egyesületé-
nek Értesitője.
1900. 8. sz.

Bal :

PODLUSSÁNYI
LAJOS IV. ÉVES
DÍSZÍTŐ FESTŐ

Jobb :

SZABÓ I.
GUSZTÁV
IV. ÉVES
DÍSZÍTŐ FESTŐ

NÁR : DOMANOVSZKY ENDRE
ÁR : HARANGHY JENŐ

Vetró Sándor József

irod
2

Hollós K.: A rajztanárok és a szépírás. A Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületének Értesítője. 1900. 260-261 l.

TERMÉSZET UTÁNI RAJZ ÉS FESTÉS, LÁ
RAJZOLÁS TÖRTÉNELMI STÍLUSOKBAN. TA

Vetró Sándor fényk.

A Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületének megalakulása után (1898) élénk részt vett az egyesület életében.

A Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületének Értesítője. 1899. 159. l. (Titkári jelentés.)

Ismeri a gáztűzhely előnyeit?

Nincs korom, hamu és tüzelőhordás

Gyors és tiszta

Egyszerü a kezelése

(Vetró Sándor József)

rajztanár cikke

⟨ ⟩: A Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületének Értesítője 1899. 147–151. l.

A cikknek címe nincs

első rendes szerkesztőségi helyisége. Két egész szoba, rendes iróasztalokkal és székekkkel. Ez az akkori ujságirók szemében valóságos kéjlak volt, ha tekintetbe vesszük, hogy a Kolozsvári Friss Ujság szerkesztősége például egy nyomdaból nyiló kamrában volt, benne két kecskelábra fektetett deszkalappal és két székkel. Ezen a rögtönzött asztalon folyt a szerkesztés és Csokonai Vitéz Mihály jóvoltából olyan költői rendetlenség honolt rajta, hogy amikor Csokonai Vitéz Mihály egyik osztrák szoldateszkaellenes kirohanása után egy közös hadseregbeli őrnagy kopogott be a «szerkesztőségbe» elégtételért, merev waffenrokba öltözve, ugy elállt a lélekzete az ott látottakra, hogy szó nélkül sarkon fordult és az elégtételkérés elmaradt.

Ebben az időben már Kolozsvárott müködött két érdekes és jellegzetes ujságiró, Richtzeit Artur és Szász Ödön. Amikor ők feltüntek, az Ujság, Gombos lapja már Héderváry Lehel kezébe került, a Friss Ujságot pedig Kun Béla jelenlegi hódmezővásárhelyi országgyülési képviselő szerkesztette, mint ifju jogszigorló. Kolozsvárt akkoriban árasztották el a jogszigorlók, mert

Vetró Sándor József

rajztanár

meghalt 1904-ben

Közelebbi dátum

Legutóbb Szegeden működött

Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületének Értesítője

1904. VII. 65. l. 73. l.

az Alpokalja tája? Hogyan utazunk Budapestről Szombathelyre?

árvíz. A faluk tehát nem a folyók mellé, hanem a kavicsterraszok lejtőire épültek.

A kavicsos fennsík legnagyobb része termékeny vidék; csak a durva kavicsos területeken telepítettek tölgyeseket, gyertyánosokat. A Rába jobbpartján emelkedő *Kemeneshátat* jórészt erdők fedik. Ez a táj ma a Dunántúl egyik legerdősebb vidéke.

Az Alpokalja sűrűn benépesült terület; a faluk többnyire kicsinyek, de a fontosabb átkelőhelyeken mezővárosokat is találunk. Ilyen az élénk forgalmú *Körmend*, a gyáriparral bíró *Sárvár*, a sopronmegyei részen *Csepreg*. Mind fontos utak találkozásánál települ. Város csak egy van az egész vidéken: *Szombathely*, Vas-megye székhelye, a Dunántúl Ny-i részének legnépesebb és legforgalmasabb helye. Határváros, s ezt gazdasági élete megsínyli.

A Rábától K-re lankás vidék terül el, ebből emelkedik ki a *Ság* és a két *Somló* bazaltos kúpja. Keletkezésük hasonló a balatonfelvidéki vulkános kúpokéhoz. Oldalaikon híres borok teremnek. Népesebb település csak *Celldömölk*, közlekedési csomópont, de ez csak annyit jelent, hogy lakosai között sok a vasutas.

Feladat. Mely vármegyék területére esik a Magyar-Alpok és

ndium, XIV. század.

Biharvármegye, 332. szám. — Gerevich
PA, 258. l. — Őszi kiállítás, 1930. Ipolyi,
164. szám. — Gerevich, Ipolyi

Vetró Sándor

Kacsatanulmány
rajz, repr

Emlmintart

1888.

mi majdnem hihetetlen volt előtte, és ő, ő azért jött, hogy kigyógyitsa Hannát káprázatából s megmondja neki azt, mit még soha senkinek sem beszélt el.

A leány pár pillanatig némán, örömben úszva szemlélte Waldaut, mintha nem tudna betelni nézésével, s várta, mit fog az neki mondani. Mellé ült, egészen közelébe, és miután Waldau nem szólt, ki nem tudta mivel kezdje beszédét, melegen mondta:

Vetró Sándor

Szül. Hódmezővásárhelyen

1870. Rkath. - Eretts.

1887/88 I. I. szakosztály

1887/88 II " "

1888/9 I. II " "

1888/89 II " "

Hubay Jenő: Cremonai hegedűs cr.

operája VIII. 11.

Vetró Sándor

1887/88 – 1891/92

Ferképzőmfoiskövk

145. l.

VÉTSEY MIKLÓS br. és neje

1852

144. szept. 17. B Vétsey Miklós Luther és Kálvin arczképeit Ajándékozza a múzeumnak

191. nov. 20. B. Vécsey Miklósné született Markovics Vilma a szerencsétlen Marie Antoinette hárfáját ajándékozá a n. múzeumnak
Szerzemény

MűvtörtÉrt. 1330 1:2 131.

A liturgia előkészülete, a pr
a lándzsára. Az itt bemutatott dar
tagolt nyélből és pengéből áll. Ez
adományozójának monogramja áll.

Az oltárasztalon ezen kivül n
kötelezően két gyertyatartó, másre
nácska, vagy csésze, olykor díszes
stb. azonban ezek formája többnyi
nált, általánosan ismert tárgytipu

lakosságnak.

Ló a bérházban

Mutatóba mindjárt egy köteg, az Aszódi és Gyáli útról érkezett boríték: *gyógyszertárat, orvosi rendelőt kérnek a lakosok, nincs egyetlenegy sem a környéken.* A levél aljára odakerül a tanács megjegyzése: *»A lakótelep felépülésekor megoldjuk a kérdést.«* Az osztályvezető bólint, igen, a panasztevők hamar választ kapnak, amint felépül az Üllői úti nagy lakótelep — s már készül javában! —, lesz elegendő gyógyszertár, orvosi rendelő.

— *Ezek itt a »kis ügyek«* — hajtogat egy levélcsomót Földvári Irma. — Látszólag nagyon kis részletkérdések, mégis legalább két-háromezer embert bosszantanak. A Haller utcából és a Ferenc körúti házakból írják: *nem takarítanak a házfelügyelők, szemetesek, piszkosak a házak.* Ilyen esetekben, sajnos, meg kell elégednünk a figyelmeztetéssel, a házfelügyelőket nem tudjuk leváltani, mert nincs elég lakás cserelakásként. Másik gondunk: rengeteg a patkány a kerületben — különösen az

rom év alatt *javaslatukra több korszerű tisztítóberendezést is* építettek. Az építési osztály sem tudja már *jövőre* beépíttetni az Üllői úti »foghíjakat«, és azt a harmincezer lakást, amennyire még szükség volna a kerületben. *De mennyi munkáról, mennyi probléma elintézéséről beszélnek mégis a levelek aljára odavetett kis megjegyzések.*

— A levélírók sokszor azzal vádolnak bennünket, hogy hiábavalóságokra fecséreljük a pénzt, ahelyett, hogy lakásokat építenénk — jegyzi meg kissé keserűen *Szurmay Ferenc*, az építési osztály vezetője. — Annyi pénzünk még sokáig nem lesz, hogy mindenkinek neki megfelelő lakást építsünk. De — s a nagy falitérképre mutat. Ferencváros kihúzott kontúriaira — százával voltak leveleink, amelyek elkeseregték: körengetegben élünk — *mire parkokat csináltunk a gyerekeknek, kilenc parkot létesítettünk a Ferencvárosban, majdnem semmiből.* Itt az a panaszos levélhalom, a kerületi utcák állapotát kifogásolják, tehát *nemrégiben mencsináltattuk az útburkola-*

,,ACEELMUEVEK — RIMAMURAANYI-SALGOTARJAANI VASMUE RT BUDAPEST NAADOR U 36 — STOP — Mecenzefen Hommen-voelgyi kezeleesi eepueletuenket kompresszorral egyuett ma eejjel partizaanok felrobbantottaak — STOP‘‘

3801/BI 357/1944. XI. 9. — Tárgy (Betreff): Szlovákiai helyzetjelentés. Vasheggyel csak telefonon lehet beszélni, mert ott *partizánok vannak*...

3801/XI. 22, 1944. Sebespataktól teljesen el vagyunk zárva, ott *partizánok vannak.*

Piros szalagok Sajóvölgyén

Táviratok, jelentések. Gépelve, vagy a távírószalag ragasztott csíkjain. Némelyiken keresztben ceruzával odavetett szignálás: *»Sajnálattal tudomásul vettük.«* A szlovákiai partizánfelkelés parazsa forrósítja a levegőt Rózsnyótól Losoncig. És a Rimamurányihoz a drótok végtelen útjain futnak a jelentések: *»Sajóvölgyén a katonák, csendőrök, pénzügyőrök piros kendőket és szalagokat hordanak...«*

A pozsonyi párttörténeti intézetben őrzött iratcsomók, az izgatott táviratok nyomán szinte térképet lehetne rajzolni arról, merre jártak a partizánok. A Rimamurányi idegszálai minden piros kendő és minden géppisztolyszó nyomán görcsösen megrándultak és jelezték a veszedelmet. A Rimamurányi idegszálai jól működtek. Csak egyet nem tudtak: hogy nem minden szlovák partizán *szlovák.* Nem tudták, hogy Mecenzéf környékén *német* munkások géppisztolyai kattognak. És hogy Nagyszlaboson és Alsósajón a *Petőfi-brigád* verekszik, amelyet egy *Fábry József* nevű zömök, szőke férfi vezet — egy rozsnyói kőműves. Csak most nem szülővárosából érkezett...

A Rákóczi-induló

Hanem Tridubyból. Triduby — a Három Tölgy — kis falu Zólyom és Besztercebánya között; s nagyszerű füves legelőjéből nagyszerű repülőtér lett. A környéken 1944. szeptember 19 éjszakáján nagy meglepetés érhette az erdő madarait. Újfajta kollégák érkeztek az égből. *Mind fütyültek...* Egy dallamot mind: a Rákóczi-induló *első taktusát.* »Magyarok Istene, rontsd a labanc hadát«...

Ez volt a megbeszélt jel. És jöttek az ejtőernyőből éppen kibontakozott férfiak: *Fábry, Pataki Pál*, a migléci parasztfiú, *Gyenes, Dajkó* zászlós... Pár nap múlva a zólyomi vár ismét kuruc-tanyává vált öreg falai között találkoztak egyre szélesedő csoportjuk új tagjaival: a Horthy-hadsereget faképnél hagyott magyarokkal, szlovákokkal és megindultak a hegyeken át, Losonc, azután a gömöri hegyek, Dobsina, Rozsnyó irányába. Amerre mentek: röpcédulák szólaltak meg a kerítéseken és jártak kézről kézre a kis parasztházakban. Robbantak a lőszervonatok. *Réthi János* volt szakaszvezető a feled—füleki vonalon röpít a levegőbe két tucat muníciós vagont, *Matejkó Zoltánék* a krasznahorkai vártól alig kőhajításnyira intézik el a teherautókat — feszültség pattog, szikrázik a környéken és a felderítésre induló Wehrmacht- és SS-alakulatok büntetőexpedíciói majdnem mindig az üres levegőbe ütnek.

A hadtörténetben — és a második világháború partizánharcainak krónikájában — természetesen mindez csak kis epizód. De a magyar partizánok történetében se *eléggé* ismert lapok. Ki tud például a járásnyi nagyságú partizánvidékről, amely szilárdan, szervezett közigazgatással a Fábry-csoport katonai hatalmát támasztotta alá és Csetnek, Nagyszlabos, Csernalehota környékén, a Kakas-hegy minden lejtőjén, a hegyoldalak minden házikójában otthonává vált a szabadságharcosoknak?

Partizán-vidék, közigazgatással

Ez a vidék ma is emlékezik. A nagyszlabosi (Slavosovce) papírgyár nyomdájában megmutatják a nyomdagépet, amelyen a partizánok felhívásai, röpiratai, igazolványai készültek. *Trajba Martin*, a helyi nemzeti tanács akkori elnöke a hústól a szalonnáig és a liszttől a tejig mindent megszerzett a partizánoknak...

Milyen széles volt Fábryék »kádertartaléka«! Az említett Pataki mindenképpen *haza akart jönni tizenhét éves kis szívszerelméhez* Miglécre. Kassa mellé — hát így került a Magyarországra induló ejtőernyősök közé. A többi: hogy kemény harcossá, a törzs főnökévé vált (alig hinné az ember a csendesszavú, mosolygós traktorosról) — már *»magától jött«*. Mások, mint *Marmorstein* vagy *Deutsch*, munkaszolgálatból szöktek és a puszta életükkel jöttek — nem sok fogalmuk volt a harcokról, de *lett.* A Rozsnyó környéki bányászok a Rimamurányi

(November 23—24-én találkozót tartanak a magyar partizánok.)

RT uraitól elszenvedett keserű éveket hozták »hozományként« a Petőfi-osztagba. A régi mozgalmi emberek, mint *Dusza László*, a politikai tapasztalatot. Az »öreg tizenkilencesek« mint *Blahota* bácsi, a kérlelhetetlenséget — a fiatalok, mint a nyilasok kezére került, vértanúhalált halt kassai diák *Mátray Laci*, a kristálytiszta szívet és lángoló lelkesedést.

Győzelmek és áldozatok

A szovjet csapatok beérkezéséig verekedtek. Néha szétoszolva, amikor a hadihelyzet úgy követelte, néha egységesen, erősen, a vidék gazdáiként. Volt, amikor megrohamoztak és felrobbantottak Rudnokfürdőn egy *»Fehér cinege«* nevű fasiszta támaszpontot — volt, amikor némán, befelé hulló könnyekkel hallgatták a hírt, hogy *Adler Károlyt* »Otyec«-et, Dobsinán a főtéren meggyilkolták a kivezényelt lakosság nagy négyszögében Hitler hóhérai.

Adler fogtechnikus volt; Mátray Laci diák; Matejkó bányász; Pataki parasztember; Fábry kőműves. Mind a kétszáz név sehol sincs felírva — nem készíthet statisztikát a brigád összetételéről senki. Még arról se, hány volt közülük magyar, szlovák, cseh vagy szerb anyanyelvű. Csak *egyetlen* rubrika bizonyos minden név mellett:

Hazafiak, kemény férfiak voltak valamennyien.

Baktai Ferenc

A dolgozók igazságérzetének mérlegén

Érzékeny, bonyolult műszer az emberi lélek. Nincs olyan statisztikus, aki számot tudna adni arról, mennyi bánatot, keserűséget okozunk kölcsönösen egymásnak egy-egy meggondolatlan cselekedettel, intézkedéssel, aki meg tudná mondani, milyen magas az a gát, amelyet ily módon emelünk előrehaladásunk, a párt politikájának megvalósítása elé!

A TEB döntése után...

Hála a munkáshatalomnak, hazánkban megszűnt a létbizonytalanság. A gyárak, intézmények munkásai, tisztviselői nincsenek *jogilag* kiszolgáltatva a kiskirálykodásra hajlamos vezetők kénye-kedvének. A munkaviszonnyal kapcsolatos kérdéseket törvény szabályozza. Nyugodtan állíthatjuk már ezt. Ám utána azt is hozzátehetjük: *a párt- és az államvezetés helyes politikáján, tiszta szándékán gyakran ejtenek csorbát egyes ügyintézők.*

A MÁVAG-ban történt. Átszervezésre hivatkozva, négy idős asszony bocsátottak el. A TEB nem fogadta el az indokot. Jogtalannak minősítette a gyár igazgatójának eljárását. Megállapította: a szóban levők a törvény védelmét élvezik mindannyian csökkent munkaképességűek, nyugdíjjogosultságukhoz nem hiányzik több öt esztendőnél. A vállalat kénytelen volt visszafogadni az említetteket. *Öltözőőri, takarítói beosztásukat azonban nem sokáig élvezhették.* Rövid időn belül *segédmunkásokká* »nevezték ki« őket. Helyesebben csak akarták. Nem fogadták el ugyanis a felkínált beosztást. Ezt mondották: — Nem futja rá az erőnkből. Erre *»alkalmatlanság«* címén csukták be mögöttük a gyár kapuját.

Faragó Anna gépmunkást ugyancsak átszervezés címén bocsátották el a Forgácsoló Szerszámok Gyárából. A TEB nem fogadta el az indokot. Magára hagyottan, egyedül neveli kistestvéreit, ipari betegségben szenved — méltánylást érdemel. A vállalat kénytelen volt visszafogadni őt. Két-három hét telt el, amikor ismételten felmondottak neki: *»Az ellenforradalmi események során tanúsított magatartása miatt munkakörének betöltésére alkalmatlan.«* Igazságtalannak, megbélyegzőnek tartotta a döntést. A TEB-hez fordult. A tanúk vallomása alapján bebizonyosodott: Faragó Anna a *rosszindulat áldozatává vált.* Tett ugyan egy-két elítélendő, meggondolatlan kijelentést — de nem ellenforradalmár. Mivel nem kívánt előző munkahelyére visszatérni, a TEB csupán *munkakönyvi bejegyzése módosítására* utasította a Forgácsoló Szerszámok Gyárának vezetőségét.

Tóth János Láng-gyári gyártástervező tortúrája az előbbinek fordítottjaként indult. Őt politikai magatartására hivatkozva mozdították el beosztásából — ez év szeptemberében. A bizonyítás során egy gombostűfejnyi tényt sem voltak képesek előkaparni. A TEB ülésén szinte nevetségbe fulladt a vád. *»Nono, azért ön is követett el hibákat...«* Ennyi maradt a komor paragrafusok mögé rejtett *»indokolásból«*. A gyár vezetősége *belátta*, hogy hibát követett el, s hajlandónak mutatkozott reá, hogy az elbocsátás indokát — *»átszervezés miatt«-ra* változtassa. A TEB azonban kötelezte a vállalatot Tóth János visszavételére.

Aki tekintélyt véd — és bakot lő

Az indítóokokról beszélgettünk. — Miért lőnek esetenként bakot, miért látják be csak nagy nehezen — vagy sehogy sem — tévedésüket egyes ügyintézők?

— Néhány vezető azt gondolja: *tekintélyének árt*, ha módosítja intézkedését. Fűt-fát megmozgat, próbálkozik, *bújócskázik a paragrafusok között, mielőtt cselekvésre szánja magát.* A TEB tanácsvezetői jellemzik így a helyzetet.

Mondjuk ki magyarul: az ilyen cselekedet hatásában sokszor megközelíti a politikai kártevés fogalmát. *Embereket riaszt el tőlünk, csökkenti tömegbázisunkat, ellenkezik a párt politikájával!*

Gondolkozzunk csak: árt-e vagy használ ügyünknek a Forgácsoló Szerszámok Gyára ügyintézőinek szóban levő, utólag benyújtott számlája, a Láng-gyáriak alaptalan vádaskodása, majd »nagylelkűsége«, a törvényes lehetőségek olyan kihasználása, amely éppen ellentétes a törvények *szellemével.*

A felelet csak egyértelmű lehet. Az ilyen gyakorlat, játszadozás a jogszabályokkal — még ha szerencsére elszórtan érvényesül is —, *fékje a kölcsönös bizalom és együttműködés növekedésének, megdézsmálja előrehaladásunk aranyfedezetét, sérti a munkások, a becsületes dolgozók igazságérzetét!*

Macsári Károly

URALI TÁNC — LONDONBAN. A napokban kezdte meg vendégszereplését a londoni Royal Színházban a Szovjetunió egyik legjobb ének- és táncegyüttese, az Urali Népi Ének- és Táncegyüttes. — Ira Szaltikova és V. Izmagyelov táncszáma

zásért, amivel népét előbbre vihette a haladás útján. Ady látta a forradalmi összetűzéseket, nem kapcsolta ki a magyar problémát a világforradalom ügyéből. Elsősorban a szomszéd népekkel és a hazai idegen ajkú népekkel közös sorsunkat nézte, nemzeti és társadalmi fejlődésünk elválaszthatatlan közösségét. De *magyar forradalomért harcolt, a magyar nép eljövendő országáért, hogy az az úri Magyarország lerombolásával megszülessen.* Ady harca szociális, forradalmi szabadságharc volt. A költőnek az orosz forradalomról írott cikkei és jegyzetei tiszta és világos ítéletmondások voltak az akkori világ felett.

A továbbiakban Bölöni György idézte Ady Endre 1905-ben írt cikkét: »*Ha Oroszországnak módjában volna bennünket új demokráciához és kultúrához juttatni, öröm volna, s biztos volna. Oroszországnak nincs nagyobb érdeke, mint egy szép, gazdag, demokratikus Magyarország.*«

— *Néhány év alatt Ady csodálatos költészetet teremtett* — hangzott tovább az ünnepi beszéd. — Lassacskán elfogadták líráját, újszerű, merész verseit, de annál nagyobb dühvel fordultak az úri rendet ostorozó versei ellen, amelyekből megérezték a fenyegető forradalmat. *A haladó értelmiség és*

Ünnepelünk...

Szűkebb szülőföldje, a szilágysági Érmellék, s a városok, hol diák volt, újságíróskodott: Adyfalva, Nagykároly, Zilah, Nagyvárad — ünnepelnek. Ady éppúgy a magyar irodalomé, mint minden nép olyan fiáé, aki szereti az írott szó szépségeit, de szereti mindenekfelett az emberiséget.

Az eszmék, amelyekért harcolt, valósággá váltak. Harcolt a dolgozó ember jogaiért, hogy nekik is joguk legyen a szebb élethez és szavuk saját sorsuk irányításához. Beteljesedett. Harcolt a kizsákmányolás ellen. Harca diadalt aratott a földkerekség jelentékeny részén. Az együttélő, de bár egymástól földrajzilag távol is élő emberteremtményeknek testvérisége is bekövetkezett a valóságban a földgolyó keleti felén. Élete utolsó négy, legmegpróbáltatottabb esztendejében minden erejét latbavetette az imperializmus céltalan embermészárlása ellen. Alkonyodó életében még megadatott neki az első világháború becstelen kimúlását meglátni, de minden leleplező, jövőbe mutató prófétái sem voltak képesek megátolni a húsz évvel később reánkszakadt második emberírtás szörnyűségeit.

De a háborús bűnösök utódainak jövője befellegzett, le-

TABÉRY GÉZA:

Emléke legyen számunkra a pajzs...

alkonyult és alkonyul a napja az ember ember által való kizsákmányolásának. Vele szemben felkelt, mind magasabbra hág a horizont fölé, s mind több és több milliókra árad sugaraival az a nap, amelyet forradalmár költőnk négy évtizeddel ezelőtt megénekelt, s ha majd zenitre ér; nem fog többé emberi világtájon álmodni a nyomor és megszűnik a népek rettegése új — különös nyáréjszakák eljövetelétől.

A romániai Ady-ünnepségek kapcsán Nagyváradon felállítják Ady Endre márványszobrát. A szobor a város egyik főterét díszíti majd, amelyet ugyancsak a nagy költőről neveztek el. A nagyváradi Ady-szobrot Vetró Artur kolozsvári szobrászművész készítette

Ady eszméi diadalmaskodnak. Diadaluk fénye születésének 80. évfordulóján különösképp sugárzik Nagyváradra is. Ha nem is bölcsője, de első magasbalendítője volt századeleji városunk az ő gyönyörű ívű kiteljesedésének. Itt nyíltak rá szemei először az idejétmúlt társadalmi rendszer ellentmondásaira és bűneire. A kiváltságos jólét mellett itt döbbent rá a proletár-nyomorra, a hangzatos nacionalista és felekezetieskedő jelszavak mögött itt pillantotta meg az önző osztályérdekeket, hátterükben pedig a szörnyű örvény mélységeit, amelyek sodrába sikoltó figyelmeztetései ellenére, új katasztrofális terheltséggel hullottak bele az embermilliók. Itt nyílt ki szívében lángvörössé az érzelem, amely líráját az újkori magyar irodalom legcsodálatosabb költeményeire szólaltatta. Kivételes adottságain kívül felszárnyalásának érdeme nem kismértékben illeti az akkori Váradot és Váradnak azokat az embereit, akiknek körében a hepe-hupás szülőpátriárkájának »parasztzsályája« száz esztendőkben egyetlen egyszer kibomló, tündöklletes virággá átvarázsolódott. Ő jövendölte meg nekünk zord időkben a sok szegény legénynek szabadulására jelt adó páva felszállását és tartotta a hitet: »másképp lesz holnap«. Frigyládaként szivét akkor is küldte dübörgő ezer munkásvéreinek, amikor az opportunista szociáldemokrata pártvezetők csalárd tervükkel éket akartak verni közé s a dolgozó tömegek közé. Öklét Csák Máté földjén felemelte, kiáltotta népének: »Veletek száguld, vív, ujjong a lelkem: véreim, magyar proletárok.« Ha gyökerében változott is azóta a világ, ne tévesszük most szem elől, hogy hajszálgyökerei kidöntött fáknak is csírát adnak. Mindkét oldalú gyökérmaradványok újrasarjadása halálán túl is tanácsot ad Dunának, Oltnak egyforma hangján az eszmebarikádok tetejéről. Ady emléke legyen számunkra a pajzs az eltemetett múlt feltámadási kísérletei ellen. Az Ady hetei minden napján idézzük hát elégszer nem ismételhetően az ő szavait, emlékezetét.

A mai Nagyvárad tisztelettel hajtja meg vörös zászlaját a tegnap Nagyváradának csillagok csillagát váró Ady Endréje előtt.

Nagyvárad,
1957. november 21.

KÓNYA LAJOS:

Az Ady-kiállításon

Ne áltassuk magunkat azzal, hogy Ady költői nagyságához és forradalmi természetéhez méltó helyet tölt be a mai Magyarország szellemi életében. Sokszor megelégedtünk annyival, hogy néhány tőle származó idézettel igazoljuk magunkat, s a teljes gazdagság, amit életműve jelent, szinte halványodni kezdett az elmúlt években. Ne keressük most ennek okait. Nem tudom, a mai fiatalság hogy van vele, nekünk lelkes és lázas korszak volt Ady felfedezése. Az iskolai tankönyvnek — jó eset volt, ha egyáltalán megemlítette — csak fintorai voltak hozzá. De összegyűjtött verseinek kötete kézről kézre járt az osztályban, felrázta leikismeretünket, izgató tájakra ragadott, s szenvedélyével és borongásaival, forró hitével és ostoros indulataival hangot adott minden érzésnek, mely alaktalan ködként gomolygott még bennünk. Ő volt nekünk a XX. század, a modern költő, aki emberségben és magyarságban, idegességben és nyugalomban, eszményekben és elszánásokban mindazt adta, amire vágytunk.

Majdnem ez az ifjúkor támad fel bennünk, amíg az Irodalmi Múzeumban rendezett Ady-kiállítás termeit rójuk. Megvallom, nekem egy kicsit még furcsa Adyval múzeumban, kiállítási csarnokokban találkoznom, jóllehet, nem ismertem őt, s valójában kortársak sem vagyunk. Vibráló, lázas és gyújtó egyéniségétől idegennek tűnik minden konvenció, s a vitrinek szigorú fegyelme. De bele kell nyugodnom: Ady klasszikus, abban az értelemben is, hogy idestova negyven esztendeje halott. S a kiállítás nagyon szép, szinte megható.

Az ilyen gyűjtemények értelme abban van, hogy tapintható emberi közelségbe hozzák a halhatatlanokat, akiket elragadtatottságunkban hajlandók vagyunk emberfelettivé eszményített régiókban látni, megfosztva őket kedves földi tárgyaiktól, anyakönyvi kivonataiktól és szenvedélyeiktől. Ady még élhetne: nem egy kortársa és barátja szemléli e gyűjtemény kiállított darabjait. Éppen egy vitrin fölé hajolok, amelyben a költő cigarettatárcája látható, selyemkendők, hajfürtök, egy kis kék szélű csésze társaságában, amikor mögöttem vitatkozni kezd néhány tiszteletre méltó öreg. — Igen, ezt a verset ott írta meg, aztán összegyűrte és eldobta — hallom, s felkapom a fejem. Milyen fontossá vált ez az akkor valószínűleg lényegtelennek tűnő mozzanat! Vajon nem kellene-e ebből a törődésből addig is előlegezni valamit, míg élnek a költők? — gondolom kissé fanyarul. Mert nemcsak temetni és emlékezni kellene tudnunk.

Mindössze 41 év van a megsárgult zsoltáros könyv és a szépen faragott fejfa között — de micsoda 41 év ez! —, s szimbólumnak is megindító ez a két ereklye, mely közrefogja a kiállítás egész anyagát, azaz a költő mozgalmas életét, Váradot, Zilahot és Debrecent, délszaki vágyakat és Párizs »Bakonyát«. Valahonnan el kell indulnia mindenkinek, és Érmindszent a lehető legjobb indulás, amit talán semmi sem jelképezhetne jobban Szenczi Molnár Albert ódon zsoltárainál. Van a kiállításon egy kedves fénykép, amihez visszavisszatér az ember. Együtt ül az Ady-család Érmindszenten, az ősi ház fala előtt, az udvaron, egy asztal körül. Egy konok, bajuszos magyar, fából faragott, kemény arc: ez az apa, aki a »Krisztus-kereszt az erdőn« című versben sírkertet mér, s aki itt valahová századok mélyére néz, vasból való tekintetével. Aztán egy kis öregasszony, ki csak azért élt, hogy »ő szülje az átok sarját erre a bús magyar földre, az új hangú tehetetlent, pacsirtaálcás sirályt«. Lombok hajolnak föléjük, melyek átszűrik a fehér falról verődő fényt, ahogy ülnek a kerti asztal körül. Ady zömöken, kissé ernyedten terpeszkedik a széken, törzsét karjánál fogva függesztvén a támlára, mint aki mozdíthatatlanul otthon van, lelkén átzuhognak az ősi föld színei, ízei és illatai.

»*Csicsijgat, csittit, csókol, altat*
S szent, békés, falusi hatalmak
Ülnek majd a szívemre.«

Mennyi fénykép és mennyi emlék! Léda és Csinszka, barátok és küzdőtársak, a váradi Holnap köre, párizsi utcák és szállodai szobák, zengő katedrális-csodák és apró, falusi viskók! Szinte magyarázó ábrákul szolgálnak egy életmű szövegéhez, melynél szebben sehol sem fogalmazták meg magyarság és Európa sajátos viszonyának fájdalmas-gyönyörű, büszke és szégyellnivaló, felemelő és lesújtó mozzanatait. Engem az efféle gyűjteményekben talán fényképeknél, festményeknél és könyveknél jobban, a tárgyak indítanak meg. A székek, amelyeken a költő ült, a pamlag, melyre fáradtan ledőlt, a vén almárium, melynek fiókjai emlékeznek ujjaink tapintására, s a kis íróasztal, melynek fedőlapjába — kissé elmosódottan, mint a nemzedékek koptatta iskolapadok feliratai — bele van karcolva: Ady Endre. S az órák, amelyek a rostáló időt mérték valaha: az érmindszenti láncos falióra, s a Párizsban vásárolt, üvegburával védett órák, melyeken megállt a megfoghatatlan és könyörtelen idő. Mint a Rippl-Rónai csodálatos interieurjén, e lágy pasztell kőkemény, hamvas színeiben. Sajnos, az élet ritka pillanatokban ilyen. Fényképek kietlen tájain, melyeket immár »terepnek« kell mondanunk, tábornokok kémlelnek messzire, s Tisza Istvánon, a geszti bolondon sem fog egyelőre semmi átok — a háború, melyet a költő érez, gyűlöl és meg szeretne állítani, feltartóztathatatlan.

Egy rózsaszín sorozólevél tanúsága szerint — ó, hogy meg tudnak dicsőülni ilyen jelentéktelen és gyűlöletes cédulák is! — Ady Endre százhetven centiméter magas, és »népfelkelő-szolgálatra« alkalmas. S a képek már sebesült katonákat ábrázolnak, mankókra támaszkodó, vén bakákat, akiknek ajkáról lefonnyadt a nóta. S Ady arca, ez a csodálatos, égő, nagy mandulaszemeket keretező arc egyre megtörtebb, mintha a nemzet sorsát viselnék torzuló vonásai. Csak ez a látomásokra termett szem süt át minden átkon és tragédián — látja és jelzi a forradalmat. Mert már csak a proletárok, kiket véreinek nevez, képesek megváltani ezt az átokverte Hunniát.

Milyen gazdag egy milliók kínját-vágyát élő emberi élet, és milyen sok belefér szűkre szabott negyvenegy évbe — ezt kísérli meg bemutatni ez a kiállítás. Adynak már a halált hozza 1919. Fáradt, hirtelen megöregedő arc tekint ránk az utolsó fényképről. Aztán: halottaság, halotti maszk, s Csorba Géza gyönyörű síremlék-szobra. S végül a kiállítás legmegrázóbb darabjainak egyike, a hatalmas fejfa.

»A. B. F. R. A. (Azaz: a Boldog Feltámadás Reménye Alatt.) Itt nyugszik az Úrban néhai Ady Endre. Élt 41 évet. Megh. 1919 Jan. 27. Béke poraira.«

A Tiszántúl kálvinista temetőiben látni ilyen fejfákat.

Költő barátom szemét elfutja a könny. Észre sem vesszük, kiürült a terem. — Holnap is nézhetik — tessékel ki bennünket tapintatosan a teremőr. Megdörzsöljük a szemünket. Adyval találkoztunk.

Mind sűrűbben elő kell venni csodálatos írásait. Nála nagyobbat és szebbet aligha álmodott valaki ezen az »elvadult tájon«. Ősi ízeket hozott s a legkorszerűbb európai eszméket hirdette — megszegényíti, aki csak az egyik oldalát hajlandó tudomásul venni. Sokhúrú lantján a teljes emberség dallama zeng örök érvénnyel.

például. Vagy a »még torzóbbak«. A műhely és műfaj nélkül maradt Bornemiszák, névtelen erdélyi emlékírók. Fokozott rokonszenvvel kell rájuk gondolni, miközben egészen mást csinálunk." Paradox módon azonban, ha a jelen vagy a jövő még „íratlan" magyar irodalma felől tekintem Mészöly alkotásait, akkor sokkal kevésbé tűnik a mű egyedülvalónak. Ahogy ő maga megfogalmazta – „... az irodalomnak a holnap tradícióját kell kitapintania, ha tartósat akar mondani a saját jelen idejéről." Mészöly ezt a tradíciót, ezt az „iskolát" megteremtette, a ma „fiatal" írói – Lengyel Péter, Nádas Péter és a többiek – így vagy úgy tanultak-tanulnak tőle; hatását nem lehet kikerülni, ha mással nem, akkor írói magatartásának legalább azzal az elemével mindenképpen szembe kell nézniük a mai és a holnapi íróknak, melyet a *kísérletezés nyitottságá*nak nevezhetnék. Nyilván az sem véletlen, hogy a távoli múltból Mészöly azokhoz az említett írókhoz vonzódik, akik szakítottak vagy megpróbáltak szakítani a konvenciókkal, ha némelyikük belepusztult is. De Csáth is, a Cholnokyak is rést ütöttek, s így mehetett Mészöly „az ütött résen tovább"; a maiak már az általa nyitott-tágított réseken haladnak előre.

Mészöly arcképének elemeit egyetlen fő vonás rendezi össze, alakítja téveszthetetlenül olyanná, amilyennek a művekből ránk tekint. Az „arc" tragikus, mert „tulajdonosának" meg kellett szabadulnia minden bizonyosságtól ahhoz, hogy viszonylagosan tisztán szemlélhesse a valóságot. Ezzel persze fogódzók nélkül áll a világban, magára hagyatva, „történet" nélkül. S a tragikum paradoxona, hogy pontosan ebből az állapotból kell „elmesélnie" a „történetet". A tragikus én előtt így peregnek a maguk objektivitásában a valóság jelenetei egymás után, egymás mellett – mégis vízió ez, mert a tragikus tudat hasítja ki azokat a valóságrészleteket, melyek végül is művé, formává alakulnak. Ez vagy, ilyen vagy – mondják az alkotások –, nem tehetek mást, csak leírhatlak szigorúan, pontosan, fegyelmezetten és engedmények nélkül. E tragikum alkotórésze a hallgatás, a csönd is, mely Mészöly visszafogott írásainak mélyen húzódó feszültségét adja; az a csönd, mely a valóságrészek összeillesztése között lebeg, mely abból az írói magatartásból születik: beszélni kell, a látványt el kell mondani, de nem szükséges kommentálni. A tragikus tudat Mészölynél így válik egy furcsa, paradox agnoszticizmussá. Miközben látszólag lemond a valóság tökéletes megismerhetőségéről, értelmezéséről, azzal, hogy leírja – s nem utalja létét transzcendens világba – egyúttal mégis ehhez az *evilági* valósághoz visz közelebb. S éppen itt rejtőzködik humanizmusának lényege: sem az illúziók bornírt birodalmába menekülni, sem föladni és elhallgatni nem szabad. „De mit tehetünk többet? Többet nem. Csak azt, hogy keresünk tovább." Ez az etika és a tehetség emelte Mészölyt a mai magyar irodalom legjelentősebb írói közé.

*

A magyar irodalom, a magyar kultúra legjobbjai évszázadok óta egyszerre próbálják meghatározni létüket a hazában és a „nagyvilágban". Sokan, sokféleképpen fogalmazták már meg ezt az összetartozást; számomra rejtőzködő elkötelezettségével Mészöly Miklós – önmagához hűen – szikár és egyszerű szavai a legszebbek közül valók: „Itt élek, dolgozom. Megjelenek. Szenvedélyesen az érdekel, ami itt történik. A legintimebben itt áll rendelkezésemre az emberiség."

KISS KÁROLY

Mint eleven szén,

avagy szabálytalan beszélgetés Szabó T. Attilával

Vetró Artúr vázlata Szabó T. Attila szoborportréjához

1981. január 12-dikén tölti be 75. életévét Szabó T. Attila, aki minden remekműnél nagyobb remeket alkotott számunkra.

Kevés műről lehet ilyen tévedhetetlen bizonyossággal kiállítani a maradandóságra szóló útlevelet, de az ő munkája, amelynek anyagát, a szavakat szinte szemenként kalászolta össze vagy búvárolta föl, tehát az *Erdélyi Magyar Szótörténeti Tár* eddig megjelent két kötete alapján nyilvánvaló, hogy remekmű születésének vagyunk tanúi. Nemcsak útlevelet a maradandóságra, de már vízumot is kapott a halhatatlanságba. A készülő *Szótörténeti Tár*nak mindössze egyötöde, amit ma naponta elő-elővehetek, de ha fáradt vagyok vagy ideges, ez a két kötet úgy felüdít, mint Arany János vagy egy hűs erdei forrás.

Sok cikket, méltató tanulmányt írtak mostanában a *Szótörténeti Tár* jelentőségéről, sok szép dicséretet kapott Szabó T. Attila áldozatos munkája. Nem a méltatások számát igyekszem gyarapítani, amikor megkísérlem felsorolni, mi mindent is csinál még, miközben – 55 éven át! – írogatta, gyűjtögette és rendezgette céduláit. Volt levéltáros, tanított középiskolában, majd az egyetemen, tevékeny irányító szerepe volt az erdélyi falukutató mozgalomban; néprajzi vizsgálódásai, művelődéstörténeti tanulmányai, akárcsak településtörténeti monográfiái alapvető jelentőségűek. Már ifjú korában is nagy hatással volt nemzedéktársaira, értékelő-bíráló írásokkal pallérozta őket, majd később fiatal tudósok nemzedékei nevelődtek az ő iskolájában.

Mire ezek a sorok megjelennek, csaknem másfél éve lesz, hogy kolozsvári lakásán fölkereshettem. Nemcsak a *Szótörténeti Tár* szerkesztődik abban a hajlékban, ott állnak glédában a kiadásra váró *Erdélyi Helynévtörténeti Adattár* dobozai. Nyolcvan dobozban – Beszterce–Naszód, Brassó, Fogaras, Szeben és Hunyad-megye helynév-adatain kívül – mintegy hétszázezer erdélyi helynevet tartalmaznak. Ezeket is Szabó T. Attila gyűjtötte össze, s ez a szenvedélye 19 éves korától mindmáig tart.

véljük, ezáltal kevesebb [illegible]

másrészt, ilyen formán a csoportok minden tagja fokozottabb mértékben érzi sajátjának a csoport munkatervét, hiszen részt vett a kialakításában. Csaknem mindegyik csoport már az egész évre – jövő őszig – részletesen kidolgozta a tervét.

Sajnos, a román és magyar színjátszó gárdánknak nagy nehézséget okoz a műsor kiválasztása. Íróink kevés olyan színdarabot írtak, amit munkásszínjátszók is könnyen előadhatnak.

Elsősorban a vígjátékok hiányoznak. Ugyancsak kevés a kórusmű, a könnyen énekelhető dalok száma. Ha a mi gyárainkban ezrek kérik ezeket, tudjuk, hogy országos viszonylatban milliós közönség igényli, sok ezer műkedvelő színész, dalos akarja őket előadni.

Ami az olvasmányokat illeti, elértük, hogy új regényeink majdnem mindenike közérthető, *mindenkié*. A versek nagy része is tetszik, főleg azoknak, akik szeretnek hangosan verset mondani, és ilyenek sokan vannak. Kollektív látogatásokon számos kiállítást tekintettünk meg, s alig volt kép vagy szobor, amely ne lett volna érthető számukra. Nem beszélek a színházi előadásokról, amelyeknek igényes közönsége vagyunk. Talán a nehéz zene az a terület, amely minálunk nem vonz nagyszámú közönséget. Az operaelőadások viszont nagyon népszerűek.

*

MŰVELŐDÉSI ÚTJÁRATUNKRA azzal indultunk volt el, hogy megnézzük, milyen mértékben szolgálja a kolozsvári üzemekben a sokrétű szakszervezeti művelődési tevékenység a kommunista ember formálását. A kérdésre válaszolni nem egyszerű dolog.

Mindenekelőtt találkoztunk számos kommunistával, aki munkástársainak nevelésén fáradozik: lendületes, kitartó tevékenységet folytatnak, amiről csak nagy szerénységgel beszélnek. Közöttük van Butyka Klára, aki az ankét kedvéért sem hajlandó egy percre sem felborítani a munkafegyelmet és „Spiró mama", aki túl van az ötvenen, de ma is fáradhatatlanul tanítja a fiatalokat táncolni, színművet előadni, mókázni, ott van Pop Ioan, aki minden csütörtökön új és új ötlettel neveli a vasasifjakat, Baranyai József, a főszerepeket játszó, munkásból lett főkönyvelő, Ceteraș Vilma szakszervezeti aktivista, vagy Német István alapszervezeti titkár, aki rengeteg elfoglaltsága mellett azzal is példát mutat a többieknek, hogy részt vesz a munkásdalárdában. S éppen csak néhányat említettünk meg azok közül a kommunisták közül, akikkel találkoztunk, s akik fáradságot nem kímélve nevelik munkástársaikat.

Az új évad tervei azt igazolják, hogy a pártszervezetek figyelemmel kísérik, irányítják a munkásművelődés ügyét, hogy a szakszervezetek sokkal módszeresebben foglalkoznak a tömegművelődés kérdéseivel. A terveket áberebben, körültekintőbben állították össze, a sekélyes, üres, léha „szórakoztatást" kiseprik és igényes, öntudatos, a dolgozó nép szemléletével és érdekeivel azonosuló művészet foglalja el a helyét.

Biztató jelenség, hogy bármennyire jelentős részét alkotja is ma már a munkásság, a dolgozók tömege színházainak, operáink, hangversenyeink, múzeumaink és tárlataink, könyvtáraink közönségének, ezzel nem szűnik meg az érdeklődése a saját munkahelyén folyó kulturális tevékenység iránt, inkább fokozódik és főként igényesebbé válik ezen a téren is.

Hogy a további tervek mint válnak valóra – arra csak későbbi munkásművelődési ankétjaink során remélünk választ kapni.

BARABÁSI ERZSÉBET

---

is olvastuk – [illegible] magyar tolmácsol[illegible]
mással nemes versenyben – csak kényeztessen[illegible]
jesen soha ki nem aknázható egyetlen lángés[illegible]
hozzásegít ahhoz, hogy az általunk eddig is
Puskint még mélyebben megértsük, költői pél[illegible]
lyezzük. Mert Puskin igazság- és szabadságszer[illegible]
fiassága sosem eltűnő erény; életéből, élmény[illegible]
dalmiságából mindig okul is az utókor.

* *Puskin: Versek; Franyó Zoltán fordítása; Az Orosz Könyv kiadása*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TUNK, KOLOZSVÁR

1958 OKT – 2

10

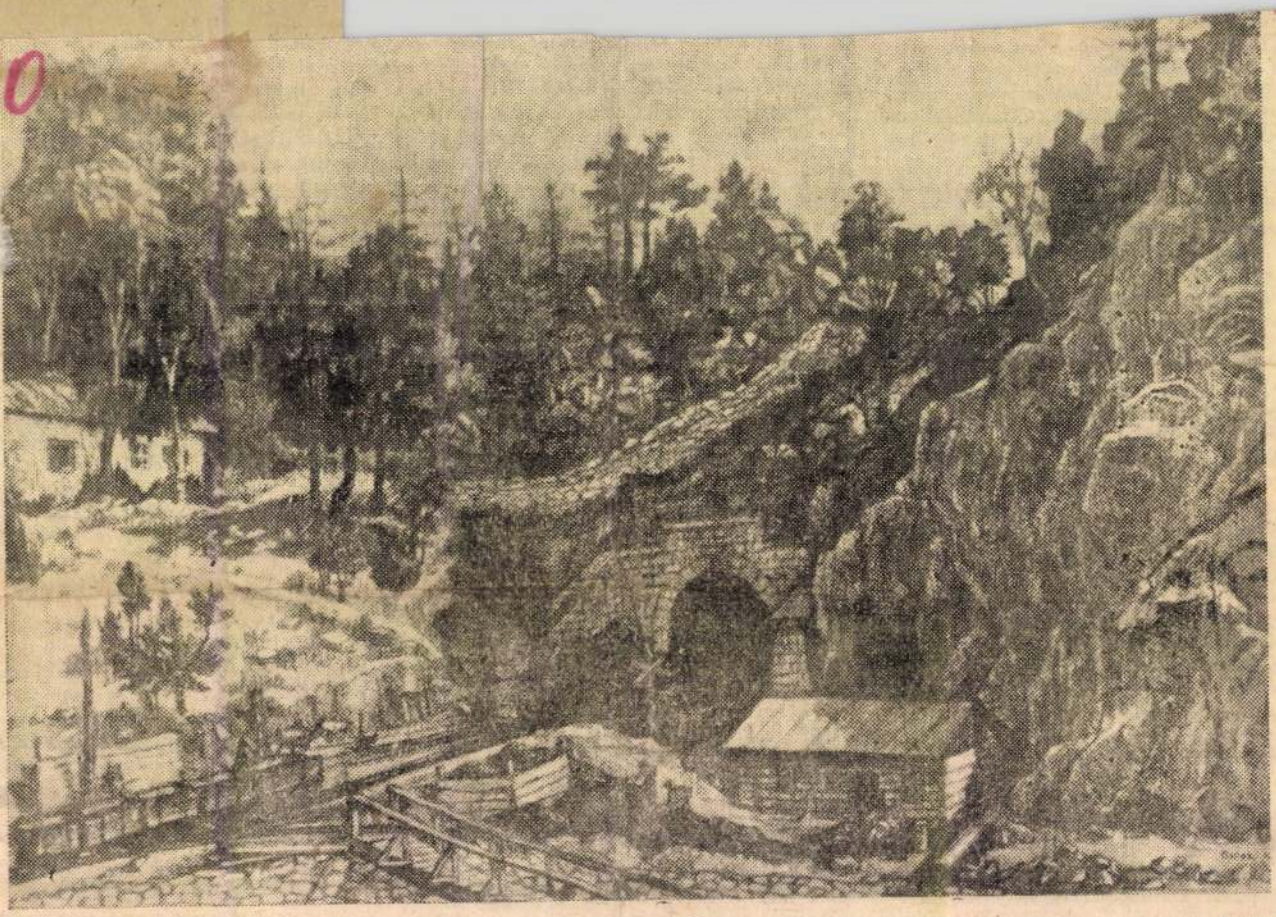

VETRO ARTUR

Békás

ceau ghem. Baţii se sprijinea cu ambele capete pe mîini, iar genunchii atîrnau de el ca rufele pe sfoară. Il puneau jos şi-l băteau la tălpi cu frînghii ude. Dar gîndurile nu pot ieşi din om odată cu sîngele. Grozav e făcut omul!

După asta îl aruncau aşa ghem, în celulă şi-l ţineau fără apă, fără hrană, douăzeci şi patru... treizecişişase... patruzecişiopt de ore... pînă îşi muşca genunchii de durere şi lacrimi de sînge îi ţîşneau din ochi...

O piatră lovi gratiile celulei. Era prietenul său care făcea de pază în curtea interioară. Un tutungiu de pe Pantelimon. Îi dăruia tutun, mîncare. El lăsa de-a lungul zidului o sfoară pe care o smulsese din saltea şi la capătul căreia lega o piatră. Cînd o trăgea înapoi, în loc de piatră era o bucată de pîine, un pachet de tutun. Uneori trăgea greu. De sfoară atîrna o gamelă cu ciorbă caldă. Dar gamela nu trecea prin ochiurile gratiilor. Vira lingura printre fiare şi o ducea tremurînd la buze...

Acum, în noaptea dinaintea morţii nu-i mai era foame. Se auzi a doua pietricică izbind gratiile. Rămase nemişcat, cu ochii căscaţi de spaima morţii apropiate. Nu voia nimic.

Aşa se scurseră ceasurile. Uneori i se părea că murise de mult.

Intr-un tîrziu se apropie de gratii şi lăsă sfoara încet spre pămînt. Cînd o trase sus, apucă cu degete reci un pachet de tutun.

Se întoarse iar în pat şi fumă ţigară după ţigară, gol de gînduri.

Şi iar se scurse vremea...

Deodată, se auzi lărmăraie în curtea interioară, împuşcături, se aprinseră luminile, cineva făcu un foc de vreascuri, oamenii îşi aruncau capelele în aer, zbierau, cîntau...

Işi înfipse obrazul între gratii, înnebunit de cele ce se petreceau şi al căror rost nu-l înţelegea, cu inima bătîndu-i de spaimă şi de speranţe nebune.

O piatră îl izbi în obraz:

— Vasileee! băi Vasileee!... armistiţiul, băi...

Nu plînse. Nu rise. Căzu ca un butuc pe pat. Adormi.

X

...Cînd ieşi pe poarta închisorii, prietenul său alergă vijelios spre el. Il luă în braţe şi-l bătu pe umeri în neştire, fără să scoată o vorbă. Apoi îl privi în faţă şi păli.

— Băi... — rosti bîlbîindu-se, tu ştii... ţi-au albit tîmplele.

XI

...Undeva în Munţii Apuseni. După ce se stinse şuierul ultimului obuz, sună atacul. Ostaşii sovietici şi romîni umplură tăcerile de piatră cu un „Uraaa!" asurzitor şi ca un val verde se rostogoliră pe stîncile golaşe cu armele automate în bătaie.

Un om cu tîmplele cărunte sărea din piatră în piatră şi urla cu ochii ieşiţi din orbite:

— **Trage-n fasciştii!... Trage-n fasciştii!...**

Anii grei, monotoni, petrecuţi departe de meleagurile natale, departe de poporul său care abia îl cunoscuse şi începuse a îndrăgi să-l iubească, îi ridică în faţă întrebări apre. „Timpul petrecut în emigraţie a fost cea mai grea perioadă din viaţa mea. Acolo am înţeles ce înseamnă să fii paria, să fii om rupt de patrie, un om neînsemnat şi sterp, de care nimeni n-are niciodată nevoie". A învins artistul. Marele artist din Tolstoi. De sub condeiul său iese fermecătoarea nuvelă autobiografică „Copilăria lui Nichita"; de sub condeiul artistului chinuit de dorul patriei. Şi aşa ia naştere şi primul volum din viitoarea trilogie „Calvarul". Este o primă mare „universitate" a lui. Cu ascuţime, el ridică mari probleme sociale: soarta poporului rus, revoluţia. Oglindind, scriitorul se autooglindeşte; căutînd rezolvarea destinelor din carte, îşi caută rezolvarea propriului destin. Destinul?...

IVriza, în chipul cel mai potrivit, înseşi temele lui Alexei Tolstoi, caracterizare la care — împlinind-o astfel — ar mai trebui adăugat şi „monumentale". „Petru I", e drept, aşează în prim plan figura puternică, progresistă, a ţarului; dar romanul, în sine, cuprinde planuri mult mai vaste — întreaga societate a vremii, de la omul simplu rus, Fedca-spală-te-cu-noroi, pînă la ţarevina Sofia. Astfel, cartea nu este o simplă povestire a vieţii lui Petru I, ci, în complexitatea ei, o afirmare a geniului creator al poporului rus — cu atîta tărie reliefat în acele împrejurări istorice. In „Calvarul"

Kliment Tacev

Inima

Parcă ieri mai trăznea septembrista furtună
Camioane vuiau şi-n al prafului nor,
Eu, la nouăşpe ani, cu pistolul, sub lună,
Cu rucsacul, mergeam tot pe urmele lor.

Scăpărau stele-n cer, pe pămînt — licuricii...
Ne simţeam pe atunci şi voioşi, dar şi trişti.
Vîntul ţării la piept stringea-n braţe voinicii
Dar din noi, mulţi tovarăşi cădeau pe mirişti.

Aruncîndu-mi mantaua cu găuri de gloanţe
Am pornit mai departe cu trenul prin gări.
Şi cîntarea în slăvi clocotea de speranţe.
Ca o mare-necînd munţi şi codri şi zări

Şi pe unde treceam, pe cîmpii sau pe dealuri
Şuieratul de tren chiuia-n trecători.
Ca o plasă de-argint licăreau lungi canaluri
Noi mergeam fără-odihnă, din noapte în zori

Parcă ieri azvîrleam o manta ciuruită,
Parcă ieri prin pădurea de-aici treceam drept
— O tu, inimă, cum nu te-opreşti obosită
Cum mai baţi, cînd pun palma, în stînga, pe piept?

Tu mă scoli de cu noapte-n a zorilor rouă
Să pornesc cel dintîi înainte la drum,
Să mă mîngîie lin o priveliştе nouă.
Şi uzinele noastre cu plete de fum...

Lung, sirenele cheamă pădure şi lanuri
Şi sălbaticul iureş de rîuri adînci.
Astăzi inima-mi bate-n aprinsele flamuri,
Fluturate de noi în septembre, pe stînci.

O, tu, inima mea, cînd avea-vei odihnă?
Tu zvîcneai mohorîţi cînd eram, sau voioşi.
Am trăit anii crunţi, făr'de tihnă,
Dar vin alţii, măreţi, însoriţi, luminoşi!

Traducere din limba bulgară de GEORGE DAN

C

Cine-a-nceput acest
Cine trezeşte în suf
Peste întinderi de g
Şuieră, şuieră cîntu

Cîntul mă duce-nap
Mîn pe răzoare, c-o
Şi gleznele sîngeră
Mi-i părul murdar,

Iat-o pe mama, cu
Işi leagă bănuţii-n
Ştiu tata, pe coji de
Făcîndu-şi ţigări di

Iată, prin sat, se a
Cînd vine însoţit de
Pe porţile şurii sig
Să nu aibă de acum

Peste întinderi de
Şuieră, şuieră cîntu
Cine-a-nceput acest
Cine trezeşte în suf

Tot mai slab se aude
El se pierde neclar
Dar rămas nesfîrşit
Cîntul acesta cîntat

Vîntul clatină grîul,
Şi prin spice se ncu
Mamă! Ce cînţi p
Să cînţi pîn-la capă

E cîntecul strigăt ce
Şi sufletul nostru r
Eu capu-mi ridic şi
Şi-n preajmă cresc v

Traducere din limba

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KRT 9—11
Telefon: 227-651, 221-285
CONTEMPORANUL BUKAREST
Vetró Artur
1955 FEB 25.

Képzőművészet
Történelmi kompozíció kérdései

610

Discuții*)

Tot despre compoziția istorică

Paul Constantin

Articolul sculptorului Ștefan Csorvássy din numărul trecut al „Contemporanului" ridica, între altele, o problemă foarte justă care cere unele adăugiri la cele scrise de mine sub titlul **„Ce fel de compoziție istorică ne trebuie ?"**. Spațiul redus pe care mi l-a putut acorda revista m-a obligat la scurtarea textului, în așa fel încît unele idei au rămas insuficient lămurite, cu atît mai mult cu cît ele nu au fost nici ilustrate prin exemplele unor opere.

De aceea repet că eu socotesc valabilă inspirația istorică, indiferent de epocă, dacă ea este privită de pe pozițiile realismului socialist — chiar dacă, în ansamblu, **consider de imperioasă necesitate abordarea pe o scară cît mai largă a temelor din istoria clasei noastre muncitoare.**

Este știut că întotdeauna marii maeștri au militat pentru țeluri contemporane prin operele inspirate din istorie. Faptul că artiștii Renașterii italiene, inspirîndu-se din istoria biblică, reprezentau de pildă atît de frecvent tema „David învinge pe Goliat", nu este lipsit de semnificație. Maeștri ca Verocchio, Donatello sau Michelangelo, povesteau prin astfel de opere locuitorilor tinerelor comune eliberate despre superioritatea rațiunii asupra violenței, despre lumina nouă ce învingea bezna medievală. Iar dacă vom lua două pilde mai apropiate nouă, opera lui Vasili Suricov și cea a lui Theodor Aman, vom vedea că primul a reflectat măreț — în compoziții unde poporul este principalul erou, ca „Dimineața execuției streliților" sau „Boleroaica Morozova"— nu numai evenimentul istoric, ci mai ales o stare de spirit, probleme de viață care agitau norodul rus în veacul al XIX-lea; iar marele nostru clasic, prin chipul lui Tudor Vladimirescu sau prin compozițiile din istoria lui Mihai Viteazul, înflăcăra sufletele contemporanilor lui, pline de dorința unirii și a eliberării de sub jugul turcesc.

Unii dintre artiștii noștri au arătat în anii trecuți cum pot fi abordate cu succes teme din trecutul nostru mai îndepărtat. Compoziții emoționante ca „Pintea Gheorghe judecînd un boier" de talentatul sculptor Géza Vida — laureat al Premiului de Stat —, „Ion Vodă cel Cumplit la Cahul" de pictorul Gh. Labin, care, în pofida unor lipsuri în unitatea exprimării plastice, mobilizează puternic, precum și alte lucrări, găsesc drumul spre sufletele oamenilor, înflăcărează conștiința patriotică, ajutîndu-i în efortul de edificare a vieții noi și libere.

Opere remarcabile, inspirate din istoria noastră mai veche, s-au prezentat și în actuala Expoziție anuală a artelor plastice. Printre ele se înscrie compoziția a doi tineri sculptori ieșeni, Vl. Florea și V. Condurache, un altorelief de mari dimensiuni intitulat „Ștefan cel Mare și plăieșii", care reușește să sugereze viu legătura mareluI

VETRO ARTUR: Gheorghe Doja.

voievod cu poporul. Dar cu toate că tinerii artiști rezolvă cu succes multe dintre dificilele probleme ale altoreliefului, lucrarea suferă încă de deficiențe inerente începutului, mai ales în felul cum sînt redate figurile și chipurile plăieșilor, în nejusta lor dimensionare și în neînțelegerea adevăratei rezolvări perspectivice. O altă sculptură valoroasă, figura lui Gh. Doja-călare, este datorită lui Artur Vetro. Artistul construiește o vibrantă imagine a celui care a condus pe iobagii ardeleni în răscoală, viziunea monumentală, echilibrul și expresivitatea compoziției, situează lucrarea printre statuile ecvestre reușite, din ultimii ani, la noi în țară. Din aceeași epopeică luptă pentru libertatea țăranilor ardeleni se inspiră și sculptorul Ștefan Csorvássy — laureat al premiului de stat — autorul grupului intitulat „Răsculații lui Doja". Ideea compozițională de la care pleacă lucrarea ar fi putut genera o operă foarte avîntată; din păcate însă, dezechilibrul mișcării și cu deosebire conformismul expresiei chipurilor personajelor — asemănătoare între ele, mai mult crispate decît încordate, fără viață interioară — scad mult valoarea creației.

Aporturi pozitive pe linia picturii istorice aduc și unii absolvenți ai Institutului de arte plastice „N. Grigorescu" ca de pildă Marin Petre Constantin, autorul tabloului „Nu trageți !" episod din 1907, lucrare emoționantă mai ales prin concepția ei compozițională și realizarea personajului central ; artistul schematizează însă chipurile majorității celorlalte figuri de țărani, sărăcind mult expresivitatea pînzei. Tot așa, deși cu reale calități de compoziție, lucrarea lui Gh. Costiurin — „Ștefan cel Mare la Vaslui" — nu ajunge la realizare din pricina lipsei de unitate în studiu, a unor efecte teatrale ce rup legătura dintre personaje, ca și dintr-o platitudine a expresiei chipurilor.

★

Adăugînd aceste rînduri la cele scrise în articolul anterior, încerc să subliniez faptul că opera de inspirație istorică poate sta în slujba noului dacă exprimă un conținut socialist, dacă artistul judecă lumea și istoria de pe poziții materialist-dialectice. Cel ce caută să redea în artă trecutul nu trebuie să facă abstracție de etapa în care se găsește azi țara noastră și, subordonîndu-și creația progresului social, să găsească acele momente ale istoriei care îl pot sluji.

Așa privind problema, criteriul de bază al discuției despre genul istoric nu trebuie să fie cu nimic diferit de cel ce îndrumează în general arta și literatura noastră. Aceiași „cui prodest ?" trebuie să însuflețească pe artiști, fie că se inspiră din actualitate, fie din istorie. Dar pentru ca, uniți cu întregul popor în același mare efort de ridicare a lumii noi, artiștii să pună efectiv creația lor în slujba socialismului și a păcii, ei trebue să se apropie mai mult de gîndurile și năzuințele țării : într-un cuvînt, să se situeze mai în actualitate.

*) *Vezi „Contemporanul" nr. 430, 432, 433, 434, 435, 437*

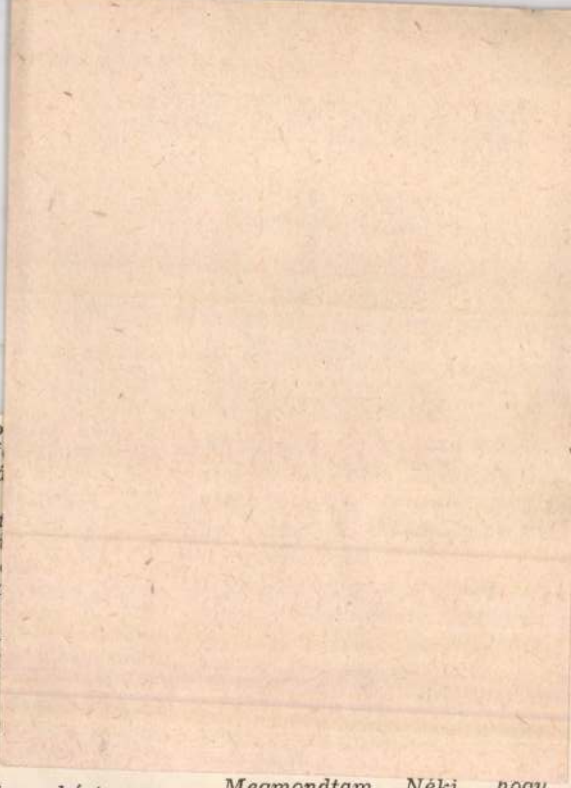

is csak üggyel-b
be járni, vagy f
Máma, szeredá
mentünk el az
egy asztalka elő
pönyeges basa
csát bé, akit ü
Tülem is kér
ber a Portárul,
nék, hunnét jö
magas személl
szót váltani. Én
Nékie nyíltan,
vagyok Terekor
mokos Géza
lenne beszédem.

Erre a főember kérte az básbugságomat bizonyító fermánt, mellyet oda is adtam volt az Terek Császár aláírásával, de ü elolvasván, látszott, hogy meg nem értette, nem tudván terekül. Mindazonáltal úgy tett, mintha az terek fermánok olvasásában járatos lenne, és rövid töprenkedés után kiállított egy menlevelet bébocsáttatásomra.

Én igen hálálkodtam és két pénzt tettem asztalára, de ü azt el nem fogadta, és egyet visszaadott.

Ezután egy labirintba jutottam, hol az, ki nem járatos, minden bizonysággal el nem

Megmondtam Néki, nogy Clemens Mikes vagyok, Rodostóból, de valamikor Zágonban fürösztött meg a bábaasszony.

Az Úr nem mutatott meglepődést, tsak kiizent az embereinek, hogy a mukcsikkal való találkozást tiz perccel elhalogatja.

Ezután megkínált egy kis pohár paloska izű égetett szesszel, mellyet én kénnal, hogy meg ne sértsem, lenyelék.

Ü pedig ezeket mondotta:

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Utunk
1978 XII 29

1024 Vetró Bodoni Zsuzsa

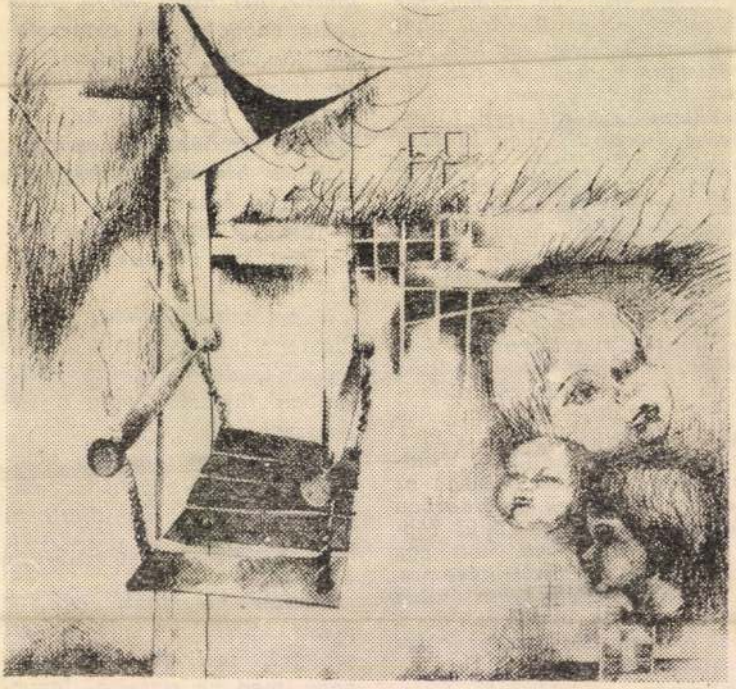

Vetró Bodoni Zsuzsa: Mese

Amit a művészet az utolsó száz esztendőben nálunk leélt, az jóformán egész élete. Ehhez a könyvhöz még hozzá kellene írni, hogy milyen sorsa volt a művészetnek a magyar nemzet történetének kilenc századán keresztül. Nos, nagyon kis könyvet tenne ki ez a história. Azt látnók benne, hogy a magyar föld bizony nem volt a művészetek eldorádója. Nem azért, mintha a magyar fajból hiányoznék a művészi teremtőerő, meg a műalkotás élvezésére, a szép megbecsülésére szolgáló képesség. Éppen nem. Iparművészetünk, különösen az, mely a nép körében maradt, ékes bizonysága annak, hogy a nemzetben igazi művésztehetség rejlik. Főuraink művészi izléssel rendezték be palotáikat és sok pénzt költöttek művészeti dolgokra, persze — idegenre. Mert hát a magyar nép egész története nem volt alkalmas arra, hogy itt valami hatalmas művészet fejlődjék ki. Politikát csinált szinte az egész ezer éven keresztül. Mert hát mást alig is csinálhatott. Az idegen népek folyton irigykedtek erre a tejjel-mézzel folyó földre. A nemzet minden tagjának ugyancsak ki kellett állni a csatatérre, hol mindenkor élesre köszörült fringia villogtatása révén dőlt el a kérdés: kinek legyen e földhöz továbbra is jussa.

Nos hát, mikor saját vérbeli királyai alatt élt és verekedett a politikus magyar nemzet, akkor még meg volt az út arra, hogy művészet nálunk otthont kapjon. Mátyás idejében a művészet Itália után magyar földön volt a legszívesebben látott vendég. Igaz, hogy csak e nagy maecenás bőkezűsége és műszeretete vonzotta az idegen művészeket ide, de nem sok hiányzott abból, hogy a magyar faj is művészi produkció terére lépjen. Csupán békésebb viszonyok s még egy olyanfajta király kellett volna, mint Hollós Mátyás, az igazságos. Így is Felső-Magyarországban a renezánsz építészetnek bizonyos helyi jellegü változata jelent meg s a politikának szerencsésebb fordultával csak egy kis híjja kellett, hogy fejlődés útján magyar stilus jöjjön létre.

De hát Mátyás halála után a politika szekerének rúdja mindinkább — Mohács felé fordult. S másfél századig meg se moccant erről a helyről.

Mikor azután a nemzet a hosszu bűnhődés elteltével fölszabadul a barbár török járom alul, az idegen habsburgházi királyok alatt megint nem tud a kultura útján előrehaladni. Ezt meg az idegen királyok politikája akarta így. Mária Terézia idejében azonban a kultura szellője megint kezd végiglengeni a hazán. Emberek támadnak, kik mind erősebben a nemzet pallérozódását prédikálják.

Mária Terézia testőrifjai indítják meg azt a kulturális evoluciót, melyet nemsokára egy ideig ismét elnyomnak, de már többé ki nem irthatnak. A XIX-ik század elejétől kezdve, bár lassan, de feltartózhatatlanul kezd átmenni a köztudatba az, hogy a magyar nemzet további életének csak egy föltétele van, tudniillik, ha rátér a nyugati civilizáció útjára.

Csupa küzdelmen kellett magukat keresztülvágniok azoknak, kik a kultura előharcosai voltak. Bolyongó árny, meg nem értett, sokszor elhessegetett valami volt a művészet a mi földünkön, szinte a negyvenes évekig.

Amint Szana könyvének ezt az első passzusát olvassuk, meghatva gondolunk azokra a keserves küzdelmekre, melyeket a művészek ezidőben vívtak az egész környezettel. Terméketlen, sziklás talaj volt az, melyen ezek a kezdő művészek mozogtak. Természetesen nem is fejlődhettek ki. Szana nagy szeretettel foglalkozik ezzel a korszakkal. Relativ mértékkel mér s nem a magas kritika hangját használja.

A negyvenes években javulnak a viszonyok. Megalakul a műegylet, melynek első kiállítása iránt nagy volt az érdeklődés, de csakhamar lelohad. Szalmaláng volt az egész. Maga a műegylet sem felel meg a beléje vetett várakozásoknak. Ahelyett, hogy a magyar művészek ügyén segítene, inkább a külföldi művészekhez vonzódik.

A szabadságharc hosszas tespedéssel fenyegette művészetünket. A festők bezárják műtermeiket. Csak nagyon lassan kezd megindulni az érdeklődés. Mert a festők ekkor ugyanazt végezték, mit a költők. Mindnyája történeti festő, valamint a költők is csupa balladákat írtak, melyekben a magyar nemzet mult dicsőségéről zengettek. A történeti képek vigaszt, reményt öntöttek az emberekbe. Reprodukció útján nagy számban terjedtek el.

Ebben a korszakban már igazi tehetségek jelennek meg. Olyan nevek tűnnek elő, mint: *Than* Mór, *Székely* Bertalan, *Madarász* Viktor, *Jankó* János, *Ligeti* Antal.

Az alkotmány visszaállítása nem maradt hatás nélkül a művészeti viszonyokra sem. Művészeink száma szaporodik. A műegylet fölbomlik s helyette megalakul a mostani Képzőművészeti Társulat. A magyar művészek telve ambicióval dolgoznak s a külföldi iskolákba járnak. S szinte egész e század végéig majdnem az összes magyar művészeken meglátszik az idegen hatás. Bécs, München, Düsseldorf s végül Páris, — ezek hatása szinte egymásután kimutatható művészetünkben.

A hetvenes évektől kezdve Szana a saját éle-

el? Higyje el, hogy ha ez a szecessziós világ divatba hozza majd diploma helyett a vizitkártyát s az állam annak fejében is fölfogadja a maga szolgáit, akkor majd a rajztanárok sem esengenek azután a diploma után.

Hogy művészlelkü ember meg kicsoda? Azt mi művészettel foglalkozók tudjuk, hogy még a művészek között is kevesen.

Ami azonban végül megnyugvással tölt el, az nem más, mint amaz értekezleten előforduló egyik-másik hangnak nyugodtsága, illetve a meglevő állapotok reális értékelése. Mint látszik, a művészek sokkal idegesebbek tényleg, mint ahogy beszédjeik elárulják. Izgatottságuk bizonysága a folyó évi november 5-én egybehitt első gyűlés ténye, hol egy tervbe vett terrénumot igyekeztek volna maguknak lefoglalni jóelőre, amely pedig bármily tetszetősnek tűnjék is föl, mégis kivül esik hivatásuk körén s hangjuk nyugodtságát árulja el viszont az, hogy belátták, miszerint az eszme, melyért összegyülekeztek, ma még kivihetetlen.

Ezek után pedig én úgy is mint festő, úgy is mint tanítással foglalkozó, mondhatom, hogy sok szó és tinta elfolyt pár év óta a magyar művészet és művészek érdekében, de azért senkinek sem jutott eszébe a rajznak mint kötelező tárgynak bevitele a középiskolákba. Pedig itt sarkallik a dolog lényege, ez a kezdet kezdete, ez lenne művészeti állapotaink jobbra fordultának első pitymallata. Míg ez meg nem lesz, addig ugyan hiábavaló minden fölügyelet és nem ügyelet.

Dicséretet érdemel e tekintetben ugyancsak a Rajztanár Egyesület, mely egyedül emelte föl szavát a kötelező rajzoktatás behozatala érdekében, midőn a tantervmódosítások folyamatban voltak. Sajnos, eredménytelenül vagy csak nagyon csekélyke eredménynyel, lévén minden egy igenre tíz nem a felelet.

Azonban, ha már mindenáron a rajzoktatási szakfölügyelet rendszeresítésének eszméje kisért, hogy ez a kisérlet ne okozzon esetleges újabb és mondjuk meg mindjárt, hogy tömegesebb kiadást a szakminisztériumnak, bízzon meg egyelőre az ország tíz vagy húsz-huszonöt helyén ugyanannyi rajztanárt e fölügyelettel s ne adjon nekik mást az útiköltségen és napidíjon kivül. Az ügy iránti lelkesedésből, de meg kötelességteljesítésből is szivesen fognak elsőrendü erők e föladatra vállalkozni minden emporiumban.

Így, de csakis így kérünk a szakfölügyeletből! Ellenben, hogy az egész mozgalom csak néhány új egyéniségnek kreáljon búnélküli megélhetést s minden hosszabb szolgálat és tájékozottság nélkül a fejére állítsa egy olyan testületnek, melyet se meg nem kérdeztek, se ki nem hallgattak, az ellen tiltakozunk.

Ha bármely gyakorló művész az ecseten vagy vésőn kivül még szóval is apostolává akar szegődni a művészet propagálásának, igen szép tér és alkalom kinálkozik nekik a munkásokat képző vasárnapi előadásokon, hol tudomásom szerint még nem igen verte el előlük senki a harmatot. Ne hagyjuk ki a nótából ezt az elemet se, mert sohase le tudni, hogy az elvetett mag hol hozza meg a maga bőséges kamatját. Azt az összeget pedig, melyet ez új eszme kivitelére szánt volna a közoktatásügyi minisztérium, fordítsa újabb és újabb művásárlásokra, mert abból nem tíz, de harminc művész is részesülhet több-kevesebb segítségben.

Addig is azonban, míg a viszonyok nem erőltetett és mesterséges, hanem természetes úton odáig juthatnak, hogy örömteljesen tapasztalhatjuk azok javulását, rendeztessék az országban bizonyos számu kerület s azok központjaiban évenkint rajzkiállítás, melyen kötelezve legyen minden rajztanítással foglalkozó iskola legalább pár száz művel résztvenni, vagy annyival, amennyi azon iskola jellegének megfelel. Ha manapság minden iskola megteszi a maga kedvéért, örömestebb megteheti a nemes verseny céljából. Így cselekszik ma majdnem minden iparkamara, s ez a mód a művészi vonatkozásu dolgokban is csak előhaladást eredményezne. Itt aztán kevesebb költséggel és kényelmesen megjelenhetnének művészek, nemművészek egyaránt s elmondhatnák a rajzoktatásra vonatkozó gáncsaikat vagy dícséreteiket. Sőt ez sokkal demokratikusabb volna és inkább megfelelne a művészet demokratikus lényegének, hol több ember szabadon nyilváníthatná véleményét, mint ahol egy pár megbízott referálna kiküldetéséről.

Sok megvitatásra érdemes volna még, hanem azokról majd más alkalommal!

Vetró Sándor József
festő-tanár.

Száz év a magyar művészet történetéből.

— Szana Tamás könyve. —

Őszinte örömmel lapozgattuk ezt a könyvet. Finom lapokon 235 szövegbe hintett képpel és 30 önálló melléklettel kisért szöveg elmondja: minő életet élt a magyar művészet a letünt században. Ez a könyv szinte az egész magyar művészet története. Mert hisz' igazában csak a XIX-ik század az, melyben van magyar művészet s melynek történetében helyet kap.

De tovább menve, vajjon jutott-e eszükbe valaha az összes volt és jelenlegi poétáknak, hogy speciell saját poémáik tanításának mikéntjére nézve szakfelügyelők kiküldését kérelmezték volna? Vagy ama nagyok, kik a történelmet alakítják, fölszólaltak tán valahol a történelem oktatásának irányítását illetőleg?

Nem akarom túlhajtani a dolgot, tehát csak a tárgyilagosság keretében maradok.

Azt mondják némelyek, sőt a baj okát egyenesen ott vélik föltalálhatni, hogy a rajztanárképzés mai állapotában rossz, hibás, hogy a rajztanárképző-intézet csak diplomás tanárokat nevel, nincs bennük művészi lelkület stb. stb. Dehogy, dehogy! Hisz egy-két ember kivételével a rajztanárokat csupa hamisítatlan festő- és szobrászművészek képezik ki, a saját lelküket kölcsönzik az új generációba és nem követek el szerénytelenséget, ha azt állítom, hogy elég sikeresen el is sajátítnak ezek minden művészi fölfogást és technikai ügyességet, dehát az élet, meg a valóság, mely olyan könyörtelenül bánik el mindennel, itt se igen tesz kivételt és az egy fészekben kelt és egy fészekben nevelt művészgenerációt fölosztja két táborra, egyikből alakítván az alkotó művészeket, a másikból az előadókat. Hogy melyik hajt több hasznot, itt nem kutatom. Az előbbi pár lépéssel még megtoldja művészi lelkületének föntartását, azután lassanként elmerül az élet és nélkülözések tengerében és lesz belőle folyton panaszkodó, folyton patvarkodó gárda, kitéve sokszor a koplalásnak is, a másik rész belecsöppenve az úgynevezett szürke professzorok tömegébe, az iskolaportól, no meg az asszimilálódás folytán maga is olyan szürke professzorrá válik. Hanem aztán természettudós legyen ám, aki már ekkor kisüti, hogy ez a kétféle népség egy tojásból kelt!

Hogy éppen a *művész* volna hivatva a fölügyelői szerepkör betöltésére, arról szó sincs; sőt ha már elvben elfogadnók is az úgynevezett szakfelügyelői intézményt, ilyen szakfölügyelők nem lehetnek mások, mint egyedül csak gyakorló rajztanárok, kik ismerik művészetükön felül még a növendékek lelkületét is, ismerik pedagógiai gyakorlataik és sok évi tapasztalataik révén a tanítás minden csínját-binját, annak minden fáradságával együtt, nincs tehát semmi értelme annak az ötletszerü megjelenésnek, hogy az ilyen fölügyelők itt vagy ott egy félórai előadás tartására megjelennek. Azzal az az iskola nem lesz okosabb, mert a művészeti ismeretek közlésében éppen úgy, mint minden máséban, nincs jobb módszer, mint az ugyanazon személy által föntartott folytonosság.

Hogy az a felügyelő holmiféle művészi lelkület teremtésére volna hivatva akár a rajztanárban, akár a tanítványokban, ez fölösleges jó cselekedet. Megvan az a művészi lelkület minden rajztanárban egész teljességében és nagyságában, de sajnos, a jelen oktatási állapotok mellett aludni hagyni kénytelen. Tessék annak érvényesítésére módot nyujtani, meglássák milyen lendületet fog venni a művészet szeretete és pártfogása!

Dehát ha az alkotó művészek most egyszerre annyira nekibuzdultak a művészeti oktatás fölkarolásának, mondják meg, hol voltak a mult évben, mikor a rajztanárok egylete éppen ez ügyben járt-kelt a minisztériumban? Mért nem siettek, hogy legalább vállvetve kiküzdhettek volna valamit a művészet gyakorlati oktatását illetőleg a középiskolákban, honnan mégis csak legnagyobb zöme kerül ki a művelt elemeknek? A középiskolai tanítás legújabb reformja éppen most van folyamatban, az arra vonatkozó intézkedések már szentesítve vannak, tehát egyenlőre az eső utáni köpönyeg maradt meg. Ne kapadozzanak a festéssel foglalkozók holmi felügyelői szerepek elnyerése után, mert más az ő hivatásuk. Szép és nemes. Az effajta kényelmi állás, tessék elhinni, csak a benne megvénülteknek való. Amely festőművész ilyen állásra adná a fejét, az abban a pillanatban megszünnék művész lenni s lenne szintén csak szürke professzor.

Az a hasonlat a vándor-kertészekről és vándor-méhészekről a rajztanítás vándorfelügyelőire nem egészen alkalmazható, mivel úgy a vándor-kertészek, mint a vándorméhészek nem végzett és nem oklevelezett méhészeket és kertészeket tanítanak tudományukra, hanem azon a téren ujoncokat. Már pedig engedelmet, de a rajztanárokat mégse lehet a festés terén ilyeneknek nevezni.

Tudjuk azt nagyon jól, hogy a diplomás egyént nem éppen a diplomája fujja föl nagygyá, vagy éppen kevéssé nagygyá, hanem az élet formálja olyanná, amilyen megállapodott korában lesz. De hogy valakit egy főiskoláról akár évközben, akár egy tisztes munkában befejezett év után vagy mindjárt kurzus után valamelyes útilapuval mondjuk a jelenlegi értelemben diplomával bocsájtanak világgá, azon nincs mit csodálkozni és megütközni, mert az a végzett tanulmánynak éppen olyan díja, mint a napszámosnak szombat este az ő hetibére. Az a diploma lesz az illetőnek egész életén át hű kísérője, kenyérkeresetének alapja, erőssége, mindenekfölött tanubizonysága, hogy az illető sem sinter, sem bakter, hanem vagy ügyvéd vagy tanár vagy tudom is én mi.

Miért fáj az Hock Jánosnak annyira, hogy a rajztanárképzőből diplomás tanárokat bocsátanak

III. évf. Budapest, 1900 december 16. 31. sz.

Műcsarnok

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat lapja

Megjelenik minden hó elsején, a Műcsarnokban rendezett kiállítások ideje alatt minden héten.

Szerkeszti
Ambrozovics Dezső
titkár.

A Társulat tagjai ezt a lapot ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési ára egy évre négy korona.

Művészeti szakfelügyelet.

Néhány hét óta a napilapok művészeti rovatában bizonyos nemü újítási mozgalommal találkozom, mely hivatva lenne első sorban Magyarország rajzoktatását megreformálni, másodsorban éppen ez elsőből kifolyólag művészi állapotaink nyomorúságos voltán javítani.

Hock János erre vonatkozó cikkét olvastam először, de részletesebben csak a Képzőművészek Egyesületének e tárgyban megtartott üléséről szóló tudósításból értesültem, hogy a nevezett mozgalom tulajdonképpeni megindítója egyik miniszteri osztálytanácsosunk, ki már addig is, de mióta tágabb működésre tér nyílt számára a közoktatásügyi miniszterium keretén belől, azóta még fokozott mértékben járult és járul hozzá művészeti ügyeink szanálásához.

Nos hát, én sietek kijelenteni már most, cikkem elején, hogy ez az eszme nem új eszme, mivel ugyanezt az eszmét egy *Gaál* József nevezetü keszthelyi tanár, kit eddig megjelent hirlapi cikkei után itélve igen ideális és elég józanul gondolkodó embernek kell tartanom, még folyó évi január 17-én kelt soraiban fölvetette, az intéző körök figyelmébe ajánlotta s végül a Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének „Értesítő"-jébe közlés végett beküldte. Ez értesítőnek májusi számában meg is jelent, azóta éppen félesztendő telt el, de azért művészeknek, nemművészeknek kisebb gondjuk is nagyobb volt nála, hogy az ott elmondottakról tudomást vegyenek maguknak.

Nem közlöm le az ott elmondottakat, mivel hosszadalmas voltuk miatt nem is tehetném, de akik művészi nyomoruságainknak alfabetáját őszintén meg akarják ismerni, lapozgassanak a fent megjelölt folyóiratnak és többi társainak is belsejében! Sok megszívlelésre méltó van ott elmondva, sok életrevaló és foganatosításra váró eszme van a választmányi jegyzőkönyvekben megörökítve, de amelyeket — sajnos — most mégis ujonnan kell fölfedezni.

Ha a közoktatásügyi minisztérium érdemes osztálytanácsosa művészeti szakfelügyeletre vonatkozó tervezetét innen merítette, úgy csak örülni lehet rajta, mivel ez annak a jele, hogy a magyar rajztanárok egyeseinek és összességének igyekezete nem leszen hiábavaló, mert javaslataik meghallgatásra találnak ott, hol természetszerüen kell is, hogy találjanak. Ha pedig e terve saját elhatározásából fakad, úgy még inkább figyelemreméltó, mert oly húrokat penget, melyek immár többfelől fölhangzó szükségletnek adnak visszatarthatatlan kifejezést.

Nézzük azonban közelebbről, mit céloz ama javaslat! Nem kevesebbet, mint az országnak rajztanítási tekintetben kerületekre való beosztását s ezekbe a kerületekbe rajzoktatási fölügyelők kinevezését. Lehetséges-e ez ilyen értelemben? Nem lehetséges, még pedig azért nem, mert a rajzot ez idők szerint részint kötelezőleg, részint szabadon választhatólag (fakultativ) tanítják a gimnáziumban, reáliskolában, polgári iskolában, népiskolában tanítják mindenrendü és rangu leányiskolában s tanítják mindenféle ipari szakiskolában. Már most kérdem, hogy megfogja-e engedni pl. a kereskedelmi minisztérium, hogy a gondjai és kezelése alatti szakiskolák ügymenetébe a vallásügyi minisztérium közegei beleavatkozzanak? Vagy éppen megfordítva!

Hogyan, hol, kikre és mikre fognak fölügyelni ezek a rajzoktatási fölügyelők?

Hát a főigazgatók, miniszteri biztosok, tanfelügyelők, kik jelenleg e felügyeletet gyakorolják, annyira tudatlanok volnának e tekintetben, hogy a művészeti tárgy mikénti tanításának elbirálásánál még egy fölügyelőre volna szükség az ő tetejükbe? Korántsem. Míg egy iskola keretén belől az összes tanított tárgyaknak — ideértve a művészetieket is — egy egységes kerekded egészet kell képezniök, addig egyugyanazon iskolánál kétféle felügyelő el sem képzelhető. Azt mondhatnák erre a művészeti felügyelők hívei, hogy hiszen a jelenlegi ellenőrző közegek művészi tekintetben nem szakközegek. Nem bizony, de mondhatom, hogy az igyekezetet és helyes munkálkodást éppen úgy meg tudják érteni, mintha csak ők is együtt munkálnának a szaktanárokkal.

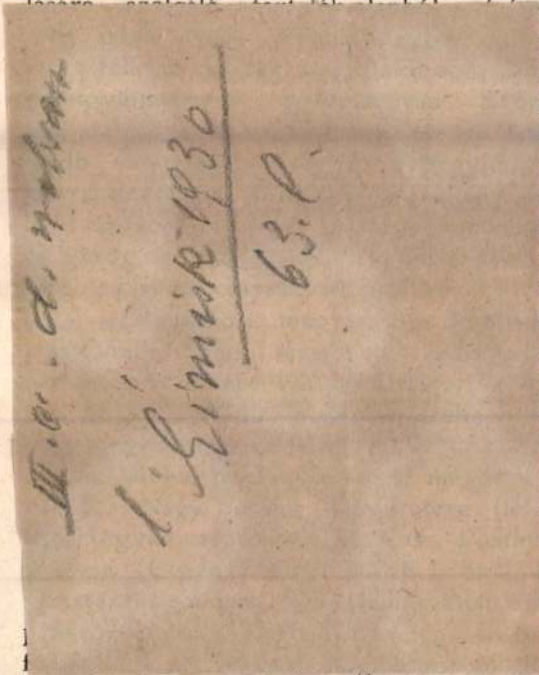

mafonatok Hajdunánásról. Különböző kés
félig kész agyagedények Nádudvarról. Pász
szerszámok, készségek, felszerelések, pász
művek: lószőr-fonatok, karikások, erszén
tömlők, beretvaskatulyák, szarutárgyak,
ruhák a hortobágyi, angyalházi és mada
legelőkről. Különféle fazekasművek, óne
nyek, czifra mangurlófa, szeredás, régi ez
nyelű villák.

Ásatások. A múzeum öre jelentékeny idő
költséget fordított 1913-ban is régészeti ás
sokra. Ezeknél csaknem összes érdeklődés
Hortobágyi-pusztán levő úgynevezett hal
temetők feltárása kötötte le. E több-kevese
túlnyomóban kicsiny halmokból (a pásztor
ber inkább laponyagnak nevezné) álló teme
száma, melyeket mostanáig figyelemre se
sem méltatott, folyton szaporodik újabb n
újabb felfedezések következtében. Míg e
lőtt három évvel csak négy ilyen teme
ismertünk a Hortobágyon, ma már csu
a Hortobágyon közel húsz ilyennek láts
temetőről van tudomásunk. Mostanáig kö
lök hatot teljesen feltárt Zoltai Lajos múze

arany (L. h. Hegyközszentimre). Cristianus
silesia-liegnic-briegi aranya 1661. (L. h. Kóly).

ikör s két bronzszelencze is előfordult.
bi az öv tájékán, de olyan vékony le-
ől készült, hogy óvatos érintésre is ösz-
nlott.
oltai tavaly is talált néhány római pénzt,
ban valami szénsavas lerakódások miatt
imius Servus dénárain kívül egyet sem
tt leolvasni. (Az előző évben talált ér-
Hadrianus, Ant. Pius, Marc Aurelius
Faustina nevét viselik). Érdekes jelenség,
mig az I—V. számú temetőknek igen
sírjában előfordultak a tetemet fedő
kalápok összefoglalására alkalmazott ki-
-nagyobb vaskapcsok, addig ilyeneket a
ka felé fekvő VI. és VII. temető felá-
40 sírjában sehol nem talált.
Tatárüléseknél megásott néhány halom
yira ki volt fosztva, hogy azokban Zoltai
os csupán az üres sírok jelenlételét álla-
atta meg.
mátai biztosi-lak előtt szétszórtan szá-
kerek emelkedés mutatkozik. Ezeket is
almoknak sejtették, a szep. 22-én végzett
ásnál azonban középkori házhelyek om-

köri izlésü templom alapfalait. Mindkét templomot a XIII. században a hatalmas Guth-Keled nemzetség vallásos buzgósága emelte, egyiket Nagy-Guth, másikat Kis-Guthfalva részére.

Az 1912 őszén feltárt hosszúmacsi templommaradványok helyén, bizonyos kérdések tisztázása végett, márcz. 14-én pótásatást rendezett Zoltai s lelőhelyek megfigyelése, leletek megszerzése vagy egyéb régiségtári ügyben a fentebb ismertetett ásatások idején kívül künt járt még: a városi téglagyárban, Ohát-Telekházán, a városi téglagyárban, Budapesten, a köntöskerti őstelepen, a Hortobágyon, a Perzse dombnál (Szalóksámsoni templomhelyen), a Parlagon (Szalók-monostora helye), a szepesi templomhalomnál, a városi téglagyárban, az eleméri csonkatoronynál és Egyeken. E kirándulásokon az ohati Kis-szigeten népvándorláskori temető, az ohat-csegei út mentén urnatemető, a Völgyes partján, a Dunahalom körül egy római telep, vagy rómaikori temető, a városi téglagyárhoz bevezető út baloldalán szintén

De Veza Maffens épitén, XVI. sz.

Magyar Művészet, 1926

243.o.

Herzog József: Adatok a hazai építéket XVI. századi történetéhez.

VEZA, Mapheus de egri kőmüvesmester /magister muratorum in Agria/. Egerben müködik, illetve itt mutatható ki 1555-ben a vár épitésénél február 13-án és 23-án --+ Valtolinus, --+ Manasio, --+ Tinaro olasz várépitő mesterekkel együtt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Vezényi Elemér

1936-

TARCZAY GIZELLA:

BOLGÁR FÖLDÖN.

A Stephaneum bizománya. 131 oldal. Vezényi Elemér címlapjával. Bolgárország gyönyörű tájain, kedves népe között vezet végig ez az élvezetes könyv. Félvászonkötésben P 3.40.

Ifőldi könyveket is készséggel beszereznek.

TUDOMÁNY ÉS VILÁGNÉZET

MISCIATTELLI—HUSZTI:

SAVONAROLA

270 old. Vezényi Elemér izléses címlapjával, sok képpel. Fűzve ... P 3.20

A történelem egyik legtragikusabb alakját rajzolja meg az olasz professzor ebben a könyvben: bármennyire lelkesedik is hőséért, kénytelen elismerni, hogy Savonarola vetette el a sulykot s VI. Sándort igazságtalanság nem terheli.

Vezényi Elemér

A II. díj Vezényi Elemér festőművészé lett

Nemzeti Újság, képes mell. 1939. május 28.

Vezényi Elemér

S. Bokor Malvin: AZ ESZTERGOMI DIAK.
Történelmi regény. Vezényi E. rajzaival. 176 oldal. Egészvászonkötésben P 4.—.

Teveli Mihály: AZ ÉN KIS HŐSEIM.
Rajzok a diákéletből. Vezényi Elemér 15 rajzával. 96 oldal. Kötve P 3.—.

P. Pál Ödön: A FELHŐK KAPITÁNYA.
Regény. Vezényi E. rajzaival. 211 oldal. Kötve P 4.—.

A. Manzoni: A JEGYESEK.
Történelmi regény. Ifjúság számára átdolgozott kiadás. Vezényi E. rajzaival. 352 oldal. Kötve P 5.—.

Élet. 1934. 48 sz.

PEST-PILIS-SOLT-KISKUN VÁR

Budapest 4. Postafiók

I. 20828

Műemlékek Országos

Vezenyi Elemér

Öveges Kálmán és Pohárnok

Jenő. Betűvetés. Hang-
utánzó ÁBC. kath.
elemi iskolák számára.
Fenti rajzaival. 4. kiad.
Bpest 1936 112 l. 8 r.

Vezényi Elemér

festő

gozava.

△ Vezényi Elemér festőművész munkáiból rendeztek emlékkiállítást Dunakeszin a József Attila Művelődési Központban. Vezényi, akinek képességeire elsőként Herman Ottó figyelt fel — megbízta könyveinek, tanulmányainak illusztrálásával —, később Kittenberger Kálmán támogatásával a Nimród vadászújság illusztrátora lett.

Népszabadság, 1988. nov. 16.

Kikiáltási ár pengőben

395. HANUSZ ISTVÁN, Képek a növényvilágból. Léva, 1887. 8r., vkts 1.50

396. HAZSLINSZKY FRIGYES, Éjszaki Magyarhon viránya. Füvészeti kézikönyv. Kassa, 1864. K. 8r., vászonkötés . . . . . 3.—

397. HEINRICH GUSZTÁV, Egyetemes irodalomtörténet. Budapest, 1903—11. Lex. 8r., 4 kötet, er. félbőrkötések . . . . . 16.—

398. HEKLER ANTAL, Görög és római arcképszobrászat. Budapest, 1913. 4r., er. szövetkötésben, a szerző autogrammjával . . . . . 10.—

399. HELLER ÁGOST, A physika története a XIX. században. Budapest, Term. Tud. Társ. 1891—1902. 2 kötet. — ANTONIO ROITI, A fizika elemei. Budapest, Term. Tud. Társ. 1895. 2 kötet. 8r., 4 kötet, er. vktsek . . . . . 3.—

400. HELLWALD FRIGYES, A föld és népei. Föld- és népismei kézikönyv. Budapest, Méhner, 1879—1881. 8r., 3 kötet, fbőrktsek, aranymetszéssel . . 4.—

401. HENRY, STEPHENS, Mezei gazdaság könyve. Stephens Henry munkája nyomán a hazai körülményekhez alkalmazva kiadják: KORIZMICS LÁSZLÓ, BENKŐ DÁNIEL, MORÓCZ ISTVÁN. Pest, 1855—58. 8r., 5 kötet, vktsek . . . . . 4.—

402. HERMAN OTTÓ, A magyar halászat könyve. Bpest, Term. Tud. Társ. 1887. N. 8r., 2 kötet, er. vktsek. E becses és ritka mű szép példánya . . 16.—

403. —, A halgazdaság rövid foglalatja. 43 képpel. Bpest. Term. Tud. Társ. 1888. Ritka. — KRIESCH JÁNOS, Halaink és haltenyésztésünk. Pest, Emich. 1868. 8r., 2 kötet, er. vászon és fvkts . . 4.—

404. —, A madarak hasznáról és káráról. Bpest, 1901. 8r., fve. Képekkel ellátta CSÖRGEY TITUSZ . 2.—

405. —, A madarak hasznáról és káráról. Bpest, 1914. CSÖRGEY TITUSZ és VEZÉNYI ELEMÉR részben színes képeivel. 8r., fve . . . . . 3.—

406. HEVESY IVÁN, Futurista, expresszionista és kubista festészet. Bpest, 1919. 22. sz. példány, a szerző autogrammjával. 8r., fve . . . . . 3.—

407. HEVESY IVÁN — DÉVAI BÉLA, A film kulisszatitkai. Bpest, 1928. — A 25 éves mozi. Bpest, 1920. — KÖRMENDY ÉKES LAJOS, A mozi. Bpest, 1915. 8r., 3 füzet . . . . . 1.—

408. HICKMANN A. L., Földrajzi és statisztikai egyetemes zseb-atlasza. Pozsony—Budapest, 1897. — Az enciklopédia zsebatlasza. Bpest, 1925. K. 8r., 2 kötet, er. vktsek . . . . . 1.—

Vényi Elemér

Kikiáltási ár pengőben

409. HÍRES ASSZONYOK. Vázlatok a világtörténet nevezetes nőalakjairól. Bpest, Franklin, 1900. — HÍRES SZERELMESEK. Bpest, Franklin. 1902. 8r., 2 kötet, er. selyemkötések . . . . . 3.—

410. HOFFMANN EDITH, Régi magyar bibliofilek. Bpest, 1929. K. 4r., fve. Szerző s. k. ajánlásával Dr. Szemlér Lőrincnek . . . . . 3.—

411. HOMEROS, Iliása. Ford.: CSENGERY JÁNOS. Bpest, 1891. — HOMEROS, Odysseiája. Ford.: GYOMLAY GYULA. PRELLER eredeti képeivel. Bpest, 1891. 8r., 2 kötet, fve . . . . . 1.—

412. —, Iliásza. Ford.: BAKSAY SÁNDOR, Bpest, Akadémia. 1901. — HOMEROS, Odysseiája. Ford.: VÉRTESY JENŐ. Bpest, 1909. 8r., 2 kötet, fűzve . . . . . 2.—

413. HORÁNSZKY LAJOS, Bacsányi János és kora. Eredeti levelezések és egykorú források nyomán. Bpest, 1907. 8r., bord. félbőrkts (melybe az eredeti borítéklapok bele vannak kötve) . . . . . 5.—

414. HORVÁTH CYRILL, A régi magyar irodalom története. Bpest, Athenaeum. 1899. 8r., bord. félbőrkötés . . . . . 3.—

415. HORVÁT JÓZSEF, Tanácsadó az elhálás előtt, alatt 's után, az az rövid utasítás, miként kelljen az elhálást... úgy gyakorolni, hogy... erős gyermeket lehessen nemzeni. Pest, Hartleben, 1829. 8r., fve. Er. borítékban . . . . . 2.—

416. HORVÁTH MIHÁLY, Magyarország történelme. Ujonnan átdolgozta HATVANI MIHÁLY. Pest, 1860—63., 2 kiadás. 8r., 6 kötet, fbőrktsek. SZEMLÉR MIHÁLY s. k. névbejegyzésével . . 6.—

417. —, Huszonöt év Magyarország történetéből 1823-tól 1848-ig. Genf, Puky Miklós. 1864. 8r., 2 kötet, egykorú vktsek. Első kiadás! . . . . . 6.—

418. —, Magyarország függetlenségi harcának története 1848 és 1849-ben. Genf, Puky Miklós. 1865. 8r., 3 kötet, fbőrktsek. H. művének ritka genfi kiadása; széles margójú, szép példány! . . . 6.—

419. —, A magyarok története rövid előadásban. Bpest, Franklin. 1876. 8r., er. vkts . . . . . 1.—

420. HŐKE LAJOS, Magyarország újabbkori történelme, 1815-től 1892-ig. Nagybecskerek, 1893. 8r., 2 kötet, er. fbőrktsek 1.50

421. HUFELAND KRISTÓF VILMÁNY, Makrobiotika, vagy az ember életét meghosszabbító mesterség. Ford.: KOVÁTS MIHÁLY. Buda, 1825. 8r., 2 rész egybekötve, fbőrkts . . . . . 3.—

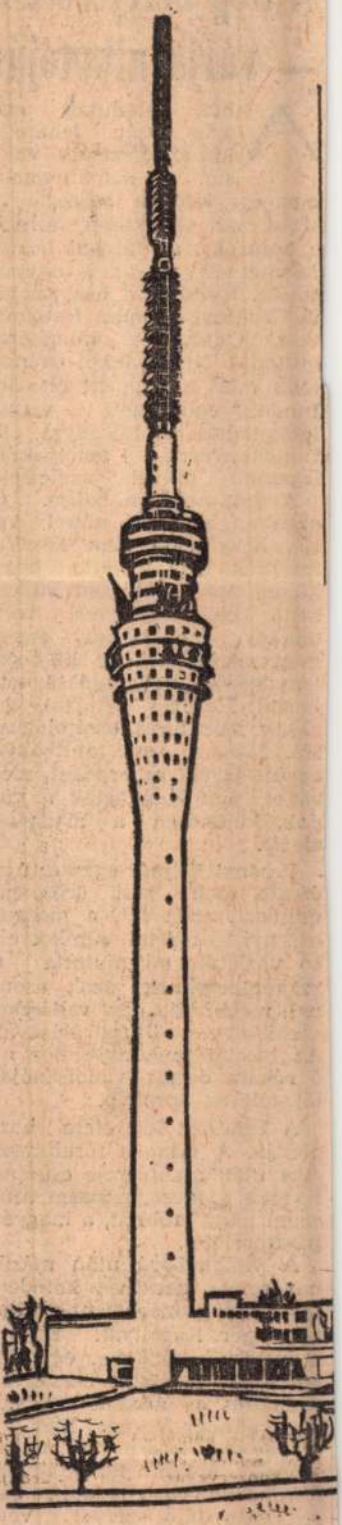

Nyaralók...

...Suhl megyében nagy az üdülőforgalom. A nyaralók száma az NDK legkisebb megyéjében 177 000-ről 210 000-re növekedett négy év alatt. Igazán irigylésre méltó az a „hableány", aki szabadságát Németország „zöldszívében" Thüringiában tölti.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Vezényi Elemér

PESTMEGYEI HÍRLAP

1965 AUG 7.
1021 3

A kép befejezetlen – várja alkotóját

A ház valamikor nagyon szép lehetett. Ma ablakszemei vaksin homályolanak, csengője tétován berreg. A szobákban várakozón állnak a bútorok, a falakat borító festmények várják a csomagolást. Költözik a ház gazdája, Vezényi Elemér festőművész. Odahagyja dunakeszi otthonát. Nyolcvankét évének több mint a felét itt élte le. Innen emlékezett vissza Ipolydamásdra, Surányra, a Dunakanyarra, amelyekről legszebb művei születtek.

A szót nehezen hallja. Ő azonban boldogan mesél. Arról, hogy soha nem készült festőnek, nem sejtette, hogy különleges talentum bujkál bene. Huszonegy éves volt, amikor tanulmányai során megismerkedett egy különös, lenyűgözően nagy tudású emberrel: Herman Ottóval, az akkor már híres ornitológussal. Mester és tanítványa együtt járták az erdőket, mezőket, tanulmányozták a vadak, különösen a madarak életét.

Vezényi Elemér egyszer úgy érezte, meg kell örökíteni mindazt, amit lát, a mozgás ezernyi változatát. Amikor első vázlatait megmutatta a szakembereknek, azok azonnal megbízták egy vadászati szakkönyv illusztrálásával. Az iskolai tankönyvekben az ő rókáin derült, vaddisznójától félt az aprónép.

A festészet lett élete központja. A tanulás fáradságos évei után alkotóereje csúcsán festette a Mezőgazdasági Múzeum nagy tablóját, a magyar pásztoréletet.

A világháború után másik nevezetes baráthoz kötődött sorsa. Megismerkedett Kittenberger Károllyal. Együtt indultak Afrikába, egyikük puskával, másikuk ceruzával vadászott az állatok királyára. Csakhogy Vezényi Elemért hamarosan leterítette a — szúnyog. A kinin tartotta benne a lelket. Négyhónapi betegség után fájó szívvel vett búcsút barátjától, s a varázsos afrikai kalandok színhelyétől. Hazajött.

Neve mind ismertebbé vált. A Magyar Vadászszövetség albumban adta ki kétszázhatvan ceruzarajzát, amelyek mind az ember—állat örök küzdelmét ábrázolta.

A festőállvány most is ott áll az ablak előtt. A Retyezátban látott medve emeli éppen ütésre mancsát. A kép befejezetlen. A palettán elszürkültek a színek. A mester szemén hályog tompítja ragyogásukat. Talán nem sokáig. Mert aki egész életét a kék ég, a zöld fák, a vakító fehérségű havas tájak között töltötte, nem nyugodhat bele az időleges vereségbe sem. Nyolcvankét évesen műtőasztalra feksz'k!

— Őszre ismét dolgozom — így búcsúzik. Keressenek majd meg Alsógödön a fiamnál. Addigra új képet festek...

(komáromi)

Vezényi Elemér

Vezényi Elemér (1879—1967) madár- és állatfestményeiből, Herman Ottó és Kittenberger Kálmán könyveihez készített illusztrációiból rendezett kiállítás tekinthető meg augusztus 9-ig a Gyöngyösi Galériában.

Magyar Nemzet 1980. VIII. 3.

A nagymegyerendszer teljes csődje a Felvidéken

A régi 5%-os pótadó helyett 125%-os zsupaadó

Zólyom, december 23
(A Magyarság tudósitójától)

Zólyom nagymegye e hó 22-én tartotta Zólyomban gyülését, melyen az összes ellenzéki pártok olyan tüntetést rendeztek a csehek antidemokratikus politikai rendszere ellen, amelyhez hasonló alig volt még. A demonstrációban a tót és magyar pártokhoz csatlakozott a kommunista párt is, melynek nevében Svac Jaroszláv kijelentette, hogy »*Szlovenszkó munkásságának legértékesebb része kénytelen kivándorolni és hogy a kivándoroltak száma az államalakulás óta már százezrekre rug.* Olyan rossz helyzetben sohasem volt a nép, mint most van.

A tiltakozás után az összes ellenzéki pártok kivonultak a gyülésből.

Előzőleg — a megyei költségvetés vitájánál — *Bucsek* Mátyás esperes a tót néppárt nevében kijelentette, *hogy a tótok autonómista állásfoglalása mellett a régi, történelmi vármegyék alapján állanak* és nem ismerik el, hogy az uj megyerendszer modernebb, demokratikusabb és tökéletesebb volna, mint a régi volt. A régi megyékben 5 százalék volt a pótadó, ma 125 százalék. A kinevezett megyebizottsági tagok a nép többségének akaratát meghamisitották, a rettenetes nagy zsupaadónak megszavazásáért a tót néppárt nem vállalhat felelősséget és azért nem is vesz részt a tárgyalában.

Utána *Petrogalli* Oszkár dr. beszélt a szövetkezett ellenzéki pártok nevében és elmondotta, hogy a közigazgatási jognak beigért egységesités helyett, a nagy centralizációs láz dacára, *a megyereformot csak a Felvidéken hajtották végre.* Mert csak ott lehetett ugyanazon nemzethez tartozókat szétforgácsolni. Csehországban külön német megyéket kellene felállitani, azonban ezt nem tehetik meg azok, akik nem hajlandók lemondani a »csehszlovák« egyeduralomról.

A kinevezett tagokkal meghamisitották a nép akaratát, a magyarok azonban, dacára, hogy nyelvi jogaikat nem respektálják, mégis hajlandók voltak a megye közönsége érdekében dolgozni. Miután azonban a rossz rendszer következményét, a 125 százalékos megyei pótadót a lakosság nem képes elviselni, a szövetkezett ellenzéki párt visszautasitja a költségvetést és nem vesz részt a tárgyaláson.

Ezután az összes magyar képviselők és a tót néppárt 17 képviselője felállott és kivonult a gyülésteremből. Végül a kommunisták tiltakoztak és a párt 5 képviselője is kivonult.

Az ellenzék kivonulása után az elnöklő *Szlánk* zsupán védelmébe vette a kinevezett tagokat, »*akik nélkül az uj megyerendszer nem volna fenntartható.*« A megyegyülést azonban nem lehetett folytatni, mert az ellenzék távozása folytán határozatképtelenné vált, ezért a zsupán kénytelen volt a gyülést bezárni és a költségvetés tárgyalását uj közgyülés programjára kitüzni.

PÁRATLAN KÖNYVSZENZÁCIÓ!
MOST JELENT MEG!
JACK LONDON
leghatalmasabb és legszebb önéletrajzszerü tengerregénye a
SNARK
KIRANDULÁS A FÖLD KÖRÜL
Vécsey Leó művészi fordításában
Kapható minden könyvkereskedésben. Megrendelhető a Magyarság kiadóhivatala (Miksa-u. 8) utján

Japán a kisebbségek védője és a turáni népek barátja

A japán-orosz háboru alkalmával Japán népe örült az egymástkövető győzelmeknek, de még jobban örvendtek ennek az egyelőre még hátterbe szorult és »fehér-veszedelem«-től szenvedő népek. Különösen az oroszoktól elnyomott számtalan kis turáni néptörzs és a lengyelek, az angolok igájába fogott hinduk, perzsák, birmaiak, malájiak, stb., az amerikaiak miatt elégedetlenkedő négerek, indiánusok, mexikóiak, stb. Ezt a tényt még ma is tapasztaljuk mi, japániak, világkörüli utazásainkban. Egyszer 1922 májusában, amikor Chicagóban tartózkodtam, egy néger agitátor mondotta nekem:

— Ha Japán és Amerika között háboru törne ki, akkor mi, négerek, segitünk Japánnak belülről; azért küzdjön Japán tovább a fajegyenlőségért!

Azt is jól tudja a világ, hogy a hinduk mindig a japániakhoz fordulnak, minden politikai szökevényük Japánba menekül.

A modern történelem valóban a fehér emberek diadalának történelme. Fehér emberek vonultak be mindenhová, meghóditottak népeket, kiaknáztak természeti kincseket különböző ártatlan kifogásokkal. E szerénytelen és büszke fehér árják magasratartott orrát legelőször a kis termetü és sárga szinü nipponi népünk zúzta be a japán-orosz háborubau. Azóta az igába hajtott népek: a turániak, a hinduk, a perzsák, az arabok, a négerek, stb., — közel 1200 millió ember — azt érezték, hogy: *Ez a nipponi nép ami testvérünk!* Barátunk, akit követnünk kell! És arra a tudatra ébredtek, hogy az ő képességeik sem állnának a fehér emberek képességei mögött, ha igyekeznének. Igy bebizonyosodott, hogy minden faj egyenlő, és ettől kezdve indultak meg a különböző fajfelszabaditási mozgalmak: »Ázsia az ázsiaiké« mozgalom, Törökország feltámadási mozgalma, India-, Finnország-, Egyiptom- és Irország önállósági mozgalma, a néger-mozgalom, stb. Azt hiszem, a »Magyar Turáni Társaság« is ebben az időben alakult meg.

A fajegyenlőség kérdése

Amikor a fajegyenlőség kérdését felvetette Japán a nemzetközi — Versaillesi konferencián, Anglia és Amerika világbirodalmaik szétbomlását reszketve féltették. E kérdés tárgyalását — sajnos — a világ mai urai, a statusquo politikájával a világnépeinek nagyrészét igájukban tartó angol-szászok, ideiglenesen a jövő alkalomra halasztották. De ez mégis nagy szellemi- és erkölcsi hatással volt a fajegyenlőség gondolatának fejlődésére.

Az egyenlő jogot — ugy az erős mint a gyenge jogáthirdető mai népszövetség, nem a népek közötti őszinte, igazi népszövetség, hanem csupán Anglia és Franciaország Janesi-szinháza. Ott csak Japánország harcol a jognélküli kisebbségek érdekében és a gyenge, szines népek mellett. Japán alig érdekelt az európai ügyben — politikailag és közgazdaságilag —, a népszövetségben most érdek nélkül vesz részt. Azért ha csak haszonleső szempontból gondolkoznánk, mint a japáni tulzó soviniszták, előnyösebb volna, ha Japán kilépne a Népszövetségből mint Amerika és minden energiáját a haza érdekében az ázsiai ügynek szentelné. Ha mostanában Japánország kilépne a Népszövetségből, akkor, melyik ország küzdene a kisebbség védelméért és a gyenge, szines népekért? Ilyen ország még egy nincs a világon! Japánnak ebből a szempontból is bent kell még maradnia a népszövetségben, amelyből három nagy hatalom — Amerika, Németország és Oroszország — hiányzik, és tovább kell vivnia az emberiség igazságáért és a fajegyenlőségért a harcot.

Az alább közölt legujabb hirekből is láthatjuk, hogy: milyen ellenszenvet érez Anglia és Amerika Japánnal szemben! És milyen ravasz alaptalan hirekkel törekednek az angolok és amerikaiak az ébredő népeket megcsalni! Például: Afganisztán tokiói követe, Fratahtas, aki három évig Tokióban tartózkodott és ujabban hazatért, küldött érdekes hirt egy tokiói ismerőséhez:

— Anglia roppant sok képet vitt be Indiába, Perzsiába, Mezopotámiába és Közép-Ázsiába, amelyek a japáni földrengés legborzalmasabb jeleneteit ábrázolják. Ezzel azt a hitet szeretné kelteni az ébredő népek között, hogy egész Japánország teljesen elpusztult.

A tavalyi nagy földrengés után az amerikaiak azt a hirt terjesztették a tudatlan kinaiak között, hogy:

»Japánországot mindenestől elnyelte a Csendes Óceán!«

Nyugtalankodtak is emiatt szegény kinaiak, ugyanis attól féltek, hogy Japán eltüntével felosztják Kinát az amerikaiak és európaiak egymás között. Rövidesen meggyőződtek azonban e hirek valótlanságáról, s azóta is fokról-fokra csökken a régiketü Japánellenes érzés Kinában. Részben ez érzésváltozásnak tudható be, hogy a kinai polgárháboruban *Csan-Cso-Lin* győzött s az ideiglenes kormány elnöke is egy japánbarát politikus, *Csuan-Ji-Juj* lett, *Vu-Pei-Fu* pedig Anglia és Amerika barátja, megszökött.

Még *Szun-Jats-Szen* is, aki tanulmányait Amerikában végezte és akinek Szovjetoroszországgal való barátsága közismert volt, ismételten Japánba ment az ázsiai népek szövetsége ügyében. Ez év december elején küldött tokiói táviratszerint Szun-Jats-Szen igy szónokolt az »Ázsiai-népek-szövetségé«-ben, *Kóbe* városában:

— *Kövesse minden ázsiai nép Japán példáját! Rázza le az amerikai és európai igát!* Először azonban meg kell egyeznünk Kinának és Japánnak, hogy e célunkat elérhessük. *Irtsuk ki a nyugati civilizáció minden nyomát, mert ez csupán a szégyen civilizációja Ázsiára nézve,* s csellel és hamis logikával összetett. Mig a nyugati civilizáció nem szégyenli magát fegyvert fogni, hogy szabad népeket igájába hajtson, addig az ázsiai népek fegyvert csak a védelem jegyében használnak.

Kelet vagy Nyugat?

Egy japáni, népies geografus, *Siga* Dsükö, e tavasszal Indiát, Perzsiát, Arábiát és Kis-Ázsiát bejutazta tanulmány céljából. Utközben egy arábiai fiatal emberrel érdekes beszélgetést folytatott a Mezopotámiai Irakban, ahol erős verseny folyik Anglia, Amerika és Törökország között a világhirü petroleum forrásokért. Beszélgetésükről igy nyilatkozott egy japáni ujságban, az »*Oszaka-Aszahi-Shinbun*«-ban. Siga Dsükö ur kérdésére, hogy mi a véleménye az izlam mozgalomról és annak jövőjéről, a következő választ adta:

— Izlam győzedelmeskedni fog, amint ezt a közelmult események is mutatják. Lám, Marokkó vitézül fölvette a harcot a spanyolokkal szemben, az olasz uralom Tripoliszban napról-napra kérdésesebbé válik, Szíria is minden erejét latba veti a francia protekturátus lerázása végett. Törökország ellenszegült a békeszerződésnek és saját erejéből talpra állt. Irak állam összlakosságának az a kivánsága, hogy az angolok által nyakukra küldött király mielőbb távozzék és adja át a helyét a független arab köztársaságnak. Perzsia kormánya eltávolitotta hadseregéből az angol tiszteket. Indiában a Ghandi által irányitott »*Non-cooperation*« mozgalom hiveinek száma nőttönnő. Afganisztán ébredése az egész világ bámulatát kiérdemelte. Igy készül az izlam a jövőre. Ha az európaiak továbbra is ilyen makacsul elzárkóznak az izlam szabadság-mozgalmakkal szemben, az egyre növő elégedetlenség vége, egy *hatalmas összeütközés lesz, Kelet és Nyugat között.* És Siga Dsükö ur, mit gondol, ez esetben Japánország melyik oldalra fog állni: *Keletre vagy Nyugatra?*

E kérdés nem csak egy arábiai ember kérdése, hanem az európaiakon kivül minden népé és amelyre az egész világ érdeklődve várja Japánország válaszát. A Kelet és Nyugat közötti küzdelem előbb-utóbb be fog következni. Az esetben, ha Japánország a szellemiekben elmaradt és anyagiakkal alig rendelkező keleti népek élére állna, mindenét kockáztatná. Ha pedig Nyugat oldalán venne részt e nagy küzdelemben, akkor az emberiség több mint két harmadát kitevő szines testvéreinek lenne árulójává. Ezért jött zavarba *Siga* Dsükö ur, és nem tudott választ adni.

Erre az arabifju elszomorodva könnyekre fakadt és igy szólt:

— Japán addig ne álljon nyiltan Kelet mellé, amig a keleti népek ugy katonailag mint gazdaságilag kellően fel nem készülnek. Ne álljon Kelet mellé Japán! *De Nyugat mellé se!* Csak legyen pártatlan, mert ha Japán a szellemileg és anyagilag szegény keleti népünkkel együtt elveszitené a háborut, akkor ébredező népünk sorsa ismét századokra meg lenne pecsételve. A szélső Kelet szétszórt szigetein lévő »Felkelő nap országa józan és igazságos magatartásával, a müvelt világ tiszteletét és nagyrabecsülését rég kiérdemelte. *Maga az a tudat, hogy van Japán, elég arra, hogy az elnyomott népek erőt meritsenek a további küzdelemhez,* de arra is elég, hogy gátat vessen az elnyomók zsarnokságának.

Japán Magyarország barátja

Ez emlitett arab ifju, 28 éves, a beiruthi misszionárius iskolát végezte, de nem tért keresztény hitre, hat nyelven beszél, állandóan nemzeti viseletben jár, mohamedán olvasóval a kezében és minden tettéből meglátszik, hogy igaz hazafi. Nem szabad lenézni az arabokat! Sok olyan van a müveltebbek között, akik jól ismerik a világhelyzetét.

Sok magyar ember kérdezte tőlem:

— Mikor jön Japán bennünket segiteni, hogy Erdélyt visszakapjuk és a Cseheket kikergessük? Mikor fog Japán küzdeni Magyarország feltámadásáért?

Erre azt feleltem, hogy a Szibériában lévő magyar hadifoglyok bánásmódjában, a határkiigazitó bizottság ülésén, az Erdélyben elkövetett oláh atrocitásokat felülvizsgáló bizottságban, a tavaly januárban történt oláh-magyar határincidens alkalmával, vagy bármilyen nemzetközi konferencián vagy népszövetségi ülésen, ahol a kisántánt rosszakaratával szemben meg kellett védeni Magyarországot, *Japánország sohasem felejtkezett el arról, hogy Magyarország barátja* és minden igyekezetével azon volt, hogy pártatlan döntést provokáljon.

Jól fontoljuk meg mi, turáni testvér népek, a fentemlitett arabifju tanulságos szavait. Gondolkozzunk nyugodtan, viselkedjünk higgadtan. Az igazság előbb-utóbb győzni fog! Hiszen minden véges e földön, egyedül az igazság örök!

Imaoka Dsuicsiro
japáni tanár

Kávéházakban, tőzsdékben, ujságárusitótól követelje a Magyarság-ot

Találkozásom a tudós Prof. G. de Veysy Somoskeöyvel

— A Magyarság tudósítójától.

Még abban az időben történt, amikor számomra a legizgatóbb kérdés volt megtudni, hogy vajjon a *diaguitas* nevü indiántörzs *kuaká* nyelve csupán dialektusa a perui *kvicsua*-nak, avagy attól teljesen különböző, önálló nyelvezet volt. Ezt megtudni, heteken át a buenosairesi *Biblioteca Nacional*-ban töltöttem estéimet, azonban, minthogy ott az indián forrásmunkák a történelmi és földrajzi müvekkel össze voltak keverve, hónapokra lett volna szükségem az engem érdeklő müvek kikeresésére. Igy azután hamarosan rájöttem, hogy külső segitség nélkül sokra nem megyek, viszont senkiről sem tudtam, hogy ki foglalkozik tüzetesebben Argentina őslakóinak kérdésével. A véletlen azonban segitségemre jött.

Ugyanis akkoriban ismerkedtem meg *Nagy* Zsigával, a festővel, akit gyakran felkerestem mütermében, hogy eldiskuráljunk a hazai dolgokról. Egy ily alkalommal elpanaszoltam, hogy kutatásaim mily nagy nehézségekbe ütköznek s minthogy tudtam, hogy hozzá irodalmi emberek is feljárnak, megkérdeztem, hogy nincs-e közöttük olyan, aki foglalkozik az indián kérdéssel. Nagy Zsiga egy darabig gondolkozott, majd hirtelen felderült az arca:

— Dehogyis nem, még pedig magyar ember az, a Somoskeöy.

— Talán csak nem a hires »hochstabler?« kérdezem önkénytelenül.

— Lehet, nem tudom. Azonban ez a Somoskeöy, akit én ismerek, roppant nagyeszü ember, különben is La Platán egyetemi tanár.

Argentinai tartózkodásom óta már többször hallottam Somoskeöyről. Mesélték, hogy rendkivül értékes könyvtára van s azonkivül vannak hires festőktől is állitólagos »eredeti« képei. Azt is mondották, hogy a könyvtárát a chilei papoktól valami agyafurt módon szerezte meg s tulajdonképpeni képeit ama bizonyos Z. nevü festő hamisitja. Állitólag minderről a buenosairesi rendőrség is tud, ámde oly ügyesen intézi dolgait, hogy semmit sem lehet reábizonyitani s ennek jellemzéséül az alábbi esetet mesélték el.

Pénzszerzés a lyukas Murillóval

Somoskeöy egy szép napon kocsiba ült egyik ugynevezett »értékes« képével s egy gazdag, előkelő argentinai ur, *Anchorena* palotája elé hajtatott. Anchorena nem volt otthonában s helyette titkárja fogadta.

— Egy ritka képet hoztam. Murillo iskolájából való — tette hozzá Somoskeöy. — Tudom, hogy ez Anchorenat érdekelni fogja. A képet itt hagyom s majd néhány nap mulva érdeklődni ujból visszafogok jönni.

Multak a hetek, ámde Somoskeöy nem ment képe után érdeklődni. Végül is, két hónappal később, ujból felkereste a titkárt, a ki azonnal azzal fogadta, hogy Anchorenát a kép nem érdekli és igy azt el is viheti s munkáját folytatni a titkár ismét iróasztala fölé hajolt. Somoskeöy odament a képhez, hogy azt becsomagolja, ámde a következő pillanatban halálsápadtan, a felindulástól remegő hangon fordult a titkárhoz:

— Mit csináltak maguk velem, tönkretették legszebb képemet! — s a kép egyik figurájának arcát elcsufitó lyukra mutatott.

A titkár szabadkozott, hogy a képhez senki hozzá nem nyult s igy teljesen megfoghatatlan, hogy annak sérülése honnan származott. Somoskeöy azonban nem hagyta ennyiben a dolgot, követelte Anchorenától a kép árának, 20.000 dollárnak a megtérítését, csakhogy a földbirtokos erről hallani sem akart. Az ügy pörre került s a biróság elitélte a földbirtokost, a kép árának megtérítésére. Hogy a lyuk hogy került a képre, a biróság nem tudta kideriteni s az egyedüli pedig, aki annak keletkezéséről tudott, volt oka, mélységesen hallgatni.

Somoskeöy, az egykori hires álnagykövet, mint egyetemi tanár, most már módfelett érdekelt s elhatároztam, hogy minden áron, de találkoznom kell vele. Az egyetlen hozzávezető fonál Z. festő volt, akiről csupán annyit tudtdam, hogy a Mercedes-nevü tébolyda környékén lakik. Hosszas kószálás és érdeklődés után rá is akadtam, illetve csak olasz származásu feleségével beszélhettem. Ő azonban semmi áron nem akarta elárulni Somoskeöy lakcimét s minthogy férje hosszabb várakozás után sem jött meg, hátrahagytam névjegyemet azzal, hogy másnap ismét meg fogom látogatni.

Minthogy nem volt különösebb dolgom, felkerestem Nagy Zsigát, akinek kiállitási helyiségei a centrum egyik házának félemeletén volt elhelyezve. Amint a lépcsőházba értem, egy magas, idősebb, fehérruhás ur vonta magára figyelmemet azzal, hogy a mindössze másfélméter magasságban fekvő félemelet eléréséhez nem a lépcsőt, hanem a liftet vette igénybe. Különc, gondoltam magamban s néhány másodperccel később én is benyitottam Nagy Zsigához.

Huszonhárom nyelven...

A »patio«-nak nevezett zárt udvarban együtt találtam Nagy Zsigát a fehérruhás urral. Csodálkozásomra magyarul diskuráltak.

— Sorg barátom Budapestről, ujságiró; Somoskeöy Géza.

Őszintén szólva, a meglepetéstől majd hanyatvágódtam. Mindenre el voltam készülve, csak arra nem, hogy az annyira keresett emberemmel fogok találkozni. Csodálkozásomat nem is tudtam palástolni s valósággal gyerekes diák módjára szólaltam meg:

— Igazán? Ön a Somoskeöy?

Tudja a jó Ég, de én valahogy másképpen képzeltem el a világ egyik legnagyobb bolonditóját. Az, aki előttem állt, már nem a nagy vivőr, az egykori királynők kegyeltje, hanem egy, ugyan még mindig szálas, mozgékony, de már kissé megöregedett, a 70-es éveit taposó férfi volt. Amikor velem beszélt, valami gunyos, fölényes, mefisztofeleszi mosoly játszódott ajkán, amellyel szinte mondani látszott: »Ti parányi férgek, mily messze is vagytok én tőlem.« Hanem, ami a régi, hires Somoskeöyből változatlanul megmaradt, az a széditően nagy memóriája volt.

Somoskeöy nem szereti az ujságirókat s engem is leakart razni. Nyelvismeretével akart zavarba hozni. Előbb magyarról németre tért át, majd spanyolul, franciául s végül angolul folytatta beszélgetését, de amikor látta, hogy célját nem éri el, megbékült s ettől kezdve szivesebb volt hozzám. Meg is kérdeztem, hány nyelven beszél.

— Hja, öcsém, mindössze 23 nyelven, beleszámitva a latint, görögöt, hébert, szanszkritot, meg egy féltucatnyi indián nyelvet. Hogy ez sok? Mi ez, fiam, Mezzofantihoz, az olasz kardinálishoz képest, aki 70 nyelvet beszélt és irt. De hát az ő idejében — talán tudod, 1774-től 1849-ig élt — jobb memóriájuk volt az embereknek, mint ma.

Mindezt Somoskeöy nagy komolyan, akár mintegy igazi tudós professzor, magyarázva mondotta.

Ál-Tiziánok árnyékában

Tehát az öreg ur beszélt indiánosul is, no majd meglátjuk, mit tud.

— Somoskeöy ur megtudná nekem mondani, hogy a kvicsuák...

— Nem kvicsuá, hanem kvecsuá az, öcsém, — vágott közbe a »tanár« ur. — Hogy a könyvek mondják? Fiam, szamarak azok, akik irták, meg is mondottam Ambrosettinek, (nemzetközi értékü, nagy argentinai tudós volt) hogy a kollégái nem tudnak semmit. Hanem, most már mennem kell, de gyere el okvetlenül a jövő héten hozzám, megmutatom a képtáramat, azután egy kicsit el is beszélgethetünk az indiánokról. Ne felejtsd el öcsém, hogy 12 indiántörzs volt Argentinában: a diaguita, csiriguana, matakomataguayó, csorota, toba, csarrua, kerandi, puelcse, araukano, patagon. Ez eddig tiz. Romlik fiam már az emlékezőtehetségem. Meg van: az ona és a jahgan. Szervusz.

Csodálatos emlékezőtehetség!

A Cangallo 1710 alatt lakik Somoskeöy, az ötödik emeleten. Kutyák csaholása közben nyitott ajtót. Ezek az apró, csunya, japán származásu állatai az ő »fiai« s büszkeségei, amelyekkel nem egy dijat is nyert. Dolgozószobája, ahová vezetett, zsufolva képekkel, iróasztalán pedig könyvek és fényképek hevertek.

— Hát ott van az én hires Tiziánom — s egy a falon lógó nagyobbméretü vászonra mutatott. — 100.000 dollár.

Nem vagyok piktor, csak amolyan felületes muzeumi látogató, de azért laikus szemmel is észre kellett vennem, hogy a kép minden, csak nem Tizián volt. Meg is mondottam.

— No, Tiziántól való ez, de — nem az igazitól, hanem annak fivérétől — tette hozzá bizalmasan.

Somoskeöynek a képeiről még nyomtatott katalogusa is van, amelyben 51 képeiért nem kevesebb mint 171.500 dollárt kér. A sok rossz képei meglehetősen lerontották róla alkotott »jó« véleményemet, elvégre, egy oly kiváló szélhámostól az ember elvárná, hogy ügyesebb piktorokkal hamisittat.

— Hát különben, milyenek a viszonyok otthon, fiam.

— Köszönöm, eléggé rosszak.

— Tudtam én azt előre, hogy igy lesz. Mikor Magyarországon utoljára jártam, meg is mondottam Tisza Pistának: »Pista vigyázz, nem jó irányba viszed az ország szekerét.«

Közben a »tanár« ur egy pohárkába benediktint töltött. Ettől megjött a bátorságom is s elkezdtem szemtelenül kérdezni:

— Mondja, Géza bátyám, hát miből is él?

— Hát mi másból fiam, mint az emberek butaságából. Veszik az én ócska könyveimet. A muzeum is vett, de azután ráfogták, hogy hamis. Hát ha hamis, mondottam, adják vissza, megveszem dupla áron. Erre azután el is hallgattak — és Somoskeöy arcán ismét megjelent a kaján mosoly.

— És a tanári állás?

— Fiam, sokat foglalkozom közgazdasági kérdésekkel s az indiánok problémáival is. Minthogy tudok görögül és szanszkritül, hát órákat adok a La Plata-i egyetemen.

(Tehát nem tanár, csak lektor.)

— Ön most minő állampolgár, Somoskeöy ur?

— Argentinai, fiam. Mindig az, ahol tartózkodom. Ha Angliában vagyok, akkor angol, ha Franciaországban, akkor meg francia vagyok.

— Géza bátyám, hát hogy is volt, amikor mint nagykövet szerepelt Mexikóban?

— Nem Mexikóban volt az. Talán tudod, hogy II. dom Pedro-nak, az utolsó braziliai császárnak bizalmasa és a császárnénak kegyeltje voltam. Nagyon szerettek engem, sok szivességet is tettem értük. Nos, amikor 1876-ban a filadelfiai világkiállitást megnézni elmentem, az osztrák-magyar csarnokban mint a monarhia képviselőjét, az én szeretett, de mafla unokaöcsémet, Szentirmayt találtam. Minthogy ez az ember nem tudott reprezentálni, hát én nyujtottam a braziliai császárnőnek karomat és mutattam meg a kiállitási épületet.

— Még csak egyet szeretnék kérdezni. Vajjon a kuaká nyelv tájszólása-e a perui kvicsuának, illetve mint Ön mondja, kvecsuának?

— Dehogy is, öcsém. Az különálló nyelv. A spanyol hóditók között volt egy jezsuita páter, Bárzánának hivták, aki a kuáka szótárt el is készitette, de ez, hogy, hogynem, elveszett s igy csak az egyes helységnevekből következtethetünk arra, hogy önálló nyelv volt.

Elbucsuztam Somoskeöytől, s amikor hazafelé igyekeztem, elgondolkoztam azon, ha ez a nagytudásu ember képességeit komoly irányban használta volna fel, akkor ma bizonyára nem hirhelt, de nagyhirü tudósunk lenne.

Somoskeöyt azóta sem láttam, az indiánjaimról pedig teljesen megfeledkeztem.

Ifj. Sorg Antal

Pipaszó mellől

Vascsutora méhrajt fog

Ennélfogva nyár van. Mert rajt fogni csak nyáron lehet. Akkor is ugy, ha az ember délidőtájt lesbe áll, aztán megvigyázza, hogy hova szállnak csapatostul a méhek, s mikor látja, hogy valamelyik fán már ott ütyög a csimbók, odalopakodik, aztán belerázza a zsba. Ha ugyan a besta férgei nem inalnak el valahova a harmadik határba, mint most is, amikor az erdei uton egy öreg paraszt baktat hazafelé. Mert hát dél van s a virágzó fák között álmos zümmögéssel bujkál a déli harangszó. Az öreg paraszt pedig megy, halad, szemlélődik, töpreng, nagyokat bólogat és nézi, hogy mint rajzanak a lepkék a forró napsütésen. És még talán most is menne, ha a közvetlen közeléből rá nem köszön valaki, hogy:

— Jaó napot szomszid!

— Árgyélusát ke'nek! — ránt magán egyet az öreg paraszt. És odakapja fejét egy sürü galagonyabokorra, amelyből Vascsutora Bernátnak csak a feje látszik. Ugy ül benne, mint egy tuzok a zabban.

— Hát ke' micsinál ott?

— Ülök.

— A hívesen?

— A hívesen.

— Hm — töpreng az öreg. Aztán letelepszik egy fa alá. Aztán megtömi a pipáját és maga mellé mutat: — Híves van itt is. Gyüjik ke' ide, oszt majd ebeszígetünk.

— Nem mék én! — csavar egyet a nyakán Vascsutora Bernát.

— Oszt mír?

— Szígyöllöm magam.

— Szígyölli? Oszt mír szígyölli?

— Mer rajt fogtam.

— No hajja! — kacarász fel az öreg. — Én is fogtam mán rajt életembe eleget, oszt migse szígyöllöm magam.

— Mer ke' kasba fogta — bólint Vascsutora Bernát.

— Fogtam én mán dízsába is — veti ellen az öreg.

Mire Vascsutora leinti, hogy:

— De gyócsgatyába nem fogott!

— Mi-be? — hököl meg az öreg és egy szörnyü sejtelemtől sziven találva, nyitva felejti a száját.

Vascsutora folytatja:

— Hát tuggya, ugy vót, hogy mék hazafele, oszt látom ám, hogy az egyik ágon raj ütyeg. Mondok, eröppent valahunnan, ezt én megfogom. De hát nem vót semmi alkalmatosságom, oszt szerszám híján levetettem a gyócsgatyám, csomót kötöttem a két végire, fömásztam, beleráztam, húztam egyet a madzagján: benne vót.

Csönd.

Egyszer csak azt mondja Vascsutora Bernát:

— Szomszíd! Ne tegyen mán csúffá. Legalább a kötinyit aggya ide...

(szj)

Néhány napon belül megjelenik a cenzura enyhitésére vonatkozó kormányrendelet

Gróf Teleki Pál miniszterelnök nyilatkozata

— *Az Est tudósitójától* —

A kisgazdapárt tegnap esti értekezletén az igazságügyminiszter közölte, hogy a cenzura kezelésében változás fog beállni. Jelezte egyuttal, hogy a sajtójogi felelősség fontosabb és szigorubb szabályozására vonatkozóan *törvényjavaslatot fog benyujtani a nemzetgyülésen.*

Az Est munkatársa gróf *Teleki* Pál miniszterelnökhöz fordult, hogy ebben az ügyben részletes felvilágositást kérjen. A miniszterelnök igy nyilatkozott:

— A legközelebbi napokban rendeletet fogok kiadni, a mely a cenzura kezelésére vonatkozóan uj intézkedéseket fog tartalmazni. *A cenzurának a lehetőség határán belül való korlátozása tehát már most fog megtörténni*, az uj sajtójogi törvényjavaslat később fog a nemzetgyülés elé kerülni.

— Egyébként *a nemzetgyülés szerdai ülésén* válaszolni fogok Balla Aladár multkori interpellációjára és közölni fogom a nemzetgyüléssel a kormány intézkedéseit és szándékait.

A *nyugatmagyarországi kérdésre* vonatkozóan a miniszterelnök munkatársunk kérdésére azt mondotta, hogy gróf Csáky Imrével, a ki az osztrákokkal tárgyalt, még nem volt alkalma a tárgyalások eredményéről beszélni és igy érdemben nem tud nyilatkozni.

Hogy *a jóvátételi bizottság* mikor jön Budapestre, arról a miniszterelnöknek még nincs hivatalos tudomása.

Befejezték a kormányprogram vitáját

Ferdinándy volt belügyminiszter elmondja távozásának részleteit — Rágalmazói ellen bünvádi feljelentést tett

— *Az Est tudósitójától* —

Rakovszky István elnök háromnegyedtizenegy órakor nyitja meg a nemzetgyülés mai ülését. Felolvassák az *interpellációs könyvet*. Hét interpellációt jegyeztek be, a többi között *Hegedüs* György a zsidó- és szabadkőmüves-kérdésről, *Kovács* Emil az iskolák fütésének elmaradásáról, *Rassay* Károly az ipartörvény reformjáról, *Huber* János a nyugat-magyarországi visszaélések kérdéséről interpellál, *Bródy* Ernő pedig „néhány fejezet a lakáskérdés rejtelmeiből" cimmel terjeszti elő interpellációját. Az interpellációkra *félegy órakor térnek át*, ugyanekkor a külügyminiszter válaszolni fog *Karafiáth* Jenő interpellációjára.

Napirenden

a kormányprogram vitája

van, a melynek első szónoka

Szabó József nincs ugyan megelégedve a kormány programjával, de mégis támogatja a kormányt, ám nem minden feltétel nélkül. Ez a kormány semmivel sem rosszabb elődeinél és mivel ő az elődeit is támogatta, ettől sem vonja meg támogatását. A nemzetiségi minisztérium eltörlését a mai külpolitikai viszonyok mellett taktikai okokból hibásnak tartja.

Felkiáltások: Vissza kell állitani!

Szabó József: Ellenben *megkegyelmezett a kormány a munkaügyi és népjóléti miniszter urnak. Miért?* Mert mit csinált eddig ez a minisztérium? Müködése alatt összesen egy javaslatot terjesztett be *és ez a javaslat is rossz volt.* Miért nem foglalkozik ez a minisztérium szociális kérdésekkel, miért foglalkozik csupán egészségügyi ügyekkel és főleg bábakérdésekkel?

Ez a minisztérium inkább bábaügyi minisztérium, mint népjóléti minisztérium.

Szociálpolitikai kérdések megoldását kellene feladatául kitüzni. Nem akarja, hogy ez a minisztérium udvarolion a szocialistáknak, de nem lehet arra az álláspontra helyezkednie, *hogy undorodik a munkásságtól. Felelős miniszternek ilyen kijelentést nem szabad tennie.* Helyesli a királykérdés kikapcsolását éppen szociális szempontból, de elsősorban *a megélhetés problémáját kell megoldani.* Nagymagyarország visszaszerzéséhez szükséges, hogy előzőleg elviselhető legyen a megélhetés. Munkásügyi panaszbizottságok felállitására van szükség, mert lehetetlen, hogy egyenesen a Gyáriparosok Országos Szövetségének van kiszolgáltatva a munkásság. A szövetség egyoldalulag szabja meg a munkabéreket és elszigeteli magát a munkásoktól. Elkeseritik a munkást ezzel az eljárással.

A maximális munkabér óránként 13 korona, kereseti lehetőség 16 korona. A munkásság tehát egészen ki van szolgáltatva a Gyáriparosok Országos Szövetsége kénye-kedvének. *Ez a boszu politikája és ez meg fogja magát boszulni.* A malomtulajdonosok viselkedéséről beszél. Nincsen buza, a *malmok állnak* és a gyárosok mégis ragaszkodnak ahhoz, hogy a munkások és tisztviselők egész nap a gyárban legyenek, a hol semmi dolguk nincs. Semmiféle nagyobbarányu állami épitkezés, nagyobb közmunka nem készül. Pedig

a konszolidációnak egyedüli alapja a munka.

Be kell hozni a nagy vállalatoknál az *üzemi haszonrészesedést.* A munkásbiztositás reformjában valóban reformokat kell keresztülvinni. Nem elég, ha állomositják a munkásbiztositást, *ő különben is ellene van az államositásnak*, a mivel mindent el lehet rontani. Sürgeti az *ipartörvény revizióját*, a mit a kisiparosok már türelmetlenül várnak. Itt van azután a női- és gyermekmunka kérdése. A férfiak munkanélkül állnak, ellenben *nőket tömegesen alkalmaznak és foglalkoztatnak, mert olcsóbb munkaerőt jelentenek.* Kérdezi, *hol van a kenyér?* A kisgazdák szabad forgalmat sürgetnek, vajjon akkor jobbak lesznek-e a viszonyok? A merkantilisták Sándor Pállal az élükön a szabad forgalom jelszavával még a kisgazdákat is meg tudták téveszteni. Hiszen volt már szabad forgalom a multban, vajjon jobb volt e akkor a kisgazda helyzete? A kormány programját magáévá teszi.

Budaváry László a következő szónok. Tekintettel arra, hogy a pénzügyi javaslat letárgyalását nagyon fontosnak tartja, *eláll a szótól.* Minthogy a szólásra feliratkozott többi képviselő nincs jelen,

a kormányprogram vitáját befejezik.

Ferdinándy Gyula bíróság elé állitja rágalmazóit

Ferdinándy Gyula volt belügyminiszter szólal fel ezután *személyes kérdésben.* Tegnap érkezett meg vidékről és csak most olvasta őrgróf *Pallavicini* felszólalását.

A mi azt illeti, hogy Pallavicini őt *ugynevezett kisgazdának mondja*, elmondja, hogy *miként lett ő kisgazdapárti.*

Felolvassa 1917-ben irt munkáját, a melyben kifejti, hogy a kisgazdatársadalom a gerince a nemzetnek. Már akkor meg akarta szervezni a kisgazdapártot Abaujban, de a megyei urak elgáncsolták. *Nem volt képes fentartani magát főiskolai tanári fizetéséből*, éppen ezért eladta kassai házát és Abaujváros nevü faluban 31 holdas kis birtokot vett. *Pallavicininek nincs kisgazdasága, sohasem dolgozott, nem is érti hogyan került be annak idején a kisgazdapártba.*

Meskó Zoltán: *Ha belépett, miért lépett ki?*

Ferdinándy Gyula áttér arra a kérdésre, hogy

miért hagyta el a belügyminiszteri széket?

Ennek két oka volt. Az egyik az, hogy közte és *bizonyos katonai körök között hatásköri kérdésekben nem sikerült a megállapodás.* Egyre *szélesebb lett köztünk a szakadék*, én azonban azon voltam, hogy Magyarországon jogrendet teremtsek, de ez természetesen nem oldható meg máról holnapra. A legfontosabb előfeltétele annak az, hogy a közgondolkozásban tisztulás jöjjön létre, elsősorban azoknál, *a kik közhivatalt látnak el.*

Rakovszk István elnök *(csönget): Ez nem tartozik a személyes kérdés tárgyához.* Méltóztassék beszédét rövidre fogni.

Ferdinándy: Valami különös vágy él az emberekben,

mindenki parancsolni akar, mindenki tábornok akar lenni, engedelmeskedni senki sem akar.

Különösen *katonai körökben uralkodik téves fölfogás a hatáskörökre vonatkozóan.*

Lemondásom *másik oka az, hogy bizonyos katonai körök kontrakarirozták legsürgősebb és legfontosabb intézkedéseimet,*

intrikákkal lehetetlenné tették fontos törvények végrehajtását.

Nagyon érdekes részleteket mondhatnék el ezekről a dolgokról, de az idő rövidségére való tekintettel csak annyit mondok, hogy *én a jogrend érdekében szálltam sikra, de ezt bizonyos katonai körök meghiusitották.*

Azután itt van az a bizonyos lófügy, 1919-ben, a mikor a vörösök és a csehek sulyosan küzdöttek egymással, a csehek tőlem elraboltak egy lovat. Később, a mikor az lehetővé vált, a cseh hatóságokhoz fordultam és visszakértem a lovamat. A csehek kivánságára megszereztem a szükséges bizonyitékokat és igazolványokat, mire ők *egy másik lovat adtak nekem, a melyet egészen januárig használtam.* Januárban voltak a választások. A vármegyei körök iparkodtak engem elgáncsolni. Megjelent nálam egy katonai detektiv, a ki egy lovat keresett. Az akkor volt, a mikor leginkább kellett a ló, mert a választási küzdelem szükségessé tette, hogy ellátogassak a kerület községeibe. Hogy ezt lehetetlenné tegyék, ellenfeleim el akarták tőlem venni a lovat. *Itt kezdődött a lóaffér.*

Fölolvassa *Ambrus* gazda vallomását, a melyből kiderül, hogy Ambrus nem igen törődött a lovával és csak a vármegyei intrikákra és a katonai körök unszolására szorgalmazta az ügyet. Ez a ló csakugyan az Ambrus lova volt, a melyet a csehek tőle elvettek. Ambrus hozzám jött és követelte tőlem a lovát. Én semmiről nem tudtam, megkérdeztem, hogy hány éves az ő lova. Azt mondta, tizennégy éves.

Mire én kijelentettem, hogy a nálam lévő ló csak hét éves, tehát nem az ő lova. Állatorvosi megállapitás szerint a ló tényleg hét éves. A ló tovább az én birtokomban maradt. Közben tovább folyt az aknamunka ellenem, a melyet a vármegyei klikk támogatott, a melynek rejtett céljairól csak most szereztem tudomást. Azután az történt, hogy a lovat egyszer elengedték és a ló elkószált. Előbb a patak felé ment, majd egyenesen Ambrus istállójának tartott és az istálló előtt megállt. Ez volt a végleges bizonyiték, hogy a ló Ambrus gazdáé. Én akkor nem voltam otthon és ezt az ügyet velem sem a katonai parancsnokság, sem a vármegyei hatóságok nem közölték, csak most tudtam meg, hogy a ló Ambrusé és hogy ellenem ilyen hajsza folyt. Ambrus már nem is törődött a lóval, ellenben a szikszói plébános és *Farkas* Géza alezredes tárgyaltak vele, magukhoz hivatták és

aláirattak vele egy irást a kormányzóhoz

A magamét védtem mindaddig, a mig annak ellenkezőjéről meg nem győződtem. Hogy mennyiben kötöttem el másnak a lovát, ilyen körülmények között annak megitélését a nemzetgyülésre bizom. De érdekesek és mélyenfekvők azok az okok, *hogyan járt a hir kaszinóról kaszinóra és hogyan terjesztették ellenem a rágalmakat.* Bizonyos kezekre gyanakszom, a melyek már 1916 óta dolgoztak ellenem. A kassai megfigyelőállomásnak voltam annak idején vezetője és biztos tudomásom van arról, hogy *Landler* népbiztosnak az öccse akart *Puky* Endre utján Pallavicininek ellene adattal szolgáltatni. Az aknamunkának megvolt az az eredménye, hogy *Sándor* János akkori belügyminiszter vizsgálatot is inditott ellenem és a vizsgálat negativ eredményét azután közölte Pallavicinivel, a ki kijelentette, hogy: *Sajnálom tévedtem.* Most hasonlóképpen intéztek ellenem aknamunkát a »Kassai Munkás« cimü lapban és megint ugy akarják elintézni a dolgot, hogy *sajnálatuk kifejezése mellett kijelentik, hogy tévedtek.*

A választásokon terjesztették a *Kassai Munkás* példányait ezerszámra, a melyekben hemzsegő valótlan adatok voltak rólam megirva. Egy év óta folyik már ez az aknamunka és most érte el a tetőpontját. Én azonban most már végre tudni is akarom, hogy tulajdonképpen kik is a rágalmazók és ezért van szerencsém a tisztelt nemzetgyülésnek bejelenteni, hogy

mindazok ellen, a kik ezeket a rágalmakat rólam terjesztették és terjesztik, megtettem a bünvádi feljelentést.

Tisztázza az ügyet a független magyar bíróság. (Helyeslés.)

Legközelebbi ülés hétfőn

Az **elnök** ezután *napirendi javaslatot tesz*, miután rá kell térni az idő előrehaladottságára való tekintettel az *interpellációkra.* Javasolja, hogy a nemzetgyülés legközelebbi ülését *hétfőn, február 28-án délelőtt tiz órakor tartsa meg* és annak napirendjén a már előkészitett pénzügyi javaslatok tárgyalása szerepeljen.

Hordóárverés!

Közhirré teszem, hogy egyik ügyfelem megbizásából, Keszler Baum Ferenc késedelmes vevő rovására **90** darab (drb.-ként 500—850 lit. űrtartalommal) és **58** darab (drb.-ként 300—450 lit. űrtartalommal) uti tőlgyfahordót f. évi február hó 28-ik napján déli 12 órakor Budapesten a **VII., Dohány-utca 77.** sz. ház pincehelyiségében (pincen járat az Akácerdősor felől) kir. közjegyző közbenjöttével nyilvános árverésen el fogok adni. A hordók az árverés előtt fent megjelölt helyen megtekinthetők. A vételi illetéket a vevő viseli. Árverelni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt 30,000 korona bánatpénzt letenni.

Dr. Alt Zsigmond, ügyvéd
Budapest, VII., Wesselényi-utca 18.

BRILLIÁNSÉRT
arany, ezüst, hamisfogért
legtöbbet fizet Országos Ékszerház
VIII., Rákóczi-ut 17. sz.

Válságos idők Amerikában

Newyork, január hó

Odahaza, Magyarországon, mindenki azt hiszi, hogy Amerikában a dollár a földön hever, csak utána kell nyulni. Sokan utnak is indulnak a dollárok hazájába s csak mikor ideértek és megkezdik a »nagy harcot« a hosszukás, keskeny, zöld bankókért, csak akkor tanulják meg, hogy a dollárnak nagy az ára. Még nagyobb, mint 600 korona!

Dolgozni és tanulni kell érte. Dolgozni szakadatlanul és *válogatás* nélkül, tanulni pedig *Amerikát*. Mert a ki itt élni akar, boldogulni, annak ezt a földet, ezt a népet *meg kell tanulni*. Itt annyira bizonyos megszokott rend és módszerrel történik minden, hogy az, a ki ezt nem tudja, támolyog, elveszti a fejét és nem boldogul.

A dollár elfut az orra előtt, nem képes utána kapni.

Különösen ma nem, mikor a dollár elbujt.

Ebben a pillanatban

Egyesült-Államokban nagy gazdasági krizis van

és a kinek van pénze, mint a bankoknak is, nem adja ki kezéből. A kereskedők tele vannak áruval, nincs vevő és egyik csődöt a másik után jelentik be.

A világ leggazdagabb országának ipara és kereskedelme megbénult. Mint a régi jó világban a Bácskáról, Bánságról mondták: — a saját zsirjába ful bele.

Mik ennek az okai?

Ugyanazok, a mik az európai államokban — és még mások.

A háboru utolsó éveiben és a fegyverszünetet követő első esztendőben *semmi sem volt elég drága*. Ez azt jelenti, hogy a kereskedő mindenért minden pénzt megadott, mert tovább tudta adni — az egész világnak. A gyárak ontották magukból a terméket, a francia, angol, semleges piac szakadatlanul és mohón vette fel az árut, kis emberekből egy-kettőre milliomos lett, vagyonok támadtak, ügynökből hatalmas eladó fél lett, a mikor egyszerre véget ért a háboru, — *és elmaradtak a vevők, megmaradt az áru*. A kistőke, a mely mohón teleszivta magát, azt hitte, hogy ez a nagy vásárlási düh örökké fog tartani, teleszivta magát, raktárait áruval *és most nem tudja eladni, hitelezőjének nem tud fizetni*.

Ehez járul még az amerikai pénznek szomoruan »kitünő« volta.

A dollár olyan kitünően áll, hogy az már szomoru.

A világ többi népének a pénze nem versenyezhet vele, a nemzetközi piac nem tudja a dollár árát megfizetni és az amerikai kereskedelem béna.

Otthon is mozdulatlan!

A drágaság olyan nagy volt, hogy a belföldi vásárlás is megállott. Kezdtek hát az árakkal lejebb menni. A cukor például 25 centről 8 centre esett. Az ipari áruk is 15—20—25—30%-kal estek.

De a munkások bére tul magas volt ezekhez az árakhoz, tehát a gyárak amerikai, radikális módon segitettek.

Bezárták a gyárakat, elbocsátották a munkásokat és nem adnak munkaalkalmat, hogy a munkás költse el meglakarított pénzét, a miben most még nagy fölöslege van, annyit keresett a háboru alatt.

Ha a munkásnak nem lesz majd pénze, hónapok multán, megnyilnak a gyárak és

a mostani bérek felét, hatvan százalékát fogják csak fizetni.

De ez nem lesz baj, *mert a bevásárlási árak is leesnek akkorára* és igy az élet se lesz drágább, *csak éppen a munkás, a kisember adta ki a pénzét.*

Ez is egy módja a gazdasági harcnak.

Természetesen

a munkátlanok száma igy napról-napra nő

s egy legutóbbi kimutatás szerint *három és félmillió ember* van »out of work«, nem dolgozik, mert nem kap munkát.

Harmincöt államban az ipar 1920 januárjában 9,042.000 embert foglalkoztatott, ez év januárjában pedig már csak 6,070.648 embert. A többi államban körülbelül 200.000 a nem foglalkoztatott munkások száma.

182 városban összesen 32,560.953 lakossal *csaknem kétmillió a munkából kizártak száma, csak magában Newyorkban 234.243.*

Olyan helyeken, a hol sok magyar dolgozik, igy áll a helyzet: Buffalóban 35.000, Shenecredyben 7000, Pattersonban 20.000, Passaicban 12.000, Filadelfiában 70.000, Pittsburgban 12.000, Chicagóban 86.000, Detroitban 160.000, Clevelandben 80.000, Acronban 20.000, Bridgeportban 20.000 a dologtalanok száma.

Az automobiliparnak hatvan százaléka áll. (Ehhez tudni kell hogy, az U. S. A.-ban 75 millió automobil van forgalomban.) Az épitőipar 52 százaléka nem dolgozik, a textilnek 40 százaléka, a bőr- és cipőiparnak 35 százaléka, az asztalos- és faiparnak 32 százaléka, a fémiparnak 35 és fél százaléka s *a mozgófényképiparnak* (ez Amerika harmadik legnagyobb ipara) *hatvan százaléka.*

Ebben a pillanatban tehát *igen rossz üzlet Amerikába kivándorolni.* A szőrmeipar például csaknem egészen mozdulatlan és rengeteg szücs ment tönkre, a mi annál szomorubb, mert igen sok magyar van közöttük.

A fenti adatok a hivatalos állami adatok, *a valóságnál kisebbek.*

A kérdés olyan nagyfontosságu, hogy állandó tanácskozás tárgya és az állam azt az álláspontot foglalja el, hogy a mostani munkabéreket fizessék ugyan, *de aránylagosan elosztva hosszabb munkaidőre*, ugy hogy a mai fizetésért többet dolgozzanak.

Pásztor Árpád.

ROYAL REDOUTE
Erzsébet-körut 33 sz. A legelőkelőbb táncos mulató
A szenz. táncműsor keretében fellépnek minden este
SOLTI HERMIN
nézőtéri mókákkal.
SÁNDOR STEFI és DEZSŐFFY LÁSZLÓ
legújabb tánckreációkkal.
FREDY PYPS
az amerikai fenegyerek.
ELEKY ANNY.
KÁLLAI SÁNDOR és PARTNERE
a legujabb mondain-táncokkal.
JONES BRIGHTON
a legkitünőbb steptáncos.
SÁROSSY MIHÁLY DALÉNEKES,
szenzációs külföldi dalokkal.
MONDAIN és KLASSZIKUS TÁNCOK.
PARKETT-TÁNC.
Kilenc órától éjfélig.

WÁGNER
magyar hangszeráruháza
Budapest, József-körut 15
Fióküzlet: Ráday-utca 18.
Képes árjegyzéket ingyen küld!

Tejivó, kávézó, falatozó, csemegeüzlet, vendéglő, büffé négyszobás lakással eladó. Rózsa, Rákóczi-ut 15. szám.

Egy magyar festő a mai londoni életről

— Az Est tudósitójától —

Néhány héttel ezelőtt érkezett haza Londonból tizenkét évi ott tartózkodás után *Veysy* Viktor magyar származásu festőművész. Londonban több angol illusztrált lap munkatársa volt. Jó barátságban volt *László* Fülöppel és érintkezésben az előkelőbb körökkel. Itthon időzése alatt holnaptól kezdve a Ritz-szállóban mutatja be mintegy száz rajzból és akvarell-festményből álló gyüjteményét. Veysy érdekes dolgokat mond el a londoni művészi életről és az angol társadalomnak Magyarország iránt való érdeklődéséről. Öt az angolok nem internálták. Az angolok Magyarországról nagyon hiányosan vannak tájékozva. De az angol politikát Magyarország csak annyiban érdekli, hogy az országon keresztül folyik a Duna s a Duna vonalát az angolok maguknak akarják biztositani s ebben számitásba kell majd venni minket is.

Az angolok a békeszerződéssel nincsenek megelégedve. Az a vélemény alakult ki, hogy sokkal jobb lett volna, ha egy semleges állam fővárosában kötötték volna meg a békét. A londoni élet különben elég feszült és nyugtalan. A zavaros munkáskérdés, a mindennapos sztrájkok és az irkérdés bonypodalmai *bizonytalanná teszik az életet.*

Az élelmezési viszonyok az olcsóbbodás ellenére is rosszak, mert erős mozgalom indult meg, hogy a munkabéreket a háboru előtti nivóra szoritsák le. Az angol raktárakban rengeteg rizs, kakaó, csokoládé, cukor van felhalmozva, ezeket még részben katonai célokra hozták. Ausztráliából most rengeteg pamut érkezik Angliába, ugy hogy Németország gyárait el árasztják vele.

A nehéz viszonyok miatt a londoni magyar kolóniának csaknem minden tagja Amerikába költözött. Ott van most *László* Fülöp is.

A magyar festészeti modor Angliában sohasem lesz rokonszenves. Az angol közönség oly komor és realisztikus képeket követel, hogy az európai piktura ott teljesen lehetetlen. Amerikában sokkal szabadabb kezük van a festőknek, ott nagy sikere volt *Halmi* Artornak, a ki Lenbach édeskés modorában fest, a mi az amerikaiaknak nagyon tetszik.

A detektivek hajszája a háztetőkön két gonosztevő után

— Az Est tudósitójától —

Hetekkel ezelőtt feljelentést tett a rendőrségen a Move budapesti főosztálya, hogy a tiszti étkezőben alkalmazott *Jónás* Gyula és *Szabotinovics* György bevásárlók lisztvásárlásra negyed millió koronát vettek fel és a pénzzel eltüntek.

A detektivek megállapitották, hogy Jónás és Szabotinovics a Peterdy-utca 33. számu házban lakik. Tegnap a detektivek kimentek a Peterdy-utca 33. számu házhoz, az utcai bejáratot elállották, maid felmentek a lakásba. A lakás ajtaját Jónások belülről elreteszelték s mire a detektivek az ajtót felfeszitették és a lakásba bejutottak, már nem találtak ott senkit.

A világitó udvarra nyiló egyik ablak azonban nyitva volt s ezen az ablakon kinézve a detektivek látták, hogy valaki a kiálló téglákon felfelé a háztetőre igyekszik. A detektivek utána másztak, de a menekülő alakot nem tudták elérni, mert ez feljutott a háztetőre. A háztetőn a detektivek két alakot vettek észre, a kik a szomszédos ház világitó udvarán át akartak elmenekülni. *A detektivek követték a menekülőket a háztetőn*, majd a szomszédos ház világitó udvarán keresztül is, a hol a két alak *egy idegen lakásba másztt be.* Itt a detektivek azután utolérték őket és mindkettőjüket lefogták.

Előállitották őket a főkapitányságra, ott kiderült, hogy a két menekülő Jónás és Szabotinovics, a Move lisztcsalói. Mindkettőt őrizetbe vették, majd kihallgatásuk után letartóztatták.

ABBAZIA
Klimatikus TENGERI GYÓGYFÜRDŐ
EVŐSÁRAMÚ-SANATORIUMOK.
HOTELEK.
PENSIOK.
Etablissements balnéaires.
Felvilágositást nyujt a Curcomissio Abbazia budapesti irodája: VI., Andrássy-ut 5. Telefon 130-65 és 113-15, valamint a wieni iroda: Wien, I., Kohlmarkt 12. Telef.: 62605. A szükséges vizumokat és menetjegyeket az irodák szerzik meg.

Perzsaszőnyegek
alkalmi vétele és eladása
Rosenfeld Ottó, Sip-u. 7. Telefon: József 125—25.

Folytatólagos árverés! Az Uránia Művészeti Szalon (V., Erzsébet-tér 10. félemeleti helyiségeben) az áll. árverési csarnok ellenőrzésével *ma szombaton holnap vasárnap* d. e. 10—1-ig, d. u. 3—7-ig, *hétfőn* d. e. 10—1-ig nagybecsü mütárgyakból **nyilvános árverést tart.**

Bérhorganyzást
fényes kivitelben, meleg eljárással vállal:
Rothmüller S.
fém- és bádo árugyár r.-társ.,
VI., Váci-ut 141. sz.
Telefon: 106—53.

Kranyat, czüsiöt, régiségeket, Brilliánst, gyöngyöt tiszta értékben vesz: Schmelzer Benő, IV., Károly király-ut 28. Központi városház, főpapnő mellett.

PYRAM
TERPENTINES CIPŐKRÉM
Ismét mindenütt kapható. Benes Testvérek, Győr.

Automobilvezetői tanfolyamra beiratkozás napo ta. Deutsch, VIII., Szigony-utca 4/b

Német kisasszony jó fizetéssel, ugyanott Segéd, kézműáruüzletben jó fizetéssel felvétetik. Sarkadi, IV., Fővám-tér 2., üzlet

SMITH BROS, REMINGTON, ROYAL STB. IRÓGÉPEK.
RECORD taszteros szamológépek (gyári ujak)
IRODABUTOROK NAGY RAKTÁRA
ORLIK ES HEGEDÜS
Smith Bros-irógép kizárólagos képviselete
Telefon 103-80 Budapest, V., Dorottya-utca 10

Perfekt magyar-német gyors- és gépironé szénbánya Részvénytársasághoz felvétetik. Ajánlatok »Perfekt« jeligére a kiadóhivatalba kérnek.

Megvennék, vagy bérbe vennék
100-500 holdas birtokot
Dunántulon, leginkább a Balatonhoz közel Somogyban. Ajánlatokat lehetőleg a feltételekkel a kiadóba kérek »Birtok« jelige alatt.

Búvár 1939. június

A HOLLÓ MEG A VARJÚ

Írta DORNING HENRIK

A babona számára az, ami fekete, az éjszaka birodalmához tartozik. A sötétség világának a tagja, annak a világnak, amelyet gonosz szellemnek, veszedelmek jövendőmondói laknak. Néma vizei felett a halál szárnyal.

A holló a legnagyobb és legfeketébb madár a verébreformádzók között. A csőre, a lába is fekete, a szeme sötétbarna. Éneklő volna a szervezete szerint, de nem tud dalolni. Csak szólása van; rekedten károgó vagy mélyen zengő, de mindig gyászos. Mintha siratná a halott ember, a kimúlt állat sorsát, mielőtt nekivág a megtört szemének, annak a még megcsillanó ablaknak, amelyen át a világ fénye, színei találkoztak a magábanvaló élettel. Nem csoda, hogy a hollót hajdan mindenki ismerte, ha máshonnan nem: a vesztőhelyről, az akasztódombról. Neve ma is közszájon forog. A regéknek, a költészetnek örök kísérője. Eteti már *Éliás* prófétát a magános patakparton, ott ül a boszorkány jobbján, meg kereng csapatosan *Rőtszakállú Frigyes* hegye fölött s búsan válaszol a jobb sorsát aggódóan kutató ember minden kérdésére: «Sohasem!!» A költő azt látja, hogy a zsiványhad oly sötéten nyargal, mint a holló, holló a bánata *Zrínyi Péternek* s lakmározó holló károg sajnálkozva a gaz árulóvá vedlett nagyvitéz *Ocskay László* vesztén. A *Corvin*ok címeres madara ragadja el *Szilágyi Erzsébet* levelét s hozza meg rá a boldogító választ *Prága* városából. A rákosi szántó fehér hollóhoz hasonlítja a ritka magyar szót.

Holló. (Herman Ottó: «A madarak hasznáról és káráról» nyomán)

Ma már nemcsak a fehér holló ritka. Feketét is kevés ember lát hazánkban elevenen, hacsak az állatkertben meg nem keresi. Vannak, akik összetévesztik a varjúval, vannak, akik éppen csak a nevét tudják. Pedig a mult század első felében még *Gödöllő*n is elég gyakori volt. A negyvenes években *Rákoskeresztúr*on költött az erdő egyik kis tölgyfáján, közel az országúthoz. *Petényi* 1842-ben április 5-én meg is vette ennek a hollópárnak két tojását a három közül, amennyit kiszedtek. *Frivaldszky* («Aves Hungariae»), említi, hogy 1830 telén bejött Pesten a városba. Egy példányát a fapiacon lőtték le. Elszórva napjainkban is fészkel hazánkban, talán inkább a sík, mint a hegyes vidéken. *Nagy Jenő* («Az erdő madárvilága». 1936.) szerint például *Debrecen* környékének erdeiben az utóbbi években is költött vagy próbálkozott a költéssel. *Csath András* azt írja *Békés* vármegye madarairól szóló, *Gyulán* 1938-ban nyomatott könyvében, hogy *Kigyós*on, *Gyulavári*ban fészkel s 1938-ban *Dobozon* szedték ki négy fiókáját. Talán *Hódmezővásárhely* határában is tanyázik még, ahol éveken át felkereste egy pár ugyanazt a fészket egy magas ákácfán, a csomorkányi templomrom közelében. *Lovassy* («Magyarország gerinces állatai» 1927.) ír erről a hollópárról s azt mondja, hogy egyes években fehértollú fiókákat nevelt. A Nemzeti Múzeum albinója is innen való. Ősszel és télen majdnem mindig jár holló a *Hortobágy*on is.

A magyar közmondás azt tartja, hogy «Nagypénteken mossa holló a fiát». *Chernel* jó megfigyelést sejt benne. Ha a holló nagyon szeret is fürdeni, azért túlzás a «mosdatás»; de az bizonyos, hogy igen korán kezd költeni, jobbára márciusban

vagy éppen februárban. Így húsvét tájára rendesen van fiókája. A német közmondás megbélyegzései: «Rabenmutter», «Rabeneltern», — már sántítanak Chernel szerint. A hollók nagyon gondozzák, védik fiaikat, pedig 40—50 nap kell hozzá, mire a kezdetben csaknem meztelen, süket és vak fiókák kirepülnek. Ezután együtt marad a család egyideig. Van azonban német madarász, aki azt mondja, máshova vágnak ezek a szóképek. A magánosan költő holló nem tűri, hogy a közelében más holló családot neveljen. Ilyenkor a fiait is elveri a környékről.

A madártudomány újabb iránya a hollót nem egységes alaktani, hanem földrajzi fajnak tartja, más-más területen élő, többé-kevésbbé különböző alfajok összefoglalásának. A mi hollónk, a *Corvus corax corax L.*, Európa északi és középső részét lakja s messze bemegy *Szibériá*ba. A palearktikus régió egyéb vidékein, azután *Észak-Amerikáb*an és *Grönland*on más alfajok helyettesítik. Nagytestű madár. Ha az öregek egész hosszát megmérjük, mindig több az 60 centiméternél, a kiterjesztett szárnyuk terjedelme egy és negyed méter körül jár s az átlagos súlyuk ugyanennyi kilogramm. Pusztán a (csukott) szárny hossza már a szárnyrakelt fiataloknál meghaladja a 38 centimétert, némely öregnél 43 centiméternél is több. A csőr erős, vaskos, az öregeknél 7—8 centiméter hosszú, néha még hosszabb. A tövét serteszerű, messzi előrenyúló s az orrnyílásokat is eltakaró tollak borítják. Itt a csőr körülbelül három centiméter magas. A varjak sokkal kisebbek a hollónál. A szárnyuk terjedelme például az egy métert sem üti meg, a súlyuk pedig ritkán több fél kilogrammnál. A csőrük töve sem magasabb két centiméternél. Röptében a holló valamennyire a ragadozómadarakra emlékeztet. A lekerekítettebb farka is figyelmeztet arra, hogy nem varjúval van dolgunk. Hazánkban egyébként sem lehet összecserélni a hollót a varjúval, ha közelünkbe kerül, vagy ha éppen elejtjük. Igazi fekete varjúnak *(Corvus corone corone L.)* legfeljebb az ország legnyugatibb határszélén akad. Egyébként csak a vetési varjúnk *(Corvus frugilegus L.)* egészen fekete. Ennek a csőre sokkal karcsúbb, az alsó kávájának talpvonala a vége táján fölfelé törik meg. Oldalról olyan csukott csőr, mintha irón módjára kihegyezték volna. Azután a két káva csaknem egyenes vonalban érintkezik. A holló idomtalanabb csőrének alsó kávája alul, a talpvonalán majdnem végig egyenes, s a két káva találkozása görbevonalú. Mindezeken felül csupán az egyévesnél fiatalabb vetési varjak csőre tövén hiánytalan a serteszerű tollborítás. Az idősebbek csőre kopasz itten. Olyan, mintha szürkés, göcsörtös agyagkéreg borítaná. Ezt jó világításnál elég messziről meg lehet látni, s erről biztosan felismerhetjük a vetési varjút. A holló tollainak fémfénye kékes, bíborba hajló, vagy zöldes, a vetési varjúnál ibolyás árnyalású a tollazat kék csillogása. A fiatalok mindkét fajnál fénytelenebbek, a szemük meg jóval világosabb, mint az öregeké.

A holló jó nagy fészket épít. Éveken át ragaszkodik hozzá. A mai Magyarországon jobbára magasabb fákon van. Másutt, például *Erdély*ben vagy *Anglia* tengerparti részein magas partok, sziklák hozzáférhetetlen padkáin épül. *Németország*ban találták olyan fészkét, amely az évek sorának pótlásaival egy méter magas lett és másfél széles. Alul vastagabb, felül vékonyabb ágak alkotják. Terjedelméhez képest kicsi benne a tojások bölcsőjét adó, puha növényi rostokkal, állati szőrökkel, ronggyal stb. bélelt mélyedés. Átlagban 5—6, testéhez mérve kicsi, de a varjakénál nagyobb, zöldes alapszínű, sötétebb színű foltokkal vagy sávocskákkal tarkázott tojást rak a holló, de a háromhetes érlelés után ritkán kel ki több három fiókájánál. Ezek eleivel elég furcsa formájú, belül élénkpiros szájú, folyton tátogató teremtések. Ha korán kiszedik őket s kevés gondot fordítanak rájuk, sokáig idomtalanok maradnak. Ilyenkor jól rájuk illik a német elnevezés: «*Hans Huckebein, der Unglücksrabe*».

Kár, hogy ezt a ma már természeti emlékszámba menő s szellemi adottságaiban a papagájokat megközelítő, szép madarat nemcsak a foglyaikat, fácánjaikat, sőt nyulaikat méltán féltő vadászok keresik halálra s lövik szívesen, ha a buhúra vág, hanem a fészkezők is üldözik, hogy tojásait, fiókáit eladhassák. Napjai meg vannak számlálva, különösen

nálunk, mert nincsen jól őrzött nemzeti parkunk, a közönségünket pedig még nem hatotta át a meggyőződés, hogy a természetvédelem az a modern Noé-bárkája, amelynek az életformák gazdagságát kell megőriznie az utódaink számára. A kihalt fajoknak nincsen feltámadásuk. Velök az élet lesz szegényebb a földön. Késő unokáink méltán szidhatnak majd bennünket mint rossz sáfárokat.

Mennyire közel férkőzhetik a holló a megértő ember kedélyvilágához, arra kedves tanúság *Simaházi Totth Ödön* tárcacikke a *Budapesti Hirlap* 1928 január 5-én megjelent számában. A címe : *Samukám. 1906—1917.* Egy pestvármegyei (vagy szomszédos vármegyei) pusztán éveken át fészkelt a holló magas nyárfán. Egyik, még egészen gyenge korában kiszedett, fiókája a tárcacikk szerzőjéhez került. Felnevelte, majd nagy ketrecfélét csináltatott neki az udvaron, amelyben jól mozoghatott. Sokat foglalkozott vele s közben beszélt hozzá. Egy év multán a holló egyszercsak megszólalt mély féfihangon, amely annyira hasonlított a gazdája hangjához, hogy a cselédséget megtévesztette. A holló azt kiáltotta : «Sándor!» A magtáros jött és jelentkezett. A kocsis meg előállt a hintóval, mikor azt hallotta : «János, fogj be!» Egyszer öreg napszámos dolgozott a holló ketrece közelében. A kapája leesett a nyeléről. «Szamár vagy!» — rivalt rá a holló. Az öreg röggel kezdte dobálni és visszapörölt : «Szamár az öregapád! Talán még te is parancsolni akarsz?» Samuka annál jobban kiabált : «Nem szabad, nem szabad! Szamár vagy!» Mindezeket úgy tanulta el, hogy a gazdája mondogatta volt neki figyelmeztetésül, ha valami rosszat csinált. A gazdája igen-igen megszerette «Samukát» ; meg is siratta, mikor elpusztult.

Még az elég hidegvérű német madártudóst : *Heinroth*ot is «megbabonázták» a hollók. Nagy munkájában («Die Vögel Mitteleuropas». I. köt. 251. old.) valósággal kifakad ekképpen : «Aki tartott hollókat s akinek nagy öröme telt ezekben a pompás, csillogó, test és lélek dolgában egyaránt eleven, megnyerő fickókban, az mindenkit megátkoz, aki számukat értelem és cél nélkül apasztja». Heinroth és felesége apró fiókakoruktól nevelt fel két hollót. Értékes tapasztalataik közt vannak humorosak is. Az egyik holló a háziasszony kulcsait csente el, s hagyta a szomszédos háztetőn. Máskor a cseléd szalmakalapját vitték egy kis sétára, vagy a tanár úr aranykeretes csiptetőjét szedték ki a zsebéből. Amíg az orrán volt, hozzá sem nyúltak. Végül el kellett őket zárni, mert jómesszire elkalandoztak a berlini állatkertet környező utcákban s ellopkodtak minden ennivalót, amelyet az ablakpárkányokon leltek. Akkor már nehéz háborús idők voltak, s mégis hoztak kolbászt, becsomagolt vajat stb. s Heinroth-ék lakásán akarták elrejteni. Szinte megismétlődött Éliás próféta esete.

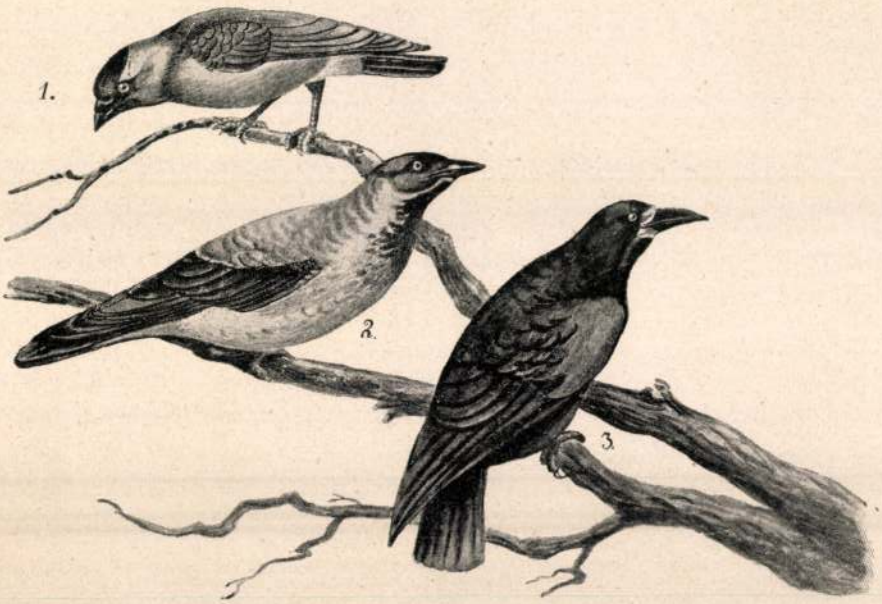

1. Csóka,
2. Dolmányos varjú,
3. Vetési varjú

B27

Valamikor sokat vitatkoztak azon, hogy a dögevő madarakat a látásuk vagy a szaglásuk vezeti-e az elhullott állatok nyomára. A hollók esetében a legtöbben a szag mellett kardoskodtak. Heinrothék homokba rejtett hússal kísérleteztek. Azt észlelték, hogy a hollók csak véletlenségből találták meg, turkálás közben, de semmi jel sem mutatta, hogy a szagát észrevették volna.

A holló élvezi a repülést. Játszadozva rácsap a társaira, vagy más nagyobb madárra. Olykor «dugóhúzót» csinál a levegőben, megfordulván a saját hossztengelye körül. Legalább angol megfigyelők így látták. Nekem nem volt alkalmam effélét megfigyelni, de varjaknál, csókáknál, sirályoknál láttam, amikor jobbrabalra lendültek a tengelyük körül, de egészen nem fordultak meg. Dankasirályról fénykép is van, mely 180 fokos fordulatot örökít meg. Lehet, hogy a holló is csak így játszik. Szereti a felszálló levegőáramokat, s így «köröz» szárnycsapás nélkül a magasban. A játékosság a varjaknál, csókáknál szintén megvan. A légi körtáncot a legszebben a vetési varjak lejtik. Olyan a néha csókákkal kevert sereg, mintha két, fekete foltokkal összevissza tarkázott üvegkorong ellentétes irányban egymás fölött forogna s közben lassan emelkednék, míg csak bele nem vész az ég szürkeségébe. A zenekíséret: károgás és csikkogás. Erre a kerengésre mondja ősszel a dunántúli földmíves, hogy «havat kérnek». Annakidején a magam nevén, de *Zoophilos* jelzéssel is sokat írtam a *Vadászat és Állatvilág* (Zoológiai Lapok) című folyóiratba. Itt ismertettem először 1900-ban «A madárvilág ősszel», majd 1901-ben «A varjú mint időjós» a vetési varjaknak ezt a mutatványát. Akkor azt találtam, hogy összefügg az időjárással. Így írtam meg 1908-ban az *Aquila*ban is. Csókákat láttam magukban örvényleni. A dankasirályok szintén megteszik néha. Francia írók (*Boubier:* «L'oiseau et son milieu») tengeri sirályok hasonló mutatványát említik, s ugyancsak az időjárás változására következtetnek belőle, egyetértvén a matrózokkal. Ma már kétségtelennek tartom, hogy ez a körtánc afféle társas repülőjáték. A felszálló légáramok adnak rá módot, legyenek akár nagyobb területen jelentkezők, akár csak kis folton, helyi okokból eredők. A közeli hóeséssel való kapcsolat csak annyi, hogy nagy légtömegek felszálló mozgása fokozódó borulást s jobbára csapadékot hoz. A tengerparton is efféle lesz az összefüggés a közelgő viharral.

Mit eszik a holló? Csaknem mindent, de főképpen húst, legyen frissen fogott állaté vagy elhullotté. A tojást kedveli. Ezért veszedelmes fészekrabló. Megeszi a rovarokat, eszik kevés növényi anyagot. A vizek közelében szívesen jár. Felveszi a partramosott hulladékot, a döglött halakat stb. A kagylókat gyakran felviszi néhány méter magasra s sziklára vagy egyéb kemény talajra ejti, hogy feltörjenek. A bő torkában sok minden megfér, a nagyobb holmit meg a csőrében vagy a lábával markolva viszi el. A fölöst elrejti. Később el is megy érte. A fogságban tartott a feltűnő tárgyakat szívesen elcseni, kiváltképpen csillogó holmit. Németországban egyszer megtörtént, hogy a megterített asztalról ezüst evőeszközöket mind kihordta a baromfiudvarba. A gyengébb állatokat leüti, ha hozzájuk fér. Az erősebbeket szintén megtámadja néha hátulról, mintha csak ki akarná próbálni, lehet-e velök valamit kezdeni.

Vajjon milyen sebesen repül a holló? Pontos adatunk nincsen, de vonuló varjakról következtetve alig tesz meg többet óránként 50 kilométernél. Ha kergetnék, vagy ha ő kerget például egy ragadozómadarat, akkor bizonyára nagyobb a sebessége rövid időre. Az életkoráról azt mondják, hogy a 100 évet is megérheti; *Stresemann* («Aves») azonban kérdőjelet tesz ahhoz a két adathoz, amelyek szerint egy holló 50, egy másik 69 évet töltött volna el fogságban.

A mi fekete fejű és begyű, fekete szárnyú és farkú, de szürke törzsű dolmányos varjúnk *(Corvus corone cornix L.)* élete módjában kisebb mása a hollónak. Csak gyöngébb, ezért kisebb rabló, több növényi holmit eszik és buzgóbb bogarászó. Bár ritkábban látjuk, mint a nagy csapatban a szántóvető után járó s rovapusztítása révén igazán hasznos vetési varjút, azért még a városokból sem hiányzik. Nagyobb parkokban, például a Városligetben jobbára költ egy vagy két dol-

mányos varjúpár. A vetési varjú télen, ha nagyobb hóesések vannak, sokadmagával bejön a városokba. Ezekben a téli csapatokban északkeleti látogatók, oroszországi példányok is akadhatnak. Budapesten a Dunánál sok vetési varjú megfordul. A jégtáblákon lépegetnek a csókákkal együtt, felkutatván minden megehetőt. Néhány dolmányos varjú szintén előkerül s hasonlóképpen a város belsejében látható a jégen vagy a vízparton. Megemlítem még, hogy a vetési varjú a háború utolsó éveiben és a háborút követő első években fészektelepet alapított a városligeti platánosban s a környékén. Bejött a Köröndre is. De a fekete társaság olyan lármás volt, akkora piszkot csinált, hogy nem lehetett megtűrni az ittmaradását. Több éven át kilőtték a fészkeiket, míg csak végül abba nem maradt a kísérletezésük.

A holló nem költ társaságban. De a fiókái azért éppen olyan hangosak, mint a telepes fészkelőké. E kivételes viselkedést azzal szokták magyarázni, hogy az erős, nagy madárnak alig van állati ellensége s s így magánosságában is megvan az a védettsége, amit a telepesen fészkelőknek a tömegük nyujt. Valójában ez a magyarázat nem fed fel semmiféle okozati kapcsolatot. Csak szándékos cselekvésnél van értelme, hogy a célbavett eredményt oknak tekintsük. A madárfiókák szokásosan csendes vagy lármás viselkedését semmiesetre sem irányítja valamilyen elképzelt cél. Azt sem tudjuk, mi volt hamarabb : a csendesség vagy a lármázás? Ma a hollónak elég káros, hogy fiai sokat zajonganak. Így könnyebben rájuk talál a legnagyobb ellenség : az ember.

Hazánkban ma már csak elvétve találkozhatunk hollóval. Budapest környékén hiába keresnők. Messzebb kell mennünk keletre és délkeletre, ha látni akarjuk. De akárhol kerül elibénk, kegyelmezzünk neki, mert nálunk már közel van a kipusztuláshoz. Pedig *Hollós Mátyás* madaráért igazán «kár, kár, kár» volna.

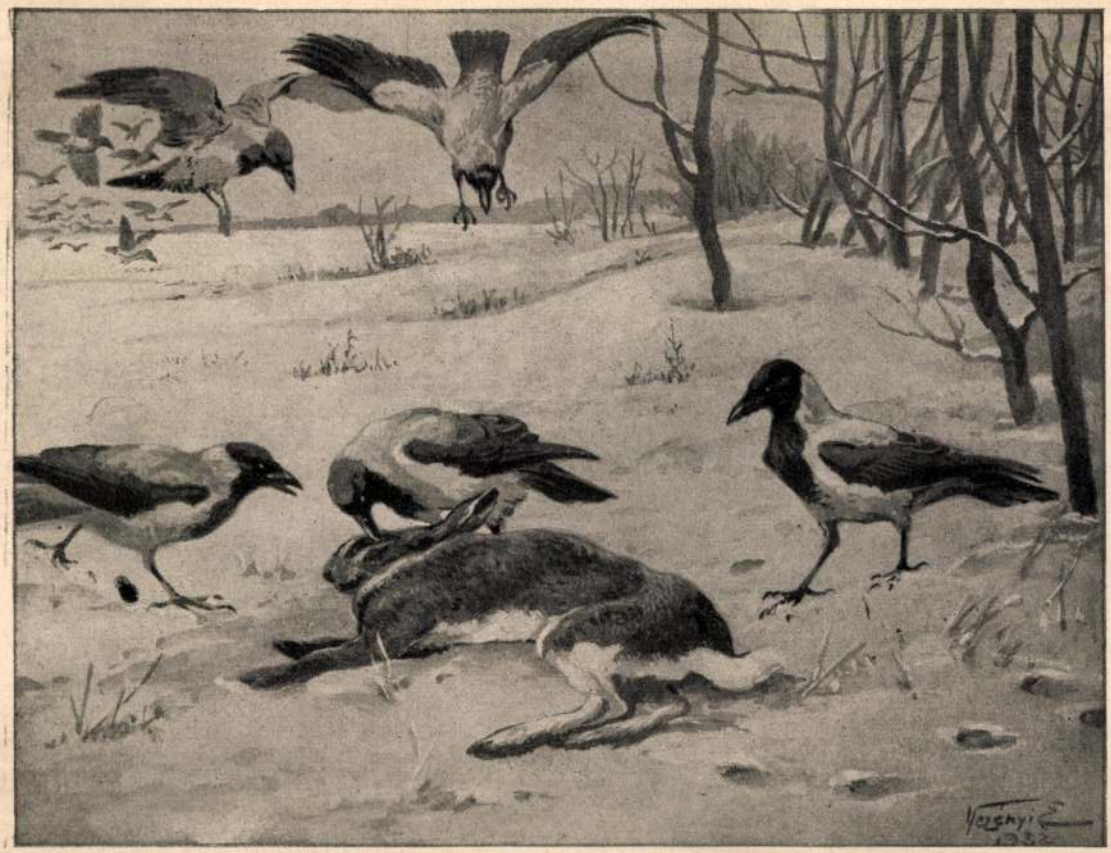

Dolmányos varjak. (Vezényi Elemér rajza)

ADY ENDRE SZEME

Írta MIHÁLYHEGYI GÉZA
Képek: Székely Aladár felvételei

Olvasás közben gyakran elgondolkozunk és ilyenkor sokszor magunk elé idézzük az író képét. Így tettem magam is, amikor *Ady Endre* verseinek olvasásakor feltűnt, hogyha önmagáról említést tesz, gyakran emlegeti a szemét, látását, nézését. Azt tapasztaltam, hogy a szemnek Ady sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonít írásaiban, mint más költők.

Minden író élete nyitott könyv és különösen Adyé. Éppen Adyval kapcsolatban írja *Móricz Zsigmond*, hogy «írónak az élete írásaiban teljesedik ki. Nyílt s tudatalatti erényei, bűnei és maga az élet nívója, mely adatott neki: csak ott tör ki salaktalanul, egészen a betűn keresztül. Nézd meg az írót abban, amit ír és megismered őt magát.» Más kortársai is azon a véleményen vannak a költőről, hogy a lényét tárta ki minden takargatás és fenntartás nélkül, hiánytalan őszinteséggel.

Ha ezeket tudjuk Adyról, akkor még nagyobb jelentőséget kapnak azok az adatok, amelyeket verseiben személyére vonatkozólag találunk. Először az tűnt fel nekem, hogy amikor szeméről beszél, mindig «nagy» szemet említ. Az egyik legismertebb versében, *Az utolsó mosoly*ban olvassuk a következőket:

Üveges nagy szememben,
Üveges nagy szememben
Valaki benneragyog,
Valaki benneragyog,

és így tovább, több más verseiben is:

Lelkem ódon babonás vár,
Mohos, gőgös és elhagyott.
(A két szemem ugy-e, milyen nagy?
És nem ragyog és nem ragyog.)
(A vár fehér asszonya.)

Mosolygó nagy szememben reszket
Sok-sok boldog látnivaló.
(Új, virágos ifjúsággal.)

Fölpattant, nagy, halott szemeink
Kérdve világítják az éjünk:
Miért nem voltunk jók egymáshoz,
Amikor éltünk?
(Ha holtan találkozunk.)

Magyar gomb-lyuk virággal is bús
Rád mégis sokak foga vásott.
Mély, nagy szemem megbabonázott.
(Beszélgetés egy szegfűvel.)

Ugyanúgy emlegeti Ady nagy szemét *Imádság háború után*, *Alcás vén valómmal*, *Öreg legény szerelme*, *Oh fajtám vére* és a később más helyen idézett *Ülök az asztaltrónon* című versében. Ez adatok alapján alakult ki az az álláspontom, hogy a költőnek nagy szeme volt. Ezt igazolva látom a kortársak fejlegyzéseiben is. Móricz Zsigmond is úgy írja le Adyt, hogy «ott volt a költő szép nagy esett fejével, nagy lobogós ámult szemével». Ady «szeme szép volt, tágra nyílt, nagy és nyugtalanul csillogó nézésű» *(Schöpflin Aladár)*. Ezt többen is szóváteszik, akik Adyt ismerték. *Oláh Gábor* is úgy említi, hogy amikor felidézi lelkében a költő földi alakját, «két nagy szomorú szeme» döbben eléje.

Egy ízben, amikor betegen feküdt a szanatóriumban, barátai meglátogatták a költőt: éppen aludt, nem akarták fölkölteni, nyugalmát zavarni. Nézték a beteget, amint ott feküdt az ágyon, «ahogy bezárt pillái mögül is kigömbölyödött szemének nagyszerű domború golyója» *(Hatvany Lajos)*. A szem nagysága egyénileg különböző lehet. Ismerünk kicsiny és átlagosnál nagyobb alkotású szemeket, ami többnyire veleszületett adottsága az embernek. Feltűnően elődomborodik a szem Basedow-kórban, melynek ez egyik tünete. Ilyenkor azonban a szemgolyó maga nem nagyobb. A közellátóság esetében is feltűnő lehet a szem elődomborodása, ha ugyanis a szem tengelyének meghosszabbodása a közellátóság oka. A hosszabb szemgolyó jobban elődomborodik a szemüregből. Adynak nagy szeme volt s ezt a költő olyan különleges adottságnak tartotta, hogy költői képeiben másutt is felhasználja és a nagy szem tulajdonságával másokat is felruházott.

Óh, nagyszerű közeledésünk,
Béke és boldog áhítat,
Nagy virág-szemei Adának,
Melyekből
Szent mézzel és halk tűzzel itat.
(Hűség aranyos kora.)

Be megragyogtok
Az ő napos, nagy, mély szemében.
(Keserű imádságok Mylittához.)

Az enyéimnek kék és nagy szeme . . .
(Margita élni akar.)

Nagy szemed én nagy szememre terül
Pilláink multat ásnak . . .
(Óh, fajtám vére.)

Az eddigi megállapításunk csak az lehet, hogy a költőnek nagy szeme volt és hogy ezt a tulajdonságát költői képekben használva másokra is átruházta. Maga a nagyobb alkotású szem azonban lehet normális látás-élességű is. Ebből az egy adatból még nem lehet arra is következtetni, hogy Ady látása rossz volt. A ver-

N A P I K

— **Március 8. a Nemzetközi Nőnap** teljes munkaszünnap a Szovjetunióban. Ezen a napon az ország lakosságának többségét, 54,2 százalékát köszönti a kisebbség, a férfiak. Ebből az alkalomból 70 ország nőküldöttsége tartózkodik Moszkvában.

— **Magyar építésügyi küldöttség** tartózkodik Helsinkiben Bondor József építésügyi miniszterhelyettes vezetésével. A küldöttség szakelőadás és magyar filmbemutató keretében hétfőn a magyar építészet eredményeit ismertette.

— **A Finn—Magyar Társaság** március 5-én Helsinkiben megtartotta évi gyűlését, amelyen jóváhagyták az 1967. évi működési tervet és megválasztották az új vezetőséget. A társaság elnökévé ismét Kaarina Virolainen asszonyt választották meg. A Finn—Magyar Társaság vezetőségébe beválasztották Olavi Salonen ipar- és kereskedelemügyi minisztert.

— **A munkásőrök jubileumi egységgyűlései** országszerte véget értek. Tízéves munkásőri tevékenységéért országosan 11 000 munkásőr kapta meg a jubileum alkalmából a szolgálati érdemérem kitüntetést.

— **Kilián György** kommunista mártír özvegye, az NDK-ban élő Maria Reischmann két napig a szolnoki városi KISZ-bizottság vendége volt. A többi között a Gépipari Technikum diákjainak meghívására részt vett a II/a. osztály ünnepi KISZ-taggyűlésen, amelyen az alapszervezet Kilián György

— **Monumentális felszabadulási emlékművet** avatnak fe Salgótarján most épülő központi főterén a Nagy Október Szocialista Forradalom 50. évfordulóján. A felszabadulás emlékmű mellett partizán emlékmű felállítását is tervezik. Ennek megalkotására pályázatot ír ki a városi tanács.

— **A Magyar Nők Országos Tanácsa** a Nemzetközi Nőnap és a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front nőbizottsága megalakulásának hatodik évfordulója alkalmából táviratban üdvözölte a hazájuk felszabadításáért hősiesen harcoló dél-vietnami asszonyokat és leányokat.

A NŐ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Vezényi Elemér

1967 MÁR. 8
1021

Tisztelt Szerkesztőség!

Herman Ottó illusztrátorának halálára

A Magyar Nemzet Napi krónika rovatában apróbetűs hír jelezte *Vezényi* Elemér festőművész elhunytát. A gyászhírnek ez a legszerényebb formája szinte híven jellemezte az elhunytat, akinek halálával *Herman* Ottó utolsó munkatársa távozott el közülünk. Annyira szerény volt, hogy ő maga életében nem is használta »a festőművész« címet. De öntudatos kritikai érzékkel sem használta, mert voltaképpen más cím illette meg őt igaz hivatása szerint; olyan, amely méltóvá teszi, hogy halála után ne menjen egyhamar feledésbe a neve és érdeme. Hiszen ha csupán festő akart volna lenni, nagyon könnyen lehet: nemigen tudott volna kitörni a korrekt természetábrázolók sokaságának jó középszerűségéből. De ami igaz hivatása szerint valójában volt — azzal az elsők közt tündökölt. Természettudományos múzeumi demonstrátorként és — főként állattani — könyvillusztrátorként az elsők közt munkálkodott Herman Ottó munkatársainak törzsgárdájában.

Abban, hogy életrevalóan érdekessé vált Magyarországon a múzeumi tudomány, tömegeket vonzóvá a múzeumi élet, abban vitathatatlanul Herman Ottóé és munkatársi törzsgárdájáé a fő érdem. Múzeumaink természettudományos tárlataikon addig is sok értékes anyagot szemléltettek, csakhogy nem elég megkapóan. Herman Ottó — az Ezredévi Emlékév nagyszerű kiállítási alkalmai során — a tárlatrendezés *hogyan*jára is nagyobb nevelői műgondot fordított, mint előtte bárki. *Csörgey* Titusszal, *Nécsey*vel, *Koszkollal* és *Vezényi* Elemérrel együtt megszervezte az első természettudományos és néprajzi múzeumi rendezőművész és illusztrátori törzsgárdát. E törzsgárda munkamegosztásában mesteri rangot ért el tudományos hitelű állat-életábrázolásaival, élményszerűen reális állat-életképeivel Vezényi Elemér. Herman állattani könyveinek, tanulmányainak illusztrációit is nagyobbrészt ő alkotta. Illusztrátorként működött közre *Nopcsa* Ferenc és *Lambrecht* Kálmán őslénytani tanulmányainak szemléltető részében. Állat-életábrázolásainak hőskorát *Kittenberger* Kálmán afrikai állat-megfigyeléseinek, állattani és vadászati beszámolóinak hű illusztrátoraként érte el.

Érdemes emlékezetben tartani Herman Ottó munkatársi törzsgárdája utolsóul eltávozott tagjának, Vezényi Elemérnek a nevét, természettudományos népszerűsítő működését. Példája hasson a tehetséges modern grafikusművész nemzedékre is, hogy új kifejező készségükkel — alázatos elmélyülés árán — érdemes szemléletes módon közelebb vinniük a tömegekhez a természettudományok újabb és mélyebb ismereteit is.

Nagy Tibor

valtott vele. Abból, hogy a német úr nem sejtette: azokban a napokban zajlik a vásárváros nagy sakkfesztiválja, és azon belül a Siemens Giants (Óriások) nevű torna, amelyen sártekénk legjobb szellemi tornásza is játszik, az orosz champion arra következtetett, nem állnak feladatuk magaslatán e rendezvény hírverés-felelősei.

Pedig módfelett sok érdekességet kínált a Frankfurt Chess Classic 1999 című programsorozat: 1996 óta először ütközött meg a hatvannégy mezőn a két régi nagy ellenfél, Kaszparov és Anatolij *Karpov*, s kesztyűt dobott nekik az a Visvanathan *Anand*, aki – mint már 1995-ben – az idén ősszel is Kaszparov kihívója lesz a profi vagy magánvilágbajnoki címért folyó mérkőzésen. Sorompóba lépett ezenkívül Vlagyimir *Kramnyik*, aki az e hó végén rajtoló FIDE-világbajnokság egyik esélyeseként vetélkedhet majd a koronás fő Karpovval. Míg Las Vegasban Anatolij akár sikeres is lehet, Frankfurtban, ahol négy ötvenperces játszmát vívtak egymással a résztvevők, neki termett a legkevesebb babér. Kaszparov őt is, másik két pályatársát is legyőzte egy-egy ponttal, így alakult ki az 1. Kaszparov 7,5, 2–3. Anand, Kramnyik 6, 4. Karpov 4,5 pont végeredmény. A győztes kivételével Frankfurtból a dortmundi nagymesterversenyre utaztak a vezető táblaművészek, s többen csatlakoztak hozzájuk a másik Majna-parti vetélkedő mezőnyéből. A „gigászokéval" együtt zajlott ugyanis a Frankfurt-West Masters (Mesterek) nevű – szintén sebes ütemű – erőpróba. Erről és más „gépies" eseményekről a következő alkalommal számolunk elő[tt; a további helyezések: 4. Pjotr *Szvidler* 7,5, 5–6. *Polgár* Judit és Christopher *Lutz* 6, 7. Alekszandr *Morozevics* 5,5, 8. Michael *Adams* 3,5 ponttal.

Egyébként Anand négyjátszmás rapidmérkőzésen kínkeservesen – s jó adag szerencsével – 2,5-1,5-re legyőzte a ChessBase cég gyöngyszemét, Fritzet.

Anand–Kaszparov

1. d4 Hf6 2. c4 g6 3. Hc3 d5 4. Hf3 Fg7 5. Vb3 dc4 6. Vc4 0-0 7. e4 Ha6 8. Fe2 c5 9. d5 e6 10. 0-0 ed5 11. ed5 Ff5 12. Bd1 Vb6 13. d6 Bad8 14. Ha4 Vc6 – 1998-ban Elisztában Ivancsuk Barejev ellen 14.-, Vb4-gyel folytatta – *15. Fe3* Fehérnek mintha már nehézségei lennének, 15. Ff4-re például 15.-, He4 16. He5 Fe5 17. Fe5 Bfe8, 16. Fe5-re 16.-, Bfe8 17. Fg7 Kg7 erős – *15.-, He4 16. Vb5 Fd7* Az érdemi küzdelemnek vége is. *17. Vc6 Fc6 18. Fa6 Fa4 19. Fb7 Fd1 20. Fe4 Ff3 21. Ff3 Fb2 22. Bd1 Fd4 23. Fd4 cd4 24. Bd4 Bd7 25. h4* (25. Fc6 Bc8) *25.-, Bfd8 26. Ba4 Bb8 világos feladta (0:1).*

Kaszparov–Kramnyik

1. e4 c5 2. Hf3 Hc6 3. Hc3 d6 4. d4 cd4 5. Hd4 Hf6 6. Fg5 e6 7. Vd2 a6 8. 0-0-0 h6 9. Fe3 Fd7 10. f3 b5 11. Hc6 Fc6 12. He2 Vc7 13. Kb1 Fb7 14. h4 Bc8 15. Bh3 Választás elé állítja sötétet: ha 15.-, Fe7-tel folytatja, 16. g4-gyel gyalogroham jöhet, 15.- d5-re pedig 16. e5 Hd7 17. f4 után a bástya jó szolgálatot tesz a 3. soron, mivel 16.-, Ve5 nem ajánlatos 17. Ff4 Vf5 18. Hd4 Vh7 19. Fd3, majd 20. Va5 miatt – *15.-, h5 16. Hd4 Hd7 17. Fg5! g6 18. Bh1 d5* –18.-, Fg7 19. Fb5 ab5 20. Hb5 Vb6 21. Vd6 – *19. ed5 Fd5 20. Ff4 Vb7* (játszható volt 20.-, Vb6 21. Hb3 Fg7 22. Vb4 Ff8 23. Ve1 Vb7 28. Hf5 ef5 29. Bd3, 27.-, Bc7 28. He6 fe6 29. Vg6+ Bf7 30. Bd5) *28. Ff8 Bf8 29. Bhe1 Bb8 30. b3 Bd8 31. He2!* Ez az arcvonal mögött cammogó lovas nyeri meg a játszmát. *31.-, cb3 32. ab3 Bd7 33. Kb2 Vd8 34. Vf4 Vc7? 35. Bd5! sötét feladta,* mivel 35.-, ed5 36. Hd4+ Kd8 37. He6+ végez vele *(1:0).*

Kramnyik–Karpov

1. d4 d5 2. c4 dc4 3. Hf3 Hf6 4. e3 e6 5. Fc4 c5 6. 0-0 a6 7. Fb3 Hc6 8. Hc3 cd4 9. ed4 Fe7 10. Be1 Ha5 11. Fc2 b5 12. d5 Az elfogadott vezércselben mostanában divatos ez a kezdeményezést célzó gyalogáldozat. *12.-, b4* Vállalja a bonyodalmakat *13. Fa4+ Kf8* 14. -, Fd7 14. de6 fe6 15. He5 dc3 után világos játszhat akár 16. Fd7+ Vd7 17. Vh5+ -kot, akár 16. Hd7 Hd7 17. Vh5+ g6 18. Ve5-öt – *14. Ff4! bc3* – Tanulságosan mutatkoznak meg a fekete állás hátrányai 14.-, ed5 15. Be7! után; a) 15.-, Ve7 (15.-, bc3 16. Be3) 16. Hd5 Hd5 17. Vd5 Hb7 18. Fg5! Vd6 19. Be1; 16.-, Vd8 17. Hc7; b) 15.-, Ke7 16. Vd4!! Kf8 (16.-, bc3 17. Vc5+ Ke6 18. Hd4 matt) 17. Vb4+ Kg8 18. Hd4 h6 19. Be1 Kh7 20. Be7; 14.-, Hh5-re 15. He2 jöhet, és 15.-, Vd5-re 16. Vd5 ed5 17. Fc7 – *15. d6 Hd5 16. de7+ Ve7 17. Fe5 Fb7 18. bc3 Bd8 19. Hd4! Hc4* – azonnal veszít, 19.-, Hc3 20. Vg4 Bg8 21. He6+ Ve6 22. Vb4+ miatt nem ment, s 19.-, f6 20. Ff6 Vf6 21. He6+ Kf7 Hd8+ Bd8 23. Vh5+ Kg8 24. Be8+ is világos előnyét ígérte. *20. Fg7+ Kg7 21. Hf5+ ef5 22. Be7 He7 23. Ve2* (ezt bizonyára elnézte Karpov) *Hg6 24. Vc4, és világos a 32. lépésben nyert (1:0).*

Szilágyi Péter

reprodukálták színesben a szóban forgó művet. Magyar szemmel nézve külön öröm számunkra, hogy *Moholy-Nagy* László 1925 táján készült, vegyes technikájú Kompozícióját emellett a hátsó borítón is közölték ezzel is jelez-

[illegible] századi klasszikus modernek, összesen 361 tételben. A magyarok között itt is akadt egy színes litográfia Moholy-Nagytól – az 1923-as Kompozíció –, „für Bernson" ajánlással, de ez 12–15 ezer márka között megmaradt. Akárcsak – jóval olcsóbban – két több művet licitáltak, és ezek között szerepelt *Czóbel* Béla húszas évekből való öt sokszorosított grafikai lapja (ebből három rézkarc és két litográfia), különféle nőalakokkal és különböző méretben, öt–hétszáz márkás becsértéke felső határát súrolva, 690 márkáért.

Spik-aukció a Spree partján

Berlin legrégebbi árverési háza – az 1919-ben alapított Leo Spik KG – kétezernél is több tételt vitt kalapács alá a Kurfürstendammon június végén, három napon át. A kínálati skála a szokásos volt: régi és újabb mesterek festményei, egyedi és sokszorosított grafikái, szobrai s mellettük könyvek cseréltek gazdát, de jelen volt most is a porcelán, fajansz, üveg és ezüstnemű, óra, ékszer, miniatúra, távol-keleti dísztárgy, antik bútor, perzsaszőnyeg és textília. A sorrendben 589. aukción is kiemelt helyet kaptak a helyi vonatkozású tételek, így például egy mesterjegygyel ellátott íróasztal 1800 tájáról, értékes mahagóni- és cédrusfából kombinálva, elefántcsont berakással és alabástromornamentikával gazdagon díszítve. A 20 000 márkára becsült bútordarab pikantériája, hogy annak idején egy nagyvilági hölgynek ajánlotta a hódolója, allegorikus formában, a kor titkolózó divatja szerint – így a nevek mindmáig homályban maradtak, legfeljebb a beavatottak szűk köre ismerhette akkor az intim részleteket. Másfajta történelmi homály lengi körül azt a két, méteres nagyságú márványvázát, amelyeket a katalógus borítóján is reprodukáltak, a sárgásfehér alapot szürkésbarna erezet teszi még dekoratívabbá a míves faragás és a levélornamentika mellett. A XVIII. század végétől valamelyik berlini vagy Berlin környéki kastélyt ékesíthette az ikerpár. Tízezer márkáról kiáltották ki a monumentális méretű mestermunkákat, amelyek a második világháború zűrzavarai során váltak mindmáig „hontalanná"…

Számunkra a magyar eredetű tételek érdekesek leginkább, hazai párhuzamok levonása végett a magyar és külföldi árfekvést illetőleg. A legelső tétel is ilyen kép volt, igaz, hogy bajor mestertől származott. A müncheni iskolázottságú, akadémikus stílusú, jó nevű Emil *Adam* 1915-ben festette a párt, magyar parasztokat a pusztán, a gémeskútnál a delelő ménessel. A kvalitásos művet külön reprón is hozták, de viszonylag mérsékelt (6500 márka) árán visszamaradt. Már elöljáróban elmondhatjuk viszont, hogy ezután minden egyes magyar vonatkozású műtárgyat értékesítettek!

A Budapesten született, ám később Berlinbe települt szimbolisztikus festő, *Bató* József 1930-ban szignálta és datálta felhők között lebegő, áttetsző fátylakba burkolózó, meztelen Holdistennőjét – amelyet külön oldalon is közöltek másolatban. Bár eredetileg kereken háromezer márkára értékelték, az árverésen lejjebbről indították valamivel, így 2500 márkás kikiáltási árán ütötték le rögtön. Bár a kerámia és fajansz kategóriájában ezúttal nem volt a Spik-aukción eozinmázas Zsolnay-féle dísztárgy, de eljutott a porosz fővárosba a herendi „fehér arany". A porcelán műfajában egy mokkáskészlet szerepelt, melyet a magyar földön honos madarakkal és virágos faágakkal dekoráltak, szélén pedig dúsan aranyoztak. A hatszemélyes garnitúrát kiegészítették még két dísztányérral is, amelyeket hasonló, tarkabarka mustrával díszítettek, és úgyszintén arany szegéllyel láttak el. A mutatós kisegyüttes rögtön gazdára lelt potom hatszáz márkás kikiáltási árán. **(wagner)**

szóló útravalókat ad. Pariso – 78 éves kora ellenére – a mai követelményrendszer ismerője: tudja, hogy az előadóművészet showbusiness. Ennek ellensúlyozására hasznosak azok az ízléshatárok, amelyeket Onczaytól őrzök magamban. Pariso arra figyelmeztet: a közönség 99 százaléka nem zenész, olyan élményt kell nyújtanunk neki, amitől legközelebb is jegyet vált a hangversenyre.

– Ez általános szemléleti különbség Amerika és Európa közt?

– Pariso és Onczay között biztosan. Amerika egészére nem tudok általánosítani. A Juillardon

az adottság jelent-e t virtuozitásban?

– Jelent. Eleinte ugyan kamaszos esetlenséggel párosult a hirtelen növés, ma azonban jó a hatása. Ugyanis a kezem is nagy: Starker tanár úr éppen ezért buzdít arra, hogy olyasmit játsszam, amit más nem is tudhat. Most például Paganini valamennyi hegedűre írt capricciójának gordonkaátiratát készítem elő lemezfelvételre. Mások eddig csak egyes darabokkal kísérleteztek e sorozatból, én pedig azokban is nehezítéseket tervezek.

Hollós Máté

*Kastély és paraszthá*z

Nyári programsorozat Lovasberényben

Második nyáron kel életre a lovasberényi Cziráky-kastély, hogy kulturális eseményekkel várja a látogatókat. Lovasberény szerencsés elhelyezkedése révén – alig ötven kilométernyire a fővárostól – egyszerre tudja fogadni mind a fővárosból jövőket, mind pedig a velencei-tavi, balatoni üdülőket, kirándulókat. Jóllehet a kastélynak még mindig csak a nyers falai állnak, s a helyrehozatalára sok évre lesz szükség, a termekben kastélytörténeti, fotó- és képzőművészeti kiállítások váltogatják egymást, az udvaron pedig oparaelőadásokat tartanak. Budapesti paloták és Magyar kastélyok címmel *Bagyinszki* Zoltán, majd ezt követően *Bérczi* László fotóit láthatjuk. A Cziráky-kastély és Lovasberény története állandó kiállításon mutatkozik be, Régi ruhák címmel *Nagy* Éva munkáit láthatjuk, majd kávétörténeti kiállítást rendeznek. A Parasztházban a Lenke Galéria kerámiakiállítását, majd a térség fafaragóinak munkáit láthatjuk. Az operagála augusztus 6-án kezdődik népszerű nyitányokkal és áriákkal, augusztus 13-án, 15-én és 17-én Mozart Don Goivanni című operáját adják elő *Ács* János vezényletével, *Ütő* Endre rendezésében. A napfogyatkozás napján (aug. 11-én) egész napos vidám rendezvények – kocsikázás, kirakodóvásár, flekkensütés – várják az érdeklődőket. Délután a Krétakör Színház tart előadást, majd este a Don Giovanni opera főpróbáját láthatják.

Mezőgazdasági múzeum

Vezényi Elemér, az ornitológus festő

Születésének százhuszadik évfordulóján kiállítással emlékezik meg a Magyar Mezőgazdasági Múzeum *Vezényi* Elemér festőművészről. A nemzetközileg elismert ornitológus festő nyolcgyermekes, szerény jövedelmű állami tisztviselő fiaként született 1879. május 29-én, Budapesten. Itt végezte iskoláit, majd felvételt nyert az Iparművészeti Főiskola díszítő festő tagozatára. Művészi képességeire elsőként *Herman* Ottó figyelt fel, és megbízta könyveinek illusztrálásával. Az első világháborúban több évet töltött a fronton, hazatérve *Kittenberg* Kálmán támogatásával a Nimród vadászújság illusztrátora lett. A két világháború között számos tankönyvet az ő rajzaival jelentettek meg. A Magyar Mezőgazdasági Múzeum és a madártani intézet szeretett otthonai voltak, ahol számos képet festett. 1927-ben Dunakeszin telepedett le, itt élt és alkotott 1965-ig. Látásának romlása miatt azonban mind kevesebbet festett, fiához költözött Felsőgödre. 1967. március 1-jén halt meg, Dunakeszin helyezték örök nyugalomra.

Az emlékkiállítás a Vajdahunyad várában augusztus 31-ig tart nyitva.

Századunk egyik legkiválóbb állatfestője, -illusztrátora volt

Vezényi Elemér

Vezényi Elemér-emlékkiállítás

Herman Ottó tanítványa

Vezényi Elemér festőművész (1879–1967) születésének százhuszadik évfordulója alkalmából emlékkiállítás nyílik a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban (Vajdahunyadvár) július 20-án 11 órakor. A kiállítást a művész unokája, *Vezényi László* nyitja meg.

Vezényi Elemér az Iparművészeti Főiskolán tanult, és képességeire elsőként a nagy polihisztor, *Herman Ottó* figyelt fel. A tudós közelébe kerülve, annak egyik legkedvesebb tanítványa lett, miként *Chernel István, Csörgey Titusz, Vönöcki Schenk Jakab* és *Nécsey István,* a magyar madártan tudományának jelentős alakjai. Vezényi Elemér illusztrálta (Csörgey Titusszal) többek között Herman Ottó népszerű művét (A madarak hasznáról és káráról), továbbá a nagy tudósnak a magyar ősfoglalkozásokról írott könyvét is.

A *Kittenberger Kálmán* szerkesztette Nimród című újság állandó illusztrátora, ám „szeretett otthona" mégis a Herman Ottó alapította Madártani Intézet volt, ahol sok képet festett. A művész idős korában Dunakeszin, illetve Gödön élt és alkotott.

SEP

VILÁGVEVŐ

Özönvíz után

Leszámítva azt a primitív és sanda törekvést, hogy egyes, a koalíción kívüli pártok az utóbbi idők elemi csapásait – árvíz, belvíz, trópusi felhőszakadások – úgy kommentálják, mintha azokat a kormányzó pártok előre megfontolt szándékkal megrendelték volna, azt mondhatjuk: az ország ismét jól vizsgázott. Pedig hát anyagi és lelki, emberi terhelésünk lassacskán a tűréshatáron van, vagy már túl is lépi. Ilyen helyzetben a szokásosnál is nagyobb felelősség hárul a hírközlő szervekre, s mind közül talán a legnagyobb a rádióra, mert jellegénél fogva a leggyorsabb, a legszélesebb körű közönséggel rendelkezik, s mert a három főadón napi huszonegynéhány hírrel és krónikával jelentkezik, amelyekben a legbővebben képes tájékoztatni. Ezeken túl pedig még ott vannak az aktuális riportműsorok is, mint például a Magyarországról jövök, a Napközben vagy a Petőfi-délelőtt.

Becsületükre legyen mondva a hír- és riportműsoroknak: ezt a legutóbbi katasztrófát, a trópusi felhőszakadások okozta drámai szituációkat és emberi tragédiákat és a már-már az emberi teljesítőképesség határát túllépő kárelhárító munkát igyekeztek tisztességgel, olcsó politikai poénok kijátszása nélkül közvetíteni. A figyelmes rádióhallgató ezekből a híradásokból, beszámolókból, interjúkból, riportokból, háttérbeszélgetésekből tudhatta meg a legtöbbet arról, mi is történt, illetve történik folyamatosan. Amennyiben persze egyáltalán bekapcsoltuk a készülékeket.

Erről is vannak ugyanis szomorú tapasztalataim. Több ismerősöm (értelmes, jól képzett értelmiségi) azonnal vagy elcsavarja másik állomásra a rádióját, vagy egyenesen kikapcsolja, ha a hírek következnek. Nem érdeklik őket az események, a tragédiák, a katasztrófák. Legjobb esetben a sporthíreket hallgatják, de már azokat is egyre ritkábban. A jelenség nem új, nem ismeretlen. Taglalása nem e jegyzet feladata. Itt és most legfeljebb annyit lehet mondani: hiába igyekszik, akár véres verítékkel is a pontos, gyors és tisztességes tájékoztatás céljából a rádió, ha nincs hallgató. Ha az özönvízről is csak akkor vagyunk hajlandók tudomást venni, amikor éppen összedönti a fejünk fölött a házunkat.

TAKÁCS

Ezredvégi Wagner-finis

Premier a Bayreuthi Ünnepi Játékokon – A jövő zenéje

– Reggeltől estig próbálunk, mert nehéz az idei program, az új Lohengrin, a repertoárból a Parsifal, a Mesterdalnokok, a Hollandi, a Trisztán maximális felkészültséget követel a közreműködőktől – hallottuk a finis napjaiban a Bayreuthi Ünnepi Játékok magyar énekeseitől. Fiatal művészekkel frissítik fel a produkciókat. A felújított Lohengrinnel debütál a rendező, *Keith Warner,* a dirigens *Antonio Pappano,* a színpadkép *Stefanos Lazaridis,* a jelmez *Sue Blane* műve. *John Tomlinson* és *Gabriele Schnaut* kivételével új szereplők mutatkoznak be; a hattyús lovag *Roland Wagenführer,* Elsa *Melania Diener* lesz. A július 25-i premiertől kezdődően egész héten egyenes adásban élvezhetik Wagner alkotásait a Magyar Rádió hallgatói is, július 26-án A bolygó hollandi, 27-én a Parsifal, 28-án A Trisztán és Izolda, 29-én pedig A nürnbergi mesterdalnokok közvetítését.

Az öt hétig tartó fesztiválon, augusztus 28-ig, harminc estén át hatvanezer főnyi közönség tekintheti meg az előadásokat, amelyek értelmezéséhez maga a szerző adott szigorú intenciókat: „A jövő művészeti alkotásának nem szabad lezártnak lenni egy nemzeten belül. A nemzet határain túl kell emelkednie, általánosan emberivé válni és a nemzetiséget kifejező elemek csak díszítők legyenek (...) amikor az új előadás tudatosan elfordul a régi stílustól és valami forradalmit kíván alkotni, a törés akkor csak látszólagosan éles. Nem a színpadi modellek átvétele, nem a régi módszerek reprodukálása, hanem éppen a régi tapasztalatok felhasználása, a megszerzett tudás továbbépítése jelenti a hagyományok tiszteletét, értékesítését."

Aktuális ez most, különösen a Lohengrinre, amelyet az új hullám követeként tartanak számon a rendezők. Ez a világszerte legtöbbet játszott Wagner-mű. Felújításánál *Richard Wagner* unokája, *Wolfgang Wagner,* a Bayreuthi Ünnepi Játékok művészeti vezetője szerint számolni kell azzal, hogy „nagyapám a művészet új formáját teremtette meg a Lohengrinnel, amely a maga korában is forradalmi műnek számított, megalapozva mind a zenében, mind a szövegben zenedrámáinak eredetiségét, benne született meg a német nagyopera! Reformeszméit minden kornak, generációnak más értelmezésben kell érvényesítenie". Amióta a Grál-mondából megszületett, a legtöbb csipkelődés ezt a megtépázott hőst érte. Nem véletlen, hisz maga a szerző sem ébredt teljesen tudatára, hogy a művészet szintézisének eszményét, új műformát hozott létre, csupán kísérletnek tekintette. Kortársai nem értették szimbolikáját, a címet sem, előjátékát összefüggéstelen zajhoz hasonlították. Sok módosítást kívánt a tolmácsolása. Ahogy az illúzió valósággá válik, csodálatos képzeletvilágba kíséri a zene a hallgatót. Mértéktartó rendezéssel ügyelni kell arra, ne váljék nevetségessé, hiteltelenné a cselekménye.

Az intrikusokkal szemben *Liszt Ferenc* is megvédte az operát. 1850-ben maga vezényelte weimari ősbemutatóján a romantika csúcspontjának nevezte, és nem tudott betelni hangszíneinek szépségével. A magyar közönség nem ismerte fel a Lohengrin értékeit. 1858-ban hangzott fel először Pesten az előjátéka. A Délibáb című hetilap szerint „ha ez a jövő zenéje volt, rettenetesen zavaros, tehát ilyen lesz a jövő?". A Divatcsarnok leszögezte „minden geniális, lármás ég és pokol határán röpködő zene költőisége mellett is a harmónia nagymestere az öreg *Beethoven* marad".

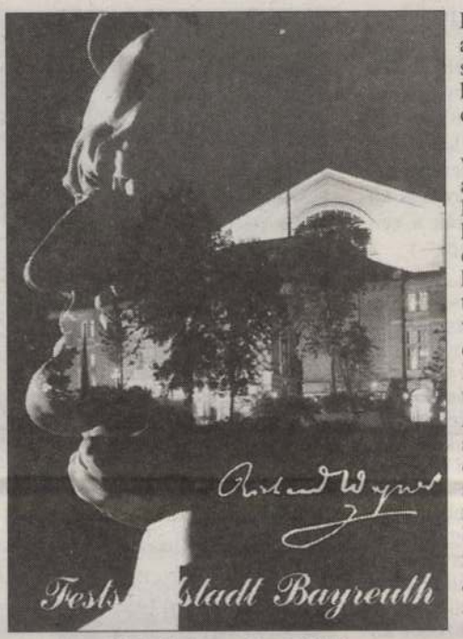

Az ünnepi játékok egyik plakátja
FOTÓ: ARCHÍV

Napjaink égető világjelenségét, a megbékélés szándékát sugározza a Mesterdalnokokban Wolfgang Wagner rendezői koncepciója, nemzetközi szereposztásban! Az ifjú, minden akadályt legyőző Walter: *Robert Dean Smith* amerikai énekes, Évával, *Emily Magee*vel együtt a mesterek különböző országokból jöttek, Ázsiából, Európából, közöttük a magyar *Sólyom-Nagy Sándorral,* a Festwiese táncképét tervező és betanító *Markó Iványal* és együttesével, a kórusban pedig *Szabó Ferenc, Benei Katalin, Fazekas Csaba, Bundovics István.* Dirigensük *Daniel Barenboim.*

A bolygó hollandi *Dieter Dorn* és *Jürgens Rose* színpad- és kosztümtervező ötleteivel az utóbbi évek sikerdarabja: *Alan Titus* a címszerepben, *Cheryl Studer* Sentaként, *Hans Sotin* Daland szólamával, a világhírű kórussal számíthatnak ismét a közönség lelkes ovációjára.

Misztériumdráma vagy drog? – kérdik az utóbbi években a Parsifalról. Wagner komponálás közben ezt írta: „Ha ezt a költeményt egyszer tető alá hozom, úgy valami nagyon eredetit alkottam általa... Ez az én életem utolsó ütőkártyája". Ám új zenedrámája sem kerülhette el előző műveinek sorsát, a kritikusok támadását. Unokája, Wolfgang Wagner rendezésében, *Giuseppe Sinopoli* vezényletével, a címszerepben *Poul Elminggel,* a Kundryként debütáló *Violeta Urmanával* a szerző szándékához híven megrendítő élménynek ígérkezik.

Delíriumzene? Egeket ostromló szenvedély? A Trisztán végtelen dallama a jövő zenéje. „Hol az az színház, amely ezt a tébolyult micsodát előadja?" – a kétségbeesett kérdést maga a szerző tette fel. Ám ha látná, hallaná, micsoda tökéletes, álompárnak nevezett kettős: *Siegfried Jerusalem, Waltraud Meier* szólaltatja meg a Festspielhaus színpadán, a legnagyobb kritikus, az idő oszlatta el kételyeit a címszereplőknek köszönhető alakításban.

Az idei ünnepi játékok eseményeire is ösztöndíjas meghívást kaptak fiatal pályakezdő művészek, a magyar Richard Wagner Társaság ajánlására, amelynek tagjai szép számban részt vehetnek az előadáson.

ERDŐSI MÁRIA

Dubrovniki fesztivál

A jelszó idén is – Játszani kell!

Igen kemény idők is jártak errefelé – földrengés, háborús pusztítások – az utóbbi esztendőkben, de az 1950-ben elindított fesztivál, a dubrovniki nyári játékok egyetlen évben sem szünetelt. Ha szerény formában is, de még a romos városban is megtartották a rendezvényt 1992 nyarán.

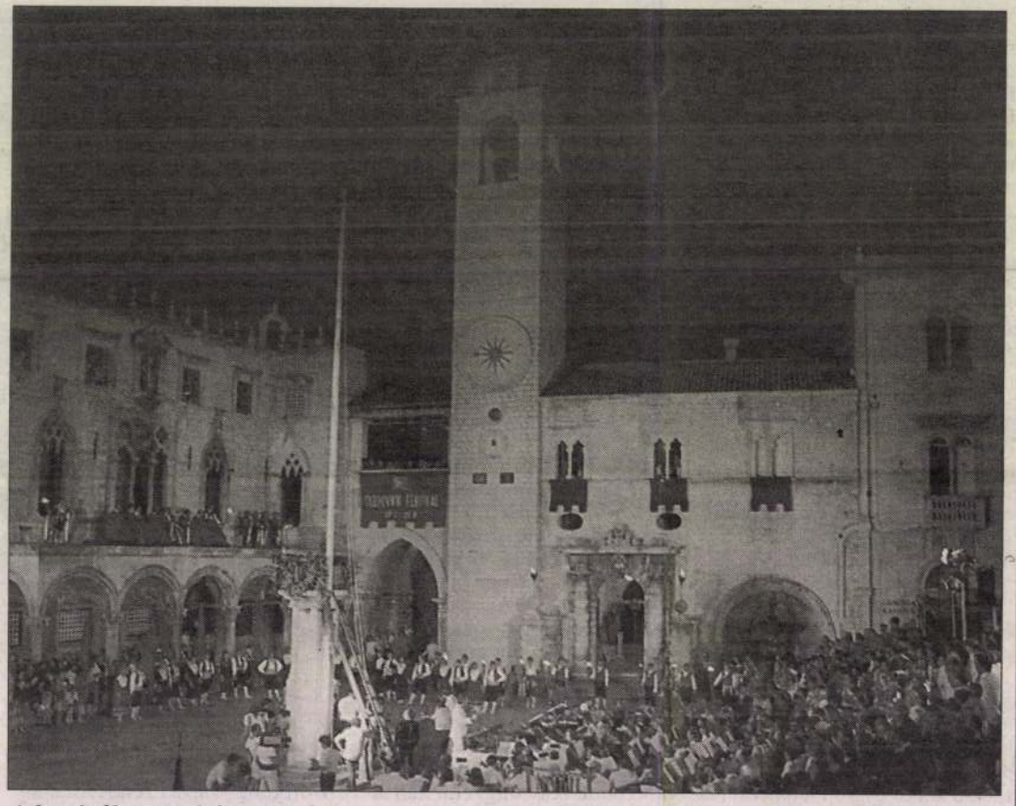

A fesztivál megnyitóünnepsége

FOTÓ: ARCHÍV

Most, az ötvenedik fesztiválon a jelszó változatlan: Játszani kell! Koszovó ugyan nincs túl messze légvonalban a dalmát tengerpart fővárosától, de a legerősebb bombázások idején sem kellett attól tartani, hogy Dubrovniknak baja eshet. Így aztán a nyári játékokra nyugodtan készülhettek a városban, amely háborús sebeit kiheverte, sérüléseit begyógyította. A fesztivál meg is nyílt a szokásos nagy ceremóniával, július 10-én este, a Szent Balázs-templom előtti téren, a Roland-szobor körül gyülekező előkelőségek és más vendégek, valamint a város lakói részvételével. Lezajlott az elmaradhatatlan zenés-táncosmaszkos felvonulás is a Placa vagy Stradun nevet viselő széles, térszerű főutcán, hogy aztán hajnalig tartson a vigalom az egész belvárosban, de az északi kapun, a Pilén, s a déli, a Revelin-erődön át vezető kapun túl, a Ploce térségen is.

Ami a játékok programját illeti, szerényebb ugyan, mint a fénykorban, a 60-as és 70-es években, amikor világhíres zenekarok, karmesterek, előadóművészek, társulatok látogattak ide, de azért most sem kell szégyenkezni. A fesztivál vezetői – *Frano Matusic* igazgató, *Josko Juvancic*, a színházi előadások, *Valter Despalj*, a zenei programok irányítója – a jelen lehetőségeihez igazították a programot. Ezért aztán több a horvát és szlovén fellépő, de sok más országból is érkeztek művészek.

Figyelemre méltó, hogy igen erős a színházi sorozat. A már sok nagyszerű előadást megért Lovrjenac-erődben például rögtön nagy dobással kezdtek: a Hamlet az első bemutató. Ideálisabb helyszínt e tragédiához el sem lehetne képzelni. Ugyanitt játsszák *Shakespeare* másik művét, a Julius Caesart is. A rektorpalota udvarán *T. S. Eliot* Gyilkosság a székesegyházban című, Becket Tamásról szóló drámáját mutatják be. A Drzic téren, a székesegyház előtt a klasszikus dubrovniki szerző, *Marin Drzic* híres vígjátéka, a Dundo Maroje, ez az elmaradhatatlan fesztiváldarab kerül színre. A másik dubrovniki szerző, *Ivo Vojnovic* Dubrovniki trilógia című művét a művészeti főiskola parkjában játsszák. A napközben színes, nyüzsgő piacnak helyet adó Gandulic téren pedig nem kisebb művész, mint *Jiri Menzel* rendezi *Moliere* A képzelt beteg című vígjátékát.

Zenei eseményekben sem lesz hiány. Ide is ellátogat az idén szinte valamennyi európai fesztiválon fellépő KREMERata Baltica zenekar, *Gidon Kremer* hegedűművész vezetésével. Több koncertet adnak a Zágrábi Filharmonikusok, a Szlovén Filharmonikusok, a Zágrábi Szólisták, a Hagen vonósnégyes, a Dubrovniki Szimfonikus Zenekar, a Berlini Filharmónia vonós szextettje, az Európai Barokk Zenekar. A koncertek legtöbbjét a rektorpalota udvarán tartják, amelynek akusztikája vetekszik a legjobb koncerttermekével. A záróünnepség az elmaradhatatlan tűzijátékkal és reggeli tartó vigassággal augusztus 25-én éjfélkor kezdődik. Régebben szinte minden nyáron voltak magyar résztvevők. Többször szerepelt például az Operaház balettegyüttese, felléptek zenekarok, szólisták. Idén nincs magyar közreműködő – viszont a rendezők számítanak a magyar vendégekre, akik a jelek szerint ismét el mernek látogatni a kedvelt dalmát tengerpartra.

T. I.

Százhúsz éve született Móra Ferenc

Tárlat és emlékülés

Móra Ferencre, a százhúsz éve született íróra emlékeznek ma szülővárosában, Kiskunfélegyházán, valamint Szegeden. Az emlékezést a két város önkormányzata, az íróról elnevezett szegedi múzeum és a somogyi könyvtár, a félegyházai Móra Ferenc Közművelődési Egyesület és a szegedi Dugonics Társaság rendezi.

Szegeden délelőtt 10 órakor kezdődnek a megemlékezés eseményei, amikor megkoszorúzzák az író *Tápai Antal* alkotta szobrát. Ezután az ünneplők megtekintik az Utazás a földalatti Magyarországon című kiállítást a Móra Múzeumban. 11 órakor *Ványai Éva* alpolgármester fogadja Kiskunfélegyháza küldöttségét, majd *Tandi Lajos*, a Dugonics Társaság főtitkára emlékezik az íróra. 13 órakor emléktáblát avatnak Szőregen (Szív utca 6.), ahol elhangzik az író Dusán a múzeumba kerül című novellája. Végül 14 órakor megkoszorúzzák Móra Ferenc sírját a Belvárosi temetőben.

A párhuzamosan zajló kiskunfélegyházi rendezvényen 15 órakor *Ficsór József* polgármester fogadja Szeged város küldöttségét. 16 órakor megkoszorúzzák az író Daru utcai szobrát. 17 órakor műsorral egybekötött emlékülést tartanak Móra Ferenc szülőházában. Ezután 18 órakor koszorút helyeznek el az író apja, *Móra Márton* sírjánál az Alsó temetőben, ahol elhangzik Móra Ferenc Apám című költeménye.

BEREGSZÁSZI

LAPORZÓ

Néprajz Kolozsváron

A Hitel júliusi száma Nemzet és Hagyomány című sorozatában kilenc oldalt szentelt a híres kolozsvári egyetemen zajlott magyar néprajzoktatás elmúlt száz évének, *Faragó József* tollából.

A szerző a száz esztendő történetét *Hermann Antal* munkásságával kezdi, aki néprajzi előadásait 1898-ban indította el Kolozsváron. Mint írja, a jeles tanár negyvenhat egyetemi félévben összesen százhuszonnégy kurzust hirdetett, ékesen bizonyítva ezzel, hogy a folklór iránt már akkor is nagy volt az érdeklődés. Faragó szerint: „Aligha hangzottak el azóta egyetemi katedráinkon olyan kurzusok, mint például a néprajz gyakorlati fontossága, az etnográfia szociális jelentősége, a népművészet a magyar otthonban, zene és nemzet, a kincs a néphitben vagy folklór és okkultizmus".

Az 1943/44-es tanév második felétől *Gunda Béla* (akinek ez írás szerzője maga is tanítványa volt) kezdte meg néprajzi előadásait a kolozsvári egyetemen. Gunda példamileg gyakorlatiasabb, ám nem kevésbé érdekes témakörökön át közelített a folklórhoz: hallgatói bepillanthattak a néprajz elméletébe és módszerébe, az általános etnológiába, az erdélyi magyar falu tanulmányozásának módszereibe a mondákon, mítoszokon, népmeséken, székely balladákon és regősénekeken keresztül, de gazdag ismeretanyagot kínált Ázsia, Oroszország, valamint Észak- és Dél-Amerika népeinek szokásairól, kultúrájáról is. Gunda kurzusai igen népszerűek voltak, s ő maga azzal a szándékkal, hogy a sokoldalú és hatékony oktatás igényeit szolgálja, némelyik kurzusát „különös tekintettel" a jog- és közgazdász, míg máskor a földrajz szakos hallgatóknak ajánlotta.

Az 1959-et követő csaknem negyvenesztendős kényszerű szünet után a román kommunista rendszer 1989-es bukását követően, 1990 őszén. Kolozsváron önálló szakként ismét megindult a néprajzi képzés.

BARNA LÁSZLÓ

összegyűj
arabokat rekonstruálják,
próbálják megállapítani,
milyen jellegű szerkezet
a a detonációt. **(h. lovas)**

új életet kezdeni

letelepedni

ltán – bár annak idején
ni pénzek szedése, zsaro-
lamint uzsorakölcsönök
ításának gyanúja miatt
ónapot is töltött előzetes
ztatásban – pénzét min-
gális üzletekbe fektette.
ykori bokszolóról még
égei, valamint a rendőrök
merik, hogy az átlagosnál
nesebb, intelligensebb
r volt. Éppen ezért min-
sélye megvolt arra, hogy
helyén, legális üzletekből
gfelelő nívón éljen csa-
ól. **(marosvölgyi)**

---

i kísérletért

al. A fiatalkorú azonban
nem enni ment a szom-
a, hanem azért, hogy pénzt
zen. Brutálisan támadt az
nyra, hosszasan ütötte-
Végül összeszedve a
tható értékeket, elment.
ság H. Renátót bűnösnek
különös kegyetlenséggel
tett emberölés kísérleté-
s ezért hat év, a fiatalko-
örtönében letöltendő sza-
vesztésre ítélte és öt évre
ta a közügyektől. Az íté-
llebbezések miatt, nem
s. **(n. l.)**

---

ozatokat

nsokat hozott át a Tisza
ar–ukrán szakaszán. Két ví-
nű Szatmárcsekénél 22 em-
partot ért, a harmadik
n felborult, s a 32 ember
gy ért partot.

vezetője lesz a Citromfa politológiai műhely előadássorozatának következő vendége ma délután fél ötkor a Miskolci Egyetem 28-as előadójában.

ELŐADÁST TART A Sztálin-, a Hruscsov- és a Brezsnyev-korszak titkai Kárpátalján címmel a Magyar Műveltség Szolgálat sorozata keretében Botlik József történész, lapunk munkatársa április 22-én, csütörtökön fél hattól a Magyarok Házában (Bp. V., Semmelweis u. 1–3.).

KÖNYVBEMUTATÓT rendeznek a Szent László Akadémián (a Magyarok Házában) április 26-án, hétfőn délután hat órakor. Györffy László: Tiroli muskátli magyar erkélyen – huszonegy beszélgetés nyugati magyarokkal (Mundus Kiadó) és Őrláng vagy lidércfény? (Felsőmagyarországi Kiadó) című kötetét Medvigy Endre irodalomkutató és Zika Klára újságíró ismerteti.

VEZÉNYI ELEMÉR festményeiből születésének 120. évfordulóján emlékkiállítás nyílik meg április 22-én, csütörtökön délelőtt tizenegy órakor Dunakeszin az 5-ös számú általános iskolában.

DRÁGÁBB FÜRDŐK. Májustól 10–15 százalékkal emelkedik a fővárosi fürdők és a strandok belépődíja, valamint a fürdőszolgáltatások ára. A gőzfürdőkben 50–100 forinttal nőnek az árak.

ÚJ ELJÁRÁSRA kényszerül a Fővárosi Bíróság Phkaladze Teimuraz grúz állampolgár ügyében, aki Budapesten 1996. április 7-én késsel életveszélyesen megszúrta egyik honfitársát, majd május 20-án két lövéssel ugyancsak életveszélyesen megsebesítette az őt üldöző rendőrt. Az ismétlés oka: az utolsó érdemi tárgyalás, 1998. szeptember 15-e óta több mint fél év telt el. A késlekedés oka az, hogy a bírósági eljárás során „eltűntek" a – nyilván honfitársaik által megfélemlített – tolmácsok.

dik alkalommal megrendezett konferencián a lengyel, szlovák, ukrán és romániai kutatók fő témája ezúttal az informatikai együttműködés volt.

A THÁLIA SZÍNHÁZ Új Stúdiójában április 21-én és 22-én a Lotte, április 23-án és 24-én a De mi lett a nővel? című előadások – a kiadottól eltérően – 20.30-kor kezdődnek.

LOMTALANÍTÁST kezd a XIX. kerületben a Fővárosi Közterület-fenntartó Rt. április 26-án, hétfőn. Az akció háromnapos.

BOMBARIADÓ miatt másfél órára megszakadt az oroszlányi képviselő-testület kedd délutáni ülése. Valaki ugyanis azt közölte a rendőrséggel, hogy bombát helyezett el a hivatalban. A bejelentés, mint kiderült, hamis volt.

TETTEN ÉRTEK Kunmadarason egy rendőrt, aki 30 ezer forintot vett át, hogy cserébe elrendezzen egy szabálysértési ügyet. A 37 éves B. József törzsőrmestert őrizetbe vették, állásából azonnali hatállyal felfüggesztették.

ÉKSZERRABLÁS. Több millió forint értékű ékszert rabolt el kedd este két ismeretlen férfi a XI. kerületi Villányi út 8. szám alatti ékszerboltból a fővárosban egy fegyvernek látszó tárgy segítségével. A rendőrség megkezdte az ügy vizsgálatát.

EMBERCSEMPÉSZEK. Postások csempészték az embereket a keleti határ mentén. M. Béla és B. Gábor, a Debreceni Postaigazgatóság dolgozói a munkahelyüktől használatba vett teherautót használták erre a célra. Előzetes letartóztatásba vették őket.

ÁLARCOS TÁMADÓK vették el a bevételt a berettyóújfalui Turul eszpresszó távozó alkalmazottjától. A 750 ezer forintot fegyvernek látszó tárggyal fenyegetőzve kapta meg a két rabló, akiket azóta is keres a rendőrség.

rajz, egyházi ajánlás) a Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya 1447 Budapest, Pf. 462. címre kérjük. (78090)

GYAKORLOTT gazdasági vezetőt, pénzügyi vezetőt és előadót keresünk közgazdasági végzettséggel, WORD és EXCEL számítógépes ismeretekkel. Jelentkezés a bérigény megjelölésével, kézzel írott, fényképpel kísért önéletrajzzal lehet a Kódexpress Kiadó 1241 Budapest, Postafiók 96. címén. (T34481)

és gyülekezeti lelkészük aján… nyert álláshelyet 1999. augusztus 16-ától lehet elfoglalni. A pályázat benyújtásának határideje. 1999. május 12. Cím: 1022 Budapest, Lorántffy Zs. u. 3. (T34449)

VÍZTISZTÍTÁSBAN jártas szakembert keresünk. Tel.: 221-6520. (T34487)

SZAKKÉPZETT nővért keresünk nagykovácsi nyugdíjasházunkba. 06 (26) 389-046. (B037544)

…5450. (B038111)

LAKÁS

AZONNAL beköltözhetően bérb… Frankel Leó utcai reprezentatív, 2… es, 6 szobás öröklakás 395 000 … 150 nm-es, 4 szobás öröklakás … Ft/hóért, 80 nm-es öröklakás … Ft/hóért. Telefonszám: napköz… 1803, 316-5759 vagy 06-30/… (T34341)

Megjelent a MAGYAR KONYHA áprilisi száma!

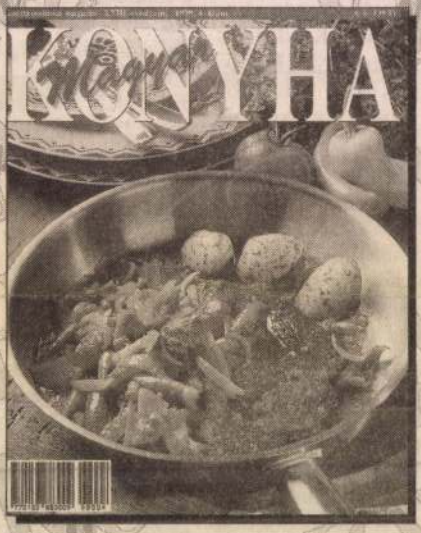

A huszonharmadik évfolyamába lépett népszerű gasztronómiai magazin e havi sztárja a hagyma, amely nélkül elképzelhetetlen és elkészíthetetlen a magyar konyha legtöbb étele.
A lap most önálló hagymaételekkel lepi meg olvasóit. A Gundel étterem Európa-díjas séfjének éticsiga-receptjei elsősorban az ínyenceknek szereznek majd örömet, ugyanakkor a kerti zöld fűszerekkel készített erdélyi ételek a hagyománytisztelő háziasszonyoknak segítenek majd változatossá tenni a családi étkezéseket.

A Magyar Konyha nélkülözhetetlen iránytű a háziasszonyoknak.

• KERETES H…
KERETES HIRDETÉSEK FELVÉTELE • KERETES HIRDETÉSEK FELVÉTELE
Hir…
Magy…
Részlet…
hirdetés…
reklám…
kész…
renc…
Várjuk …
T…
465-8…
329-14…
329-1…
• KERETES H…

3

4

5

6

Az emeleti szinten az aulát körbefogó galériáról közelíthetők meg a szakköri helyiségek.

Szerkezet

Az épület alapszerkezete UNIVÁZ pillérrendszerre fektetett előregyártott vasbeton panelszerkezettel készült.

Az aulát érintő alsó szint feletti nagyobb fesztávú födém monolit vasbetonból, az aula feletti födém könnyített acéltartós, vasbeton kispallós lefedésű, alsó könnyűszerkezetű álmennyezettel, felülvilágítós megoldású a természetes bevilágítás biztosítása mellett.

A külső térhatárolás acélszerkezetre függesztett faszerkezetű, üvegburkolatú panelelemekből készült, előregyártott formában, parapeteken megfelelő hőszigetelés biztosításával. A bütüs, tömör falfelületek épületmerevítési célokat is szolgáló B—30-as blokktéglából készültek a Pécsi Zsolnai Gyár tojáshéj színű homlokzat burkolásával.

A térhatároló üvegfalelemeket tartó függőleges acélelemek ugyancsak tojáshéj színű NEOLUX mázolással, az üvegburkolatú parapetek mogyoró színű mázolással, a bevilágítófelületek hő- és fényvédő SOLARFLEX bevonattal készültek.

A főbejárati homlokzati felületen *Kovács Ferenc* rajztanár színes tűzzománc burkolata került beépítésre.

Belső kialakítás

Az aula és azzal kapcsolatos közlekedők, továbbá a pillérek fehér márványburkolattal, — egyéb helyiségek ragasztott PVC burkolattal készültek.

Az aula és csatlakozó tereiben fehér műanyagfestés, valamint ajtómagasságban készített hullámosított mahagóni falburkolás került beépítésre, mely akusztikus célokat is szolgál. Az épület körül meglevő parkosításhoz illően, a felvonulási tér, valamint a lazán vezetett közlekedők fűbetonból készültek.

L. Gy.

VEZÉR CSABA

Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Tanulóiskola, Budapest

Építész: Vezér Csaba (KÖZTI)

Szerkezettervezők: Szajka László, Vörös György
Gépészek: Halmi Iván, Kozák Miklós, Nyéki Tamás, Szücs Károly
Közműtervező: Bolla Lajos
Kerttervező: Schrenk Ágnes
Belsőépítész: Bánk András
Technológia: ÉLITI
Sörtechnológia: Surányi Miklós
Hűtőtechnológia: Nagy Emil
Hústechnológia: Tóth Béla
Konzervtechnológia: Szilvássy Katalin, Király Józsefné
Beruházás: Élelmezési Minisztérium Oktatási Intézményeinek Műszaki Irodája
Műszaki ellenőrzés: MEZŐBER
Kivitelező: Középületépítő Vállalat
Tervezés évei: 1966—1967
Kivitelezés évei: 1968—1972
Építési költség: 42 000 000 Ft
Technológiai költség: 21 000 000 Ft
Beépített légköbméter: 45 000
Fényképek: Heltay László, Vezér Csaba

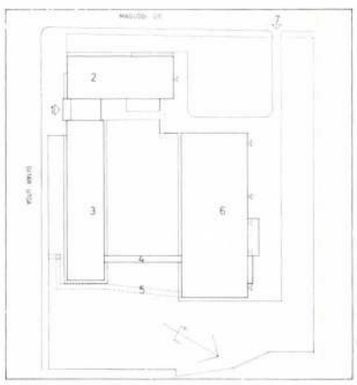

2 1

1. Helyszínrajz, M=1 : 3000
   1. Személyforgalmi bejárat
   2. Tornaterem-étterem
   3. Oktatási épület
   4. Közlekedő folyosó
   5. Gőzvezeték (a Növényolajipari Vállalat felől)
   6. Műhelyépület
   7. Gépkocsi bejárat
2. Tantermi épület III. emeleti alaprajza, M=1 : 400
   1. Szertár
   2. Tanári tartózkodó
   3. Steril fülke
   4. Laboratórium
   5. Előkészítő
   6. Tanterem
   7. Természettudományi előadó
3. Műhelyépület, földszinti alaprajza, M=1 : 400
   1. Transzformátor
   2. Kapcsolóhelyiség
   3. Műhely
   4. Javító műhely
   5. Kovácsműhely

   Húsüzem
   6. Csontozó
   7. Gépterem
   8. Hűtők
   9. Füstölő-főző
   10. Hidegfüstölő

   Hűtők
   11. Hűtött tároló (—10 °C)
   12. Hűtőfolyosó (—40 °C)
   13. Előhűtő (±0 °C)

   Konzervüzem
   14. Áruátvétel
   15. Szerszám- és edényraktár
   16. Csomagoló és közlekedő
   17. Konzervüzemi gyártó és előkészítő csarnok

   Sörüzem
   18. Sörszűrő és fejtő
   19. Oktatási szoba
   20. Főzőház
   21. Gépszoba
   22. Műszerszoba
   23. Oktatói szoba
   24. Öltöző
   25. Zuhanyozó — WC
   26. Szellőző gépház
   27. Női fehér öltöző
   28. Női fekete öltöző
   29. Férfi fekete öltöző
   30. Férfi fehér öltöző
   31. Oktatói szoba
   32. Művezető
   33. Oktatói tartózkodó
   34. Személyforgalmi bejárat a tantermek felől
4. Az oktatási épület
5. Az oktatási épület homlokzati részlete

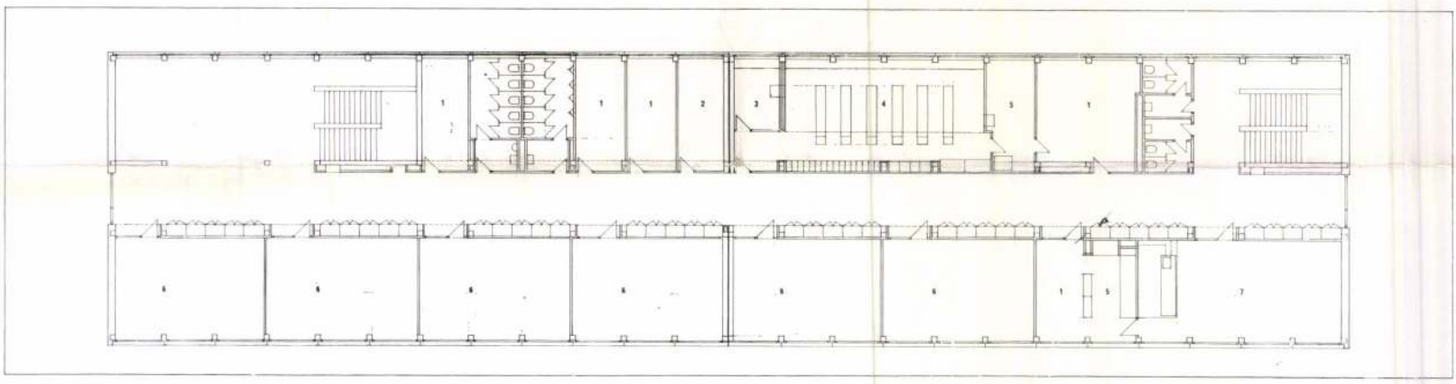

3

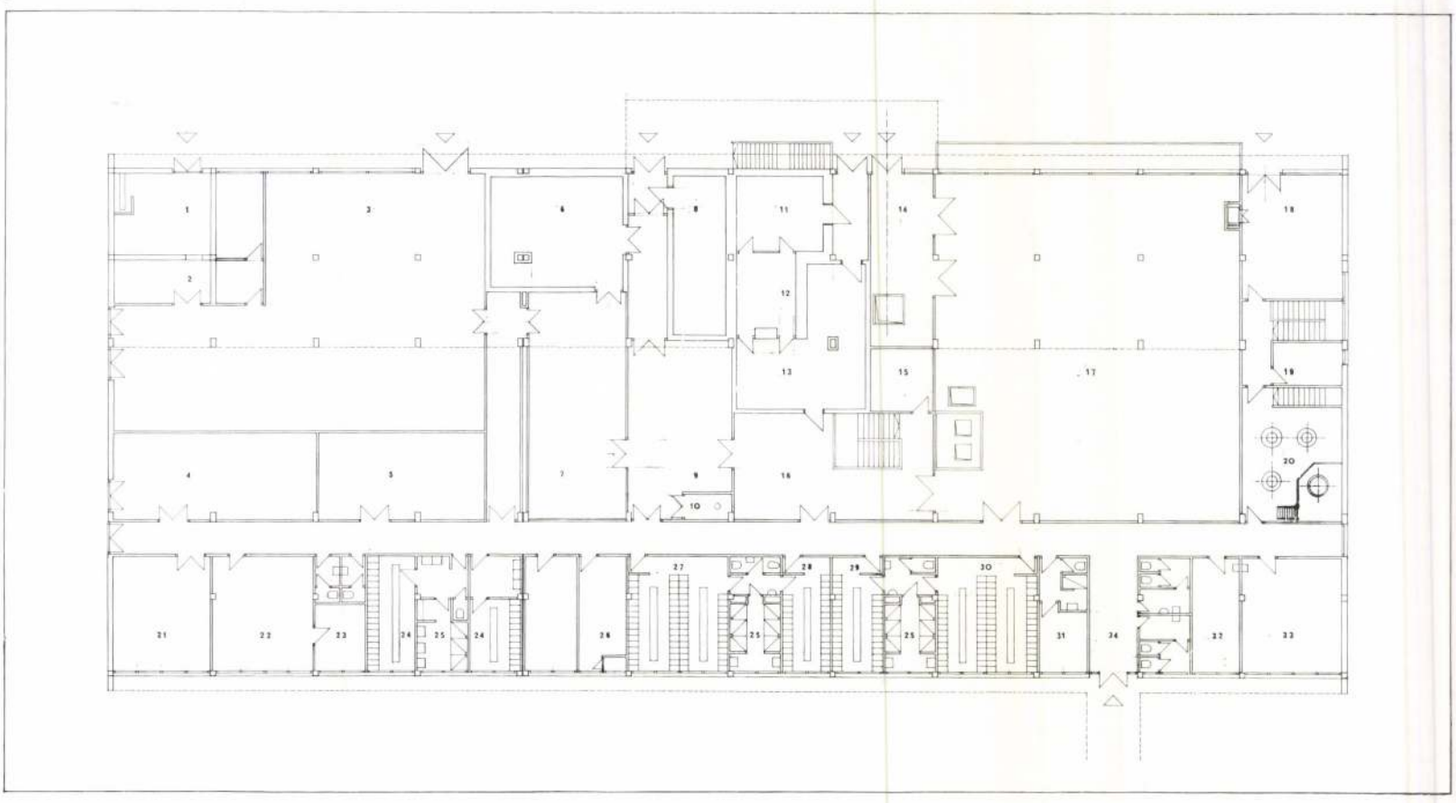

Az épületek első beruházási programtervét Zdravics János tervezte. Az együttes három épületre bontása és az egyes épületek funkcionális tartalmának meghatározása tőle származik. A továbbtervezés folyamán — szerkezeti, technológia stb. szempontok miatt — a tervek jelentős módosítása vált szükségessé.

A telepítés egyik szempontja volt, hogy a kőbányai Maglódi útra telepített épület olyan vállalatok közelébe kerüljön (pl. a Kőbányai Sörgyár), ahol az elméleti képzéssel párhuzamosan üzemi gyakorlatot is folytathatnának a tanulók. Ez az elképzelés — bár a legolcsóbb megoldás lett volna — a pedagógiai szempontokat kellően nem elégítette ki, nem biztosította volna az oktatás zavartalan folyamatosságát, és az illető üzemeket is zavarta volna némileg a termelésben. Ezért a beruházás gazdái úgy döntöttek, hogy olyan műhelyeket létesítenek, ahol az egyes szakágak gyártási technológiájának minden fázisa — a nyersanyag fogadása, a gyártás, tárolás — tanulmányozható, ill. a tanulók által elvégezhető, megfelelő oktatószemélyzet irányítása alatt. Így került sor végül is négy „mini üzem" elhelyezésére a műhelyépületben. Ennek kettős következménye lett: egyfelől a tervezést és kivitelezést rendkívül komplikálttá tette a műhelyépület összértékét több mint 200%-kal meghaladó költségű és rendkívül sokféle technológia befogadása és realizálása. Másfelől a technológiai költség ugrásszerű növekedése az épületek minőségére sem volt kedvező befolyással — tekintve, hogy az anyagi keretek nem túl rugalmasak.

A szakiskola a Maglódi út és Gitár utca sarkán levő telekre került, személyforgalmi bejárata a kevésbé forgalmas Gitár utca, a gazdasági bejárata pedig a Maglódi út felől közelíthető meg. A tervezéskor alapvető szempont volt az épületegyüttes szakaszos építése és ennek megfelelő üzemeltetésindítás is. Így első ütemként a négyszintes oktatási épület épült fel és került használatba, majd a tornatermi-éttermi szárny és végül — a technológiai szerelések befejeztével — a műhelyépület.

Tekintettel arra, hogy az iskola ipari övezetben épült fel, célszerűnek látszott a keretes — egy viszonylag zárt, intimebb belső udvart adó — beépítés kialakítása. Így a technológiai forgalom a műhely északi oldalára került — az udvar még fennmaradó területére — nem zavarva a műhelyépület déli oldalán fekvő belső udvar nyugalmát. Ennek megfelelően a műhelyépület déli oldalán nyertek elhelyezést az öltöző-csoportok, ill. a tanári tartózkodók és az öltözők.

Az oktatási épületbe kerültek a tantermek (18), a természettudományi előadók, a szertárak, a laboratóriumok és az igazgatás. Az épület UNIVÁZ szerkezettel épült és így a tantermi és laboratóriumi funkciók némileg szorulnak a nekik nem megfelelő szerkezetben.

A tornaterem az étteremkonyha felett nyert elhelyezést, és 42×18 m-es méreteivel jó kihasználhatóságot biztosít. A szerkezet itt monolit vasbeton, a tornaterem felett acél rácsostartóval.

A műhely egy fedett, oldalt nyitott folyosóval kapcsolódik a főépülethez és az öltözőkön és épületgépészeti helyiségeken kívül négyféle üzemi technológiát fogad magába:

Konzervipari tanműhely: gyümölcs ivólevek, befőtt, jam, savanyúság, uborka, paprika, lecsó, finomfőzelék, paradicsom-konzervek különböző válfajainak gyártására nyújt lehetőséget.

Húsipari tanműhely: különböző

1

2

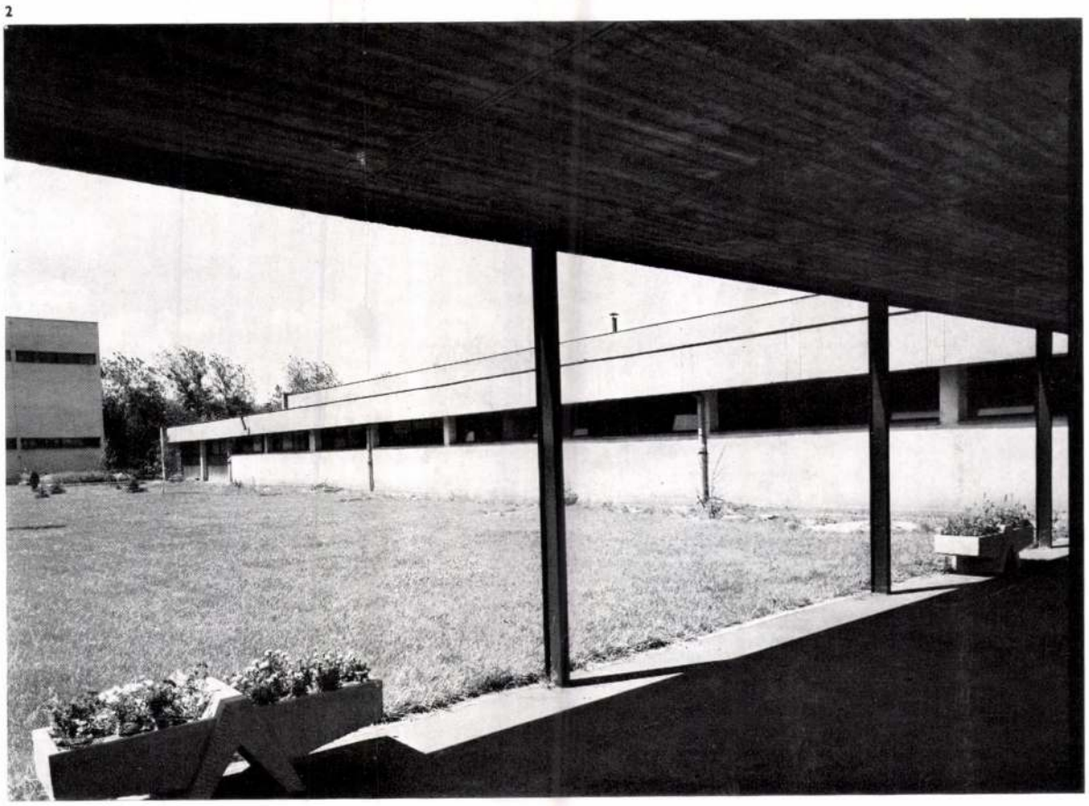

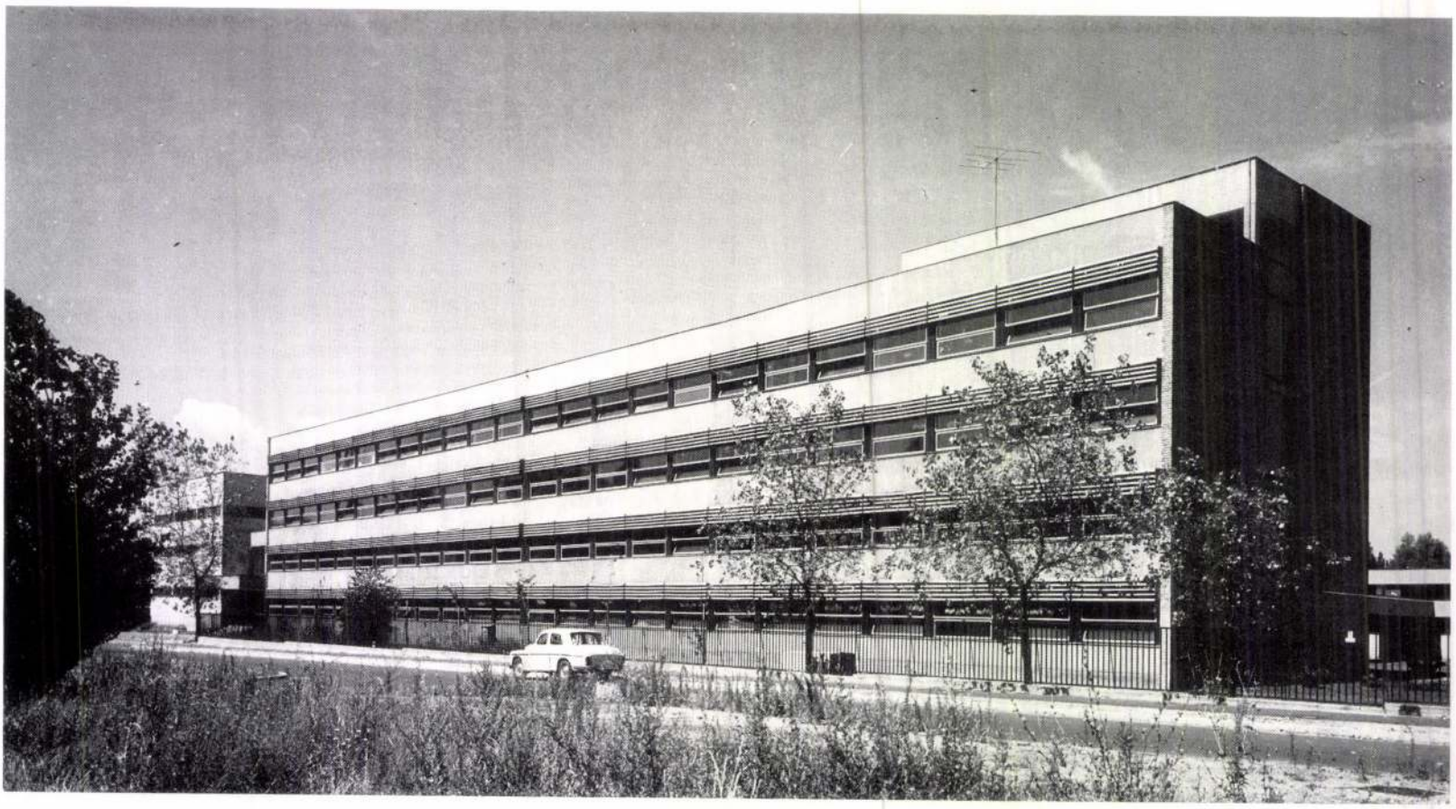

5

4

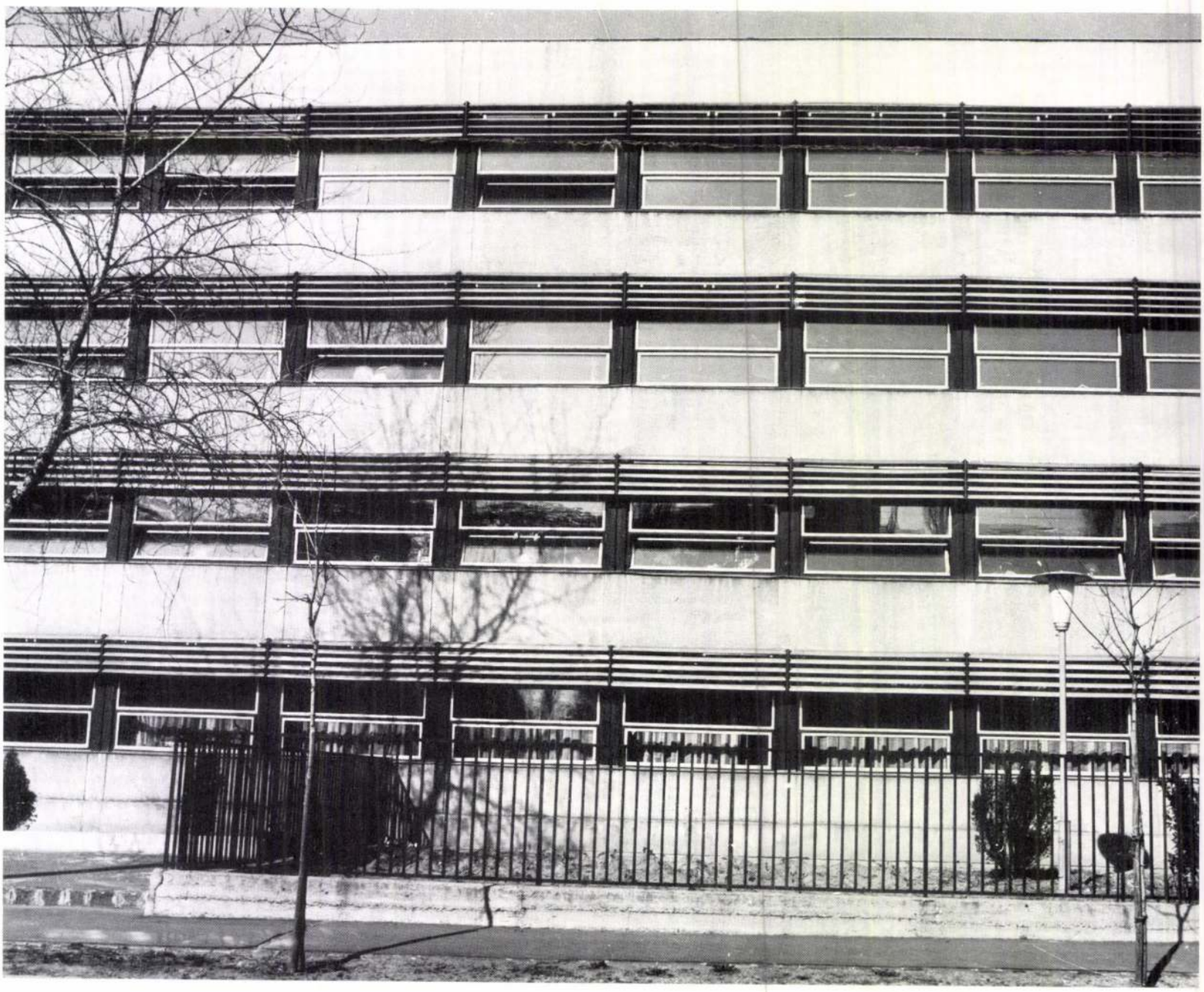

Vezér Csaba

Önálló zeneiskolák c. tervpályázat

tervpályázat

Magyar Építőművészet

1979/4

2-es bírálati sorszámú terv.

Tervezők: Vezér Csaba
Wittner Kálmán
Brandmüller István
Pálffy Miklós
Máté Jenő

Konzulens: Antal György

Munkatársak: Ványai Róbert
Szekeres Attila
Szita Lajos
Bujdosó László
Neiger Margit
Kaponyi Jánosné

megvételre került

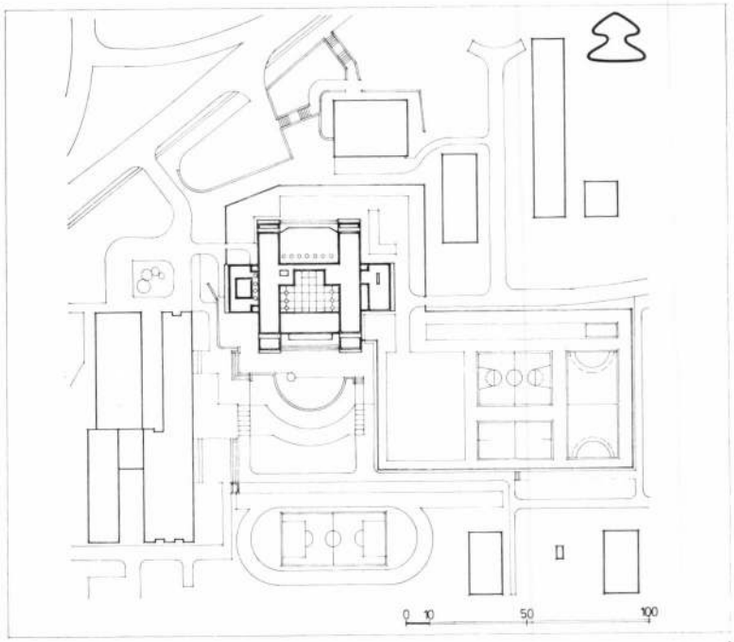

1

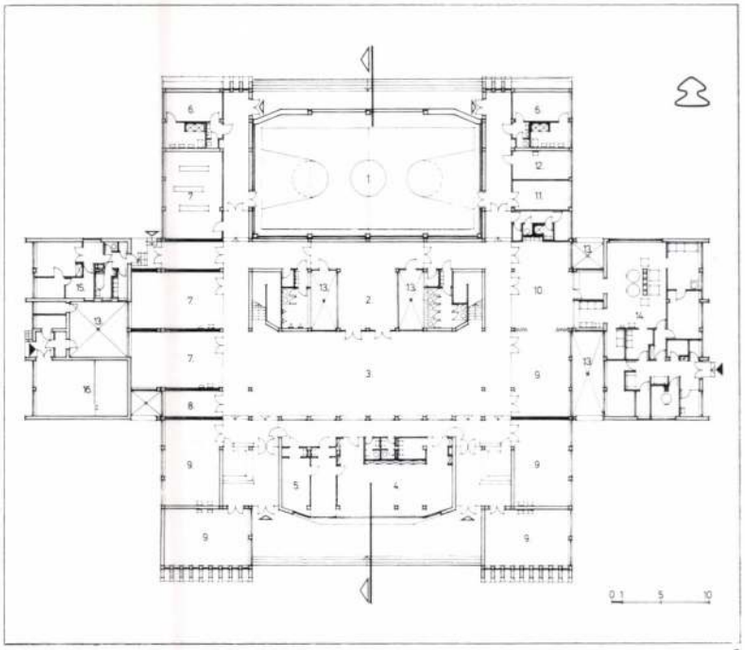

2

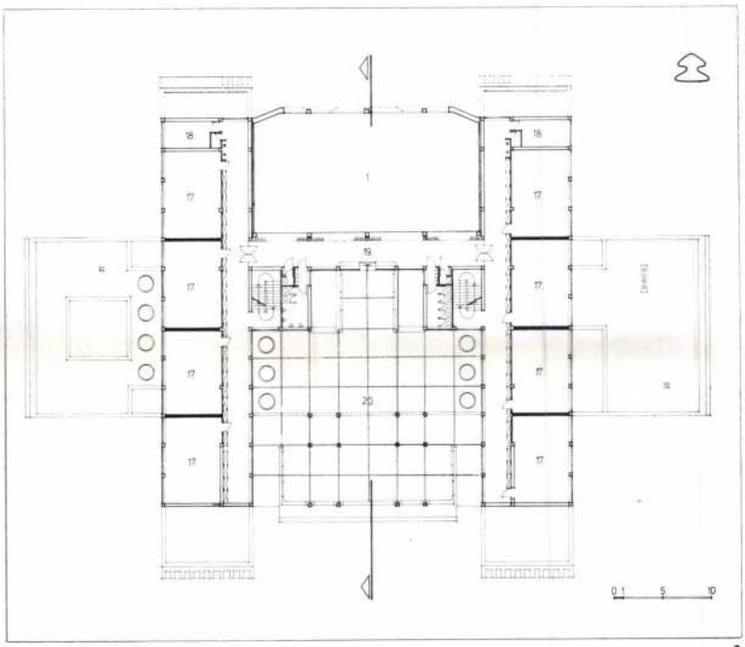

5

3

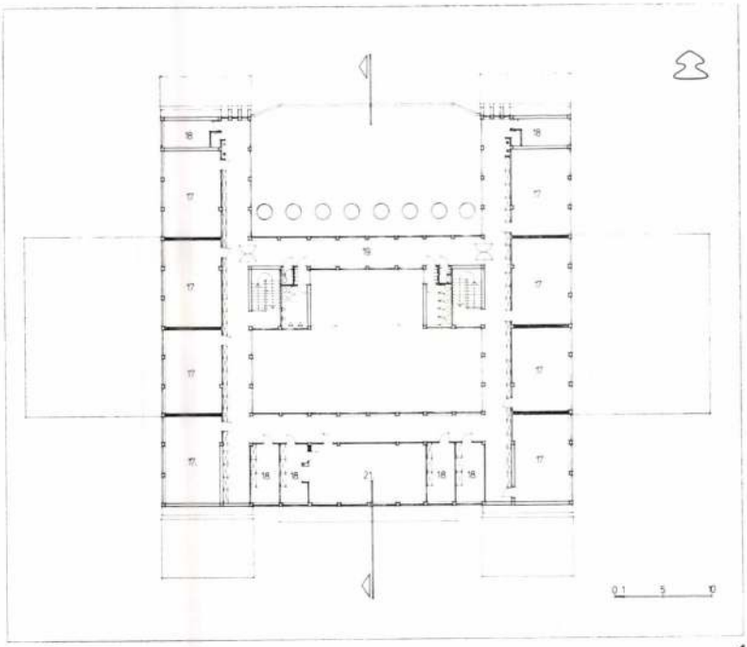

4

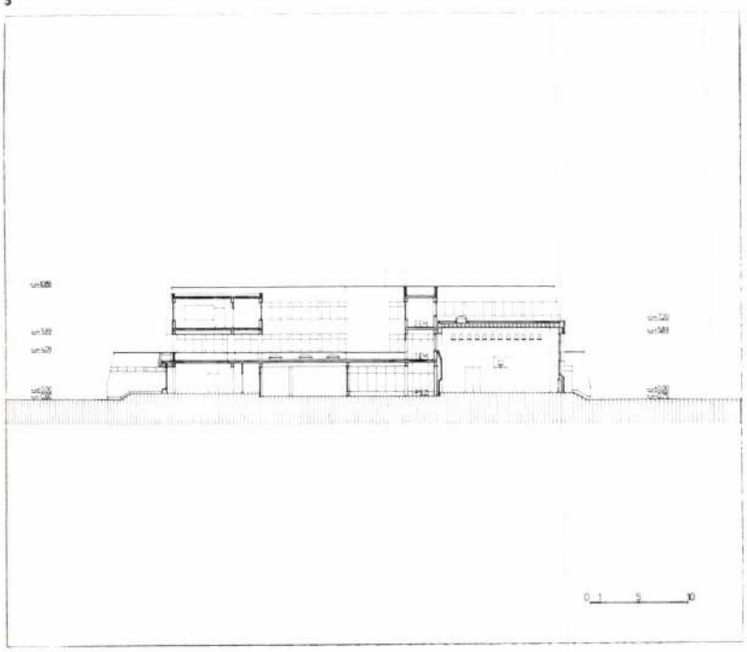

1. Helyszínrajz
2. Földszinti alaprajz
   1. Tornaterem 2. Könyvtár 3. Aula 4. Tantestületi szoba 5. Igazgatói irodák 6. Öltöző mosdó 7. Műhely 8. Műhelyraktár 9. Tanulószoba 10. Ebédlő 11. Tornaszertár 12. Orvosi szoba 13. Belső udvar 14. Konyhaüzem 15. Gondnoklakás 16. Hőközpont
3. I. emeleti alaprajz
   17. Tantermek 18. Szertár 19. Folyosók 20. Tetőterasz
4. II. emeleti alaprajz
   17. Tantermek 18. Szertár 19. Folyosók 21. Természettudományi előadó
5. Metszet
6. Északi homlokzat a tornateremmel

1. Plan de situation
2. Plan du rez-de-chaussée
   1. Salle de gymnastique 2. Bibliothèque 3. Aula 4. Salle des professeurs 5. Bureaux du directeur 6. Vestiaire, cabinet de toilette 7. Atelier 8. Dépôt des ateliers 9. Salle d'études 10. Salle à manger 11. Agrés de gymnastique 12. Dispensaire médical 13. Cour intérieure 14. Cuisine 15. Logement du gérant 16. Centrale thermique
3. Plan du 1er étage
   17. Salles de classe 18. Dépôt du matériel pour l'enseignement 20. Toit-terrasse
4. Plan du 2e étage
   17. Salles de classe 18. Dépôt du matériel pour l'enseignement 21. Salle de conférences des sciences naturalles
5. Coupe
6. Façade nord et la salle de gymnastique

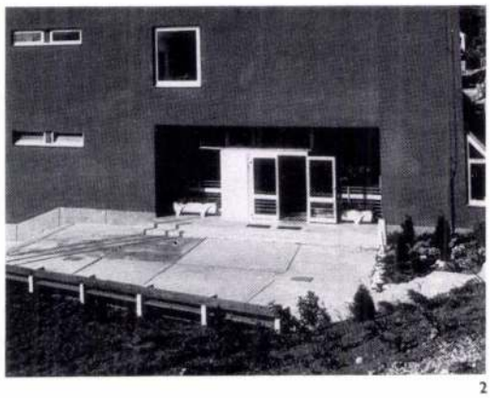

2

1. Földszinti alaprajz A/I. ütem, B/II. ütem. Metszet
   1. Személy bejárat 2. Előcsarnok 3. Porta 4. Étterem 5. Tálaló 6. Mosogató 7. Konyha 8. Gazdasági bejárat 9. Raktárak—előkészítők 10. Öltöző 11. Műhelyek 12. Műhelyraktár 13. Szertár 14. Tornaterem 15. Női W. C. 16. Férfi W. C. 17. Tantermek 18. Zsibongó 19. Közlekedő 20. Igazgatás 21. Raktár
2. Bejárati homlokzat részlete
3. Az épület dél felőli nézete
4. Tanterem belső
5. Folyosó részlet
6. Udvari homlokzat
7. Oldalhomlokzat

3

1. Plan du rez-de-chaussée, étapes A/I et B/II. Coupe
   1. Entrée du personnel 2. Vestibule 3. Loge du portier 4. Cantine 5. Office 6. Local de lavage 7. Cuisine 8. Entrée de service 9. Dépôts — locaux de préparation 10. Vestiaire 11. Ateliers 12. Dépôt des ateliers 13. Dépôt d'outils 14. Salle de gymnastique 15. Toilettes pour dames 16. Toilettes pour hommes 17. Salles de classe 18. Local-parloir 19. Dégagement 20. Direction 21. Dépôt
2. Détail de la façade d'entrée
3. Vue du bâtiment du Sud
4. Intérieur d'une classe
5. Détail du couloir
6. Façade donnant sur la cour
7. Façade latérale

4

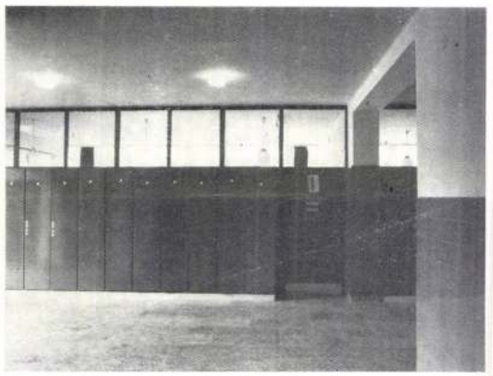

5

6

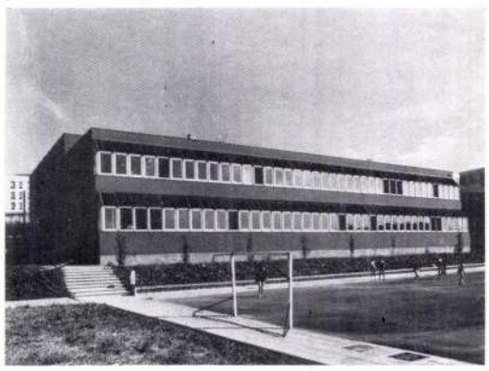

7

pedagógiai célokat. Ez a törekvés magával hozta a tantermi traktus nagyobb mélységét. A megfelelő, egyenletesebb megvilágítási viszonyok létrehozását szolgálja a tanterem fölé „hajló" homlokzati ablaksáv.

Az épület úgy lett tervezve, hogy lehetséges a 8 tantermes alapegység további 4 tanteremmel való bővítése, a tornaterem „belsőben" való növelésével, anélkül, hogy az épület alaprendszere megváltoznék.

V. Cs.

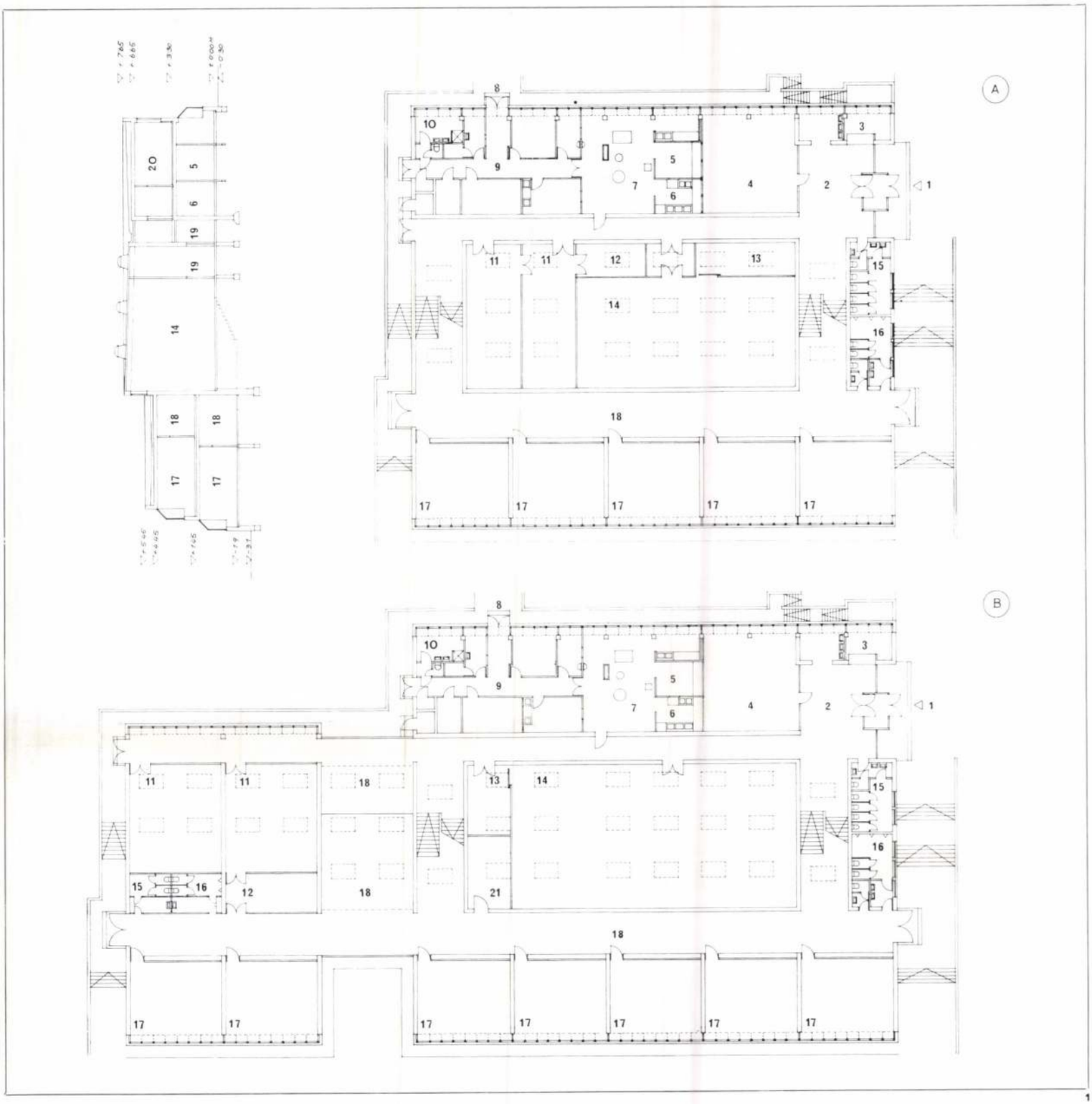

1

8 tantermes általános iskola, Pécs, Jurisich utca

Építész: Vezér Csaba (Pécsi Tervező V.)

Statikus: Maros József; gépészet: Meiszner József, Pongrácz István, Bátori Béláné, Major Gábor; villamos: Rónaszéki Pál; mélyépítés: Antal Zoltánné, Bruckner Erzsébet; kivitelező: 26. sz. ÁÉV; építési költség: 17 200 000,— Ft; építési volumen: 11 250 00/m³; fotó: Panyik István

Egy korábbi játékosabb, bontottabb tömegű teraszos, belső aulás változat „tagadása"-ként létrejött lehetőség szerint „tömörre" fogalmazott, a tereplejtést félszint eltolással követő épület.

A tömörítés és az ötmenetes rendszer (középre „rejtett" tornateremmel) lehetőséget adott az épület „tárgy"-szerű kezelésére, formálására. Az élénkebb színezés alkalmazásával a tervező a gyerekekhez közelebb álló atmoszféra megteremtését kívánta elérni. Kár, hogy vakolatnál időtállóbb anyag alkalmazására irányuló törekvései a kivitelezői és beruházói ellenálláson megbuktak. Az épület függőleges teherhordó szerkezete kisméretű tégla, vízszintes teherhordó szerkezete „M" jelű feszített gerenda+béléstest, tornateremnél könnyített acél I tartók, vasalt kőszivacs pallók. Külső nyílászáró szerkezeteit a Fémmunkás V. gyártotta. Homlokzatfestés: vörös Cechalin.

Tekintettel arra, hogy az épület tervezése idején még nem érvényesültek széles körben a nevelési központok bevezetésénél alkalmazott új iskolatervezési elvek, tervező csak azt a szerényebb célt tűzte maga elé, hogy a tantermeket a régebbi hosszanti kialakítással szemben négyzetest megközelítő térformájúra tervezi, amelyek jobban szolgálhatják a

4

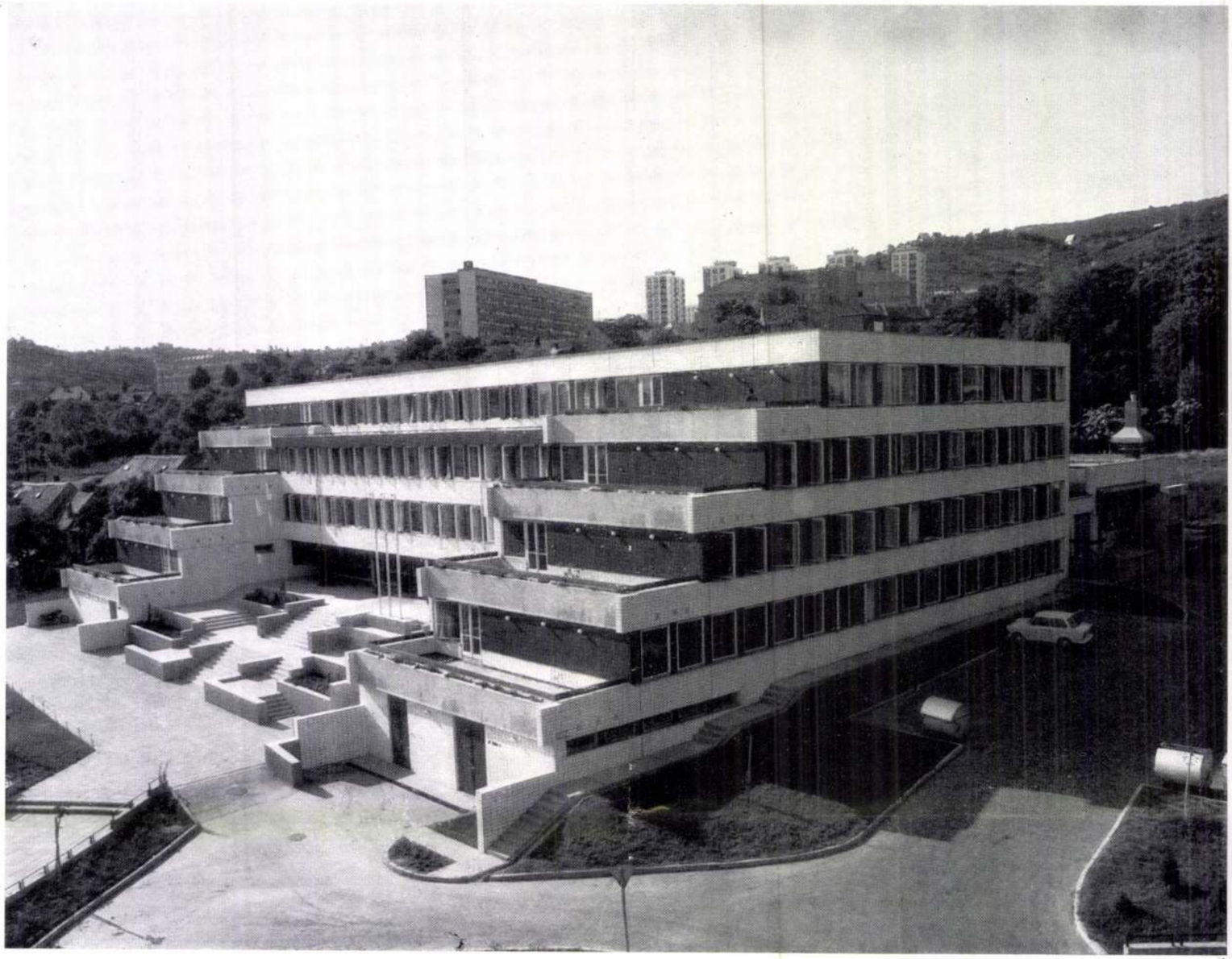

5

6

lesztés számos csábító lehetőségével. Az épület még kísérleti jelleggel épült és — részben ennek következtében is — néhány, az alapgondolatot nem érintő változást „szenvedett" el. Ezek itt-ott „kisebb" következetlenségekhez vezettek (bejárat feletti főpárkány kialakítása, belső közlekedő rendszer mellvéd elemeinek ráccsal való pótlása, stb.).

A módosítások idején tervező már nem dolgozott a vállalatnál és így nem volt módja ezeket befolyásolni.

V. Cs.

1. Nézet a Hámán Kató út felől
2. Helyszínrajz
3. Földszinti alaprajz
   1. Eladótér 2. Raktár 3. Hőközpont 4. Akkuhelyiségek 5. Hulladéktároló 6. Takarítószer 7. Áruátvétel 8. Közlekedő 9. Elektromos helyiség 10. Göngyölegtároló 11. Iroda 12. Porta 13. Vásárlói W. C.-blokk 14. Személyzeti W. C.-blokk 15. Öltöző 16. Fehérmosogató 17. Melegítő konyha 18. Tálaló 19 Személyzeti étkező 20. Szolgáltatások
4. I. emeleti alaprajz
   1. Eladótér 2. Raktár 3. Áruátvétel 4. Közlekedő 5. Elektromos helyiség 6. Iroda 7. Tárgyaló 8. Hangosítás 9. Telefonközpont 10. Női öltöző—W. C. 11. Férfi öltöző—W. C.
5. II. emeleti alaprajz
   1. Liftgépház 2. Műhely 3. Fázisjavító helyiség 4. Takarítószer 5. Szellőzőgépház 6. Hűtő gépház
6. Nézet a Dózsa György út felől
7. Eladótér belső nézete

1. Vue depuis la route Hámán Kató
2. Plan de situation
3. Plan du rez-de-chaussée
   1. Espace de vente 2. Dépôt 3. Centrale thermique 4. Accumulateurs 5. Déchets 6. Outils pour nettoyage 7. Réception des marchandises 8. Dégagement 9. Local des installations électriques 10. Dépôt d'emballages 11. Bureau 12. Loge du portier 13. Toilettes des clients 14. Toilettes du personnel 15. Vestiaire 16. Local blanc de lavage 17. Cuisine pour réchauffement 18. Office 19. Cantine du personnel 20. Services
4. Plan du 1er étage
   1. Espace de vente 2. Dépôt 3. Réception des marchandises 4. Dégagement 5. Local des installations électriques 6. Bureau 7. Salle de conférences 8. Sonorisation 9. Centrale téléphonique 10. Vestiaires et toilettes pour dames 11. Vestiaires et toilettes pour hommes
5. Plan du 2e étage
   1. Ascenseur, chambre des machines 2. Atelier 3. Local de compensation de phases 4. Outils pour nettoyage 5. Chambre de ventilateurs 6. Chambre de dispositifs de refroidissement.
6. Vue depuis la route Dózsa György
7. Vue intérieure de l'espace de vente

7 6

Domus Áruház, Debrecen

Építész: Szabó Z. Máté (KERTI)

Szerkezettervező: Szücs József; gépész tervező Tóth Endre; elektromos tervező: Szabó Miklós; utak, közművek: Harangozó István; belső berendezés: BÚTORÉRT; kivitelező vállalat: Kelet-Magyarországi Közmű- és Mélyépítő V. Nyíregyháza, Hajdú-Bihar megyei Iparcikk Kiskereskedelmi V., BÚTORÉRT; beruházó: DEBER; tervezés éve: 1977; kivitelezés ideje: 1978—1980; beépített összes alapterület: 4 050,00 m²; kivitelezési költség: 53 000 000,— Ft; fajlagos költség: 13 086,— Ft/m²

A Debrecen Várkert, Hámán Kató út és Dózsa György út sarkánál épült háromszintes épület a környező házgyári lakóépületek mellett, azok koordináta-rendszerében helyezkedik el. Az alacsony párkánymagasságú, tagozott épület északi frontja lépcsőzetes kontúrral követi a járdavonalat, az épület szélesedő tömege így nyújt megfelelő területet a nyugati oldalon levő gazdasági helyiségek számára.

Az alaprajz megoldása követi a Domus áruházak alapvető technológiai jellemzőit: az értékesítés nagy, oszthatatlan bemutató terekben történik, melyekben a berendezés Symarendszerű mobil, illetve variálható térelemekből áll.

A gazdasági és személyzeti helyiségek egy blokkban, egymás felett helyezkednek el a nyugati oldalon levő üzemi bejáratokkal funkcionális kapcsolatban.

A függőleges teherhordó szerkezetek 9,0 × ×12,0 m tengelytávolságra állított előregyártott vasbeton pillérek, amelyekre az épület terheit előregyártott acél rácsostartók közvetítik. Az épületgépészeti rendszer alapvetően a rácsos kiváltók sávjában helyezkedik el; ez a megoldás a belmagasság, illetve a beépített térfogat jelentős mértékű csökkenését tette lehetővé.

A szűkre szabott költségkeret és a részletmegoldások építtető által is elfogadott és szorgalmazott „konstruktív" építészeti megjelenítésének gondolata az álmennyezetek és egyébként szokásos burkolatok elhagyását vonta maga után: az eladóterek felett a statikai és gépészeti rendszer sávja a szabadon világító fénycső armatúrák optikai „álmennyezetén" keresztül másodlagos térként jelentkezik; a főbejáratok vonalában levő légfüggöny szellőzőgépe, a csapadéklevezető forrcső lefolyók, a tűzjelző szerelvények, az elektromos vezetékek acél befogadó profiljai, a vész- és biztonsági világítás lámpatestjei szabadon, de rendszerbe foglalt módon jelennek meg a térben.

Az épület városképi megjelenítése, a külső tér és az eladóterek vizuális kapcsolata szempontjából indokoltnak éreztük a földszinti kirakatzóna mellett az I. emeleti eladótér felnyitását észak felé. Ez a megoldás — véleményünk szerint — a „vakáruházak" homlokzati megoldásaihoz képest, az energiagazdálkodás és bútorozhatóság szempontjainak mérlegelésével követhető alternatívát kínál.

Sz. Z. M.

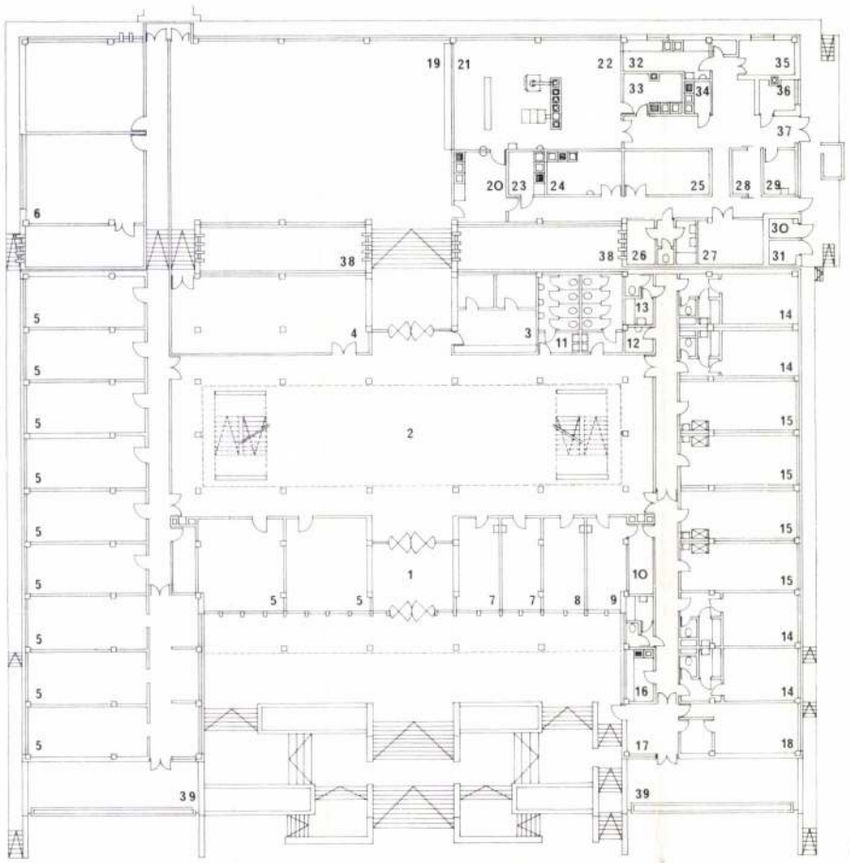

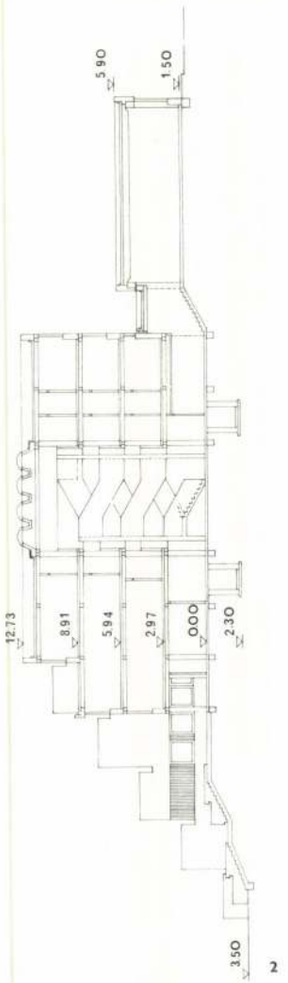

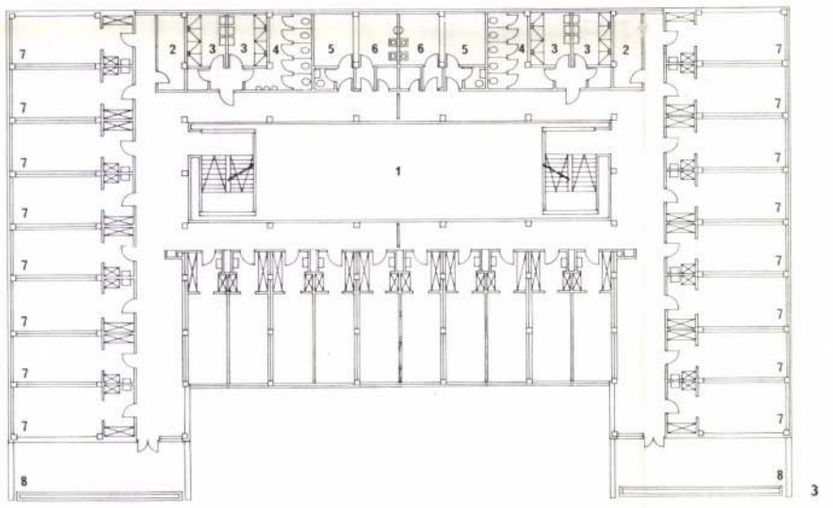

1. Földszinti alaprajz
   1. Bejárat, szélfogó 2. Előcsarnok 3. Porta 4. Társalgó 5. Tanulószobák 6. Könyvtár 7. Ügyelő tanár 8. Igazgató 9. Gondnok 10. Raktár 11. W. C.-csoport 12. Takarítószer-kamra 13. Fürdőszoba — W. C. 14. Elkülönítő 15. Betegszoba 16. Teakonyha 17. Várakozó 18. Orvosi szoba 19. Étterem 20. Fehérmosogató 21. Tálaló 22. Főzőkonyha 23. Feketemosogató 24. Zöldségelőkészítő 25. Szellőző gépház 26. Öltöző 27. Földesáru 28. Göngyöleg 29. Iroda 30. Hulladéktároló 31. Gázmérő 32. Húselőkészítő 33. Teakonyha 34. Tojásmosó 35. Szárazáru-raktár 36. Boyler tér 37. Gazdasági bejárat 38. Légudvar 39. Terasz
2. Metszet
3. II. és III. szint alaprajza
   1. Előcsarnok légtere 2. Élelmiszer tároló 3. Zuhany—mosdó helyiség 4. W. C. 5. Nevelő tanár 6. Mosó helyiség
4. Bejárati főhomlokzat
5. Bejárati részlet
6. Központi belső tér

1. Plan du rez-de-chaussée
2. Coupe
3. Plan des 2e et 3e étages
4. Façade principale d'entrée
5. Détail de l'entrée
6. Espace central intérieur

400 fős középiskolai diákotthon, Pécs, Kodály Zoltán u.

Építész: Vezér Csaba (Pécsi Tervező V.)

Statikusok: Tóth Ferenc, Sárdy György; statikus konzulens: Mayer György (B. É. V.); gépészet: Meiszner József, Bátori Béláné, Pongrácz István; villamos tervező: Rónaszéki Pál; mélyépítés: Antal Zoltánné; kivitelező: Baranya megyei ÁÉV; építési volumen: 24 450/m³; fotó: Panyik István, Lantos Miklós

A választott alapelrendezés az alábbiakat engedte meg:

— A lakószobák nagy részének K—Ny-i tájolása.
— Alkalmazkodás a lejtős terephez.
— Az épület teraszos jellegű kialakítása.
— A normák betűszerinti betartásából keletkező folyosó-szoba rendszer helyett a tervező úgy vélte, hogy 400 fő már „megérdemel" egy nagyobb elosztó teret, ebből nyílnak a kisebb terek.
— Az épület kinyúló „karjai" egy külső teret hoznak létre, a belső tér ikerpárját.
— Ez utóbbi nyitottabbá teszi az épületet és jobban alkalmazkodik a mediterrán jellegű környezethez.

Említést érdemel az épület szerkezete, amelyet a Szerb Szocialista Köztársaság Anyagvizsgáló Intézete (Belgrád), Branko Žeželj professzor vezetésével dolgozott ki és aminek a honosítását a Baranya megyei ÁÉV végezte: előregyártott utófeszített vb. vázrendszer, ahol a vékonyfalú kazettás födémtáblákat 3,6×3,6 m, illetve 3,6×6,0 m, a födém kétirányú utófeszítéséből keletkező surlódási erő kapcsolja a pillérekhez.

A honosítást végző magyar mérnökök találmánya alapján alul-felül sík födém gyártható. Korrekt és szellemes szerkezet, a továbbfej-

Vezér József grafikus

Vezér József rajza

Vezér József: Rajz

Élet és Irodalom

I.

XXVII/31

ményekre számíthatunk. Hihetetlenül szürrealisztikus évtized lehet belőle. Végül is a nyolcvanas évek oly választással kezdődtek, amely

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 AUG 5

Vezér József

1021

Vezér József rajza

1983. AUGUSZTUS 5.

Olyan időkben, amikor semmi mást nem látunk magunk előtt, csak magasba törő épületeket, csak fagyasztott élelmiszereket, és bármit megérintünk, az műanyagból van, nos, ilyenkor nem esik nehezére az embernek, hogy levegőbe röpítse magát. Ha valaki teljes apátiában él, az hajlandó kockáztatni — akár a pusztulást is... A legnagyobb veszedelem, amellyel a nukleáris háborúval fenyegető korszakban szembe kell néznünk, nem más, mint hogy kezdünk egyre inkább beletörődni a világégésbe...

...Ezek és más fejlemények azt sugallják, hogy az 1980-as évek apokaliptikus időszaknak ígérkeznek. Azt nem gondolom, hogy nukleáris háború lesz. Csupán csak az jár a fejemben, hogy riasztó eseményekre számíthatunk. Hihetetlenül szürrealisztikus évtized lehet belőle. Végül is a nyolcvanas évek oly választással kezdődtek, amely

MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Via, Alessandro
dalla
rezin
l.

Mihalik Miklósból
43. l.

VENTE 22 NOVEMBRE 1910
DIR. FREDERIK MULLER & CIE

165

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Vianen, Jan de

laid

Pfannkuchen.

234. l.
241. l.

Vianen J. V.

Esztergom. T.2280.

A háttérben látjuk a várat és várost, mig az előtért Gockarn oppidum és a sziget foglalja el. A Dunán pedig hadihajók látszanak, a melyek egymásra tüzelnek. Felirata az allegorikus alakoktól tartott draperián:

STRIGONIUM, sive GRAN.

a homlokzaton lévő magyarázó szöveg kezdete: A. Duo propugnacula e quibus Anno 1595. Carolus MANSFELDIAE Comes Urbem oppugnabat, a Turcis sub Solimanno Anno 1543. ereptam és befejezése: L. Rasciorum urbs.
jelzése fölül jobbra: Pag. 202 c.
alól balra: J.V. VIANEN f.

Rm., mér. a rl. 17.6: 21.5 cm.

131-91-63.

Győr. T. 2392.

A Duna tulsó partján látjuk Győr városát, a folyón bárka ereszkedik lefelé, az előtérben lovas tisztek tartanak pihenőt, és a hegyes háttérben erőd látszik. Felirata a lebegő mondatszalagon:

JAURINUM sive ~~[illegible]~~ RAB.

ettől jobbra: Pag. 145.
az alsó jobbsarokban: J. v. Vianen f.
magyarázó szövegének kezdete: A. Templum Germanorum és
befejezése: K. Rabus fluvius.

Rm., mér. a vk. 18.8: 12.9 cm.

131-91-165.

mederben nem volt található sziklatalaj, amelyre a töltést építsék. Egy másik érdekes részlete ennek az építkezésnek a fordított syphon, mely a fő öntöző-csatorna vizét a Gila folyó medre alá viszi.

Cansasban, Garden City mellett egy szivattyútelepet építettek, hogy vízzel lásson el egy csatornát harminckét forrásból. Ha a *Platte* folyó magasan áll, akkor a szivattyúzás fölösleges. Csakhogy a folyó minden év öntözési idejének egy részén át nem szolgáltat elegendő vizet. Déli Kaliforniában van egy terület, amelynek öntözésére artézi kutak szolgáltatnak vizet.

Egyike azután a legérdekesebb mérnöki problemáknak, melyek terméketlen sivatagok meghódítását tűzték ki célul, Amerika nyugati területén Coloradóban a *Portal* folyómedernek elvezetése is egy hegy lábán keresztül, úgy hogy a víz áldásai egy kiaszott vidéket megtermékenyítsenek. A folyó mosolygó völgyben kanyarodik végig, de a hegylánc ellenkező oldala puszta és kiszáradt. A tunnel, amelyen át a vizet a hegy alatt elvezetni fogják, hat mértföld hosszú lesz. A hegyen túl a vizet 12 mértföld hosszú csatorna fogja a gyüjtőbe vezetni s az eképpen szétosztott 1300 ezer köbláb víz 200 négyzetmértföldnyi területet fog a művelésre alkalmassá tenni.

Mexicoban is élénk figyelemmel kíséri a kormány a csatornázó és öntöző munkálatokat s mindent megtesz, ami hatalmában áll, azok fellendítésére. Egyebek közt adómentességet biztosít az ily területeknek, elengedi a külföldről behozott munkagépek vámját s ingyen adományoz bármekkora területet csatornázó célokra, gyüjtők és reservoir-ok létesítésére. És nehogy idegen vagy ellenséges érdekek meghiusíthassák az ily közhasznú művek végrehajtását, gondoskodás történt arról, hogy az ez irányban működő társulatok, magánosok vagy érdekeltségek kisajátítási jogot nyerjenek bármely általuk megszerezni kívánt földterületre. Nem csoda így, ha töltések, árkok húzódnak végig mindenfelé és több milliomnyi érték van beruházva öntöző tervekbe. Azonkívül a mexicoi kormány éppen most szerződésre lépett hatalmas szomszédjával, az Egyesült-Államokkal oly célból, hogy a Rio-Grande folyón keresztül, nem messze *El Paso*-tól töltés emeltessék, mely biztosítsa a folyó vizének egyenlő és méltányos felosztását a viziút két partja közt.

Még nagyobb szabású tervek foglalkoztatják Canadát, mely ma már nagyfontosságú gabonatermelő helye a világpiacnak, úgy hogy az aratás kedvezőtlen esélyei érezhetően befolyásolják nemcsak a gyarmatot magát, hanem a világ egész kenyérfogyasztó piacát. Ennek megelőzése végett óriás öntöző tervet dolgoztak ki, mely szoros kapcsolatban áll a Pacific-vasút tervével s nem kevesebb mint három milliom hold terület vízzel való ellátását vette programmjába. E cél elérésére tizenkét mértföldnyi főcsatorna szolgál, 120 láb szélességben, 10 láb mélységben; továbbá 150 mértföld másodrangú csatorna, melyek 800 mértföldnyi öntöző árokba torkolnak, s így összesen 967 mértföld hosszú vízelágazást képeznek, nem számítva azt a csatornahálózatot, melyet a gazdák a maguk földjén építnek a víz elvezetésére a gyüjtőkből. Az egész vizet a *Bow* folyó szolgáltatja és pedig 150 holdra másodpercenkint egy köbméter víz rendes szolgáltatása van biztosítva az öntöző saison alatt. A terv több mint 24 millom koronába fog kerülni, de a termés ezzel biztosítva van, s azonkívül a nagy munkálat a föld járadékértékét is holdankint 60—70 koronáról 108—120 koronára fogja emelni.

Amerika tehát nagy és komoly erőfeszítéseket tesz sivatag területei meghódítására. Igaz, hogy az Egyesült-Államok területe két ötödének, 600 milliom hold földnek megmentéséről van szó, mert ennyi az, amit Amerikában kopár területnek minősítenek, vagyis olyannak, amelyen az évi csapadék mennyisége 20 hüvelyknél kisebb. 1902 óta, amikor először jött rá a kormány, hogy nincs több ingyen szétosztani való művelhető földje, egész külön administrativ osztály foglalkozik e kérdéssel. Attól fogva öt éven át nem kevesebb mint 1267 mértföld mesterséges vízmedert létesítettek, folyókat szabályoztak s térítettek el útjokból, hegyeket fúrtak keresztül s ezer és ezer új megtelepülőnek tették lehetővé a megélhetést s virágzó községek alapítását ez öntöző csatornák. Példa rá Billings város története Montanában. A Yillowstone folyó vizéből árkot húztak 25.000 hold öntözésére Billingstől nyugatra s ma Billingsnek 10 ezer lakosa van.

Egy törvény megállapította, hogy az állami területek eladásából befolyó összegek 5%-on kívül teljes egészükben csatornák építésére fordítandók, amelyeknek költségeit a vizet használó földbirtokosok tíz részletben törlesztik le tíz év alatt. Ez a pénz aztán újra további öntöző munkálatokra fordítandó. Minden polgárnak joga van

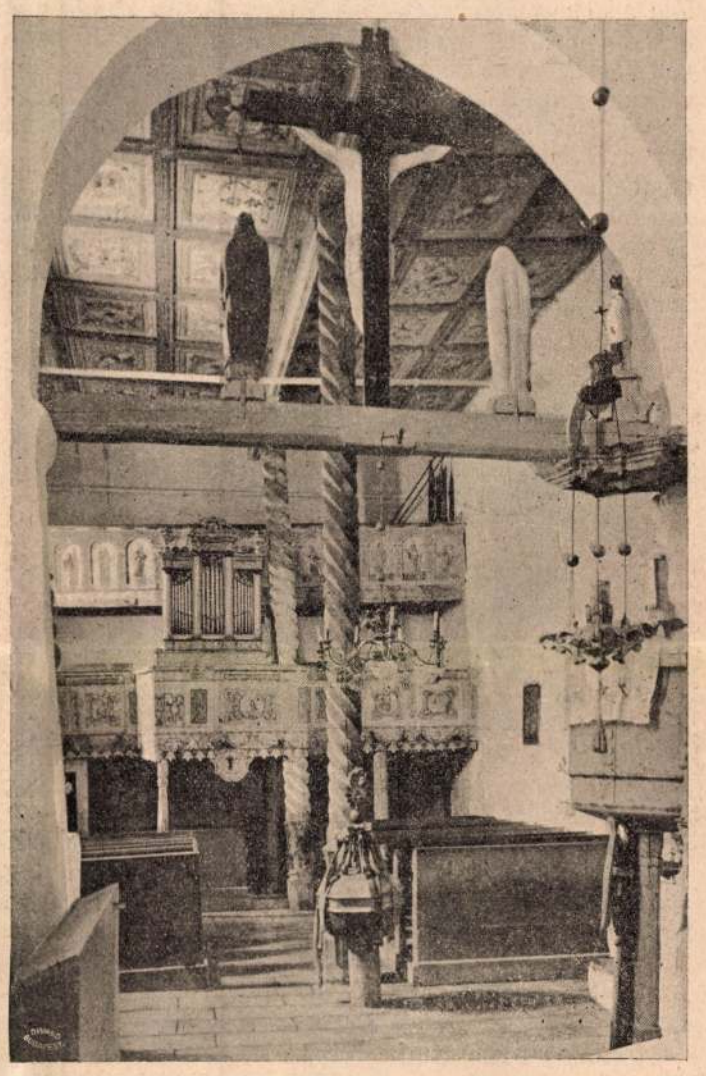

6. ábra. A vibornyai templom belseje.

ingyen földterületért (homestead) folyamodni, ha még nem élt ezzel a jogával s a kitűzött napon sorshúzás útján választhat. De a csatornázott „homestead" csak 20, 40, illetőleg 80 hold a szokásos 160 hold helyett, s a folyamodó csak akkor bírhatja teljes jogcímen a földet, ha legalább öt éven át rajta lakott s művelte. Teljes vízjogot is csak akkor nyer, ha tíz éven át fizette rendes évi csatornázási járulékát. Akkor aztán a csatorna a közbirtokosság tulajdonába megy át. A járulék összege holdankint többnyire 16 korona. Ezt a rendszert azért honosították meg, hogy a földspekulációt lehetőleg elriaszszák.

A csatornaépítés legnagyobb arányú alkotása azonban minden bizonynyal az a terv, melynek alapján Egyptomban a Nilus folyását az asszuáni és assiuti töltésekkel szabályozták. Merész feladat volt a hatalmas folyó leigázása és sokan rázták hitetlenül fejüket, mikor először felmerült az eszme. De sikerült. Valami 6,250.000 hold föld, mely

eddig ugar volt, fölszánthatóvá vált és évenkint pontosan meghozza egyszeri vagy kétszeri termését.

Ez azonban nem történhetett erős küzdelmek nélkül. A természet, mintha bosszantotta volna az emberi vakmerőség, mely szabadságát korlátolni akarta, az utolsó évek alatt a Nilus vízállását rendkívül alacsonyra sülyesztette alá. Igy állott a helyzet még 1905-ben is, amikor az öntözési kérdésekben elsőrangú szaktekintélynek ismert Garstin, angol közmunkaügyi tanácsos jelentése szerint, a vízállás nemcsak rendkívül alacsony, de szokatlanul késői is volt, úgy hogy Felső-Egyptomban az aratás kilátásai majdnem teljesen tönkrementek. De Alsó-Egyptomban is az asszuáni töltés vize nélkül a termés menthetlenül elveszett volna.

Ezek a tapasztalatok teljesen igazolták a Nilus víztartója által a vidék érdekében tett rendkívüli szolgálatokat, busásan térítették meg a „barrage" építése által okozott költségeket, mert dacára a mostoha helyzetnek, az öntözetlenül maradt terület kevesebb volt, mint 1877 óta a legszegényebb években. Ugyanis míg az utóbb említett évben 776.611 hold úgynevezett „saraki" terület volt található, addig 1905-ben, hála a töltéseknek, az öntözetlenül maradt terület nem tett ki többet 34.000 holdnál. A mult évben a viszonyok már némileg javultak, de azért a víz elosztásánál még mindig nagy óvatossággal kellett eljárni.

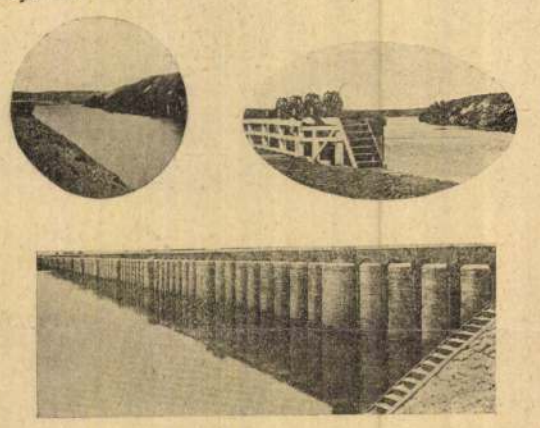

Az asszuáni zsilip és völgygát.

Pedig ha elgondoljuk, hogy az asszuáni töltés 1000 milliom tonna vizet képes gyüjtőjében elhelyezni, fogalmunk lehet e hatalmas alkotás arányairól is. Maga a falmunka $1^1/_4$ mértföld hosszú s fundamentumától számítva 130 láb magas s több mint 1,000.000 tonna anyagot használtak el építésekor. Általa a folyó szintje 67 lábra emelkedik és 180 zsilip szabályozza a víz kifolyását.

Hasonló fontosságú, habár sokkal kisebb a második „barrage" Assiútnál, 350 mértfölddel Kairo felé, ahonnan 250 mértföld távolságra van. Ez 2750 láb hosszú és 111 zsilip torkollik bele. Ez az Ibrahimija csatorna vízszínének emelésére szolgál s általa 300.000 hold terület került Fajumban művelés alá.

Bármily momentuosusak is azonban e művek, csak egy vízcsöppet képeznek a rengeteg homoksivataggal szemben, amelynek teljes meghódítására sohasem gondolhat a mérnöki tudomány. Mindössze annyit tehet, hogy fokról-fokra kiszélesíti a folyó két partján végighúzódó keskeny földszalagot s meddő síkjait termékeny szántókká változtatja.

De hogy a közel jövő a barrage-rendszer további fejlődését és kiterjesztését fogja meghozni, afelől kétség sem lehet, ha fontolóra veszszük az eddig elért megbecsülhetetlen eredményeket. *Esneh* tájékán máris egy kisebb rendű, kisegítő vízmű emelése van folyamatban. Ez két év alatt készül el s egyúttal azt is elhatározták, hogy már a közel jövőben az asszuáni töltés által felfogott víz tömegét is növelni fogják a töltés fölemelése által.

Az asszuáni vízgyüjtő jelenleg Egyptom öntözésében a szív szerepét játszsza, amelyből minden irányban kiágaznak a többi kisegítő vízművek, melyek közül némelyek már munkában, mások ellenben még csak papiroson vannak, s várják a végrehajtásra alkalmas időt. Ezek a kisebb vízművek egyik legjelentékenyebbike a Komomboi, mely sok tekintetben új jelleget mutat. E terv célja Asszuántól északra 40 mértföldnyire egy földterületet látni el vízzel, mely azonban a Nilus fölött 75 láb magasan terül el. Rendes csatornázás útján tehát lehetetlen volna a célt elérni, de a nehézségen úgy segítettek, hogy egy szivattyúállomást rendeztek be, amelynek segítségével a vizet egy vízgyüjtőbe szivattyúzzák, ahonnan nagy csatornán át vezetik a síkra, ahol számos másodrendű csatorna osztja szét a vidéken, melyek közül egy-egy 400—3500 hold területet lát el. Bonyolult árokrendszer gondoskodik arról, hogy az így ellátott terület minden része egyformán legyen elárasztva vízzel. E sík teteje különben különböző sókban gazdag, szikes, melyek közül némelyek magas trágyázó értékkel bírnak s ezeknek feloldódása az árterületen különösen bő termést biztosít.

Eddigelé 12.000 hold sivár területet hódítottak így vissza a mezőgazdaság céljainak s most már a kopár, szikes és homokterületek helyén mindenütt virágzó gabna-, gyapot- és cukornád-termőföldek láthatók, jómódú községekkel és megelégedett lakossággal.

Egyptomon túl, Afrika más részeiben alig hallunk csatornázási és öntözési munkálatokról. Ezeken a helyeken még nem látták elérkezettnek az időt, hogy a sivatagokat termőföldekké varázsolják át. Transzvalban és a Fokföldön azonban már folynak ez irányban kisebb töredékes munkálatok, habár még nem oly keretekben, melyek a figyelmet érdemesek volnának magukra vonni.

Általában mindenütt fölismerték már a civilizáció terjedésének hatása alatt, hogy a víz az emberi munka és szorgalom életere, amelyet azonban, sajnos, az anyatermészet nem osztott ki egyenlően gyermekei közt, úgy hogy míg némely területek bővelkednek benne, mások kevésbbé szerencsések. Mindezeknél fogva nagy kiterjedésű földek váltak víz hiányában művelhetetlen vadonokká, amelyekre emberi lény nem teheti lábát.

A mérnöki tudomány nagy vívmánya az, hogy ilyenkor helyreállítja az egyensúlyt s ott, ahol a természet maga tehetetlen vagy mostoha, a tudomány és a szorgalom eszközeivel avatkozik be. *V. S.*

VEGYESEK.

Kinevezés. A király *Pechár* Gusztáv iparfelügyelőt a m. kir. kereskedelmi muzeum aligazgatójává, a pénzügyminister *Vydra* Lajos budapesti mérnököt a m. kir. pénzügyministeriumhoz főmérnökké nevezte ki.

Tervpályázat eredménye. A debreceni izr. templom tervpályázatán a 600 k. első díjat a *László* testvérek, a 400 k. második díjat *Gyá fás* Antal nyerte el. Megdícsérték a Törvénytábla és Jehova jeligés terveket.

Törvényjavaslat a közutakról és a vámokról. A kereskedelemügyi ministeriumban most készült el a közutakról és vámokról szóló törvényjavaslat előadói tervezete, amelyet megokolásával együtt Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minister megküldött az érdekeltségnek azzal, hogy észrevételeiket ez év május hó 31-ig tegyék meg. A beérkező észrevételek földolgozása után a minister ankétot szándékozik egybehívni. A 112 szakaszból álló tervezet 200 oldalas megokolása behatóan foglalkozik a közutakról és vámokról szóló 1890 : I. törvénycikk hiányaival, amelyeknél fogva az ahhoz füzött remények nem valósultak meg teljesen. Kevés a kiépített közút és a közúti hálózat fejlesztése nem halad a kellő mértékben előre. 1896 óta teljesen megakadt a községi közlekedési utak fejlődése és ez tizenegy év alatt semmivel sem haladt előre, holott ezeknek megállapított hálózatából csak 40 százalék (13,000 kilométer) van kiépítve, 60 százaléka (18.000 kilométer) pedig teljesen kiépítetlen. Magyarország 12.587 községe közül egyharmad (4244 község) teljesen nél-

Tillai Ernő eleve fotogén épületeket tervez, tudván azt, hogy azok mindenféle átalakuláson mennek keresztül. Változtat rajtuk az idő, a lakosság, a tulajdonos, változik a funkciója, míg a fotó megmarad, jobban őrizve az eredeti alkotásnak a tendenciáit, esetleges érdemeit, mint maga az épület. Ritka az a ház, mondja, amelyik tíz-húsz év múlva lesz a legelőnyösebb állapotában; bár *Weichinger Károly*, a Pálosok tervezője azt mondta, hogy egy épület tíz év múlva jó épület, mert akkorra érik be. Egy barokk paraszthaz félig lerohadt architektúrája ellentétben a kortárs épületek zömével, még mindig élvezhető, mert a megmaradt részből ki lehet következtetni a már nem létező oldalt.

A mostani kiállítás összhatása véleménye szerint jó, olyan fotó nem volt jelen, amely kifejezetten hátrányos lett volna az épületre nézve, inkább az ellenkező tendencia volt megfigyelhető.

Az építészeti fotózás külön művészet, vélekedik *Kistelegdi István* építész. Vagy van valamiféle affinitása a fotósnak ehhez a területhez vagy nincs, ha nincs, lehet akár a világ legjobb fotósa, akkor is rossz képet csinál a házról. Általában színesebbé, látványosabbá teszik a ragyogó napsütésben készült képek a valóságot, mint amilyen, olyanná téve egy épületet, amilyennek sohasem lehet látni; az ilyen fotográfia felerősíti az építészeti hatásokat. Más oldalról nézve a dolog egy kicsit csalóka, mert a néző többet vár a háztól, mint amit a valóságban kap. Azt is tudni kell, mondja, hogy a gép lencséje és a szem különbözik egymástól, nagy eltérés mutatkozik a sík- és a térlátás tekintetében, ugyanakkor a szem a periférikus látás következtében jóval nagyobb teret érzékel, mint a fotó szigorúan lehatárolt világa; az ember még a háta mögött is érzékeli a teret.

Tervező irodai életében *Panyik István*, később a főiskolán illetve az egyetemen *Csonka Károly* készítette épületfotóit, de saját maga is fényképez. Igazából az építész tudja fotózni a házait, ha van ehhez érzéke egyáltalán, egyéb esetben az az ideális, ha az építész a fotóssal együtt megy ki a házhoz. Eddigi legkedvesebb munkáját, A Femát most a leégés után is lefotóztatta, eredetileg azt is tervezte, hogy az épületet bemutató kiállítási tablóra a portré helyett az égett változatot rakja ki, de azok a képek nem készültek el időben. Döbbenetes érzés volt egyébként látni az égő kupolát, nagyon megviselte a „leégés", amely bár helyreállítható, de már sohasem lesz olyan, mint volt, mondja, nem beszélve arról, hogy a lepusztult épületrészről készült fotó immár végérvényesen megmarad.

Az épületfotózás egyszerűnek látszik, de mégsem az, véli *dr. Szász János* fotóművész, aki 1959-ben került a tervező vállalathoz, s kezdte el az épületfotózást egy Rolleiflexszel. Az átlagember azt hiszi, hogy nincs egyszerűbb dolog, mint hogy ott áll a fotográfus, előtte a mozdulatlan épület: és puff. Sok év gyakorlata, tapasztalata kell ahhoz, hogy az ember az optimális körülmények között mutasson be egy épületet, mert úgy gondolja, az az épületfotó elsődleges feladata. Nem szociofotóról van ugyanis szó, amely az élet sötét oldalait villantja föl. Tudniillik, tapasztalatai szerint az építésznek két barátja van: a kerttervező és a fotós. Szász János mindig meghallgatta, mit kér a tervező, aztán azt megcsinálta, majd azt is, amit érzett vagy gondolt. Legtöbb esetben meglepődtek az építészek, hogy ilyen aspektusból nem is ismerik az épületüket.

Az építészeti fotó lényege a fény. A fénytől függ minden. A fényt ugyan nem a fotós teremti, de ő keresi meg, ha kell ötször-tízszer kimegy a helyszínre, s ha jó épületfotós, akkor tudja, hogy a pécsi épületek északi homlokzatának fotózási ideje májustól augusztus végéig tart, mert akkor, a délutáni órákban ragyogó súroló fényt kapnak. A súroló fény pedig a legjobb világítás, az emeli ki az épület plasztikáját. Teljesen szürke, borult időben az épület meghal. Különösen akkor hal meg, ha napsütésben, de ellenfényben készül a felvétel. De tulajdonképpen az épületfotóra szabályok nincsenek, mondja, mert szemben állva egy épülettel a fotós vagy érzi, hogy mit kell csinálnia, vagy nem, de akkor letudja a témát azzal, hogy lefényképezi jobbról, balról, középről, s a megrendelőre bízza a választást.

Építészeti fotóhoz legjobb, legtisztább, legbecsületesebb a normál optika, mondja, azzal illene mindig fényképezni, és nem műszaki géppel, amely voltaképpen torzít, hazudik.

A fotóművészet megszépítheti a valóságot, ez is a járható utak egyike, mondja *Sonkoly Károly* művészettörténész. Megdöbbentő volt számára ennyi fotó együtt a kortárs pécsi építészetről, egyértelműen megállapítható láttukra, hogy nem csak szlogen az, hogy a pécsi építészet valójában sajátos egység. A kutató számára is segítség, hogy együtt láttatja azt, ami a valóságban szétszórt, s segít meglátni olyan részleteket, amelyekre egyébként nem figyelne fel.

A szép fotón túl az építészettörténész számára talán fontosabb a fotogrammetria. Németországban a műemlékvédelem nélkülözhetetlen velejárója a történelmi belvárosok utcai homlokzatainak folyamatosan fényképezése. Erre szolgál a fotogrammetria, ami voltaképpen méretezett fotó, s melynek alapján felmérési rajzot lehet készíteni: erre nálunk igény még volna, de pénz nincs. Munkája során utoljára a nagy pécsi belvárosi kutatásoknál volt lehetősége ennek elkészíttetésére, még a PIK-időkben. Pedig ez az egyetlen hiteles megörökítési módja az utcai homlokzatoknak, s húsz-harminc évenként valamennyi belvárosi épület homlokzatát rögzítve követni lehetne a változásokat. Németországban, ahol e technika a múlt század vége óta „természetes" eljárási mód, ez évi több tízezer méter homlokzatot jelent. A tökéletesebb változata az eljárásnak, mondja Sonkoly, a fotogrammetria kombinálása thermofotóval — Pécsett csak a Jókai tér 11. esetében történt meg —, a thermofotó ugyanis azt is bemutatja, mi van a külső alatt: elfalazott nyílások, boltívek.

A szép fotó ugyanakkor nincs ellenére, de még azon is észreveszi olykor a szakember szeme, hogy példának okáért nem készült el a falszigetelés, és a nedvesség már kezdi lenyomni a vakolatot. Mindez azt is mutatja, hogy ezek a kvázi reklámcélra készített felvételek azért mégsem olyan tökéletesek. ■

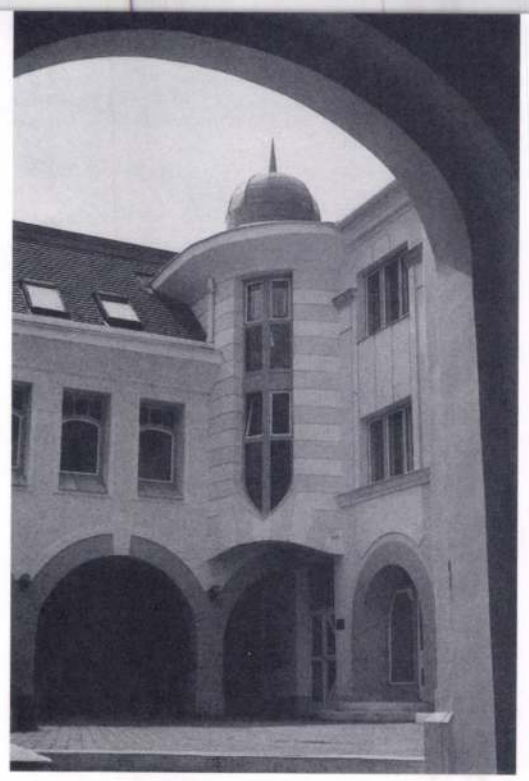

UNIBER irodaház, 1997. Építész Viczencz Ottó.

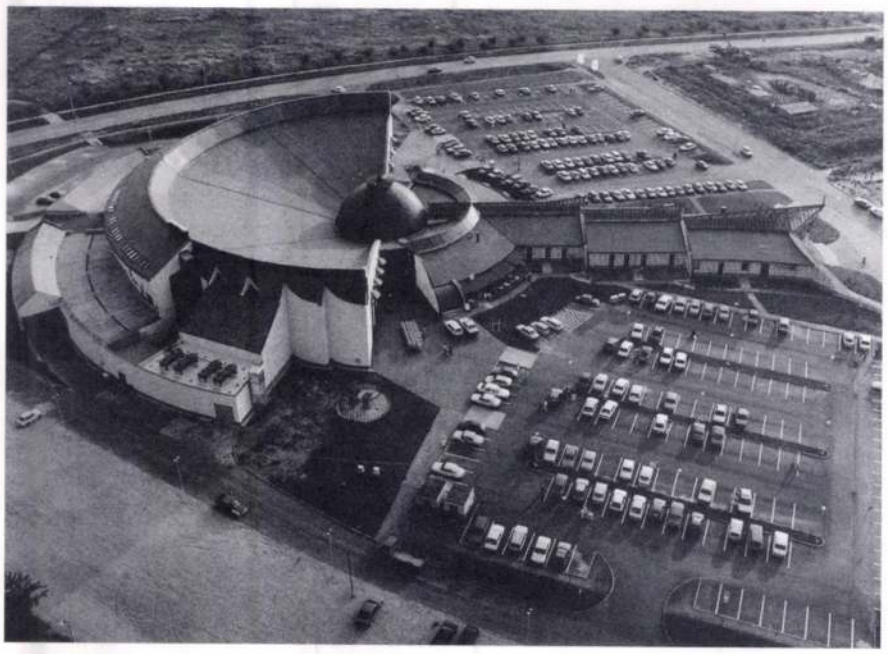

Fema Bevásárló Központ. Építész Kistelegdi István

GÖNCZY LÁSZLÓ

Emelkedőben?

Visszavonhatatlanul múlttá lett az idei nyár a maga valóra vált és beteljesületlen ígéreteivel. Mire e sorok az Olvasó kezeihez jutnak, kezdetét veszi az újabb koncertévad. Ismét morgolódhatunk az ezerszer szidott, mégis mindmáig kiválthatatlan koncertszínhely, a POTE Aulája utálatos akusztikája miatt, ismét felbukkannak az ismerős arcok a szimfonikus zenekari hangversenyeken — valószínűleg a tavalyinál megint kicsivel kevesebben, hiszen országszerte kopik-zsugorodik a tradicionális zenebarát-réteg. A koncertrendezés gépezete azért persze teszi a dolgát, ahogy csak lehet: bizonnyal mindent elkövet azért, hogy a hangversenyek ne kiüresedett, kipipálandó protokollrendezvények, hanem — legalább hellyel-közzel — szívet-lelket melengető élmények lehessenek. Ilyen élmények nem születnek könnyen: egyszerre kell hozzájuk kimunkáltság és frissesség, tudatosan innovatív, ugyanakkor spontán zenélési készség, olyan alkotó légkör, amely megóv a teendők mechanikus ismétlődésének fásult rutinjától. Mindez persze csak szűk szegmense az élet egészének: ahogy például az évszakváltásokat, vagy mindennapjaink periodikusan ismétlődő történéseit megéljük, az lehet életfogytig tartó, unott vegetálás, lehet a környezet kínálta infantilis nyüzsgésbe való menekülés, de lehet igazi, a lényegre figyelő haladás is. És csak ez utóbbi esetben válhat életünk fárasztó körforgása emelkedő spirállá, olyan úttá, amely értelmet ad mozgásunknak, amely eljuttathat valahová.

Egy eufemisztikusan *középvárosnak* titulált település zeneélete látszólag állandó körforgás: egy viszonylag szűk körnek kínál programot egy még szűkebb kör, ugyanazok az arcok bukkannak fel időről időre mindkét oldalon, újra és újra megfogalmazódnak — de minek?! — az ismert kifogások kívülről és belülről, nagy tervek és szándékok csorbulnak ki vagy morzsolódnak fel, hogy azután meggyőzzük magunkat: így volt a legjobb, jó is, hogy nem történt másképp.

Vagy mégsem? Lehet, hogy spirális pályán haladunk, éppen csak nem érzékeljük?

Nem lenne csoda, ha így lenne, hiszen a folyamat annyi apró, egymásnak ellentmondó cselekvés, mozzanat eredője, amit csak *utólag okosként* mérhetünk fel igazán.

A lezárult nyár pécsi zenei történéseire visszatekintve hajlok arra, hogy reménykedjek az emelkedésben. Hisz ott volt mindjárt a kezdetén a POTE Gyermekklinikája Beteg Újszülöttekért Alapítványa javára — nem először! — rendezett jótékonysági hangverseny a Liszt Teremben, élén Sztravinszkij Oktettjével. *Tímár Judit, Arnóth Zoltán, Zseni Nándor, Hozbor Éva, Tamás János, Horváth Zsolt, Vida Lóránt* és *Zakó Norbert* produkciója nem minden ízében megmunkált volta, kiegyenlítetlensége ellenére jelentős és nemes tett volt. Az oly fontos anyagi célért tett erőfeszítés egyben a mifelénk még mindig nagyon ritkán hallható orosz mester jobb megismerését és — ami ez utóbbinál is fontosabb — a Pécsett olykor már elátkozottnak tűnő, igazi virágzásig eljutni képtelen kamarazenei élet élénkítését szolgálta. Aztán az *Erdélyi Zoltán* vezette *Pécsi Kamarazenekar* is pódiumra lépett az agilis és lelkes *Vajda Gergely* vezényletével, Haydn- és Mozart-műsorral. E zenekar puszta létével is a pécsi zeneélet jövőbeni pluralizmusának reményét kelti annak ellenére, hogy fellépéseinek ritkasága, működésének félamatőr jellege miatt aligha mérhető össze a város nagyzenekarával. A vonósok és fúvósok viszonya náluk épp fordítottja a hazánkban megszokottnak: ha nem is makulátlanul, de státuszához képest igen rendezetten, egyakaratúan szól a vonóskar, miközben a kisegítőkre épülő fúvós-gárda erejéből jobbára csak a pódiumképesség alsó határának elérésére futotta. De mindez mellékesnek tűnt ama tény mellett, hogy Mozart A-dúr hegedűversenyének szólistájaként ismét pécsi pódiumon üdvözölhettük *Kelemen Barnabást*, aki példásan életteli, karaktergazdag és artikulált formálásával, választékos, cseppet sem uniformizált hegedűhangjával bizonyította a bécsi klaszikus stíluskép mértékadó vonós körökben jócskán megkésett, de fogékony és tehetséges fiatalok által immár természetesként kezelt átalakulását.

Persze túlzás volna minden esetben generációs ellentéteket sejtetni a stílusról vallott nézetek mögött, hiszen a valóban jó muzsikusok kortalanok: az idő haladtával bölcsebbekké és tapasztaltabbakká válhatnak ugyan, de fejlődésképtelenekké, új elől elzárkózókká soha! Jó példát kínált erre a 4. Weidinger Imre Fagottverseny alkalmából a városba érkezett és — ha már itt volt — a Pécsi Szimfonikus Zenekar *8. Nemzetközi fesztivál*ja nyitókoncertjén a Nemzeti Színház pódiumára lépett kiváló fagottművész *Milan Turkovic* Mozart-játéka, amely a historikus előadásmód specialistái által előbányászott és kipróbált előadói szokásoknak üdítően természetes használatát, megnyerő személyiségébe épült, szerves birtoklását demonstrálta, éspedig nem csak a zene nyelvtanának, hanem a zenei mondatfűzés irodalmi igényeinek szintjén.

És ha már a fesztiválnál tartunk, *Szkladányi Péter* és munkatársai akár személyes sikerükként könyvelhetik el az idei program érzésem szerint minden eddiginél kiegyensúlyozottabb voltát. Lehet, hogy az előző hét nyári fesztivál tartalmazott önmagukban sikeresebb, szebb, különlegesebb koncerteket, azonban egy sem volt köztük, amely — a program-sorozat egészét nézve — természetesebben illeszkedett volna a maga kereteibe, amely olyan tisztességes, mélypontoktól és kínos fiaskóktól mentes átlagszínvonalat képviselt volna, mint ez a mostani. Életrevaló, zenei vonatkozásait számba véve kézenfekvő ötlet volt Dávid király személyéhez kötni a fesztiválprogram zömét. És — bár ez már túlmutat a zenekaron — ugyancsak életrevaló, régen várt ötlet a zenei fesztivál beillesztése egy tágabb, színes, mediterrán nyüzsgést előidéző városi programrendszerbe — ha nem tartanék attól, hogy visszájára fordítják kijelentésem valódi célját, azt mondanám: *csak így érdemes!*

Milan Turkovic fagottművész

Enea Vico

rézmetsző.

Budapest látképe. Mérése E.V.

1542. Nem valószínű, hogy termé-

szet után készült, elmeselés, felü-

letes eszmeregi után készültetett.

Romer. Buda-Pestnek régi látképe.

Arch. Ert. 1872. VI. 169. l

VASÁRNAP

18

Kath. F. 13. Ilona cs.
Prot. F. 12. Ilona

HÉTFŐ

19

Kath. Lajos pk.
Prot. Huba

KEDD

20

Kath. *Szt. István kir.
Prot. István kir.

SZERDA

21

Vico Aeneas ferrarai művész

Buda 1541-ki ostroma. Budának főként erőditesei, a Gellérthegyetőtti, most már eltűnt sziget, sa Margitsziget akkor meg ép gott stylú semplomának, zárdájának s más épületeinek rajzai érdemelnek rajta figyelmet.

Kázadok. 1568. 57. l.

VASÁRNAP

11

Kath. F. 12. Zsuzs. vt.
Prot. F. 11. Tibor

HÉTFŐ

12

Kath. Klára sz.
Prot. Klára

KEDD

13

Kath. Ipoly és K.
Prot. Ipoly

SZERDA

nano unicamente i principii estetici. Budapest, la capitale d'Ungheria, dopo una vit[illegible]etativa di parecchi secoli, incomincia[illegible]parsi più intensamente solo al [illegible]colo XIX. In pochi decenn[illegible]ca-turiti dalla terra, gl[illegible]gran-diosi palazzi, i [illegible]ville. Nei fogli della gr[illegible]erso l'anima di artisti [illegible]iti membri della R. Ac[illegible] di Roma — è già qu[illegible], grandiosa, movimen-[illegible]presentare al pubblico ita-

Veduta di Buda e di Pest da oriente.

1. Aenea Vico, 1542; con iscrizioni italiane. (incisione su rame)

Vico, Aenea

Catmedagenigh

rese era un paese pieno vi pericoli per le continue guerre turche. Malgrado di ciò erano in numero assai considerevole i visitatori dell'Ungheria. Dalle note, dagli itinerari e dalle stampe di questi viaggiatori abbiamo composto una piccola raccolta che abbraccia le incisioni illustranti lo sviluppo e la formazione di Buda e di Pest nei secoli XVI—XVIII. Queste stampe hanno un valore prevalentemente storico. I loro autori non avevano intenzioni artistiche. Volevano prima di tutto insegnare, comunicare notizie interessanti come si vede nel vasto materiale riferentesi alle guerre del 1686.

E Bonfini féle metszetek technikájukban élénken emlékeztetnek Münster Sebastian Cosmographiájának (Basel, 1554) csataképeire.[158] Hunyadi János küzdelmeinek illusztrálása már jóval gyengébb, augsburgi stílű alkotás.[159]

Ezek a krónikák a magyar történet régibb eseményeihez szolgáltatják a képeket. A történelem a maga élő s égető valóságában Buda elfoglalásával, 1541-ben lép Európa köztudatába. Szinte lüktet a szenzáció annak a német röplapnak címképén, amely hírül adja a magyar főváros elfoglalását. A német grafika megfogalmazásában látjuk az egyik oldalon a keresztes zászlókat tartó, szablyás, páncélos magyar vitézeket, amint a fura keleti ruhákba bujtatott négy törökre támadnak.[160] E naiv elképzelés jellemző a korabeli grafikára s valószínűtlen elképzeléseire, a viselet s még a történeti események dolgában is; hiszen jól tudjuk, hogy Szolimán csellel lopta be magát Buda várába s a jó magyar vitézeknek nem sok módjuk volt harcolniok.

Budát csakhamar igyekeztek Ferdinánd hadai visszafoglalni, már 1542-ben, de eredménytelenül. E korból való egyik legkorábbi ostromképünk, amelyet Enea Vico olasz mester metszett: E jól áttekinthető kép, sátortáboraival, a vár előtt elszórt apró alakjaival a XVI. századi ostromképek egyik prototípusa; különben nem tanuskodik valami nagy művészetről.[161]

Meg kell ugyanis különböztetnünk e metszetek tárgyalásánál az ostrom- és a hadállásképeket. A stratégiai felvételek a térképekhez állanak közelebb: madártávlatból alaprajzszerűen ábrázolják az ostromlott várat s körötte jelzik a támadó ütegeket, vagy rohamra induló csapatokat. Vannak olyan hadállásképek is, amelyek működésben levő ágyúütegeket is ábrázolnak. A tulajdonképpeni ostromképeken viszont a városból is többet látunk s az előtérben küzdő csapatokat figyelhetünk meg. Ez utóbbi a képszerűbb s inkább igényli a művészi benyomást is. Az ostromkép nagy fejlődésen megy keresztül, míg a XVII. század végének mesterien szerkesztett lapjaiig, egy Hooghe vagy Westerhoot-ábrázolásig eljut. A kora XVI. századi ostromképek még inkább stratégiai ábrázolások, mintsem műalkotások. Az előtér alakjainak megnövesztése a XVII. századi olasz művészetnek köszönhető. A szemlélő még nem áll a képtérben ekkor, csak messziről szemléli a harcot, mintha csak repülőgépről látná. Természetes,

Ambacata

Így Hansen Haugen »Der Ungern Chronica«-jában (Bécs, 1534) Thuróczi után dolgozik.[152] Ratdolt darabos modorát és a tőle átmásolt motívumokat látjuk viszont képein. Az Aba Sámuel halálának másutt is ismételt jelenetén a nyersen karakterizált gyilkosság jelenetét látjuk. A másoló az augsburgi krónikánál

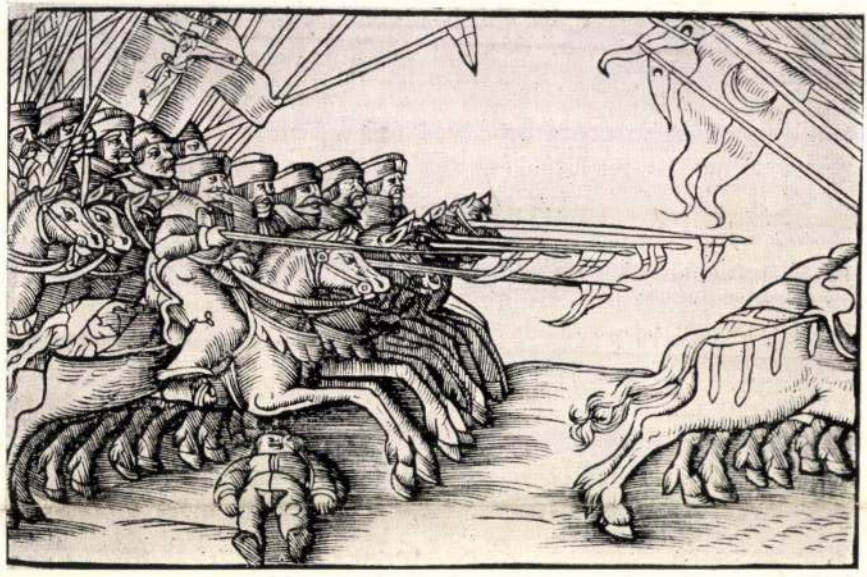

21. Kálmán király keresztes hadjárata. Bonfini krónikájából (Bázel, 1545).
La crociata del re Colomanno. Cronaca di Bonfini (Basilea, 1545).

valamivel több tehetséget árul el.[153] Ilyen a catalaunumi csata illusztrációja is.[154] Haugen Chronica-jának legjobb csataképe az a lovasharc, amely a tatárok betörésénél, majd Hunyadi Jánosnak a törökkel való harcánál szerepel.[155] A jelenetezés itt értelmes, de az alakok plasztikusabb árnyékolása s a lovasok eleven mozgása sem tudja felejtetni az ellenfelek egyveleges öltözetét s a magyar szellem távollétét.

Hansen Haugen képeit Bonfini 1545-i bázeli krónikája másolja át, valamivel szabadabb átfogalmazásban.[156] A legjobb bázeli metszet a Kálmán király keresztes hadjáratát illusztráló s a pogányok ellen vonuló kopjás lovascsapat felvonulása: a rajz itt elég értelmes, ha az arcok kifejezéstelenek is. A menekülő pogányok lovai a Képes Krónikára emlékeztetnek[157] (21. kép).

tanulmányokat is folytatott, és az ő szerkesztésében jelent
kincsesháza című antológia. 1942-ben *Madách Imre* műveit
tetben sajtó alá, és írt hozzájuk előszót.

1943-ban behívták munkaszolgálatra, de később, barátai
ték. Közben óbudai Selmeczy utcai szoba-konyhás lakásán
című munkáját, melyet be is fejezett, de kiadására nem k
folyamán a kézirat elpusztult.

1944 márciusában eltávolították állásából, majd júniu
nulnia munkaszolgálatra, novemberben barátai meg akartá
gadta el a segítséget. Nem akarta cserbenhagyni társait. *Szerb Antallal* és
Györggyel együtt Balfra hurcolták. Halála előtt egyetlen vigasza a kis Shakespeare
kötet volt, amelyet mindvégig magánál rejtegetett. Szervezetét teljesen megtörte az
éhezés, a hajszolt munka. 1945 márciusában pusztult el, holtteste jeltelen tömegsírba
került.

Budapesten maradt kéziratai, levelei az ostrom idején semmisültek meg. Fenn-
maradt műveinek legteljesebb kiadása 1959-ben jelent meg.

Nem érdektelen megemlékezni Halász Gábor közismerten nagy és válogatott mű-
vekből álló *könyvtáráról*, amely több mint 4000 kötetből állott. A könyvtár egy része
— mintegy 949 kötet — 1947-ben az *Eötvös Kollégium* könyvtárába került, ahol em-
lékszobát rendeztek be tiszteletére. Később Halász Gábor könyveit beolvasztották a
könyvtár anyagába, csupán a neki dedikált könyveket őrzik ma is külön. A művei-
nek 1959-es kiadása elé írt tanulmány megemlíti, hogy Halász Gáborról nem nevez-
tek el utcát, nyilvános emléktábla sem jelzi nyomát. A könyvtáros társadalom talán
azzal róhatná le kegyeletét a legméltóbban, ha Halász Gáborról könyvtárat ne-
vezne el.

Batári Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A KÖNYVTÁROS

Vidor Miklós

1021

A GAZDASÁGPOLITIKAI INTÉZMÉNYEKBEN szakirodalmi tájékoztatási munkakört ellátók részére kétnapos konferenciát rendezett február végén a Könyvtártudományi és Módszertani Központ. A meghívottak többségét az ipari és mezőgazdasági üzemszervezési és gazdaságkutató intézetek, pénzintézetek, külkereskedelmi vállalatok, a sajtó és rádió tájékoztatási munkatársai alkották. A konferencián a közgazdasági, a statisztikai, a külkereskedelmi, a műszaki-gazdasági és a mezőgazdaság szakirodalmi tájékoztatás feladatairól, forrásairól és szolgáltatásairól hangzott el előadás, a konzultációkon pedig a tájékoztatási igények kielégítéséhez szükséges eszközök hiányosságaival, továbbá a különböző intézmények szervezettebb együttműködésével foglalkoztak a résztvevők. A konferencia, bár csak az első kísérleti lépés volt a gazdasági tájékoztatás időszerű és fontos tennivalóinak a segítésére, sikeres kezdetnek tekinthető az ilyen irányú továbbképzés tartalmának és formáinak későbbi kidolgozásához. (Sz. S.)

SIRÁLY KÖNYVEK címmel új sorozatot indít a Móra Kiadó. A kötetek századunk gyermekeinek életéből vett izgalmas, fordulatos történetekkel kívánják szórakoztatni és nevelni az úttörő korosztályt. A képes sorozat borítóját, rajzait elismert könyvművészek, illusztrátorok készítik. Az első kiadványok írói: Vidor Miklós, Borbás Mária, Bálint Ágnes, Kántor Zsuzsa, Gergely Márta, Gerő János, Földes Péter, Mándy Iván, Katkó István. A nyári vakációra Vidám úttörő antológia készül a sorozat keretében, mely tréfás jeleneteivel, humoros verseivel, játékos ötleteivel gyermekkönyvtári foglalkozásokhoz is használható lesz.

Bode könyvének II-ik kötetében említi. Don Marcello Massarenti Rómában eladta a gyűjteményét 5 millió frankért Walters nevű úrnak Baltimoréba. A művészeti ügyek referense akkor Adolfo Venturi, az állam érdekében a gyűjtemény három legjobb darabját tartotta vissza az egymillió 50 ezer frank kiviteli díj fejében. Bernini portréját Ph. de Champeignetől; egy Szent Györgyöt Giorginétől és egy Raphael önarcképet. Jó üzletet csinált volna az állam. De sajnos mikor a képeket a Galerie Nazionaleban kiakasztották, megtudták, hogy a Bernini kép eredetije a Louvreban van, a Raphael önarckép egy akkor elhalt festő hamisítványa volt. És a Giorgione egy gyönge Giorgionet követő munkája volt.

Persze ahhoz, hogy valaki hamisítványt csináljon, tudni is kell valamit. Bizonyítja a következő eset. A műkereskedő Fr. W. Lippmann írja emlékirataiban. Egy párisi privátgyűjteményben levő Franz Hals „furulyázó gyermek"-et ábrázoló képének másolatát egy elsőrangú amsterdami műkereskedő cég bocsátotta áruba mint valószínűleg Hals sajátkezű munkáját ugynevezett „replik"-et. Lippmann a tökéletes Hals technikájában festett képet eladta Preyernek Haagába, aki közismert szaktekintély volt. Preyer három hét múlva kételkedni kezdett a kép valódiságában. A képen tökéletes Hals munkáit karakterizáló craquelé volt és mégis mikor horgolótűvel megvizsgálták, a

Victoris Mária: Tanulmány

A „Miskolci Hét" kiállításáról

Képzőművészet
1934. 183 l.

tűn friss festéket találtak. Ekkor vissza került ahhoz a londoni céghez, amely mint duplikátumot adta el Hollandiába. „Replik" nem azonos a „Kopie"-val. Azért most már utána jártak a dolognak, mert ilyen tökéletes kópiát még nem láttak. Rájöttek, hogy a kép készítője, egy ismert londoni restaurátor, akinek olyan szaktudása volt, hogy ennyire megtévesztően jó lakkot tudott előállítani. A képet bosszúból csinálta és adta el a londoni műkereskedő cég főnökének. Aki mikor rájött, hogy becsapták, a képet elraktározta és üzleti könyveiben úgy vezette, mint egy F. Hals duplikatumot, mikor meghalt a fia, aki nem tudott a dologról, jóhiszeműen adta el Hollandiába. Öt szakembert vezetett félre ez a kép.

1926-ban az osztrák Staatsgalerie rendezett egy IX-ik századot képviselő műtörténelmi kiállítást csupán bécsi magángyűjteményekből összeszedett hamisítványokból. Manet, Claude Monet, Waldmüller, Libermann, Hodler; mindenki képviselve volt itten.

1908-ban Münchenben volt egy nagy port felvert képhamisítási per. Hosszadalmas szakértői tanácskozás után, mikor egy kép valódiságát elismerték volna, akkor Thiege nevü fővádlott közbe szólt: „ne fáradjanak uraim, ezt a képet én festettem".

Az olasz Dossena hosszú évekig dolgozott műkereskedőknek, akik aztán a márványait kalapáccsal és töldbe ásással öregítették, jó pénzért mint antikot szállították Amerikába. Mikor Dossena rájött, elmaradt haszonrészesedésért perelte őket. Ő ugyanis nagy nélkülözések között élt, ugyanakkor, mikor az ő munkáin mások vagyont kerestek.

Hamburgban közismert volt Peitz kereskedő arról, hogy hamis képeket hoz forgalomba. A nála lefoglalt írásokból kitűnt, hogy nem kevesebb, mint 650 drb képet csináltatott különböző festőkkel Deffegger, Signac, Leibl stb. Peitz olyan könnyelmű volt, hogy áruba bocsátott egy általa készíttetett Delacroixt, amalá Delachroix volt írva. Adolf Schreyer 1899-ben halt meg. Peitznek volt Schreyer képe 1906-os signo-val. Kellemetlensége abból lett hogy egy brémai kereskedőnek egy Spitzwegeakart eladni. A vevő véletlenül ismerte é tudta kinél van magántulajdonban az eredeti Ez pech volt. Enélkül a botrány nélkül talá még ma is Peitz látná el a német piacot IX-ik század eme képeivel.

A zürichi Hodler hamisítónak volt az a trükkje hogy az eredeti kép pontos másolatát a kép alá tette. A vevővel a vászon hátára ráíratta a nevét, hogy biztos legyen benne, hogy az általa megvett képet szállítják le. Persze az aláírást kapta meg a kópiával.

Az emberek rendszerint a neveket gyűjtik azért nagy megrőkönyödést idézett elő egy törvényszéki tárgyaláson egy münsteri úr kijelentése, hogy „neki mindegy ki festette a képet neki tetszik és nem érzi magát megkárosítva Ritka eset, hogy valaki azért vegyen képet mert tetszik neki és nem az aláírt név miat Egy gyűjteményére büszke gyűjtő megkérdez

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 SEP 3
DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Várkonyi Nándor:

Az első világháború előtt, vagyis a monarchiában minden vármegye fönntartott egy múzeumot. A Nyitravármegyei Múzeum a gimnáziumban kapott helyet, s a bejárattól jobbra és balra egy-egy tanterem nagyságú helyiségből és a hozzájuk tartozó, elzárt folyosókból állt. A jobboldali rész a rendezett anyag kiállítására szolgált, a baloldali terem volt a műhely, a folyosó a rendezetlen anyag raktára.

A gimnázium a piarista rendé volt, de elegendő szerzetes híján civil tanárokat is foglalkoztatott. A rajzot és az alsóbb osztályokban a mértant ugyancsak civil tanár tanította: Höllrigl József. Nem született pedagógusnak, az álláskényszer terelte erre a pályára; rendet, fegyelmet tartani nem bírt, annál kevésbé, mert művész-temperamentum lakozott benne, továbbá kifinomult ízlés és széleskörű, magas szintű műveltség; röviden: kultúrember volt a javából, s végül, de nem utoljára, a vármegyei múzeum őre. Mint ilyen all round muzeológus, hasonlóan akkori kartársaihoz 63 vármegyében. Ennyi volt a vidéki múzeumok száma.

lógia világtudományainak: régészetnek, néprajznak, köz- és műtörténetnek távlataiba, s gondolható, hogy nem fukarkodott közlésükkel. Kezdődött tehát a tanítás Nyitra város és környéke feldolgozásával; ásatásokra természetesen nem telt a rezsiből, összes szerszáma ásóbot és vakarókés volt, de jól tudta, hol vetett fel cseréptöredékeket az ekevas vagy a csákány, elvitt minden lelőhelyre, belebeletúrt a földbe és elégtétellel piszkálta napfényre a szilánkokat; ha mintás, bütykös darabra lelt, hazavittük. A múzeumban aztán megmutogatta, elmagyarázta az egészben előkerült vagy restaurált edényeket, kőbaltákat, réz- és bronztárgyakat, csontmaradványokat. Ha nagyobb földmunkába fogtak valahol, vagy kőfejtőt s effélét nyitottak, tüstént megjelentünk, keresve és nem egyszer találva régi sírokat, betemetődött lakógödröket, s akkor megindult az izgalmas vadászat csontokra, mellékletekre. Majd fölvitt a

szlovákok és prón
életét. Esztendő m
eresztett, önálló g
ami jó nevelő
önfegyelemre szok

Elmondhatom-e
esett inaskodni, t
mester keze alatt
tudás és magától
Föladhattam az
senlétét, en gard
lyezkedtem, hasa
ságom falán, biz
gyenkezés nélkül.
akit szerethetek é
tanultam, hogy le
telni a szenvedély
gassam el, amire
a nagyszabású e
ború közt tollal é
repet játszott kult
pályáját az Ipc
igazgatójaként fej
fogadta a nyu
Nemcsak tanított

Vicze Miklós

1021

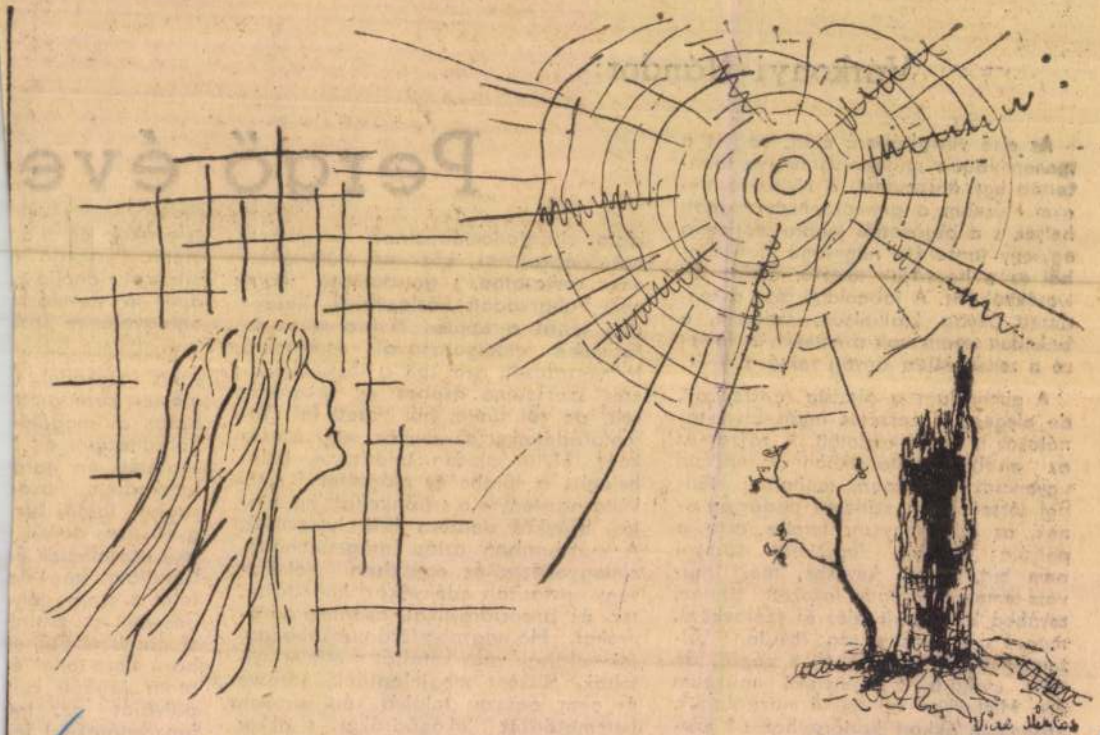

/ VICZE MIKLÓS RAIZA

más, mint Aradé.
tivásáron, vagy ha
Gájba. Szegeden
n tul földmivesnép
zeged közigazgatá-
negyven százalékát
amilyen az ország,
ilyen a város.
gulatu lapot kellett
apilapok a Szegedi
ségesebben és leg-
közigazgatását, la-
árta később a Sze-
ak és a tanyavilág-
uma. A Szeged és
a lapot az intelli-
első kísérleti esz-
Ármin, a szegedi
lkedő alakja volt.

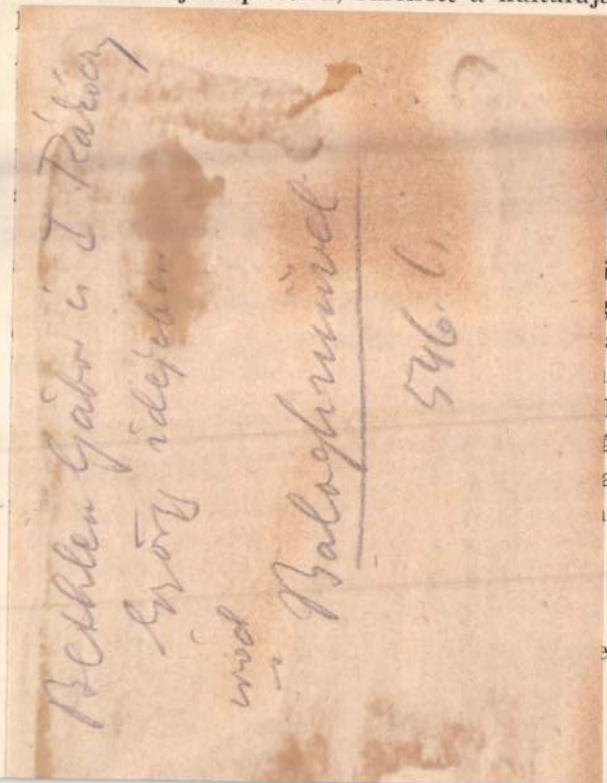

Mire az illető ezt felelte volna:

— Nicht! Ich brauch etwas anderes.

Persze csak ráfogás, rossz tréfa volt az egész, mert olyan elvetemedett álhirlapiró nem akadt, aki akkor a szerbektől pénzt fogadott volna el. Hiszen ugyszólván kiközösités alatt álltak és mikor Anglia megtudta, hogy Karagyorgyevics Péter fiaival Pancsován várta a királygyilkosságról a hiradást — visszahivta Belgrádból a követét. Később persze visszaküldte, mert az idő a legnagyobb főszerkesztő, mindent elintéz, még a diplomáciában és a nemzeti kényességben is. Aztán szükség is volt a királygyilkos Szerbiára, hogy később minket elintézzenek és kirobbantsák a világháborut!

Vicker András

kőfaragó (?)

XVII. sz.

irod.

GerErd. 161. l

A Müemlékek Országos
Bizottsága
Budapest
Högyes-Endre utca 10.

36

V.

Szeged és Vidéke

A szegedi redakció levegője egészen más volt, mint az aradi szerkesztőségé, valamiképen Szeged város levegője is tökéletesen elütött Aradétól. Más országokban nincsenek ily nagy és kirivó különbségek, a német városok stilusa, élete, légköre például alig különbözik egymástól. Arad a leülepedett kultura és civilizáció városa, amelynek arculatján nyugatias barázdák futnak keresztül, Szeged uj város, márcsak azért is, mert hiszen az árviz után uira épitették, emellett a kulturája is ujabb és fiata-

tettem, folyton aziránt érdeklődtem, hogy dolgoznak-e az Arad és Vidékénél és az Aradi Közlönynél. A befutott hirek szerint ott is intézkedtek már a szerkesztőség és nyomda permanenciájáról, de a mi rendkivüli kiadásunk néhány perccel mégis megelőzte a többieket.

Minek részletezzem? Hét rendkivüli kiadást adtunk aznap a Függetlenség-ből. Erre a vidéki sajtó történetében nem volt még példa. És aligha tulzás, hogy a királygyilkosság napján és az azt követő napokban alig aludtam egy-egy órát, azt is rendszerint a Függetlenség szerkesztőségének öreg diványán ülve. A tudósitásokat később természetesen közvetlenül Belgrádból kaptuk. Harminc-negyven magyar ujságiró sereglett össze Belgrádban és a külföldi laptudósitók egész tömege. Palkovics, a szerb sajtófőnök, főképpen a magyar ujságirókat igyekezett ugy hangolni, hogy a gyilkosságról ne a leglesujtóbban itélkezzenek. De persze ez egyáltalán nem sikerült, hisz lehetetlen is lett volna. Azért mégis fenmaradt egy kegyetlen tréfa ebből az időből, egy ma már nyugalombavonult öreg budapesti szerkesztővel kapcsolatban. Attól állitólag azt kérdezte Palkovics a Moszkva-kávéházban:

— Wünschen Sie den Takowa? (Akarja a Takowa-rendet?)

Viczmándi Ötvös Lörinc

debreceni ötvös

l.

Rad 1943

24. l.

3. Le - te - rí - tem a bun - dá - mat } Még - is bun - da
4. Ha meg - á - zik is a bun - da
5. Hogy - ha - ron - gyos is a bun - da

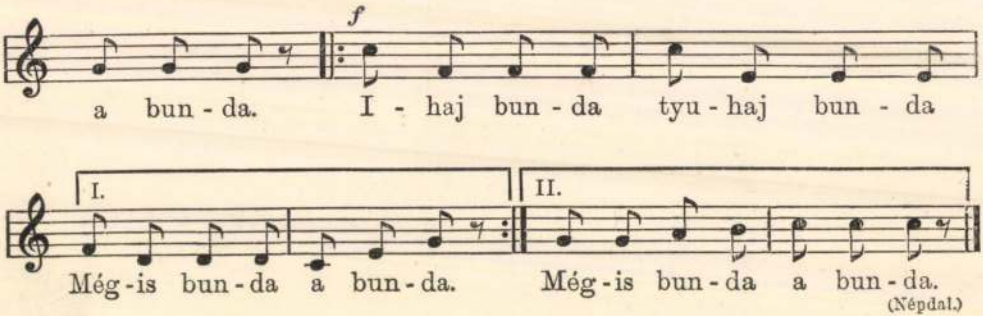

(Népdal.)

Viczmandi Eötvös Lörinc

ötvös.

1590. Debrecen.

Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöskönyve. Bpest. 1884. 37. l.

MDA.

Vladimir Vicsev

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 aug.

MTP.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vicsev V.

HÉTFŐI HÍREK

1967 JUN 12

● VLADIMIR VICSEV bolgár festőművész alkotásaiból kiállítás nyílt vasárnap a debreceni Déri Múzeumban — Debrecen és a bulgáriai Sumen közötti kulturális együttműködés gyümölcseként. Korábban Józsa János debreceni festőművész alkotásaiból rendeztek tárlatot a bolgár városban.

mentalitással, kitűnő [illegible]
kalitással énekel és zongo-
rázik. Az embernek az az
érzése, hogy a művészet, a
dal, az ő számára is lelki
szükséglet, egy-egy koncert
alkalmából *önmagát* is „ki

Kolibri-röppálya-módosítás

Beszélgetés Novák János igazgatóval

A kulturális tárca és a Fővárosi Önkormányzat színházstruktúra-váltási lázában most két újabb társulat sorsát döntötte el. A Fővárosi Közgyűlés a Kolibri Színház és a Mikroszkóp Színpad közhasznú társasággá alakulására mondta ki az igent. Novák Jánost, a Kolibri – alkalmasságát izgalmas előadásokkal is többszörösen bizonyító – igazgatóját kérdeztük a hogyan továbbról.

– Megszületett a fővárosi döntés a Kolibri közhasznú társasággá alakításáról. Kikerülnek hát az önkormányzat teljes körű támogatásának „ernyője" alól. A döntéshozók azt is hozzátették, hogy ez az önök kérésére történt. Gondolom, voltak feltételeik is annak fejében, hogy ezt a fajta önállóságot magukra vállalták. Melyek voltak ezek?

– Vissza kell mennem a színház alakulásának pillanatáig, ahhoz, hogy kiderüljön, miért is gondoltuk úgy, hogy a közhasznú társasággá alakulás javunkra válhatik. Köztudott, hogy öt évvel ezelőtt az Állami Bábszínház kettéválasztása folytán jött létre a Kolibri, azzal a hatósági feltétellel, hogy a két különvált színház a költségvetésnek nem kerül majd többe, mint annak előtte az egyetlen „anyaszínház". Persze, már akkor világos volt, hogy ez így nem vállalható, ezért fölszabadítottak a tekintetben, hogy ha az első évet megússzuk, a továbbiakban kisegítenek.

– Mit jelentett ez a „felszabadítás"?

– Magyarán, nem fizettünk tb-t egy évig, akkor ez még nem volt olyan véresen szigorú, az évad végére aztán egy tetemes összeg összegyűlt. Voltaképpen azzal tudtunk beindulni, hisz miután átvettük a Budapest Bábszínház egyharmadát, alkalmazottakat kellett fölvennünk a gazdasági osztály, a szervezés, a műsor[illegible] ásztuk mindegyiket. (Manapság ugyan melyik színháznak nincsenek hasonló, veszélyes pillanatai?) A kiélezett helyzetekben ugyan kaptunk némi támogatást az önkormányzattól, de mi is megpróbáltunk források után nézni. Elvállaltunk például egy komolyabb szériát a Szia-szia, Szaurusszal a cirkuszban, vagy a Szerencsejáték Rt.-nek több ízben megrendeztük a karácsonyi gyermekmatinéját a Kongresszusi Teremben, s ezek az összegek utolsó pillanatban egyensúlyba hozták fölbillenő költségvetésünket. Summa summarum, amikor 95-ben fölmerült a kht.-vá alakulás lehetősége, elsőként készítettünk egy tervezetet az önállósulásra, mert arra gondoltunk, hogy az addigi helyzetünknél rosszabb már nem lehet. Ha ugyanis akkoriban szanálják a színházat, ahogyan most fölosztalják – adósságainkat is szanálják, s akkor tiszta lappal indultunk volna. Mindaz viszont, amit menet közben kényszerűen megtanultunk – hogy valamit mindig ki kellett találnunk ahhoz, hogy életben maradhassunk –, hasznosítható. Úgy gondoltuk hát, hogy ez a működtetési tapasztalatunk kamatoztatható, s ha a mínuszból a nulla pontig jutunk, az már számunkra gyönyörű perspektíva. A tb-t már majdnem mind visszafizettük, ám ennek meg[illegible] volt az ár[illegible]

dőn belül rendbe kell hoznunk például a Kolibri-Fészek működtetéséhez nélkülözhetetlen dolgokat. Itt olyan, kis térre tervezett előadásokat hoztunk létre, amelyekkel európai turnékon nagy sikert arattunk. Gyerekelőadásainkra többnyire a BKV-tól drágán rendelt busszal hozzák be a csoportokat, nagyon fontos lenne hát, ha sikerülne szert tennünk egy saját buszra, hogy ezeket a költségeket ne az ablakon dobjuk ki. A nagy kérdés az, hogy a kulturális bizottságnak erre nincs tartaléka, sem kerete. Ún. racionalizációs keretük arra elegendő, hogy az esetleges végkielégítéseket kifizessék. Ahhoz viszont, hogy a fönt említett gondjaink megoldására, azaz a beindulásunkra kért összegekhez hozzájuthassunk, pályáznunk kell a főváros nagy racionalizációs keretére. Abban reménykedünk, hogy akut problémáink megoldását már csak azért is támogatni fogják, mert e gondok megszüntetésével a főváros is pénzt nyer. Remélem, ha erre sor kerül, ez a csapat az új formában nem lesz nehezebb helyzetben, sőt bizonyos vonatkozásban talán szabadabban is mozoghatunk majd.

Ha az én pályáztatásom meg annak az ára, hogy az új formában normális körülmények között dolgozhasson a társulat – nyilván, ha reális feltételek közt megy végbe az átalakulás – akkor a csapat érdekében vállalnom kell. Április végéig tehát benyújtom, május végéig elbírálják, július 1-jével alakulna meg a

Adományok az olvasók javára

Örökbe fogadott könyvek

Boross Péter könyvet fogadott örökbe a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban FOTÓ: TALUM ATTILA

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 1985 őszén, a könyvtár legnagyobb ünnepéhez, az 1904. október 15-i alapításához kötődően indította útnak a „Fogadjon örökbe könyvet!" kuturális mozgalmát. Az angol mintára alkalmazott akcióban politikusok, közéleti személyiségek, művészek, magánszemélyek, intézmények vezetése fogadhat örökbe. A könyvtárhálózat több mint kétmilliós dokumentumállományából *kiválasztván olyan műveket, amelyeket meghatározónak tart saját élete szempontjából, azokban elhelyezi a saját kézjegyével ellátott „Ex Librist", és adományt tesz a könyv*– akár 100 forint adománnyal is „védnökséget" vállalva a könyv felett. A polcokra visszakerült kötetek olvasók százait buzdíthatják azok újraolvasására, s egyúttal felhívják a figyelmet a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár széles körű feladatvállalására.

Az ország legnagyobb közművelődési könyvtárhálózatának többi egységei is szerveznek örökbe fogadási akciókat. A politikusok, anyagi erejükhöz mérten, jelentősebb adományt szoktak tenni. Példájukat több intézmény is követte. Így tavaly a Központi Könyvtár mintegy másfél millió forint támogatásra

Ez idáig már valamennyi párt képviseltette magát az akcióban.

Nagyon érdekes, hogy vannak az örökbe fogadási listán bestsellerek: igen kedvelt a politikusok körében például a Micimackó és A kisherceg. Egy adott művet ugyanis többen is választhatnak.

A „könyvválasztás maga az ember", ezért is fontos, hogy minél szélesebb körben váljék publikussá, hogy mely könyvet ki miért választott.

Tegnap az örökbefogadók sora *Boross Péter* volt miniszterelnökkel, az MDF alelnökével bővült. Képünk az átadás ünnepé-

Óraigazítás

A nyári időszámítás vasárnap kezdődik, amikor hivatalosan vasárnap hajnali két órakor kell az órák mutatóját 60 perccel előbbre, tehát három órára igazítani. Az időszámítás változása nem érinti a MÁV, a Volán és a Mahart menetrendjében közölt időpontokat.

Vasárnapi Újság előzetes

Kosztolányi Dezső születésnapján a nagy költőről szól *Dinnyés József* szokásos szöveges-zenés összeállítása. – *Sulyok Dezső* kisgazda, majd Szabadság párti politikusra, életpályájára emlékezünk századik születésnapján és a róla szóló könyv megjelenése alkalmából. – Az erdélyi Déva városában működő dévai Magyarok Nagyasszonya-kolostor gyermekmentő tevékenysége. – *Koltay Gábor* Honfoglalás című filmjének nemzetközi diadalútja. – *Pitti Katalin* művészetről és a Máltai Szeretetszolgálatról.

Konica

METEOROLÓGIA

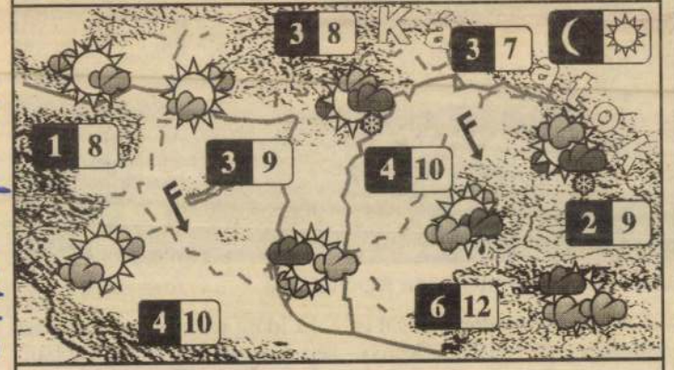

A Kárpát-medencében az elvonult hidegfront után a felszakadozó felhőzetből még zápor, a hegyekben hózápor előfordulhat. A hőmérséklet néhány fokot ismét visszaesik. A erős, helyenként viharos szél csak lassan mérséklődik. Ingerlő hatása fokozza a hidegfront okozta feszültséget, kedvezően hat azonban a városok légszennyezettségére. Húsvét vasárnapján szeles, hűvös, de nagyobbrészt napos időre, hétfőn a megnövekvő felhőzetből elszórtan kisebb esőre számíthatunk.

MK MŰSZERÉSZEK IRODAGÉPJAVÍTÓ KISSZÖVETKEZETE
Konica Másológépszervíz
Új és felújított fekete-fehér és színes másológépek javítása, kölcsönzése, eladása, kellékanyag árusítás.
1064 Bp., Szondi u. 37/c, Tel.: 312-6639, Fax: 312-4043

Teleki Miklós orgonaestje

Meredeken ível föl a fiatal orgonista, *Teleki Miklós* pályája. Párizs és az erdélyi nagyvárosok között osztotta meg hangversenykörútjait az elmúlt esztendőben. Idén templomi koncertjeit követően megadatik a megmérettetés lehetősége a Zeneakadémia Nagytermében.

Ma este fél nyolckor lép föl a magyar zene Liszt Ferenc téri fellegvárában, amiként eddig is, változatos műsorral. A preklasszikusoktól a kortárs magyar orgonaműig. A *Bach* Esz-dúr prelúdium és fúgájával induló hangversenyét a népszerű d-moll toccata és fúgával zárja, s a két végpont között eljátssza *Mozart* f-moll fantáziáját, *C. Franck* Cantabiléjét, *Purcell* D-dúr-szvitjét, *Sweelinck-től* az Unter der Linden grüne-t és mesterének, *Lehotka Gábornak* a John Lennon-témákra írott Variációit és fúgáját. Az esten közreműködik *Simai László* trombitán.

(m. k.)

Diszkrét köhintések azRS ´9-ben

Holnap ünnepli hetedik születésnapját a Tragédia dell' Arte zenekar, méghozzá egy alkalomhoz illő koncert keretében este 7 órától az RS'9 Stúdiószínházban. Az egy szerzeményen belül is összetett, akusztikus zenéjéről és vidáman intellektuális szövegeiről ismert együttes a Fehérvári Dalostalálkozón debütált hat évvel ezelőtt, azóta – többek között – az Egyetemi Színpadon és a Diákszigeten is bemutatkoztak, s ők írták a zenéjét a *Jevgenyij Svarc* a Budapesti Pinceszínházban bemutatott Árnyék című darabjának is. Eddig eddig két kazettájuk – a Diszkrét köhintések (1993) és a Reneszánsz Blues (1994) – látott napvilágot. A születésnapi bulin hangfelvétel készül, amely előreláthatólag májusban jelenik meg.

(-kor)

Balzsamoskupa

● *Közlekedési baleset részese volt az országos rendőrfőkapitány közbiztonsági helyettese, Bánfi Ferenc Balassagyarmat belterületén. A magas rangú rendőri vezető által vezetett szolgálati gépkocsi csütörtökön este negyed nyolckor ütközött egy másik személyautóval, amelynek utasai közül hárman könnyű sérülést szenvedtek. Az anyagi kár jelentős. A baleset helyszínelését – a Nógrád Megyei Főügyészség felügyelete mellett – a Nógrád Megyei Rendőr-főkapitányság folytatta le. Az alkoholellenőrzés eredménye negatív volt, a dandártábornok kérésére megtörtént a vérvétel is. A baleset körülményeit szakértők bevonásával vizsgálják.*

Templomszentelés

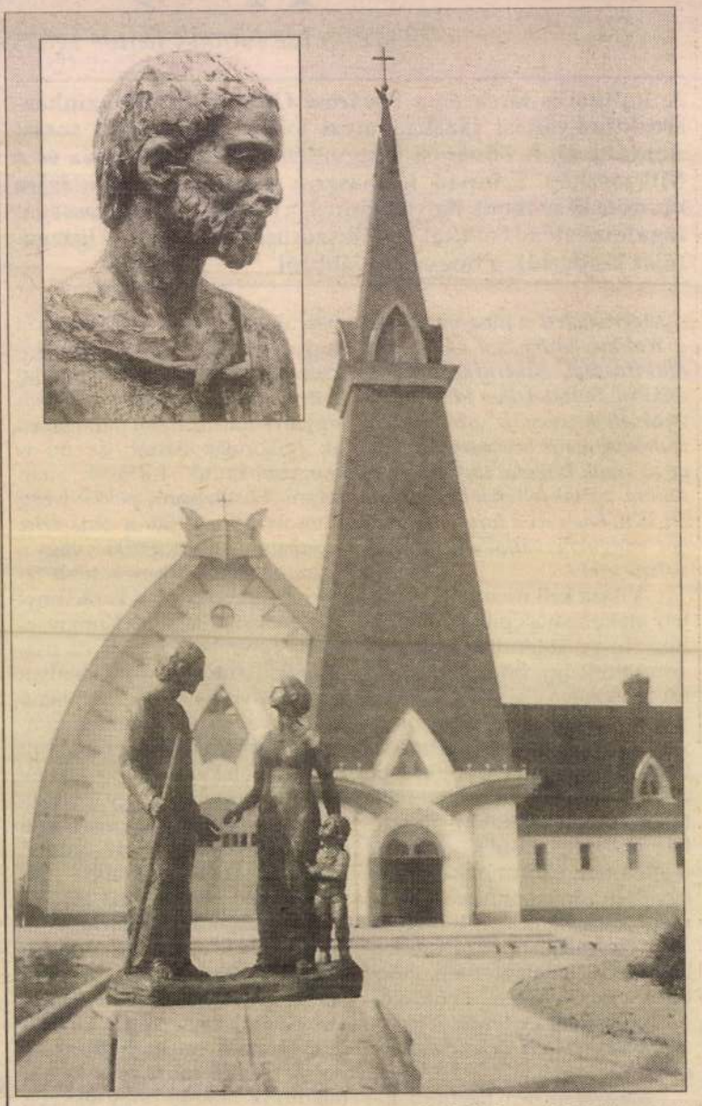

Húsvéthétfőn délelőtt 11 órakor szenteli fel Mayer Mihály pécsi megyéspüspök Kozármislenyben azt az új templomot és szoboregyüttest, amelyhez kolostor is tartozik: betegápoló ferences szerzetesnők helye. A tervező: Viczencz Ottó, a szobrászművész R. Törley Mária. A templom a szobor főalakjának: Flüei Szent Miklósnak oltalmában áll. Magyarországon az első, amely a középkor utolsó szentjének védnökségét élvezi. A szoborcsoportot a Szent családjának utolsó leszármazottja: Josef Eberli lelkész rendelte meg

VICZENCZ OTTÓ épülete

Vid

Aihanyi körnüves (artifex)

XIII.12.

l.

Mihály körnüves alatt

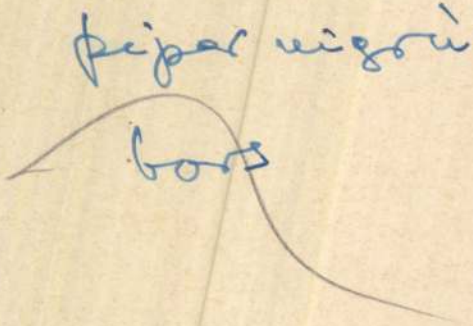

OTP
BANK
GALÉRIA

Meghívó

Az OTP Bank Rt. tisztelettel meghívja Önt
1999. szeptember 13-án (hétfőn) 17 órára
az OTP Bank Galériába
(Budapest, Szabadság tér 7-9. Bank Center épület)

Vid Katalin

„TŰZVARÁZS"

című kiállításának megnyitására

A kiállítást megnyitja:

Braun Péter

az OTP Bank Rt. vezérigazgató helyettese

A kiállítás megtekinthető szeptember 13 - tól - 26 -ig
naponta 10-től 18 óráig, szombaton és vasárnap is.

Vid

szobrász

A bárfai, kassai és a löcsei egyházak faszobrai nagyrészben a krakkói Vidnek, a nürnbergi Wolgemuthnak a németaltötdi Herlennek, s erek szépéljeinek köszönhetik létöket.

~~D. Nyáry Albert~~: A madenai Hyppolit-codexek. Száradok 1874. 74. l.

Ez Stos Vid!

VASÁRNAP

4

Kath. F. 11. Domonk.
Prot. F. 10. Domonkos

HÉTFŐ

5

Kath. Hav. B. assz.
Prot. Oszvald

KEDD

6

Kath. Úr színevált.
Prot. Berta

SZERDA

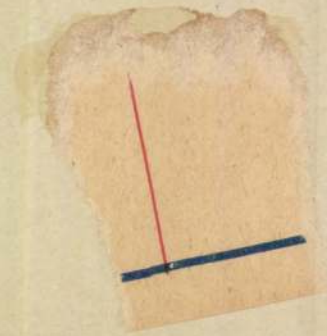

a Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt

VIDA

k e r á m i k u s m ű v é s z

kiállításának megnyitására 1996. július 9-én 17 órakor

megnyitja Konyorcsik János szobrászművész

Dorottya Galéria, Budapest V., Dorottya utca 8.
a kiállítás megtekinthető augusztus 10-ig vasárnap kivételével naponta 10 - 18 óráig, szombaton 10 - 14 óráig

a kiállítást támogatja a Törley

VIDA

Vida Árpád

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

Vida Árpádot jó önarcképe és párizsi típusai, *Komáromi-Kacz Endrénét* nagy szeretettel festett virágképei stílusosan képviselik.

PH. 929. X. 6.

Vida Árpád

Művészeink őszi tárlatain szerepelt.

Az akvarellisták csoportjában meg *Vida* Árpád, *Horváth* József, *Háry* Gyula, *Deák Ébner* Lajos, *Nagy* Sándor, *Szlányi* Lajos, *Edvi Illés* Aladár, *Mendlik* Oszkár, *Pogány* Willy, *Körösföi Kriesch* Aladár és *Kövesdy* Géza nevét említjük meg.

Est 929. X. 6.

Vida Árpád

Művészek őszi tárlatai a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításai szerepel-

Az aquarellisták kiállítása másik részének is megvan a becsületes törekvése. Szokott társaságukon túl vendégként hozták el a legújabb művészet néhány reprezentánsát is, nyilván azzal a szándékkal, hogy itt is teljes áttekintést adjanak. Ha ez a szándék nem valósult is meg teljes mértékben, a törekvést szívesen honoráljuk. Négy terem adott helyet e mai aquarellistáknak. A sort a korán elhunyt *Vida* Árpádnak három nagyon tehetséges lapja kezdi meg, mellette *Horváth* József néhány komoly studiumát látjuk. Aztán hosszú sorban következnek megszokott értékeikkel az egyesület ismertnevű tagjai. *Komáromi-Katzné, Nádler, Húry, Neogrády, Deák-Ébner*, Gy. *Takács, Páriss* Erzsi, *Nagy* Sándor, *Márton* Ferenc, *Szlányi, Edvi-Illés, Mendlik, Undy* Mariska, *Baranszky, Körösfőy-Krisch, Hessky*, mindegyikük egy-egy nagyobb kollekcióval.

MH. 929. X. G

Vida Árpád

X. Terem

423. Vida Árpád. Jelenés után. Akvarell. Eladó.
424. Olgyai Viktor. Karácsonyfák. Tanulmány egy színes kőrajzhoz. Tempera.
425. Olgyai Viktor. Kert végén. Pastell. Eladó.
426. Vida Árpád. Dobi Ferenc színhangulatban. Akvarell. Eladó.
427. Keményffi Jenő. A műteremben. Pastell. Eladó.
428. Olgyai Viktor. Tátraerdő. Pastell. Eladó.
429. Komáromi Kacz Endréné. Hortenziák. Vízf. Eladó.
430. Olejnik Janka. Portrait. Pastell. Magánt.
431. Nádler Róbert. Az Akropolishoz vezető úton. Vízf. Eladó.
432. Nádler Róbert. Falusi kertek Fiera mellett. Vízf. Eladó.
433. Nádler Róbert. Venezia, bárkajavítóműhely. Vízf. Eladó.
434. Nádler Róbert. Utcai élet Tunisban. Vízf. Eladó.
435. Nádler Róbert. Kis görög templom az Akropolishegy oldalán. Vízf. Eladó.

KMTárs. 1912. március

436. Nádler Róbert. Korfu. Vízf. Eladó.
437. Nádler Róbert. Levico. Vízf. Eladó.
438. Nádler Róbert. Malom a Dráván. Vízf. Eladó.
439. Nádler Róbert. Parasztházak Primieroban. Vízf. Eladó.
440. Vida Árpád. Au bar du Pantheon. Akvarell. Eladó.
441. Góth Móric. Holland öregasszony. Pastell. Eladó.
442. Garzó Bertalan. Szekszárdi paraszthász kapubejárata. Vízf. Eladó.
443. Garzó Bertalan. Félhomályban. Vízf. Eladó.
444. Garzó Bertalan. Tabáni házak. Vízf. Eladó.
445. Dobai Székely Andor. Pihenő. Vízf. Eladó.
446. Dobai Székely Andor. Flirt. Vízf. Eladó.
447. Vámossyné Eöd C. Budai kilátás. Vízf. Eladó.
448. Maróthi Major Jenő. Kertek alja. Pastell. Eladó.
449. Edvi Illés Aladár. Ökrök a vályunál. Vízf. Eladó.
450. Vida Árpád. Alakok a Taverne du Pantheonból. Akvarell. Eladó.
451. Vida Árpád. Au café. Akvarell. Eladó.

465. Deák-Ebner Lajos: Siesta.

Vida Árpád

462. Vida Árpád: Gyöngysorok.

KMTárs 1912. május.

Vida Árpád

Szulcsi c. Lépe

repr.

Szépmüvèszet

1943. 45. l. dött

Vida Árpád
festő

vód

Kiss Pál: Dósa
ejéza és Vida Árpád
képeinek marosvásár-
helyi kiállítása.
Uj Magyarság
1944. ápr. 23.

1944. áprilisában volt
az emlékkiállítás

Lisenen, mit seinen Massenproportionen wiederholt in einer Art Provinzdialekt die auf malerischer Licht- und Schattenwirkung aufgebaute Formenauffassung der Prandtauerschule. Im Jahre 1760 geweiht, diente die Kirche nur 34 Jahre ihrem ursprünglichen Zweck; nach der Auflösung des Ordens wurden die Türme abgetragen und der Kirchenraum in Geschosse aufgeteilt. Lediglich ein Schnitt aus der Zeit um 1770 (Abb. 5.) bietet Stützpunkte zur Rekonstruktion der Fassade, der auch den geplanten abschließenden Teil der Ostfassade des Klosters, wie er nach dem Risalit folgt, erkennen läßt. Wegen der Auflösung des Ordens kam es nicht mehr zu dem Bau. Während sich die Fassade der Dorotherkirche nach innen zu wölbt, werden an der Kirche von Kleinmariazell die hervorspringenden Türme mit einer geraden Mauerfläche verbunden. Ersetzt wird die Wölbung nach innen durch Viertel- und Achtelpilaster, die an den Ecken angeordnet sind. Die Kulissenhaftigkeit der Fassade und die in schematischen Dreiecken komponierten Turmnischen und Fenster erinnern an den Stil Jägers.

Der Stil Karl Bebos, der den inneren Skulpturenschmuck der Trinitarierkirche von Kleinmariazell entwarf, und Anton Eberhardts, des Meisters der Fassadenskulpturen, knüpfen an Georg Raphael Donner an, dessen Kunst sich in der Atmosphäre der ungarischen Kunstüberlieferungen mit ihrer Neigung zum Maßhalten und zur Formenschönheit entfaltet hat. Eine große Gruppe von Bildwerken der Barockskulptur Ungarns läßt seinen Einfluß erkennen, und auch die Pest-Ofener Bild-

Vida Árpád.

l.

Szépmüvészet

1943. 52. l.

Vida Árpád

XXI. aukció
A Könyv 1915. 58. l.

273. VIDA ÁRPÁD: Tanulmányfej.
Eredeti kőrajz 30

Tápiószecsemárton, kúria

146

Képe 131 vagy kossa
132

VIDA ÁRPÁD / 1884 - 1915 / :

283. Nő a tükör előtt. - Olajf., v. 106 x 121 cm. Jelz.l.b.: "Vida Á 910".

Vida Árpád

Székesfőv. képt. gyb. kiáll. 1944.

SZENTESY / HIESZ/ GÉZA :

247. Szent Mihály arkangyal. - Szobor, br. Mag.: 46 cm. Jelz.l.: "Sz.Hiesz G."

SZENTGYÖRGYI ISTVÁN / 1881 - 1938 / :

248. Menekülő. - Szobor, fa. Mag.: 30.5 cm. Jelz.a talapzaton: "Szentgyörgyi I."

249. vitéz nagybányai Horthy Miklósné. - Szobor, márv. Mag.: 81 cm. Jelz. j.: "Szentgyörgyi I."

SZENTIVÁNYI LAJOS :

250. Kettesben estefelé. - Olajtemp., v. 100 x 90 cm. Jelz.l.b.:"Szentiványi

Vida Árpád

VIDA ÁRPÁD MŰVEI:

103. Önarckép. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
104. Lugasban. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.
105. Alakok a Taverne du Pantheonból. A Szépművészeti Múzeum tulajdona.

KMTárs, 1929. ősz

Viall

SZI KIÁLLÍTÁS

KÉPES TÁRGYMUTATÓJA

1929 OKTÓBER 5—31.

ÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
BUDAPEST, VÁROSLIGET, MŰCSARNOK

Vida Árpád festőművész
meghalt 1915 febr. végén
Budapesten 31-ik évében.
Pesti Hirlap. 1915 febr. 25.
(Halálozás.) 31/84 15

~~Persönl.Mitteil. des Ostlers.~~

~~J.Szentiványi.~~

Vida Árpád, festő; szül. 1883-ban
megh. 1915 febr.

Pesti Hirlap. 1915 febr. 25. (Halálozás)—

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 JAN 20

Előre

Vida Árpád festő

TIZENÖT ÉV ÚJ SZERZEMÉNYEI

102

címen rendezett a marosvásárhelyi Művészeti Múzeum kiállítást a Nagy Imre-képtár helyiségeiben. A rendkívül változatos és értékes anyagból megemlítjük Vida Árpád századeleji vásárhelyi festő kompozíció vázlatait, melyekkel egykor a Kultúrpalota freskópályázatán vett részt. Több rendkívül szép Nagy István, Ziffer Sándor, Szolnay, Perlrott Csaba, Mednyánszky-mű mellett gazdagon vannak képviselve a nagy román klasszikus festők is, mint Vermont, Pallady, Tonitza, Şirato — Petraşcu — és mások.

is, akik az új ötéves tervben gyarapítják sorainkat...

— *Nyilvánvaló, hogy ilyen nagyszámú szakember felkészítése széles körű program alapján történik. Érdekelne, milyen főbb szempontok figyelembevételével*

munkahely ● Több nőt

VÍDA *Árpád*, festő és grafikus, • Marosvásárhely 1884 ápr. 4, † Budakeszi 1915 febr. 21. A bpesti képzőművészeti főiskolán Olgyai Viktornál tanult. 1910. egy akvarell arcképére az Esterházy-díjat kapta, majd ösztöndíjjal Párizsba ment. Hazatérve, Marosvásárhelyt telepedett le. 1911. a Nemzeti Szalónban az állami vízfestménydíjjal tüntették ki.

K

K-G II 5891

, Umbrellacea, Ancy-
nd Succinea, Helicea,
Achatina, Placostylus,
pa, Megaspira Balea
ina, Cylindrella, Auri-
sa u. Planorbis, Lim-
a, Cyclostoma, Ampulla-
Rissoa, Rissoina, Trun-
dinella, Melania, Mela-
omus Natica, Amaura,
us, Dephinula, Scissurel-
hasianella, Bankivia, La-
is, Solarium, Rissella, Li-
ia, Navicella, Nerita, Jan-
uzia, Buccinum I. II. Pur-
Cassidaria, Oniscia, Doli-
, Harpa, Ricinula, Murex,
on u. Trophon, Turbinella
a, Pyrula & Fusus, Strom-
Pleurotoma, Cancellaria,
aria, Volutacea, Marginel-
ypraea, Ovula, Sigareta,
ntalium, Pecten, Avicula,
rca, Mytila, Lithophaga,
ippopus, Chama, Anodon-
ladea, Cardita, Crassatel-
a, Donax, Tellinidae, Vene-
ra, Solen, Pholadea. Bezug
ipl. oder aufgegebener Fort-
rleichtern in jeder Art.

Dieses Werk, das gleichsam eine Geschichte unseres Volkes in treuen Nachbildungen vorhandener alter Originale ist, hat sich, wie die drei nöthig gewordenen Ausgaben beweisen, bereits einen grossen Freundeskreis erworben und sollte in keiner Bibliothek eines Künstlers, Geschichts- oder Alterthumsfreundes fehlen.

Zeitschrift für Kulturgeschichte.

Bilder und Züge aus dem Leben des deutschen Volkes.

Herausgegeben von Dr. Johannes Müller und Johannes Falke.

Jahrg. 1856—1859.

Preis pro Jahrg. gr. 8. geh. M. 16

Diese von Culturhistorikern und Freunden der Geschichte unseres deutschen Volkes immer noch vielfach begehrte Zeitschrift erlassen bei Abnahme aller 4 Jahrgänge gerne um M. 50.—

Ein Prachtwerk von Bedeutung ist:

Die Geschichte des Seefahrer Ritter Martin Behaim

mit Urkunden, seinem Bildnisse

der getreuen Nachbildung seines Globus etc.

Von **Dr. Ghillany.**

Mit einer grösseren Einleitung über die ältesten Karten des neuen Continents und den Namen Amerika

von ALEX. v. HUMBOLDT.

Royal 4. geb. 30 Mark.

Mit diesem Werke, das durch die Arbeit v. Humboldt's noch besonderen Werth erhält, ist alles über M. Behaim vorhandene historische Material erschöpft.

Vida Árpád
festő

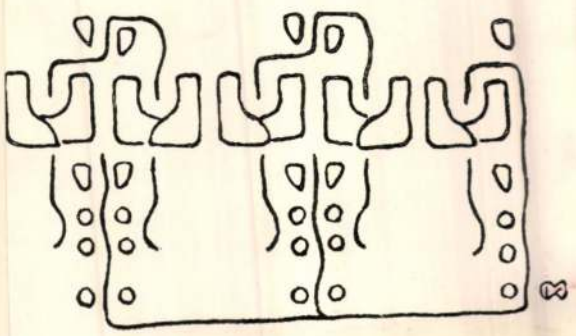

A másik kitüntetett művész, akinek életrajzát az alábbiakban röviden vázoljuk, Vida Árpád. Még fiatalember: 1884 április 4-én született Marosvásárhelyen, ahol atyja tekintélyes iparos, a városi törvényhatósági bizottság tagja. Ott járta a polgári

iskola négy osztályát s az odavaló kollégiumban tette le az érettségi vizsgát 1903-ban. Szülei, ismerősei soká tanakodtak, hogy mily életpályát ajánljanak a fiatalembernek. A polgármester városi hivatalnoknak szánta, az atyja meg theologusnak. Szerencsére még 1902-ben a marosvásárhelyi kollégiumba került Gulyás Károly rajztanár s az ő szabadkézi rajzi tanfolyamára beiratkozott Vida is. A kollégiumban a rajzterem bizony még nem volt felszerelve: Gulyás természet után akvarelleztetett vele gyümölcsöt, virágot, heti két órában. Gulyás rögtön tisztában volt vele, hogy tanítványa nem mindennapi tehetség: meleg barátsággal biztatta, hogy csak rajzoljon, fessen szorgalmasan. Az ő útmutatása mellett az érettségi után következő nagy vakációban is szorgalmasan dolgozott a fiatal Vida, Gulyás pedig az eredményt látva, most már elő mert állani azzal a propozicióval, hogy bizony legjobb volna a fiút a művészi pályára szánni. A dolog bajosan ment, de szerencsére a lelkes rajztanár Petelei Istvánban, a kitünő íróban szövetségesre talált s Vida most már felkerülhetett Budapestre, a Képzőművészeti Főiskolába, ahol — visszautasították. De a dolog mégis jóra fordult, mert Vidát jó csillaga összehozta egy kitünő műkritikussal, Lándor Tivadarral, aki benső barátságban lévén Székely Bertalannal, kieszközölte, hogy Vida soronkívül vétessék fel a Főiskolába, ahol aztán megszerezte a rajztanári diplomát.

Budapesten s később, 1907-ben Bécsben önkéntes-évében megismerkedett a régi mesterekkel is, azután növendéke lett Budapesten a Főiskolán a továbbképzőnek, ahol sokat dolgozott Olgyai Viktor grafikai osztályában is. S ebben az évben érte el első sikerét: 1908-ban önarcképét megvette a Szépművészeti Múzeum s 1910-ben elnyerte a Műcsarnok plakátpályázatának egyik díját. Képei a drezdai (1909) és velencei (1910) nemzetközi kiállításon is szerepeltek. Ez az év meghozta szá-

mára a Műcsarnokban az Eszterházy-díjat s 1600 korona ösztöndíjat, amellyel további tanulmányok céljából Párisba utazott.

Grafikai művei közül egy szép kőrajzát a Művészet mult évi folyamában közöltük.

Művészet 1911. 38,39.l.

Miután alaposan meggyőződött róla, hogy az óbudaiak segélykérése mögött nem lappang török cselvetés, nagyobb csapatot küldött Óbudára, melynek fedezete alatt nem csupán az óbudaiak hagyták el lakóhelyüket, hanem a pócsmegyeriek is követték példájukat. Összesen 2066 lelket költöztettek át ily módon a török hódoltság területéről s ingóságaikat 195 szekéren szállították el, amelyek elé 6, 8, 10 és 12 ökör volt fogva. Egyetlen embert sem hagytak ott s nagymennyiségű szarvasmarhát is elhajtottak. A jelentés szerint a törökök üldözőbe vették ugyan a menekülőket, de nem tudták beérni.

Eddig tart Pálffy Miklós jelentése, amiből mindenekelőtt azt lehet megállapítani, hogy Óbuda lakossága a budai vár 1541. évi megszállása után is a helyén maradt egészen addig, amíg 1595-ben Esztergom vára fel nem szabadult a hódoltság alól. Megállapítható továbbá az is, hogy Óbuda lakosságát nem az erőszak kényszerítette tűzhelyei elhagyására, hanem maga kívánkozott el onnét s az új esztergomi főkapitány, Pálffy Miklós volt segítségére, hogy tervét végre is hajthatta. Az óbudai lakosság elköltözése tipikus jobbágyszöktetés volt, ami a hódolt falvak lakosságával szemben nem tartozott a ritkaságok közé. Az 1642. évi szőnyi béketárgya-

hivatalos vásárlásokat is beleértve mindössze 95 műtárgynak akadt vevője 72.275 koronáért. A többlet tehát nem kevesebb, mint 40.000 korona, s — ami a legörvendetesebb — ez a többlet mind a magánvásárlás javára esik. A mult Téli Tárlaton ugyanis a magánvásárlás a föntebb említett napig 26 mű vételára fejében mindössze 21.980 koronát tett ki, most pedig már 65 művet vettek meg magánvásárlók 75.725 koronáért. Az említett 112.105 korona végösszegű vásárláshoz fog még járulni Ő Felsége a király, az állam és a székesfőváros vásárlása, amelyekkel együtt a Téli Kiállításon várható vásárlások összege legalább 150—160.000 koronára irányozható elő. A Téli Kiállítás pályázatainak az eredményéről röviden a következőkben számolhatunk be: nagy állami aranyérmet kapott Szinyei Merse Pál „Parkban“ című olajfestményeért, egy-egy kis állami aranyérmet pedig Katona Nándor „Fenyőerdő“ és Pentelei-Molnár János, „Ego eimi“ című képeért. A Rökk-jutalmat Koszta József nyerte el „Mezei munkások“ című festményeért, a Ráth György-féle díj pedig Kosztolányi Gyulának jutott „Egy szeptemberi délután“ című képeért. Az Esterházy-díjat Vida Árpád vitte el „Palágyi Lajos író arcképe“ című vízfestményével, a Lipótvárosi Casino díját pedig Szentgyörgyi István „Kigyóbűvölő“ című szoborművének ítélte oda a pályabíróság.

5. Régi magyar énekek Bartók, Kodály, Szabolcsi, Kern, Molnár feldolgozásában (Basilides).
6. Liszt: Mephisto-keringő (Károlyi).

A hangverseny ismertetése a 78. oldalon.

MÁRCIUS 1.

11 óra A Maros-Torda vármegye, Marosvásárhely thj. sz. kir. város és a Teleki-Téka oklevéltárának anyagából rendezett **OKLEVÉLKIÁLLITÁS** megnyitása az Iparmúzeum helyiségében.

Nyitva: naponta 10—13 óráig.

Zárul: 1944 március 20-án, 13 órakor.

(A kiállítást a Művészeti Év keretében a város rendezi.)

1944

MÁRCIUS 5.

11 óra **A VIDA ÁRPÁD—DÓSA GÉZA FESTÉSZETI KIÁLLITÁS** megnyitása a Közművelődés Házában.

Nyitva: naponta 9—16 óráig.

Zárul: 1944 március 31-én.

(A kiállítást a Művészeti Év keretében a város rendezi.)

MÁRCIUS 7.

17 óra **MAGYARSÁG ÉS MINŐSÉG AZ ÉPITÉSZETBEN.** Előadás a Közművelődés Házában, vetített képekkel. Tartja: **Padányi Gulyás Jenő,** műépítész, orszgy. képviselő.

MÁRCIUS 14.

19 óra **HANGVERSENY** a Közművelődés Házában. Közreműködik: **Kresz Géza kamarazenekara Kresz Géza,** az Orsz. M. Kir. Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára, a Nemzeti Zenede főigazgatója vezényletével és **László Magda,** a M. Kir. Operaház tagja közreműködésével.

Székelyföldi Művészeti Év
Műsora Bp. 1943

Műsor:

1. Kodály—Kresz : Adagio (kamarazenekar)
2. *a)* Bach—Kresz : E-dur praeludium,
   b) Bach : Hegedűverseny, E-dur, (Kresz Géza).
3. Mozart : A pásztorkirály, ária, hegedű és vonószenekar kíséretével (László Magda).
4. Mozart : Kis éji zene (kamarazenekar).
5. Dalok Kodály—Bartók népdalgyüjteményeiből (László Magda).
6. Régi dallamok és táncok :
   a) Lully : Sarabande et Bourrée,
   b) Boccherini : Menuetto,
   c) Schubert : Balett a »Rosamunde« c. műből,
   d) Grainger : Irlandi tánc. (kamarazenekar).
7. Veress : Lassú és gyors. (kamarazenekar).

A hangverseny ismertetése az 76. oldalon.

MÁRCIUS 21.

17 óra **A MAGYAR TEXTILMŰVÉSZET.** Előadás a Közművelődés Házában. Tartja : **Csernyánszky Mária dr.,** múzeumi őr.

ÁPRILIS 4.

19 óra **HANGVERSENY** a Közművelődés Házában. Közreműködik : **Schmidthauer Lajos** orgonaművész, az Orsz. M. Kir. Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola tanára és **Sch. Robonyi Ilona** énekművésznő.

Műsor:

1. *a)* Vivaldi—Bach : 4. sz. Koncert,
   b) Händel : Variáció (Schmidthauer).
2. *a)* Szabados Béla : Ima,
   b) Hummel : Alleluja (Robonyi).
3. *a)* Antalffy-Zsiros Dezső : Madonna,
   b) Pikéthy Tibor : Téma és változatok (Schmidthauer).

Vida Árpád (Marosvásárhely, 1884. ápr. 4. -- Bp., 1915. febr. 21.): festő. Olgyai Viktor növendéke volt, főként akvarelleket festett, 1910-ben Esterházy-dijat nyert egy akvarell-arcképpel, ezt követően ösztöndijjal Párizsban járt. Hazatérve Marosvásárhelyt telepedett le. 1911-ben állami vizfestménydijat kapott. -- Irod. Gulyás Károly: Emlékezés V.Á.-ra (Pásztortüz, 1925).

Vida Árpád festő

Magyar Életrajzi Lexikon

összehozta Lándor Tivadarral, aki akkor mint műkritikus tevékenykedett, s aki benső barátságban lévén Székely Bertalannal, kieszközölte, hogy Vida soronkívül vétessék fel a Képzőművészeti Főiskolába, ahol aztán megszerezte a rajztanári diplomát.

Bécsben töltött önkéntesi-szolgálata után (1907) növendéke lett Budapesten a Főiskolán a továbbképzőnek, ahol sokat dolgozott Olgyai Viktor grafikai osztályában is. Ebben az évben érte el első sikerét: 1908-ban önarcképét megvette a Szépművészeti muzeum, majd rövidesen, 1910-ben elnyerte a műcsarnok plakátpályázatának egyik díját. Képei a drezdai 1909), a velencei (1910), a római (1911) nemzetközi tárlatokon szerepeltek. A műcsarnokban elnyert Eszterházy-díjjal (1911) egyidejűleg nagyobb, 1000 koronás ösztöndíjat kapott, amellyel további tanulmányok céljából festővágyai mekkájába, Párisba utazott. Hazatérve szülővárosa elhalmozza megbizással. Félrevonultan dolgozik Kun-utcai műtermében, szinte már elrejtve magát, hanyatló egészsége miatt, az emberek, a külvilág részvéte elől. Lázas ambicióval, de aláásott életerővel dolgozott s egy nagylelkű mecenása hiába támogatta svájci, majd tengermelléki tartózkodásában: február 21.-én a budakeszi szanatórium temetőjének lakója lett Vida Árpád, a magyar piktura egy sok reményre jogosító, biztató ifju tehetsége.

Művészet 1915. évf. 166. l.

HAZAFELÉ
JENDRÁSSIK JENŐ
FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TAVASZI
KIÁLLÍTÁSÁBÓL

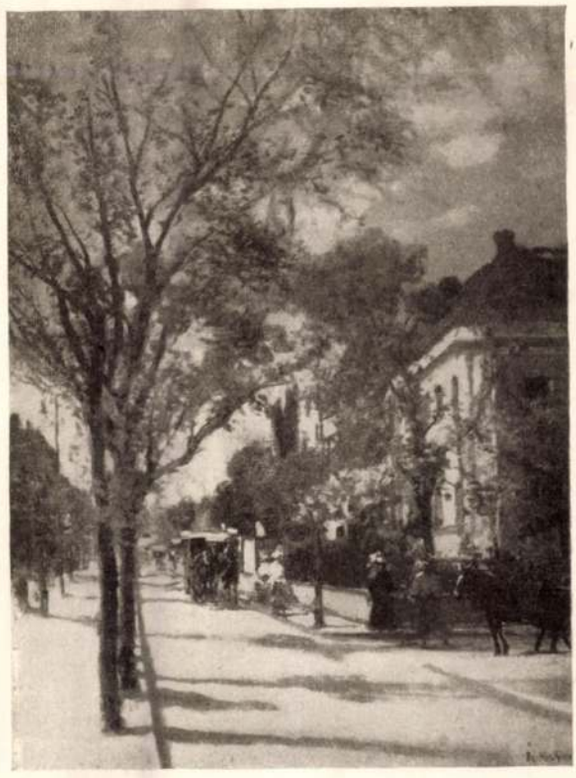

ANDRÁSSY-ÚT ÉS
BULYOVSZKY-UTCA SARKA
EGY ŐSZI DÉLELŐTT
BERKES ANTAL FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TAVASZI
KIÁLLÍTÁSÁBÓL

VIDA ÁRPÁD

Erdélyi ember volt. Ennek a régi magyar patinát viselő földdarabnak egészen a keleti csücskéből származott el beljebb, az ország szive felé, hozzánk. Itt maradni azonban nem tudott, csupán addig szívta a pesti levegőt, amig erre kényszerítve volt, mint az Andrássy-uti művésziskola rajongó lelkű látogatója. Szilaj temperamentumot rejtő, de egyébként gyönge fizikuma talán nem is bírta volna a fővárosi tartózkodást, addig se, ameddig az erdélyi hegyek közt élt, amelyeknek atmoszférája nem menthette meg Murger ifjú bohémjeinek sorsától: a tüdőbajtól.

A székelyek szép városából, Marosvásárhelyről került el Vida Árpád. Ennek a miliője nevelte, megtartva benne frissen és érzékenyen, fajának törzsökös vonásait. Mint az erdélyi talentumok: csupa lelkesség, tűz, komoly célokat kereső nagyratörés volt. A legszebb előjelek közt indult: még alig hagyta maga mögött az iskolai éveket, már észrevették, figyelmet keltő tagja lett a fiatal festőgenerációnak. Tanára, Gulyás Károly, marosvásárhelyi ref. kollegiumi professzor írja róla: «A mintarajziskolán nyert rajztanári diplomája mellől folyton ide tér vissza, a szülői fészekbe. A szűkméretü szobácskában kontemplált képeivel aratja első és őszinte sikereit, vagy ha nem fér meg benne, — a kis hajlékot övező nagy gyümölcsösben festi izzó színhangulatú képeit. Modelljei közt ott van az édes anyja; előkeresik a jegesmedvét, a bronzszínűre fakult sárga selymeket — s kész a whistleri téma. Tombolásra termett, magyar őserő volt. Nem tűrt semmiféle parancsoló irányt, művészeti politikához nem csatlakozott soha. Valósággal lerázott magáról, visszataszított mindent, ami nem az ő művészi természetéhez való. Markáns, biztos vonásokkal nem ád se többet, se kevesebbet abból ami kell az egységes hatáshoz. Tudásával azért nem virtuskodó, egyéni kezeléssel igyekszik rögzíteni a fény és árny adta jelenségeket. Eszközeiben sem válogatos. A szín erőteljes embere, akvarellben és az olajfestésben; pasztelljei, kőrajzai, rézkarcai egyaránt finomak s érdekesek, sőt érdesek, ha kell.»

Alig harmincegy esztendőt élt Vida Árpád, akiről e folyóirat abból az alkalomból, hogy megnyerte az Eszterházy-díjat, 1911-ben már megemlékezett, s megelőzőleg is közölt tőle grafikus munkát. 1884 ápr. 4-én született Marosvásárhelyen, ahol apja tekintélyes iparos. Ott járta a polgári iskola négy osztályát s az odavaló kollegiumban tette le az érettségit. Abban, hogy hamarosan művészpályára ment, része van Gulyás Károly rajztanárnak, aki 1902-ben került a marosvásárhelyi ref. kollegiumba, Gulyás rajztanfolyamára beiratkozott Vida is, s mivel a kollegium rajzterme még nem volt felszerelve: természet után akvarelleztetett vele az uj rajztanár gyümölcsöt, virágot. Gulyás

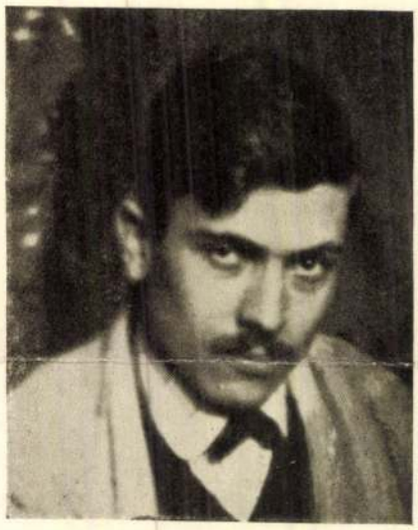

VIDA ÁRPÁD

Károly rögtön tisztában volt vele, hogy tanítványa nem mindennapi tehetség: meleg barátsággal s érdeklődve bíztatta. Utmutatása mellett az érettségi után következő vakációban is buzgón dolgozott a fiatal Vida, s Gulyás az eredményt látva, most már elő mert állni azzal a határozott propozicióval, hogy legjobb volna a fiut művészi pályára adni. Szülői, ismerősei ugyanis más pályára szánták, apja theológusnak, a polgármester városi hivatalnoknak. A lelkes rajztanárnak segítségére jött Petelei István, a jeles emlékű iró, s Vida Árpád most már felkerülhetett a fővárosba, a Képzőművészeti Főiskolába, ahol visszautasították. Véletlen folytán, a fiatal művészjelöltet azonban jó csillaga

Vida Árpád, festő-

Pásztortűz, 1925. XI. évf.

59. l.

Gulyáskároly: Emlekerés Vida Árpádra

Vida Árpád

festő (grafikus)

Magyar Csillag, 1941. nov. I. évf. 2. sz. 124. l. – Farkas Zoltán: Az Erdélyi Művészeti Kiállítás.

Vida Árpád emlékkiállítása 1944.

Marosvásárhely

Magyar Csillag, 1944 IV. 1.

IV. évf. 7. sz. 438. o.

Farkas Zoltán: kiállítások.

Vida Árpád

Grafikus

Magyar Csillag, 1941. nov. I. köt.
2. sz. 124. l. – Farkas Zoltán: Az
erdélyi művészeti kiállítás.

Vida Árpád festő

Magyar Csillag, 1944 IV. 1.

IV. évf. 7. sz. 438. o.
Farkas Zoltán: kiállítások.

Vida Árpád, festő

Pásztortűz, 1931. 25 sz.
565. l.

Gulyás Kárdy: Harasvásárhely
képtára.

Benczur Béla épitész és festő

1854 -

M Ú V É S Z E T

XIII.évf.1914.

72 - 80.

"Benczur jubileum"

Vida Árpád, festő, ?

Pásztortűz, 1931. 25-26 sz.

565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely képtára

Vida Árpád festő

Párisban, 1930. 20 éves.

470. l.

..... Gulyás Károly művészetének kiállítása.

Vida Árpád festő XIX.-~~XX.~~ sz. (?)

Nouvelle Revue de Hongrie

1941. XXXIV. année, LXV. tome,
374-376. l.

Lakatos István: Erdélyi Művészet Kiállítása.

Vida Árpád „festő”: ?

Pásztortűz, 1931.25-26 sz.

565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely képtára

Vida Árpád, festő, ?

Pásztortűz, 1930. 20 sz.

470 l.

... Gulyás Károly növendékeinek kiállítás

M Ű V É S Z E T
IX.évf.1910.
428.l.

Péczely

V i d a A r p á d :

Tanulmány/:Női fej:/

Kőrajz

M Ú V É S Z E T
X.évf.1911.
28.l.

Péczely

V i d a A r p á d :

Palágyi Lajos iró arcképe

Olajfestmény

Az Esztenházy dij nyertese

Marosvásárhely

Viola Árpád emlékkiállítása. 1944.

Magyar Csillag, 1944 IV. 1.

IV. évf. 7. sz. 438. o.
Farkas Zoltán: Kiállítások.

Vico Aeneas rézmetsző (XVI sz. közepe)

Buda 1541-i ostroma /1542-ből/

Századok 1868, 57-58 o.

Vico Enea. 1542. Rézmetsző.

Archaeologiai Értesítő

VI. 1872., 169–171.

Römer Flóris: Buda-Pesth
régi látképe.

Szeve lező lap

Vitry Gábor:
Kőbányai Gyógy-
merári Gyár

1963.

Levelezőlap

Vissy Gábor:
Neotonocaju
ajó gyszer

1963

Levelezőlap

Vitsy Gábor:
Neoadijan,

1963.

Szer elezőlap

Vitsy Gáber:
Chorjojonin,
gyógyszer

1963

Levelezőlap

Vitsy Gábor:
Depersolon,
gyógyner

1963

Levelezőlap

Vitry Gábor:
Previken.
gyógyszer
1963

Kevelerőlap

Vitry Gábor:
distrofuran tom
(gyógyner)

1963

Levelezőlap

Vitsy Gábor:
Vo-spa (Gyógy-
szer)

1963

Neoclezólap

Vitsy Gábor:
ascarat, gyógyszer,
kül. ker.

1963

Levelezőlap

Vesy Gábor:
Septimatria
ajó ajpzer

1963

Prospektus

Orły Gąbor:
chlorocyd

1963.

Sajtógrafika

Očsy Gábor: Novomalt,

1963.

Sajtógrafika

Orésy Gábor: Nospa
görcsoldó,

1963.

Fajtógrafika

Vitry Gábor:

Egyetlen Gyógyszer és Tápszerdyár

1963 -

Prospektus

Vicsy Gábor:
Hospra, gyógy-
ner, (Chinoin)

1963

Prospektus

Vitsy Gábor:

III. Gyógyner terápiás kongresszus.

1963. M. H. Arch.

Prospektus

Ocisy Gábor:
Mydlobrom ol
gyógyszer,

1963. M. H. Arch.

Prospektus

Vény Gábor:

A cipő alatt...

1963

Prospectus

Vrisy Gábor: Chinoin

1963. M. H. Hrch.

Sajtógrafika

~~Vitsy Gábor:~~
Magy. alla tórvosok
Lapjaban
1963.

Cimke

Vésy Gábor:
Ex ascar, gyógyszer

1963

Emblema

Vitsy Gábor: Tőv. mérsékutani cipőkészítő

1963 -

Levelezőlap

Vissy Gábor:
Fehérfiú, gyógyszer

1963

VETLÉNYI ZSOLT

Új művészet

1997. OKT. – NOV.

42. o.

Véter János

tatai kőművespallér indította be az egri Foglár u. b. s. a. seminárium épület átépítési munkálatait.

Voit Pál stb.: Heresmegye műemlékei II. köt.

Magyarország műemléki topografiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

2891

Vétényi János

az Iparművészeti Főiskola, ötvös szakcsoportja kamarakiállítást rendezett a Csepel Galériában, ahol ötvös-ékszerei szerepelnek, ezüst nyakéke. / említve.

Láttuk, hallottuk

1973. febr. 18. Petőfi 21.00 /11/ KGyné.

Vétényi János

1974. febr. 14-én képes kiállítása nyílt Egerben, a Rudnay Gyula Teremben.

Népszava, 1974. febr. 12. 102 cf. 35 sz. 5 p.

Vétényi János ötvös

Hat fiatal ipárművész mutatja be munkáit, Egerben, febr. 14.-én, melyen a művész is részt vesz műveivel.

Nepszava, 1974. febr. 14. 12.

aranyozott lábú kerek márványasz alkal
lgyet látunk. A hölgyek beszélgetnek és sakkoznak, míg a
bját ökölre szorító lorgnettején nézi a
ágott rózsaszínű ruhába öltözött leányt, ki ezüst
tálczán, mi körben vissza néz és a spanyol falhoz támasz-
nosolyog. A ház urnője uszályos selyem ru-
ámlásszéken ül, bal kezét felemelte, tartja,
nyugtatja és a szemközt álló kivágott feke-
ki előre hajolva épen huzást tesz és baljával legyezi
t foglaló úr öltözete: fekete kabát, paszomanttal, nagy gom-
val; fehér mellény, térdigérő fehér selyem-nadrág
ő; az enyelgő fia-
arna kabát, világos mellény, térdigérő sötét
a meg kivágott czipő. A háttérben a
éken kalap, kesztyű és bot van, míg a falat
ú takarja. Jelzése lent balra Elisa Nemes
1876.

i 127: 113 cm.

Vid. Mur.

Vetési Ferenc

szatmári könyvtető

XVIII. sz

l.

Zoltai debrugyomda

17. l.

Ötvösmüvelnek, ~~[illegible]~~ melyeket I. Rákóczi György és fia a török fötisztekhez küldött, jegyzéke

VI. 208, 209

Vetési Ferenc

szatmári könyvtáró

1755–1758

l.

Csüsfe

367. l.

368. l.

Vetési Emil építész

M.D.K.

A H vis-tófürdő tervpályázaton 3000 Ft-os költségmegtérítésben részesült

Társtervező: Kőváry György- Gerencsér Ferenc- Zsombok Lajos- Horváth Attila- Karácsony Péter

Magyar Építőművészet 1966/2. 2-3 .l.

Vetési Emil épitész

M.É.K.

A Zánkai Központi Üdülőváros tervpályázaton
XI. díj

Társtervező: Kővári György- Bajnay Zsolt-
Tőkés György- Karácsony Péter- Horváth Attila

Magyar Építőművészet 1966/2. 6-12.l.

Vidéki Emil

a miskolci Tiszai pályaudvar 1968-as tervpályázatán II. díjban részesült 43.sz. pályázati egyik tervezője.

Molnár Péter: A miskolci Tiszai pályaudvar tervpályázata, 1968. - Magyar Építőművészet, 1969.2.sz. 3. l.

Vetési vk. templom
jóstikus
alaprajza
repr. -

Nagy Magyarország I. r. 90, 91 l.

a templom Egyé
repr. u. o. 92. l.
kapuja, repr
u. o. 93. l.

Tornya felső magyarországi
renesszánsz

Mus. Krt. Om. Tpége III. 219, 220,

<Vetési ref. egyház>

Kiss Kálmán (Hegymegi) A < >

története.

Kecskemét 1875.

VETŐ János

ANTAL István: Koszmosz – Kozmorz.
Vető János fényképeiről =
Fotó, 1989/2.
64–65. ill.
rez. R. E. G.

XX. 17. 45. u/ Merkely

Vető János, grafikus

11 rajza van: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10,
11, 13, 14, 15 oldalon.

Vető János és Méhes Lóránt rajzai

Élet és Irodalom Bp. 1986. jan 10 XXX/2

Vető János, grafikusművész

a Széchényi téri Pécsi Galéria termének csatolt pincerész öt fiatal művész kiállításával nyílt meg: Nyári István, Nagy Péter, Nagyvári László, Méhes Lóránd és Vető János a képzőművészeti új hullám legismertebb képviselői hazánkban.

Láttuk, hallottuk.

1984. VII. 26. Pétőfi 10.45 (Zné).

Vető János, grafikus-és

festőművés

Kiállítás Finnországban „Mai magyar festészet" cím mel nyílik ápr. elején, a Műcsarnok rendezésében.

Műcsarnok és Kamaratermei

1985 márc.

A magyar festészet három generációja, Graz, Neue Galerie, Künstlerhaus, 1975. október.

Vető János.

Festőművész

Örvendetes, hogy most a művész legújabb munkái virzonylag gyorsan bekerülnek az európai művészet vérkeringésébe.

Műcsarnok és Kamaratevem
1985 nevt

Hírek

Vető János, grafikus- és

Glasgowban ~~[illegible]~~ nov. 10 között magyar művészeti hónapot rendezmek a skót és brit kulturális intézmények. A mai magyar képzőművészetet 18 művész képviseli. – köztük van a művész műve is.

Műszaknál és Kamaratermes.

1985 ott.

Vető János, grafikusművész
P. Szabó Ervő: Szociomüvészet.

7. Méhes - Vető: „Holdzászló" vegyes technika, 120 cm, 1981. | repr. |

7 Méhes-Vető: Holdzászló, vegyes technika, 120 cm, 1981 (fotók Sulyok Miklós)

Művészet, 1984. nov., dec., 9-old.

Vető János

P. Szücs Julianna: Gazdag szegényt

Népszabadság, 1986. XII. 20

VETŐ János

"Az 1980-as második találkozó az Expozíciót életrehívó Beke László katalóguselőszavával és az underground szinte teljes kivonulásával zajlik. Illusztrálásul íme néhány név a résztvevők listájáról.: Erdély Miklós, Hajas Tibor, Galántai György, Vető János. Mögöttük a magyar társadalmi valóság problémáit újszerűen vizsgáló alkotások alig észrevehető kisebbségbe szorultak."

Vadas József: Meghalt a fotó, éljen a fotó. In. Fotóművészet, 1985/4. 5.p.

Cető János.

Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása

Magyar Nemzet.
1987. II. 28.

Vető János, grafikus

Vető János – Méhes ~~Zoltán~~ Lóránt:
Rajz, /repr./

Élet és Irodalom, 1984. ápr. 27.

Vető János

P. Kucs Julianna: Hol a tolerancia mostanában? Benyomások két kiállításról

Népszabadság, 1986. 1. 11

Vető János

Székesfehérvári Csók István Képtár
„Kortárs művészet Magyarországon"

Népszabadság, 1985. XI. 23

Vető János

Az „én múzeumom" Székesfehérvárott

Magyar Nemzet

1986. 1. 27.

Vető János

A képzőművészet három nemzedéke
a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1986. I. 18.

Veto Tamas

Kiállítás Székesfehérváron

Magyar Nemzet, 1986. aug. 14.

Vehó János, grafikus

L. Méhes Lóránd

Méhes Lóránd – Vehó János. Rajz

14.

Élet és Irodalom 1985. febr. 8. XXIX/6

Vehő János, grafikus

L: Méhes Lóránd

Méhes Lóránd - Vehő János: Rajz

Élet és Irodalom. Bp. 1985 márc. 8. 2.

XXIX/10

Vehó János, grafikus.

L: Keri Ádám

Vadas József: 101 nagy kutya 12.

Élet és Irodalom Bp. 1985. jún. 28. XXIX/26

VETŐ János festő

"Heába"tehát, ma a szines zászlókat nem szelelk fujják,hanem egy porszivó keltette légáram lobogtatja, mint Vető János-Méhes Lóránt müvén; "

Kovalovszky Márta: Századvég előtt. In. ~~Jelenk~~ Életünk, 22.évf. 10.sz. 1985. 930.p.

VETŐ JÁNOS

cikket lsd. Bak Imre-nél

~ Mikes Lóránd alkotópáros első önálló kiállítása a Stúdió Galériában. Az új festészet néven „jegyzett" irányzatcsoporthoz tartoznak, de igazán egyik „osztály-ba" sem sorolhatók. A „Mindent szabad" elvét követik, s így a hatvanas-hetvenes évek expanzionista-inak nevezett törekvéseit. Díszes, alaposan kimunkált installációk szerepelnek a kiállításon, melyek a munkáról szólnak. Ugyanakkor az eredeti állítás ironikus kérdésé válik. Érdekes, figyelemre méltó kiállítás. (2 fotó is)

Gyárfás Péter: Installáció a munkáról

Magyar Ifjúság 1984. február 3. Kiállítás

Vető János

Mítosz

→ Fajó János

MŰVÉSZET 1985/2/63

Vető János, grafikus

l. Méhes Lóránd.

Méhes Lóránd – Vető János : Ter. 25.

Magyar Építőművészet, Bp. 1983 83/1

Vető János, grafikus

Bpesten a két lapzárta közti időszakban rendezték meg Méhes és Vető festők kiállítását a Stúdió Galériaban.

Kiállítási kalendarium

Szocialista Művészetért, 1984. febr.

Vető János, grafikusművész

Méhes Lóránd – Vető János:
„Ez a kép két kép" c. [riport.]

Élet és Irodalom, 1983. dec. 23.

Vető János, grafikus

„Ó Meszbeli Afrika!"
Vető János – Méhes Lóránd rajza.

|repr.|

Élet és Irodalom, 1983. okt. 28.

Vető János

1975 szeptemberében a Fiatal Művészek Klubjában a "Montázs" kiállításon részt vett a művész.

Bereczky Lóránd: Évtizedes léptekkel. ....
Művészet, 1980. október - 2. lap.

Vető János

1979 áprilisban a Sydneyben rendezett „Biennale of Sydney" kiállításon a magyar részt-vevők között szerepel a művész is.

Beke László: Dátumok a magyar avantgarde... Művészet, 1980. október - 20. lap.

Vető János

Vető János kiállítása a Berceniyi Kolléguimban, 1979 novemberben volt látható.

Bele László: Dátumok a magyar avantgarde
Művészet, 1980. október – 20. kap.

Vető János

1979 szeptemberben Hollandiá-
ban a „Works and Worlds"
kiállításon a magyar részt-
vevők között szerepelt a mű-
vész.

Bebe László: Dátumok a magyar avantgarde...
Művészet, 1980. oktober – 20 lap.

Vető János
Kiállítás szentendrén

Magyar Nemzet 1983. VIII. 9.

Vető János

Vörösvány Ákos magánggyűjteménye

Magyar Nemzet 1985. XI. 13.

Vető János, grafikus

Vető János – Méhes Lóránd rajza
/repr./

Élet és Irodalom, 1983. febr. 4.

Vető János, grafikus

—

L. Méhes Lóránd

Méhes Lóránd – Vető János: Ez a kép két kép 30

Élet és Irodalom Bp. 1983. dec. 23. XXVII/51
52

Vető János, grafikus

L. Méhes Loránd

Méhes Loránd - Vető János: Rajz 2

Élet és Irodalom BP. 1983. jan. 28 XXVII/4

Vekó János, grafikus

L. Méhes Lóránd

Méhes Lóránd – Vekó János: Rajzai 13

Élet és Irodalom Bp. 1983, febr. 4. XXVII/5

Vető János, grafikus

L. Méhes Lóránd

Méhes Lóránd – Vető János: Rajz 16

Élet és Irodalom, Bp. 1983. febr. 11 XXVII/6

Vekő János, grafikus

L: Méhes Lóránd

Méhes Lóránd - Vekő János: Rajz 16

Élet és Irodalom Bp. 1983. jún. 25 XXVII/

Vető János, [grafikus]

L. Samu Géza

Vadas J. Panoptikum 12

Élet és Irodalom Br. 1983. okt. 14. XXVII/41

Vető János, opopikus

L: Méhes Loránd

Méhes Loránd – Vető János: Rajz

14.

Élet és Irodalom, Bp. 1983. okt. 28. XXVII/43

Vető János, grafikus

l. Méhes László

Méhes László – Vető János: Rajz 2.

Élet és Irodalom Bp. 1983. júl. 8. XXVII/27

Vető János

Kiállítás az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1984. VIII. 25.

Vető János
kiállítása a Pécsi Galériában

Magyar Nemzet 1984. VIII. 4.

Vitó János
kiállítás a Fiszt Klubban

Magyar Nemzet 1984. III. 29.

Vető Sándor

Láncz Sándor: Képzőművészete
kronika

Felenkor, 1984. XI.

Vető János, grafikus

L.: Méhes Lóránt

Méhes Lóránt – Vető János: Rajz 1.

Élet és Irodalom Bp. 1984. ápr. 27 XXVIII/17

Vető János, grafikus

L: Szalay Lajos

Vadas J: Lézufényben 12.

Élet és Irodalom Bp. 1984. nov. 2. XXVIII/44

Vető Ágnes, festő

A Pest megyei pártbizottság Nagy Jenő u.-i székházának aulájában rendezett tárlaton az MSZMP-alapszervezetébe tartozók festők művei láthatók.

Losonci Miklós: A sokrétű festészet tárlata.

Pest Megyei Hírlap, 1979. febr. 6.

VETLÉNYI ZSOLT

RUGÁSI GYULA: HAJNALI ESŐ. (VÁZLAT V. ZS.-RÓL)

NAPPALI HÁZ 1997, 1, 107 - 111

MEGHÍVÓ

Szeretettel meghívjuk

VETŐ János

a

ART ICHAUX
GALÉRIA
1085 Budapest Gyulai Pál u. 5.
T.E.L./FAX: 266-6725

Budapest, VIII. Gyulai Pál u. 5.
Tel.: 2-666-725

Vető János
" HOMMAGE TO THE HOLLY LIGHTBULB"
Bemutatójára

A kiállítást megnyitja:
Dr Beke László
Március 12-én
16 órakor

VETŐ-JANUS

Ásó, kapa, nagyharang, 1983, vegyes technika, looxl2o - 91.6.25

Új Művészet

VETŐ János

Kina, 1991 - 91.11.67

Új Művészet

Vető János

→ Mikes Lóránd

Száz éve született Fere

VETŐ János

"Ott ahol a szél sem jár, kezdődik egy másik táj",1990,
üveg,festett terméskő, 28,5x70x5o - 90.2. címlap

Új Művészet

VETŐ János

1990 2. 16,20,37
3. 58

91 6. 27
8. 65
11. 54,66-67

Új Művészet

Vető János

festőművész

Fiatal művészek Stúdió '82 Ziáklitása

(„Új hullámos"

Kritika

1983 III

Vető János

fotóművén munkái az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet

1984 nov 16

Vető János, festő-grafikusművész

Lóska Lajos: Kerámiagroteszkek, Kungl György Művészetéről.

A nyolcvanas évek képzőművészei közül többen is intenzíven foglalkoznak az ötvenes évekkel. Az évtizedünk első harmadától Méhes Lóránt és Vető János, az utóbbi néhány évben pályára került alkotók közül a festő Kicsiny Balázs és a keramikus Kungl György is.

Művészet, 1989., január, 41-old.

MEGHÍVÓ

VETŐ JÁNOS

Szeretettel meghívjuk

a

Budapest, VIII. Gyulai Pál u. 5.
Tel.: 2-666-725

Vető János
" HOMMAGE TO THE HOLLY LIGHTBULB "
Bemutatójára

A kiállítást megnyitja:
Dr Beke László

03.12-én
16 órakor

VETŐ János

Földes Anna: Salföld, Pajta Galéria. = Magyar Nők Lapja, 1991.31.sz. 6 - 7.p. ill.

Török László, Balla András, Vető János, Fehér András Galántai György kiáll.

VETŐ János

25,26.p.

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991

TANULMÁNYOK

Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM

Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

Vető János, grafikus

L: Bor Pál

Vadas József: hámító kép 12

Élet és Irodalom Bp. 1986 dec 12. XXX/52

Vető János, grafikus

L: Méhes Lóránt

Méhes Lóránt - Vető János • Rajz

4.

Élet és Irodalom Bp. 1986. okt 24. XXX/43

Vető János, grafikus

L. Méhes Lóránt

Méhes Lóránt - Vető János · Rajz

6

Élet és Irodalom Bp. 1986 júl. 25 XXX/30

Vető József, grafikus

L. Gulyás Gyula

Vadas József: Móka az egész világ

Élet és Irodalom Bp. 1986. júl. 11. 13. XXX/2

Vető János, festő

L: Kenese Tamás

Vadas József: Kétszer három 12.

Élet is Irodalom. Bp. 1986. jan. 10 XXX/2

3.000.-

98. Vető János: Svájci kés - magyar pénz

nyomat, 40x28 cm

A SZEGÉNYEKET TÁMOGATÓ ALAPÍTVÁNY

meghívja Önt és családját
1990. december 5-én 14 órára
a Magyar Nemzeti Galéria III. emeletén rendezendő
kiállítására

A kiállítást megnyitja *MÉSZÖLY MIKLÓS*
(aki a 10 évvel ezelőtti kiállítást is megnyitotta)

A KIÁLLÍTÁS KÉPEIT
1990. december 8-án 11 órakor
AUKCIÓRA BOCSÁTJUK,
melynek bevétele a SZETA számlájára folyik be.

Moholy-Nagy-ösztöndíjasok seregszemléje

Szerda délután kettő órakor a Magyar Iparművészeti Főiskola Tölgyfa Galériájában nyitja meg *Fekete György* helyettes államtitkár a Moholy Nagy László-ösztöndíjasok ez évi bemutatkozó seregszemléjét. A vizualitás világhírű szakemberének tiszteletére 1989-ben alapított ösztöndíjat több, azóta átalakult állami szervezett és minisztérium indította el útjára, s 35 évnél fiatalabb, felsőfokú végzettséggel rendelkező ipari formatervezők, iparművészek nyerhetik el. Az európai minták alapján elindított program pályakezdőket támogat, s egyúttal szeretné a magyar ipari és tárgykultúra színvonalát is emelni. A hazai design értelmes, feladatorientált menedzselése azért is különösen fontos feladat, mert a fiatal magyar formatervezők ma igen nehéz helyzetben vannak, hiszen tatni, ahol – elsősorban a külföldiek belépése után – az eddigieknek lényegesen nagyobb a verseny.

A mai változó értékrendű világban folyamatosan módosul egy ilyen ösztöndíjrendszer fogadtatása, megítélése is. Amíg 1989-ben még negyven egyéni pályázat érkezett be, 1992-re ez a szám tizenkettőre csökkent. Ez mindenképpen figyelmeztető jel, s részben az általános közömbösséggel, részben pedig az inflációval magyarázható, melynek következtében a havi tízezer forintos ösztöndíj már nem annyira vonzó.

1992-től újabb hét pályázó – *Tóth Lívia, Kiss Márta, Lázár Zsuzsa, Király Mariann, Szabó Péter, Göde András és Bende Katalin* – kap rendszeres támogatást. A március 20-ig nyitva tartó kiállításon a látogatók azonban még a tavalyi év ösztöndíjasainak műveiből összeállított tárlatot nézhetik

Nemigen játss
matt A meteor c
ha véletlen ez..
hölgy látogatása
mulus, vagy ak
zis, a *Play Strin*
mindenképp a
tozó. Gyakorl
dürrenmatti ke
teor valamenn
mén, a cseleki
giai felépítéser
rajzán egyarán
meteor az, inkáb
– amikor épp
mindig.

Pedig a me
nyos Nobel-c
Schwitter hald
je és módja sz
házban. Halálá
hangzanak a b
a koszorúkat,
rűen nem hajl
halni. Beboto
színhelyére, a
rembe, ahol e
Nyffenschwar
szép felesége a
a századikat;

VETŐ RICHÁRD

Érsek M. Zoltán: Lélekmelegítő szimbolumok. = Vasárnapi Hírek 1992 márc. 15. 9. p.

VETŐ RICHÁRD festő

és Némethy Katalin festő kiállitása nyilik
a Csonrváry teremben, 1992.már.12.

helyesen követi a müvész fe
korszak előtt torpan meg. "
nyegesen különbözött a fran
s e különbséget legszembetü
gében és a gazdag, buja for
A "szin nehéz mélysége", a
tos, egyértelmü kifejezés,
nyelv-töredék, amelyet Th.
nem egy festményére éppugy
Péter kétségkivül érzi, hog
zon és Paál között, ennek m
jutott el.

Fiatalabb müvészettört

VETŐ Richárd

(-prémi)[ ]: „Hazatérő" művek tárlata. = Uj Magyarország, II.évf.72.sz.1992. március 25. 10.p. ill.

Bp.,Csontváry Terem, 1992. kiáll.

Vető Richárd
Némethy Katalin

VETRO ANDRÁS
szobrászmüvész

A bukaresti Petőfi Házban febr. 18.-től látható Vetró András szobrászmüvész kiállitása. /rövid hir/

Utunk, XXXVII.évf. 9.sz. 1982 febr,26. 8. old.

Vető Márta, textilművész

L. Pauli Anna

Tordai Éva: Textil a lakásban 2

Esti Hírlap, Bp. 1979 aug. 30.

Vető Márta

Vető Márta sorozata fehete alapon egymásra nyomott fehér romboidokból készült, amelyek látszólagos egymásra épülést, áttetszőséget mutatnak.

Torday Aliz: Textilművészeink motívumv ábrázolása
Művészet, 1980. május - 25. lap.

Vető Márta

A jelenleg dolgozó textilmű-
vészek sorába tartozik a mű-
vész is.

Forgács Éva: Művészetek, művészeti ágak...
Művészet, 1979. szeptember – 34. lap.

Vető Márta

"Zsákbagrafika" címmel Vadas József a Magyar Nemzeti Galériában rendezett „Textilgrafika" c. kiállításról számol be. Három nevet, Kokas Ignác, Schaár Erzsébet és Varga Imre művészeket csupán művészetük iránya szempontjából említ meg, műveik nem szerepelnek a tárlaton.
A következő művészek neve mellett a kritika számot ad munkáikról is: Dobrányi Ildikó, Fógel Márta, Perczel Erzsébet, Péreli Zsuzsa, Polgár Csaba, Sajnovits Sándor, Széchenyi Lenke, Szenes Zsuzsa, Szilasi Anna, Szilvitzky Margit, Temessy Ildikó, Vető Márta.
Vadas József kritikáját lásd: Szilvitzky Margit nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 16. XX. évf. 42. sz. 13. lap.

Vető Márta

„Függeszlett selyem"
(repro)

Bán András: Megjegyzések a textiles...
Művészet, 1977. február – 8. oldal.

Vető Márta

Vető Márta maketten figyeltem
selymei térbeli viselkedését.

Bán András: Megjegyzések a textiles alkotóműhelyről.
Művészet, 1977. február - 8. oldal.

is tartalmazzák.)

inimális felárat számolunk.
s, illetve 100 db A/4-es másolat esetén már
ményt adunk.
edvezmény mértéke is emelkedik.

ttörő Áruház Műszaki osztálya épületének
an. Az itt lévő gép is korszerű, de egy még
ása várható a közeljövőben!

nbaton is **9** órától este **9** óráig.

veget. Kérjük, hogy létezésünkről tudósítsa
nk!

M-COLOR

117-33-23

VETŐ János

Kozma György

Vető János és Mélyes Lóránt
grafikái

Élet és Irodalom, 1986. jan. 10. 12.

COLLEGIUM ARTIU

Vető János

KOVÁCS Ágnes: „Csendes-Élet". = Art, 5.sz. 1991 március 11.p.

Bp., Fészek Galéria, 1991

Vető János, Szerencsés János, Maria Lavman Kina h.c. kiállitása

Kina Herceg

Vető Mária, iparművész

szerepel.

Kékely András: fiával iparművének a
Derkovits Teremben 7.

Népszabadság, Bp. 1974. febr. 5.

Vető Márta, textilművész

L: Dienes Gábor

-: Pályázati ... Borító 3.

Mozgó Világ, Bp. 1978 Különnám IV/VIT.

Vető Mária, textil kerező iparművész

L: Gaos Gábor

–: A hétvégi kult. programból 9.

Népszabadság Bp. 1977. okt. 1.

Vető Márta

Megbízható minőségűek
szinvonalas munkái

Forgács Éva: Magyar textilki állítás Aalborgban.
Művészet, 1978. november – 22. lap.

Velő Anna

harvas

Csendélet változatok, alv. 18 x 17

" " " 18 x 17

Dáliás csendélet. " 18 x 22

Templom, " 21 x 16

Leányfej, kréta, 25 x 19

Ornágos siák képzőművészeti kiállítás

Hódmezővásárhely 1965,

kat. bev. Orosz Lajos

15

Vető Márta textiltervező

A Derkovits-teremben megnyílt a főiskolát most végzett, vagy 2-3 éve befejezett iparművészek kiállítása, melyen szerepel munkája, nyomott textiljei ötletesek. [illegible]

Molnár Zsolt: Fiatal iparművészek bemutatója.

Magyar Ifjúság, 1974. febr. 22.

Vető Márta
textilművész

fiatal Iparművészek Bemutatója
Derkovits A. Bp. 1974

Vetró András, szobrászművész

- Egyre mélyebbre sülyedünk az új romániai magyar szobrászattal szembeni adóságainkban.
- Hevenyészett névsor, idő- és értékrendi szempontok nélkül: Tirnován Vid, Vetró András és a többi művész.

Banner Zoltán: Korondi Jenő +1 nemzedék.
Utunk, 1981. júl. 24. 7. old.

VETRO ANDRÁS

VETRÓ ANDRÁS szobraiból kiállitás nyilt a Kézdivásárhelyi Muzeumban. /rövid hir./
Utunk, XXXIV.évf. 49. /1623./ sz. 1979. dec. 7. 8.old.

VETRO ANDRÁS
szobrász

Borcsa János:

Gazdagodó mühely. /Vetró Andrásnak a Korunk Galériában rendezett kiállitásáról./

Utunk, XXXIX.évf. 20.sz. 1984 május 18. 7. old. 1 kép.

VETRO ANDRÁS
szobrász

A Korunk Galériában 1984 április 14.-én kiállitás nyilt Vetro András kézdivásárhelyi szobrász müveiből. /rövid hir/

Korunk, XLIII.évf. 4.sz. 1984 ápr. hátsó boritólapon.

weist? Warum wurde eine doppelte Säulenreihe eingestellt? Warum ist das Mittelschiff länger als die Seitenschiffe? - Zur Beantwortung dieser Fragen ist es notwendig, den Blick über die Schauwand hinauszulenken.

37a Die Architektur setzt sich über dem Gebälk ebenfalls in merkwürdiger Form fort. Über dem vordersten, weiter gestellten Säulenpaar stehen Volutensteine, von denen aus eine Balustrade halbrund in die Tiefe läuft. Diese Balustrade findet an den Längswänden in gerader Linie ihre Fortsetzung, wobei sie über jedem Volutenstein verkröpft wird. Die Ecken und die Mitte der Längswände sind betont, indem über der Abdeckplatte ein gebrochener Dreiecksgiebel liegt, auf bzw. in dem in zwei einander schräg gegenüberliegenden Ecken riesige Embleme des Aldobrandini-Papstes Clemens VIII. angebracht sind, während in den übrigen Giebeln allegorische Figuren sitzen oder stehen. Die Dreiecksgiebel bilden selbstverständlich gleichschenkelige Dreiecke, deren Spitze mit den Raumecken zusammenfallen müßte und deren Grundlinie in

VETRÒ András

~~Szejke~~ A

Czegő Zoltán: Kérés ügyek szabrása.
= Utunk, 1985. okt. 11. 7.

1945 →

Vétyany M. MDK

Compositio, temp.
Elszakadt hurok, temp.

Uj Szalon 1934. május
Tavaszi kiállitás

MDK

Vétyany M.

Compositio, temp.
Elszakadt hurok, temp.

Uj Szalon tav. kiáll. 1934. máj.

Vettermann István

szobrász

67 éves

(szobénulás)

+1950. VI. 12

X. ker Uj Köztemető

Halotti főkönyv

3858 folyosz.

Vetterlein Péter

augsburgi acsseged Budán

1418.

+ ugyanitt 1418.

lásd okv -

Horv. Zsigmond

109. l -

VETTER, Johann, pozsonyi kőművesmester

J. V., Mauergesell, 2 hónapos lánya meghalt. (1814, 1195.1)

—

U. az. 54 éves feleségé meghalt (1836, 217.1)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Vetter Ervin

1912/13

Ferkpzomfoiskvk

145.f.

Vette János György

~~városi épitész (?)~~

~~vag~~ városi épülé-
sekre felügyelő

1730. Nagyszeben

Herbert

397. l

nem mell épi-
tésnek lennie

Vetsey Gyula

A balatonfüredi képrőzünk rokkár
tárlatán résztvesz.

Balogh Elemér: A művészet „előszobájában"
Napló, Veszprém 1964. aug. 23.

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIEN-GESELLSCHAFT

BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME
Interurban-Telefon 8—41.
Telefon { számok / Nummern
61-01, 61-02, 61-03, 61-04, 61-21, 61-22.

L.

Nagyságos Szentiv[illegible]

Szives tudomására hoz[illegible]

mervény ellen

25. /Huszonöt/ db. Kühne mező[illegible]

Vetser Antal

asztalos

1828-tól választott

polgár Budán

Schmall

II. 277. l.

M.D.K.

Vetsei Pál, asztalos m.

Veszprémi asztalos mester. Adat: 1841-ből.

Batári Ferenc: XIX. századi vszeprémi asztalosok. 255.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém 1963

VETSEI László utalás

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 134.p.

VETSEI JÓZSEF, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891

139.-Vetsei József: Első adat 1790
Utolsó adat 1842
Remekel/beáll/ 1790
Vice-céhmester 1807
Céhmester 1812

Remekel, meghal, Céhmester még két évben. 260.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

VETSEI JÁNOS, csutorásmester

A csutorások a fát nem vehették kereskedőtől, ezt bünte-
ték. "Anno 1815-dik die 23 dik July. Az ché---gyülést tar-
tván... végeztetett, hogy ha valamely mester társunk kere-
kedőtől venne fát... elsőben megtaksáltatik négy forint
pénzt fizet, ha pedig másodszor megtapasztaltatik 8 forin
büntetése légyen. Akkor volt ord. cehm. Csertán Péter. Vitze
Vetsei János, not: Tóth János"-252.old. 77.jegyz.

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

VETSEI JÓZSEF, csutorásmester

A gyantát a céhmesternél raktározták.-"A Veszprémi nemes csutorás céh gyántadivisiót csinált kinek kinek az érdeme tudniillik ki mennyi gyántárt használt fel abban az esztendőben minden 10 funtra egy funtot. Ekkor volt céhmester Vetsei József vice céhmester Markalt Pál, notárius Török István Ano 1813.31.január"./A veszprémi csutorás céh kis protoculuma, 57./. 252.old. 74.jegyz.

BARTOCZ JÓZSEF: A Veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10, 1971
Veszprém, 1971

VETSEI JÓZSEF, csutorásmester

A céh kölcsönöket vett fel vagy tagjaitól, vagy azok rokonaitól.-Vetsei József 1834-ben 30 váltó forintot adott. 253,old.

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorasok 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszpré, 1971

M.D.K.

Vetsei József, asztalos m.

Veszprémi mester. 1831-32-ben portio tartozása 2.11.Ft

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.
255.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém
1963

M.D.K.

Vetsei János, asztalos m.

Veszprémi mester. Adat 1820-tól. 1828-ban negyed évig segéd nélkül dolgozik. 1832-33-ban portio tartozása 2. Ft. + 1849. XI. 1.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok. 255. o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém 1963

VETSEI ISTVÁN, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1728-1891

138.-Vetsei István: Első adat 1744

Utolsó adat 1818

Céhmester 1818

260.old Török István helyett

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 241.old
Veszprém, 1971

10. 1971.

VETSEI György asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 111.

Céhmester 1765.

VETSCHER ANTAL, asztlaosmester

Budai asztalosmester volt 1828-ban.-Krisztinavárosi lakos.-Helyrajzi szám: 307.-Segédek száma: 1.-Összeirási szám: 639.- 46.old.

BATARI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparmüv.Muz.-opp Ferenc Muz.Evkönyve. XIII. 1970.
Bp. 1971.

VETROZÓ, szobrász

Miskolc uj ér helyreállított létesítményei, 1945-1970
1.-Szobrok, kutak, emléktáblák
55.-Mozaik, üttörők felvonulása.-II.ker.Kilián Dél, Ált.
Iskola. -Vetrozó müve. 202.old. 4.jegyz.

ifj.HORVÁTH BÉLA: A miskolci városkép változása 189.o

A Herman Ottó Mus.Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

MDK

V.A. Vetrogonszkij

Szovjet művészek kiállitása a Műcsarnokban

Fenti művész is részt vesz.

/szines lino/

Esti Hirlap 152 sz. 1958. jul. 1 2 old.

Kollonich, Kalocsai érsek V. 291.

Vetró Sándor

Szül. 1870

1889/90 I. III. osztály

1889/90 II. " "

1890/91 I-II. IV. osztály

1891/92 " "

Vetró Sándor József

festő-tanár

Cikke

lásd

Műcsarnok

1900. 539. l.

Vetró Sándor József

világi okl. rajztanár az alábbi iskolában, hol egy éve tanít szabadkézi rajzot is tanított.

Értesítője. A pozsonyszentgyörgyi kegyes-tanítórendi gymnasium az 1896/97. isk. évről.

71. l.

Vetró Sáddor József MDK

vásárhelyi mükedvelő festő

16 éés korában /1888?/ 2 olajképet küld be a kiállitásra.
1895 Olaszországban széjjelnéz.
1896 /97 Pozsony megyi Szentgyörgyön
1899 Cegléden
190o óta Szegeden rajztanár.
1904 jan 8--án 34 éves korában meghalt.
Könyvillusztrációi bátyjának , Vetró Lajos Endrének, Alföldi képek c. könyvéhez /1894/
Kiállitása Vásárhelyen 1899Ø.

Kiss L.:Vás.müv. 29.o.

Vexró Sándor festő

Szerepel a vásárhelyi kiállításon

1904-ben

Ambrus Tibor: A vásárhelyi művészet multja

Korfáks 1967 XII. 1986 old.

MDK

Vetró Sándor

1897-ben lett a m.Iparmüv.Tarsulat r.tagja

Cikk:Hiv.tudósitások

M.Iparmüvészet,1897-98 416 l.

Vetró Katalin, [iparművész] MDK

A Hódmezővásárhelyi Majolika-gyárban dolgozik.

[Majolika-hanczókat fest. fényképe]

—: Majolika-újdonságok 8

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. dec. 6.

Vetro Bodoni Zsuzsa

- jelen van az 1978 május 13-i Komáromi Galéria: Grafikusok – a Szülőföldről című kiállításon

(Komáromi Lapok)

Komárom 1978/5

M. KIR. VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM

MINISZTERI OSZTÁLYFŐNÖK.

BUDAPEST, 1944. november 23.

Kedves Barátom!

Engedd meg, hogy ismételten felhivjam szives figyelmedet a stridóvári Szent Jeromos-templom ügyére. Régi értékes falfestmények is vannak ott és

Vetro L. Artur

nobrán

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 149. l

Vétró Artur, szobrászművész

Tornay Endre András Kolozsvárott képzőművészeti főiskolára jár. Mesterei sokan voltak, minden évben más. Olyan nevek mesterei, mint Vétró Artur, Mircea Spătura, Korondi Jenő.

Cs. Sándor: Tornay Endre András művészete.
Életünk, 1984. jún. 561-565-old.

Vetró Arthur
festő

M.D.K.

Keltatás.

Pap Gábor: Erdélyi képeslap
Művészet, 1963. november - 13 lap.

MDK

Vetró Artur

"Ady portré" c. munkája Kolozsváron van elhelyezve.

Esti Hirlap 3o4 sz. 1957. dec. 29. 5 old.

M.D.K.

Vetro Artur

Szobrászmüvész Ady Endréről mintázott szobrát felállitják Nagyváradon az Ady ünnepségek alkalmából.

Népakarat 1957. nov. 22. 4. old. 274.szám.

Vetro Artur

kolozsvári szobrász

MDK

pályázatott nyujtott be

a Kolozsvárott felállitandó Budai Nagy

Antal emlékmüre. .-.

Müterem 1958 I. évf. 9. sz. 46.o.

Vetró Artur

Tárlatai: Budapest, Szófia, Moszkva és Prágában. Ismert grafikus művész. Művei: Dózsa Emlékmű, Tudor Vladimiresen lovaskobra stb. Kolozsvárott él.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l
315 l

Vetró Artur

Született Temesvárott 1919 augusztus 30-án. Szobrász. Tanulmányai a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán. Kolozsvárott, Temesvárott és Bukarestben élt.

Fehéte Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l

3141.

Vetró Artúr

„Integeto" Repr.

Kisunak i Kolozsvár 1967. XII. 1643

M.D.K.

Vetró Artur, szobrász

nevét említés Dórsa György szobrával kapcsolatban:

Libertatea Noastra,

1955. szept. 16.

Vetro Artur szobrász

szerepelt a tárlton.

"Fiatalság"
Leányfeje

Kováts Iván: Tartományi tárlatok. Kolozsvár.
Igaz szó 1963. febr. 274-278.lg.

Vetro Artur MDK

Szerepelt az Állami Grafikai Kiállitás-on, mely "nemrég"bezárult.

Ionel Jianu: Mai grafikánk egy kiállitás tükrében.
UTUNK, Kolozsvár. 1956. aug. 24.

Vetró Artur MDK

Ady. repr. /kolozsvári szobrász/

Tabéry Géza: Emléke legyen számunkra a pajzs.
Népakarat, 1957. nov. 22.

Vetró Artúr, szobrászművész

Márkos András szobrászművész a hatvanas évek végén hozzálátott új megrendeléséhez, a Petőfi szobor megalkotásához. — Vetró Artúr írja nekrológjában: „A forradalom őrnagy-poétája minden regula ellenére kihajtott nyakú inget viselt – a hadügyminiszterrel is összeütközött emiatt. Bandit sosem láttam másként, nyakkendőt nem kötött." Sez a látszolag csupán részletjelentésre utaló jellemzés valában kiinduló pontja, vagy összefoglalása lehet bármilyen elemzésnek.

Banner Zoltán: Márkos András arcképe.
Utunk, 1980. máj. 16.

VETRÓ ARTUR

Szépréti Lilla:

Látogatás a hatvanéves VETRO ARTUR mütermében.

Uj Élet, XXII.évf. 16./498./sz. 1979. aug. 18.old., képekkel.

Vetró Artúr, [szobrász]

↳ Thorma János

Marosi Ildikó: Babits és Tessitori Nóra levelezése

Élet és Irodalom Bp. 1984. febr. 17. XXVIII/7

8.

Vétró Artur, szobrászművész

az 1980-as Kolozsvári őszi tárlaton szerepelt a művész műve.

Barner Zoltán: A Kolozsvári őszi tárlat termése.

Utunk, 1980. nov. 28.

Vetró Artur, szobrász /Kolozsvár/.

Huszonhét képzőművészt hívott meg az idén Hargita megye Művelődési és Szocialista Nevelési Bizottsága, a Képzőművészek Országos Szövetsége Csíkszeredai Fiókja, Szárhegyre. – Az ang. 28.-i záróünnepségen a művész is felszólalt. Elmondta, hogy azzal a szándékkal jött ide, hogy rajzolni fog. Utóljára a csíki medencét rajzolta Nagy Imrével együtt, 1951-56-ig, öt éven keresztül; egy kicsit nehezen indult most a munka, inkább tanulmányok készültek, élményeket rögzített. – Itt a temetőtől a restaurálás alatt lévő Lázár kastélyig – minden festői.

S. Muzsnay Magda: Milyen volt a VII. Képzőművészeti alkotótábor – Szárhegyen?

Utunk, 1980. szept. 26. 7. old.

Vetró Artúr szobrászművész

„Bólyai" (részlet)

(repr.)

Korunk. 1979. febr.

Vetró Artúr

„Ady" szobrának fotója
a Zápmellékletben

Igaz Szó 1972 november

Vetró Artur szobrász

„Ady"

– szobor

Igaz Szó naptár 1973

Vetró Artúr

Mive szerepel a Korunk Galéria
"Ady szeme, Ady arca" c. kiállitásán

Kolozsvár, 1977. október

M.D.K.

Vetró Artúr, szobrász

nevét emeliti:

Banner Zoltán: Átrendezték a kolozsvári
Művészeti Muzeumot

Igazság - Kolozsvár, 1955.aug. 25.

M.D.K.

Vetrö Artur, szobrász +1

„Dórsa Görg" c. szobrát körli a lap: a művész a magyar parasztforradalom verézét, ló háton, páncélban, mint reneszánsz condottierit ábrázolta.

Contemporanul Bukarest,
1955. febr. 25.

Vezér Csaba szigorló épitészmérnök M.D.K.

Diplomaterve: a Várban a Magdolna-torony szomszédságában modern megoldásu zeneiskola

repr.

Gárdonyi Jenő:Zeneiskola, muzeum

Érdekes diplomaterveket készitettek az épitészet-történeti tanszék fiataljai

Magyar Nemzet 1963. julius 25 . 3.l.

M.D.K.

Vezér Csaba

A Szegedi Olajközpont tervpályázaton 10000 Ft-os megvétel

Társtervező: Brjeska Istváj- Kopcsányi István- Siklós Máriy- Kádár István- Halmi Iván- Berczik András

Magyar Építőművészet 1967/5. 2-3.l.

Szeretettel üd

VEZÉNYI ELEMÉR

Magyar Ipartörténet

2003/3.

4. old.

Vezényi Elemér

festőművész nekrológja. - Nagy Tibor, Magyar Nemzet, 1967.márc.8. - Szocialista Művészetért.1967.ápr.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért.197o.1.sz.68-1o7.l./

1o5. l.

Országos Tisztviselői Betegsegélyezési Alap kedvezményei.

melléklet száma:

népjóléti és munkaügyi miniszter urnak
egsegélyezési Alap kedvezményeire igényvételére és ápolási költségeinek elszáás ügyében kibocsátott 1930. évi julius
ámu rendeletét tudomás és további eljázlöm

1930. december hó 9-én.

szter rendeletéből:

Vezényi Elemér
alakrajz
1901-
Éimisk 1930
90. l.

U. az
festő 1896-97
u. o. 90. l.

MDK

Vezényi Elemér festő

plakát

Képes Pesti Hirlap, 1939. máj. 26.

Folyószámlára

21924. — K. M. E. Ny.

28

Vezényi Elemér

veszben illusztrálta
az alábbi könyvet

Kerékgyártó Árpád-
Mohay Adám: A
természet élő vi-
lága. A gimn. és
leányginn. 5. osz.
számára. Bp.
1945 [1948].

Vezényi Elemér,festő

Csörgey Titusz nak 1912-ben megjelent cikkét már nem Csörgey,hanem Vezényi illusztralta.Csörgeyt Vezényihez meleg barátság füzte,tanitványának tekintette és müvészi munkájának folytaójat látta Vezényiben. 276.old. 40.jegyz

Ságri Károly Jenő: Emlékezés Dr.Csörgey Tituszra 272.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.4szám.1969
Sopron

felé nő ki újból és színpompájuk csupán néhány hónapig tart.

A narancs-szövőpinty fogságban szaporodik. Egyes madártenyésztők jó eredményt értek el. Állatkertekben is fészkel, de a társasröpdékben más madárfajok folyvást háborgatják, ezért csak a legritkább esetben költ. Fogságban sokáig él. Állatkertünk példányait tizenkét évvel ezelőtt vásároltuk. *Szombathi*

Chanbi — olvasd *Sanbi* — a neve az állatkert most — május 16-án — nyolchónapos elefántborjának. A »chanbi« indus szó, értelme »rakoncátlan«.

Állatkerti rovatunk olvasói még emlékezhetnek arra a jelentésünkre, hogy a »Mala« névre hallgató — 1938-ban ősszel egyenest Indiából hozatott — elefánttehenünknek tavaly szeptember 16-án üszőborja született. Az ennek alkalmára rendezett sajtóbemutatón újságíró vendégeink szokásuk szerint mindjárt az újszülött neve iránt érdeklődtek, s mivel kíváncsiságukat kielégíteni nem tudtuk, mert az elefántleánykát akkor még nem kereszteltük el, a napilapokban megírták, hogy az állatkert igazgatósága valami megfelelő nevet keres a kis elefánt számára. Erre a lapok olvasó- és kertünk látogatóközönsége levelekkel és távbeszélőn szinte megostromolt bennünket ötleteivel és sok különféle nevet ajánlva, adta jelét érdeklődésének állatkerti gondjaink és feladataink iránt. A sok jó tanács közül egy Indiát megjárt és az indusok nyelvén beszélő hölgyét fogadtuk meg és a *nyolcvanháromkilós* csecsemőt »Chanbi«-nak kereszteltük el, mert már nehánynapos korában úgy láttuk, hogy a »rakoncátlan« név alighanem ráillik. Ápolóját ugyanis kezdettől fogva csak játszó-

Narancs-szövőpinty. *Vezényi Elemér* festménye.

Állatkerti Barátok
1943. 3. 22.

Vezenyi Elemér

Kalmár Gusztáv:

Régi népek, uj világok-

Bpest, 1935. 8 r.

292 l.

Vezeiyi Elemér

Gyermeknaptár. 38. ev.
1935. Szerk. Fodor
Árpád. Tenti rajzai val.
Bpest (1935). 64 l. 8 r.

Vezényi Elemér
Jestő

l.

Lambrecht H. O. 1920

18,184. l –

Vezényi Elemér

magyarországi folyami halak

Amos repr.

Magy Vereche

III. 400. l.

Kis légy kapó (madár) rajza fentitől

repr. u.o. 405. l.

állat ~~madár~~ kérek fentitől u.o. 407, 409, 410, 412, 413, 415, 416, 419, 420,

~~adb~~

Vezényi E.

Az Atilla c. szépirodalmi és művészeti havi folyóirat II. évfolyamának (1941.) címképe csunyán elvajzolva fentiről

Vezényi E

Nehány illusztrációja
a Művészvilág 1899
évfban

MAGY
IPARMŰV

AZ ORSZ. M. IPARMŰVÉSZET
ÉS
A MAGYAR IPARMŰVÉ
KÖZLÖN

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KI

SZERKESZTI

FITTLER K

Vezényi Elemér

Straub Ferenc: Vadász Zoltán: Az élet zsinórlem. Kath. népiskolák 3. oszt. számára. 9. kiadás. Budapest 1935. 8-r. Rézlen fenti rajzaival.

U. ar. A 4. oszt. számára. 9. kiadás. Budapest 1935. 8r. Rézlen fenti rajzaival.

LMÁN.

1900.

ST.

VÉSZETI TÁRSULAT.

Vezényi Elemér

Olvasókönyv rk. el. népis-
kolák 2. osztl. számára.
9. kiadás. Budapest 1935. 8 r.
Fenti rajzaival.

Olvasó- és tankönyv a kath.
osztatlan el. népiskolák 4. oszt.
számára. 8. kiadás. Budapest
1935 8 r. Részben fenti
rajzaival.

Olvasókönyv el. népisk. 3.
oszt. számára. 8. kiadás. Budapest
1935. 8 r. fenti rajzaival.

Olvasókönyv el. népisk. 4. oszt.
számára. 8. kiadás. Budapest 1935. fenti
rajzaival.

Vezényi Elemér, grafikus

Az Afrika-kutató könyvét az ő rajzai is díszítik.

Kertész Róbert: Kittenberger Kálmán: Kelet-Afrika vadonjaiban

Tz. t. 43. l

A Könyv,

[Könyvbarát], 1955. március

V/3.

Vezendy Zsigmond Simon

Jestő

Lásd

életrajzát

Lehoczky T. Bereg

megye monografiája

II K. 1641

Vezza, Maffeo da

l.

Magg Agria

267. l.

VEZZA, Maffeo da, lombardiai. 1552-től 55-ig Eger erődítésénél dolgozott. /A.N.B./

Maggiorotti, 437.

Veza, Maphaeus de építőmester MDK

1555 febr. 23. visszatartott járandóságát ki kell fizetni.
1552 óta dolgozik az egri várban , 1553 május óta Antonius Valtolinus vezetése alatt.

Kapossy János, Művészettörténeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből. I. XVI.század (Közzéteszi Bánrévi György)
Müv. Ért. 1956. V.Évf. 1. sz. 47-53.
50. o. 67. adat.

M.D.K.

Mathias /Maffeus/ de Veza

Olasz kőműves az ostrom alatt a várban marad.
6 olasz kőműves és 2 kőfaragó marad ott.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár építkezésein 1493 és 1596 között. I. kötet. 176. o.

Az Egri Múz. Évkönyve. I. Eger. 1963

ŐVETSÉG

zakmák Országos Egyesülete

. — Telefon: 86—4—85.

tályi Tagtárs Ur!

arátom!

cserkész csapatát, szövetségünk tekin-
viszonylatban is oly nagy fontossággal
tus hó folyamán megrendezendő világ
szerepeltetése költségekkel jár, amelyeket
yok között magára vállalni nem képes,
ll, hogy igénybe vegyük.
ra kérem szakosztályi Tagtárs urat, le-
nálásával, avagy a bemutatott gyüjtőíven
nozzánk juttatni.
rt ismételten köszönetet mondok vagyok

.....szakosztály

elnöke.

Veza Maffeus, de (De Menasio) Gergely
épitőmester

MAGYAR MŰVÉSZET

1926. 243.

Herzog József: Adatok a hazai épitészet XVI. századi történetéhez

1552 juniusában De Tirano Bertalan épitőmesterrel Eger (vár.) épitésére szerződik. Itt dolgoztak Eger 1552 szeptember havi ostromáig és az ostrom alatt is. A török elvonulása után — 1553 májmától kezdve Voltolinus Antal vezetése alatt — 1554 őszéig a vár helyreállitásán dolgoztak.

KISS ERNŐ

ORSZÁGOS N

BUDAPEST, VII., ER

KÖLTÖZKÖDÉSI CIKKEK OSZTÁLYA

Lakásváltoztatásakor az alant felsor
dési cikkeink között feltétlenül megt
tökéletes lakberendezéséhez
legolcsóbban áruházunkba

Modern előszoba-fogas, rézruddal vagy üveglappal

Pince-, padlásla

Veza, Maffeo

Bécsből. 1551-ben az egri
vár erődítésén dolgozik
mint segéd Giovanni
Maria mellett.

Pataki Vidor dr. Az
egri vár élete. Eger,
1934. 19. l.

Veysy Viktor

Érdekes, dekorativ rajzait és festményeit kiemeli Kun Imre: "Aquarellfestők és Pasztellfestők Kiállitása" c. kritikájában, mely a Nemzeti Szalonban rendezett tárlaton szereplő alkotásokról szól.
A beszámolót a Müvészet c. rovat közli.

A HÉT, Bp. 1921. ápr. lo.
XXXII. évf. lo. sz. 173-174. lap.

MDK

Veysy Viktor

Egy magyar festő a mai londoni életről. Az Est 1921. febr. 27. 4.l.

~~Aradi Közmüvelődési ház és múzeum~~

~~épitk. és ber. ügyei VII. 167~~

Veysy Viktor

grafikus

kb 100, többnyire angol lapok
vezére készült grafikai munká-
pát mutatta be a Operti Bris-
tol szálló hallyában 1921-ben.

Magyar Grafika

1921. 78. l.

több mics.

MDK

Veysy Victor

Kedvenceim, sz.rajz

Estélyre készen, " "

A vár urnője, " "

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal. 1921. ápr. 16 l.

MDK

Veysy Victor

Grand Dames,	sz.rajz
Denevér,	" "
Az én babám,	" "

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal. 1921. ápr. 16 l.

MDK

Veysy Victor

Sheherezade, sz.rajz

La Montabilla, " "

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal. 1921. ápr. 16 l.

T. 1938.

ölgy öltözete fejdisz, félselyem
s egy hosszú félig testhez simu-
állóé magas derekú uszályos ruha
ojtos gallérral. A háttér erdős

IVATKÉP.

árosilapokhoz 1868.
ztáv.
, Pest 1868.
ruha készitési terméből

Veydt Vilmos

Näheres konnte nicht fest-
gestellt werden.

Egy nüve leirva –

Hu Prmagyarom 465. l.

Veverka Edith

1919/20 - 1924/25 I.

Ferképzőmfoisk vk

145. l.

Veverka Edith
Virágok, vizf.

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 14 l.

Veverka Edith
Budai utca, vizf.

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 14 l.

Veverka Edith
Sárga virágok, vizf.

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 13 l.

Veverka Edith
Falusi utca, vizf.
Kökörcsin, "

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 13/1.

Veverka Edith
Sárga tök, vizf.

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 13 l.

Veverka Edith
Budai udvarm, vizf.

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 13 l.

Veverka Edith
Kosztümös leány, vizf.

O.M.Kir. Képzőműv. Főisk. kiáll. 1924. 13 l.

MDK

Veverka Edith

Virágok, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

14. 1.

NDK

Veverka Edith

Budai utca, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

14. 1.

MDK

Veverka Edith

Sárga virágok, vf.

Középp.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

13. l.

MDK

Veverka Edith

Falusi utca, vf.

Kökörcsin, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

13. 1.

MDK

Veverka Edith

Sárga tök, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Mus. 1924.

13. 1.

MDK

Veverka Edith

Kosztümös leány, vf.

Képsőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

13. 1.

MDK

Veverka Edith

Budai udvar, vf.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

13. 1.

Veverka Edith MDK

1921-ben ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Veverka Edith MDK

1923-ban ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

országi Izraeliták Orsz.Irodájának
Müemlékek Országos Bizottságához
ton megküldött beadványára az óbu-
kezőket van szerencsém jelenteni.
20-21 között épült Landherr András
i tervei szerint s a maga nemében
árosnak.
öbb helyen sulyosan megsérült, külö-

Viborugai rk. templom

Szepes vm.

Div Felsöm

378. l.

PAUL VAN VIANEN, éremmüvész

331.-RUDOLF/török elleni háború/.-E/.RVDOLPHVS II ROM IMP AVG REX HVNG BOE.--Mellkép sz.babérkoszorú,vért,fodros gallér,köpeny,Aranygy.r.--G/.ASTRVM FULGET CAES.Föl Földgömb felett kecske,fönn repülő ász,és csillag.-É.n.-ovális,ezüst,/12,2 gr./,vert.Vianen müve.21.old Kép. 57.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig. I. Ujkor. 1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy,kiadvanya. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

PAUL VAN VIANEN v.ALESSANDRO ABONDIO, éremművészek

328.-RUDOLF/török ellení háború/.-E/.RVDOLPHVS.II.-RO.I IM.REX.HV.BO.Mellkép sz.babérkoszorú,vért,fodros gallér Aranygy.r.--H/.FVLGET CAES ASTRVM Körben kecske,fenn sas,fölötte korona,előtte két ötágu csillag.-É.n.-öntvén 32 mm.ezüst/11,78 gr./.Alessandro Abondio vagy Paul van Vianen müve.-21.old. Fekete repr. 57.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

PAUL VAN VIANEN v.ALESSANDRO ABONDIO,éremművészek

328.-RUDOLF/török elleni háború/--E/.RVDOLPHVS II.RO.IM REX.HV.BO.Mellkép sz.babérkpszorú,vért,fodros gallér, Aranygy.r.--H/.FVLGET CAES ASTRVM.Körben kecske,fenn sas fölötte korona,előtte két ötágú csillag.--É.n.-öntvény ezüst/11.78 gr./-Alessandro Abondio vagy Paul van Vianen müve.- 21.old. Kép. 57.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Újkor.1526-1637.

A Magy.Éremgyujtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz. Bp. 1973

PAUL VAN VIANEN, éremművész

331.-RUDOLF/török elleni háború/-E/.RVDOLPHUS II ROM IMP AVG REX HVNG BOE.Mellkép sz.babérkoszorú,vért,fodros gallér,köpeny,Aranygy.r.--H/.ASTRVM-FVLGET-CAES.Földgömb felett kecske,fönn repülő sas és csillag.--É.n.ovális,33+41 mm.ezüst/12,2 gr./,vert.Vianen müve.-21.old Fekete repr. 57.old

HUSZÁR LAJOS:A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Ujkor.1526-1637.

A Magy.Éremgyüjtők Egy.kiadása. 5.csoport, 10.sz.
Bp. 1973

Cpm Hh. 11. pontra 25 kurzív végig

let előtt térdel, feleségé és három leánya társa-
ságában ~~[illegible]~~ ábrázolja. „Kegyes és szomorú
feleségé" Ormosdi Székely Magdolna állíttatta
az akkor új renesszánsz stílusában.

(69.) ~~Simon~~

Buchholtz Simon bártfai szenátor és családja
egy 1630-ban készült képen a bártfai: Szent E-
gyed-templomban. A jómódú felvidéki pol-
gár magyar ruhában, feleségé Németalföld-
ről származó nyakdísszel és csúcsos süvej-
ben térdel

Vianen, Paulus von

Magyar Művészet

1937. 191. l.

Üveg Karperec VIII. 190.

Vianen

U. 4233. 49.l

Vianen J. V. rézmetsző.

A következő magyar tárgyú rézmetszetei ösmeretesek:

1.) Ó Buda látkepe
2.) Esztergom.
3.) Buda és Pest.
4.) Budavára.
5.) Visegrádvára.
6.) Győr.
7.) Komárom.

Mindezek megjelentek:

Tollii Jacobi. Epistolae itinerariae Amstelaedami. M.D.CC. czímű műben

NB Rövid életrajza Naplertől kiirandó.

KESZÜLT A V
TERVEZTE ÉS

A Mag

Vianen, Jan van

l.

Biografie

38, 75, 218. K 12.

CENTR

Vianen, Jan van

l.

Kel Bpgrafabr

38, 75, 218-11

Vianen, J./an/ v./an/.

Rézkarc: Bvda Vetus....

Sign: J.V. Vianen f.

óbuda romjai É-ról.

38.o. 75. [illegible] szám.

/dr.Kelényi B.[illegible]/: Buda és Pest grafikai ábrázolásai a visszafoglalás korában.1683-1718. 88.o. ábrás.mell. Bp. 1937.

Vianen, Jan van
amszterdami rajzoló és rézmetsző MDK
főleg könyvillusztrátor. 17.o.

Rézkarc: "Buda qua Danubium ////////// prospicit."
Buda és Pest láképe É-ról.

sign: J.v. Vianen f.

32.o. 38. szám.

/dr. Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. Bp. 1937.

MDK

Viamem, Jan van rézmetsző művész, amsterdami

Tollius Jakab: Epistolae Itinerariae c. Amsterdamban, 1714-ben kiadott könyvének illusztrációjáról megjelent munkája györt áb-rázolja a XVII. sz. végém. (repr.)

Borbíró-Valló: györ, Bp. 1956. 126 l. 65. l.

Vianen, Jan v. MDK

Hézkarc: Buda qua [illegible]ros prospicit
Buda látképe Ny-ról.

70.o. 218. szám .

/dr.Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 86 o. és 16 repr.
Bp. 1937. 1683-1718.

M.D.K.

Vianen, Jan van, amszterdami rajzoló és rézmetsző (1660-1726)

Jacobus Tollius utleirásában, megjelent 1700. Amsterdamban, több lapon ábrázolta Buda ci Pest látképét, Dilich és Merian munkáinak átdolgozásával.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 57-58, 107. ~~old.~~ 162. old.

iten Schriften veröffentlichen wir in chronologischer Rei-
raten Bänden die in ungarischer und die in deutscher
enen Texte. Für die Zweisprachigkeit können mehrere
werden: Die Textveröffentlichungen sind als Quellen-
nt, also bringen wir jede Schrift in Originalform, in der
e der Autor geschrieben und publiziert hat. Kállai formu-
prachen selbst und ließ seine Artikel nie von anderen
iegeln sowohl die ungarischen als auch die deutschen
nen Stil und eigenen Wortgebrauch wieder. Die Übersetn in die andere Sprache wäre außerdem unbegründet,
ungarischen und deutschen Artikeln oft eine enge Ver-
Wenn sie auch nicht als Spiegelübersetzungen betrachen, aber Parallelen, manchmal wortwörtliche Überein-

VIA, Francisco vérmetrió

1688

Szalai - Szabó 1999. 97-98. No. 24.

Franciscus Via

Készített rézkarcot Eger látképéről. 61 x 101 mm.
Megjelent 1688-ban.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei I. kötet. Magyarország műemléki topográfiája VIII. kötet. Budapest, 1972.

471

Via Franciscus

barceloniai rézmetsző MDK

"NOVIGRADO"..."Via f. en Bar."
Nógrád látképe.

Megjelent: Bizozeri S.: Ungaria restaurada...
Barcelona 1688. 113. l. előtt.

Genthon:Nógrád. 1954.

306.o.

Christophorus Vham

munkálkodásáról semmi említés nem maradt fenn, de feltételezhető, hogy a nyomda betűanyagát kiegészítve, rendbe hozta, s ezen kívül a cirill betűanyag gyarapításán is dolgozott /1641-ben kikerült a nyomdából /Gyulafehérvár/ az első román nyelvű nyomtatvány./

Adattár XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez. I. Polgári irodalmi és kulturális törekvések a század első felében. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1965, 627 l.

522.l.

1.

Christophorus Vham

1638-ban horatta Rákóczi fejedelem.
Betűmetnő. (Adat: a kolozsvári sáfárkönyv
bejegyzéséből, 1638. július 18. „ezkezek
sahessal Deszeol Christophorus Vham.
harmad magavol Vrunk betv
meczczője".)

Adattár XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez. I. Polgári irodalmi és kulturális törekvések a század első felében. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1965, 627 l.

522. 1.

Vezsényi László

MDK

~~Vezsényi/László/~~

Vázsonykő /Nagyvázsony/ véra épitője.
1384-ben kap engedély Mária királynőtől véra épitésére.

69.o.
Valószinüleg ő épitette a Zádorvári várat is.

76.o.

Entz Géza - Gerő László: A Balaton környék műemlékei. Bp. 1958.

Vezsenyi ref. templom

(Jásznagykun Szolnok om)

l.

Chobotvác 338. l.

GEORG VEZOVCZKY, ötvös

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ l./ IV. eötvös. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

VEZILL Kristóf festőantala

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.
232. Pag.
1745

8.

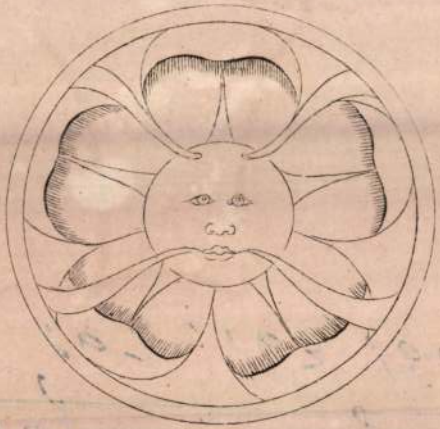

9.

5.

Vezérszállás (Pudpolóc)

Bereg m.

Gör. kath. templom

l.

Lebereglelkészségek

162, 163, 164 l.

Károly Vezérffy

szobrászművész (keramikus, kisplasztika)
Budapesti Történeti Múzeum, Régészeti Osztály.
Bp. V. Egyetem u. 16.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. II. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1005-1861 l., ill. 1813. l.

Vezér István

ezüstműves

Bp. VIII. Szentkirályi

u. 22

Nemesfém 1941

129. L

Verér Erzsébet, irodalomtörténész.

A kecskeméti Tárás-teremben, a Lesznai Anna kiállítás alatt, április 16-án Verér Erzsébet irodalomtörténész – Ady-kutató – fog előadást tartani Lesznairól, az írónőről és a Vasárnapi Körről.

Kapcsoljuk a szolnoki stúdiót.

1984. III. 22. Petőfi 13.00 | Sz. Zné. |

Vezér Erzsébet, irodalomtörténész

Április 16-án Vezér Erzsébet előadást tart Lesznai Annáról, az írónőről és a Vasárnapi Körről.

V. T.: Lesznai Anna műhelye a Kecskeméti Galériában. Petőfi Népe, 1984. márc. 4.

Vezér Erzsébet

A Lesznai-Képeskönyv – Lesznai Anna írásai, képei és lúmzési – kötetről, annak költői világáról írt tanulmányt.

Magyar Hírek, 1978. okt. 7.

Vezér Emlékek

1.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1940. 57. l

M.D.K.

Vezér Emil

Gobelin tervek, szitalaprra dolgozott szines táskalapok fényképeit bemutatja a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1933. szept. 10-16.
XXIII. évf. 38. sz. belső cimlap.

Vörös Csaba, PMMF munkatársa.

A pécsi ókeresztény mauzóleum helyreállítása, védelme. Építész:
dr. Bachman Károly.

Építészeti, műemléki kutatás-tervezés:
dr. Bachman Károly (Bölcske Mihály Műszaki Főiskola)
Vörös Csaba, Siptár Gábor, Tanka György
(PMMF munkatársak).

Magyar Építőművészet, 1987., 6., 12-old.

A.I.Vicsugnyanyin

Kisfaluđi Strobl Zsigmond
-ot 3 tagu szovjet küldöttség látogatja meg.

Esti Hirlap 273 sz. 1958. nov. 2o 2 old.

MDK

Vicsk Ferencne,

perzsája ip.müv. munka.

Magyar mártirok emlékei között.
A volt magyar felvidéki politikai foglyok kiállítása
Baross Szövetség Székházában. 1939. dec. 3.

Vicsics Margit
Cigányleány, szén

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 15 l.

Vicsics Margit
festő
VIII. Rökk Szilárd u.
25

MKSz 1947

Vicsics Margit MDK

Dunai táj, temp.

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Vicsics Margit

MDK

Dunai táj, temp.

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

MDK

Vicsics Margit

Cigányleány, szén

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

15. 1.

47.231/1944
III.szám.

Fenti számu
hogy a rugonfalvi ref. te
évi költségvetés megtakar
engedélyezem.

A kiszáritás
munkálatokra nézve javasl

Budapest, 19

Vicseff Vladimír

festő

Ferképzőmfoiskávk

1939-41. 150. l

~~110~~

A nyugtán az á
ványfák átvételét és
Fővényprusztára szál
sat szivesnedjék Sz
Istvánnal igazoltat

Vicseff Vladimir
festő

l.

Ferk. pzomfoisk. vk

1939-41. 143. l.

Vicseff Vladimir

I. éves hallg.

Képzőm. Fönk Évk

1936/37. 72 l.

Ferkèpzomfoiskèvk

Vicseff Vladimir

1938/39. II. éves

fest. szak, rendes hallg.

I - II. félév

Ferkápzomfoiskévk 1937/39

155. l.

Vicsai templom

(elpusztult)

Egy faragott kövé
a szamosújlaki ref.
templomban.

Debreczeni László 1932
71–73. l.

Viczmándy Tamás főmérnök

Arcképét bemutatja a lap.
Repr.
Cholnoky Viktor: "AZ Erzsébet-híd" cimmel ir a hidépitő mérnökökről és a hidépitésről.

A HÉT, Bp. 1903. okt. 11. XIV. évf. 41. sz. 669-670. lap. 666-667. lap.

NDK

Viczmándy Tamás, ép.

az Erzsébethid épitöje harmadmagéval.

Chelmcky Viktor: Az Erzsébet-hid.
A Hét. 1903. II.félév. 669-70.l.

Jarambissalló

XXXIX

Viczmándi Ötvös Lőrinc

Debrecen 1620 k

l.

Zoltötv Debr. 17. l.

VICZINA Julia

E.Nagy Lajos: Tatabányai képző- és iparművészek kollektiv tárlata. Ez van. Uj Forrás, XX. évf. 1.sz. 1988. 54.p.

Viczina Júlia porcelánokat mutatott be: a kis hollohazi edénykék gazdag formavilág megleléséről, és a szakma tökéletes ismeretéről tanúskodnak. Azt kéne már csak kitalálni, melyik tárgy mire való: egyeztetni az ízléses forma és a hasznos funkció két ágát, megteremteni a harmóniát.

Viczina Júlia, keramikusművész

Tatabányán élnek: Karkus István, festő-grafikusművész, feleségével, Viczina Júliával, keramikusművésszel. Nemrég kapták a tatabányai tanácstól ezt a családi házat, melyben kényelmesen elfér mind a két műhely.

Vaderna József: Karkus István műhelye.
Dolgozók Lapja, 1984. aug. 25.

VICZINA Júlia keramikus

Címek: Dömösi tárlat. A dömösi művelődési ház galériájában megnyílt Kovács István grafikusművész és Viczina Júlia keramikus kiállítása.

Népszabadság 1983. VII. 24.

Viczemath Frigges

aranyminvés Pest.

1837-ben mester
1860-as évek elején
még működott

Horváth Kentpéteri

257 l.

VICZEI János kőfaragó

Magyar kőfaragó kolozsvárt
a XVI. sz. második felében

Radocs Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 154.

húsvéti gyertyatartóján, melyeknek alakjai és stílusa az ókeresztény szarkofágok domborműveire emlékeztet.

A festészetben lassan áttörik a bizánci hagyományokat, ami római viszonylatban már nem az antikitást, hanem a megmerevedett keleti szellemet jelenti. Torriti antik motívumokat vesz fel a *S. Maria Maggiore* apszisában lévő mozaikjára (Jordán és Erosok ábrázolása). De Cavallini már az antik festői tradíciókhoz való visszatéréssel töri szét a merev bizánci béklyókat. Mozaikjainak és falképeinek ikonográfiai anyaga még bizánci, de attól teljesen idegen a tárgyak plasztikájának, a harmadik dimenziónak, a szín formaképző erejének alkalmazása. Cavallini az ókeresztény mozaikból indult ki, mely az antik festészet elveit őrizte, és azoknak a segítségével teremti meg új stílusát. Rómában a kör bezárult, Kelet szellemét az antik hagyományok erejével győzik le s teremtik meg az új művészet alapjait. Az új monumentális festői stílus éppenúgy az antik művészet közreműködé-

Vitézi János

kőfaragó

l.

Bíró Erdmann

83. l.

Viczei János

Kolozsvári kőfaragó

/XV. n./

Radics: Magyar építészettörténet

Műszaki Könyvkiadó 1971 158.

Viczei István

Kőfaragó II. Rákóczi György idején.

A magyarországi művt. tört. I. 242.
Corvina 1970.

MDK

Viczei András, kőfaragó

Kolozsvári mester a 17.sz.-ban.

A magyarországi müvészet története L.
Bpest, 1961. II. kiadás. 349.1.

Viczei András

Kolozsvári kőfaragó I. Rákóczi György ~~ur~~ uralkodása idején.

A magyarországi műv. tört. I. 242.
Corvina 1970

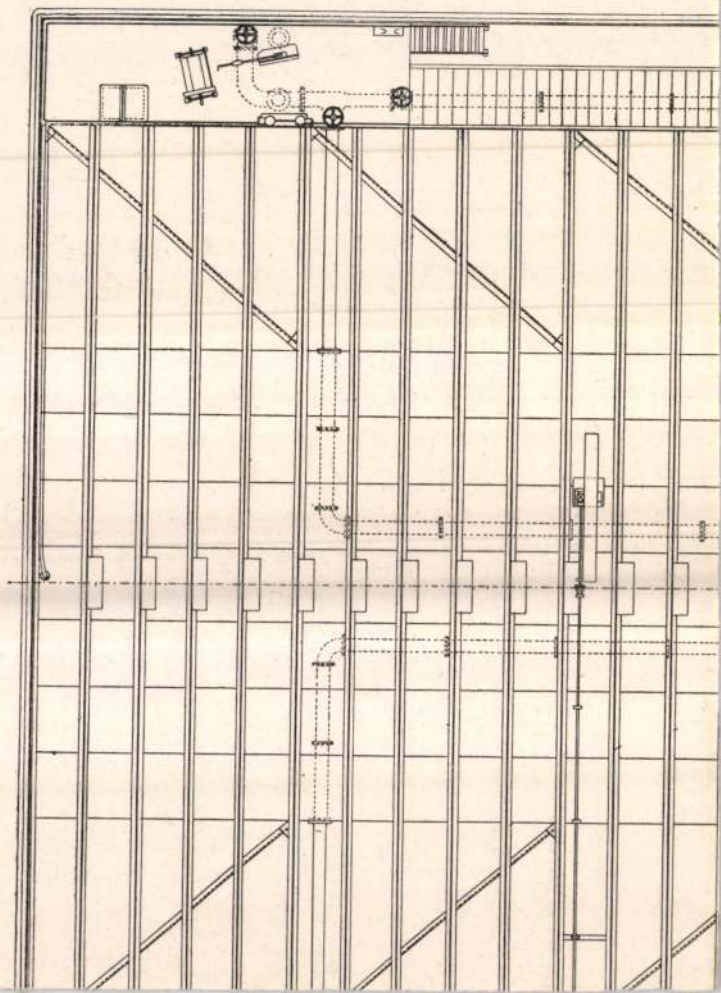

Viczei András

(könnüves (?)

Erdély XVI. sz.

erod

Balogh Kolozsvár

25. l.

76. kép. *Gaddi, Taddeo: Madonna szentekkel.*

Viczei András

nobrát

l.

Biró József:

Kolozsvári képes-
könyv. Bp. 1940.
14. l. Officina.

M.D.K.

VICZEI András kőműves?

kőparagó?

Kolozsvárt

XVII. Sz.

Gerő: Magyarországi várépítészet

Bp. 1955. 432. l

MDK

Vicrei András Tolozsvári törmüves

a 17. n-ban mütödött.

Balogh Jolán: A magyar renaissance
építészet 52. o.

Viczei András MDK

Kolozsvári Tó Jaragó mester

Bethlen Gábor és Rákóczi György idejében működott

Bíró József: Kolozsvár Tepekhen

Bp 1941 14.0

Viczei ref. templom

gotikus
alaprajza, faragott
köreszletek
278. l.

a templom távlati
képe különböző
nezetekbot és fara-
gott köreszletek
279. l.

tetőszerkezet, és harangláb
szerkezete 280. l.

Debreczeni L. 1928

Cinterem kapu, ha-
rangláb és templom
távlati képe.
281. l.

Viczei ref. templom

alaprajzi és magassági
pótmérések
Vakolaton talált kar-
colattöredékek.

Debreczeni László 1932
3-4. l.

Igényteln kis falusi
templom, gotikus.

Vicze Zsuzsa, jelmezkovező

Hettai Jenő: A 111-es c. regénye

tévéváltozatának a jelmezeit tervezte

– TV-notesz 2

Esti Hírlap, Bp. 1982 jan. 3.

Vicze Pál.

Telcs tanítványa. Shakespeare-érem.

említve.

Csengeryné Nagy Zsuzsa: Éremművészet és irodalom.
Jelenkor. 1964 8. szám. 767 lap.

MDK

Vicze László

Mihalik Gy. : A kaposvári kiállitás. Magyar Iparművészet 1905. 252.l.

ŐDÉS

éb jogviszony létesítéséhez

neti Kutató Csoport Bp. I., Úri u. 62., mint

VICZAY Károly gr.

1850

158. máj. 7. Az igazgató felszólítja gr Viczay Károly urat méltóztatnék múzeumunkat valamely fegyvertári tárgygyal megajándékozni.

Milvtört Ért. 1990 1/2 129.

M. D. K.

VICZAY Antal testő

1771 a grabováczi szerb kolostor
számára dolgozik

Garas XVIII. 74 258. l.

. die Benutzung der Gebäude, was ihre
labei ihr historischer und künstleri-
ıtigt werden.

---

ch ferner mit der Gesetzgebung be-
Denkmäler, die den verschiedenen Na-
von historischem, künstlerischem oder
sse sind.

die allgemeine Auffassung gebilligt,
eit das Recht der Allgemeinheit vor
u stellen sei.

it dieser Gesetzgebungen ergibt sich
s öffentliche Recht mit dem der pri-
g zu bringen.

ır angemessen gehalten, diese Gesetz-
meinen Richtlinien man einverstanden
n und der öffentlichen Meinung anzu-
ern, in die die privaten Besitzer zu-
einwilligen, Rechnung trägt, um so-
Widerstand zu stossen.

dass in jedem

Viczánik János

Kisplastikus

1904

Eimisk 1930

90.-

M.D.K.

Vicus Conrad (Veit Conrad)
könnüsesmester

A fertődi kastély helyreállításán dolgozott.
(A Soproni Állami Levéltár 1751-52-es,
megyei összeírásnál felvett adatok alapján.)

Katona Imre: A fertődi kastély kialakításának és helyreállításának
évei.
Művészet, 1962. október – 3 lap

Victorisz Mária MDK

festő

Szerepelt az 1934 aug 5-12 közt tartott Miskolci Hét keretében a Lévay József Közművelődési Egyesület 40 éves jubileuma alkalmából rendezett kiállításon.

Hajdu Béla: Borus idők - napsütések.

Északmagyarország 1964 jan. 26.

Victorisz

MDK

Miután Rejtő Sándor professzor 1896-ban majd 1899-ban felhívta a figyelmet az anyag.-vizsgálat fontosságára, hamarosan k váló képzet gárda foglalkozott e kérdésekkel: Bartel, Misgyáni, Reuss, Vér, Victorisz.

55.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX; és XX. századbeli magyar hídépítés története. Bp. 1960.

Victorisz Antal, festö és grafikus

is idözött Pozsonyban, de nem mint müvész, hanem mint jogász. Közben szorgalmasan gyakorolta a körajzot.

Ltab.IV. 33.1.

Victor, Rafael

Restaurator (festinety, rzobor).

~~Dp.~~ Szinnemi Múzeum. Bp. III.

Szentendrei út 193.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. II. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei AG. 1oo5-1861 l., ill.,

1813. 1.

VICTOR PÁLL, csapó

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számoka listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik.
263.old
/ 1,2./ V. csapo. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

NEMZETI MEGUJHÓDÁS EMLÉK

559.szám.
főisp.1924.

Nagyfeknitetü

Műemlékek ors

A m.kir.Belügyminister ur (

Victor Gábor

festő

Ferkpzomfoiskvk

1939-41, 149. l.

Victor Gábor

rajzolta az alábbi
könyv címlapját

Körmöczi László

A műnézési nevelés.
Bp. 1942

AZ ÓCSAI REFORMÁTUS EGYHÁZ

LELKÉSZI HIVATALA

92. szám. 194[illegible]4.

Méltóságos U[illegible]

Hivatkozással a Műemlékek Orsz[illegible] érkezett, 845/1943.sz.a. kelt utasitásr[illegible] kivánt anyagigénylést, hogy pártoló ja[illegible] talhoz továbbitani.

AZ Ó[illegible] REFORMÁT[illegible] LELKÉSZI[illegible]

Ajánlott !

Victor Gábor
festő

l.

Ferk pzomfoisk vk
1939-41. 142. l.

ján töröltük és a nevezett

tott eljárást egyidejüleg

Buda

C

SÉ

Vico Enea
verm.

l.

Budavinřaf. 1936

19. l.
20 l. E. V
1542

KRISZTUS,
ülő és áldást osztó. Keresztről.
Német munka, XV. század.
Trébelt aranyozott réz, mag. 15 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.

EREKLYETARTÓ,
úrmutató alakú, reneszánsz díszű talppal és gót fiálés felső résszel.
Magyar, XVI. század eleje.
Aranyozott ezüst, mag. 12 cm.
Egyházműv. kiáll. 1930., 332. szám.

DÍSZPOHÁR,
cimerrel, 1626-os évszámmal és későbbi felirattal: KOLYI ECCLESIAE EZ A POHÁR.
Magyar munka, 1520 körül.
Részben aranyozott ezüst, mag. 12·8 cm.

ÚRMUTATÓ,
felső része hengeres üveg, zománcos dísszel, vésett talpán két zománcos püspöki címer. Tornya hiányzik.
Olasz munka, XVI. század.
Aranyozott réz, mag. 26·5 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Egyházi műrégiségeink az 1885. évi budapesti országos kiállításon. Egyházművészeti Lap, VI., 1885., 291—292. l.

KÖRMENETI KERESZT,
előoldalán középütt nielloban Sz András mellképe, szárvégeken négy kámeó, hátoldalán dom-

Vico, Enea

Buda és Pest ostroma
1542-ben, fenti vezérrel
A tájkép hasalás,
tehát nem helyszíni
felvétel után készült

repr.

Maggiorotti-Banfi
Buda-Pest

48. l. után:

lágositást adok Kassai István szobrá-
1465-ben vagyunk, pályája felelőjén
művész. Elsősorban az tünik fel, hogy
etben és a diszitésekben tiszta góti-
erben és szellemben gondolkodik. Ha a
építészete és építészeti szelleme a
ly légkörébe tartozna is, egész bizonyos,
rászat nem oda tartozik. Ő az első olyan
a magyar plasztikában, aki szakit a gó-
mellett mint építész gótikus marad.
ivészi sajátossága az alakoknak a tömbsze-
nyugodt, töredezetlen ráncképzés, a kike-
sommásan megmintázott arcok, bizonyos
nalritmika, amely különbözik a gótika
ritmusától és még inkább a töredezett

Vico, Enea

1523? – 1576

ind

Maggiorotti – Banfi

Buda-Pest

58 l.

s E l n ö k s é g n e k

mély tisztelettel

Dolszszárik János

c.püspök, rk.követ és meghatalmazott
miniszter, elnök

gos Bizottsága

s é g é n e k

Budapest

Vico, Enea

1542. évi rézmetszete Budáról

Emlitve:

Seenger Ervin:

A mai Várkert-rakpart szabályozása

1800 körül.

Budapest Régiségei.

1950. 575. l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Enea Vico

1542. a Budai metnete

Zsolnay László: Ünnep és hétköznap a középkori B
Budán Bp. 1969.

164.o.

INDICE GENERALE

Concorso del Ritratto - Padiglione sulla Montagnola . . . Pag. 191
Padiglione delle Arti Decorative « Venezia » . . . . . » 217
Regolamento per la Sezione d'Arte Decorativa della XXII Esposizione Biennale . . . . . » 219
Padiglioni stranieri . . . . . » 227
Padiglione del Belgio . . . . . » 228
Padiglione del Protettorato di Boemia e Moravia . . . . . » 239
Padiglione della Germania . . . . . » 245
Padiglione della Grecia . . . . . » 254
Padiglione della Jugoslavia . . . . . » 262
Padiglione dell'Olanda . . . . . » 268
Padiglione della Romania . . . . . » 276
Padiglione della Spagna . . . . . » 281
Padiglione degli Stati Uniti . . . . . » 295
Padiglione della Svizzera . . . . . » 328
Padiglione dell' Ungheria . . . . . » 334
Indice alfabetico degli artisti . . . . . » 353
Indice delle illustrazioni . . . . . » 379

Enea Vico

verm.

l.

Arch. Est. 1913

421. l.

század.

211. kép. *Jézus Jákob kútjánál. Fontainebleau, XVI. század.*

Ø Vico, Enea

rerum.

laid

Vico, Enea

Laid Thieme-
Becker hova
tessi?

M.D.K.

Vico, Enea (1523-1567)
párnai rézmetsző

Buda 1542-os ostromát ábrázoló lapján is 1542. évszám olvasható. Rézmetszet: 29 x 40.5 cm.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/
Bp. 1963. 171. old. V. t.

Vico, Enea

rajzát (A Duna-zárólánc, 1542) közli:

Zolnay László: Másfél zavaros évtized Buda életében /1526-1541/.
Budapest, 1971. 3.sz. 39-41. l.

.egrégibb szobrászának az önarcképe,
. kapu dombormüveit faragta.
)mer kápolnában van ez a fejminta.
/ kőfaragónak a feje, amelyben mutat-
5 a sapkának az alkalmazását is. A
na az 1466-70 közötti időben épült,
i István volt az épitésvezető. Itt is
ogy ő épitette, vagy tervezte. Minthogy
volt, a bártfai szentségház szobrász-
osan az ő müve. Keresni kell, hogy
polnáknak a plasztikai diszitése milyen
áll Kassai István szobrászati alkotá-
ből a kőfaragó mellszobrokból /bár
or átfaragták/ kivehető az arcnak a for
egyes arcrészekből, a haj és szakáll

Vico, Enea

Kivaló ferrarai rajzolóci
vermetrgi
1523? – 1576

Buda látkepe 1542-
ból.
Repr.
Maggiorotti – Banfi Buda-
Pest – 1

a 48. l. u. és 58. l.
emlitve

SZEMERE GÁSPÁR

TELEFON
A.817-02
A.804-72

BUDAPEST, IV., DEÁK FERENC-UTCA-13 sz.

Stern Miksa, papi árugyár Fp. VII., Dohány-u. 61 Uel, 44-0-60

Vico, Enea

Laid

Kremvégi Bp 11 l.

Enea Vico

1542

laid

Mur. ei Kompt. ist

1913. 249. l.
250

Vico, Enea

Vico, Enea, (Buda és Pest ostromát ábrázoló) rézkarcza 1542-ből

(VII. 249, 250, 251-l.

Múzeumi és Könyvtári Értesítő)

A megboldogult holtteste a folyó hó 22-é
kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudomán
a római katolikus egyház szertartása szerint
karcsára szállíttatván, az ottani családi sírboltb

Az engesztelő szent-miseáldozat a foly
Budapesten a pasaréti Ferenc-rendi plébánia

Budapest, 1940. május hó 20-án.

Emlékét mindig kegye

Vico, Enea

Buda lathepe 1542

Krenner cikkeinek ism.

Szaradok

1914. 234. l.

a sólymot az álmadár felé dobta, an
után kellett lovával nyargalnia,
elvegye a másiktól az álmadara
madárnak való étellel meg kelle
A mikor kilovagoltak sólymász
más madárral tettek próbát,
vigyázni arra, hogy a sólyom
nem volt szabad kelletlenül is p
Sólymászatra legjobb idő volt
naplemente előtt, a mikor lan
nem fújt. Tél idején a sólyom
soványnak nem volt szabad le
nem nagyon meleg helyen kell

A keleti nomádoknál
módja volt a vadfogásnak a
vadászat. A magyar őshaza szon
ben találtak egy Szasszanidak
barbáros kivitelű ezüst csészét,
van s nem lóháton, mint a ho

[1] Dombrowski E. Altdeutsc
XXX. l. A Magyar Lászlótól vett idé

ongol földön az Orkhon folyó
ök nemzetségei törzsjelvényként
e volt a túrul vagy toghrul,
ast választottak nemzetségük jel-
vezér idejéig a magyarság is a
ol. Miként honfoglaláskori sírok-
en a vadászsólyom volt a halott

; — subbuteo), karvalyt (kirgaj,
nem a sast (börkűt, berkut; —

ák, hattyúkra vadásztak. A régi
o gyrfalco, gyrfalco Islandicus)
t fehér, részint kékes szinű és
udvarokkal való összeköttetésnél
zért tudták olyan jól krónikáink,
az útját az Ural vidékével való
zad elején élt Herberstein Zs.,
nagy divatban volt a «kretzet»,
ás szárnyasokra vadásztak vele.
ilván a népvándorlás folyamán,
nnen a többi germán udvarnál

Vico, Enea

l.

Uxa . 122. l.

Vico, Enea

rézm. *1523–26 körül
+ 1576.

Buda látképe

rézm.

repr.

Széchy I.

28. l. után

IRODALOM

JEGYZET

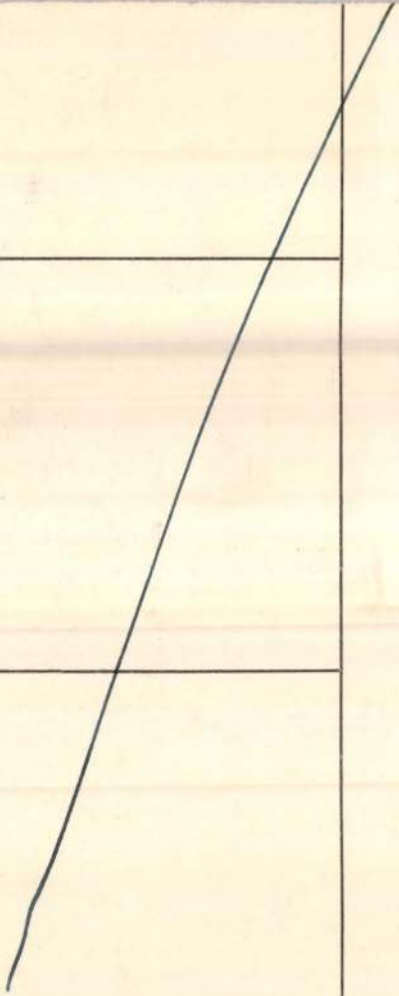

Fényk. ltsz: B. 405.

Vico Enea

1542

l.

Mur és Rut-Ert

1913. 249. l.

257. l.

többször

HELYSÉG

Eperjes.

VÁRMEGYE

Sáros.

SZAKCSOPORT

Templomb

KOR

XVI.s

ŐRZÉSI HELYISÉG

Szent Miklós templom.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Keresztelő kut.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JE

Vörös márvány.

FÉNYKÉP, RAJZ

Vico, Enea

olasz rézm.

Kremneinetmet

135. l. 136. l.

Vico, Enea

verin

l.

Szilágyi: Magy. neuszet
tört. V. k. 658. l.

Vico, Enea /1542/

budai látképe a jó távlat ellenére is topografiailag teljesen megbizhatatlan.

11.o.

Ugyanez áll ~~Giacomo~~ Giacomo Franco és Vico karca után készült Doglioni munkájában/L'Ungheria spiegata 1595/ megjelent metszetről is.

12.o.

/dr. Kelényi B.Ottó/:Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában.1683-1718. 86. és XVI.o. Bp.1937.

Vicky [?], karikaturista

„A világ egyik legismertebb, magyar származású politikai karikaturistája. Szerdán (febr. 23-án ?) 53 éves korában Londonban rázatlanul elhúnyt."

— : Hír

10

NÉPSZABADSÁG Dn. 1966. febr. 24.

VICKY angol ujság-rajzoló M.D.K.

/ ~~Rohonyi Károly~~ /

A "Who's Who in Graphic Art" C svájci kiadványban sz
repló magyar származásu grafikus

Fl:rián László: Korunk Grafikusai ,egy könyvben

Magyar N emzet 1962. október 31. 4.1.

M.D.K.

Vicky

magyar származásu angliai karik turás-

ta.

Emlékezetére estélyt rendeznek a Covent Gardenb

ben

Napló

Magyar Nemzet 1966. junius 19. 10. 1.

Zwornik.

Az előtért szelő Drina
térrajzát szemléljük, melyet
Felirata a lebegő mondatszal

ZWORN

Rm., mér. a vk.

140-95.

Vichor György

ötvös

1798 Korpona

Jelentés csak 1805-ben.

Kapnagyarországi ötvösök 47 l.

MDK

Vichi F.: Nevető kisleány.Alabástrom

Babérkoszorus nő. mümárvány

Árverési Közlöny 194o.dec.7.rk.sz.96.aukció

MJK

Vicenzo de Ragusa, kőfaragó

Az olasz mester Héthárson dolgozott 1513-ban.

A magyarországi művészet története I. 305.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

Építészet.Egyházi.

Szárnyasoltár a Nagydisznódi templomban.1525-böl. Vicentius mester.

Erdély.

Arch.Sieb.1913.39.köt.613.l.

2

Vicenti Antonio

Gyönyörű habos jávorfa testét csont-
berakások és rozetta tenzik díszessé.

Gábry György: Régi hangszerek, Bu-
dapest, 1969.

181

Vicenti Antonio

Verona-i hangszerkészítő mester 1696-ban készítette mandora "vagy" mandola "művét". Kettős hurozású, 12 hurral.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

181

Vicenti Antonio

műve: 19. sz. reprodukció „Mondoka"

vagy „Mondóka" hangszer. Magyar Nem-

zeti Múzeum.

Gábry György: Régi hangszerek, Buda-

pest, 1969.

Vicenth, páncélkészítő

1451-ben páncélt és gallérvédőt készít, melyet Pozsony városa Hunyadi Jánosnak küld ajándékba; 1454-ben eladósodott helyzetéből a város váltja ki a zsidóktól 24 frt-ért, s érért összes vagyonát elzálogosítja.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp. é.n. 55. old.

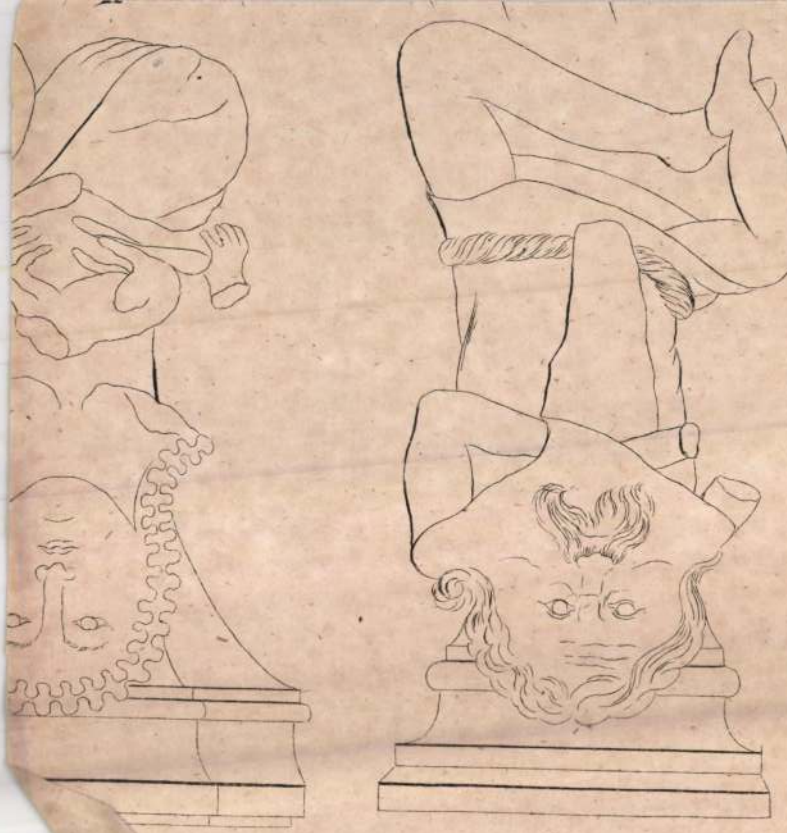

Vicenth pancékáritó

Pozsony

l.

Hoffmann Pozsony

12. l.

14. l

MDK

Vicencius mester, festő

Együtt festette a művész a vizaknai falfestményeket az városi tisztviselőkkel, Gergely diák és Makrai Márton számtartókkal.

A magyarországi művészet története I.
Bpest, 1961. II. kiadás. 307.1.

VICELLI Ignác olasz származásu egri üveges.
A kömlői templomban 1782-ben 11 db ablakrácsot készit.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Vica Simon

olasz kőműves 1603-ban nyert polgárjogot Győrben.

Jenei Ferenc:

A régi Győr magyarsága.

Győri Szemle

1940. 188. l.

M.D.K.

Vezér Emil

"A himzés lélektana" c. kézimunka-beszámoló illusztrálására készitett gobelin-táska tervet.
Fényképfelv. a táskáról.

Szinházi Élet. Bp. 1933. febr. 19-25. XXIII. évf. 9. sz. 81. lap.

Vicei Péter

XVII. századi kolozsvári „lapidá". Feltehetően résztvett a szilágysomlyói vár onszti-kás kapujának munkájában, valamint az egeresi, ebesfalvi, marosújvári és radnóti kastélyok renesszánsz részein, vagy akár a gyulafehérvári, tordai, dévai építkezésekben.

Murádin Jenő: A ren. eszánsz építészet kolozsvári emlékei. Korunk, kolozsvár 1965. X. 1441.

Vezér Dezső, amatőr festő

Nagyatádon a művelődési házban amatőr képzőmű-vesznek az elmúlt három évben készített munkáiból nyílt kiállítás, melyen szerepel Vezér Dezső „Balatoni táj" c. lenyűgöző színhatású munkája. (említve).

Nagy Jenő: Dél-somogyi amatőrök.
Somogyi Néplap, 1984. febr. 24.

Vida Árpád

Marosvásárhelyen magángyűjtők nagyszerű képeket őriznek a mesterről.

A Hét, 1973. jan. 19. 4. évf. 3 sz. 9 p.

MDK

Vida Árpád

Olgyai Viktor tanitványa volt

Vida Árpád festő és grafikus. E. G. II. 589.l.

Vida Árpád, festő

A gyergyói Elekes-képtárban a századfordulo magyar művészetét képviseli a korán elhúnyt művész egy szénrajza. (emlitve)

M. Kiss Pál: A gyergyószentmiklósi Elekes-képtár.

Forrás, 1976, 12. 88. old.

Vida Árpád -2./

A további résztvevők a Nemzeti Szalon Grafikai kiállitásán:
Pálla Jenő: a tárlat legsikerültebb darabjai közé tartoznak szép vizfestményei.
Aiglon: a kritika szerint régebbi munkáiban több volt a közvetlen frisseség, mint mostani "ópiumálmaiban.
Tichy Gyula: munkái egyhanguak, visszaemlékezések régebbi müveire.
Lénárd Róbert: Kiemelkedően szép részkarcokkal szerepel.
Lakatos Arthur: pasztelljei erős tehetséget mutatnak. Jaschik Álmos: tulzsufolt rajzait kifogásolja, de érdekes egyéniségnek tartja.
Vida Árpád: akvarelljei kiválóan szépek.
ÉLET, Bp. 1911. január-junius, III.évf.I.kötet 386. lap.

Vida Árpád

Finom, értékes, eredeti alkotásokat produkált -a Nemzeti Szalonban rendezett Grafikai kiállitáson: Pogány Villy, Vadász Miklós, Kara-Kron Jenő, Olgyai Viktor, Undi Mariska, Körösfői Kriesch Aladár, Nagy Sándor.
A "Képek" c. rovatban közölt sign. nélküli kritika a továbbiakban kiemeli Tipary Dezső stilusos linoleumait és Kövér Gyula szines fametszeteit.
Emlitésre méltóaknak tartja még Major Jenő és Kővári munkáit.
A -2./ sz. cédulán következnek azok a müvészek, akiknek munkáit külön méltatja a kritika. ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III.év I. kötet 386. lap.

Vida Árpád

Akvarelljei megkapóan tartalmasak és izgatóan festőiek,- Gerő Ödön kritikája szerint, amelyet "A Téli Tárlat képei" cimmel a Műcsarnokban rendezett kiállitásról ir, ahol most a MIÉNK és a Szövetség tagjai ujra együtt állitják ki müveiket. Korábban szét váltak különböző nézeteltérések miatt, a kiállitást megelőzően mindkét fél tagjai engedtek álláspontjukból, igy jött létre az eredmény.

A HÉT, Bp. 1910. nov. 20.
XXI. évf. 47. sz. 758-759. l-p.

MDK

Vida Árpád festőm.

Farkas Z: Téli kiáll. a Műcs.-ban. Vas. Ujs. 191o. 47.sz. nov. 2o. 966. l.

Vida Árpád MDK

Tanulmány, monotipia

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Vida Árpád MDK

Öreg asszony könyve, akvarell

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Vida Árpád MDK

Arckép, akvarell

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek, és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Vida Árpád MDK

tükör előtt, vizf.

Mücsarnok 1910. Vándorkiállitás

Vida Árpád MDK

Plakát, vizf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Vida Árpád MDK

Plakát, vizf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Vida Árpád MDK

Arcképtanulmány, olf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Vida Árpád MDK

Pihenés, monotipia

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

MDK

Vida Árpád

Székelyföldi Művészeti Év Müsora. Bp. 1943. 13.l.

MDK

Vida Árpád

A verandán, of.

A kertben, of.

Piroska a kertben, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 48.l.

MDK

Vida Árpád

Sörözö férfi, vf.

Virágok a parkban, vf.

Nyugvó nő, of.

Ernst Muzeum aukciói XXX. 59.1.

MDK

Vida Árpád

Hendrickje Stoffels képmása /Rembrandt után/, of.

Önarckép

Ernst Muzeum aukciói XXX. 59.l.

MDK

Vida Árpád

Biró Béla dr.: Sikó Miklós élete és művészete 1818-1900. Kolozsvár, 1944.

MDK

Vida Árpád, festőm.

895. Piroska virággal.. Olf.

Műcsarnok. 1911/12. Téli kiáll. Kat. 89.l.

Vida Árpád MDK

Nagy Terus szinművésznő arcképe, olf.

Műcsarnok 1912. Tavaszi kiállitás

Vida Árpád

MDK

Au-Luxembourg, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Vida Árpád MDK

Au café Lila, vizf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Vida Árpád MDK

Velencei részlet, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Vida Árpád MDK

Arcképtanulmány, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Vida Árpád

MDK

Zongorázó alak, aqu.

Sárgaruhás nő, aqu.

Műcsarnok 1912.Hegedüs L.Tull 0.Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Vida Árpád MDK

Au bar du Pantheon, akvarell

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell-és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállításai

Vida Árpád MDK

Dobi Ferenc szinhangulatban, akvarell

Mücsarnok 1912 Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfe tők és grafikai egyesület kiállitásai

Vida Árpád MDK

Jelenés után, akvarell

Műcsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell
és pasztellfestők és grafikusok egyesülete
kiállításai

Vida Árpád MDK

Lugasban, akvarell

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Vida Árpád MDK

A Gulyásék kertje, akvarell

Anka, akvarell

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Vida Árpád MDK

Virágok között, akvarell

Műcsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Vida Árpád MDK

Nagymama és unokája, akvarell

Micsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Vida Árpád MDK

Gyöngysorok, akvarell

Mücsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai.

MDK

Vida Árpád

Művészet 1915. évf. 165.l.

645

Stein, Adam

Agyi mellett álló katonák.

Rk.

K. 3.

16 x 11 g mm.

Vida Árpád

MAPFE. Találat 1911.
állami I. vízfestm. díj.

Vida Árpád

festő

irod. marostordai szárnazású.

Csiki Lapok 1912. 52. sz.

cultivé.

U. 17.

Vida Árpád

festő

Szód

Pesti Hirlap

1917. okt. 10. (Halálozás.)

Nem ekkor halt meg, ekkor hegyezték el a főváros által adományozott díszsírhelyre.

u. 2191

$s = 0{\cdot}55\ m.$

$1cm^2 = 4$ lyuk.

$o\,k = \cancel{x}$

$o\,t = \cancel{x}$

$o\,t = r \times r \times \pi$

$0{\cdot}55 \times 0{\cdot}55 \times 3{\cdot}14$

275

275

$0{\cdot}3025 \times 3{\cdot}14$

9075

12100

$94{\cdot}9850$

$o\,t = 94{\cdot}9850 \times 4$

$37994{\cdot}\cancel{00}$

$3{\cdot}14 \times 1{\cdot}1$

314

3454

37994 lyuk van a tentöben

$o\,k. = r \times 2 \times \pi$

$o\,k = 0{\cdot}55 \times 2 \times 3{\cdot}14 = 3{\cdot}46\,m.$

Vida Árpád

Tanulmány, nőfej,
Kőrajza, repr.
Művészet 1910. 428. l.

ÉVENKINT
30 PENGŐ
ELŐFIZETÉSI DÍJÉRT A
„KÖNYVBARÁTOK NAGY KÖNYVEI“ NÉGY KÖT
ÉS A
„KÖNYVBARÁTOK KIS KÖNYVEI“ NÉGY KÖTI

20 PENGŐ
ELŐFIZETÉSI DÍJÉRT A

Vida Árpád

továbbképző rajztanár.
Képzőművészeti Társulat
1910/11 évi téli tárlatán
aquarell díj. 1600 Koro-
nái állami ösztöndíj.

Évkönyve, Képzőművé-
szeti Főiskola 1910-11.
40. l.

Vida Árpád

1903/4 – 1909/10

Ferképzőmfoiskávk

146. l.

er Vilmos

ijteményi

ácsmak-

nár, az

t a Bizott-

lta az ez

tván elő-

ntosabb

ztük a

zsámbéki

unkálato-

gzett

ág a mult

ba. A folyó

ság behatóan

rmester

ánia templom

Vida Árpád

Vida Árpád. Irta Gulyás Károly. Budapesti Hirlap. március 2.

1915

(Művészet 1915, 286.l.)

Vida Árpád

Palágyi Lajos írói arcképe, mely az Esterházy-díjat nyerte

nepr.

Művészet 1911. 28. l.

37. l.

Vida Árpád

+1915.

U. 1591.

[illegible] Rialli

Vida Árpád

1911. a nemzeti palotban
rendezett gróf. Erdélyi
páson vízfestményért 500
K díj.

Revái lex. 19. k. 221. l.

Vida Árpád

Magyar Nemzet 1910 dec. 14.
(Az akvarell-díj nyertese.)

Mucsarnok téli tárlatán az Esterházy-díjat fenti Palagyi Sajos írót ábrázóló képének ítélte.

25 éves, Marosvásárhelyen született. Képzőmüv. főiskolán rajztanári oklevél: Zempleny Tivadar, Edvi Illés Aladár, Hegedűs László, Krenner Viktor voltak tanárai. Egy akvarell portréjával résztvett a drezdai nemzetközi tárlaton. 1910 tavaszán első díjat nyert a Mucsarnok plakátpályázatán.

U. 247

Vida Árpád

Jeszó

† 1917

U. 2191.

Avar csontlemezek, nyereg díszítésére

Nolgáló VI. 132

Vida Árpád

Művészet 1909. 88.
– 1910. 428
– 1911. 28, 37, 38, 129, 144, 192
– 1915. 165, 166, 286

Vida Árpád

Műcsarnok Bjelt

1909. graf. nemzeth. kiáll. 326, 333, 546, 550

1909–10. téli kiáll. 534

1910. tav. kiáll. 115, 410, 488

1910–11. téli kiáll. 527, 529, 530

1911. tav. kiáll. 546–548

1911–12 jub. kiáll. 442, 895

1912. mare. kiáll. 157, 158, 406, 407, 410, 423, 426, 440, 450–452, 462, 480, 486

1912. tav. kiáll. 29, 172, 187, 189, 685

1912–13 téli kiáll. 216, 221, 436, 632

Augusztin József, városi szolga

IX. 89, X. 126.

Vida Árpád

Laid

Nemzeti Szalon Almanach

1928

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
a

8. sorsz. Műhelyi minta

Széchenyi u. 14. || Telefon 17-84.

Lakatos M. || Ocskovszky J.
Folyószámla a Borsod Miskolci Hitelbanknál

Tek.

Európa Fil m Könyv Lapterjesztő és

Könyvkiadó r.t.,

Budapest

V.Rothermere u 12 III.e.

Vida Árpád

l

Szépmüvèszet
1942. 287. l.

Komárom vármegye VIII: 144.

Vida Árpád

Fräulein képmása

Cinpelat

-53

1490

Kettős kép.
A folyosón

130

Vida Árpád

Szülein

Repr.

Biró József

A marosvásárhelyi
képtár

MAGYAR MŰVESZET

1937. 176 l.

wod

Ciupe 1934

Vida Árpád

Szülein, virt.

Bíró József

A marosvásárhelyi képtár-

MAGYAR MUVESZET

1937. 178 l.

Vida Árpád

erőd

Kiv. 152. l.

Vida Árpád

vód
2

Csánky Dénes:

Erdély az újabbkori magyar festészetben.
Művészeti hetek –

Kolozsvár 1942.
30. l.

Vida Árpád

Szülein c. képe repr.

Ki P. - XLVII. tábla

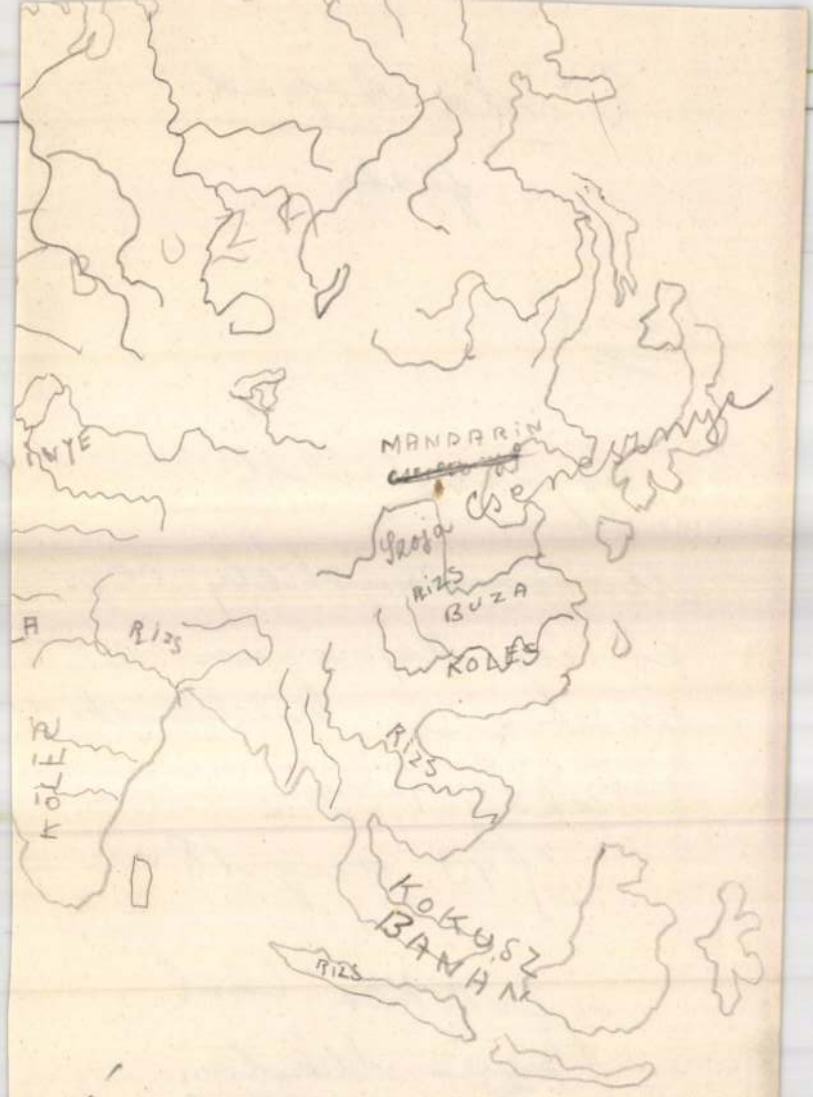

Ázsia

állatok, növényei és

Vida Árpád

festő

lásd

Gyönyörűségek:

Marosvásárhely régi és új képzőművészeti értékeiről közölnek.

Székely Nép

1943. aug. 18.

a cikket lásd

Tóth Márton

csomójában

~~Arany Sándor, polg. isk. tanár~~

~~III. 240.~~

Vida Árpád.

Áriverési aukció Csarnok kat.

31. 7. 1926 febr.

ifjukori emlékek sivárságának ellentéte az a sok drá
a szeme, ha róluk beszélhetett! Micsoda gonddal,
dással szedte őket össze! Mikor a pozsonyi szanatór
délelőttöket azzal töltött, hogy járta a régiségkeresk
hogy egy kommode, egy darab perzsaszőnyeg vag
rendes látogatója volt, a kiállításokat el nem mu
igazi műtárgyhoz, mert az otthonát meleggé, a d
tenni, hogy lelke abból az örök ifjuság ihletét merit
volna el a sorsa! A legnagyobb gyüjtők lelke élt
iránti véghetetlen vágyakozás és ami fő : nagyszerü
is. Igy történt, hogy igen szerény eszközökkel, a
darabokat szedett össze mégis. A lelkét fektette be
volt tárgyakból. Az ő emlékét fogják azok ápolni

Igaz műbarát volt Molnár Viktor is, aki
szerelmese, aki nemcsak szerette a művészetet, de
Molnár Viktor kulturpolitikus volt, az elsők egyike
hatását, tisztában volt annak értékeivel és mindenk
segitse, hogy aztán felhasználhassa a nemzet jövő
dajkálva, ajelent igyekezett szolgálni. Még miniszt
kereskedést, s lett később a *Nemzeti Szalon* elnöke,
szet láttára egybeolvadunk egy egységes nemzetté,
s a szeretet érzései ébrednek, beszéljünk egyébkén

Vida Árpád

Szülemi c. Lepe
(Városi Képtár
Marosvásárhely)

Repr.-
Pásztortűz
1942. 405. l.

A kiállított műtárgyak jegyzéke :

Vida Árpád

Állami vőf díj 1911.

Nemzeti Szalon

MAPE ib. kiáll. 1930 dec.

17	18	19	20	21	22	23	24
1923	11 24-26 ig						

Vida Árpád †

Műveszet
1929. őszi kiáll. 103–105

1905. VII. 1.

Kereskedelemügyi minisztériumnak: a sárosmegyei bártfai múzeum számára gyűjtendő anyag vételdij mentessége tárgyában (431/1905)

Vida Árpád

d.

Ernst Muzeum aukcioi

XXXII - 447 n

~~Budapesti Szemle I. 76.~~

Budapest,

15/1944 szám.

T. Galatonics

Hivatalból

műemléki ügyben.

Vida Árpád

vöd festő 1884–1915.

Farkas Zoltán:

Vida Árpád kiállítás

Magyar Csillag

1944. I. 438, 439. l.

Vida Gyula tábornok (Marosvásárhely) fenti testvére, hála van művészi hagyatéka. Emlékkiállítása ¶ ~~Kolozsvárt~~ 1944 márcimában, majd Kolozsvárt. Fenti székely Bertalan növendéke volt. Budapestről 1910-ben Párisba utazott s művészete ott alakult ki.

¶ Marosvásárhelyt Farkas elragadtatva ír számos tanulmányáról

MDK

Vida Árpád

Gyöngysorok, repr.

KMTárs. 1912. márc. kiáll. kat.

MDK

Vida Árpád

Az első kép, vf.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 56.l.

MDK

Vida Árpád

Chansonette. Vizf.

KMT 1912/13. téli kiáll. 79.l.

MDK

Vida Árpád

Művészet 1911. 38,39.l.

MDK

Vida Árpád

Palágyi Lajos iró arcképe c. vizfestményéért az alábbi kiállitáson az Esterházy-dijat kapta

A téli kiáll. a városligeti mücsarnokban. Müvészet 1911. 38.l.

MDK

Vida Árpád

Alakok a Taverne du Pantheonból, vf.

Au café, vf.

KMTára. 1912. márc. kiáll. kat. 7o.l.

MDK

Vida Árpád

Au bar du Pantheon, vf.

KMTárs. 1912. márc. kiáll. kat. 7o.l.

MDK

Vida Árpád

Jelenés után, vf.

Dobi Ferenc szinhangulatban, vf.

KMTárs. 1912. márc. kiáll. kat. 69.l.

MDK

Vida Árpád, festöm.

Tükör elött. Vizf.

OMKT-Vándorkiállitások 1910. szept.8.-dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 84.l.

MDK

Vida Árpád

/T.D./: Erdélyi müvészek, erdélyi tájak a Szépmüvészeti Muzeum grafikai kiállitásán. Esti Ujság 1940. szept. 23. 7.l.

Vida Árpád MDK

Tükör előtt, vizf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Vida Árpád, festőm.

MAPE tagilletm.:

Zongorázó alak. Akvarell.

Sárgaruhás nő. "

Mücs.-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Pastt.festők Egyes. és Grif. Egyes. -nek k
lekciójából rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 49.l.

			Átvitel:		

B. Sz. ny. 12–1 r. sz. - Pátria–Nyomell. 15 377 - 800 000 - 7 05554 Pátria Ny. (Fsz.: 3751)

VIDA Árpád

M.Kiss Pál: Vida Árpád 1884-1915

In. Marosvásárhely és vártemploma.Szerk. Medvigy E. Bp.: Ráday Kollégium, 1990
299-307.p. ill.

utánközlés!!!

VIDA Árpád *25, 34, 35, 54,* **5, 6**
Marosvásárhely, 1884. április 4.–Budapest, 1915. február 21.
Mintarajziskola, festő és grafikus

Banner Erdély

Vida Árpád, festőm.

44o. Au bar du Pantheon. Akvarell.

45o. Alakok a Taverne du Pantheonból. "

451. Au café. "

452. Mlle C.D. arcképe. " 71.1.

Mücs.-OMKT: Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festök Egyes.- Graf.Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 7o.1.és 71.1.

MDK

Vida Árpád, festöm.

Jelenés után. Akvarell.

Dobi Ferenc szinhangulatban. "

Mücs-QMKT Mogedüs L. és Tull O. hagyat. kiáll.
és
Akv.- és Pastt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekciójából rendezett kiáll. 1912. márc. Kat. 69.l.

MDK

Vida Árpád, festöm.

A Gulyásék kertje.	Akvarell.
Aranka.	Akvarell.
Lugasban.	Akvarell. 68.1.

Mücs-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festök Egyes. és Graf. Egyes. -nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 67.1. és 68.1.

MDK

Vida Árpád, festőm.

462. Gyöngysorok. Repr.

Mücs-OMKT: Hegedüs L. és Tuli Ö. hagyat. kiáll.
és
Akv.- és paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek
kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat.
Reprodukciók.

MDK

Vida Árpád, festőm.

Nagymama és unokája. Akvarell.

Virágok között. " 73.1.

Mücs-OMKT: Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiállitás. 1912.márc. Kat. 72,73.1.

MDK

Vida Árpád, festőm.

Gyöngysorok. Akvarell.

Mücs-OMKT : Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 71.l.

MDK

Vida Árpád

Palágyi Lajos iró arcképe, vf.

Séta a kertben, vf.

Nagymama névnapján, vf.

KMT 1910/11. téli kiáll. kat. 55.l.

MDK

Vida Árpád, festöm.

az Esztenházy-dijat "Palágyi Lajos arcképe" c. festményére kapta.

Kitüntetések

Müvészet.1911. 42.1.

Vida Árpád MDK

Prioska virággal, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Vida Árpád

MDK

Palágyi Lajos iró arcképe, vizf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Vida Árpád MDK

Séta a kertben, vizf.

Nagymama névnapján, vizf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Vida Árpád MDK

Zitta, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Vida Árpád

A velencei magyar kiállitás. Ország-Világ 1909. 238.l.

M.D.K.

Vida Árpád, festő

...legértékesebb alkotásai sokasan jutottak a nyilvánosság elé. Első és utolsó gyűjteményes kiállítása 1944-ben volt Marosvásárhely en 114 képpel, amikor Farkas Zoltán a tragikus Csillagban meggyőzően mutatott ra Vida jelentőségére, mondván, hogy művei „a rajzolás és a szinezés valóságos remekei." Szerző igyekszik a tragikus sorsu művészt a feledés homályából kiemelni és szép cikkéhez 7 képének reprodukcióját közli, valamint 4 oldalon Vida műveinek katalógusát.

M. Kiss Pál: Vida Árpád

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1962. XI.évf.2-3.sz.

177-187. old. 7 ábra.

M. Klaus Lai: Alda Farbod

M.D.K.

Vida Árpád, festő

... nyári Marosvásárhelyen töltött szünidejében, és Pesten Kun-utcai műtermében elárasztják megrendelésekkel. Csaknem minden kiállításon díjat nyer s ha elmondd, a kritikusok, a műbarátok sajnálkoznak felette. Mindjobban elharapodzó baját hiszen leplezi, megjárja Davost, Arcót és Abbaziát, a galuj-végül a budakeszi szanatóriumot, míg végül 31 éves korában meghal Marosvásárhelyen, a testvérénél őrzött képei el-./.

M. Kiss Pál: Vida Árpád

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1962. XI.évf.2-3.sz.

177-187. old. 7 ábra

W.D.K.

M.D.K.

Vida Árpád, festő

... a Főiskoláza. Félév mulva már öszton-
díjat kapott, négy év mulva tanári diplomát
Katona éve után Algyay Viktornál tanul grafi-
kát, 1908-ban az állam megvezi vízfestésű ön-
arcképét. Ettől kezdve állandóan kiállít és mindig
elismerő kritikákat kap. 1910-ben egy 1000 K-ás ösz-
töndíjjal kijut Párisba, ami döntő fordulat élete-
ben. Új benyomásokkal és elható kedvvel tér haza.
Pompás, könnyed és méljenérzett képei, különösen
akvarelljein osztatlan tetszést aratnak, a kriti-
kusok a legnagyobb elismeréssel írnak sola és ./.

M. Kiss Pál: Vida Árpád

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1962. XI.évf.2-3.sz

177-187. old. 7 ábra.

M.D.V.

Vida Árpád, festő (1884-1915) M.D.K.

a századfordulós nemzedékének egyik legtehetségesebb festője, mégis elig ismerik. Marosvásárhelyen születek, ahol rajztanára Gulyás Kázdy ismerte fel rendkívüli tehetségét. Az ő rábeszélésére egyetek bele a szülők, hogy felszíjon Pestre, ahol azonban a hiatarajziskolán nem vettek fel. Véletlen kapcsolatok révén Szekely Bertalanhoz jutott be, aki V. képeit jóknak tartotta, s az ő ajánlására felvették ./.

M. Kiss Pál: Vida Árpád

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1962. XI.évf.2-3.sz

177-187. old. 7 ábra.

Vida Árpád MDK

Gyöngysorok, repr.

Műcsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Vida Árpád

Arcképtanulmány, of.

Képzőm. Társ. 191o. tav. kiáll. kat. 49.l.

MDK

Vida Árpád, festőm.

632. Chansonette. Vizf.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll. Kat. 79. l.

MDK

Vida Árpád, festőm.

436. Női akt. Olf.

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiáll. kat. 66.l.

Vida Árpád MDK

festő

Az erdélyi művészeti kiállitás
Magyar Kulturszemle 1941. 227.o.

MDK

Vida Árpád festőm.

M. Kiss Pál: Marosvásárhely. Szépmüvészet, 1943.
161-164 l.

Beszerzési költségekre
Elhelyezési költségekr

azaz: Nyolcezerhatszáz

II. a 127.689

Kiküldetési költségekr
azaz: Ötezer pengőt.

Budapest, 194

A hivatalos másolat hit

irodavezető.

Vida Árpád

Rozsavölgyi & Of.

Szeged 1917

Méltóságos

dr. Sipőcz Jenő

polgármester úrnak

Budapest.

Körvénye

ifj. Szentiványi Gulának

(l. I. Lenke-tér 7. IV. e. 4.)

Vida Árpád

~~Boér Márton~~

~~Bordy András~~

~~Dósa Géza~~

Vida Árpád

Ean

többnüve a marosvásárhelyi ref. kollegium Bolyai-ród muzeumában.

M. Kiss Pál: Marosvásárhely nüvelödés története. Marosvásárhely 1943. 41. l.

M.D.K.

Vida Árpád, festő

marosvásárhelyi származású volt és fiatalon halt meg. Medgyessy fiatal korában jó barátságban volt vele.

László Gyula: Medgyessy Ferenc /1881-1958/,
Bp. 1968. Corvina, 28. old.

Vida Árpád

Székely Bertalan festőművész volt.

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Makkay László.) Bp. 1962. Képző műv. Alap Kiadóv. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) – 201. l.

Vida Árpád

Műcsarnok őszi tárlatain a Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain szerepelt.

BH. 929. X. 6.

Vida Árpád

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain szerepelt.

80u.929.X.6.

2061.

Vida Árpád

1883-1915

irod

M. Kiss Pál: Erdélyi festők és a nagybányaiak. Rádió előadások. Bp. (1946-47) 70-77 l. Gépelt kézirat a szerző tulajdonában.

o június 29-én.

Gyarapodás.

vid haja, bajusza és legye galambősz,
, szakálla leberetvált. Ingének gallér-
ze, kivágott mellénye és kabátja fe-
tten viseli és inggombjainak száma kettő.

38.5 cm.
. 31-én (297/900.)

840

Vida Árpád

11, 19. l.

Zemplényi Tivadar

21. l.

Zombory Lajos

11, 15. l.

vod

M. Kiss Pál: A Közmüvelődési Ház képtárának magyar értékei. Târgu-Mures (Marosvásárhely) é. n. [1940]

MDK

Vida Árpád

Zongorázó alak, vf.

Sárgaruhás nő, vf.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. kat. 49.1.

Vida Árpád MDK

Nő tükör előtt, olf.

Műcsarnok 1944.Székesfőv.Képtár Jub. Kiáll.

Vida Árpád MDK

Önarckép, vizf.

Lugasban, vizf.

Alakok a Taverne du Pantheonból, vizf.

Műcsarnok 1929 őszi kiállitás

MDK

Vida Árpád

Gulyás K.: Bolyai Farkas egyetlen művészi arcképtanulmánya. Pásztortűz 1924. dec. 25. 284-287.l.

Vida Árpád MDK

Alakok a Taverne du Pantheonból, akvarell

Au café, akvarell

Mlle C. D. arcképe, akvarell

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.Tull O. Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállításai

M.D.K.

Vida Árpád.

"Gyöngysorok" repr.

Hegedüs László és Tull Ödön hagyatékából.
Orsz.Magy.Képzőművészeti társulat. 1912 .

MDK

Vida Árpád

állami I. vizf. dijat nyert 1911

Magy.Akvarell és paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.

1928. okt. 2o. 1.

Vida Árpád festő
/1884-1915/

Asszony zöld napernyővel /Vizf./
Vendéglőben /Olajf./
Női tanulmányfej /Vizf./
Nagykalapos nő /Vizf./
Fehér fejkötös leány /Vizf./
A müvész anyja /Vizf./
Sétálók /Vizf./
A müvész anyja és Piri testvére /Vizf./ V
Vakok /Vizf./
Olvasó leány /Olajf./
Tükör elött /Olajf./
Szüleim arcképe /Vizf./

Erdélyi Müv. Kiáll. 1941. Kolozsvár

MDK

Vida Árpád

Szüleim, vizf.

Biró J: A marosvásárhelyi képtár. Magy. Művészet, 1937. 177-78 l.

Vida Árpád, festő, +1915.

Győri Mihály:

Marosvásárhely régi és uj képzőművésztehetségei. Székely Nép, 1943. augusztus 18. 4 l.

MDK

Vida Árpád

állami I. vízf. dijat nyert 1911

MAPE 12.kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj. 5 l.

MDK

Vida Árpád, festő.

Alakok a Taverne du Pantheon-ból, 1911. v.f.

OMSzM. Graf. oszt. – XXVIII. kiáll. – 1918 márc. – 19.–20. sz.

rajz. II. sorsz. – Jegyz.

MDK

Vida Árpád, festő.

Tükörelőtt. Vizf.-

OMKT-Vándorkiáll. 1910 szept. 8.-dec. 27-ig

Tm.- Hornyánszky V. kny. 84. l.

öldszintes, 3+1+3 ablakos, oromzatos
blak, rokokóstilü, 1760 körül.

1908, 38 l, képe 35 l – Tombor Ilona, 1951)

jtásos épület, állitólag Mátyás király

l. n. 1908, 38 l)

erencsehegy tetején.

n. 1908, 38 l)

MDK

Vida Árpád festőm.

Farkas Zoltán: Grafikusok, aquarell- és pasztellfestők a N.Szal.-ban. VU. 1911, 13.sz. 252 l.

zred.

rgyakorlata.

tára.

TSÁGAINAK "

BUDAPEST.

nvéd igazolványi könyvet WAGNER
/tartalékos örvezetönek kézbesite-

Kanczy

Vico, Enea

(E. V. 1542
jelzéssel)

Budavár, Pest és a
Margit sziget. gyarló
kivitelű ostromkép.
Rézm. 1542

Majláth tört. kiáll

247. l.

Tirnovan Vid, szobrászművész

az 1980-as kolozsvári őszi tárlaton szerepelt a művész műve.

Bonner Zoltán: A kolozsvári őszi tárlat területe.

Utunk, 1980. nov. 28.

LAURENTIUS VID, lakatosmester

A Táblázatban szerepel:

Laurentius Vid, lakatosmester, Szegeden született, Palánkban lakott, háza nem volt. 1765-ben született ezüstpajzs tulajdonosa 1795-ben 10. sz. pajzs. 1802-ben polgárjogot nyert. 36. old. után

T. KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX. századi fémtárgyak és mesteremberek 19. old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

LAURENTIUS VID, lakatosmester

10.sz.PAJZS.-Az L W betük a pajzson valószinüleg Laurentius Vid lakatosmester névbetüi.,akiről csak azt tudjuk hogy idevaló polgári születésü és 1802 Böjt elsőhava 15-én nyert polgárjogot Szegeden.A pajzs készültekor mái már itt müködött.Feltehetően ő született 1765.júl.25-én a Palánkban,kinek atyja Andreas Vid,anyja Rozália Tárnoki volt..29.old. 10.sz.kép. 28.old

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mesteremberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I.
Szeged, 1974

LAURENTIUS VID, lakatosmester

10.sz.PAJZS.-Jobbról taréjos perecidommal,balról grá-
nátalmás füzérrel határolt mezőben:keresztbetett dombo
ritott kulcsok,ezek felett vésett 1795-ös évszám,mellet
tük vésett "L W" betük.-H:10,5 cm.-Sz:7.cm.-Ip.ltsz:
54.45.1.- 29.old. 10.sz.kép.27.old. Fekete repr.
Valószinüleg Paulus Lukity ötvös müve.

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és
mestereemberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I.
Szeged. 6974

LAURENTIUS VID, lakatosmester

10.sz.PAJZS.- Jobbról taréjos perecidommal, balról gránátalmás füzérrel határolt mezőben: keresztbe tett domboritott kulcsok, ezek felett vésett 1795-ös évszám, mellette vésett "L W" betük. Valószinüleg Paulus Lukity ötvös müve.-H:10,5 cm.-Sz:7 cm.-Ip.ltsz:54.45.1. 29.old 10.sz.kép. 27.old

T.KNOTIK MÁRTA: XVIII.-XIX.századi fémtárgyak és mestereemberek 19.old

A MÓRA FERENC Múzeum évkönyve, 1972/73. I. Szeged. 6974

KOLOZSMONOSTOR *(Magyarkolozsmonostor)* bencés apátság 59
KOMÁROM vára 124
KONSTATINÁPOLY Szt. Istvántól épített templom 23
— Aja Sofia, oszlopfő 161
KOPENHÁGA Nemz. Múz., aquamanile 196, 197*
— elefántcsontkürt 205
— zománcostál 261. jegyz.
KORPONA *(Krupina, Hont m.)* Mária-templ., torony 42
KÖLN Szt. Márton-templ., alapr. 33
— S. Maria in Kapitol-templ., alapr. 33
— Ostasiat. Museum, magyarországi bronz oroszlánfej 195
— zománc 203
KÖNIGSFELDEN *(Svájc)* kolostor 240, 342. jegyz.
KRAJNA 114
KRASZOVA 46

Vid
festő

l.
Házi. Sopron tört
II. r. 5. k.
1495. 46. l.
1509. 107. l.

MDK

Vid Stwosz, faszobrász

A krakkói mester hatása a lőcsi Pál mester munkáin közvetlenül meglátszik.

A magyarországi művészetek története I. 244.1.
Budapest.1961.II.kiadás.

Vid,timár

Sopron,Christoph Kamplisch haus.Kampel Kristóf nagyatyja Kismartonból vándorolt be Sopronba,ahol 1614-ben letette a polgáreskü..Ma Szent György utca 20./12/. 225.old

Házi Jenő: A soproni belváros házai és háztulajdonosai 1687-ben /Folytatás/ 223.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XIX.évf.1965 Sopron

sánoz Rafael 1515-16-ban karto-
en gobelineket készitettek,hogy
e.A kartonok Londonban vannak a
g a Vatikánban /Sala degli arazzi./
belineket a Sixtusi Kápolnaban.
Szent Pál /négy-négy/,tovább
téből.Az ábrazolásokban a törté-
fontos.A kompoziciók méltók a
szimbolikai festészet legmagasabb
n adja a "Csodás halászatot".Az
ztus a kompozició főalakja nem
n van.Áldást osztó gesztusa azon-
atása végig hullámzik az alako-
Az alakok tul nagyok a tájhoz,s
k nincs a Quattrocento értelmé-
rimitivség,hanem a tartalmi,szim-
atos kompozició.Ugyanezeket a
az én junaimat"c.gobelinen is,
negelőzi a csavart oszlopok al-
ja árnyékával az inaszakadtat"c.
l dolgozik.A Szent Pál életéből
"Szent Pál Athénben prédikál".
yezi a jelenetet.Szent Pál a kép
s kiemeli a többiek közül.A szent
energiával,s beszédének hatása
t hallgató alakokon.Ugyancsak
zimbolizálja az "Ananias halála".
val és a Heliodorus freskóval.

Vid
páncélgyártó
Kassa 1600-ban
céhmester

l.

Arch. Ert.
1901. 79. l.

ELŐKELŐ IPARVALLALAT keres őskeresztény, emelő- és szállítógépek tervezésében jártas

okl. gépészmérnököt

és felsőipariskolát végzett

technikust,

nagy gyakorlattal rendelkező

akkordirozót,

gyakorlott magyar-német és magyar

gyors- és gépírónőt,

továbbá adminisztrációs

tisztviselőt (nőt)

Ajánlatokat „Nagyvállalat" jeligére kérünk SELMECI hirdetőirodába, VII. Damjanich-u. 26/a.

Ura megnyilik a Revüpalota

Jelentettük, hogy *Heinemann* Sándor, a Revüpalota igazgatója bezárta üzemét, mielőtt a játszási engedélyt megvonták volna tőle. Máris akadt új, keresztény vállalkozó vitéz *Bácsalmási* Mihály személyében, aki megfelelő tőkét bocsát a színház újbóli megnyitására. A művészi vezetést valószínűleg *Varga* Károly veszi át, aki a Revüpalotában mint titkár működött, azonban az erőteljes zsidó befolyások miatt elgondolásait nem tudta megvalósítani. A körúti színházat úgy szervezik át, hogy annak műsorán a jövőben főleg artisták szerepelnek. Ez annál inkább helyénvaló, mert — mint ismeretes, — a városligeti Fényes-cirkusz az idén nem kap játszási engedélyt. Több színésztagja is lesz az átállított Revüpalotának, így *Szondy* Biri, *Kővári* Gyula és *Lugosi* György. Az új igazgatók a megnyitást május elsejére tervezik.

VILÁGCÉG KERES SÜRGŐS BELÉPÉSRE tiszta keresztény származású, gépírást is tudó

könyvelőnőt,

németül tudók előnyben. — Prima, gyakorlott

magyar gép- és gyorsirónőt.

Személyzeti osztály részére jó számoló, jó kézírású

tisztviselőnőt,

gép- és gyorsírással. Kézírásos részletes ajánlatokat a fizetési igény feltüntetésével „Belvárosi Rt." jeligére Magyar Hirdető Irodához, Sándor-utca 7.

* **König báró német festőművész meghalt.** A német távirati iroda jelenti, hogy König Leó báró tanár, az ismert festő 73 éves korában Tutzingban elhunyt. Főleg arcképfestőként szerzett magának közismert nevet. Sok politikai, kulturális és gazdasági személyiség arcképét készítette el.

DR. ÁRKOSSY

hirdető irodának telefonon is feladhatja hirdetését.

T. 133-848

* **Elmarad a Bubik-társulat vendégjátéka.** Néhány héttel ezelőtt került nyilvánosságra, hogy Bubik Árpád a Magyar Művelődés Házát harminc estére kibérli operaelőadások tartására és klasszikus operettek felújítására. Réthy Eszterrel, Barabás Sárival s néhány operaházi művésszel folytatott tárgyalásokat s úgy tervezte, hogy április második felében kezdi meg működését. Szerződtetési nehézségek miatt azonban nem tudott megfelelő együttest összeállítani s miután a szezónnak rövidesen vége lesz, úgy határozott, hogy a tervezett harminc előadást a jövő évadban tartja meg.

Károlyi 25-re hirdetett zenekari hangv. májusra halasztva.

*

Ma Brahms: I. szimf.

Vez.: Ferencsik, közr.: Szfőv. Zenekar, V. 4. (Harmónia.)

Színház, Film, Művészet

Márkus László távozik az Opera éléről, Németh Antal egyetemi katedrát kap

Színházi körökben hetek óta híresztelik, hogy Márkus László, az Operaház igazgatója rövidesen lemond állásáról. A hír a keresztény társadalomban egyáltalán nem kelt meglepetést, mert köztudomású volt, hogy Márkus László igazgatása idején olyan befolyások érvényesültek állami dalszínházunk vezetésében, amelyek semmiképpen sem egyeztethetők össze a mai idők szellemével. A kultuszminisztériumban még nem döntöttek arról, hogy kire bízzák a színház művészeti vezetését. Egyelőre az látszik valószínűnek, hogy Csávojszky Vince, az állami színházak gaz[illegible] veszi át az ideiglenes igazgatást, aki tulajdonképpen azelőtt is adminisztratív igazgatója volt az Operaháznak. Természetes, hogy a különféle vezető posztokon is rövidesen változások történnek. Lehetséges, hogy a kultuszminisztérium az Operaház igazgatásának átszervezését illetőleg már a közeli napokban rendelkezik.

A Németh Antal távozásáról szóló hírek minden valószínűség szerint szintén beigazolódnak. Azt a műsorpolitikát, amelyet a Nemzeti Színház igazgatója eddig követett, illetékes körök semmiképpen sem helyeslik, s személyi téren tett intézkedései már régebben is kihívták a jobboldali érzésű keresztény közvélemény bírálatát. A hírek szerint a kultuszminisztérium méltányolni kívánja Németh Antal képességeit és tudását, s ezért az egyetemen színháztudományi tanszakot létesít, amelynek előadója Németh Antal lesz, mint nyilvános rendes egyetemi tanár. Szó van arról, hogy a Nemzeti Színház új igazgatójává Kovách Aladár írót és dramaturgot nevezik ki.

Apróságok A falu rosszáról

Tóth Ede születésének századik évfordulójára irta Pataki József

1874-ben a Nemzeti Színház népszínműi pályázatán rendkívül nagy feltűnést keltett „A falu rossza" című pályamű.

— *Ez aztán eredeti munka!* — mondta róla *Szigligeti*. — Mikor a többi után elolvastam, olyan hatást tett rám, mint mikor a szoba fülledt levegőjében kinyitom az ablakot s tele tüdővel szívom a friss májusi levegőt!

— És tudod-e — mondta neki *Vadnay* Károly, — hogy *e munka szerzője egy szegény vidéki színésztruppnál nyomorog?*

— Tudom! — sóhajtott fel Szigligeti. — *De ennek az embernek nem szabad tovább* nyomorognia! Ennek az embernek itt kell lennie Pesten, hogy gondtalanul éljen és írjon.

Szigligeti ekkor már igazgatója volt a Nemzeti Színháznak. Módjában volt hát Tóth Edét elhelyezni s a sokat hányatott népszínműköltőt *kinevezte a jelmeztár felügyelőjének.*

— Most már letehetem a tollat és pihenhetek! — mondta Szigligeti. — Van már, aki a népszínművet jobban s költőiebben folytassa!

A gondoskodás késő volt ... Tóth Ede beteg tüdeje már alig-alig pihegett ...

A temetésen Szigligeti nagyon szomorú volt. A két szeme tele volt könnyel ...

— Vége a folytatásnak! — szólt a mellette álló Vadnayhoz végtelen szomorúsággal.

*

A falu rossza 1875 január 15-én került színre a Nemzeti Színházban.

Meghatva nézem az első előadás sárguló színlapját ... Micsoda nevek! Micsoda remek szereposztás! Göndör Sándor — *Tamássy* József, Finum Rózsi — *Blahánéné* ... Kell-e több?! Csak éppen a furfangos *Réthy* Mihály neve hiányzik a színlapról! Ő lett volna Gonosz Pista. De hát ez a nagy parasztszínész ekkor már a halállal humorizált a kórházi ágyon. Így aztán Gonosz Posta szerepét *Szigeti* Józsefre osztották.

Megkezdődtek *a próbák*. A rendelkező próbán el is jutottak a második felvonás elejéig, egészen addig, mikor a keserűségében mulató Göndör Sándor duhajkodó kedvében Gonosz Pista hátára akarja tétetni a cimbalmot.

— *Négykézláb álljon kend!* — olvasta a szerepét Tamássy.

Szigeti nagyot nézett.

— Mi az?! ... Mit beszélsz te, Jóska?! — kérdezte megütközve.

— Csak a szerepemet mondom! — replikázott Tamássy. — Álljon kend négykézláb, hogy a cimbalmot a hátára tehessük!

Szigeti József már akkor is testes, kövér ember volt. Sehogysem volt hát inyére az ilyen kényelmetlen pozició.

— Mit?! ... Hogy én négykézláb álljak?! — méltatlankodott Józsi bácsi. — Azt már nem! Itt a szerep! ... Adjátok másnak! ... Én nem játszom el.

Igy került aztán a szerep Ujházihoz. Ő volt az első Gonosz Pista. Később a Népszínházban *Tihanyi* Miklós játszotta.

— Tihanyi inkább *Pista* volt, mint *Gonosz*. Én inkább Gonosz voltam, mint Pista! — írja egyik könyvében Kassai Vidor.

Csakugyan így volt-e, nem tudom. Mert én ebben a szerepben egyikőjüket sem láttam.

De annál inkább *láttam Blaháné remek Finum Rózsiját!* ... És nem felejtem el soha! ... Olyan helyreasszonyt azóta sem termett a magyar föld, mint amilyen az ő Finum Rózsija volt ... Kacérkodása, kedves magakelletése, sürgése-forgása ma is előttem van. És hallom bűbájos nótáit, ezüstcsengésű hangját.

Tamássyt — sajnos — sohasem láttam. De a régi, öreg színészek annyit beszéltek róla, hogy szinte a szemem elé hozták és láthatóvá tették.

Tamássy volt a legkurucabb magyar színész. Mert sem a játékába, sem a nótába nem tűrt beleszólást senktől. Ugy énekelt, úgy játszott, ahogy rapszódikus, szilaj lelke diktálta. Nem igazodott sem a karmester, sem a rendező után. Azok igazodtak őhozzá.

Operette-ben nem játszott soha. Azt rangján alulinak tartotta. Sőt haragudott Blahánéra is, ha egy-egy operette-szerepet elvállalt.

— Na ifiasszony, hát már megint operettezik? — kérdezte csúfondáros haraggal.

— Tudja, lelkem — beszélte nekem Blaháné. — Ilyenkor csak hallgattam és igyekeztem továbbállni! Mert egy kicsit bizony féltem ettől a szilaj parasztól. De félt tőle mindenki. Még az igazgatója is.

Ezek után elképzelhetjük, micsoda remek Göndör Sándor, micsoda szilaj falurossza lehetett! ...

*

A pesti nagysikerű bemutató után *Kolozsváron is* hamarosan színrehozták „A falu rossza"-t. Nagy sikere volt persze ott is.

A kincses városban *Baloghné* játszotta Finum Rózsit. Feledi Gáspár bíró uram szerepében *Szentgyörgyi* István jeleskedett. Gonosz Pistát pedig *Kassay* Vidor alakította. A szereposztásnak díszére vált, hogy *E. Kovács Gyula, a nagyhírű tragikus hős, a csendbiztos pár szavas szerepét magára vállalta.*

De hát ki volt Göndör Sándor? ... *Váradi Jóska?* ... Vagy tán *Váradi* Miklós? ... Nem. Akkoriban a két Váradi nem is volt Kolozsváron. De ott volt egy fiatal segédszínész. Ha kellett, fújta a kórust is. Meg ügyelt is. Szép hangja volt, hát ráosztották Göndör Sándort.

— Na, ez a gyerek ugyancsak kiugrott a kórista sorból! — A falu rossza után ez volt róla az általános vélemény.

Hát persze hogy kiugrott! Színész lett és magánéneks. Fel is hozták hamarosan Pestre, a Népszínházhoz.

Ez a széphangú énekes színész *Vidor* Pál volt. De mi, fiatal színészek csak Vidor tatának hívtuk.

Vidor tata még öreg korában is igen jóízűen játszotta a fiatal nótáslegényeket, a paraszti sihedereket. De Göndör Sándort egyszer sem láttam tőle. A Népszínházban talán nem is játszotta. Az én időmben már *Kiss* Mihály forgatta a fokost „A falu rosszá"-ban.

Göndör Sándor különben olyan kapós szerep volt, hogy egyszer a budai színkörben még Odry Lehel is eljátszotta.

*

A falu rosszával a népszínmű megint divatos portéka lett és újra felvirradt a színpadi fokosok fénykora. A népszínműénekesek most már újra legényes bajuszt viselhettek, akárcsak első elődjük, a híres *Füredi* Mihály.

Göndör Sándor és Finum Rózsi termett ekkor a vidéken is bőven. *Baloghné, Abonyiné, Pajor* Emilia, *Krecsányi* Sarolta, *Vadnai* Vilma, *Hentallerné Pauli* Mariska, *Pálmay* Ilka művészi bájjal forgolódott Finum Rózsi bokorugró szoknyájában. Az öreg színészek sok szépet beszéltek egy *Balla* nevű népszínmű-énekesről. A széphangú *Bogyó* Alajos szintén jó kiállású Göndör Sándor volt. De nem maradt mögötte *Hunyady* Jóska sem. *Pintér* Imre is serényen fongatta a kezében Göndör Sándor fokosát ...

De hát ki győzné sorra felsorolni a sok falurosszát? Csak *Egry* Kálmánt említem még meg közülök, aki egyike volt a legjobbaknak. Jó színész volt. Szépen nótázott. Gyönyörűen táncolt. Fiatal korában tagja volt a Népszínháznak. Később a vidékre került.

Utána még két kiváló falurossza kívánkozik megemlítésre: *Hadai* Sándor és *Szentmiklóssy* Béla. Nagy tehetség volt mind a kettő. Csak az volt a baj, hogy nagyon is szilaj lélek lakozott bennük. Féket, rakoncát nem tűrtek magukon. Fiatalon haltak el mind a ketten.

*

„A falu rossza" Bécsben is megfordult. A kolozsvári színészek vitték oda, hogy népszínmű-ciklusuk keretében Tóth Ede remekét is bemutassák.

Első előadásuk „A falu rossza" volt. De ahogy a színlapjukat kiragasztották, előállott az egyik bécsi színház igazgatója.

— Az előadás ellen tiltakozom! — mondta a német igazgató. — Bécs városában a darabot egyedül én adhatom elő. Enyém a jog. Mert megvásároltam.

Már-már úgy volt, hogy a magyar A falu rossza elmarad. De aztán valahogy mégis kiegyeztek s a kolozsváriak learathatták első nagy sikerüket ...

*

„Der Dorflump." Ez volt A falu rossza német címe. Játszották a *német színészek* Pesten is, Bécsben is. És szép sikert arattak vele.

Szegény Tóth Ede ezt már nem érte meg. Fáradt teste már akkor ott pihent a Kerepesi-úti temetőben.

Budapesti őskeresztény játszerész-szaküzletek

LIBRINYI KALMAN
I., Krisztina-tér 3. (templommal szemben). Tel.: 166-849.

L. DOOR L.
IV., Petőfi Sándor-u. 7. Pilvax-köz. Tel.: 387-161.

DANYI LUKACS
V., Vörösmarty-tér 6. Telefon: 185-318.

CALDERONI ÉS TARSA
V., Vörösmarty-tér 1. Telefon: 381-148.

ROLLFILM 6×9 — 24×36-os LEICAFILM. Lemezek, gépek
ZSOLDOS
Vilmos császár-út 17. Telefon: 112-562.

SAMODAI
VII., Erzsébet-körút 2. Telefon: 423-928.

LIBAL ÉS TARSA
VIII., József-körút 7. Telefon: 138-929.

NAGY SANDOR
VIII., Üllői-út 40. Telefon: 144-692.

KNAPECZ JÓZSEF
IX., Üllői-út 79. Telefon: 134-078.

Amerikai rendszerű **IRODABUTOR**
Ipari és kereskedelmi kft. VIII., Magdolna-utca 6. IRODA ÉS MINTATEREM: VIII., Baross-utca 92. Telefon: 143—932. — Kizárólag saját gyártmány.

1944. ápr. 23

Epilógus egy szép filmhez

A „Forgószél" negyedik hete az Urániában

Olyan ez a film, mint egy nefelejtskék tavaszi nap, még akkor is továbbkéklik bennünk, mikor a bárányfelhőiből már patakzik a novemberi eső.

A németek nemzeti kincséből, a szívfájdítóan szép Storm-novellából, mely még a középiskolában vérévé válik az egymást váltogató német nemzedékeknek, — nemzetközi nyilvánosság elé kerülő, szívfájdítóan szép film lett. A multszázadbeli, törékeny és sajátosan német érzelmesség, a líra időn és területenkívüli hatalmával még ma is megdobogtatja a szíveket az Északi tengertől a Fekete tengerig...

Ez a fájdalmasan lüktető szívdobogás, melyet csak a fullánkosan szép versek olvasásától kapnak a nagyon fiatal emberek, — a film legnagyobb ereje. Ezt a filmet, akárcsak nagy francia társait, a hangulata teszi nagy filmé. A mese, — mint roncsol össze a különböző világfelfogás, a művész gátlástalan, bohém világnézete s az óvatos, helyhezkötött polgári szemlélet összeütközése egy újjongóan fiatal szerelmet, — nem fontos. Ezeket a gátakat manapság már majdnem elmosta az új világ. A teljesületlen, megkeseredett szerelem azonban örökifjú téma. S hogy ez a mézszínűen ifjú, bátortalan s mégis követelően szenvedélyes érzés, hogyan keseredhet meg, — ez fontos. A galambkedves Christina Söderbaum s a siheder-bájú Karl Raddatz virágzó boldogságát előttünk lepi be a dér. A filmet itt a közepén kellett volna abbahagyni, mint valami befejezetlen, színes szimfóniát.

Mert ebben a filmben a legfőbb szereplők mégiscsak a színek. A gőzölgő tavaszi pára, a tó sűrűs, friss-zöld vize, a súlyos lombok alatt táncoló napfoltok, a mályvavízfényű alkonyat s a szemek boldog, homályos és megtörő fénye. A visszanemtérő ifjúság százszínű és százfényű hangulata. Feketén nem is lehet elképzelni.

Károlyi Amy

Dósa Géza és Vida Árpád képeinek marosvásárhelyi kiállítása

Marosvásárhely, április hó.

Az a bizonyos „vékonyka porréteg" üli meg még mindig sok erdélyi nagyságunkat s ezért tartjuk oly fontos eseménynek a székelyföldi művészeti év keretében megnyitott két marosvásárhelyi büszkeségünk: Dósa Géza és Vida Árpád képeinek kiállítását. Méltán hangsúlyozta Csánky Dénes, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója, hogy a nagy erdélyi mesterek: Székely, Paál László, Gyárfás Jenő mellett a helyük s művészetük fontos láncszeme a magyar teremtő géniusz újabbkori fejlődésének. Külön világ és stílus, amit Dósa és Vida képviselnek s voltaképpen csak a fiatalságban rokonok. Nincs még két ilyen csodája a magyar festészetnek, akik annyira fiatalon fejezték be életüket s ily lezárt és szinte tökéletes világot hagytak maguk után.

Dósának csak nyolc évet engedett a sors, hogy művészetének éljen. 24 éves korában temették. Neve évtizedeken át alig forgott nyilvánosság előtt s jóformán egyetlen képéhez (Bethlen Gábor tudósai körében) fűződött. A mostoha sors műveit megtizedelte, olajképei közül sok ismeretlen helyen lappang, rajzainak nagyrésze megsemmisült. Székely Bertalan tanítványa volt s a tőle nyert nagy művészi készség Bécsben és Münchenben is több kitüntetéshez juttatta. A Bethlen Gábor-képet Eötvös József báró pályázatára készítette s szinte gyermekfejjel e művében igazi festői összefoglaló, nagyvonalú és érzelmektől átjárt ábrázolásmódot zendített meg. Művészi fegyvertárát régi nagy mesterek és a kortársak: Székely, Piloty, Courbet és Lenbach tanulmányozásával gazdagította és ezek hatását művészi egyéniségébe és stílusának sajátos egységébe olvasztotta.

A német-francia háború kitörése után visszatért Marosvásárhelyre, ahol szűkhorizontú művészi élet várta. Az élet hajszolta Dósát, de ő a szüntelenül felpattanó Anteus lankadatlan makacsságával próbálta legyűrni a nehézségeket. Közvetlenül halála előtt festette a „Nővérek" című képét, melyen a finom testformák, delikát félárnyékok valami csodálatos légies finomságot közölnek. E kép festése közben jelent meg váratlanul a müncheni modellje s édesapja tiltó szavára a festő öngyilkossággal válaszolt. Müncheni műtermét lefoglalták s így hozzánk alig jutott el néhány képe. Ezért becsüljük oly sokra a nemrég napvilágra került, eddig ismeretlen vázlatait, amelyek a kiállításon szerepelnek. Ezek a vázlatok komponáló és rajzolói értékét kellőképpen megvilágítják, ő szól hozzánk ezeken át, fantáziájának és megejtő temperamentumának magával ragadó közvetlenségével. Arcképein is a rajz a speciális terület. Michelangelót követi, aki szerint a rajz az alapforrása és a lelke a festészetnek. Portréi Székely Bertalan és Lenbach hatására vallanak. Ő is a kifejezésre helyezi a fősúlyt, a többit, a ruhát hol megfesti, hol mellőzi. Művészete elsősorban az egyszerű és tiszta látáson, a statikai biztonságon, a formai tömörségen épül fel. Műveinek nemzeti zamatja, festőisége, ábrázolásának mélysége, ízlésének nemessége abba a fejlődési vonalba állítják, amely a történelem tanúsága szerint jellegzetesen magyar.

Vida Árpád Marosvásárhely szülöttje, tipikus képviselője annak a polgári osztálynak, amely a város eredeti jellegzetességét adta. A rajztanári pályára ment s már mint akadémista bevonult a tárlatokra Budapesten és külföldön szinte egyidőben. Gazdag művészi pályafutásának első állomása a 1908. évi tárlat volt, amikor vízfestésű önarcképét az állam megvásárolta a Szépművészeti Múzeum számára. Ezzel kezdődik mesteri pályafutása, amely mindössze hét évig tartott. Egyaránt nagy volt mint arcképfestő, mint plenérista, vagy mint a borongós szobai interiörök visszaadója. Elszédíthették volna gazdag sikerei, ha nem tartozik a szerény emberek sorába, akik kerülik a zajos társaságot és csak a munka mámorában érzik jól magukat. Témaválasztásánál gyakran fordult Marosvásárhelyhez, a szülői házhoz s a róluk festett képei szeretetről, áhitatról és melegségről beszélnek. Nem egyet közülük olyan érett művészettel festett, hogy nem tudjuk, mit csodáljunk jobban rajtuk, a kitűnő jellemfestést, vagy a Whistler-re emlékeztető színhatásokat. Amikor Párisban dolgozott, a páholyok fénye, publikuma, a brettli, a bohócok világa, a sziporkázó fényfoltok tüze égett palettáján. Színes részletekből alakítja a formát elragadó igazsággal, tökéletes művészi egységben. Mestere a színek harmonikus összehangolásának, a finom átmenetű tonusoknak és árnyalatoknak, amelyekből az alla prima festés spontán közlése útján szinte önmagától születik meg a kép. Előadása könnyed, játéka bravuros s jellemző képességével azonnal felismeri a lényeget, amelyet — kitűnő rajzoló lévén — fölényes közvetlenséggel és szellemesen ábrázol. A konturokat lágyan elsimítja, de a rajznak helyenként izgalmas nyomatékot ad s ebből villanak fel a formák lágyan omló, színes ölelkezésű foltjai.

Haláluk óta alig pár évtizedet fordult az idő kereke s ez elegendő volt arra, hogy máris megfeledkezzünk róluk. Hisszük, hogy műveik visszaadják halott alkotóiknak az életet s magukkal viszik őket a halhatatlanságba.

Kiss Pál

* **Az UFA újdonságai.** Legközelebb bemutatásra kerül az „Ítél a folyó" című nagyszabású Ufa-film, amely az ember és az elemek örök harcának apoteozisa. Günther Rittau rendezte, főszerepeit E. W. Borchter, Friedrich Kayssler, Lotte Koch, Hans Söhnker játszák. Művészi színvonalú „A nagy út" című filmújdonság is, amely Hans Steinhoff rendezésében készült Gusti Huber, Ziegftied Breuer, Ewald Balser és Eugen Klöpfer főszereplésével.

Külföldi színházak

Ünnepélyes est keretében mutatkozott be nemrégiben *Raimu*, az ismertnevű színész a *Comédie Française* közönségének az *„Urhatnám polgár"* főszerepében. Ez alkalommal Molière darabját új rendezésben, új díszletekkel és pompás új kosztümökkel hozták színre. A kitűnő művész, aki kabarékon és boulevard-színházakon keresztül idős korban jutott el Páris legelső színházába, első fellépése alkalmával teljes sikert aratott. A közönség egész este lelkesen ünnepelte és a kritikák is teljes elismeréssel írtak mélyen átérzett, erőteljes játékáról. A színház igazgatósága máris új szerepet osztott ki rá: legközelebb a „[illegible]" című darabja játszani a Comédie Française-ben.

*

A karlsruhei állami színház bemutatta Wilhelm von Scholtz *„Ayatari"* című színművét, amelyben az író japáni témát dolgozott fel.

*

Velencében ünnepélyesen megnyitották a tavaszi operajátékokat. Első előadásként Verdi *„Traviata"* című dalműve került színre kiváló olasz művészek szereplésével. Az ünnepi játékok keretében műsorra kerül még a *„Carmen"*, *„Az élet álom"* és a *„Falstaff"* című művek.

*

Lipcsében nagy sikerrel bemutatták Max *Norbeshuber* új színművét, amely témáját a „Don Quijote"-ból vette. A szerző érdekes beállításban viszi színpadra Cervantes regényének közismert alakjait.

*

A francia állami sorsjáték vezetősége elhatározta, hogy a jövőben a húzásokat nagyszabású művészi előadásokkal kapcsolja egybe. Egyelőre az a terv, hogy a húzásokat a *Gaité Lirique* színházban tartják és azokon kizárólag sorsjegytulajdonosok jelenhetnek meg. Az előadások ingyenesek s a változatos műsor keretében kiváló énekesek, színészek és táncművészek lépnek fel.

Oly tiszta...

Oly tiszta a levegő, szinte érzik,
hogy érik a gyümölcs a nyári napban,
és mindenben jó izgató zamat van
s robbanó kedvünk új erők tetézik.

Égnek a fák a nap tüző hevétől,
„csendesülj" szavunk hevüket nem oltja,
lángol a tűz, mint Mózes csipkebokra
s a vad duzzadás az egekig ér föl.

Én is a nyugalmamat már nem őrzöm,
nem tudok bölcs lenni a fény alatt,
szedem össze hát a sok sugarat
és rohanok a megvadult mezőkön.

Holló Ernő

Kisszakasz

Milliméter sor ára hétköznap 90 fillér, vasárnap és ünnepnap 1.20 P. Legkisebb hirdetés (10 mm) 9.— P, illetve 12.— P. Álláskeresőknek 50% kedvezm.

Csipke bluzok 28·61
Különféle méterárúk és kötött holmik
Aranytex
IX., Hortny István-körút 11. sz. (volt Vámház-körút)

Oktatás

NÉMET, művelt, képzett hölgy kitűnő, kellemes módszerrel tanít, társalog, német pótvizsgára előkészít. Esetleg vidékre is menne nagy leány vagy fiatal asszony mellé. Josefa L., XII. Nagyenyed-utca 16, II. 1. Öttől otthon található.

Joghalgató

bárminő munkát (irodai, tanítás, felolvasás) vállal délután 5-től. „Megbízható" jeligére a kiadóba.

Ruházkodás

Megóvás

Átszabás, eredeti modellek után. Megóvásért érte küldünk. Bischinger szűcs, Kálvin-tér 2., I. 4. Telefon: 180—514.

Bundák festése,

javítása KASZAS szűcs, IV. Váci-utca 67. Régi és új szőrmét veszek

Bundák

Bolerok, rókák olcsón. Bischinger szűcs, Kálvin-tér 2., I. 4.

Bútor

BUTORT LEGOLCSÓBBAN nosszú részletre is MEISZTERTŐL Budapest Andrassy-út 66 Ujpest, Árpád-út 120 sz.

BUTORT legjobban „BOG-MIL" bútorüzletében vásárol. VI Vilmos császár-út 43. Báthory utcával szemközt. Kombinált szobák, hálók ebédlők dús választékban

HETI RÉSZLETRE

konyhák, kombinált szobák, egyes bútordarabok olcsón. Bányafalvi bútorüzlet, Izabella utca 11.

Légóládák, bőröndök fából

különböző méretekben raktárról kaphatók

Garcon bútorgyár

Thék Endre-utca 6. Gyárépület, III. emelet. Tel.: 136-394.

Üzlet

Üzlethelyiségek kiadók

azonnalra, modern közp fűtés, pincékkel, felvonóval. Érdeklődni Hajós-utca 39/a.

Kaposcsibét

azonnal szállítok. Élve érkezést bárhova garantálok. Tyuktojást bérbe keltetek. SZABÓ KÁROLY, Bpest, VIII Luther-u. 4. Telefon: 349—615.

Hangszer

LEGESLEGOLCSÓBBAN vásárolhat

LYRA

Rt., Magyarország legnagyobb zongoratermében, Erzsébet-krt 49 (Barcsay-u. sarokbejárat.)

EHALL Andrássy-út 15
Legnagyobb keresztény vállalat

Márkás zongora eladó

Ért.: Sörésné, telefon: 125—210. XI., Kanizsai-u. 35.

Hirdessen a **Kisszakasz**-ban!

Nyíltlevelezőlap

CSILLAGOSOK AZ ÓVÓHELYEN

Kedves Uj Magyarság! Az egyik éjszakai légitámadás alkalmával *a Naphegy-utca 15 számú ház óvóhelyén* a ház zsidó lakói nem viselték a sárga csillagot. Én ezt szóvátettem az óvóhelyen, mire az ott lévő zsidók hangosan kikérték maguknak, hogy az ügybe beleavatkozzam, mert ehhez jogom nincs. *Az óvóhelyről való kidobással fenyegettek* és méltatlankodtak, hogy én ezt légitámadás idején szóvátesszem, amikor úgy is ideges a hangulat. Közbelépésemnek azonban mégis volt eredménye, mert a következő légitámadás alkalmával a zsidók egyrésze már sárga csillaggal jelent meg, de még most is vannak olyanok, akik nem viselik. *Nem volna módja annak, hogy a zsidók az óvóhelyeken elkülönítve legyenek?* Tisztelettel: *Tartalékos zászlós.*

LAKÁST A GYERMEKES MAGYAR CSALÁDOKNAK!

Kedves Uj Magyarság! Több fiatal gyermekes család nevében keresem fel soraimmal az *Uj Magyarságot*. Elérkezett talán az az idő, amikor a gyermekes magyar családok is levegőhöz juthatnak. Ezek a szavak egy garszonlakásból szállnak fel. Vajjon ezt a lakásnak nevezett egyszobás építményt *gyermekes családok részére fedezte fel a mérnöki tudomány?* Amikor megnősültem, hat hónapig albérletben laktam, majd végre sikerült egy garszonlakást kapnom. Azóta már öthónapos kisgyermekünk van, de még mindig *a konyha, kamra, előszoba nélküli garszonszobában kínlódunk*. A zsidóság viszont 2—8 szobás lakásokban bővelkedik. Olvastuk, hogy a kibombázottak részére igénybe vesznek zsidó lakásokat. *Vajjon nem lehetne a bombakárokat nem szenvedett és megfelelő lakással nem rendelkező gyermekes családok részére is lefoglalni zsidók lakásait?* Ha a keresztények össze tudtak húzódni éveken át egyszobás lakásokban vagy a szülőknél éltek, akkor most a zsidóknak sem árt meg, ha megpróbálják ezt az életet. Adják a garszonlakásokat a gyermektelen zsidóknak és az ő lakásukat pedig utalják ki azoknak a keresztény magyar családoknak, akik kényelmetlenségben élve, ezekben a nehéz időkben is nevelnek gyermekeket a hazának és így *mindenképpen megérdemlik a rendes lakást*. Tisztelettel: *Hű olvasó.*

Az állástalan háztartási alkalmazottak jelen kezzenek az állami munkaközvetítő hivatalnál

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormánynak a zsidók háztartásában nem zsidók alkalmazásának tilalmáról szóló 1200/1944 ME. számú rendeletében foglalt rendelkezések következtében 1944 április 30-ikával különösen a székesfővárosban *sok háztartási alkalmazott válik meg korábbi munkahelyétől.*

Kívánatos, hogy ezek a háztartási alkalmazottak a munkaviszony megszünése után — falujukba visszatérve — *elsősorban a mezőgazdaságban keressenek újabb alkalmaztatást.* Ugyanis a mezőgazdasági termelés fenntartása, sőt annak fokozása olyan fontos nemzeti érdek, amelynek a katonai behívások következtében sem szabad a legkisebb mértékben sem csorbát szenvednie. Ne maradjon ezért egyetlen munkahely sem betöltetlenül és végezzék a nők a termelés munkáját ott, ahonnan a férfiakat a haza védelme fegyverbe szólította.

De fenn kell tartani az ipari termelés folyamatosságát is. A zsidó háztartásokban felszabaduló női munkaerők tehát *másodsorban az iparban való elhelyezkedésre törekedjenek.*

A kormány azonban elő kívánja segíteni a fővárosban maradó azoknak a háztartási alkalmazottaknak elhelyezkedését is, akik munkaviszonyuknak a zsidó munkaadóknál április 30-án bekövetkező megszünésével nem tudnak újból alkalmaztatáshoz jutni.

Ezt a célt szolgálja a belügyminiszternek 386/1944. BM. szám alatt kiadott rendelete, amely a székesfővárosban maradó, de 1944 május 15-ik napjáig újabb alkalmazást nem nyert háztartási alkalmazottakat arra kötelezi, hogy legkésőbb 1944 május 20-ig az állami munkaközvetítő hivatalnál személyesen jelentkezzenek.

Mivel ezeknek mielőbbi munkához jutása közérdek, mindazok, akik háztartási alkalmazottakat kívánnak felvenni, ily irányú szándékukat május 20-ig az állami munkaközvetítő hivatalnál (Budapest VIII. József-utca 13, telefon 130—184, 137—792) a feltételek megjelölésével jelentsék be.

Ilymódon a keresztény társadalomnak az a része is segítő kézhez juthat háztartásában, amely arra rászorul, de amely a háztartási alkalmazott segítségét eddig sok esetben nélkülözni volt kénytelen.

NAPIHIREK.

Vida Árpád.

A budakeszi szanatórium temetőjének sirjai közé fris hant került. A magyar poéták, magyar piktorok közös balsorsában osztozva, a tuberkulózis vetett véget a *Vida* Árpád igazán nagyreményekre biztató tehetségének, ez ütötte ki alig öt esztendei dicsőséges pályafutása után kezéből az ecsetet.

Marosvásárhely volt szülővárosa. Atyja diplomás pályára szánta a fiut, de a müvészet iránt való vágy erősebb volt Vidában és győzött a szülői akaraton. Gyermekkori és mégis életre szóló benyomásaiból egy momentum nevezetes. Véletlenségből kerülhetett a szülei ház falára a Lionardo da Vinci urvacsorájának közismert másolata, mely a Munkácsy elbeszélő honvédjének reprodukciója. Talán a szinek és formák iránt való nagy fogékonysága innen datá'ódik Vidának, mikor a nép fiának naiv odaadásával, megfontolás nélkül és egészen odaadja magát a müvészetnek. Mert a mintarajziskolán nyert rajztanári diplomája mellől folyton ide tér vissza, a szülei fészekbe. A szükméretü szobácskában kontemplált képeivel aratja első és őszinte diadalait, vagy ha *nem fér meg benn* — a kis hajlékot övező nagy gyümölcsösben festi izzó szinhangulatu képeit. És a modelljei között ott van az édes anyja; előkeresik a jegyruhát, a bronzszinüre fakult sárga selyemeket — kész a whistleri téma.

A *drezdai* (1909), *velencei* (1010), *római* (1911) nemzetközi tárlatok is bámulattal adóznak müvészünknek. Tombolásra termett, szilaj, magyar őserő volt, mert nem türt semmiféle irányt, müvészeti politikához nem csatlakozott soha, valósággal lerázott magáról, visszataszitott mindent, a mi nem az ő erős egyéniségéhez való volt. Eredetisége avatja őt naggyá. Markans, biztos vonásokkal nem ád se többet, se kevesebbet abból a mi kell az egységes hatáshoz. Nem virtuskodó azért tudásával, mindenképpen erős, egyéni kezeléssel igyekszik rögziteni a fény és árny adta jelenségeket.

Eszközeiben sem válogatós. Erős akvarellfestő, hatalmas szinező olajban; pasztelljei, körajzai, rézkarcai egyaránt finomak, érdekesek, sőt érdesek, ha kell.

Idehaza is ünneplik. A *Szépmüvészeti Muzeum* már 1908-ban magához váltja akvarell önarcképét és diadallal hurcolja külföldi kiállitásokon. Később még nagyobb vásárlásokkal örvendezteti meg az állam, majd fényes ösztöndijjal segiti vágyai másik Mekkájába, Párisba. Szülővárosa elhalmozza megbizással és dolgozik fe'revonul'an Kun-utcai mütermében — elrejtve magát — és hanyatló egészségét a — részvét elől.

Mert a szakadatlan munka aláásta életerejét, hasztalan tért haza erőt, egészséget gyüjteni, nagylelkü mecenása hiába támogatta svájci, majd tengermeléki tartózkodásában. — Mors Imperatort nem győzhette le övéinek aggódó szeretete se.

Fájdalmas vesztesége müvészetünknek e minden részvétre érdemes, izig-vérig magyar tehetség elvesztése. Bizonyára méltó nyomot hágy mindenki emlékezetében, mert mindnyájan csak kegyelettel és büszkeséggel tekinthetünk emlékére: ránk maradt müveire. **Gulyás Károly.**

(Adakozás.) A mai napon a következő adományok érkeztek hozzánk: *A harctéren világtalanná lett katonáink részére:* Kövess Edéné, Felsőőrs 50 korona, G. Ö., Balaton 25 korona, Békés Róbertné, Székesfehérvár 20 korona, özv. Huszár Miklósné, Budapest 20 korona, Stierand Kálmánné, Veszprém 10 korona, Lobmayer Jenő dr., Budapest 10 korona, Traun Viktorné, Budapest 10 korona. — *A harctéren nyomorékká lett katonáink részére:* G. Ö., Balaton 25 korona, Klucsik István Szentmiklós, 5 korona. — *A Török Vörös Félhold céljaira:* Koch Béla dr. Magyaróvár 10 korona. — *Csonka honvédnek, Tordai Sámuelnek vaseke beszerzésére:* özv. Wimmerth Károlyné, Budapest 5 korona.

— **(Személyi hirek.)** *Izabella* kir. hercegasszony, mint *Bécsből* jelenti, ma leányával, *Gabriella Mária* kir. hercegnővel *Frigyes* kir. herceg tábornagy látogatására északra utazott. — *Ferenc Szalvátor* kir. herceg, egészségügyi főfelügyelő ma éjszaka, mint *Bécsből* jelentik, *Brinzey* örnagy kiséretében több napos inspekciós körutra Magyarországra, elsősorban Budapestre utazott.

— **(Körber a királynál.)** *Bécsből* jelentik: *Körber* dr. közös pénzügyminiszter ma délelőtt kihallgatáson jelent meg a királynál.

— **(Est a bécsi magyar minisztérium palotájában.)** *Bécsből* jelentik: A harcban megvakult harcosok javára tegnap este *Mária Valéria* királyi hercegnő védőségével a magyar minisztérium palotájában hangverseny volt, a melyre előkelő társaság gyült egybe. A patronázs-bizottság, melynek élén *Burián* Olga bárónő, a külügyminiszter felesége fejtett ki élénk tevékenységet, nagyszerüen rendezte a hangversenyt. Az est, a melyen az uralkodóház tagjai, valamint a kettős monarkia legkiválóbb személyiségei megjelentek, társadalmi és müvészi tekintetben is fényes lefolyásu volt.

Az udvar részéről megjelentek *Blanka* királyi hercegnő és leányai, *Dolores* és *Mária Immakulata*, *Izabella* királyi hercegasszony és leányai, *Gabriella* és *Alisz*, *Károly István* királyi herceg és felesége, *Mária Terézia*. A fenségeket *Burián* bárónő fogadta és kisérte a diszterembe. Jelenvoltak továbbá *Burián* báró külügyminiszter, *Heinold* belügyminiszter, *Engel* pénzügyminiszter, *Hussarek* közoktatásügyi miniszter feleségével, *Liechtenstein* herceg tartományi marsall feleségével, a németalföldi követ, a bolgár követ feleségével, a görög követ feleségével, *Zichy* Ágost gróf udvari főmarsall, *Berchtold* Lipót gróf és felesége, *Tschirschky* német nagykövet felesége, *Forgách* gróf nagykövet és felesége, *Szápáry* Frigyes gróf nagykövet és felesége, *Festetich* Tasziló herceg és felesége, *Trautmannsdorff* hercegnő, *Cory-Sternberg* Róza hercegnő, *Esterházy* Irma hercegnő, *Wydenbruck-Esterházy* Liza grófnő, *Zichy* Ernő gróf, *Szécsen* Janka grófnő, *Dessewffy* Julia grófnő, *Pattai* dr. titkos tanácsos, *Clamm-Gallas* Klotild grófnő, *Nagy* Géza báró udvari tanácsos, *Nagy* Árpád és *Nagy* Endre bárók.

A rendkivül jól sikerült hangverseny programján *Zichy* Géza gróf titkos tanácsos, *Weingartner* Félix, *Hubay* Jenő, *Reiners* György és *Marberger* Lili szerepeltek, a kiknek fényes előadásait viharos tetszés kisérte. A hangverseny után a fenségek megszólitották a müvészeket és elismerésüket fejezték ki nékik. Az est sikere érdekében különösen *Burián* Olga bárónő, *Bienerth* Anna bárónő, *Forgách* Alisz grófné és *Bergmeister* tanár kormánytanácsos felesége fejtettek ki érdemes munkásságot. A müvészi rendezés *Knepler* Hugó hangversenyigazgató érdeme. A király a hangverseny rendezőbizottságának 500 korona adományt küldött. Ugyanily összeget küldött *Körber* közös pénzügyminiszter, *Paar* gróf főhadsegéd és *Wetzler* udvari tanácsos, az osztrák urakháza tagja. Nagyobb összegeket adományoztak *Tisza* István gróf miniszterelnök, *Engel* báró osztrák pénzügyminiszter, *Festetich* hercegné, *Ferenczy* Ida, *Nemess* grófné és mások.

— **(A józsivü przemysli katonák.)** Przemysl védői közül száz vitéznek a nevét tettük közzé azzal kapcsolatosan, hogy az erősségből jelentős összeget küldöttek elesett magyar hőseink hátramaradottjainak a javára. Ez volt a leggyönyörübb üdvözlet, a mely eddig Przemyslből érkezett s a melv nem három-négy családnak visz megnyugvást, hanem egy szerre *hatszáz* aggódó familiának, hogy a várban élő kedvesük jól van, sőt, nemcsak jól van, hanem oly emelkedett, bizakodó kedvben, hogy még a mások bajával is szivesen, szeretettel törődnek. Azt hisszük, Przemysl hősei nemcsak abban utolérhetetlenek, a hogyan a rájuk bizott erősséget védik, hanem abban is, hogy a mily vitéz, győzhetetlen hősök, épp oly nemesszivü emberek is. Itt következik ujabb dicsőséges ötven név:

Csordás István, Oprea Péter, Gyurgyó Mikszád honvédek 1—1 kor., Tanázevits Mihály őrmester 2 kor., Szelácski Vitályos szakaszvezető 1 kor., Popovits Csedomir őrvezető 1 kor., Nesztorov Mihály honvéd 2 kor., Greber István honvéd 1 kor., Sztankov Ráda dobos 1 kor., Bernfanger Miklós tizedes 50 fill., Roits Pánta honvéd 2 kor., Lasan Pál honvéd 60 fill., Lungu Demeter honvéd 40 fill., Matroszesku Dávid honvéd 40 fill., Urbán Márton honvéd 20 fill., Czicsvárin Teofil honvéd 40 fill., Petrik István honvéd 20 fill., Milakov Zsiva honvéd 20 fill., Torma Pál honvéd 60 fill., Sztojkov Sándor honvéd 50 fill., Korodi Ferenc honvéd 20 fill., Piló János honvéd 30 fill., Kindlein Ferenc honvéd 60 fill., Greguly Vazul honvéd 20 fill., Lukó András örvezető 40 fill., Rresznyák Sándor honvéd 1 kor., Reber Károly tizedes 1 kor., Maletin Láza honvéd 1 kor., Kalinov Dusán honvéd 1 kor., Szász Pál honvéd 50 fill., Marx Márton honvéd 60 fill., Rajkovits János honvéd 1 kor., Radoszovcsev Iván honvéd 20 fill., Krifaton Ferenc honvéd 20 fill., Kirila Markó honvéd 20 fill., Moldován Mita honvéd 60 fill., Vorwirth Mátyás honvéd 1 kor. 20 fill., Nedelykov Sándor honvéd 1 kor., Milosev Dragomir honvéd 1 kor., Sepeczán Miklós honvéd 10 fill., Petrásku Tivadar honvéd 20 fill., Szojján Keresztély honvéd 1 kor., Styopus István honvéd 1 kor., Murgya Ávrám honvéd 20 fill., Gáspár Vazul honvéd 40 fill., Lansin Szveta honvéd 50 fill., Sztaniszáv János szakaszvezető 1 kor. Komonovics Iván őrvezető 1 kor., Ugri András őrvezető 10 fill., Markovity Péter őrvezető 50 fillér.

— **(Az uj svájci követ a királynál.)** *Bécsből* táviratozzák: A király ma délelőtt Schönbrunnban külön kihallgatáson fogadta *Bourcart* drt, az uj svájci követet, a ki átadta megbizó levelét.

— **(A harctereink legidősebb tisztje.)** Harcban álló hadseregünknek bizonyára egyik legérdekesebb és legbátrabb tisztje utazott át szombaton a fővároson, hogy felsőbb hatóságának parancsát teljesitse. Az érdekes öreg ur *Eger* Alajos, a közös hadsereg nyugalmazott örnagya, a ki azonban a háboru kitörésekor aktiv szolgálatra jelentkezett. A *hetvennégy éves* öreg ur a legidősebb katonája a harctéren levő seregünknek és mivel már 1866-ban hadnagy volt, alkalmasint a legidősebb tiszt is. Résztvett az 1859-iki s 1866-iki hadjáratokban s az utóbbiban az ezüst vitézségi érmet kapta és ezzel együtt a hadnagyi rangot. A békében megkapta a *signum laudis-t* és a Ferenc József-rend lovagkeresztjét, majd a magyar nemességet a *rumai* előnévvel. A most folyó nagy küzdelemben is már kitüntette magát és vitéz magatartásáért a *vaskoronarend harmadik osztályát* kapta a hadiékitménnyel. Bámulatraméltó az öreg urnak minden ifju zászlóst is megszégyenitő fiatalos lelkesedése, a mellyel most héthónapi harc után nem a nyugalomra vágyakozik, hanem a kapott parancs szerint uj küzdelem helyére siet. *Eger* Alajos örnagy fia a határrendőrség fogalmazója és mint tartalékos százados szintén a harcléren van.

— **(Az Erdődy grófi család ünnepe.)** *Szombathelyről* irják: *Erdődy* Gyula gróf vasvörösvári nagybirtokos és felesége *Széchenyi* Emilia grófnő most ünnepelték házasságuk harmincadik évfordulóját és egyuttal a gróf hetvenedik születésenapját. Erre az alkalomra az *Erdődy* és *Széchenyi* grófi családok, valamint a rokonság számos tagja gyült össze az ünnepelt pár vasvörösvári kastélyában, hogy jókivánságaikat kifejezzék. A fényes vendégsereg között ott voltak *Széchenyi* Miklós gróf nagyváradi és *Mikes* János gróf szombathelyi megyéspüspök is.

— **(A hazafias muraközi horvátok.)** Nem magvarajku honfitársaink közt talán sehol sem nyilatkozott meg a háborus idők alatt oly őszintén a hazafias lelkesedés és a harcias kedv, mint Zrinyi, a költő katonáinak és jobbágyainak dédunokái, a muraközi horvát- és vendajku nép körében. Különös érdekessége a muraköziek lelkesedésének, hogy a harctéren lévők s az itthonmaradtak hazaszeretetüknek horvát nyelven irt népies költeményeikben adnak kifejezést, melyeket özönével küldenek lapjuknak, a Csáktornyán megjelenő *Muraköznek*. Ennek a lapnak a háboru kezdete óta minden száma tanuskodik a muraközi horvát népnek dalaiban megnyilatkozó hazaszeretetéről. A dalokat a magyar népdalok melódiáival énekli a nép s valamennyi soruk a királyhoz s a magyar szent koronához való hüségről, a magyar hazához és nemzethez való ragaszkodásról, valamint a magyar katonák vitézségéről s az ellenség legyőzésében való erős hitről szól. Nemcsak a férfiak, hanem az asszonyok és leányok is pengetik lantjaikat s verseikben Muraköznek a zalai magyarokkal együtt vitézül harcoló horvát fiaihoz intéznek lelkesitő szavakat, az elesettektől pedig azokat dicsőitő gondolatokkal bucsuznak el. Ezekben a nagy időkben többi nemzetiségeink között e határszéli horvát s vend népnek hazafias lelkesedése is egyik följegyzésre érdemes jelensége a „nemzeti állam vonzó erejének" s a „lelkek egységének".

— **(Az abauji határozat.)** *Alsókubinról* jelentik: Árva vármegye törvényhatósági bizottsága *Zmeskál* György alispán elnöklésével tartott rendkivüli közgyülésén Abauj-Torna vármegyének a nemzeti jogok fokozottabb érvényesüléséről szóló ismeretes határozatát tárgyalva, ahhoz teljes mértékben és lelkesedéssel hozzájárult. Midőn hadseregünk győzelmes küzdelméhez és a végleges győzelem mielőbbi kivivásához Istennek mindenható segedelmét kéri, elhatározta, hogy hadaink páratlan hősiessége fölött érzett hódolatát és elismerését a közgyülés jegyzőkönyvében megörökiti. A törvényhatósági bizottság továbbá elhatározta, hogy *Tisza* István gróf miniszterelnök hazafias müködésébe vetett teljes bizalmának nyilvánitása mellett föliratut utján azzal a kéréssel fordul a kormányhoz, hogy bölcs belátása szerint odahasson, hogy ez irtózatos világháboruban a monarkia létérdekeiért, jövő fejlődésünkért páratlan hősiességgel küzdő vitéz magyar

felső dicsérő elismerést tudtul adják: az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartásukért: *Ragette* Rezső őrnagynak, *Pastor* Lajos, *Mikusch* Ottó, *Wendlik* Károly, hrzistiei *Skrbensky* Károly báró, *Hendl* Ferenc gróf, tüllenburgi *Teisinger* Miksa főhadnagyoknak, továbbá: *Mikula* Frigyes tartalékos főhadnagynak, *Akay* Ágost, *Kapossy* Béla, *Leubner* Ármin, *Metzker* Rezső, *Koechlin* Ferenc, *Schweighofer* György, *Meinl* Béla, *Mudrak* János tartalékos hadnagyoknak, *Piswanger* Rikárd, *Heusler* Tivadar századosoknak, *Kandler* Ferenc tart. századosnak, *Obhlidal* Lipót, *Telegdi* József tart. századosoknak, *Duffek* József, *Koller* Ervin, *Petras* József, *Erle* Alfonz főhadnagyoknak, *Hofer* Károly, *Löw* Henrik, *Gassner* András tart. főhadnagyoknak, továbbá: frankenthurni *Gautsch* Oszkár báró dr. szolgálatonkivüli viszonybeli főhadnagynak, *Geucsij* Bertalan főhadnagy-élelmezési tisztnek, nagyrákói és kelemenfalvai *Rakovszky* György hadnagynak; a következő tartalékos hadnagyoknak: *Bauer* Henrik, *Engelmann* Ferenc, *Schobloch* Pál tartalékos hadnagyoknak, továbbá *Fichna* Rezső népfölkelő hadnagynak; az ellenséggel szemben teljesitett kitünő szolgálatukért: *Skala* Károly, *Kopf* Dávid századosoknak, továbbá: *Haissinger* Vencel nyugállomásbeli századosnak, *Hirsch* Antal főhadnagynak, *Aubin* Ármin, *Wiedenhofer* Ferenc tartalékos főhadnagyoknak, továbbá: *Hermann* Valter tartalékos hadnagynak, *Wallner* Róbert dr. hadnagynak; *Walli* Alfréd, *Forstner* Hugó alhadbiztosoknak; az ellenséggel szemben tanusitott vitéz és önfeláldozó magatartásukért: *Goebel* Rezső dr. törzsorvosnak, *Kaaserer* János dr. tartalékos segédorvosnak, az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartásukért: ácsi *Marich* Ágost vezérkari, *Martinek* Alfréd, *Mischke* Henrik, *Vititz* Antal, *Kratzik* Ernő, *Schreiber* Ede, *Richling* Alfréd, *Potyka* Hugó századosoknak, *Hofbauer* Ármin tartalékos századosnak, dubnitzi *Reisky* Zdiszláv báró nyugállománybeli századosnak, *Studeny* Ottókár, *Glozansky* Dusán főhadnagyoknak, *Pietsch* János, *Salava* György, *Redlich* Harry tartalékos főhadnagyoknak, továbbá: *Lenitz* József hadnagynak, *Steinkeller* Rezső, *Drapella* Gyula, *Cernosek* Vladimir, *Kuzusnik* Lipót, *Olip* János, *Zacsek* Alajos, *Trötscher* Oszkár tartalékos hadnagyoknak, az ellenséggel szemben teljesitett kitünő szolgálatukért: *Zircher* Béla századosnak; *Nápravnik* Győző főhadnagynak, az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartásukért: *Zborowski* Julián, *Wesselsky* Nándor, *Matthey* Adolf, *Bissingen és Nippenburg* Ernő gróf, *Pillerstorff* Rezső, *Lovrek* János, *Sável* Kálmán, *Meesén* András századosoknak, *Schirmer* Győző, *Schoincz* Antal, *Klimitsch* János főhadnagyoknak, *Löwenfeld* Walter, *Hofmann* Ernő tart. főhadnagyoknak; *Pokorny* Konrád hadnagynak, *Brtnik* Vladimir, *Kadlec* Vencel, *Wagner* Frigyes, *Bolt* János, *Pothorn* Emil tart. hadnagyoknak, továbbá: *Kleinhempel* Ede és *Weiszmann* Alajos századosoknak; *Socher* Frigyes, *Jicinsky* Zdenkó, *Baumgartner* Károly főhadnagyoknak, továbbá: *Sárosi* Ödön tart. főhadnagynak, *Begovic* Pál, *Fill* Gusztáv hadnagyoknak, *Breier* Rezső, *Sprengseis* Gusztáv, *Strausz* Ervin, *Pokorny* Ágoston, *Bayer* Ferenc, *Dedek* Erik, *Bock* Gerő, *Quittner* Artur, *Pick* Artur, *Dobes* Manó tartalékos hadnagyoknak, — az ellenséggel szemben teljesitett kitünő szolgálatáért: monyorókeréki és monoszlói *Erdődy* Tamás tart. hadnagynak; — az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartásukért: alsószopori *Nagy* András, alsószopori *Nagy* Emil, *Koffler* Gyula századosoknak, *Cernik* Rezső, *Weigl* Ágoston, *Pekotsch* Ernő, *Wagenheim* Raoul báró, *Suchter* István, *Schuch* Vince, *Bagi* Zoltán, *Szabó* Béla és *Neuhauszer* István főhadnagyoknak, *Stobbe* Kálmán, *Schieber* Oszvald, *Kronenfels* Guidó dr., *Floderer* Antal tart. főhadnagyoknak, továbbá: *Kogelbauer* Károly, *Pollak* Frigyes, *Bambula* Antal, *Eichler* Rikárd, *Spengler* Jenő, *Mayer* Lajos, *Burgarel* Brunó, *Futala* László, *Biró* Dezső, *Wertner* Sándor, *Gartenberg* Vilmos, *Kunz* József, *Kelemen* Imre tartalékos hadnagyoknak; — az ellenséggel szemben teljesitett kitünő szolgálatuk elismeréseül: *Baersch* Lajos, *Küsszvetter* Róbert, *Engel* Alfréd tartalékos főhadnagyoknak; — az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartásukért: *Arenstorff* Miksa lovag, *Medvey* Frigyes, *Gürtler* Károly, *Michelic* Ottó, *Knoll* Mór, *Kunz* Károly századosoknak, *Gallauner* István, *Schneider* Lipót főhadnagyoknak, továbbá: *Sziklai* Aladár tart. főhadnagynak és *Vasadi-Balog* György tart. hadnagynak, *Rzieb* Henrik, *Gaar* Oszkár, *Peschke* Gusztáv, *Schröder* Frigyes századosoknak, *Baigar* Lajos, *Pfohl* Pál, *Lang* Adolf, ehrenbergi *Peller* Egon, *Hückel* Károly főhadnagyoknak, továbbá: *Regenhart* Ervin tart. főhadnagyoknak, *Krsztics* János, *Wagner* Antal hadnagyoknak, *Lerch* Alajos, *Geldner* Erik, *Hartel* Rezső, *Haas* Emil, *Adamkiewicz* Vladimir, *Langer* Pál lovag, *Hanel* József tart. hadnagyoknak; — az ellenséggel szemben teljesitett kitünő szolgálatukért: *Wandas* Károly, *Kraus* Kajetán századosoknak, továbbá *Fesl* Ferenc nyugáll. főhadnagynak; — az ellenséggel szemben tanusitott vitéz magatartásukért: *Nolting* Jenő, *Zoder* Szigfrid századosoknak, *Warmbrand-Stuppach* Nándor gróf tart. századosoknak, *Friedl* Lajos, *Katzer* Ede, *Zika* Rezső, *Hönigschmid* Győző, *Berán* Hugó, *Pauer* Ágoston, *Schauff* Sándor, *Baillon* Alfréd báró főhadnagyoknak, továbbá: *Berg* Leó tart. főhadnagynak, *Zwenkl* János, *Hochhauser* József hadnagyoknak, *Papp* Frigyes tart. hadnagynak, *Kneisel* József hadnagynak, *Gerstel* Adolf dr. népf. hadnagynak, *Wolff* Antal századosnak, továbbá: *Leitner* Adolf, *Kmoch* Ferenc, *Kronholz* Artur, *Schnirch* Rezső főhadnagyoknak, *Sigetter* Győző hadnagynak, *Fuksa* Vlastimil és *Hidjed* Gyula tartalékos hadnagyoknak.

Az ellenséggel szemben tanusitott kitünő és önfeláldozó magatartása elismeréseül: *Styblik* Gusztáv ezredorvosnak és az ellenséggel szemben tanusitott bátor magatartásáért: *Fritsch* Henrik katonai állatorvosnak a koronás arany érdemkeresztet adományozta a király a vitézségi érem szalagján.

A hivatalos lap közli, hogy a király az ellenség előtt tanusitott kitünő és önfeláldozó magatartásának elismeréseül: *Alth* Egon lovag dr. tartalékos segédorvosnak a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta.

Az ellenség előtt tanusitott vitéz és eredményteljes magatartásuk elismeréseül: *Huber* Gottfried ezredesnek, revisnyei *Reviczky* László alezredesnek, rahlenburgi *Paternos* István őrnagynak, *Gombos* Zoltán, *Seinfeld* Mór őrnagyoknak és az ellenség előtt tanusitott vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréseül: *Meskó* Zoltán dr. ezredorvosnak a Ferenc József-rend lovagkeresztjét a katonai érdemkereszt szalagján; — az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásuk elismeréseül: *Ugray* Sándor őrnagynak, *Fischer-Niamessny* Gyula és *Stielly* Walter, vezérkari testületbeli századosoknak, *Suposs* Miklós, *Szüts* Sándor, *Dömötör* Béla, *Perger* László, miskolci *Dánffy* Alfréd, *Mjatovszky* Géza, *Rab* Ákos, *Körmendy* Géza századosoknak, *Sauerwald* Vilmos századosnak, nagyselmeci *Mérey* László vezérkarhoz beosztott századosnak, *Böhme* Ferenc vezérkarhoz beosztott főhadnagynak, *Varga* Géza, *Kozma* Kálmán főhadnagyoknak, *Rajos* Dezső és *Nagy* Barna hadnagyoknak és az ellenség előtt elesett: tomcsányi *Tomcsányi* Árpád őrnagynak a hadidiszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet adományozta a király és elrendelte, hogy ugyanez alkalomból: *Győri Farkas* Béla, *Tolnay* Lajos dr. századosoknak, *Iglódy* Gyula, *Bészler* János, *Mező* András, *Szabó* József, *Horváth* László, vezérkarhoz beosztott főhadnagynak; *Magyari* Vilmos, *Szentpéteri* János hadnagyoknak, *Körös* Gyula és *Ciura* László dr. tartalékos hadnagyoknak, *Nagy* Béla szolgálatonkivüli viszonybeli hadnagynak, *Andrássy* Jenő, *Zsakó* Andor dr., ilyefalvai *Szász* Pál népfelkelő hadnagyoknak, továbbá az ellenség előtt elesett: *Harsányi* Miksa tartalékos hadnagynak, valamint az ellenség előtt teljesitett kitünő szolgálataik elismeréseül: *Farkas* Ferenc századosgazdászati tisztnek és az ellenség előtt tanusitott vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréseül: *Simkovics* György dr. tartalékos segédorvosnak a legfelső dicsérő elismerést tudtul adják.

A király az ellenség előtt tanusitott vitéz és eredményteljes magatartása elismeréseül: *Riedl* Miklós alezredesnek a hadidiszitményes 3. osztályu vaskoronarendet, az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásuk elismeréseül: *Strelec* Gyula alezredesnek, *Dingha* Sándor és balassagyarmti *Baintner* Ernő őrnagyoknak, szerdahelyi *Kesserü* István, *Barta* Aladár, *Sárkány* Károly, *Czékus* Zoltán, ujfalusi *Ujfalussy* Gábor, *Békessy* Béla, *Hönig* Vilmos századosoknak, *Bittera* Zsigmond tartalékos századosnak, turchányi *Turchányi* László főhadnagynak, *Lévay* Ferenc hadnagynak és az ellenség előtt elesett: *Michaelis* Fróbert népfelkelő hadnagynak a hadidiszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet adományozta és elrendelte, hogy ugyanez alkalomból *Diószegi* Dezső, *Hegedüs* Elek, *Kovács* István századosoknak, *Szabó* Imre, *Brámer* Gyula, *Váry* Sándor, *Rozsnyai* Kálmán, *Szappanos* József, *Győry* Géza, ó-tordai *Székely* Ferenc, *Walter* Ferenc főhadnagyoknak, *Fóthi* Nándor dr. népfelkelő főhadnagynak, *Orlovszky* Béla, *Tóth* Zoltán, *Doromby* Mihály hadnagyoknak, *Melczer* László, koltai *Tóth* Lóránt dr., *Lehoczky* Dezső, *Lieb* Imre, *Szunyogh* Gáspár tartalékos hadnagyoknak, *Szöllősi* György szolgálatonkivüli viszonybeli hadnagynak; *Taslauan* Oktávián és *Marcellariu* György dr. népfelkelő hadnagyoknak, az ellenség előtt tanusitott vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréseül: *Karcsay* Sándor dr. ezredorvosnak a legfelső dicsérő elismerést tudtul adják.

Mátéffy Viktor tartalékos tábori segédlelkésznek a 2. osztályu érdemkeresztet lelkészek számára a vörös-fehér szalagon és az ellenség előtt teljesitett kitünő szolgálatainak elismeréseül: *Fromm* Ernő népfelkelő élelmezésügyi tisztnek, valamint az ellenség előtt tanusitott vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréseül: *Fodor* József tartalékos segédorvos-helyettesnek az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, az ellenség előtt tanusitott vitéz és eredményteljes magatartása elismeréseül: fertőszentmiklósi *Artner* Kálmán alezredesnek a hadidiszitményes 3. oszt. vaskorona-rendet; az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásuk elismeréseül: *Löfler* Emil alezredesnek, *Pöcze* Miklós századosnak, *Vizy* Antal főhadnagynak a hadidiszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet adományozta a király és elrendelte, hogy ugyanez alkalomból: *Világhi* László főhadnagynak, *Németh* József, *Tüske* Béla dr. tartalékos hadnagynak, valamint az ellenség előtt elesett: *Sándor* Károly dr. tartalékos hadnagynak a legfelső dicsérő elismerést tudtul adják.

A balkán hadsereg parancsnoksága *Baumgartner* Ágostnak, a folyam- és tengerhajós részvénytársaság főkormányosának, az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartása elismeréseül az I. osztályu ezüst vitézségi érmet adományozta.

Mint félhivatalosan jelentik, a király elrendelte, hogy az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásuk elismréseül Zöld Mór őrnagynak, Alekszics János nyugállományu századosnak, Kenfelj Aurél főhadnagynak, Borcsics Vladimir hadnagynak, *Tóth* Aladár szolgálatonkivüli viszonybeli hadnagynak, Légrády György népfölkelő főhadnagynak, Korik Lajos népfölkelő főhadnagynak és Donner Gyula főhadnagy-gazdászati tisztnek a legfelsőbb dicsérő elismerést tudtul adják.

A király davori Relkovics Dusán őrnagynak az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartása elismeréseül a hadidiszitményes 3. osztályu vaskoronarendet, Ledniczer Sándor alezredesnek, Bernáth Kálmán századosnak és kisrédei Rhédey Aladár szolgálatonkivüli viszonybeli hadnagynak az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásuk elismeréseül a hadidiszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet adományozta és elrendelte, hogy ugyanez alkalomból Kovács Rezső főhadnagynak, Macourek Béla tartalékos hadnagynak és Nuber Gusztáv népfölkelő főhadnagynak a legfelsőbb dicsérő elismerést tudtul adják.

A király merényi Scholtz Gusztáv őrnagynak az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartása elismeréseül a hadidiszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet adományozta és elrendelte, hogy ugyanez alkalomból Adler Hugó tartalékos hadnagynak a legfelsőbb dicsérő elismerést tudtul adják.

Mint félhivatalosan jelentik, a király Patrusics Dániel őrnagynak az ellenség előtt tanusitott vitéz és eredményteljes magatartása elismeréseül a hadidiszitményes 3. osztályu vaskoronarendet, továbbá az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásuk elismeréseül Dobó István századosnak, Kiss Lajos népfölkelő főhadnagynak, Büchler Leó tartalékos hadnagynak, valamint az ellenség előtt elesett Hirschfeld Hugó őrnagynak és Radocsay Ferenc szolgálatonkivüli viszonybeli hadnagynak a hadidiszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet adományozta és elrendelte, hogy az ellenség előtt tanusitott vitéz magatartásuk elismeréseül Somogyi Rezső őrnagynak, Rukavina Sándor századosnak, Javorik József, Ullrich Lajos, Radoslav Mátyás, Knezsevics Branimir főhadnagyoknak, Udvary Ferenc tartalékos főhadnagynak, Grahovac Péter tartalékos hadnagynak, Trugly Elemér, Lachmann Ferenc és *Matyó* Sándor népfelkelő hadnagyoknak, továbbá az ellenség előtt tanusitott vitéz és önfeláldozó magatartása elismeréseül Nagy Sándor dr. ezredorvosnak a legfelsőbb dicsérő elismerést tudtul adják.

BUDAPESTI HIRLAP

1915 március 1-ével uj előfizetést nyitottunk lapunkra.

Előfizetési ára

a magyar korona országaiba, Ausztriába és a megszállott tartományokba:

Március hónapra	**2 K**	**80**	**fill.**
Március 1-től április 30-ig	**5** „	**60**	„
„ „ **junius 30-ig**	**10** „	**80**	„
„ „ **szept. 30-ig**	**18** „	**80**	„
„ „ **december 31-ig**	**26** „	**80**	„

Svájc, Spanyolország, Olaszország, Dánia, Skandinávia és a Balkán-államok területére. Szerbia és Montenegró kivételével:

egy hónapra . 6 frank 66 szántim (6 kor. 40 fill.)
negyedévre . . 19 „ 77 „ (19 „ — „)

A német birodalom államainak területére:

egy hónapra 4 márka 39 pfennig (5 kor. 20 fill.)
negyedévre . 13 „ 01 „ (15 „ 40 „)

Az Északamerikai Egyesült-Államokba:

egy hónapra . . . 1 dollár 28 cent (6 kor. 40 fill.)
negyedévre . . . . 3 „ 80 „ (19 „ — „)

Kérjük azokat a t. c. vidéki előfizetőket, kiknek előfizetése február végével lejárt, hogy a lap megrendelését minél előbb csakis a fennebb kiirt összeggel megujitani sziveskedjenek.

Lakóhelyváltozás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy uj cimüket idejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadóhivatalnak egyuttal arra a cimszalagra is, a mellyel az előfizetett példány a legutolsó tartózkodás helyére ment. Külföldre való költözködés esetén kérjük a portókülömbözet megtérítését is.

Hadba vonult előfizetőinknek a tábori posta utján készséggel küldjük a lapot, ha a tábori posta szamát közlik velünk.

Vida
épitéy

Gábor Eyter:
A fővárosi munkás-
lakás építtetései
1897-1943

Kritika 1979/5
17-18.o.

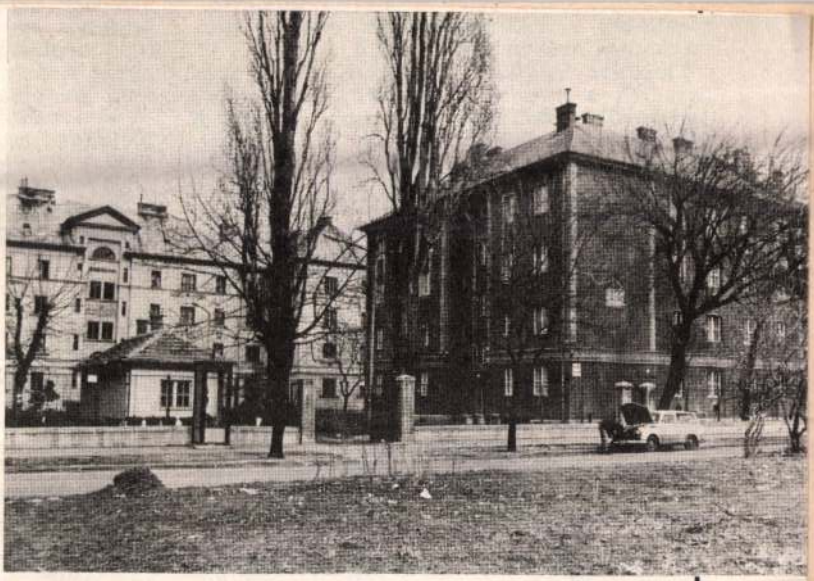

A Hunor—Veder—Raktár utcák határolta telek kislakásos bérházai. Épült: 1927. Terv: Vida, Neuschloss és Gyenes, ifj. Paulheim, Sebestyén, Böhm és Hegedűs. A három utca határolta nagy telken levegősen tudtak elhelyezni öt épületet. Így, az előbbi példához viszonyítva, a hasonlóan kis ablakok ellenére is barátságosabb az összhatás, kevésbé bérkaszárnya jellegű az együttes. Az öt épületben 283 lakás épült — kétharmaduk szoba-konyhás, a többi kétszobás, de fürdőszobás nincs közöttük.

UTÉPITÉS

Szerkeszti: Dr. VIRÁG IMRE.

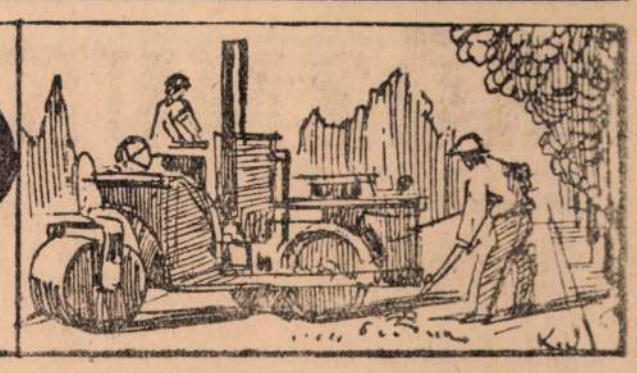

Meghirdették a fővárosi belterület kövezési és aszfaltozási munkákat és a kőanyagszállitást

Február 26-ika nagy napja lesz a fővárosnak és a fővárosi utépitési vállalkozóknak, mert erre a napra hirdették meg az ezidei kövezetjavitási és aszfaltjavitási versenytárgyalásokat és e napon jár le a kőszállitási versenytárgyalás is.

Ezzel a nagy kivonulással *Király* Kálmán tanácsnok, az ut- és csatornaépitési ügyosztály vezetője ujból példát adott arról, hogy miként kell az ország egyik legnagyobb utügyi adminisztrációját vezetni.

A kora tavasz *legelején* egyszerre vonultatja fel a főváros az utépitési vállalkozás szétágazó nagy hadseregét, hogy a főváros is kellő időben elkészülhessen a döntéssel, a vállalkozók és az anyagszállitók is a szezón legelején tisztában legyenek lekötöttségükkel és a vidéki hatóságok is tájékozódást szerezhessenek azokról az árengedményekről, melyeket ezek a versenytárgyalások produkálnak és amelyek — régi hagyomány szerint — a vidéki utépitési munkák áralakulására is jelentékeny befolyást gyakorolnak.

A legnagyobb érdeklődést természetesen a kerületi kövező- és aszfaltozó munkák versenytárgyalása kelti.

Ez a két versenytárgyalás az utóbbi években meghonosodott és bevált elvek szerint került kiirásra, de

a vállalkozók közötti munkamegosztást ebben az évben tovább fejlesztették,

amennyiben

a kövezési munkákat tizenhárom

munkarészre osztják,

az aszfaltjavitásnál pedig tiz vállalkozót juttanak megbizáshoz.

A kövezési versenytárgyaláson egy-egy vállalkozó fogja kapni a második, harmadik, negyedik, ötödik, hatodik, nyolcadik és kilencedik kerületi munkákat. Az első kerület munkáit kettéosztják és igy ez a kerület két vállalkozónak fog munkát adni. Ugyanigy kettéosztják a hetedik kerületet olyformán, hogy más vállalkozó kapja a Hungária körüttől befelé eső és ujból más vállalkozó a Hungária körüttől kifelé eső területet. A tizedik kerületet ugyancsak kettéosztották és itt a ceglédi vasutvonal, illetve a Kőbánya felső pályaudvartól a Ferencvárosi pályaudvarig futó vasuti vonal az elválasztó határ.

Szenzációs kikötése a kövezési és az aszfaltozási versenytárgyalásoknál az a feltétel, hogy

a megbizást nyert vállalkozó az utépitési ügyosztály vezetője által kijelölt legalább egy okleveles mérnököt tartozik alkalmazni

április 1-től december végéig, legalább heti 30 pengő fizetés mellett, a jelenleg meglevő alkalmazottain kivül. Ilyen módon

a főváros 23 állásnélküli diplomás mérnök elhelyezéséről gondoskodott

és óvatosságból még azt is kikötötte, hogy ez az alkalmazás nem mehet a jelenlegi alkalmazottak rovására, s az alkalmazott mérnök helyett a régi alkalmazottat elbocsátani nem lehet.

Az alkalmazandó munkások tekintetében is rendelkezik a versenytárgyalási hirdetmény és azt mondja, hogy ezek alkalmazására nézve a hitelmüveletes ut- és csatornaépitések alkalmával az inségmunkások alkalmazása érdekében 1932. április 7-én kiadott 61.882/1932. XII. sz. polgármesteri rendelet irányadó azzal, hogy

a napszámosok 50%-át az ügyosztály által kijelöltek közül kell alkalmazni

és ezeket utasitás szerint felváltva kell foglalkoztatni.

Kimondja mind a két versenytárgyalási hirdetmény azt is, hogy

kollektiv szerződés esetén a vállalkozónak a kollektiv szerződés rendelkezései szerint kell a munkásait alkalmazni és dijazni,

a napszámosok tekintetében pedig

köteles legalább 36 fillér órabért fizetni,

mely minimum az akkordban végzett munka esetén is kötelező.

Ezeket a szociális kikötéseket szigoru szankcióval látja el mind a két versenytárgyalási hirdetmény, amennyiben kimondja, hogy *e szociális kikötések be nem tartása esetén joga van az ügyosztálynak a vállalkozót esetenkint 500 pengőig terjedhető, biróilag nem mérsékelhető kötbérrel sujtani és ismétlődés esetén tőle a munkát megvonni.*

A vállalkozók közötti munkamegosztás biztositása érdekében azt az igen érdekes kikötést tartalmazza még a kövezésre és az aszfaltozásra vonatkozó versenytárgyalási hirdetmény, hogy

ha valamely kerületben vagy kerületrészben a végrehajtott munkálatok mennyisége az előirányzott vállalati összeget eléri, ugy az ügyosztály a további munkálatokat olyan más kerületi vállalkozóval végeztetheti el, akinek megbizásai az előirányzatot nem érik el.

Ezzel a kikötéssel biztositotta az ügyosztály azt, hogy az egyes kerületek elvégzett munkáinak végösszege nem lesz *merőben független* az ügyosztály által az év elején összeállitott költségvetési előirányzattól. Ilyen kikötés és e kikötés *szigoru betartása mellett* nem fordulhat elő, hogy valamelyik vállalkozó valamilyen potentát évközi beavatkozása folytán olyan pótmegrendeléshez jut, amelyik egy gyengébb kerület egész évi munkamennyiségét is meghaladja.

Ez a kikötés a versenytárgyalások tisztasága szempontjából olyan magaslatra helyezi a két kiirást, ahonnan messze tündöklik az ügyosztálynak az a törekvése, hogy egyszer már végetvessen a *„légy oly» bátyám"* beavatkozásoknak.

Az eddigi gyakorlathoz hiven egységárjegyzéket adott ki az ügyosztály s a kövezési és aszfaltozási munkákra, az egységárjegyékek alapján engedménnyel vagy felárral kell pályázni.

Az egységárjegyzéket a tél folyamán revizió alá vették.

Ennél a reviziónál az ügyosztály nemcsak a mult évi tapasztalatokat vette figyelembe, hanem figyelemre méltatta azokat az objektiv kivánságokat is, melyek a vállalkozás köréből érteztek.

A revizó során néhány egységárat megváltoztattak,

s ezeknél a változtatásoknál az volt az ügyosztály szempontja, hogy az egyes tételek egységárai egymással harmónikusan alkalmazkodjanak a piaci helyzethez. A helyi fuvarozás tekintetében is változott a két árjegyzék annyiban, hogy a 200 m-ként graduált szállitási távolságot ötven méteres graduációra szerkesztették át.

A versenytárgyalási nyomtatványok, igy különösen az egységárjegyzések még nem készültek el, azok most vannak nyomdában és igy a vállalkozók csak néhány nap mulva jelentkezzenek azokért az utépitési ügyosztály 289. számu szobájában, ahol a müveleteket 50 fillér ellenében adják ki.

A kőanyagszállitási versenytárgyalás — mint emlitettük — ugyancsak február 26-án lesz és ezen 40 ezer darab háromnegyedes bazalt kocka, 40 ezer darab bazalt fejkő, 20 ezer darab bazalt nyers fejkő, 20 ezer darab bazalt nyers vékony fejkő, 2500 tonna bazalt kiskő, 400 tonna bazalt nyers kiskő, 3000 fm trachit hasitott szegélykő, 2000 darab trachit metszett szegélykő, 5000 m³ bazalt, 6000 m³ trachit és 1000 m³ mész zuzottkő, 1000 m³ alapkő, 2000 m³ zuzalék és 8000 m³ dunakavics szállitására kell ajánlatot tenni.

CSATÓ PÁL szigetelő, aszfalt, bitumenutépitő és épitési vállalat
CSATFALTMÜVEK BUDAPEST—ÉRD
Müszaki iroda és laboratorium:
I., Budaörsi-ut 18. Telefon: 56-6-31.
„CSATFALT" szigetelések,
„CSATFALT" rugalmas padlóburkolatok,
„CSATFALTXYLOTHERMA" hő, hang és tüzálló-szigetelések, törv. védve.

Aszfaltozási munka Szegeden

A szegedi husiparosok nemrégiben az elhanyagolt burkolatu Valéria tér kiaszfaltozását kérték. A husiparosok kivánságát pártolják a paprikakikészitők is, akik ugyancsak a Valéria téren árusitanak.

Most a husiparosok és paprikakikészitők elhatározták, hogy közösen fogják kérni a polgármestertől a tér kiaszfaltozását. Ha azonban nem volna fedezet az idén az aszfaltozási munkára, akkor a tér ujraburkolását fogják kérni.

Parkositási „főpróba" Hódmezővásárhelyen

Hódmezővásárhely az inségmunkák során tervbevette a János tér parkirozását. Ezzel kapcsolatban az az aggály merült fel, hogy vajjon a forgalmas tér ilymódon való betelepitése nem okoz-e közlekedési zavarokat a vásárok alkalmával? Ennek kideritése céljából az illetékes hatóságok helyszini szemlét tartottak.

A próbát ugy ejtették meg, hogy tervek szerint elfoglalandó teret kötélkordonnal lezárták és több órán át figyelték a közlekedés menetét.

Mivel a forgalom lebonyolitásánál a legcsekélyebb zavar előfordulását sem észlelték, a bizottság azt a nézetét nyilvánitotta, hogy a parkirozás tervét helyesli és azt megvalósitásra ajánlja.

Zemplénben háromnegyedmilliós utépitési munka van. Jerssák Béla müszaki tanácsos, a zemplénmegyei államépitészeti hivatal főnöke a vármegye épitési munkáiról a következő nyilatkozatot tette: Zemplén megye közel háromnegyedmillió pengős utépitési programot dolgozott ki. A munkálatok: utépités, hengerelés és három hid épitése átereszekkel. A befolyó utaktól függ, hogy mennyit tudunk ebből megépiteni.

Gyapot-müut. A gyapottermelés feleslegeinek elhelyezési gondjai világszerte éppen olyan nagyok, mint az agrárállamok gondjai, vagy akár a kávétermelő államoké. Az elárthatatlan, silányabb minőségü nyerspamut elhelyezésére Ausztráliában érdekes kisérletet tettek. Utakat burkolnak vele. Erre silányabb minőségü nyers pamutot használnak, melyet 7—8 cm-nyi vastagságban helyeznek el és 5 cm-nyi agyagos földdel boritanak. Állitólag mellékutakon az utépités ez a módja jól bevált, mert esős időszakban is eleget tett a hozzáfüzött reményeknek.

Minden szakembert érdekel,

— hogy Veszprém vármegye alispánja nemrég kiadott körrendeletében arra utasitotta a főszolgabirákat, hogy az utmenti fák rongálása ügyében szigoruan folytassák le az 1894. évi XII. tc.-ben irt mezőrendőri kihágást,

— hogy a Nagykanizsai Ipartestület elnöksége a polgármestertől a régen tervezett uccanyitások foganatositását kérte, hogy ezzel lehetőséget nyujtson több tervezett családi-ház épités lebonyolitására.

— hogy Olaszországban a legujabban kiadott adókedvezmény-rendelet szerint a kisautók kilenc hónapig nem fizetnek adót.

— hogy Oroszország a mult évben 45 ezer autót gyártott s erős iramban fejleszti uthálózatát,

— hogy Frankfurtban, az épülő hat autóut találkozási pontján autópályaudvart fognak épiteni, melyben garázsokon, műhelyeken kivül posta és szálloda is lesz,

— hogy október 15-én átadták a forgalomnak a turin—triesti autóut velence—páduai szakaszát,

— hogy az angol Automobile Association meleg elismeréssel emlékezett meg a magyar kormánynak utépitési tevékenységéről és külön kiemelte Benke István és Elischer Pál érdemelt.

Törvényhatósági és községi bányák a belügyminiszter jelentésében

„A törvényhatóságok és községek tulajdonában álló bányák tekintetében e jelentésem beterjesztéséig minden irányban nem határozhattam, minthogy e vármegyék kőbányáira vonatkozólag a társminiszterekkel és a magánérdekeltséggel is folyamatba tett tárgyalásaim még nem értek véget.

Ezek a tárgyalások azonban csak a nagyobb, a vármegyei törvényhatóságok tulajdonában álló kőbányák tekintetében meghozandó határozatokat késleltetik s ezért a Veszprém és Fejér vármegyék közönségének tulajdonában álló *ajkai bazaltbánya*, Baranya vármegye Horthy Miklós-segélyalapjainak tulajdonában álló *komlói kőbánya*, a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye és Nógrád vármegye tulajdonában álló *Pest- és Nógrád vármegyei egyesitett kőbánya és utépitő*, Heves és Békés vármegyék tulajdonában álló *Apc-vidéki kőbánya rt.*, valamint Borsod és Heves vármegyék tulajdonában álló *Borsod-Hevesi kőbánya rt.* ügyében értesitettem az érdekelt törvényhatóságok közönségét, hogy a bánya fenntartása vagy megszüntetése ügyében később közlöm elhatározásomat.

Viszont nem volt akadálya annak, hogy a kisebb és szorosan a házi szükségletet kielégitő bányák közül továbbra is engedélyeztem Pécs, Sopron tj. városok kőbányáinak, Székesfehérvár tj. város kő- és homokbányájának, Esztergom, Gyöngyös, Kőszeg és Vác megyei városok kőbányáinak, végül Diósgyőr, Orosháza, Kisláng és Balmazujváros kő-, illetve homokbányáinak további fentartását".

Csatornaépités Székesfehérvárott. A székesfehérvári Horthy Miklós tér (Vásártér) keleti oldalán eddig nem volt csapadék csatorna. A polgármester javasolni fogja a legközelebbi közgyülésen, hogy ezt a hiányzó szakaszt a folyó évi inségakció terhére épitessék meg.

A földmüvelésügyiminiszter szerint a Duna-Tisza csatorna épitése a tanulmányozás stádiumában van

Csongrád vármegye törvényhatósági bizottsága szeptemberben felirt a földmivelésügyi minszterhez a Duna—Tisza csatorna épitése érdekében. A feliratra a miniszter a következő választ küldte a megyéhez:

A Duna—Tisza csatorna kérdésének részletes tanulmányozása folyamatban van. A csatorna tiszai torkolatának helye tekintetében e tanulmányok befejezése után lehet csak dönteni.

A vizimunkálatok sorrendjét a miniszter egyenlően fontosnak és sürgősnek itéli, azonban a sorrend tekintetében mégis az ország mindenkori pénzügyi helyzetével számolva, az adott lehetőségekhez kell alkalmazkodni és nem lehet figyelmen kivül hagyni azt a körülményt sem, hogy egyes munkák még nincsenek a kivitelre kellően előkészitve, tehát be kell várni az ezekre vonatkozó folyamatban levő tanulmányok és tervezések befejezését.

Saját maguk épitenek a röszkeiek hidat. A röszkeiek régen sürgetik már, hogy a Szentmihálytelek és Röszke között levő Holt-Tiszán keresztül épittessen Szeged városa átjárót, azonban kiderült a mérnöki hivatal számitásai alapján, hogy az átjáró elkészitése olyan nagy összegbe kerülne, amire nincsen fedezete a városnak. Erre a röszkeiek bejelentették a városnak, hogy ha kapnak az átjáró megépitésének céljaira 500 pengőt a várostól, garantálják, hogy ebből az összegből elkészittetik az átjárót. A polgármesterhelyettes kiutalta a kért összeget.

Ebben az évben Kecskemét 65 ezer pengőt fordit utjavitásra. A napokban hagyta jóvá a kereskedelemügyi miniszter Kecskemét folyó évi közuti költségvetését, amelynek érdekessége, hogy 65.300 pengőt fordithat a város ebben az évben utjavitásra. Ilyen összeg felhasználását az tette lehetővé, hogy az adóhátralékok várakozáson felül befolytak.

TRAUB ÖDÖN CÉG
BUDAPEST, X., REZSŐ-TÉR 3. TEL. 41-1-65.
Vállal: Aszfaltkocsiut és gyalogut készitést. Fedéllemez, facement, préselt tavics, bőrlemez, fedést, talajvizelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.
Szállit: Fedéllemezt, bőrlemezt, aszfalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyitermékeket, valamint gépzsirt, kocsikenőcsöt és kiöntő aszfaltot. Dijmentes ajánlatok!

Utépitési célokra
a legalkalmasabbak a
MÁVAG
uthengerlő, utgyalu- és utfelszakitó gépek, lakó és öntözőkocsik.
Teudloff-Dittrich-féle járműves kompressorok
Magyar kir. állami vas-, acél- és gépgyárak
Budapest, X., Kőbányai-ut 21

Betonkavicsot, kvarchomokot
osztályozva is.
Quarcit nemes vakolatot
bármily mennyiségben azonnal szállit
FAZEKAS KÁROLY és TSAI
kavicsbánya vállalat és cementárugyár, V. Á. C.
TELEFON: 107.

Uti kátrány Porolaj
SZOMBATHELYI KÁTRÁNYGYÁR
Szombathely.

FŐVÁROS

Miért kellett elhalasztani a Rudasfürdő átalakitását?

A városházán nagy meglepetést keltett a Közmunkatanácsnak az a határozata, amellyel elutasitotta a Rudas-fürdő átalakitásának terveit. Annál is inkább a meglepetés erejével hatott ez a határozat, mert hiszen a Közmunkatanács tudott már előzetesen is a Rudas-fürdőben létesitendő reumaszanatórium létesitésének terveiről épen ugy, mint a kereskedelemügyi miniszter, aki egyenesen sürgette ennek az intézménynek a megvalósitását.

A közmunkatanácsi határozattal egyidejüleg élénken kommentálják azt, hogy ugyanakkor, amikor a Rudas átalakitását elhalasztották, megkezdték a margitszigeti reumaszanatórium épitését. Ezt tudvalevőleg egy magánérdekeltség épitteti, ugyanaz az érdekeltség, amelyik a Margitszigetet olyan váratlan gyorsasággal elfogadott ajánlatával bérbevette. Sokan az elmaradt és a megkezdett épitkezés között összefüggést látnak, mig az ellenkező magyarázat ezt cáfolja azzal, hogy a margitszigeti reumaszanatórium luxushely lesz, visszont a főváros elképzelése szerint a Rudas-fürdő helyén olcsó polgári szanatórium létesült volna, mégis érthetetlen és megdöbbentő, hogy a Közmunkatanács ilyen mereven utját állja ennek a jelentős épitkezésnek. Mindenki bizik abban, hogy a Közmunkák Tanácsa — már csak Budapest-fürdőváros érdekeire való tekintettel is — megváltoztatja elutasitó határozatát, amelyet nem támasztanak alá sem a főváros polgárságának érdekei, sem a szakszerüség szempontjai.

A zuglói kertváros csatornázásának befejezése

A zuglói *Horthy Miklós Kertváros* legnagyobb részét, — 664 OFB-telket — két évvel ezelőtt csatornázták. Ismeretes, hogy a 13 km. hosszuságu csatornahálózatot a kőmüvesmesterek szövetkezete 3 évi hitelre készitette el a székesfőváros megbizásából, miután a városnak nem volt fedezete e munkára. *A csatorna megépitése óta 242 családi lakóház épült fel* e területen. A kertváros kisebb része, az u. n. *Róna uccai komplexum* még csatornázatlan és ezért ezen a *127 OFB-telken nem indulhat meg az épitkezés.* A fővárosnak ma sincs fedezete arra, hogy e csatorna-költséget előlegezze a telektulajdonosoknak, azonban ajánlatot kapott az emlitett szövetkezettől, hogy a két év előtti csatornaépités feltételei mellett ezt a csatornát is megépiti hitelbe. Ez az ajánlat 25—30 százalékkal olcsóbb, mint az u. n. inségmunkás hitelmüveletes csatornaépités volt s igy a munkaalkalmak fokozása és a telektulajdonos kisemberek érdekében a fővárosnak sürgősen döntenie kell e pénzébe nem kerülő közmü épitési ajánlatának elfogadásáról.

A főváros vitézi telkei és az óbudai téglagyárak. A városrendezési ügyosztály megkezdte az elmunkálatokat azoknak a területeknek kijelölésére, melyek leginkább alkalmasnak látszanak vitézi telkek számára. Ebből a szempontból Óbuda is számitásba vétetett. Ennek azonban nagy akadálya az, hogy Óbuda városszabályozása késedelmeskedik az óbudai téglagyárak kitelepitése miatt, mert összhangba akarják hozni a bányászást a városrész szabályozásával.

Schoditsch Lajosnak az épitőipart érdeklő költségvetési indítványai. A városrendezési ügyosztály költségvetési tárgyalásánál Schoditsch Lajos több inditványt nyujtott be. Ezek: Az épitési engedélyezési eljárás gyorsitása és az egész eljárás átszervezése tárgyában. Az épitésrendőri intézmény átszervezése ügyében. A városfelmérés gyorsabb tempóban való folytatása ügyében. A telekértékek és telekbérleti értékek kataszterének szakszerü összeállitása ügyében. Az összes, a város tulajdonában levő telkek közül azoknak, amelyekre a fővárosnak sem városszabályozási, sem telekpolitikai szempontból szüksége nincsen, értékesitése ügyében.

Az ujjáalakitott mérnöki tanács tagjai

A kereskedelemügyi miniszter az 1934—1936. évekre ujjáalakitott mérnöki tanács tagjaivá, három év tartamára a budapesti mérnöki kamara, továbbá a József-müegyetem és a soproni bányamérnöki és erdőmérnöki főiskola jelölései alapján *Birő* Zoltán erdőmérnököt, nyug. min. tanácsost, dr. *Emszt* Kálmán vegyészmérnököt, kisérletügyi főigazgatót, *Halmi* Gyula vegyészmérnököt, kormányfőtanácsost, dr. *Hültl* Dezső épitészmérnököt, müegyetemi tanárt, *Kende* Tódor gépészmérnököt, kormányfőtanácsost, *Oltay* Károly mérnököt, müegyetemi tanárt, *Papp* Béla erdőmérnököt, min. tanácsost, *Pethe* Lajos bányamérnököt, min. tanácsost, dr. *Quirin* Leó kohómérnököt, igazgatót, *Rauch* Árpád mérnököt, országos középitési tanácsost, *Schilling* Zoltán gépészmérnököt, a szabadalmi biróság elnökét, *Schulek* János épitészmérnököt, országos középitési tanácsost, *Szikszay* Gerő mérnököt, min. tanácsost, *Wieser* Vilmos bányamérnököt, bányaügyi főtanácsost, *Zsoldos* István kohómérnököt, kormányfőtanácsost, *Asbóth* Emil nyug. müegyetemi tanárt, dr. *Ilosvay* Lajos ny. müegyetemi tanárt, *Lázár* Lajos mérnököt, ny. MÁV. igazgatót, *Böhm* Ferenc bányamérnököt, min. tanácsost, *Rinder* Pál erdőmérnököt, kormányfőtanácsost nevezte ki. Tagjai ezenkivül a mérnöki tanácsnak — ugyancsak háromévi időtartamra — közigazgatási biróság részéről kiküldött dr. *Torzsay-Biber* Gyula, *Hubert* Ottó, dr. *Bodó* Farkas, dr. *Tholt* József és dr. *Borsos* Endre közigazgatási birák, továbbá a szabadalmi biróság részéről kiküldött *Przyborski* Ottó, *Stailb* Andor, dr. *Imre* László, *Póka-Pivny* Aladár és *Szabó* Sándor szabadalmi birák.

HIREK

A Közszállitási Szabályzat a kamarában

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara legutóbbi teljes ülésén foglalkoztak a Közszállitási Szabályzat tervezetével, amelyet dr. *Bertalan* István ismertetett, mint előadó. Dr. *Bertalan* István megállapitotta, hogy a tervezet jelentékeny mértékben honorálja azokat a javaslatokat, amelyeket a közszállitások rendjének uj szabályozása során a gazdasági érdekeltségek érvényesiteni kivántak. Figyelemreméltó ujitásai közé tartozik, hogy pontosan körülhatárolja a szállitások és munkálatok, a vállalkozó, fővállalkozó és kisiparos, továbbá a hazai beszerzés fogalmait. Rendszeresiti a szabályzat megsértőivel szemben a fegyelmi felelősséget és intenziven bekapcsolja a közszállitási kiirásokba és az odaitélési munkába az érdekképviseleteket, végül pedig igyekszik gyorssá tenni a közszállitások lebonyolitását és a késedelmesen kifizetére kerülő bánatpénzek, vállalati összegek stb. után megállapitott késedelmi kamat téritésének bevezetésével is régi sérelmet reparál. A kamara célja az, hogy a gyakorlatban egy szabályzat legyen, amely nem ad előnyt sem az állami, sem közüzemeknek, amely érvényesiti a lehetőséghez képest a közszállitásoknál a nyilvános versenytárgyalás gondolatát.

Kovatsek Ferenc örömmel üdvözölte a javaslatot, amelyben nagy megértést talál a kézmüvesiparral szemben. A tervezet nagy gonddal vette számba az érdekképviseletek kivánságait és egészen bizonyos, hogyha mai szövegezésében alkalmazásra kerül, a multhoz képest lényegesen jobb helyzet alakul majd ki a közszállitások munkaterüetén.

Boros András dr. ugyanilyen értelemben szólalt fel. Különösen foglalkozott a müszerészipar kivánságaival és szembeszállt azokkal a törekvésekkel, amelyek a szabályzatnak kézmüipart védő rendelkezéseit gyengiteni, illetőleg kiküszöbölni akarják.

Kollár Gábor a kamara elnökének közüzemek elleni küzdelméért szakmája valamennyi tagjának háláját és köszönetét tolmácsolta.

Markovits Kálmán különösen az érdekképviseletek intézményes bekapcsolását sürgette ugy a kiirási, mint az odaitélési munkálatokba és felhivta a figyelmet az odaitélésre vonatkozó rendelkezések közötti ellentmondásokra.

Éber Antal elnök összefoglalva a vita anyagát, megállapitotta, hogy a teljes ülés elfogadta az előadói javaslatot és hogy ugy az ipar, mint a kereskedelem a szabályzat tervezetében olyan munkát lát, amely nagy megértéssel karolja fel a leginkább megsegitésre szoruló gazdasági kategóriákat és amikor egyfelől igyekszik a közszállitásokat és munkaalkalmakat biztositani bizonyos mértékig részükre, ugyanekkor arra törekszik, hogy a szabályzat honorálja az érdekeltek élethez igazodó gyakorlati javaslatait és értékes eszközévé váljon a gazdasági életnek.

Ugyancsak foglalkozott a Közszállitási Szabályzattal a kamara iparosztálya is, amelynek ülésén *Barczen* Gábor kérte, hogy a kamara a vitézek számára fenntartott kedvezmények mellett foglaljon állást. *Markovits* Kálmán ismertette a grafikai főnökegyesületnek a közszállitási szabályzat-tervezet ügyében beadott észrevételeit. Különösen arra helyezne sulyt, hogy a közszállitások kiirásánál és odaitélésénél az érdekképviseletek intézményes és kötelező bevonását biztositsák. *Kovatsek* Ferenc foglalkozott a kedvezmények kérdésével és rámutatott arra, hogy a tervezet 43. paragrafusának 10. és 11. pontjaiban foglalt különleges kedvezmények mai formájukban nem megfelelőek és módositást igényelnek. *Markó* Elek az odaitélés kérdésével foglalkozott és kifejtette, hogy a munkálatoknál nem volna gyakorlatilag alkalmas sem a legolcsóbb reális, sem a középarányos rendszer alapján való idaitélés; az a legjobb módszer, amelyet az épitőmesterek ipartestülete tett magáévá és amely bizonyos matematikai forma segitségével emelné ki a pályázatok közül a legreálisabb, tehát elfogadandó ajánlatot.

kertész dezső asztalosmester
rétegelt ajtók, tolóablakok, belső berendezések
VI., kerekes ucca 3/a 93-2-34

A 30 éves házadómentesség és a Közmunkatanács

A fővárosi Közmunkák Tanácsa is felirt a kormányhoz a rendkivüli ideiglenes házadómentesség kérdésének *rendezése* tárgyában. Miután az épitőipar sulyos helyzete az adómentesség további biztositását követeli, e kérdés sürgősségét hangsulyozta a Közmunkatanács is, amely azonban számolt azzal is, hogy hosszabb időre szóló *általános* adómentességet a kormány aligha fog adni, ezért *meg is jelölte feliratában azokat a városrészeket, amelyekre a hosszabb idejü rendkivüli házadómentesség engedélyezése már csak városfejlesztési okokból is elengedhetetlenül szükséges.* Igy a Tabán, az Erzsébet sugárut megépitésére, az Andrássy ut meghosszabbitására, a lebontandó belvárosi épületek helyén épülő uj bérházakra, ezenkivül városfejlesztési, esztétikai vagy egyéb közérdekü okokból szükséges esetekre kéri a Közmunkatanács a hosszabb adómentesség sürgős megoldását.

Vida Artur halála. 52 éves korában, tragikus körülmények között, váratlan gyorsasággal meghalt Vida Artur, a magyar épitészeti kar egyik igen tehetséges, nagyképzettségü munkása. Még a legutóbbi hónapokban is több nagyobb épitkezést végzett és azok, akik közelebbről ismerték, nemcsak nagy talentumát, hanem emberi értékeit is megtanulták értékelni és becsülni. Tragikus halála kartársai körében nagy megdöbbenést és általános részvétet keltett.

A csongrádi városháza épitését kora tavasszal megkezdik. Dr. Piroska János csongrádi polgármester tervbe vette az elavult, egészségtelen és a mai kor igényének semmi tekintetben meg nem felelő városháza épületének átépitését és kibővitését. Több tervet dolgozott és dolgoztatott ki a mérnöki hivatal által. Semmi kétség nincs az iránt, hogy a terveket a közgyülésen el is fogadják s minthogy az e tárgyban hozandó határozatot csak birtokon kivül lehet megfellebbezni, az épitkezést már a kora tavasszal meg fogják kezdeni. Az épitkezés 60—70.000 pengőbe fog kerülni és az épületet a város adósságmentesen fogja felépiteni.

Tiszahid épitése helyett egyelőre — pontonhid. Szabolcs, Hajdu, Borsod és Zemplén vármegyék érdekelt városai és községei már évek óta sorakoztatják fel érveiket, hogy a Tisza folyónak Tokajtól—Tiszafüredig huzódó szakaszán Tiszadobnál, vagy Polgárnál egy közlekedési hid felépitése halaszthatatlan gazdasági követelmény. A bizonytalanságnak és versengésnek végét szakitotta most a kereskedelemügyi miniszter azzal, hogy Tiszadobnál egy pontonhid felállitása iránt intézkedett. A pontonhid március végén a forgalomnak már át is lesz adva. *De mi lesz most már a hidépitéssel, mint — közmunkával?*

Csapadékcsatornát épit Székesfehérvár a Horthy Miklós tér keleti oldalán. A város inségmunka keretében épiti meg a csatornát, melyet azután bekapcsolnak a szennyviz-csatorna hálózatba.

Modern uszoda a Svábhegyen

A svábhegyi nyaraló közönségnek régi vágya teljesül a közel jövőben: egy modern berendezésü *uszoda* megépitésével. A Svábhegyi Szanatórium Rt., *Hajós* Alfréd épitész elgondolása szerint egy 10 méter széles és 25 méter hosszu uszodát épit a szanatórium tőszomszédságában. A versenyek rendezésére is alkalmas medencének, a kazánház feles kondensvizétől állandóan táplált vizének tisztaságát Európa minden kulturhelyén használt vizszürő és tökéletesen bevált klórozó és deklórozó berendezés fogja biztositani. A szanatórium igazgatósága főképen arra törekszik, hogy a svábhegyi nyaraló és állandóan ottartózkodó közönség igényei a legmesszebbmenő módon kielégittessenek. A vasbeton szerkezetü uszómedence körül nagy kiterjedésü, mozaiklappal burkolt teraszok épülnek a strandoló közönség részére. Az uszoda mellett elterülő lankáson már késül a gyepstrand, a gyermekek vagy az uszoda egész hosszában elhelyezett sekély vizü gázlóban fognak lubickolni, vagy pedig a részükre külön behatárolt területen a mindennap megforgatott és higiénikussá tett homokban játszadozni. *(d.)*

Kölcsönt kérnek a transzferalapból a balatoni szállodások. A balatonmenti érdekelt szállodások legutóbb memorandumot juttattak el a miniszerelnökhöz és az illetékes szakminisztériumokhoz és nagyobb hitelkeretnek, a tervek szerint kb. 5 millió pengőnek előteremtését kérik szállodáik modernizálására. Meg is jelölik nyomban a forrást, ahonnan ez előteremtő lenne és ez a transzferalap. Az akcióban a balatonmenti fogadósok legnagyobb része részt vesz.

A kecskeméti kórházkibővitéshez szükséges félmilliós kölcsönt az OTI elnöki tanácsa 5½ százalékos kamattal megszavazta. A kölcsön folyósitásához még a pénzügyminiszter és a belügyminiszter hozzájárulása szükséges. Reméljük, hogy a miniszteri jóváhagyások rövidesen megtörténnek és hozzákezdenek az épitkezésekhez, amelyektől olyan sokat vár Kecskemét épitőiparossága.

Épitkezések Nagykanizsán. Rövidesen iparosküldöttség járul a nagykanizsai polgármester elé azzal a kérelemmel, hogy járuljon hozzá uj uccanyitásokhoz, mely esetben nagyarányu épitkezések indulnának meg.

A somogymegyei muzeum megépitéséhez tavasszal hozzákezdenek. A majdani kulturház első részlete Kaposvárott, a Horthy park északi szélénél épül meg és az épitkezésre rövidesen meghirdetik a versenytárgyalást.

A szombathelyi stranduszoda épitése a közeljövőben a megvalósulás stádiumába lép. A város polgármestere az elkészült terveket pártolólag véleményezte és a város 50 ezer pengő értékü telekkel és nagyobb összegü készpénztámogatással járul hozzá a stranduszoda épitési munkálataihoz.

Épitkezések Bácsmegyében. Bácsbodrog vármegyében a Klebelsberg akció keretében a legutolsó hat év alatt 44 uj iskola épült 126 tanteremmel. Megépitteti most rövidesen az államépitészeti hivatal a tompai vámőrségi laktanyát és a jánoshalmai téli gazdasági iskolát. Mindezek a munkák jelentékenyen hozzájárultak ahoz, hogy a munkanélküliség és a téli inség nagyobb arányokat ne öltsön.

Mi a „családi ház"?

A pénzügyminiszter 178.000/1933. VII—A. számu rendelete uj jogi fogalmat hozott be jogrendszerünkbe: a „családi ház" fogalmát, amelyet a fent hivatkozott rendelet 4. §-a a következőképen definiál: *„Családi háznak a jelen rendelet szempontjából* — tekintet nélkül arra, hogy a tulajdonos maga használja-e vagy bérbe adja, — *azt a házat kell tekinteni, amelyben a házmesternek és egyéb alkalmazottaknak lakásain kivül legfeljebb három lakás van, avagy ha a ház több lakásból áll is, azokat a tulajdonos vagy hozzátartozói használják.* Az ennél nagyobb épületet a jelen rendelet szempontjából bérháznak kell tekinteni".

ÉRDEKELTSÉGEK — EGYESÜLETEK

Az Ácsmesterek Ipartestületének közgyülése

A Budapesti Ácsmesterek, Ácsiparosok és Hajóácsok Ipartestülete most tartotta meg XIII. évi rendes közgyülését *Sramó* Lajos, ipartestületi elnök vezetése alatt.

Jegyző felolvasta az 1933. évi müködésről szóló tisztijelentést és ismertette a mult évi zárószámadásokat, amelyeket a közgyülés tudomásul vett.

Az ipartestületnek az 1932:VIII. t.-c. értelmében módositott alapszabályai szerint az elnökség és az előljáróság tagjai háromévenként választandók, épen ezért az előljáróság megbizatását a közgyülésnek visszaadta, s az egész vezetőséget ujjáalakitja.

A közgyülés a választásokat egyhangulag ejtette meg a következőkben:

Elnök: *Sramó* Lajos, alelnökök: Marton László és *Eckhardt* István, előljárósági rendes tagok: *Biró* László, *Erdei* Lajos, *Földessy* Imre, *Földessy* Vince, *Horváth* Gyula, *Huszthy* Sándor, *Koch* Mátyás, *Németh* Ferenc, *Ridel* József, *Sághy* Gyula, *Tőke* György és *Wellisch* Mór ácsmesterek, *Balikó* Gyula, *Dóka* Mátyás és *Fojt* János csónaképitők. Előljárósági póttagok: *Dalkó* Gábor, *Farkas* József, *Mester* Vendel, *Páhány* Jenő, *Stangl* Ignác és *Tóth* János ácsmesterek, *Petyerity* Lajos és *Weinberger* Jenő csónaképitők; számvizsgálók: *Kozma* Pál, *Marinka* Imre és *Spiegel* Arthur. Ipartestületi székbe elnök: *Kara* János, alelnök: *Pach* János, rendes tagok: *Ertl* József, *Kurtán* Gyula, *Szivós* László; póttagok: Kiss Ferenc, *Langmár* Lajos és *Störl* József. Munkaügyi bizottságba rendes tagok: *Eckhardt* István, *Erdei* Lajos, *Kecse Nagy* Sándor, *Marinka* Imre; póttagok: *Biró* László, *Huszthy* Sándor, *Koch* Mátyás és *Mester* Vendel. Tanoncvizsgáló bizottság az ácsszakosztály részére: Elnök: *Sramó* Lajos, alelnök: *Eckhardt* István; tagok: *Biró* László, *Földessy* Imre, *Ridel* József. Hajóács-szakosztály részére elnök: *Fojt* János, alelnök: *Dóka* Mátyás, tagok: *Balikó* Gyula, *Petyerity* Lajos és *Weinberger* Jenő.

A megválasztott tisztikar nevében *Sramó* Lajos elnök köszönetét nyilvánitotta a közgyülés bizalmáért, s kérte a tagokat, hogy a vezetőség törekvéseit mindenkor támogassák.

A közgyülés elfogadta az 1934. évi költségelőirányzatot, majd az inditványok során *Eckhardt* István javaslatára kimondotta, hogy az iparoskör megalakitására vonatkozó javaslatot előkészités és megvalósitás céljából az ipartestület előljárósága elé utalja.

Adóügyi előadás az épitőmestereknél. Hofbauer Artur adóügyi hites könyvszakértő tartott legutóbb előadást az adózásról, amelyről a Vállalkozók Lapja, a kérdés fontosságának felismerésében, ugyancsak állandóan felvilágositja olvasóit. Az előadó helyesen mutatott rá annak fokozottt jelentőségére, hogy minden adózó a legteljesebb mértékben használja ki a törvényeink által megengedett lehetőségeket arra, hogy egyetlen fillérrel se fizessen több adót, mint amennyit a jelenleg érvényben lévő adórendelkezések értelmében fizetni köteles. Ma már az iparos és kereskedő társadalom épugy rá van utalva a részletfizetés kedvezményére, mint a mezőgazdaság. Az öt évi hátralékfizetésre vonatkozó rendelete magyarázata után az adóbevallásokra vonatkozólag adott az előadó értékes tanácsokat.

A szegező munkabérek uj rendezése. A Lakatosmesterek és Rokonszakmák Országos Szövetsége az elmult év októberében olyan megállapodást kötött a szegezőmunkások képviseletével, hogy a novemberi épületeknél a szegező árszabály segitőbéreire 90% jár. A szövetség ezt a megállapodást január 10-én január 20-ára felmondotta. A Vasmunkások Központi Szövetsége most érintkezésbe lépett a Lakatosmesterek Országos Szövetségével, kérte, hogy a felmondás határidejét halassza el 1934. február 15-ig. A Szövetség most közölte a Vasmunkások Szövetségével, hogy a felmondási határidőt január hó 31-ig meghosszabbitja azzal, hogy a szegezőmunkások képviselete kivánságait addig az időpontig közölje vele.

SAJÓ-FODÉM 41-1-78.

TERVPÁLYÁZAT

Prohászka Ottokár székesfehérvári szobra. A székesfehérvári Prohászka emléktemplom bizottság elhatározta, hogy országos pályázatot hirdet márványból készitendő szobormüre, amely Ottokár püspököt ábrázolja. A szobormü költségeire 20.000 pengőt szavaztak meg, a pályaművéket junius 1-ig kell benyujtani, a részletes feltételeket most dolgozzák ki.

A veszprémi Korona szálloda átalakitására 14 pályaterv érkezett és Bokrossy müszaki tanácsos előadásában e héten dönt a birálóbizottság, hogy a dijakat kiknek itélik oda.

A lapunkban hirdető előkelő cégektől szerezze be szükségletét

Vida Artur

építész

— **Két építész hirtelen halála.** Péntek délután a véletlen különös játéka folytán *két ismert építész halt meg tragikus következmények között szívszélhűdésben.* A *Mária Valéria ucca 6.* számú ház előtt a Bristol-szálló közelében az uccán holtan összecsesett *Vida* Artúr 52 éves építész, aki a Vas ucca 5. számú házban lakott.

Pesti Napló

1934. jan. 27.

9490

tek vezetése alatt, zászlóval,
orban és 38 alakon vannak ábrá-

nterie
r, gyalogság
épült: DRUCK & VERLAG VON STOCKINGER
N, továbbá: 151.

retei a papirosnak 21,2:34 cm.

n, 175-912
9-912-101
lelt, 7676.

0.62

Vida Artur
építész
Az Est 1934. jan. 28.

VIDA ARTÚR 52 ÉVES ÉPÍTÉSZ
péntek délután a Mária Valéria uccá-
ban összeesett és meghalt

Vida Arthurné szül Hirsch Riza felesége, József és Margit gyermekei, a váratlan csapástól összetörten megrendülve tudatják, hogy a legjobb férj és a legodaadóbb apa

VIDA ARTHUR

építészmérnök

hirtelen elhúnyt.

Gyászolják testvére **Vida Sándor**, anyósa, sógorai, sógornő és a kiterjedt rokonság.

Emlékét soha el nem múló szeretettel őrizzük

A temetés időpontját később közöljük

Honvédek.

Egész alakban, ti
ben, két sorban és tizenké
vannak ábrázolva. [illegible]
ilyen zsinóros szük nadrág
sal és rövid szárú csizma.

balra: OESTERREICH
és jobbra: KGL.UNG

Szines könyomat, mér

Sz.n.
189-
Át.le

Vida Artur

A karcagi városháza tervpályázatán az első díjat Vida Arthur, a másodikat Székely László, a harmadikat Dobozi Mihály nyerte el.

Művészet 1909. 264. l.

nincs cédula

Kivitel

(Közvetlen kivitel a

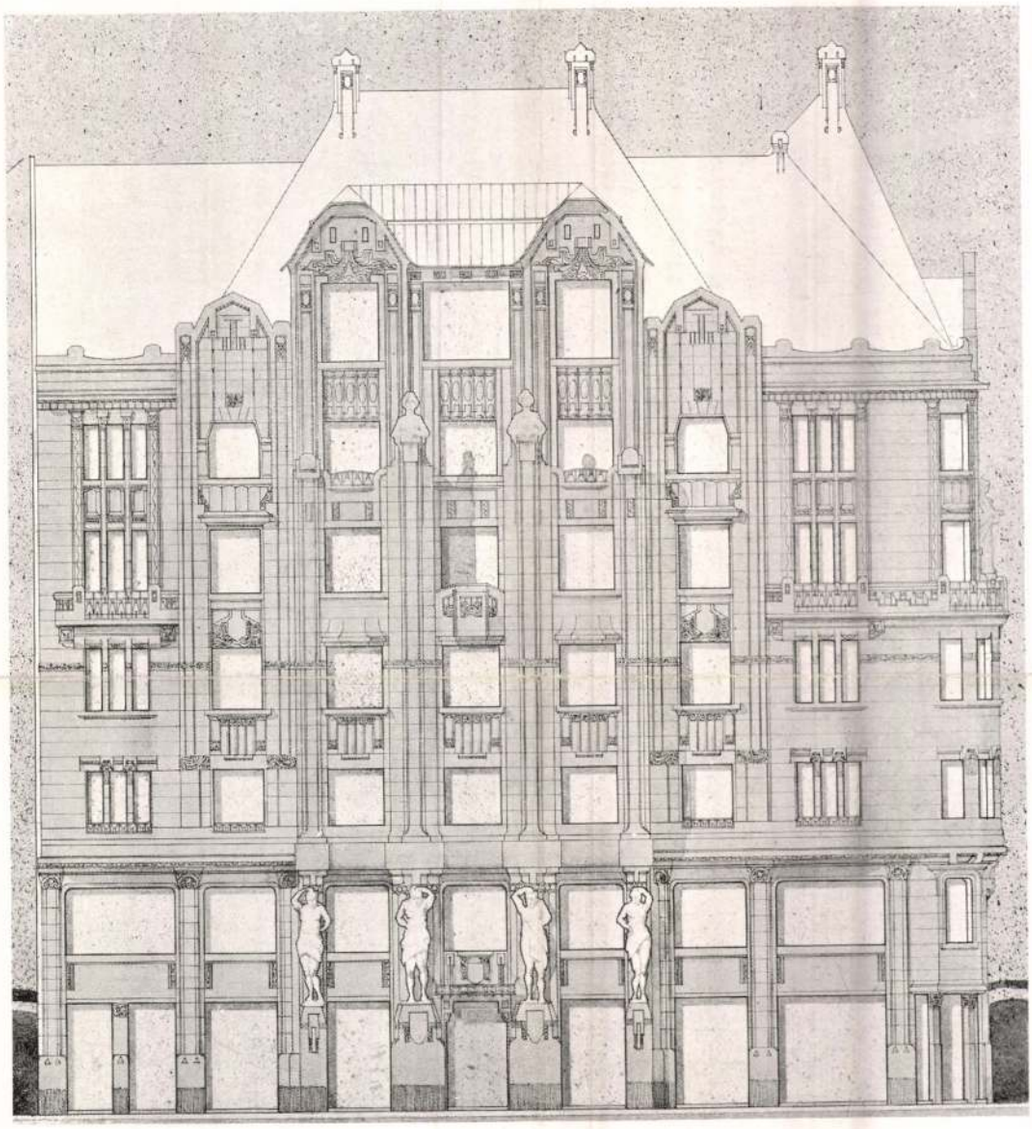

FŐHOMLOKZAT.

MEGVETT TERV. — JELIGE: 8%. VIDA ARTUR, BUDAPEST.

A Kereskedelmi utarók egyesületi
házának tervpályázata.

Magyar Építőművészet
1908. 12. szám

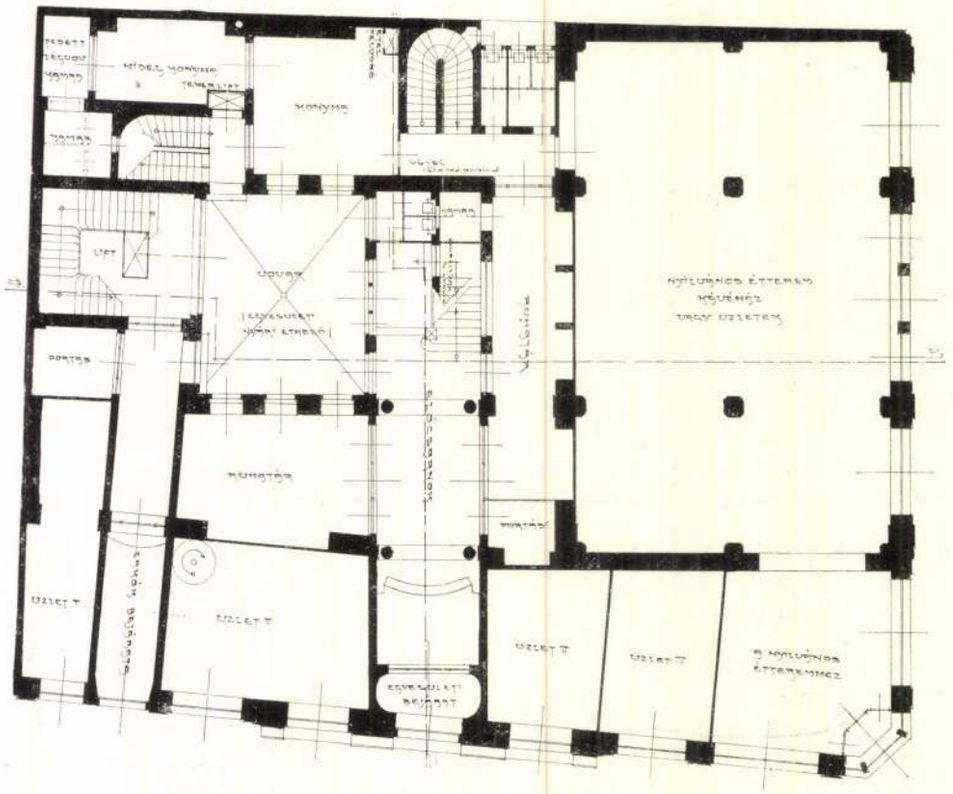

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ.

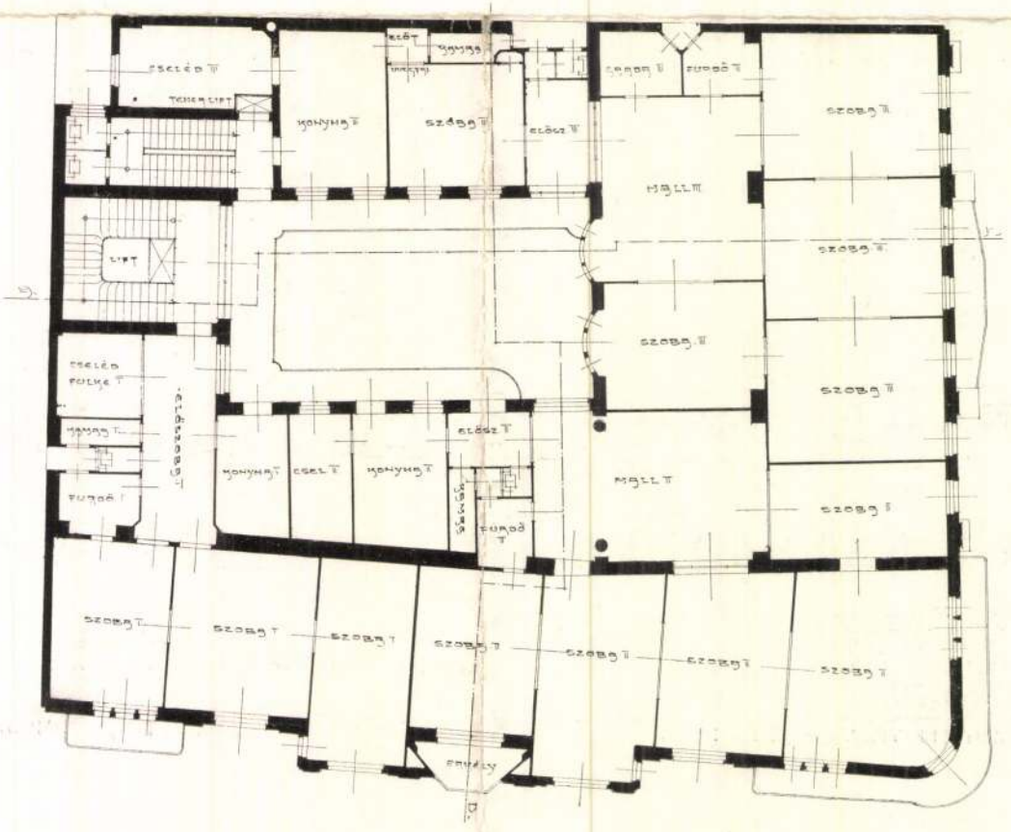

II—IV. EM. ALAPRAJZ.

I. DÍJ. — JELIGE: 8%.

POLLÁK MANÓ, BUDAPEST.

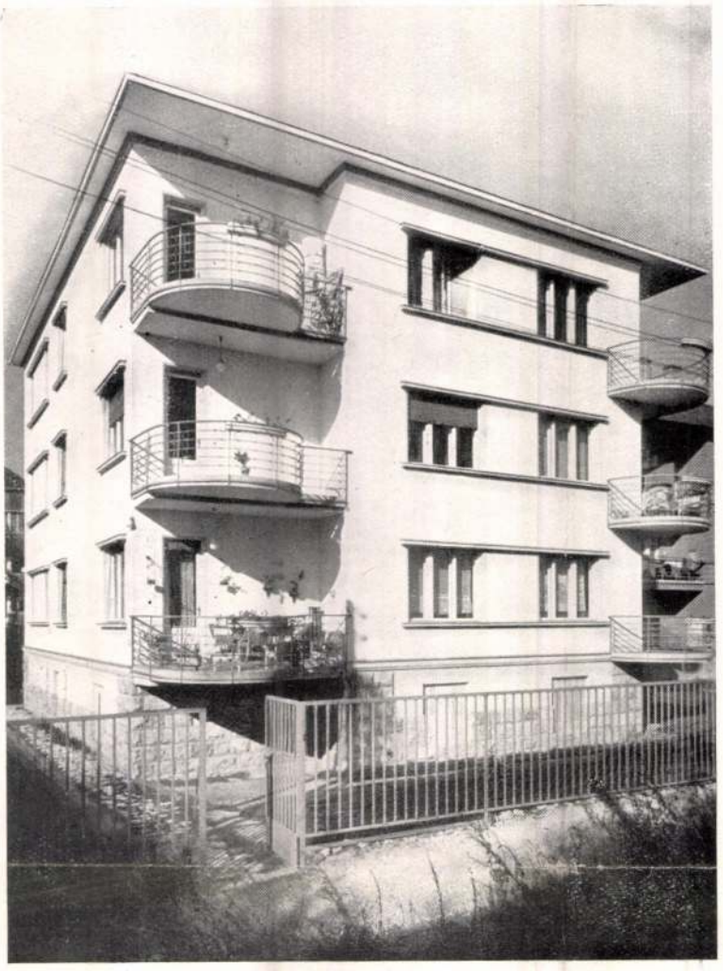

néhai Vida Artur: Hatlakásos bérvilla
a Lorántffy Zsuzsánna-lépcsőn
Kivitelezte: Hirsch Károly építész
Sechsfamilienhaus
Foto: Seidner

Tervpályázati felhívás a fascista Itáliában

Az olasz királyi akadémia a napokban pályázatot hirdetett a fasiszta párt új központi épületének, a Palazzo Littoriának tervére. A palota számára szabaddá teszik a Via dell Impero, a Via Cavour és a Via dell Colosseo közti területet, ahol jelenleg mintegy negyven öt-hatemeletes ház és hatvan utca van. A palotának 350 méteres frontja lesz a Via dell Impero felé, míg a másik két utca felé eső két befogó hossza 180, illetőleg 300 méter hosszú. Ezekből az adatokból már elképzelhetők a jövendő palota óriási méretei.

A palota felépülése után, hír szerint, itt akarják megnyitni az új olasz törvényhozást, a korporációs tanácscsal egyesített fasiszta nagytanácsot. Ugyancsak a palotának egy külön, templomszerű részében helyezik el a fasiszta forradalom állandó kiállítását és a fasiszta vértanuk mauzoleumát.

A pályázat ez év augusztusában jár le és mihelyt a bizottság döntött a díjak kiadása tekintetében, azonnal hozzáfognak a munkálatokhoz. Hogy a palota költsége mekkora lesz, azt még nem tudják pontosan. Mindenesetre 300 millió lírával, mint kerettel számolnak. A tervpályázat díjai a következők: első díj 50.000 líra, második 25.000, harmadik 15.000 líra. Az új palotának bele kell illeszkedni a fórumok és a Colosseum antik hangulatába, de külsejében és célszerűségében teljesen modernnek kell mégis lennie, hogy — mint a kiírás mondja — megfelelően hangsúlyozza a különbséget a hajdani Róma és a mai élő Róma között.

Ezt a rövid hírt vettük a boldog Olaszországból, ahol a kormány vezetője a legmelegebb érdeklődéssel követi az építőművészet sorsát és a mai építésztől azt követeli, hogy napjainknak szellemét fejezze ki munkáiban és a 2500 éves mult nagy alkotásainak sorához odafűzze a ma alkotását. Itáliában, a hagyományok leggazdagabb hazájában már nem fogják fel úgy az építészetet, hogy annak legfőbb kötelessége „az adott történelmi környezetbe beleilleszkedni", tehát a stílusok utánzásával a mát belehamisítani a multba.

Tudatában vagyunk annak, hogy olyan nagyszabású százmilliós építkezésre, mint amilyen a fasiszta párt palotája lesz, elképzelhető időn belül nekünk alkalmunk nem lesz. De ez nem jelenti azt, hogy azokat az elveket, amelyeket a Duce vall és megvalósít törhetetlen akarásával, a kisebb, mindennapi feladatok körében nem kellene nekünk is teljes egészükben megvalósítanunk. El kell ismerni, hogy e tekintetben már jóval tovább vagyunk, mint 5—6 év előtt, amikor a „Tér és Forma" a pusztába kiáltónak szava volt, amikor legjobb esetben megmosolyogták álláspontunkat. De ne feledkezzünk meg arról, hogy mindig vannak olyan álláspontok, amelyek a háttérben lesik a pillanatot, amikor visszafelé fordíthatják a fejlődés szekerét. Egy legutóbbi pohárköszöntő élesen megvilágította ezt a helyzetet. Mindnyájunknak kötelessége tehát mindenütt résen állni és ellenfeleinkkel szembeszállni.

A szerkesztő.

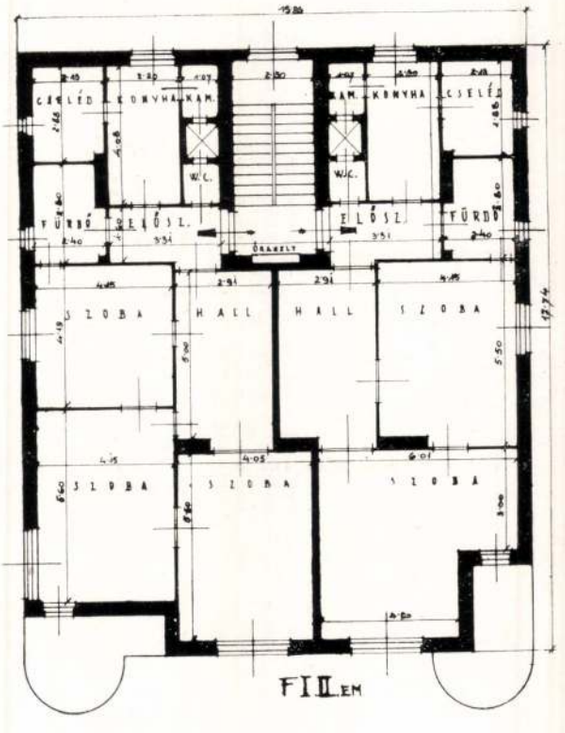

Tér és Forma
1934. 2. 77.

Szabó László és Márton: Bérvilla a Budakeszi-úton — Foto: Seidner
Mehrfamilienhaus in Budapest
Kivitelezte: Kemény László

képpel és bőséges könyvmagyarázatokkal szolgál Budapestről. Örvendetes ténynek kell tekinteni azt, hogy végre a magyar könyvkiadók is kedvet kaptak ilyen természetű könyvek kiadására, amelyek feladata egyrészt a nemtörődöm magyar embert megtanítani a maga tájainak és városainak megbecsülésére, másrészt a távolból ide érkező számára is értékes, mert emléket visz haza magával azokról a szép napokról, melyeket nálunk töltött s e könyvvel kezében beszélhet rólunk barátainak, úgyhogy azok is barátainkká lesznek! Meg kell becsülni azt a kiadót, aki nálunk nem bel- vagy külföldi ponyvairók fércműveit adja ki, mert az ilyenek üzleti eredményeiben kritika nélkül hisz, hanem értékeket, magyar értékeket tud és akar könyvbe foglalni!

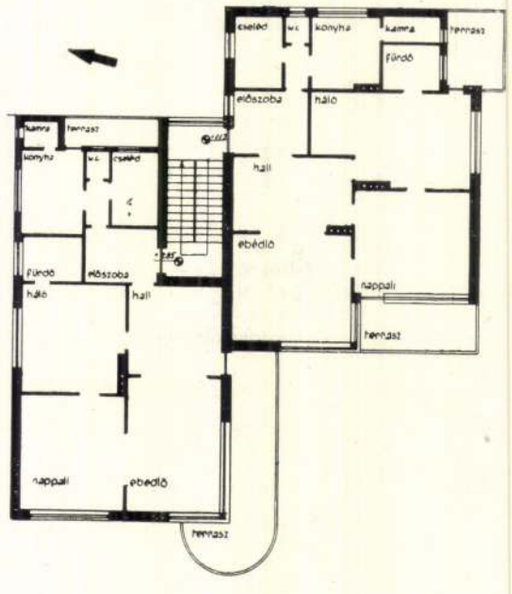

A könyv nagy szeretettel és sok jóindulattal készült. Koppantul gazdag, sőt éppen e gazdagságból erednek hibái is. Érzésem szerint a képeknek ehhez a sorozatához nem volt elég a 156 oldal, legalább még 32—48 oldalra lett volna szükség, hogy a képek értékük szerint érvényesülhessenek, mert a kötet tipográfiájában jó néhány értékes kép nem hat, sőt ellenkezőleg az oldalon levő többi kép hatását is lerontja. (Pl. 70. old., 88. old., 104. old., 108. old., de különösen szerencsétlen a képek elrendezése a 114. oldalon.) A felsorolt és még egy néhány oldal az egész könyvnek kárára van. Örvendetes első fecskék úgy a légi felvételek, mint a mai építészetből vett, sajnos, kis számú példa. A bazilika és az operaház képét az idegen könnyen megszerzi, annál nehezebben jut hozzá ezekhez. A légi felvételeket féltékenyen őrzik, mintha a Budapest felett naponta többször elszálló idegen pilóták nem fényképezhetnék le azt, amire „hadi szempontból" vezérkaruknak foga fáj. A modern architektúráktól a kiadók rettegnek: mert azoktól félnek, akik ugyan ma alkotnak, de a távoli mult halottai ízlésének kielégítésére! — félnek, hogy ezek a kitűnő férfiak megsértődnének, ha műveik kimaradnának! A közelmult épületei számára szánt kevés oldalból sem kellett volna helyet fecsérelni némely, a modernséggel csak éppen „kacérkodó" palotára! De mivel mind e hibáktól eltekintve, biztos sikere lesz a kötetnek s rövidesen második kiadásra lesz szükség: akkor a kitűnő kiadó elhagyhatja ezeket a képeket, adhat néhány oldalt a már úgyis elkészült klisék jobb elhelyezésére!

dr. B. V.

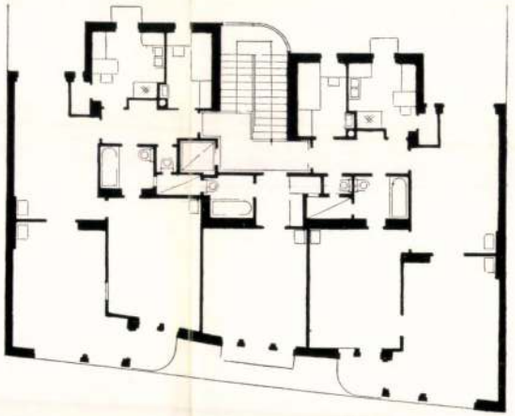

Bauer Emil: Bérház a Bertalan-utcában.
Kivitelező: Boda I. László ép. váll.

szaki közigazgatásig, műszaki törvényalkotásig. Mit használ az, ha különböző iskolákban rég túlhaladott dolgokat tanítanak, ha ilyen túlhaladott dolgok rendeletileg előiratnak és felépíttetnek? Mind ennek a vége a balatoni saroktorony, a városi szükséglakás — a palotahomlokzatok mögött. A magyar parasztnak mai értelmű, egyszerű, az egészségügyi követelményeket biztosító elemi építőszabályokra volna szüksége. Minden, az egyszerű ember keze közé kerülő sajtóterméknek, el egészen a százéves naptárig, át kellene szőve lennie annak hirdetésével, hogy ha az ember nem épít magának egészséges házat, akkor a házba beépített kicsinyke vagyona csak arra szolgál, hogy az orvos útját előkészítse, a gyógyszertárost gazdagítsa. A falu építőügyétől független, a városi és nagyvárosi kis- és minimálkeresetűek lakásügye — korunk legnagyobb problémája. E téren sehol nem történt olyan kevés, mint Magyarországon. Bérházak nélkül ez a probléma aligha oldható meg, — de óvakodjunk a bérházak katasztrófájától. („L." építész, a levél írója nem az elavult, ódon és egészségtelen bérházak lakásainak megürülését érti a bérházkatasztrófa alatt!) Luxusbérházak, amilyenek ma Budapesten épülnek, nem jönnek számba — hisz csak néhány kiválasztott számára szolgálnak. Okos elrendezésű, középnagyságú, egészséges, egyszerű kiállítású bérházak mellett véleményem szerint az egyszerű, szabadonálló, népi lakóház a legszükségesebb, legsürgősebb, legészszerűbb lakástípus — de nem törpekastélyok — vagy villaakrobatika!... Soraimat magyar népemhez való szeretetem iratta. Ezért tártam Ön elé őszinte aggodalmaimat.. Egymásközötti harcok helvett a nép érdekét szolgáló teljesítményekre van szükségünk!... L."

Berlin, 1934 december 28.

A külföldről érkezett levél jellegzetes és találó részeihez csatlakozzék egy vidéki városban élő két építész levelének részlete:

Városunk, mint a legtöbb magyar város, az elmult másfél évtizedben beleesett az extenzivitás hibájába. A beltelket széles karéjban körülépítették kültelki házakkal, vagy másfélezer házzal. Ekkor egy rétség tulajdonosai reáeszméltek arra, hogy mezőgazdasági művelés — kaszálás — alatt álló nem jelentéktelen területük a város szívétől, egy országos viszonylatban is jelentős útkeresztezéstől alig 200 lépésre fekszik, sokszorta közelebb, mint a közelmultban beépült területek. Két budapesti városépítéssel foglalkozó építészhez fordultak, hogy azok készítsenek e terület feltárására beépítési tervet. Az elkészült, újszerű és célszerű gondolatoktól hemzsegő terv szerinti áttagosítást a telektulajdonoscsoport vezetőjének hosszú és kemény munkával sikerült biztosítani, a városi hatóság is jóváhagyta a tervet — rövidesen megindulhatna e központi fekvésű, korszerű beépítésre alkalmas területen az építkezés — de mi, néhányan, akik helyi tervező-építészek vagyunk, mély belső aggodalommal nézünk a bekövetkezendők elé, s igazán őszintén aggódunk, hogy városunk e jobb

Tér és Forma
1935. 2-7.

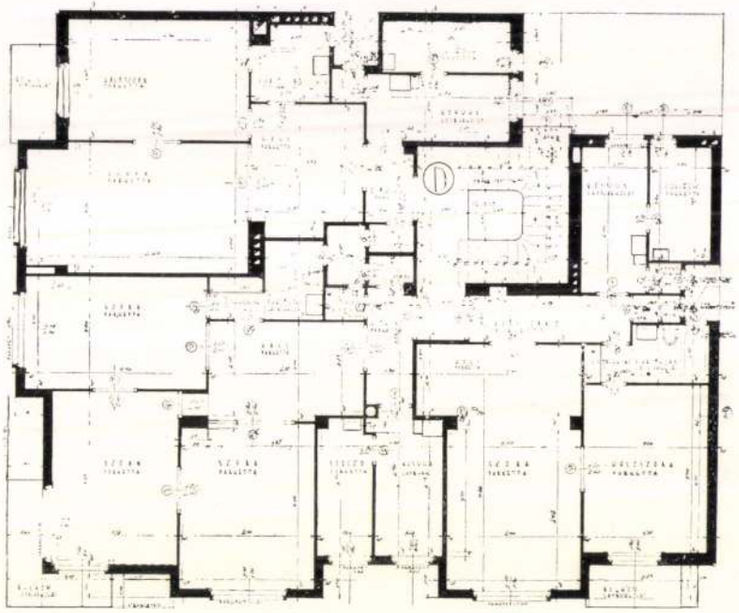

† Vida Arthur—Nay és Strausz.
Bérház a Pozsonyi-úton.
Kivitelezte: Fejér és Dános.
Foto Kozelka.

Miért is?

(Levelek nyomán . . .)

Nincs nap, hogy ne kapnánk előfizetőink táborából leveleket, magyar építészek leveleit, amelyekben azok komoly elkeseredéssel beszélnek azokról a sötét erőkről és hatalmakról, amelyek működésüket, építészi ideáljaik megvalósítását gátolják, lehetetlenné teszik — amely erőknek, szinte úgy tetszik, az a legvégső célkitűzésük, hogy a magyar városokat csúfakká, rendezetlenné, kulturátlanná tegyék, — hogy a városi és falusi lakosságot minél rosszabb, gyalázatosabb testet és lelket gyilkoló szintre süllyesszék, avagy legalább is a mai szint megjavítását megakadályozzák. Ma, amikor Csonka-Magyarországnak össze kellene fognia minden erőit, hogy az országot a balkáni barbárság életnívója feletti országgá tegye, amikor minden magyar életért féltő gonddal kellene harcolni, minden beruházott fillért sokszor meg kellene nézni, hogy az minél eredményesebben használtassék fel — a magyar építész munkáját a butaság vagy a legaljasabb önzés szolgálatában álló erők megakadályozzák abban, hogy ilyenirányú tevékenységet fejtsen ki. A hozzánk érkezett levelekből e viszonyok valóságos mozaikjait rakhatnók e lapokon össze, azok szégyenére, akik ezt elnézik, észre nem veszik. Ezúttal csak három levélből vett idézetek következzenek itten:

Az első levelet egy most is Berlinben dolgozó (BDA-tag) magyar építésztől kaptuk. A hosszú, sok, felette érdekes hazai problémát távolító, éles szemmel, találó tollal leíró levélből csak ezeket a sorokat idézzük:

„Nincsen értelme annak, hogy az ú. n. „modern reklám-építészetet" imádjuk, védelembe vegyük. Az egészséges alapokra való reáeszmélés, az egyszerű és világos alapfogalmak felismerése, — ez a mai kor nagy feladata . . . Mit használ az, ha egy néhány új gazdagnak, snobnak frissen Nyugatról importált villát építünk fel, — és a hőn szeretett magyar népnek nagy tömegei rossz lakásokban tönkremennek? Ha a nép nem él, nem élhet egészséges környezetben, akkor minden elveszett — az ú. n. modern villák is. Akkor minden hiába és majd „keresni" sem lehet! Bocsásson meg doktor Uram, talán túl heves lettem — talán a honvágy jelentkezik ebben a felhorkanásban. Az ember tele van aggodalommal, népe sorsa feletti aggodalommal. A legrégibb magyar költőktől Ady-ig, minden költőnk soraiból mindenkor feltört a magyar nép sorsa felett érzett — saját magukban — átélt fájdalom. És mind mai napig nincsen odahaza senki, aki erre felfigyelne. Senki. S ha végiggondoljuk a magyar építészet multját és jelenjét, akkor azt látjuk, hogy mindennek az oka az, hogy az építészettel foglalkozók átlagának nevelése és tudása igen alacsony szinten, megdöbbentő alacsony szinten áll. Kezdve a kőműveslegénytől, kőművestől, építőmesterig, építészig, s a mű-

Vida Artur, épitész

Müvészet, III., 1904. 130.
Kitüntetések.

Vida Arthur építész

Bp. háztervek

Tér és Forma, 1934 VII. 64

RÁDIÓ MŰSOR
a RÁDIÓ tanit, szórakoztat
OFOTÉRT
foto optika
HANGSZERKERESKED
IBŐSÉG
DOLGOZÓKA

MAGYAR TÁVIRATI IRODA
Külföldi Sajtószolgálat Főosztálya
FIGYELŐSZOLGÁLAT
Budapest, VI. Dalszínház-u 1.
Tel.: 227-651 és 227-488.

Szabolcs-Szatmári Néplap. Nyireg
Vida
1951 DEC 31
Megjelent:
Lap:

Számos látogatója volt a nyíregyházi iskolai képzőművészeti kiállításnak

Néhány nappal ezelőtt nyílt meg Nyíregyházán egy képzőművészeti kiállítás a debrecéni, szegedi, tokaji és nyíregyházi képzőművészeti iskolák, tanfolyamok grafikájából. A kiállításnak számos látogatója volt, nagy érdeklődés kísérte. Nagy örömet keltett a megyei képzőművészeti szövetségnek ez a kezdeményezése s minden bizonnyal a továbbiakban is bőven élnek azokkal a lehetőségekkel, amelyeket a „József Attila" kultúrotthon nyújt számukra.

A kiállításra természetesen rányomta bélyegét az iskolai jelleg, komolyabb, önálló alkotással nemigen találkoztunk. Mindemellett több figyelemreméltó grafikát állított ki a rendezőség. A debrecení tanfolyam hallgatói közül Vida és Bíró arcképei emelkedtek ki Koncz színes vázlata mellett. A szegediek közül Kerényi Mária rajzai ragadták meg a figyelmet s eleven akvarellel szerepelt Csaplár István is. Érdekes tanulmánysorozatot állított ki a nyíregyházi iskoláról Palicz. A tokaji iskola hallgatói közül a kilenc éves Bán Ferenc munkái keltettek feltűnést.

Az eredmények mellett azonban a nézőknek az volt az érzésük, hogy nem ismerkedtek meg az iskolák, tanfolyamok munkájával teljes értékében — a kiállítás anyaga egyoldalú, szegényes volt s nem tükrözte sem a szegedi, sem a debrecení, sem a nyíregyházi tanfolyamok valóságos eredményeit. Gondosabb válogatással — s ez vonatkozik nemcsak a rendezőségre, hanem valamennyi iskolára — sokkal jobb, gazdagabb kiállítást tekinthettek volna meg a nyíregyházi dolgozók.

A nyíregyházi dolgozók remélik: hasonló cserekiállításokat többször láthatnak s a további kiállítások minden bizonnyal értékesebbek, gazdagabbak lesznek.

A „HÁBORU ÉS BÉKE" 55 KÖTETBEN

Prágában 46 éve működik a vakok nyomdája, amely Braille írású könyveket és folyóiratokat ad ki. Itt nyomtatják az 1300 példányban megjelenő „Zora" újságot, amelyet 32 országba küldenek meg. Az újság főszerkesztője, valamint a nyomda munkásainak és alkalmazottainak többsége világtalan.

Ismeretes, hogy a Braille-írás a rendes betűkkel írt könyvekhez viszonyítva sokkal több helyet igényel. Solohov Csendes Don-ja 55 kötetben jelent meg és súlya 110 kilogramm. A nyomdában kiadott „legnehezebb" regény Tolsztoj „Háború és béke"-je. Az 55 kötetben megjelent regény csaknem 120 kilogrammot nyom.

Sz. L.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vida Dezső

DUNÁNTULI NAPLÓ

'83 NOV 17

„1021"

RŐL

Vida Dezső:

— Sok munkám van a siklósi iskolában, a festészetre nehezen tudok időt szakítani. A nyári termést — balatoni vázlatokat — szeretném képpé formálni. Szeptemberig végigdolgoztam a nyarat, az elkezdett munkát szeretném befejezni. Munkáimban a mozgás lendülete, dinamikája foglalkoztat leginkább.

...aplő

Sport

...érleg:

...bajnoki pontból 3

...rnapi mérkőzéseiről szóló jelenté-
... sorozatos verségéről adnak hírt.
...osztályaiban szereplő nyolc csapat
...hető tizenhat pontból mindössze
...apatainknak. Ez a mérleg bizony
...apataink vasárnapi teljesítményé-

...agyta a két pontot, de a Komlói
...abb, hisz a hazai pályán vérzett
...ngén játszó Salgótarján ellen. A
... a PVSK szolgáltatta. A vasuta-
... gyengén szereplő Ikarusszal. A
... tudott kilábolni a hullámvölgy-
ből. A csapat Pécsújhegyen a Láng SK-tól sem tudott pontot szerezni. Esztergomban a BTC szereplését sem kísérte siker.

Az NB III-ban már jobban szerepeltek labdarúgóink. Ércbányász SC Sárbogárdon is nyerni tudott és már csak Ércbányász nem vesztett pontot az NB III. hat csoportjában PEAC értékes döntetlen eredménnyel tért haza Dombóvárról. A mohácsiak már gyengébb teljesítményt nyújtottak, a hazai pályán szenvedtek vereséget a Nagykanizsai Dózsától. A megye bajnokságban a Pécsszabolcsi Bányász elszenvedte első vereségét, a sörgyá iak győzték le a szabolcsiakat. A Helyiipar Mágocson hagyta a egyik pontot, de így is pontelőnnyel vezet a bajnoki táblázaton a meglepően jól szereplő Hidasi Bányász előtt.

Mérkőzésről mérkőzésre

Labdarúgó NB I.

Tatabánya—Pécs 1:0 (0:0), Tatabánya, 9000 néző, vezette: Bircák. (Katona, Somlai). **Tatabánya:** Gelei — Törőcsik, Hetényi, Juhos — Szepesi, Laczkó — Szabó, Menczel, Csernai, Sze-

8. Győr	5	2	1	2	5:6 5
9. MTK	5	1	2	2	6:6 4
10. Csepel	5	2	—	3	7:10 4
11. Szeged	5	2	—	3	6:10 4
12. Ózd	5	1	1	3	5:10 3
13. Dorog	5	1	1	3	3:10 3
14. Komló	5	—	—	5	2:11 —

Labdarúgó NB I/B

Debrecen—Szombathely 1:0, Egyetértés—Miskolc 3:0, Budafok—BVSC 0:0, Ganz MÁVAG—Székesfehérvár 2:1, Jászberény—Nyíregyháza 3:0, Diósgyőr—III. kerület 2:1, Ganz MÁVAG—Dunaújvárosi Kohász 1:0, Oroszlány—Szállítók 3:2. Az élcsoport állása: 1. Egyetértés 8., 2. Oroszlány 8., 3. Győri MÁV DAC 7 ponttal.

Labdarúgó NB II.

Ikarus—Pécsi VSK 2:1 (0:1), Pécs, 1000 néző, vezette: Egervári. **Ikarus:** Rozsos — Albert, Szász, Hoffmann — Wágner, Bagyánszki — Molnár, Verbovszki, Bodó, Tóth, Szigeti. Edző: Kontha Károly. **PVSK:** Markó — Varasdi, Mohácsi, Hámori — Tamási, Pecze — Csányi, Bérczesi, Márton, Freppán, Gáspár. Edző: Krivanek Vilmos. A 75. percben Csányit sportszerűtlenségért kiállították. Góllövők: Bodó, Tóth, illetve Bérczesi. Jók: Szász, Hoffmann, Bodó, Tóth, illetve Bérczesi, Gáspár.

Esztergomi Vasas—Pécsi BTC 3:1 (2:1), Esztergom, 2800 néző, vezette: Halász. **Esztergomi Vasas:** Horváth — Magyar, Dinnyés, Zöld — Pálmai, György — Dunai, Kertes, Oszvald, Szendi, Egyed. Edző: Csabai Lajos. — **PBTC:** Gergely — Keidl, Kővári, Török — Radó, Konti — Görgényi, Tóth, Speigl, Hauschl, Varga. Edző: Dara János. Góllövők: Oszvald (2), Szendi, illetve Hauschl (11-esből). Jók: Oszvald, György, Magyar, Horváth, illetve Kővári, Török, (0:0), 1000 néző, Sárbogárdi Petőfi—Pécsi Ércbányász 1:2 (1:0), 1000 néző, Dombóvári VSE—Pécsi EAC 2:2 (1:0), 1000 néző, Nagymányo-

Tegyék a szívükre

kezüket a vasutas játékosok és mondják meg őszintén, hogy egyikük sem számított arra, hogy az őt forduló utáni veretlenségük éppen itthon és éppen az Ikarusz ellen szakadjon meg! Nyilván azt mondanák, hogy két-három gólos „sima" győzelemre számítottak és eddigi eredményeik alapján ez nem is volt irreális.

A „sima" győzelemre számítás azonban az ellenfél képességeinek lebecsülése és ez már számtalan esetben megbosszulta magát. Igy volt ez vasárnap délelőtt is a Verseny utcában. Nem volt a pesti győztes csapat semmivel sem jobb. Sőt. Mégis két igen értékes pontot vitt haza, mert végig „tartott" ellenfelétől és a szerencse is mellépártolt a végén.

Keserű tanulság, hogy minden ellenfelet komolyan kell venni. Nem szabad megrándítani a vállat a kihagyott helyzetek után azzal, hogy majd jön az újabb. A döntést — ha lehetséges — már az elején kell kicsikarni, hogy nyugodtabb légkörben akár a győzelem arányát lehessen növelni. Amikor már halad az óramutató és nincs eredmény, a legjobb akaratú játékos is hibákat követhet el.

Igy volt ez vasárnap délelőtt is. Markó Imre nyilván meg akarta fogni a távoli lövést, de nem sikerült. Igy lett 1:1. Pecze Béla is be akarta lőni a büntetőt, de nem sikerült. Igy maradt 1:1. És hátul a védők is fel akartak szabadítani, de nem

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Vida Dezső

1968. ÁPRILIS 12.

1021

MŰTEREM NÉLKÜL MAGÁNYOSAN...

A konyhában ülünk, és az ágy lábának támasztott képeket bámuljuk. Vida Dezső festőművész néha eltűnik a szobában, aztán újabb képekkel megrakodva előbukkan a sötét ajtónyílásban. A képeken sok a fény, a szabad víztükör, a levegő áramlásának, a repülésnek és a szép nekilendülésre alkalmas terepek élménye, a konyha viszont rosszul világított, sötét.

— Műterme van?

— Nincs.

— Hol alszik?

— Ott, abban a szobában — mutat egy sötét tónusú ajtóra.

A szoba sötét. A szem csak lassan alkalmazkodik a félhomályhoz. Az ablaktáblák, és a zsalugáterok (ha jól emlékszem) csukva, minden csukva.

— Jó kis szoba ez, nyáron is kellemesen hűvös — mondja a festőművész, és én szomorúan nézegetem a szoba közepén uralkodó két ágyat, a fal mellett tornyosodó két ruhásszekrényt, a zsúfolt, nyomasztó szobát, mely csak arra alkalmas, hogy az ember aludjon benn, de arra már nem, hogy éljen is, hogy dolgozzon, olvasson, rajzokat készítsen, vagy ne adj isten fessen! Az ajtó mellett egy keretben, üveg alatt, érmek.

— Ezek?

— Valamikor úsztam... Főiskolás koromban másodosztályú versenyző voltam.

— Mi az életcélja?

— Ez nagyon nehéz kérdés, inkább mutatok még néhány képet...

Befejezetlen olajvásznakat látok, korszerű ecsetes vázlatokat, érdekesen körvonalazott konstrukciót és bizonytalan színeket.

— Volt már önálló kiállítása Siklóson?

— Önálló kiállításom nekem még soha sem volt, csak a munkacsoport kiállításain vettem részt és néhány országos megmozduláson... Sok mindent vesz fontolóra az ember... Nagyon összetetten vetődik fel a mai időkben a közönség és a művészet kapcsolata. Az ember nem akar naturalista lenni, de nem akar a valóságtól sem eltávolodni olyan mértékben, hogy a közönsége értetlenül álljon a képek előtt. Én egy átmeneti időszakban végeztem el a főiskolát, így lényegében mindent előlről kellett kezdenem...

Vida Dezső képei, elsősorban grafikái meglepően jók, korszerűek. A „Sirályok", a „Víztükör", „Fák", a „Téli Balaton" (lavírozott tus) izgalmas, korszerű alkotások. A megfogalmazott lényeg, a kékes, máshol szürkészöld színhasználat mély átgondoltságról tanúskodik. Vida Dezső tehetséges művész, festészete azonban mégis csak alkalmi, nyári festészet. Vida Dezső erről valószínűleg alig tehet, a rendszeres alkotó munkához a művésznek műteremre van szüksége, alkotó szellemű vitákra, kulturális közéletre... Lakni is kell...

Vida Dezső elégedett a sorsával, „keresztényi alázattal" szemléli körülményeit. Nemcsak tehetséges, hanem túlzottan jó ember is. A munkáját elvégzi, az általános iskolában heti 24 órában tanít, szakkört vezet, a ház körül (a nagyanyjánál lakik, mivel a szülői ház a húga házasságkötése után szűknek bizonyult) is elvégzi az apró-cseprő időrabló munkákat, és közben múlnak az évek. Az iskola a közelmúltban kedvezményben részesítette: a szombatot megkapta alkotónapnak. Alkotónap van, műterem nincs, s talán a művész életkedve, lendülete sem akkora, mint a főiskola befejezése után közvetlenül. Műtermet persze Pécsett is nehéz szerezni, Siklóson valószínűleg még bonyolultabb. Valamit azonban mégis kellene tenni, talán Vida Dezsőnek, talán a helyi szerveknek, s a Képzőművészek Szövetsége Déldunántúli Csoportja is tehetne egyet és mást.

— Nem nyomasztó egy kicsit pályatársak nélkül, viszonylag elhagyatottan élni itt Siklóson? — kérdeztem búcsúzóul Vida Dezsőtől. Tűnődve mosolygott és a fejét rázta:

— Szép kis hely ez, szeretem, megszoktam... Az ükapám is itt élt. 45-ben a szovjet városparancsnok nem győzte bámulni a vidéket, azt mondta, hogy olyan mint az orosz tájak. Nem tudom, hogy az orosz tájak milyenek, de ez szép és a művészembernek fontos.

Bertha B.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

gyulladási
szükséges
állítására
forgó olaj
gyártási e
ki az oros

Az alisp
gabírókat
gármester
sóellátás
az elhárí
si akadál
hetséges.
szükséges
dugott
előkerüljenek. Felhatalmazza a főszolgabírákat és a polgármestert, hogy minden lehető módon nyomozzák és alárendelt szerveikkel is nyomoztassák ki azt, hogy hol vannak ilyen a magánháztartások szükségletét meghaladó cukor és sókészletek. Ezenkívül meg kell vizsgálni a kereskedéseket is.

A készleteket zár alá kell venni, összeírni és a kimutatást 8 napon belül fel kell terjeszteni.

A megyei tisztifőorvos jelenti az allspánnak, hogy Beremenden, Petárdán és Alsószentmártonban több kiütéses tífusz, Siklóson pedig nagyszámú hasihagymáz megbetegedés történt. A betegség terjedésének meggátlására minden intézkedés megtörtént. Ennek ellenére számítani lehet további megbetegedésekre, ezért Siklóson egy járványkórház felállítása vol-

kori dr. Parragh Károly, [illegible] Géza, Link János, Budai I. pártalapszervezet (Kossuth Lajos u. 33.).

Halálozás

Fájdalommal tudatjuk, hogy
SAJTOS PÁL
nyugdíjas postai dolgozó 84 éves korában elhunyt. Temetése február 23-án, hétfőn 4 órakor lesz a központi temetőben. A gyászoló rokonság.

Fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édesapánk, nagyapánk,
IVSICS FERENC
nyugdíjas cserkúti lakos 75 éves korában hosszú betegség után elhunyt. Temetése február 23-án, hétfőn fél 3 órakor lesz a pécsi központi temetőben. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett keresztanyám, STORCK ERZSÉBET, Meredek u. 2. sz. alatti lakos türelemmel viselt betegség után 72 éves korában elhunyt. Temetése február 23-án fél 2 órakor lesz a központi temetőben. Gyászoló ke-

Nóka Dezső

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 FEB 21

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

Március 6-tól december 30-ig

Kiállítások a TIT „Bartók" klubban

A klub 1970. évi kiállítási programjának célja, hogy a pécsi befutott művészek alkotásai bemutatása mellett fokozott gondot fordítson a Baranya megyei és az ország különböző területein élő fiatal művészek pécsi közönséggel történő megismertetésére is.

Ebben az évben a tervezett programot a vidéki értelmiségi klubok bevonásával szeretnék megvalósítani, melynek keretén belül kiállításokat rendeznek többek között Komlón és Szigetváron is.

Megszervezték a más megyék TIT társszerveivel közösen a képzőművészek kiállításainak csereakcióját. Ehhez kapcsolódva, pécsi művészeink alkotásait is megismerhetik az ország különböző vidékein. A „Bartók" klub programjában szereplő kiállításokat részben a klub helyiségében, részben pedig a TIT székház rendbehozott udvarán fogják bemutatni a közönségnek. A szabadtéri kiállítások között szobrász munkák és zománcképek szerepelnek.

A klub 1970. évi munkaterve alapján először március hatodikán Vida Dezső siklósi képzőművész alkotásaiból nyílik kiállítás, majd Erdős János és Kerti Károly képzőművészek anyagát láthatja a közönség. Ezt követően folyamatosan december 30-ig kéthetenként mutatnak be újabb és újabb anyagokat.

A vizuális nevelés mellett ebben az évben is előadássorozatot tartanak a „Bartók" klubban minden hét szerdai napján. Az előadássorozat hallgatóival megismertetik a huszadik század művészeti irányzatait a századfordulótól napjainkig.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1972 NOV 1.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Vida Dezső pedagógus-képzőművész

Vida Dezső tárlata a Kisgalériában

1021

Fiatal pedagógus képzőművész tárlata nyílt meg tegnap este a Pécsi Kisgaléria keretében a Hírlapolvasóban: *Vida Dezső* grafikai anyaga. A kiállító művész, aki a siklósi általános iskola tanára, második alkalommal mutatkozik be Pécsett.

Lantos Ferenc festőművész a tárlatot megnyitó beszédében két fontos a művész egyénisé-

két fontos, a művész egyéniségét meghatározó tényt hangsúlyozott. Egyfelől azt, hogy Vida Dezső általános iskolás tanítványainak munkáit minden évben a gyermekrajz-kiállítások élmezőnyében találhatjuk. Másfelől Vida Dezső, az alkotóművész egyéniségét jellemezve megállapította: művészetét őszinteség és saját, egyéni problémalátás határozza meg. Vagyis: ami a problémája, arról beszél. Ennek jegyében alakította ki saját szimbólumvilágát. Mondanivalója tiszta, szerény emberi magatartásról árulkodik. Itteni alkotásai azt tükrözik, hogy a művészi szándék és a művek szinkronba kerültek, és amíg előző tárlatát a keresés jellemezte, ezt az utóbbit az összegező szándék uralja.

Vida Dezső tárlata az olvasóterem nyitvatartása idején tekinthető meg.

akar—

ellen

ervezetüket. A münche-
lák ilyen feliratú táb-
el az egyetem előtti
ákok ellenzik az atom-
A tábla két oldalán
ották egymást az örsé-
Erich Kastner ismert
volt müncheni polgár-
k — antifasiszta tevé-
t — két fiát végezték
ák.

an 20.000 ember tünte-
rtban és Hamburgban
. A nagy kikötőváros-

ban külön gyűlést tar
akik szintén kiveszik ré
galomból. Hasonlóképp
pelnek a gyülések fels
tetések szervezői között
rök képviselői. Götting
Mochalski, az egyetem
fel a diákokat tüntetésre (amiért kü-
lönben felettes hatóságai vizsgálatot
rendeltek el ellene), Wuppertalban
pedig Wölf professzor, a teológiai
kar rektora állott a tüntetők élére.

Ugyancsak új elem a nyugat-né-
metországi atomellenes népmozga-
lomban, a parasztság állásfoglalása.
Sok helyen tartanak tiltakozó gyű-
léseket. Az Északrajna-Vesztfália
tartományban levő Oberwesterwald
járás több községének lakossága kö-
zös határozattal fordult a kormány-
hoz és a Bundestaghoz: *„Szolidárisak vagyunk mindazokkal, akik ellenzik az atomfegyverkezési terveket, a munkások mellett vagyunk, akik har-*

tek? Hogyan reagáltak a karlsruhei
döntésre? Természetesen továbbra is
a munkások harcolnak az első so-
rokban, hogy meghiúsítsák a Bun-
destag döntésének végrehajtását, a
hadsereg atomfegyverekkel és atom-
töltetű távvezérelésű rakétákkal való
felszerelését, amivel a bonni milita-
risták további akadályokat emelné-
nek a nemzetközi feszültség enyhítése
és Németország békés újraegyesítése
útjába.

A városi népszavazások betiltása
után a szociáldemokrata vezetők kö-
vetkezetlen, békülékeny álláspontra
helyezkedtek. Ollenhauer kijelentette,
hogy pártja aláveti magát a karlsru-
hei bíróság döntésének... Nem így
azonban a föld alá kényszerített
kommunisták. Azonnal új harci for-
mát dolgoztak ki és azt kezdemé-
nyezték, hogy üzemi, vállalati és
szakszervezeti keretben tartsanak
népszavazásokat, így fejezzék ki a
bonni tervekkel szembeni ellenállást,
leplezzék le a kormány hírverésének
azt a koholmányát, mintha a lakos-
ság helyeselné az atomfegyverkezést.
(A legújabb közvéleménykutatás 83 százalékra teszi az ellenzőket.)

Az atomfegyverkezés egyik fő szó-
szólója, Strauss bonni hadügymi-
niszter egyik nemrégiben tartott be-
szédében kifejezetten tagadta a nép
jogát, hogy akár ebben az új formá-
ban is kifejezze véleményét. A bonni
hadügyminiszter „különleges" kér-
désnek minősítette az atomfegyver-
kezést, amelybe — úgymond — a
lakosságnak nincs beleszólása.

A miniszter beszédét a hallgató-
ság lehurrogta és másnap az NSZK
több városában ilyen táblákkal tün-
tettek: *„Strauss will Atombomben, wir wollen leben!"* (Strauss atom-
bombákat akar — mi élni aka-
runk!)

Az életért, az atomhalál elleni
nagyszabású harcban a végső szót
még nem mondották ki. Mint Max
Reimann, Németország Kommunista
Pártja Központi Bizottságának első
titkára mondotta néhány héttel eze-
lőtt, a nyugatnémet munkásosztály
soraiban mind nagyobb visszhangra
talál az a gondolat, hogy az atom-
fegyverkezést általános sztrájk ki-
kiáltásával kell megállítani.

ERŐS LÁSZLÓ

Bonni igazságszolgáltatás: Hogy alkotmányunk értelmében ki a „terheltebb" s ki a kevésbé terhelt — azt mi döntjük el
(A Neues Deutschlandból)

...Lex „meg-
... sorakoztatott fel. Ha
...mond — a tervezett népsza-
...zásokat megtartanák, a bonni kor-
mány csak nehezen hagyhatná azo-
kat figyelmen kívül, és ezért... a
nyugatnémet lakosságnak nem sza-
bad megengedni a véleménynyilvání-
tást. Lex azt állította, hogy az atom-
felfegyverkezés problémája kizárólag
a kormány illetékességébe tartozik,
tehát a népszavazások megtartását
alkotmányellenesnek kell minősíteni.

A karlsruhei bíróság, mely annak
idején törvényen kívül helyezte Né-
metország Kommunista Pártját, a
német dolgozók érdekeinek legkövet-
kezetesebb képviselőjét, ezuttal sem
tagadta meg önmagát, a szellemet,
melyet egyes tagjai a hitlerista bírói
karból hoztak magukkal. A döntés
— a népszavazások alkotmányelle-
nesnek minősítése — azonban pyr-
huszi győzelem volt Bonn számára.

Szárnyakat kapott, még széle-
sebb körökre kiterjedt és a leg-
változatosabb formát öltötte az
atomhalál elleni mozgalom. Bekap-
csolódtak a „Volkskampf gegen A-
tomtod" (Népi küzdelem az atom-
halál ellen) mozgalomba a nyugat-
német főiskolások. Wuppertalban
például a teológiai főiskola és a pe-
dagógiai akadémia diákjai röpcédu-
lákat osztogatnak és megalakítot-

Vida Géza
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ELŐRE, KOLOZSVÁR
1969 OKT 9 12

610

A nagybányai festőtelep életéből

OLASZORSZÁGI BENYOMÁSOK

A napokban tért vissza Vida Géza Olaszországból, ahol három hetet töltött. Járt Velencében, Rómában és Firenzében. Szobrai nagy feltűnést keltettek, a Táncoló avasiak-at díjazásra is javasolták. Néhány kommunista művésszel ismerkedett ott meg és egyszerű olasz emberekkel, akik rendkívüli vendégszeretettel igazították útba a spanyolul jól tudó idegent.

Mit látott Olaszországból ezalatt a 20 nap alatt?

Firenzére emlékszik vissza a legszívesebben, a különös, romantikus hangulatú Velencét nem szerette meg, Róma műemlékeit végigjárta, de a Sixtusi kápolna volt az, ahol napokig időzött. Az olasz reneszánsz és mindenekelőtt Michelangelo volt a legnagyobb élménye. Minden hozzáférhető könyvet, reprodukciót megszerzett, mely a nagy szobrásszal kapcsolatos és magával hozta.

Elhozta a velencei tárlat katalógusát is a kiállított képek fényképmásolataival. Döbbenetes az ellentét. A nemzetközi kiállítás a minden kövével nagy művészetet lehelő Olaszországban nyújtotta eleven példáját a nyugati művészet elsorvadásának. A nyugati országok — Dániát és Ausztriát kivéve — csak absztrakt műveket állítottak ki, melyből kilúgozódott minden emberi tartalom. Nagy részük már nem is játék a formával, hanem minden forma és tartalom teljes szétbomlása. Vida két napot töltött a velencei tárlaton, melynek termeit alig látogatták, a legköznapibb utcai veszekedés is nagyobb eseményt jelentett a velenceieknek, mint a formalista művészet seregszemléje. Az olasz realista képzőművészetnek — noha számottevő képviselői vannak — nem jutott hely a tárlaton. Csak a saját költségükre rendezett egyéni kiállításokon kerülhetnek a közönség elé, ha művészetük mellett van olyan foglalkozásuk, melynek jövedelme megengedi, hogy tárlatot rendezzenek.

A Szovjetunió és a népi demokráciák realista művészetét nem lehetett egyszerűbb adminisztratív intézkedéssel kizárni a tárlatról, noha a rendezők gondoskodtak arról, hogy számbelileg kevés mű kerüljön a közönség elé. A l'art pour l'art jegyében fogant művek valósággal elárasztották a velencei kiállítást és hogy ennek ellenére volt sikerük a realista művészeknek, ez újabb tanúságtétel az igazuk mellett. Vidáról például nemcsak beszéltek, a legjobbnevű kritikusok írtak róla, közölték a szobrait és nem egy művét meg akarták vásárolni. Az olasz realistáknak különösen tetszett a Táncoló avasiak háromalakos kompozíció, a Pintye Gligor elfogatását megörökítő ládombormű, a Tövishúzó, a Fekvő legény és grandiózus méretű Paraszt fej.

A szűkszavú Vida beszédessé válik, mikor a nagy ellentétről beszél, melyet az olasz városok műemlékei és a velencei kiállítás nyugati művei mutatnak. Amit mond, az ismeretes mindenki előtt, de az ő szavait átfúti a személyes élmény. Különös, nem annyira felháborodás, mint inkább fájdalom vibrál a szavaiban, a művész szenvedése, hogy az olasz reneszánsz tövéről fakadó európai kultúra idejutott.

Kontrasztok mindenütt — a művészetben és az életben. Róma fényes, elegáns utcáin, elég jól öltözött aszszonyok, nyomorék gyermekük fényképét árulják, így koldulva össze a gyógyításukra szükséges pénzt. Rómában ezen senkisem csodálkozik, paralizisjárvány dühöng és az orvosságok megfizethetetlenek. Az ebédelő kötörök mellett is csak az idegenek állnak meg — az olasz járókelőknek természetes, hogy a rendkívül nehéz munkát végző út- és vasútépítők ebédre is szemlyjét esznek s mellé egy félliter olcsó bort.

Jellegzetes olasz arcok sokasága rajzik Vida emlékeiben, de nem örökítette meg őket. Szemlélődött, figyelt és magába zárva hordja benyomásait.

A MÓZESFALVI TRAGÉDIA ÚJ MŰVÉSZI TOLMÁCSOLÁSA

1944 őszén a menekülő fasiszta hordák a Visó környéki Mózesfalván meggyilkoltak 29 embert. Az egyetlen életben maradt szemtanú — Ivasko Vasile — elbeszélése szerint nem idevaló, rutháikról ítélve egyszerű emberek voltak. Favágó, pásztorok, volt köztük 3 munkaszolgálatos és egy tizaszacsali legény. Neveiket nem jegyezte fel senki, Ivasko, a pásztor, elgyötört emlékezete is csak az eseményt őrizte meg. A vád ellenük az volt, hogy a felszabadító Vörös Hadsereg közeledtének örömhírére elhagyták hegyi rejtekhelyeiket és falujuk felé indultak. Két parasztházba zsúfolva az elfogottakat, géppisztollyal verrel öltek meg őket, majd felgyújtották a falut. A vén Ivaskot társai ráhullló holttestei óvták a halálos golyótól.

A mózesfalvi tragédia művészi megörökítése foglalkoztatja a kitűnő grafikust, Kazár Lászlót. Két hónapot töltött Máramarosban, gyűjtve az anyagot kompozíciójához. Vázlatok sokaságával tért vissza a nagybányai festőtelepre, ahol befejezte szen újszerű művészi elgo[n]dolását. Weith László magát az eseményt akarta festeni, egy nagyméretű festményben, melyhez több vázlatot készített. Kazár nem a történést akarja megörökíteni, nem magát a tragédiát, hanem azt, ahogy a mózesfalvi események ma látjuk. Kompozíciója jellegében más és természetesen formai megoldásában is. Olyan megoldásra vállalkozott, melyre minden bizonnyal jellegyelnek a művészvilágban. A jelkép nagyerejű felhasználásával érzékelteti a fasizmus tudatos, bírálatát és az azóta eltelt idő változást hozó, megoldást adó perspektíváját. Weith a szemtanú élményét rekonstruálta naturalista pontossággal, Kazár a ma élő művész tudatos állásfoglalását akarja kifejezni.

A kép formai megoldása a szimbolikus felépítés. Minden egyes részletnek jelképes értelme van. Az összefogó keret egy fűzfa korhadt törzse — a még élő, de belülről halott, szétbomló fasizmus jelképe. A fasizmus történelemben játszott szerepét szimbolizálja az élő gyökerek közt hátrafelé haladó rák. A kifejezés szolgálatába állította a perspektíva művészi törvényét, abban az értelmezésben, ahogy a nagy primitívek használták, vagyis az előtérbe helyezett alakok nagyságukkal is ki-

[s] [f]ölött zsúgá[s]
[e]seménye, a házak, a halomra lőtt áratlan emberekkel, a menekülő fasiszta hordák, a háttérbe helyezve látszanak, kifejezve a törpeségét annak a hatalomnak, mely még ölt de már maga is önnön halálába rohant. Ez a tömeggyilkosság nem a diadalmas fasizmus véres gaztette volt, hanem a szétzúzott fasizmus utolsó bosszuja. A jelzett formai megoldás emeli ki legjobban az eltelt idők gyökeres változást hozó győzelmes távlatát. A kép uralkodó részlete annak a három parasztnak a figurája, akik a kép előterében állanak. Elkínzottságukban, halálos sebükben is legyőzhetetlen, robusztus alakok — jellegyőzhetetlen, robusztus alakok — jellegyőzhetetlen partján állnak, s mint minden részlet, jelkép ez a folyó is, a szüntelenül hullámzó, áradó, egyre előretörő élet jelképe.

A fővárosi őszi tárlaton bizonyára találkozni fogunk Kazár László Nagybányán készült kompozíciójával. A festőtelep életében külön esemény, hogy a főváros kitűnő művészei itt, a régi művésztelepen alkotnak, évről évre látogatják Nagybányát, a vidékről gyűjtve kompozíciókhoz méltó témát. A hajdani — kiváló művészektől látogatott — iskola szép hagyományai így újulnak meg esztendőről esztendőre.

BÁNYAI JUDIT

17. 42.29. — Előfizetések a postahivatalo knál, levélhordóknál és a vállalatok önkéntes lapterjesztőinél. — Nyomda: Combinatul Poligrafic Casa Scinteii „I. V

Vida Géza

Vida Géza: Parasztfej
(fafaragás)

Obudai Goldberger
1962 Máj 23

M.D.K.

Vidor Géza
festő

Méltatás

Pap Gábor: Erdélyi képeslap
Művészet, 1963. november – 13 lap

de sobrietate și rigoare formală. Acest proces s-a produs în timp pentru că inițial reprezentările celor trei eroi erau dominate de o viziune romantică și forma era febril dezordonată, supusă unui modelaj de mare spontaneitate ce traducea o stare de comunitate lăuntrică, de legătură simpatetică cu subiectul. Existența celor trei eroi era văzută sub specia mitologiei, atitudinile lor hiperbolizînd pînă la dimensiunea legendei curajul, rezistența, elanul clocotitor. Problemele plastice care se puneau atunci erau de sugestie a mișcării și a încordării emoționale, de aceea recuzita pusă în joc : spade, lănci, pelerine ce se învolburau în jurul personajelor era mai bogată.

În timp însă lucrul asupra materiei, asupra lutului, care a generat nenumărate variante, l-a dus pe autor la viziunea, fundamental alta, a monumentului așa cum poate fi astăzi văzut. Convulsiile formei au fost treptat disciplinate sub influența mai multor factori. Pe de o parte intervin modificările pe care le cere dimensiunea finală (și aici intervine din nou problema deja discutată a sculpturii de modelaj și a destinului ei în condiția monumentală) și autorul a ținut seama de ele, gîndind just și înălțimea figurilor, care nu depășesc 4,50 m. Pe de altă parte însă, interpretarea s-a plasat din ce în ce mai mult sub influența decisivă a unei concepții despre formă dedusă din cioplirea lemnului, tehnică familiară sculptorului. Modelajul de tușe rapide și accente puternice care prinde umina antrenînd-o în dinamica sa se convertește într-o factură, care, fără să renunțe cu totul la efecele de suprafață — acestea sînt acum urmele profunde ale loviturilor de ciocan care se abat asupra ıtului — , disciplinează în primul rînd forma, aducînd-o la un tipar geometrizat, la o arhitectură e o face pe deplin compatibilă cu coloana. Aceste transformări, care au fost paralele cu căutarea ıpostazei celei mai reprezentative pentru fiecare personaj în parte, s-au repercutat, cum era și firesc, asupra sensului final al monumentului. Din mitologie, Horia, Cloșca și Crișan reintră în istorie. Horia este organizatorul, « creierul » răscoalei, Crișan și Cloșca sînt luptători temerari, statornici în vitejie și în putere de jertfă.

Tendința spre hieratica neclintire a formei sanctifică, omagiind suprem deci, și trimite totodată la o morfologie familiară de secole românului, în care acesta se recunoaște ca spiritualitate.

Dintre lucrările din ultimii ani ale lui Vida Geza monumentul martirilor de la Moisei, ridicat în 1972 (versiune definitivă în piatră a monumentului în lemn din 1965), ne solicită atenția în primul rînd. Monumentul de la Moisei, refuzînd reprezentarea faptului istoric (uciderea de către hitlerişti, în 1944, a douăzeci și doi de țărani din Moisei) a cărei amintire o reînvie, se oferă înainte de toate, loc de meditație și cult ; doisprezece stîlpi—personaje fantastice, ciopliți în piatră, ce descriu traiectoria unui cerc, asistă grav la priveghi ; în mijlocul lor închid o lespede pe care, într-un căuc de piatră, se aprinde flacăra omagială. Așezat în afara satului, pe un mic platou, accesul la monument se face urcînd patruzeci și patru de trepte, cale cu rost ceremonial. Iată cum își comentează Vida lucrarea : « În determinarea complexului monumental în formă de cerc am plecat de la cultul soarelui, cult care este foarte frecvent în Maramureș. Forma de cerc cu douăsprezece raze, în care sînt așezate statuile, simbolizează în accepția mea cele douăsprezece luni ale anului și le-am gîndit așa pentru ca maramureșenii, sau cei ce trec pe aici pe la noi, să-și amintească în fiecare lună, de cele petrecute la Moisei » [10].

Ansamblul de la Moisei trebuie considerat ca un moment de sinteză a unei experiențe de viață și artistice, ca o sumă a vastului ciclu maramureșan care se confundă în bună parte cu însăși opera sculptorului ; oamenii Maramureșului cu costumele și ocupațiile lor, cu dansurile și obiceiurile lor se reîntîlnesc în tot atîtea sculpturi al căror material de elecție rămîne lemnul. Printre ele și monumentala compoziție *Sfatul bătrînilor*, transpusă în piatră și instalată în fața Consiliului municipal din Baia Mare, restituire, nu lipsită de nostalgie, unui univers netulburat în ordinea și echilibrul său ancestral. Ansamblul de la Moisei duce mai departe obsesia acestor locuri, a folclorului lor, de astă dată, și vizualizează eroi ai mitologiei maramureșene. Monoxilele (în versiunea inițială) sculptate de Vida sînt întruchipări ale Omului pădurii, Omului dintre focuri, Omului apelor, Omului nopții etc. ...., spirite aducătoare de bine sau de rău născute de fantezia populară în nevoia ei de comunicare cu natura. Reprezentarea face apel la morfologia măștii populare, stăruind asupra laturii ei acuzat expresioniste. Așezarea admirabilă a ansamblului — cadru natural necontaminat de invazia orașului—se dovedește ideală pentru dezvoltarea sensurilor pe care autorul le-a vizat.

[10] Apud Florin Tucă, *Coloanele-statui de la Moisei*, București, 1975, p. 41.

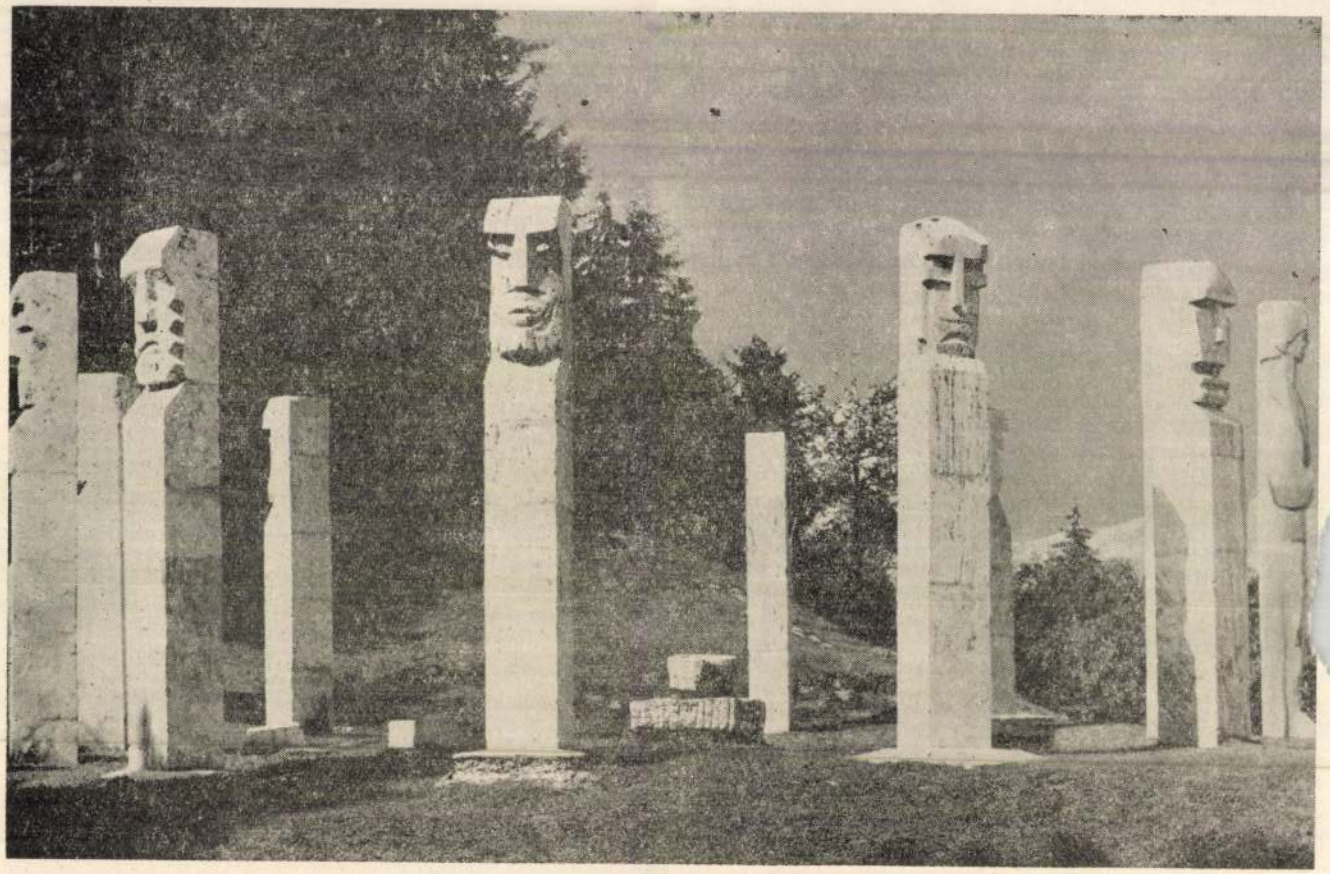

Fig. 7. — Vida Geza, *Monumentul martirilor de la Moisei*, Moisei.

În ultimul deceniu, programul de edificare, cu mijloacele artei, a epopeii naţionale, pe care artele plastice şi l-au asumat a dus la renaşterea interesului artiştilor pentru monumentul ecvestru. Primele lucrări care au răspuns comenzii sociale au şi fost ridicate: *Mihai Viteazul* de Oscar Han la Alba Iulia, *Mircea cel Bătrîn şi Decebal* de Ion Jalea, la Tulcea şi la Deva, *Ştefan cel Mare* de Mircea Ştefănescu la Vaslui, *Mihai Viteazul* de Marius Butunoiu la Cluj-Napoca.

Dacă *Mihai Viteazul* de Han şi *Mircea cel Bătrîn* de Jalea rămîn efigii convenţionale, amprenta individualităţii artistice a celor doi sculptori aşa cum s-a conturat la apogeul activităţii lor fiind abia lizibilă, Decebal se înscrie ca un efort de a depăşi stereotipia unui anumit tipar tipologic. Decebal este figurat în ipostaza luptătorului şi a conducătorului, purtînd cu semeţie steagul dac, şarpele cu cap de lup care, alături de indicaţiile, discrete, ale costumului, face trimiterea necesară la epoca istorică. Calul cabrează, este deci reprezentat într-un moment de oprire forţată a elanului său, moment de echilibru, dar care păstrează intactă tensiunea şi forţa mişcării ce se transmit ansamblului. Privind frontal compoziţia, figura umană se inserează sub un anumit unghi pe direcţia calului. Această deplasare a ei din ax, pentru că Decebal este de fapt antrenat într-o mişcare de întoarcere abia începută, imprimă vigoare şi mai ales naturaleţe întregii reprezentări.

Cu eroism de paradă şi falsă solemnitate ne întîmpină *Mihai Viteazul* de Marius Butunoiu. Prima cauză şi cea fundamentală, desigur, este aceea că Butunoiu nu a adus într-un sfert de secol de activitate o viziune a sa proprie, nu a reuşit să se înscrie în sculptura românească contemporană cu un timbru original şi recognoscibil. De aici decurge, în primul rînd, anonimatul reprezentării ce ne este oferită. În eventualitatea că acceptăm ceea ce ni se propune — o efigie în limitele convenţiilor celor mai servile şi fals realiste — pretindem însă, cel puţin, o absolută fidelitate anatomică, o impecabilă « redare » a calului şi călăreţului. Un ochi atent descoperă însă o lungă suită de abateri, de incorectitudini care departe de a se explica printr-o încercare de interpretare, este rodul unui studiu anatomic insuficient.

În ceea ce priveşte amplasarea, ochiul este violentat (ca şi la Tulcea dealtfel) de juxtapunerea, cel puţin insolită, a arhitecturii moderne a blocurilor, cu obişnuita lor linie sobru geometrică, care

Fig. 8. — Vida Geza, *Sfatul bătrînilor*, Baia Mare.

tinde, din ce în ce mai mult, să definească fizionomia oraşelor noastre şi a monumentului, care pare descins direct din neoclasicul secol al XIX-lea. Dacă statuia lui Mihai Viteazul din Bucureşti o acceptăm ca pe un vestigiu al oraşului de altădată care îşi proiectează doar cu avariţie, peste timp, amintirea, trebuie să recunoaştem că aşa cum este aşezat în faţa Universităţii (ea însăşi ilustrare a neoclasicismului secolului al XIX-lea), monumentul datorat lui Carrier-Belleuse este, dincolo de mediocritatea lui, cel puţin concordant stilistic cu ansamblul arhitectonic. Edificiul şi sculptura formează o zonă unitară pe care, mental, privitorul o poate izola şi judeca recurgînd la argumentele istoriei.

◇

Dacă monumentul considerat în funcţia sa de rememorare a unor evenimente cruciale ale istoriei unui popor sau a unor personalităţi de excepţie poate fi, deşi nu fără riscuri, conceput în sine, fără preocuparea unei coordonări prealabile cu spaţiul în care va fi instalat, plastica monumental-decorativă, vital legată, condiţionată adeseori chiar în esenţa ei de arhitectură, va desprinde tocmai în experienţa raportării ei la cadrul arhitectural — cu reuşitele şi eşecurile ei inevitabile — o serie de concluzii stimulatoare pentru gîndirea plastică.

O suită de tentative a fost vasta acţiune de decorare a litoralului [11] începută în 1958, care reprezintă faţă de perioada anterioară o superioară înţelegere a specificului de gen, cu observaţia că nici cu prilejul unei atare ocazii excepţionale — proiectarea şi construirea unor largi ansambluri urbanistice — posibilitatea colaborării, de la proiect la realizare, între arhitect şi artistul decorator n-a fost în întregime şi efectiv exploatată.

În ce priveşte decorarea litoralului (ţinînd seama ca ea s-a făcut în mai multe etape şi n-a încetat nici în momentul de faţă), între extreme — osmoză perfectă între intenţiile celor doi creatori

[11] Florica Postolache, *Arta monumentală a litoralului, oraşului şi judeţului Constanţa*. Catalog. Constanţa, 1973

Fig. 9. — Ion Jalea, *Decebal*, Deva.

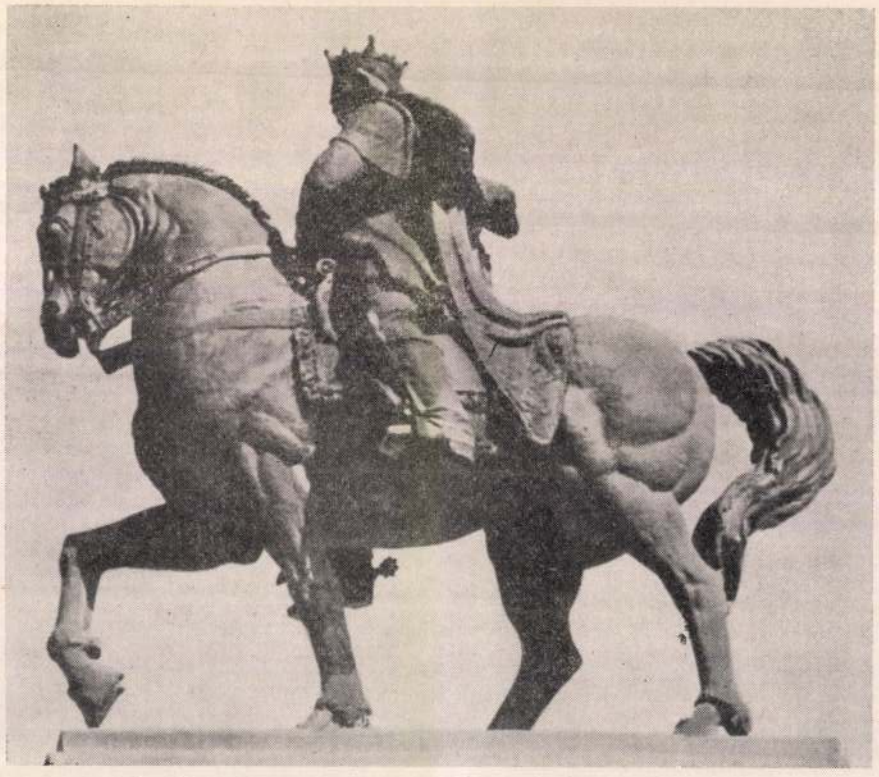

Fig. 10. — Mircea Ștefănescu, *Ștefan cel Mare*, Vaslui.

Fig. 1. — Gheorghe Anghel, *Eminescu*, Bucureşti.

Statuia lui Eminescu [2] ilustrează acest dublu aspect al viziunii sale sculpturale de admirabilă unitate şi puritate stilistică.

Preocuparea pentru sesizarea în sculptură a expresiei interioare a personalităţii umane, pentru « the inner man » — spune Carola Giedion-Welcker [3], este comună la începutul secolului unor sculptori de orientare diversă şi aparţinînd unor generaţii diferite ca Rodin, Medardo Rosso, Bourdelle (vezi atît de tumultuos romantica sa viziune a lui Beethoven), Despiau sau Brâncuşi la începuturile sale. La Anghel evocarea plastică a interiorizării trăirilor se menţine în limitele normelor de echilibru, armonie şi măsură ale spiritului clasic în favoarea cărora opţiunea lui Anghel este categorică. Eminescu al său rămîne înainte de toate proiecţia unui ideal de supremă împlinire spirituală, deşi izolarea în care este văzut, desprinderea sa din contingent, aduce ecouri ale concepţiei romantice asupra geniului, obsesia însăşi a geniului, prezentă în opera lui Anghel, fiind de sorginte romantică.

[2] Despre portretele şi statuile lui Eminescu în sculptura românească : cf. Ion Frunzetti, *Eminescu şi sculptorii săi*, în *Luceafărul*, 6 iunie, 1964 ; Petru Comarnescu, *Eminescu în bronzurile sculptorilor*, în *Steaua*, 1964, nr. 5—6. Ion Vlasiu, *Viziunea unui monument*, în *Gazeta literară*, 25 iunie, 1964 ; Anca Arghier *Ion Condiescu. Retorica anticalofilă şi* Olga Buşneag, *„Obsesia Eminescu"*, în *Arta*, 1975, nr. 5—6, p. 54—55.

[3] Cf. Carola Giedion-Welcker, *Contemporary Sculpture, An Evolution in Volume and Space*, New York, 1955, p. 32.

MOMENTE DIN EVOLUȚIA CONTEMPORANĂ A SCULPTURII MONUMENTALE ÎN ROMÂNIA

de IOANA VLASIU

În 1966 era instalată în fața Ateneului Român statuia lui Eminescu de Gheorghe Anghel; fapt profund semnificativ întrucît apărea ca urmare a polemicii [1] care timp de două luni confruntase în presă numeroase personalități ale vieții culturale românești, polemică declanșată în jurul statuii *Eminescu* de Constantin Baraschi. Dacă acuzația de plagiat, argumentată convingător, ce i se aducea acesteia din urmă era suficient de gravă, pentru a împiedica instalarea ei definitivă în spațiul public, discuțiile au atins un punct cu mult mai vulnerabil care, prin implicațiile sale, privea întreaga sculptură și chiar arta românească a timpului în totalitatea ei. A denunța academismul flagrant al statuii lui Baraschi, convenționalismul ei vidat de sensuri, ca incapabil să încorporeze aspirațiile și convingerile societății contemporane, să răspundă nevoilor ei spirituale, însemna, implicit, în acea epocă, condamnarea unei întregi producții pseudo-artistice, dominante în deceniul al șaselea, al cărei fals prestigiu primea acum o replică definitivă. Instalarea statuii lui Anghel în spațiul public a exprimat înainte de toate afirmarea hotărîtă a valorilor artistice autentice și încheierea, simbolică, a unei epoci.

Suita de statui care-l include pe *Eminescu* este cea căreia îi aparțin în primul rînd *Luchian* și *Andreescu*; *Pallady* și *Cărturarul* își au, de asemenea, locul aici. Dacă toată opera lui Anghel stă sub semnul încercării de a face vizibilă o realitate spirituală, ciclul de efigii ale marilor creatori se impune în acest sens cu rigoarea și claritatea unui adevărat program.

Sculptura lui Anghel s-a dezvoltat în cadrul conceptului tradițional de sculptură care, prin Bourdelle, Maillol, Despiau și alții, și-a prelungit existența pe plan european, în paralel cu avangarda, în prima jumătate a secolului al XX-lea. Totuși, structurarea pregnant arhitecturală a sculpturii lui Bourdelle ce viza restaurarea monumentalului, care și-a avut ecoul ei în sculptura românească din perioada interbelică, i-a rămas străină lui Anghel. Există în schimb în sculptura sa o preocupare majoră pentru expresia lăuntrică a chipului uman, o depășire a psihologiei descifrabile în caracterele fizionomice. Modelajul de adîncă și insinuantă vibrație, ce nu distruge volumul, determinîndu-l totuși esențial, este subsumat unei discipline a formei și unei claritățî a înscrierii ei în spațiu care îi deschid o anume posibilitate de conlucrare cu spațiul.

[1] Menționăm cele mai însemnate intervenții, pro și contra: Dan Hăulică, *Acesta nu e Eminescu!*, în *Contemporanul*, 5 febr., 1965; Demostene Botez, *« Hannibal ad Portas »*, în *Contemporanul*, 21 febr., 1965; Victor Eftimiu, *Monumentul lui Eminescu*, în *Gazeta literară*, 18 febr., 1965; Perpessicius, *Monumentul Eminescu*, în *Contemporanul*, 26 febr., 1965; George Oprescu, *Monumentul Eminescu*, în *Contemporanul*, 26 febr., 1965; Valeriu Ripeanu, *Tot despre monumentul Eminescu*, în *Gazeta literară*, 11 martie, 1965; Petru Comarnescu, *Monumentul eminescian*, în *Luceafărul*, 10 aprilie 1965; Ion Frunzetti, *Monumentul Eminescu*, în *Luceafărul*, 8 mai, 1965; Ion Vlad, *Din nou despre monumentul Eminescu*, în *Gazeta literară*, 13 mai, 1965; Nicolae Argintescu-Amza, *Monumentul Eminescu*, în *Luceafărul*, 22 mai, 1965. Propuneri pentru instalarea statuilor lui Anghel în spațiul public nu au lipsit nici mai înainte, cf. Petru Comarnescu în discuția privind problemele sculpturii, consemnată de H. Blazian, *Sculptură monumentală* (II), în *Arta plastică*, 1958, nr. 1, p. 48—52.

STUDII ȘI CERCETĂRI DE IST. ART., SERIA ARTĂ PLASTICĂ, T. 25, P. 141—173, BUCUREȘTI, 1978

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

igazság

engem úgy húzott
án, mint a barmo-
kás. A kaszárnya
amelyen átve-
ikár a beteg, re-
és, hörgött a szél;
tetlenül marcan-
alom töltött el...
nehéz bakancsos
egállt egy cella
rva keze belökött
Tétovázva meg-
z ajtónál, néztem
ttól fekete, puszta
anyatlott emberek
g volt, a foglyok
a burkolóztak.
ssel néztek rám,
egy másik világ
lettem volna. Az
i még nem szeny-
be, nem gyűrő-
e, még nem aludt
ne a puszta föl-
zememet még nem
e el a rabság.
ültem le közé-
mocskos cella
kár a disznóól. Az
dolatom ez volt:
n, mindenáron.
m a szemem, és
képei szélkavarta
relekként forogtak
Nyugtalan fél-
nerültem. A múl-
éreztem, szemlá-
adó forrás. Azok-
inein töprengtem,
ehozattak. Sokan
zek a bűnösök. Ők
le a hasukat, és
másokat éhhalál-
ürítik fenékig a
k kelyhét, és saj-
i másokból min-
p vért; ők ülnek
llásokban, és ke-
k embersorsokkal.
mberek szabadok,
k fényben, pompá-
ban. Az én lelkemet pedig csak nagy emberszeretet tölti el, és a vágy, hogy világos nappalhoz hasonlóvá, széppé tegyem a jövőt. Ezek az érzések simogató dallamként zsonganak bennem... Azt akarják, hogy elhallgassson ez a dallam? Rettenetes fáradtság vert le. Kinyitottam a szemem. A fekete padlón görnyedező alakokat, a sötét, formátlan tömeget néztem, amely mozdulatlanságba dermedt, mintha a hideg padló minden életnedvet kiszívott volna belőle. Szaggatott sóhajtozást hallottam, és a sötét tömegben ingerült mozgolódás támadt. Jobboldali szomszédom fölébredt, és kimeresztett szemmel bámult a levegőbe. Aztán felém fordította petyhüdt, sovány, szakálltalan arcát. A legfigyelemreméltóbb ebben a barna bőrű arcban az óriási nagy szem volt, olyan szép, mintha kiváló festő ecsetje alkotta volna.

Megszólalt. Furcsán törte nyelvünket:

— Tíz hónapja ülök ebben a nyirkos odúban, csak naponta egyszer jutok levegőre. — És hozzám hajolva dühösen folytatta: — Olyan keveset kívánunk az élettől, de az élet még ennyit sem ad meg nekünk.

Nagyot nyelt, inas nyakán megrándult az ádámcsutka. Közelebb hajolva suttogta:

— Elmenekültem a családomtól, Iránból. Nem bírtam már a kínlódásukat

... Menekülni... szabadulni ettől az elviselhetetlen tehertől... De hova — nem tudtam. Egy ízben puskás emberekkel találkoztam. Csempészek voltak. „Menj át a határon, Irakba" — tanácsolták. Én addig nem tudtam semmiféle határról. Mi az a határ? Hiszen az egész föld Allah birtoka... Tizenöt éve élek már Irakban... És most bezártak ebbe a cellába... Azt mondták: „Holnap visszaküldünk a hazádba..." Tíz hónap telt el azóta, de rám se hederítenek, még mindig nem jött el az a „holnap".

Nagy, mozdulatlan szeme felcsillant. És petyhüdt arca mintha még soványabbnak tűnt volna. Lágy hangon hozzáfűzte:

— Ha tudnád, hogy vágyom a családom, a gyerekek után... Fészkem hét fiókája után.

Lehúzta csontos karján inge ujját. Majd újra megszólalt:

— Ki tudja, hátha általatok kiszabadulok. Már sokan vagytok, és mindegyre újakat hoznak... Szűk a hely ennyi embernek... Ó istenem!

Gyorsan körüljártatta tekintetét, és halkan kérdezte: — Mondd, miért?

— Hogy-hogy miért? Miről beszélsz?

— Miről? Miért zárják ide a magadfajtákat?

Barázdált, elgyötört arca kérdőn meredt rám.

— Mi hazánk szabadságáért küzdünk, és békét követelünk minden ember számára... Mert szeretjük az életet, szeretjük az embereket...

Válaszom, nyilvánvalóan, meghökkentette. Félősen körülpillantott a foglyokon, akik csakúgy mint eddig, rongyaikba burkoltan mozdulatlanul feküdtek a padlón. Fülembe súgta:

— Tudod, én is gyűlölöm a háborút... Szörnyű bűn

---

esetben vírusos vagy baktériumos eredetű fehérje) kerül a szervezetbe, a vérben és a szövetekben sajátos anyagok, úgynevezett antitestek képződnek. És ha ebbe a szervezetbe újra ugyanolyan idegen fehérjék kerülnek be, az antitestek közömbösítik őket. Ebből az következnék, hogy ilyen erős fegyver birtokában, mint a védőoltás, az emberiségnek már nem kellene félnie a fertőző betegségektől. Ámde...

Nem is egy-, hanem kétszeres „ámde"... Először is az antitestek nem életre szólóak, és nem minden szervezetben képződnek egyformán. Másodszor pedig — és ez a főbaj — az antitestek csak azokra az anyagokra hatnak, amelyek kiváltották képződésüket, más szóval: specifikusak. Ha például a tengeri malac szervezetébe kolera-vibriót juttatnak, olyan antitestek képződnek benne, amelyek specifikusan csak a kolera kórokozója ellen hatnak, és tehetetlenek más mikrobákkal vagy vírusokkal szemben. Ez a fő oka annak, hogy az oltás nem mindig és nem minden fertőző betegségre hat. Mert kórokozó, főképp vírus, tömérdek létezik, s lehetetlen lenne külön-külön mindegyik számára oltóanyagot előállítani. De vajon ez azt jelentené, hogy az orvostudomány képtelen elejét venni a vírusos fertőzéseknek?

... Negyedszázaddal ezelőtt két angol tudós, Findlay és MacCallum érdekes megfigyelést közölt: a Rift-völgyi náthalázzal fertőzött majmok nem voltak fogékonyak a sárgaláz-vírusos fertőzésre. Ebből az angol tudósok levonták az első fontos következtetést: a majmok immunitásának esetében az antitesteknek semmilyen szerepük sincs. Hiszen egy bizonyos vírus hatására létrejött antitestek nem okoznak immunitást más vírussal szemben, mivel az antitestek specifikusak. És a kísérleti majmok mégsem betegedtek meg sárgalázban.

A megfigyelés alapján a tudósok eredeti hipotézist állítottak fel: minden valószínűség szerint, a szervezetbe behatolt, „élettérre" szert tett vírus nem enged be „versenytársat". A jelenséget a vírusok interferenciájának nevezték el. A hipotézist azonban még be kellett bizonyítani. A tyúk-embriókon és szövettenyészeteken végzett laboratóriumi kísérletek kimutatták, hogy a vírus-interferencia nagyon gyakori jelenség. Valóban, a sejtet elfoglaló vírus „nem enged be" másikat.

Miképpen? Egyszerűen megbirkóznak? És miért marad mindig az a győztes, amelyik elsőként „költözött be" a sejtbe? A kérdés tovább bonyolódott egy amerikai tudóscsoport kísérletei során. Megállapították, hogy nemcsak az élő, hanem a már megölt vírusok is „legyőzik" a később behatolókat. Ebben az esetben nyilván szó sem lehet „erőről"; a megölt vírus nem lehet erősebb az élőnél.

A REJTÉLY MEGFEJTÉSE

Az újabb rejtély megfejtésére 1957-ben jöttek rá Alec Isaacs londoni tudós laboratóriumában. „A sejt fertőzöttsége egyik vírus által miképpen gátolhatja meg fertőződését más vírus által? Valamilyen anyagi alaptényezőnek kell itt hatnia..." — fogalmazta meg feltételezését Isaacs. A feltételezés ragyogóan igazolódott: Isaacsnak és munkatársának, Lindemann-nak a kísérletei alapján felfedezték ezt az egyik anyagi alaptényezőt. A kísérleteknél használt sejttenyészetbe megölt influenza-vírusokat juttattak be, majd később más vírusokkal is megfertőzték. Néhány óra múlva észrevették, hogy a közeg, amelyben a sejtek tenyésztek, harcot indít az újabb vírusok ellen. Teljesen világos, hogy ebben a közegben, amely maga nem áll sejtekből, nem lehetett semmiféle „harcképes" vírus, hiszen az a sejten

A szerkesztőség címe: Cluj. str. 6 Martie Nr. 3. Telefon: 24—20. Kéziratok:

1963 MÁR

1021

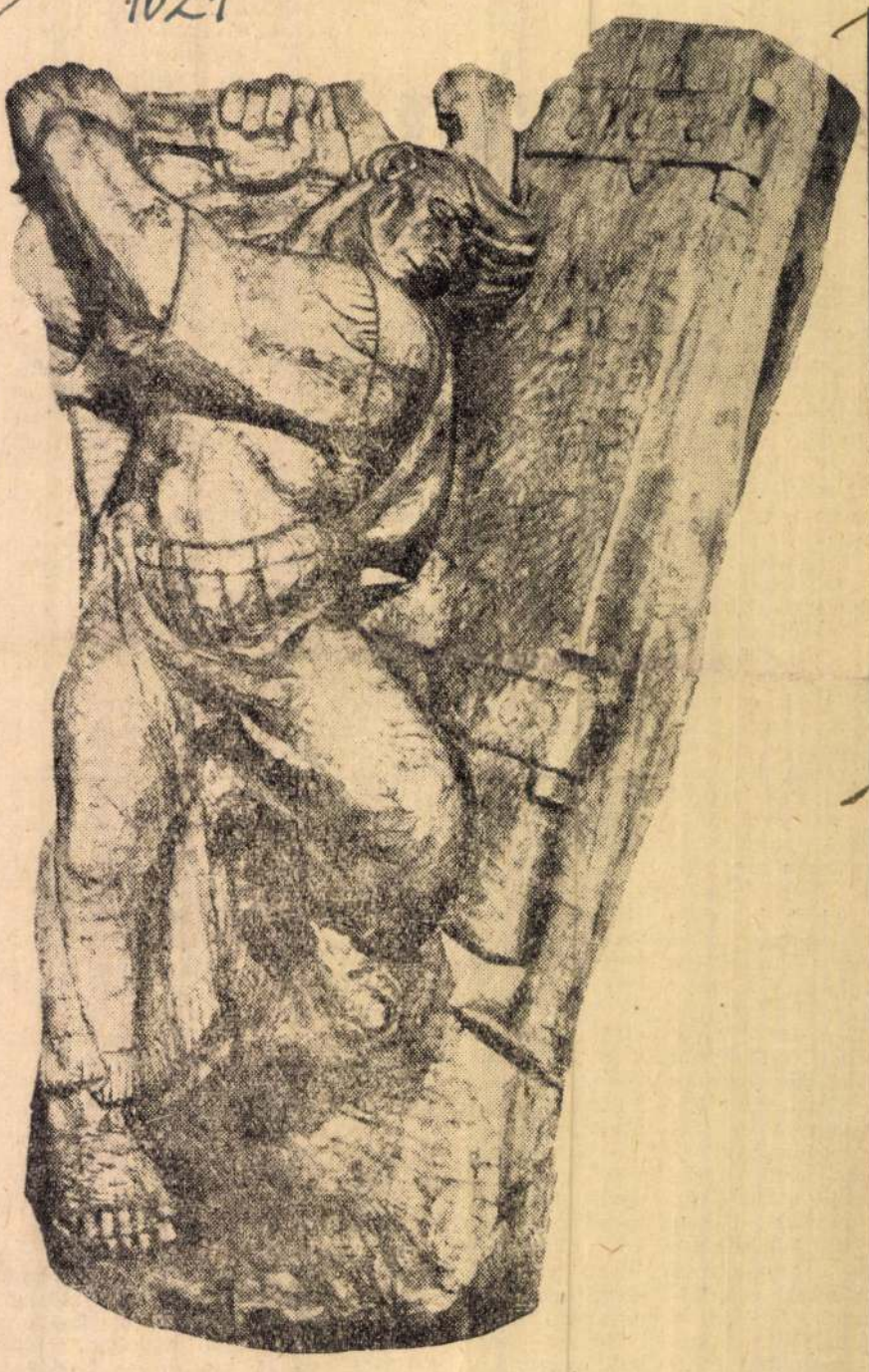

VIDA GÉZA *KAPUDÖNTŐ*

Az ötvenéves Vida Géza

Három hatalmas, erőteljes fatörzs. Egyikből duzzadó erejű lábak és karok eleven mozdulatai rajzolódnak elő: szarvakban kicsúcsosodott maszkot viselő fiatal paraszt, a hagyományos népi játék, a „kecske" művésze. A második, népi tánc nyitó mozzanatait bontogatja: szinte hallani a tropotnyica vagy a legényes ütemét. A harmadik törzs még hallgat. Nemsokára azonban benne is élet gerjed, minden egyes rostjában: énekesnőt jelenít meg — a falu nótafáját...

Igen, három zömök fatörzs, amelynek minden rostjában-szálában élet és beszédes mondanivaló fogan. És másik kettő — amely még valahol künn, talán az erdőn várja feltámadását Vida Géza szobrászművész vésője alatt, teljessé kerekíti majd az öt kariatidszerűen monumentális szoborból álló ciklust, megújhodott falvaink kulturális életéről. E munka közepette köszönt rá Vida Gézára ötvenedik születésnapja.

1913. február 28-án látott napvilágot — s csak ő maradt meg a hat gyermek közül; kistestvéreit mind apró korukban temették el... Szomorú múltat idéz ez a tény is... A következő esztendő robbantja ki az első világháborút, s nyomorúságainak sorozatát... Az apát már az első napokban kiküldik a harctérre — s aztán a lövészárok hidegétől-sarától, borzalmaitól tönkretett tüdővel, szívvel tér haza... A gyermeket a maga erejére utalt anyának kell eltartania és felnevelnie.

— Milyen jó gyermek volt! — emlékezik vissza ma is a művész édesanyja. — Másodosztályos volt, amikor zsebkést kapott ajándékba: minden kis forgácsot megfaragott vele. Éjszakára meg a párnája alá rejtette, nehogy elvegye valaki...

Azt a zsebkést — azóta sem tette le soha többé a kezéből. Vele volt itthon, nehéz időkben, amikor olyan nehezen tudta megtalálni a maga helyét egy fiatal munkásember — főleg ha ráadásul még művész is volt; vele tartott, ott messze, távol Spanyolország lövészárkaiban, ahol önkéntesként harcolt — s vele a franciaországi koncentrációs táborban is, ahol szobrocskákat faragott és metszeteket készített. (Édesanyjának azt mondta volt, hogy kirándulni megy a Gutinra, s estére visszajön. A „kirándulás" kissé tovább tartott: a Gutinon, az Alpesekben, de még a Pirreneusokon is túlra nyúlt.)

A kamaszfiú párnája alatt féltve őrzött zsebkésből véső meg szekerce lett később, az érett mester kezében; gyümölcse pedig, megújhodott életünk esztendeiben, a csodálatos *Pintye Gligor balladája*, a múlt igazságtalan rendjét fejszével döngető *Kapudöntő*, az átszellemült és erőteljes *Avasi tánc*, meg kemény arcú nagybányai bányászok és felvilágosodott parasztok, amint eltörlik a földjeik és lelkeik közé ékelt évszázados határmezsgyéket *(Kiemeljük a mezsgyeköveket)*.

Egyszerű és szerény ember ő, a véső munkása, éppolyan, mint az ásó meg a csákány munkásai, azok a szorgalmas emberek, akiket oly nagy szeretettel és megértéssel vésett fába meg kőbe. Sok évvel ezelőtt ismerkedtem meg Vida Gézával, olyan időszakban, amikor nehezen dolgozott és a nagy nyilvánosság alig ismerte; gyakran viszontlátom ma is, amikor már állami díjas és érdemes művész, akit nemcsak nálunk, de a határokon túl is ismernek és elismernek. Magatartásában, viselkedésében azonban semmi sem változott: beszéde halk és szerény maradt, kézfogása meleg és emberi, mint mindig. Az ő jelenlétében sem a beszéd, sem pedig a hallgatás nem feszélyezi az embert.

Ötvenedik születésnapja három hatalmas, életerős fatörzs faragása közben köszönt be a mester műhelyébe; élet és beszédes mondanivaló fogan bennük ihletett vésője nyomán — s valahol künn, másik kettő várja ébredését, hogy együttesen, monumentális ciklusban valljanak megújhodott falvaink kulturális életéről. De jókívánságokkal köszönt rá az ötvenedik születésnap, mindazok részéről, akik szeretik és tisztelik Vida Gézát. Számos évfordulót érjen meg az ötvenedik után, s — mindnyájunk örömére — valósítsa meg minden álmát, tervét.

BRUCKSTEIN LAJOS

évvel ezelőtt — most hetvenhárom éves...), rendszerint borosflaskók vagy utazóbőröndök mellett szereti fotografáltatni magát; sőt mi több, párizsi lakását úgy alakíttatta át, hogy otthon is mindig utazónak képzelhetí magát: az egyik szobát legnagyobb sikerének, az 1925-ben megjelent és azóta 655 000 példányban elfogyott, rengeteg nyelvre lefordított (magyarra is) *Hálókocsik Madonnája* emlékére sleeping-carnak rendezte be, egy másik szoba pedig óceánjáró-kabin utánzata, de van apartmanjában budhista templomocska is, az ívószoba pedig nem más, mint egy tengeralattjáró bárja...

Szóval eddigelé nem volt szerencsém Monsieur Tissier (ez az igazi neve) egyetlen „művét" sem olvasni, nem olvastam a fentemlített Madonnát (amiből nagy kasszasikert hozó színdarab is, sőt film is készült), sem a *Vágyálmok gondolájá*-t (380 000 példány) sem a *Sánghái mézeshetek*-et (70 000), de még az *És Éva pofonvágta Ádám*-ot (40 000) sem, hogy a többi huszonhét regényét ne is említsem. Nem volt alkalmam megismerkedni útinaplóival sem, pedig Amerikáról a *Fox-trot országa*, Kináról pedig a *Konfucse pullover*-ben csábító címmel számol be. És — Oh! borzalom — a *Kéjes boszorkányéj* című (pornográf) könyvét sem élveztem.

Most azonban, hogy megírta legújabb regényét *Egy este a Dunán* címmel, nem bírtam tovább ellenállni a kísértésnek. Annál kevésbé, mert a kiadó (Tallendier) szerint „Minden bizonnyal ez az egyik legizgalmasabb regénye Maurice Dekobrának, a világszerte legtöbbet olvasott francia írónak, akinek a műveit 32 nyelvre fordították le, beleértve az iránit, a bengálit, a hindit, az urdot, a japánt stb."

Nos, nem sajnálom a fáradságot. Ritka „irodalmi" élményben volt részem. Ilyen pocsék ponyvát még nem olvastam. Nem viccelek. Ugy látszik, az érzések valamilyen furcsa dialektikus játéka folytán nemcsak a remekművek, de ezek ellentéte is felvillanyozó hatással van az olvasóra...

No, de lássuk a „művet", Boisyvel francia generális 1940-ben felszedett az orvolt ű
ben h
tumaci
mert á
gálatál
szépség
szeme
pon „o
magya
épületével) épp hozzánendő volt a Quai d'Orsay egyik fiatal és becsvágyó diplomatájához, a szörnyű kiderülés szörnyű hatással van reá, olyannyira, hogy szedi sátorfáját, otthagy csapot, generálist, elmegy felderíteni, mi történt az apjával, akiről az a hír járja, hogy Budapesten bujkál. Kikosarazott, de őt igaz szívvel szerető újságíró barátja segítségével sikerül a „magyar demokratikus köztársaság" fővárosába jutnia egy francia újságíróküldöttséggel, mégpedig úgy, hogy egy lemaradt hírlapírónő átadja neki az útlevelét (ó, csodák csodája, a személycserét sem a többi újdondász, sem a magyar rendőrség nem veszi észre!). És most jönnek a lélekfagyasztó, hátdermesztő, gerincpörkölő kalandok a „vasfüggöny" mögött. Csodálatos véletlen folytán Budapesten a Bellevue Palastban (?) kapcsolatba jutnak egy László Ferenc nevű nyugati ügynökkel (Dekobra Móricka dokumentációja úgylátszik még régi k. u. k. világba nyúlik vissza, mert cz-és helyesírást használ: pl. Váczy, illetve Váczi utca) és még csodálatosabb deuszekszmasina folytán egy iskolában megtalálják Sabine papáját, aki francia tanár Budapesten, valamint — és itt szólal meg az író ragyogó fantáziája — a panoptikum igazgatója!! Az csak természetes, hogy a (már rég nem létező) budapesti Panoptikumban Julius Caesár, Tarasz-Bulyba és Katalin cárnő mellett Lenin is ki van állítva! Egyébként Sabine, a pap és az újságíró tárgyalását megzavarja a *szirénázva* érkező *titkos* rendőrség gépkocsija, viszont az összeesküvők játszi könnyedséggel bebujnak az egyik kőkoporsóba, illetve Sabine szent Margit viaszfigurája mellé áll apácának és így a magyar rendőrtisztek hoppon maradnak...

Egy szó, mint száz: a bűbájos Sabine és körmönfont udvarlója az orruknál fogva vezetik a
nyzó
kusz
(lel-
adni
gött,
tár-
a pa-
setle-
ja és
omagolva bebújik a ketrecbe). A cirkusz útját Dekobra Móricka régi jó k. u. k. térképen ókumulálta ki és így tudjuk meg, hogy a volt kém az *ausztriai* Laibachban köt ki (arról a nagy világcsavargónak fogalma sincs, hogy néhány évtizede Ljubljanának hívják és jugoszláv terület). Nemsokára a párizsi katonai bíróság újabb adalékok alapján felmenti, mert bebizonyosodik, hogy annak idején muszáj volt nekije a Gestapo szolgálatába állani. A két fiatal pedig egymás karjaiba hull, sőt mi több, a leleményes újságíró a budapesti Panoptikum-história emlékére egy arany margarétát tűz Sabine kívánatos kebelére.

Igazán nem azt rója fel a magyar olvasó Dekobra úrnak, hogy a budapesti *Népszínházról* beszél, hogy szerinte nálunk a színi előadás kilenckor kezdődik (mint Párizsban), hogy Aréna utat mond Dózsa György út helyett, hogy szerinte van egy Fidelio nevű espresso a Váci utcában, hogy a dunaparti, ma már sajnos eltűnt szállókról úgy ír, mintha ma is ott állnának, hogy az úttörők helyett valamilyen Vörös Sasfiókokat emleget, hogy szerinte Budapesten mindenki kopott, rosszul öltözött, hogy Esztergomot Esztergömnek írja; sőt érző szívünk még azt is megbocsájtja neki, hogy egy nosztalgikus mondatban visszasírja a régi szép időket, amikor „Budapest Közép-Európa egyik legvidámabb fővárosa volt" (ezt a „vidámságot" akkor a Pesten járó írónak, amint a mondat másik feléből kiderül, a Király Színház kóristanői nyújtották...).

Azt azonban mégis csak sajnáljuk, hogy az urdu és japán olvasó netalán ebből a bárgyú, együgyű és hamis históriából „ismeri meg" hazánkat és hogy ezen M. Dekobra megint milliókat keres...

BAJOMI LÁZÁR ENDRE

Megjelenik minden pénteken. — Szerkesztő bizottság: Bölöni György (főszerkesztő). Fodor József. Földeá
Sándor Sándor Kálmán. — Szerkesztőség Bp. V., Nádor utca 31. — Telefon 111—424. Kiadásért felel a
fizetés negyed évre Ft 18.—, fél évre Ft 36.—. — Terjeszti belföldön a POSTA KÖZPONTI HIRLAP IR
a) egyéni előfizetés esetén a 61 210. b) közületi előfizetés esetén a 61 066. sz. befizetési lapon. — Kézi
lap Külkereskedelmi Vállalat, Buda pest, VI., Népköztársaság útja 21. Telefon: 429—760

...hány tanulsága

A ...
a mű...
felvo...
Mégis megemlí...
olyan jelenség, amelyek nélkül a Biennálé mai válsága nem lenne érthető.

*

Jó szándékból fakadt olasz művészeknek az a törekvése, hogy a Biennálé keretén belül megrendezzék fiatal művészek nemzetközi kiállítását. De a jószándék megbukott azon, hogy illetékes szervek e kiállításra az olaszokon kívül csak az Egyesült Államokat, Angliát, Franciaországot, Nyugat-Németországot és Spanyolországot hívták meg. Ami — tekintettel arra, hogy éppen ezen országok kiállításai vonultatták fel a legriasztóbb „műveket" — újból csak a nemzetközi műkereskedelem láthatatlan diktatúrájára utal.

Alkalmam volt látni a mai olasz művészet némely eredményét. S bár rövid utazás után az ember korántsem lépheti fel azzal az igénnyel, hogy hiteles képet formáljon egy nép mai művészetéről, mégis nyilvánvaló, hogy a Biennálé hatalmas olasz anyaga egyáltalán nem képviseli a mai olasz művészetet: nem mutat be nagy hagyományt és fontos jövőt jelentő realistákat, de külön terme volt pl. olyan művésznek, aki szögekkel verte át vásznát, és így hozott létre „díszítést". Az ilyen példák. amelyek már-már megszokottak a nyugati piacon, a mi számunkra humorosak lennének, ha nem látnánk és nem éreznénk mögöttük azt a nagy küzdelmet, amit olaszok — és nyilván mások is — folytatnak annak érdekében, hogy a nemzetközi kiállításokon valóban művészetről lehessen szó.

Persze, a nemzetközi műkereskedelem kötöttségeit nem olyan egyszerű levetni. Mert ez a műkereskedelem hosszú éveken át propagandát fordított arra, hogy a moderneknek nevezett őrületeknek piacot biztosítson, és le akarja aratni ezt a befektetést. S a festészet címén szaporodó újabb és újabb anyagkísérleteknek megnyert amerikai gyűjtőkről például nehéz lenne lemondani mint vevőkről, hiszen ennek a művészetnek nincs és nem is lehet tömegbázisa. Igazi művekhez meg nehéz vevőt találni, és így küzdelmes művészsorsot választ az, aki a realizmus útját járja. De Olaszországban saját tapasztalatom szerint — és tudjuk, hogy másutt is —, sokan vannak ilyenek, és ezeknek követelő hangja, a különféle technikai és anyagkísérletek évről évre növekvő csődjével együtt, nagyon is sür-

...ajta jövő-
...it. Ehhez
... is, hogy
pl. Olasz-
divat ellen-
rakozik az
ún. modern művészeti termekben, mint a mi közönségünk az 1957-i tavaszi tárlaton. (A mi ún. kísérleti törekvéseink, ha mértéktartóbbak is, de nem kevésbé elavultak, mint a Biennálén bemutatott kísérletek zöme.)

A Biennálé egy sok töprengést, vizsgálódást igénylő tanulsága, amelyről még nem esett szó, a szocializmust építő országok szereplése. Jól tudjuk, és nem győzhetjük eléggé hangsúlyozni, hogy nekünk nemcsak a szocialista művészetpártolás lehetőségeit, és a művek színvonalával a mi művészetpártolásunk fölényét kell dokumentálnunk ilyen nemzetközi összejöveteleken, hanem segítenünk kell a nyugati közvélemény alakítását azzal is, hogy bebizonyítsuk: jelentős művek ma már csak a társadalmi haladás szolgálatában születhetnek, s a szocialista művészetpolitika maga mellé tudja állítani az idősebbek és fiatalok legjobbjait.

A magyar pavilon éppen azért aratott megérdemelt sikert, mert anyaga változatos és színes volt, és mert megérezték benne a hagyományok sokféle továbbfejlesztésének lehetőségeit. Több haladó olasz kritikus szerint a baráti országok kiállításai közül a mienk volt a legjobb, s ha szerénytelenség is ilyen dicséretet idézni, ezt mégis örömmel tesszük. Még akkor is, ha a jövő Biennáléval kapcsolatos terveink már lényegesen előbbre mutatnak és tanúskodnak arról a határozottabb eszmei jellegről is, amellyel a jövőben ezen a nemzetközi felvonuláson részt kívánunk venni: sok magyar és külföldi művész jogos kívánságának megfelelően retrospektív kiállítást szándékozunk rendezni Derkovits műveiből, továbbá olyan fiatalokat kívánunk szerepeltetni, akiknek munkásságában éppen a most folyó nagy tanácsköztársasági pályázat vált ki komolyabb erőfeszítést.

Nem vitás, hogy a jelenlegi Biennálén a szocialista országok kiállításai a realizmusnak egy következetesebb kutatásával és igényes eszmei tartalom keresésével sajátos helyet foglalnak el. De ha azt nézzük, hogy mennyire következetes ez a realizmus-keresés, és mennyire szigorú a színvonal mércéje, akkor bizony nincs olyan ország, amely teljesen elégedett lehetne önmaga eredményeivel — különös tekintettel éppen arra a nagy felelősségre, amit mindannyiunk szereplése jelent. Az ilyen problémák jó részének tisztázására éppen az év végi nagy moszkvai nemzetközi kiállítás lesz hivatott, amelyen végül bővebb anyag alapján vizsgálhatjuk meg megtett útunkon a jót és rosszat, a közös vonásokat és a különbségeket. Kétségtelen, hogy a baráti országok kiállításain sok volt az érdekes anyag. A szovjet anyag összeállítása ugyanazt az elgondolást követte, mint a jelenlegi budapesti csoportkiállításé: sokoldalúbban mutatta meg a szovjet művészetet, mint az előző Biennálén. A román pavilon gazdag anyagából kiemelkedik az egész Biennálé egyik legkiválóbb szobrászegyénisége, a fafararó *Vida Géza* szobrainak ereje, monumentalitása, tömörsége. Érdekes volt *Szőnyi Stefán* festészeti anyaga, bár méreteinél és jellegénél fogva nehezen illeszkedett a kisméretű helyiségekbe. Nagy öröm volt számunkra, hogy *Hlozsniknak*, a nálunk is ismert kitűnő szlovák grafikusnak még díj is jutott a Biennálén. A lengyel anyag összeállításával aligha érthetünk egyet: eléggé nyíltan a nyugati ízlés felé való közeledést dokumentálta (katalógusának bevezetője szerint így kívánta bizonyítani a művészet szabadságát a mai Lengyelországban). Igy nem azt a célt képviselte, amire a többi baráti ország, s Magyarország is törekedett: a hagyományoknak, a mai művészeti eredményeknek megfelelően bizonyságot tenni az emberábrázolás sokféle kutatásáról, a realizmus sokféle lehetőségéről.

*

A Biennálé jelenlegi mélypontja nem kedvetlenítheti el egyetlen résztvevőt sem, s különösen nem a hosszú idő után újból szereplő Magyarországot. Nem vitás: az, hogy a Biennálén ma a művészetből csúfot űző „művek" leleplezik a közönség, és egyre inkább a kritikusok előtt is a burzsoá dekadenciát, s a művészet ilyen jövőjének sivárságát, céltalanságát, a műkereskedelem mételyét, — ez önmagában még nem jelent útmutatást a kibontakozás felé. De minden résztvevőnek, aki a haladó művészetet a társadalmi haladás szemszögéből ítéli meg, rajta kell lennie, hogy ez mielőbb bekövetkezzék. Ezzel közvetve is segíthetjük az olasz művészek nagy többségének már parlamenti szintig eljutott, szervezett küzdelmét annak érdekében, hogy a Biennálé mielőbb újból a világ komoly művészeti eredményeinek seregszemléje lehessen.

ARADI NÓRA

kellő zenei eszközöket Majakovszkij utánozhatatlan költészetének zeneivé oldására? Ezek voltak azok a kérdések, amelyekre sok szenvedélyes hangú „igen" és „nem" hangzott el az utóbbi időben. Tény az, hogy Oláh itt megint valami újat fedezett fel, éspedig azt, hogy a kórust félig énekelve, félig szavalva szerepelteti (Sergiu Sarchizov, a mű eddigi legalaposabb ismertetésének szerzője a módszert „melodeklamáció"-nak nevezi), ami lehet helyes vagy helytelen eljárás általában véve, de ebben az esetben mindenképpen bevált. Nem nagyon van olyan oratórium a világon, amely elejétől végéig egyenlő erejű feszültséget képes fenntartani, vagy amelyiknek minden részlete egyformán sikerült. Ez sem olyan. Az ember csillagképe koncepcióbeli és szerkesztési hiányosságait a kellő időben és helyen már tárgyalták, úgy, hogy abból a zeneszerző számos tanulságot vonhatott le a maga számára. De az oratórium egészét tekintve, sodróerejű, magával ragadó „nagy" zene, részleteiben véve pedig olyan gyöngyszemeket tartalmaz, mint a második rész különös fényekben vibráló „kozmikus" orgonafantáziája. Az oratórium két hatalmas szekciójának éles ellentétbeállításával Oláh — mellesleg — tisztázta a dallam és a ritmus szerepéről és egyensúlyáról vallott felfogását is. Hogy melyik kerül túlsúlyba és melyik szorul háttérbe egy kompozíció keretein belül, csakis a mondanivaló jellege határozhatja meg. Így például az oratórium első része tulajdonképpen — a szerző szavai szerint — „variációsorozat egy ritmusra" s ez tökéletesen indokolt a forradalmi tömegjelenetek, a minden akadályt elementáris erővel elsöprő mozgalom ábrázolása esetében. A második rész viszont, a jövő víziója, egyetlen nagy dallamáradatba folyik össze, a ritmus itt észrevétlenné válik, eltűnik, feloldódik a szinte kötetlen melodikus ívekben. Nemcsak itt, de Oláh minden művében, az utolsó szó a dallamé: végül is elemeire tördelése, szimfonikus felbontása is csak visszatérésének diadalát szolgálja.

Oláh Tibor műhelyéből sosem fogynak ki az új művek. Íme néhány adat a legutóbbiakról: nemrégen madrigál-sorozatot adott át a marosvásárhelyi Állami Ének- és Táncegyüttesnek, négy, csángó szövegekre írt, a capella kórust. Kettőt közülük 1962 tavaszán be is mutattak Vásárhelyen. A rádió vegyeskara is kapott tőle egy négyszólamú szonettet Maria Banuş Boldogság című versére. Régebben megírt filmzenékből könnyebb, zenekari Tanulmányok készülnek, a régi rövid, párperces kompozíciókban elhullatott ötletek nagyobb lélegzetű kifejlesztéseként. És készül egy újabb, nagyobb szabású zenekari mű is, amelynek ötletét egy képzőművészeti alkotás, Brîncuşi Végtelen oszlop-a sugalmazta. A lakonikus, kb. nyolcperces műben — amelyet különleges hangszerekkel bővített nagyzenekarra hangszerelt — Oláh összes eddigi eredményeit tovább akarja fejleszteni. Alapeszméjének kifejtése nem éppen egyszerű: az ember, a világ végtelen tökéletesedési lehetőségeibe vetett hitet akarja szimbolizálni.

Oláh Tibor művészete újabb példa arra, hogyan lehet merész, mai zenét írni akkor is, ha a zeneszerző nem feltétlenül „hagyomány-, tonalitás-, dallam- és kifejezésellenes", ahogyan azt a modern zene számos, pusztába

1021

Vida Géza ötven éves

A kommunista, a művész, az ember szó legmélyebb értelme ötvöződik Vida Géza nevében olyan egységgé, mely már rokon a hűvös és kristályos fogalmakkal.

Egyszerű, mint minden valóban nagy ember.

A növények és az állatok olyan közel állanak hozzá, akár az emberi dolgok. Környezetében a természet hatalmas egysége tapintható.

A János-patak völgyében, az erdőszélen épített magának házat, kertjének fehérlő sziklái között óriáskaktuszok rajzolják ki a szigorú szépség sziluettjét. Szereti megfigyelni a virágzás ritka pillanatát. Verőfényes, meleg napokon a bejáratnál álló nagy, faragott maszkok fogai között rajzanak a méhek. Türelmével megszelídíti a mókusokat: a szobrok vállán ugrándoznak és a műterem függönyein hintáznak. A gyerekeknek mindig tud mutatni különleges formájú gyümölcsöket és ritka állatokat.

Nyaranként mezítláb, az olasz dokkmunkások jellegzetes nadrágjában, a kert fái alatt farag. Mindig egyenesen a fából, a rönkből bontja ki elképzeléseit. Verítékben fürdő arccal, nyitott ingben úgy dolgozik, mint a mesteremberek.

A Vidák emberemlékezet óta munkások voltak. Bányászok, kohászok, aranymosók. Fát vágtak és szállították az erdőn. Ércel dolgoztak és fával.

Keményen éltek és korán haltak. Ő volt családjában a nyolcadik gyermek. A nyolcadik és az egyetlen. Törékeny anyja hét gyermeket szült előtte — és hetet temetett. Ezt a kései hajtást meg akarta tartani, ezért görcsös kézzel az ősök babonáiba kapaszkodott. Hitte, hogy az emberi ravaszság kijátszhatja a végzetet. „Eladta" az újszülöttet: jelképesen az első idegennek nyújtotta az ablakon át, hogy megtévessze a kegyetlenül sújtó sorsot. Hangosan kiáltotta ki, hogy a gyermek már nem a csapás-sújtotta család tagja, s a román fiúcskának a különös hangzású Géza nevet adta. Így nem találhatják meg az ártó hatalmak. Formailag eltaszította, hogy féltékenyen szoríthassa magához, és nevelje, míg száraz testéből kiszikkad minden erő.

Az első világháború elragadta az apát. A konok asszony szolgálni ment, fiát cselédbérből taníttatta. Szerette a fura emberkéket és a suta mozdulatú állatokat, amiket a gyermek faragott. Gimnáziumba járatta.

Egyszerre omlott össze nagy terűt hordozó ereje. A fiú már erős volt, inas és szívós, mint minden Vida. Visszatértek a Veresvízre, a Léding utcába, az elhagyott házba. A fiút felfogadták méhésznek, gyümölcsöst kezelt, napszámoskodott az akkori Phőnixben.

Senki nem sejtette, hogy művész.

Ő restellte, hogy nem úgy él, mint a többi Vidák, akik egy életen át dolgoztak a föld alatt, vagy az érczúzókban; szálfát döntöttek vagy rönköt szállítottak. Ugyanilyen görcsös, kemény rönkökbe faragta ki később lázadó álmukat.

Igaz Szó 1963 febr.

Avasi táncos — melyet legjobb munkájának tart — az elfecsérlődő, vad erő félelmetes, fenyegető megjelenítése. Visszanyúl az ősi lázadásokig. Számtalan változatban idézi a legendás Pintye Gligort. Gligor ítélkezik egy nemes fölött. Felelevenednek a balladák, a ma is énekelt rigmusok. Megteremti a Kapudöntőt, a letűnt régi világot egy hatalmas csapással szétzúzó, monumentálisan ható figurát. Egy tömbből faragja ki a diadalmas erő jelképét, a kollektivistát. Reliefbe zárja A határkő kiemelését: a kollektivizálás nagy, történelmi folyamatát.

A szenvedő, lázadó és diadalmaskodó népet egyaránt kifejezte.

Mikor Pintyét faragta, műtermébe egymás után látogattak el a mármarosiak. Még a régi házban dolgozott: agyagpadlós, szűk, rossz világítású teremben. Vendégei letették átalvetőjüket, és nézték, hogyan dolgozik. Ritkán szóltak, hogy ne zavarják. Volt, aki vissza se tért a falujába, míg el nem készült a mű. Ha megszólaltak, valami ilyesfélét mondtak: „Az öregek szavai szerint Gligor alacsony volt." Mikor aznapi munkáját befejezte, reszkető fejhangon ismeretlen dalokat énekeltek Pintyéről vagy mondákat meséltek neki.

Mármarosnak, az Avasnak és a bányamedencének nincs olyan alapos ismerője, mint ő. Látta az avasi legények szilaj táncát a frissen hantolt síron, ismeri a Gutin alatti nótafákat és a szaploncai fejfafaragót; tudja a növényi festékek receptjeit és minden völgy nevének történetét. Ismeri a népi mozgalmak pontos eseményeit az 1300-as években felbukkanó első nyomokig; a szemtanúk szavait kívülről tudja. Tud minden jellemzőt és minden furcsaságot; hétköznapi történeteket és sajátságos históriákat; új népdalokat és feledésbe merülő mítoszokat. Ha tropoticát táncol széles tűszőjű avasi ruhában, maradéktalanul érzi, kifejezi a dobogó, vad ritmust. Minden vidék tájszólását beszéli, ismeri a mesterségeket és a mesterségek testi alkatban megnyilvánuló következményeit, a test minden részének kifejező erejét.

Emberi sorsokon mér fel múltat és jelent.

Órákig tud beszélni egy népszokásról, vagy egy emberről, akiben megérezte napjaink hősét.

Ötven éves, mégis arról beszél, hogy megújítja művészetét. Úgy érzi, semmit nem alkotott még, ami maradéktalanul kifejezné mondanivalóinak teljességét.

Hatásában monumentális szobor-sorozatot tervez, hatalmas figurákat, mint a Kariatidák. A két méter magas figurális oszlopok az új emberi öntudat, az erőteljes optimizmus kifejezői lesznek. Egyik alakja a Tánc. A másik a Dal, harmadik a Gondolat. Tervez egy vaskos humorú alakot is: a Téli Karnevált. Minden alakjában a műveltséget birtokba vevő, a művészetet forradalmasító, új kultúrát teremtő nép a főtéma.

Érzi a forma megújításának szükségességét. A kor lényegéig kell hatolni, az alapvetően jellemző vonásokig, ez pedig megköveteli minden felesleges részlet elhagyását.

Most érik benne a monumentális térszobrászat.

Úgy beszél, úgy gondol el mindent, mint aki művészi pályája elején áll.

BÁNYAI JUDIT

1931-ben vitte el egyik barátja Klein Józsefhez, a forradalmár festőhöz. Nála ismerkedett meg a művészteleprőI kommunista világnézetük miatt kizárt fiatal festőkkel, akik Ziffer köré tömörültek.

Az „átkozott neo", az egyetlen, aki szembe mert szállni a szigurancával, a művészetében és elveiben merész öreg, szigorú mesterük volt. Pontos rajztudást követelt, a tanulmányokban naturalisztikus részletességet. Esküdt ellensége volt a naturalista látásnak, de tudta: annak, aki meg akarja tanulni az „elhagyás" művészetét, aki el akar jutni a lényeget kifejező erőteljes egyszerűségig — előbb mindent ismernie kell, mindent meg kell tanulnia.

Tisztelte az egyéniséget; azt soha nem nyirbálta szigorú korrektúrája.

Jóval később, Ferenczy Béni révén, Vida bekerült a budapesti Képzőművészeti Akadémiára, ahol másfél évet tölthetett. De mesterének, művészi útja elindítójának mindig Ziffert tartotta. Az ő körében vált tudatossá művész-volta, kristályosodott ki művészi szemlélete, itt érlelődött öntudattá ösztönös lázadása.

A formátlanság zárt és szigorú alakot kapott. Egyénisége ezeknek az éveknek kohójában edződött meg. Ekkor alakult ki az a bonyolult egység, melyben emberség, művészi tudatosság és kommunista világnézet olvadt egybe.

1937-ben, mint szervezett ifjúmunkás, a nemzetközi brigád önkénteseként kiment Spanyolországba. Ha éppen nem volt fegyver a kezében — faragott. Spanyol katonák, parasztok, gyermekek portréit. Nem volt megfelelő kése, ez sokáig nyugtalanította. Ma is emlékszik a komisszár hangjára, ahogy megkérdezi tőle: „Mi bajod? — Nincsen bicskám. — Milyen kellene? — Olyan kacorféle. — Rajzold le a formáját, eljuttatjuk a párizsi elvtársainkhoz, küldenek neked."

Elsőként a komisszárnak faragott görcsös, kemény fából egy botot. Mindenki ismerte a hírét, tréfásan mondogatták, hogy ez a brigád legfélelmetesebb fegyvere.

Franciaországi lágerekben készültek a Gurs-i linóleummetszetek, a proletariátus nagy nemzetközi összefogásának dokumentumai. Elvtársai mentették át néhány darabjukat és hozták haza, mint a munkásmozgalom történetének művészi hitelű lapjait.

A második világháború alatt munkaszolgálatra kényszerítették. Budapest felszabadulása után újra fegyvert fogott: jelentkezett a Tudor Vladimirescu hadosztályba. 1945 augusztusában szerelt le. Azóta Nagybányán él és dolgozik.

Művészete ma is erő, és félelmetes fegyver — a győzelem fegyvere. Gyökerei mélyen a népi talajba nyúlnak; a látásmód, az érzékelés azonos. Önmagát fejezi ki, mint minden erős művészegyéniség, de ez a művész-én egy a néppel.

Mint minden őstehetség, ösztönös formaérzéket hozott magával, kész sajátosságokat. Soha nem voltak kifejezési problémái, formavilága önkéntelenül simult a mondanivalóhoz. A művész küzdelmeit, szakadatlan fejlődését, megújulni tudását a *tartalmi* tisztulás, gazdagodás, sokrétűség jelzi. Formateremtő, akinek mindig vállalt, élő hagyománya a népművészet; lényegig egyszerűsítő művész, mint a nép, de nem úgy stilizál, mint a nép névtelen művészei. Nem motívumok, formaelemek élnek készen benne, hanem néplélek, forradalmi hagyomány.

Legelső munkái a szenvedő népet mutatják be. Kifeszített jobbágyában, a törvény elé hurcolt Megkötött parasztban az igazságtalanság lázít. Az

Vida Géza:

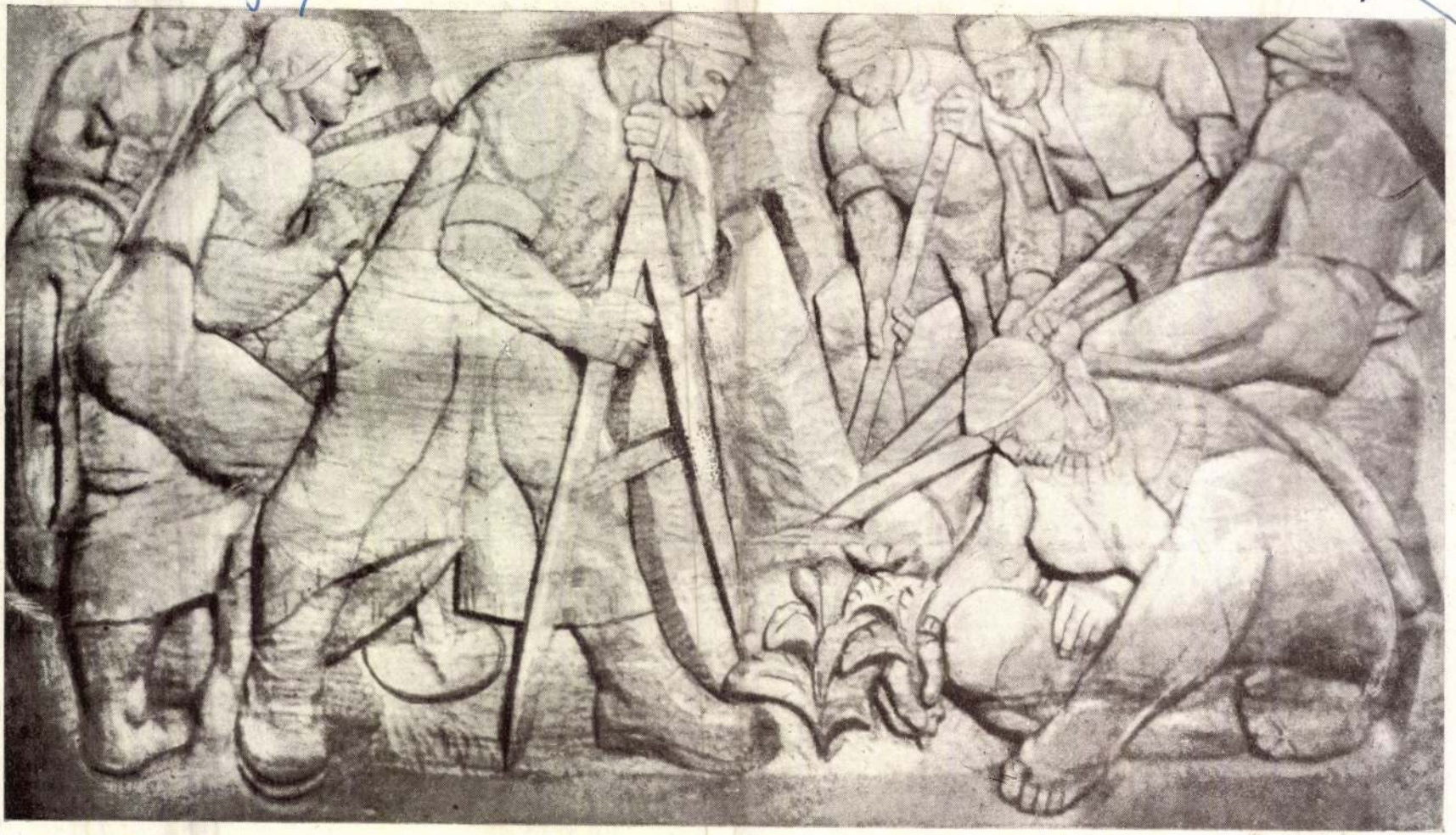

VIDA GÉZA szobrai:

Első oldal: *Avasi táncos*; második oldal: *Regős*; harmadik oldal: *Kapudöntő*; negyedik oldal: *A határkő kiemelése*.

Igaz Szó 1963 febr

dul, nem távozik onnan.. Ha majd kerek egész lesz, helyén minden porcikája s a szomszédos csarnok gigantikus orgonára emlékeztető csőrendszerében felforr az éltető víz, sípol a gőz, akkor megmoccan az óriás! Tág tüdővel szívja magába a gőzt, dobogni kezd acélszíve, munkálni finom idegrendszere, keringeni láthatatlan vére az áram és sokezer fénylő szemmel ragyog, kacag majd bele számtalan vaksötét éjtszakába...

Már nincs messze az a pillanat.

Az egyik vashídon, szemben a turbinával, egy szikár, huszáros termetű ember állt, szájára csüngő fehér bajusszal, tarka kucsmában.

Megsajdult a szive arra a gondolatra, hogy azt az életrehívást ő már nem láthatja. Mivel akkor már nem lesz itt. — Hajaj! — sóhajtotta — így megy ez már ötödik esztendeje. Nem panaszkodott ő eddig senkinek, de titkos fájdalma nőttön-nőtt. Mondja meg akárki: hát rendjén van az, hogy ő engedelmes odaadással járja az országot, szerel, befejezi a munkát becsületesen, de még egyetlen-egy turbina felavatását nem látta? Mert mire az megindul, készen van cakompakk, ő már valahol messze jár, újabba fogott. Kitűntetést s leveleket kapott minden felavatáskor, de a levél csak levél, nem pótolhat mindent. Az embernek nemcsak esze van, hanem szíve is. Összerakja azt a teméntelen nagy gépet s mikor kész, szeretne egy kicsit elgyönyörködni a munkájában. Mert hiszen nincs ennél pompásabb pihenés!... Pedig a legtöbbször ez sem igazi pihenés: meg kell nézni, hogy szuperál ez, az, s javítanivaló mindig akad. Különben ezt mondják meg azok, akik többet tapasztalták... neki nem volt szerencséje az ilyen ritka pillanatokhoz.

— Hát, — legyintett szomorúan — ezt is nélkülem avatják fel...

Nem is volt türelme tovább időzni ennél a gondolatnál, hanem megindult szokásos reggeli körútjára. Nem volt ez hivatalos körút, csakhát hajnalban már úgysem jött álom a szemére, s úgy szokta meg, hogy ilyenkor elkószálgat egy kicsit a gépek között. Nem mintha nem talált volna ennél kellemesebb sétateret, de ha már sétált, haszonnal akarta tenni ezt is. Nem szerette pazarolni az idejét és általában semmit. Tudta, hogy már itt is vén zsugorinak tartják, de öt ez egy cseppet sem bántotta, hagyta, hadd beszéljenek, előbbutóbb csak rászorultak a beszélők is. Mert idejövetelével már itt is szokássá vált, hogyha nem találtak egy csavaranyát, egy csavart, vagy valami apró alkatrészt, csak szaladtak hozzá, ő pedig előkotorta valamelyik zsebéből. Igy reggelenként s napközben gyűjtögette oda, amit a porban, s a sok lim-lom között talált.

És hányszor zaklatták aztán napjában a hanyagok!

— Jani bácsi, nem látta véletlenül... Jani bácsi, nem találta meg véletlenül...

Az illető megkapta, amit keresett, de a fejmosást is hozzá!

Most mélyen gondolataiba merülve, szórakozottabban kódorgott, mint máskor. Eszébe jutott, hogy itt van ni: nem elég

ismersz, hogy honnan jön, vagy hová megy, azt ne babráld! — korholta Öcsi ijedten. — Na, kutyabajod se lesz, ne félj, eredj, járd meg magad... Kérjél az öregtől tíz méter szigeteltet. De tíznél alább ne add! Különben... hagyd. Magam megyek, nem tudtok ti alkudni vele...

Hát ami azt illeti, ő se nagyon tudott és más sem, mert ha tíz métert kértek tőle, első szóra csak ötöt akart adni és hosszas civakodás után legfeljebb kilenc és fél métert adott, tizet semmiesetre sem. De azt is csupán annak, aki annyit kért, amennyire valóban szüksége volt. Csalni nem lehetett, mert annak utánajárt s akkor hetekig sirathatta a becsületét az illető.

Öcsi a kis fabódéjában talált rá, ott szöszmötölt s csudák-csudája, szó nélkül, egyből kimérte a tíz méter szigetelt drótot.

— Na — vette ki a pipát a szájából. — Gondolkoztál a dolgon?

— Igen...

— Megjött a kedved?

— Nem.

— Tudod, hogy mégis menni kell?

— Tudom... De Jani bácsi, ha tud, próbáljon valamit... Küldjék helyettem valamelyik románt, hiszen maga tudja, hogy gagyogok én románul, meg sem tudom majd értetni ott magam...

Az öreg összevonta a szemöldökét, ami nála azt jelentette, hogy baj van az érveléssel, kilóg a lóláb.

— Nem tehetek semmit, fiam, a legjobban összeszokott szakembereket kérik... Neked egy cseppet sem birizgálja az önérzetedet, hogy ennyire megbíznak benned?

— Hát én még akkor sem megyek! — makacsolta meg magát a fiú. — En itt születtem, itt szeretek dolgozni s itt is maradok!

— Ejha! Lassabban a hanggal, fiam! Itt szeretsz, ott szeretsz? Hát mi vagy te? Baronessz?! Fogja a nadrágod az a kisasszony, mi?! — fújta dühösen a füstöt az öreg. — Menj, aztán ne is kerülj a szemem

(Folytatás a 3. oldalon)

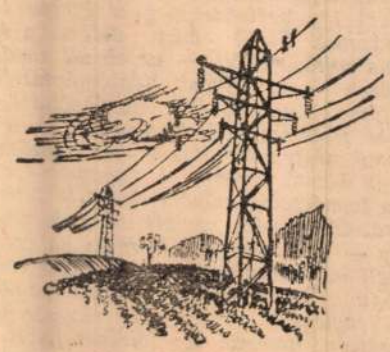

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST II., LENIN-KRT 9—11
Telefon: 227-651, 221-285

UTUNK KOLOZSVÁR

1954 AUG 27

610

Látogatás Vida Gézánál

Vida Géza / monográfia

Hosszú, kissé félhomályos műterem. Szanaszét — megkezdett faszobrok, faragásra váró rönkök, legyalult, kiszárított falapok. Középen állvány, munkában lévő agyagdomborművel.

Vida Géza Munkaérdemrenddel kitüntetett szobrászművész gyalulatlan deszkából ácsolt magas széken ül készülő műve előtt. Mezítláb, meztelen felsőtesttel, mindössze tiroli őzbőr nadrág van rajta. Májusban, Németországban kapta ajándékba. Zömök, izmos testével, jellegzetes arcélével olyan a művész, mint egy tölgyfából faragott, megelevenedett Vida-szobor. Hiszen ő is, mint valamennyi művész, minden munkájában egy kicsit magát is ábrázolja.

Évek során át a bánya-vidék parasztjait, bányászait, munkásait faragta fába. Közülük jött, őket ismeri, rájuk hasonlít: keménykötésű, egyszerű, egyenes. Szobraival erejüket, akaratukat, méltóságos nyugalmukat, robbanó indulataikat tárta elénk megdöbbentő erővel, varázslatos művészi tolmácsolásban.

A régi világban szobraival, népe művészi megmutatásával harcolt osztályáért és népéért. Felszabadulás előtt fegyverrel harcolt Franco ellen Spanyolországban, Hitler ellen a Tátrában, de lényegében mindkét helyen a nemzetközi imperializmus ellen. Azután hazajött és dolgozott tovább. Hatalmas méretű szobrokat faragott fába, édes-bús, áhítatos, felejthetetlen ábrázolásban: bányászt, havasi-kürtös parasztot, konok és szilaj avasi táncoló legényeket. A későbbi években a minden társadalmi megmozdulásban résztvevő, mindenfelé dolgozó Vida, szinte kézbe sem vette a vésőt. Néhány elkezdett, félbemaradt munka, egy-két tanulmány, ez minden. Ha nem is dolgozott, de alakult, érlelődött a látása.

Közben sok minden történt, sok minden módosult művészi életünkben. A szovjet példa, az ember teljesebb megmutatása, saját nemzeti hagyományaink újrafelfedezése jobb, fejlettebb, a néphez közvetlenebbül szóló művészethez vezetett.

Vida Géza is megértette, hogy addigi munkái, ha még oly igazul akarta is szolgálni velük osztálya ügyét, tőle idegen formanyelven szólnak és ez gátolja, akadályozza a tartalom érvényrejutását. Észrevette addigi művészetének nagy ellentmondását, az új tartalom és a régi forma közötti harcot. Ezernyi elfoglaltsága közepette, hosszas vajúdással így született meg a Pintye Gligor dombormű. Kicsit még dolgoznia kellett volna rajta, mielőtt, — az elmult év decemberében — az Állami Képzőművészeti Kiállításra került. Bár a mondanivalót teljesebbé tevő részletek hiányoztak, ez a dombormű mégis a kiállitás és mai szobrászatunk egyik kiváló darabja. A meggyőződés ereje s a tolmácsolás művészi hevülete füti át az ábrázolt jelenetet, egyikét azoknak, amikor a nép — ha csak rövid időre és ha csak korlátolt mértékben is — de urrá lett elnyomói felett: Pintye Gligor, Nagybánya-környéki szegénylegény, román és magyar hiveitől körülvéve ítélkezik egy földesúr fölött.

Vida sokáig járta a falvakat, amelyekben Pintye Gligor megfordult s ahol neve és tettei ma is élénken élnek a nép emlékezetében. Gyüjtötte a Pintyéről szóló dalokat, verseket, rajzolta a parasztokat, akik közül biztosan nem egynek őse Pintye oldalán harcolt.

A falusiak közül néhányat meghivott Vida a műtermébe. El is jöttek Sindrestiből a Gutin aljából, meg a Bánya-környéki Alsóújfaluból. Otthon pedig elmesélték, hogyan mintázta őket a szobrász s miként alakul a Pintye Gligor tettét dicsőitő dombormű. A legközelebbi piacnapon aztán beállitott Vidához néhány falusi. Vasárnap még többen jöttek s ettől kezdve minden héten meglátogatták, néha annyian, hogy alig fértek el műtermében. Bányászok is jöttek, nem tudni honnan, talán falusi rokonaiktól értesülten a készülő műről. Hallgatagon ültek s figyelték, hogyan dolgozik. A falusiak már inkább szóltak. Történeteket, verseket mondtak Pintye tetteiről. Bágye Petre mesélte:

„Pintye minden este hat órakor felment a hegyre, háromszor nagyot cserditett ostorával. Az urak megijedtek s hazaengedték a jobbágyokat. Egy sem merte tovább dolgoztatni őket, ha Pintye megadta a jelt a pihenésre."

Igy beszéli el munka közben Vida Géza a Pintye-dombormű történetét, majd a műteremben modellt álló katonához fordul.

— Pihenjen maga is egy kicsit, elvtárs.

— Pedig még nincs is hat óra — feleli mosolyogva a katona.

Vida leszáll a magas, háromlábú székről s kimegy a kertbe. Fajgalambjaival foglalatoskodik. Addig alaposabban szemügyre veszem a készülő újabb domborművét. Augusztus 23-ra Nagybánya főterén a szovjet felszabaditók tiszteletére márványból és trachitból obeliszkszerű domborművet emelnek, s Vida bronzreliefjét építik bele. A dombormű azt a pillanatot ábrázolja, amikor 1944 október 17-én este az első szovjet motorkerékpáros előőrs beérkezik Nagybánya főterére. A motorkerékpáros szovjet katonákat kiváncsian és barátsággal veszik körül a bányaváros lakói, férfiak, nők, ifjak és vének. Valaki bányalámpát emel a magasba, mindenki látni akarja a felszabaditó szovjet nép első küldötteit.

A szobrász visszajön s vele együtt ötéves kislánya, Zoja. További terveiről kérdezem. Szoborkompozicióról beszél, amelyet egy mármarosi faluból bekerült újdonsült bányászról készit. Közben a kislánya, Zoja, agyagot gyúr, formál, hegyesfülű, kunkorfarkú macskát mintáz. Elnézem a szovjet emlékművön dolgozó apát s a hős szovjet partizánlány nevét viselő gyermeket. A leányka aranyhaja vöröses, az arca szép, a keze ügyes. Egyszer talán majd az apja nyomdokaiba lép...

Hallgatom Vida szavait, figyelem mozdulatait, amelyekkel készülő művét alakitja. Gondolatban az elmult tiz év pereg le előttem s most itt látom magam előtt a dolgozó szobrászt és a gyermeket. Odébb, szép, tiszta egyenruhájában, kezét géppisztolyán nyugtatva, kedves, meleg mosollyal áll modellt Népköztársaságunk egyik katonája. Ügy áll, mintha őrködne a szobrász békés munkája és gyermeke felett.

BORGHIDA ISTVÁN

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Vida Géza

nobrán

Bányászok, fa.

Művészeti hetek

Kolozsvár, 1942

104. l.

Vida Géza

— **Szent István művészhét Nagybányán.** Nagybányán megnyilt a Szent István művészhét. A „Munkáján keresztül becsüld az embert" kötött tárgyu képkiállitás dijaiból csak egyet adott ki a zsüri, A 2000 pengős dijat Miklóssy Gábor „Mátyás kapáltat a nemesekkel" cimü festménye nyerte. A nagybányai Festők Társasága által megrendezett népszerü kiállitáson jutalmat kapott Mikola András 500.— pengőt, Iván Szilárd 300.— pengőt és Vida Géza szobrász 200.— pengőt. Dicsérő oklevelet Krizsán János és Pirk János nyert. A munkástárgyu irodalmi pályázat dijat nem adtak ki.

Pesti Hirlap.

1942. aug. 19.

18 o, 40

Bierbauer

8 o, 54 K

Biró Ágne

1z K, 56

Biró Béla

dapest, 1

Biró Józs

művészeti

Biró Józs

ző mester

Muzeum) 8

Biró Józs

rok emlék

Biró Józs

Archaeolo

1934.

Biró Józs

zz K, 36

legnagyobb érdekl
y aztán alig lehetett volna l
ben a nemben nagyobb és ö
sebb élményem, mint az a p
esszus előtt közölt számszerű
lás, újságközleményt, amely a
években megjelent könyvek pé
számának rendkívüli nagyságát
tte, hogy hazánkban első ötéve
ünk éveiben 14.400 könyv jelen
2,228.000 példányban és hogy ez
z öt év alatt az Állami Irodal... és
Művészeti Kiadó *300 százalékkal* nö
elte tevékenységét! Milyen szédítően
atalmas és megörvendeztető számok
zek a múlthoz viszonyítva és milyen
agyszerű távlatokat nyitnak meg ezek
számok a művelődésnek hazánkban

... legutóbb bántogató és a szabadabb mozgásban, utazásban akadályozó, téli gyengélkedésem minél előbbi elmúlását erősen várom, már azért is, hogy egy régebbi meghívásnak megfelelhessek és ez a személyes megismerkedésünk megtörténhessék.

TOMPA LÁSZLÓ

TÖRTÉNT A TENGERPARTON

Igen érdekes társaság volt ott abban az időben. Állami gazdaságból való traktorista, bukaresti szövőnők, az IPEIL famunkásai, vasasok, bányászok; mind újítók, élmunkások és velük együtt írók is, aztán külföldiek, egy köpcös német, néhány csendes kínai, meg egy csoport örökké mozgékony francia; férfiak, nők vegyesen.

A palotát valamikor a világ pénzmágnásai részére szerelték fel.

Ebbe a pazar nyaralóba, amikor ott voltam, egy augusztusi reggelen új vendégek érkeztek. Nem voltak sokan és egytől egyig munkások.

Volt közöttük, aki szinte tüntető hetykeséggel palástolta elfogódottságát, amikor a pálmákkal díszes, ablakfalú, ragyogó csarnokba lépett. Volt, aki nem is rejtette csodálatát és örömét, de közülük ketten, egy kopaszodó és őszülő, nyugodtarcú, de lobogó szemű, nagykezű férfi s társa, egy ugyancsak barna, ijedt tekintetű, tagbaszakadt legény valósággal riadtan néztek körül, amikor beléptek.

A földön piros plüssszőnyeg, a padló

Hozzájuk csatlakoztam. Török gogánváraljai paraszthól lett munkás, Bíró csiki szolgaivadékokból. Körülöttünk hazánk élvonalbeli építői, újítók, az ötéves terv legjobb harcosai zajongtak. Ők is közéjük tartoztak, de nagyon messziről jötteknek látszottak.

Nem messze tőlünk a franciák csoportosultak. Búcsúztak. Délután útra készültek. A karcsú ifjú volt a szónok. Hangja átmelegülten csengett. Tolmács fordította szavait. A francia munkásság életéről beszélt. Nehéz sorsokat és bátor harcosok nevét említette.

— Ti szabadok vagytok, elvtársak. Tiétek az ország. Otthon vagytok. Ti élvezitek minden alkotásotok gyümölcsét.

Török zaj nélkül hátranyomta a székét és kipirosodva felállt.

— Nekünk nem egyszer még gumibot, börtön az osztályrészünk. De Franciaország a miénk. Minden fegyvernél hatalmasabb a munkásság ereje. Bizonyítók rá az is, hogy ti ültök most itt ezen a helyen... A ti erőtöktől megerősödve megyünk haza [illegible] hogy a francia

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285
ÜTÜNK KOLOZSVÁR
1955 [illegible] 30

610 Vida Géza, szobrász

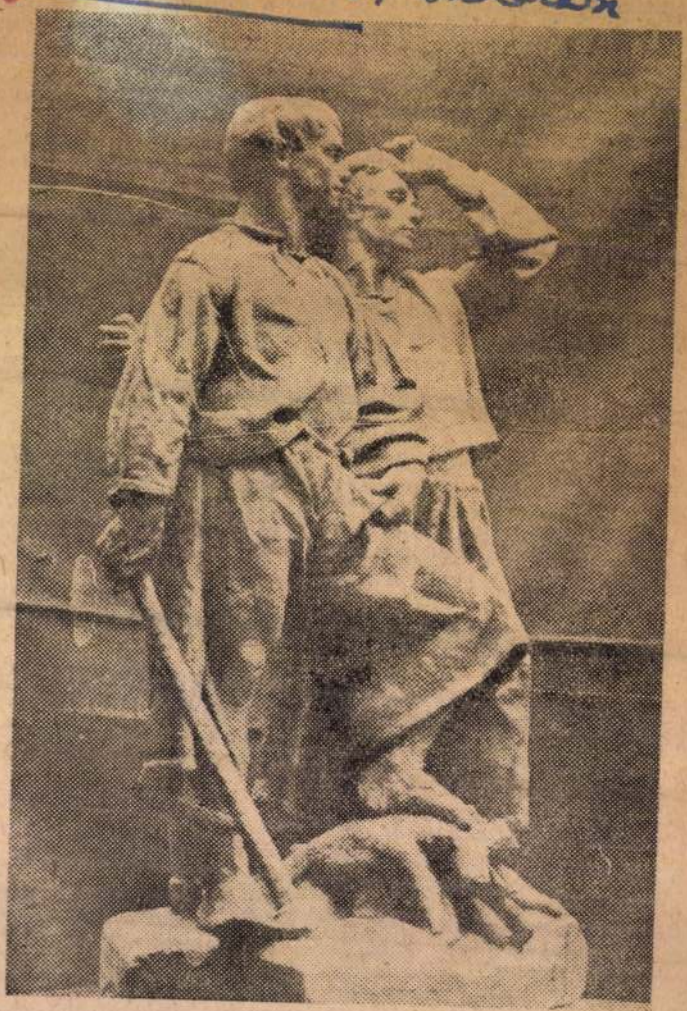

VIDA GÉZA:

Ugartörés

hatni, nemcsak a históriai kutatá
ra, hanem általában a társadalor
tudományok fejlődésére. Abban l
zunk, hogy ez a sorozat új eszm
alapokon és magasabb szinvonal
feleleveníti és tartósan folytatja a
az élénk gazdaságtörténeti foglal
toskodást, amely ezelőtt hetven é
vel, 1897-ben létrehozta az *Erdélyi Gazdaságtörténelmi Szemlét*.

Valljuk be őszintén, hogy hosszú éveken át — az erre a célra adódó sajtólehetőségek keretein belül — annyit szapultuk a letűnt rendszer történelemirását, hogy alig maradt energiánk az újabb kutatásokra. Pedig amennyire fontos az elvi harc a polgári ideológia hamis történeti tételei ellen, legalább annyira fontos a források alapos tanulmányozása, feldolgozása és kiadása. A marxista-leninista történetirás nem elégszik meg a múltban feltárt történeti forrásanyag puszta átértékelésével, hanem tudományos bírálatnak veti alá az eddigi forráskiadványokat, és a történelmi igazság érdekében felszínre hozza mindazokat az adatokat, amelyeket a polgári történészek — akarva, vagy akaratlanul — nem ismertek vagy elhallgattak.

A fentebb említett könyvsorozat első kötetét, Imreh István: *Majorsági gazdálkodás a Székelyföldön a feudalizmus bomlásának idején* című könyvét elsősorban az teszi maradandó értékűvé, hogy írója bőven merített a történeti források gazdag tárházából és a marxista-leninista történettudomány igényének megfelelően megállapításait körültekintő tárgyi bizonyításra alapozta. Könyvében a szerző ügyes szerkesztési ökonomiával gyakran szólaltatja meg a forrásokat, anélkül azonban, hogy ez csökkentené a mű logikai áttekinthetőségét és olvasmányosságát.

A históriának az a területe, melynek feltörésére Imreh István vállalkozott jelentős részében ma még parlag. Ez a körülmény már eleve arra kényszerítette a szerzőt, hogy mondanivalóját főleg egyéni forráskutatásaira alapozza. Az előszó-

vezet stb.) a polgár
közvetlenül megelőző időszakban. A XVIII. század utolsó negyedétől kezdődően a Székelyföldön is egyre szembeszökőbbek a feudális nagybirtok válságtünetei; itt-ott — az eredeti tőkefelhalmozás lassú üteme ellenére — felüti fejét az árutermelésre való orientálódás és ezzel párhuzamosan a paraszti közföldek kisajátításának fokozódása és a székely határőrkatonák, jobbágyok addigi jussainak csonkítása, vagy éppen megvonása. A könyv szerzője izgalmas gondolatmenetben, bőséges anyaggal festi meg annak a képét, hogy a pusztulásra ítélt feudális viszonyokat miként bomlasztják átmeneti formák, előkészítve az új termelőmódnak, a kapitalizmusnak előbb-utóbbi győzelmét. Rámutat azonban a szerző e társadalmi fejlődés gyenge pontjaira is: a Habsburg-hatalom gyarmati gazdaságpolitikájának következményeire, a gyengeütemű ipari fejlődésre, a tőkehiányra, a bérmunka alkalmazásának korlátozottságára, és egy sereg más olyan kérdésre, amelynek megoldását csak az 1848—49-es forradalom tűzte napirendre.

Imreh István könyve földrajzilag és kronológiailag jól elhatárolt területen tárgyalja a nagybirtok gazdálkodását és a paraszti földek kisajátítását. A szerző jól látható szándéka az volt, hogy a források teljességre törekvő megszólaltatásával mélyreásson egy olyan szűkebbre határolt történelmileg tipikus területen, melyet a könyv bizonyossága szerint, igen szerencsésen ragadott meg.

Külön kell szólanunk arról a mértéktartásról, amely végig kíséri a szerző általánosításait: körültekintéssel vizsgálja meg, hogy az egyes helyi jelenségek miként illeszkednek be a Székelyföld vagy Erdély egészére érvényes törvénysze-

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285
1956 AUG 31.

6/0

VIDA GÉZA

Törik a parlagot

BARTALIS JÁNOS

Vida Géza

VIDA GÉZA: BANYAREM

Korunk 1974/2

A Klapka induló ritmusára tanítja a gépírást a mezőtúri Teleki Blanka Közgazdasági Szakközépiskolában Bensei Jánosné. A zenére való gépelés ugyanis ütemessé teszi a munkát. A módszer nem eredménytelen: az iskola tanulói az elmúlt két évben két második helyezést nyertek az országos gépíróversenyen

Úttörőközösségek

Sajátos mozgalmi formákkal és eszközökkel

A MAGYAR Úttörők Szövetsége megalakulásától gek szoros kapcsolatot a művelődésügyi szakigazgatási

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1977 DEC 4

Vida Géza

1021

9

Vida Géza: Felkelés

…t bárki megállapíthatja, …gy ennek az asszonynak …usz vére nincs…

Aznap este indult Brassó…ól Bukarestbe az első szállít…ány vér: 200 palack. Sok ez …gy kevés, nem tudom.

Másnap, vasárnap, a dél a …aktorgyár pártirodájában …t, a pártbizottság titkára …tasítására újraszámolták az …napi megvalósítást, a titkár …gyanis nem akart hinni sze…énck-fülének, azt mondta …ekem, hogy hasonló teljesít…ény az itt különben sűrűn …vasolt-vállalt rekordnapo…on sem fordult elő: 71 gép! Sok-e vagy kevés ez a 71 …aktor — ő, a párttitkár job…

…ez erdeki a fiatalokat —: mi a kötelességük *adott* esetben? Megjegyeztem a szót, hogy „kötelesség", s azt is megjegyeztem: a szót ők, a küldöttek hangsúlyozták, és ami még érdekelte őket, s rajtuk keresztül a hírt váró fiatalok ezreit: mi történt a bírladi és alexandriai testvérvállalatokkal, mert „ha baj van ott, mi hajlandóak vagyunk helyreállításukig termelési terveiket átvenni és megvalósítani".

Nem könnyű a munka a hévízi cementgyárban, sokszor gátolják objektív tényezők az itt dolgozók munkáját: az időjárás is. A cementgyártók év elején vállalták, hogy terme…

…bereket. A teher…
…zajzoni ásványvíz…
…sói tej, hús, gyüm…
…ség.

És újra vasárna…
kétezer ember do…
…só üzemeiben, gy…
árutermelési terv…
…sének értéke ez…
municípiumi visz…
millió lej értékű …
10 millió értékű többlettermelést a tehergépkocsi-gyártók valósítottak meg: tízezer munkás.

Mindez: ír a sebre. Önként, az emberség nevében felajánlott szolgálat.

…kert vívott küzdelmét … hogy akár ő, akár közössé… és elméletileg tisztázott fog… ban válaszolhasson kora ég… kérdéseire. A megegyező, a … reső, következésképpen a j… nyoló ember múltját és al… kereste a szerződéselmélete… nál, a nemzeti jogokért vív… sos forrásaiban, a megvalla… kosságú erdélyi falu paras… dében.

Mindez nem járt együ… megkerülésével vagy éppen … rűségének tagadásával. Csa… ságot kerülte. S mert küzdő… volt, egy ellentmondásokkal… lített korban, a kudarcokból… ki. Erkölcsi ereje és férfias… lán abban mutatkozott meg… zőbben, hogy szembe tudo…

Egy „színházi utazó" naplója

Szinte örvendek annak, hogy …gy kell írnom erről a könyv…öl*, hogy közben lényegesen …egnehezíti helyzetemet az a …ény: egyike voltam a lekto…ainak. Lektori minőségében …gyanis bizonyos etikus szel…emi azonosságot, cinkosságot …ell vállalnia az embernek.

Lássuk tehát, mit ígér a szer…ő az előszóban: „Körülbelül …egyedszázados kalandozás …rásos nyomaiból és emlékei…ól állt össze a könyv. Ne…yedszázados kalandozásból, …elynek színhelyei az ország

szerezte sok száz idevágó színházi írását, hogy könyvkiadásunkban elsőként nyújtsa szintézisét annak, „hogyan él tovább napjainkban két és fél évezred drámai öröksége, milyen kérdések vetődnek fel nálunk és szerte Európában a művek értékelésével és korszerű színpadi megelevenítésével kapcsolatban; hogyan szolgálják a klasszikus alkotások a mai társadalmi-emberi eszményeket"; 2. hogy Páll Árpád helyzete, közép-kelet-európai koordinátáiból adodóan, hasonlatos Boleráz Antaléhoz („romániai magyar regényhős"): azokról a hazai és külföldi előadásokról számol be, amelyek közvetlenül, véletlenszerűen vagy áldozatos iparkodás gyümölcseként adottak vagy hozzáférhetők voltak a szerző számára, s így „színházvilágszemlélete" hiányzó kockáit a földrajziaktól mentes belső világának (komoly erőfeszítésekbe kerülő) tágításából kellett kitermelnie.

A könyv általános szemlélete *drámaközpontú*. A drámapróbálja meg áttekinthető rendszerbe foglalni, hanem a drámára vonatkozó színházi tapasztalatokat — azaz épp fordítva, de ehhez vitathatatlanul joga van.

Minthogy nem egyszerű színházkrónika-színikritika gyűjteményről van szó, mert a Szerző fent említett szemlélete helyenkénti drámatörténeti kalandozásokat is eredményezett, a mű esztétikai rendszere, illetve alapállása sem egyértelmű. Célkitűzésétől függetlenül (beállítottsága folytán) a tanulmánykötet nem szorítkozik szigorúan a klaszszikus drámák napjaink színpadán történő megszólaltatásának kritikai elemzésére, hanem bővül a drámatörténet régióiba való ki-kiruccanásokkal. Már a tanulmányok drámatörténeti sorrendben való kronológiai elrendezése miatt is (de különben is) önként adódik az a szemlélet, amely a színházat időbeliségében vizsgálja. A történelmi elemzés viszont mindig egyfajta enciklopédi…

jelenségeket, törekvéseket tud összevetni és elemezni. Ehhez viszont egy egységes, sajátos, az értékviszonyokat minél hűbben tükröző korszerű axiológiát kell megteremteni. Az egybegyűjtött hatalmas anyag kapcsa természetesen a szerző saját színházelmélete (vagy legalábbis: nézőpontja, szemlélete, látásmódja, „szemüvege" stb.), saját maga által felépített színházesztétai kerete, amelynek tökéletesítésére azonban már nem telt a szerző erejéből, vagy nem futotta a türelméből.

Mégis inkább nevezem Páll Árpádot *színházkutató*nak, mint színikritikusnak vagy dramaturgnak. És ezt azért tartom jelentősnek, mert a saját, anyanyelvi színházkultúránk előmozdításában az elméleti alap megteremtése, a *színházkutatás* reális szükségének

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 MÁR 25

Utunk

Vida Géza

Vida Géza: Havasi kürt

atlanul kedves is. Jönne az mbernek, hogy gratulációként arátságosan hátba veregesse.

— Honnan szedtétek föl ezt z ügyes kölyköt? Az az érésem, nemcsak beszélni tud, anem valóban érti is a dolát! Valaki beajánlotta nekek?

— Nem szedtük fel, és nem jánlotta ezt senki. Jó néhány ve dolgozik a vállalatnál. Mint utólag kiderült, mindjárt rettségi után alkalmaztuk. Két évre reá felvételizett az gyetemre, bejutott a levelező zakra. Azóta államvizsgázott. Persze akkor már régen észevettük, milyen szorgalmas, ehetséges ember. Amint az nál...

*

Mi köze a két változatnak egymáshoz?

Annyi, hogy mindkettő ugyanarról a személyről szól. Ez a fiatalember az, akit az első változat szerint súlyos törvénysértés árán soroltak be, mert nyilván valaki a szekerét tolta, s így a vállalat vezetőségén kell behajtani hosszú hónapokra visszamenőleg javadalmazásának teljes összegét.

Melyik igaz tehát a kettő közül?

Nyilván a második!

Megnyugtatásunkra mondjam el tüstént: ez annak rend-

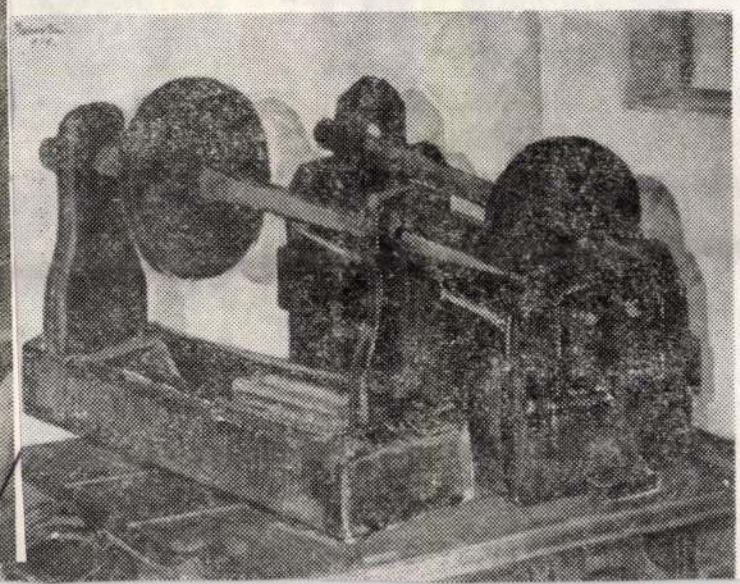

kapaszkodók, kiket gátlástalanul, mindenen és mindenkin átgázolva igyekeznek előretaszítani pártfogói?! Bizonyára vannak! Szegüljünk is szembe velük a szocialista erkölcs és méltányosság nevében teljes szenvedélyylel!

Csak nehogy épp ott szaglásszunk méltatlan előnyök után s ott vessünk gáncsot az előrehaladónak, ahol saját erejére támaszkodva, szorgalom és tehetség árán emelkedik fölfelé. S hogy közvetlen környezete segíti, sorra és időben nyitja meg előtte a kapukat, hogy ne időtlen ideig való döngetésükkel pazarolja el erejét és képességeit — erre miért csodálkoznak úgy rá egyesek? Miért szimatolnak tüstént elvtelen vagy törvénytelen szándékokat? Nem ez lenne a természetes, a magától értetődő reflex mindannyiunkban, akikre itt vagy amott közösségek vezetését, irányítását bízták?

Honnan származhat egyeseknél ez a torz látószög, ami oda vezet, hogy néha becsületes, tehetséges emberekért kell megverekedni?

Nagy kérdés, nehéz kérdés, s nyilván nem én teszem föl először. Válaszolni pedig mi-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-718, 340-725

1976 MÁR 2 6
Utunk
Vida Géza

1971

Két részlet Vida Géza Pintye balladája című domborművéből

Vida Géza

Bányarém

Banner Zoltán: Egy faragó szobrász a huszadik
században.

Művészet, 1978.augusztus - 12.oldal.

Vida Géza

„Bányavers"

Művészet, 1978. aug. 17. old.

Vida Géza szobrász

- látási, lelki rokonságot mutat Szervátiusz Jenővel

Említve: Incze János, Szervátiusz Jenő, Vida Géza, Szolnay Sándor, Nagy István, Nagy Albert, Tihanyi, Berényi, Kmetty, Czigány, Fülöp Antal Sándor, Nagy Albert, Mohi Sándor, Kós András, Nagy Imre, Csontváry, Balázs Péter, Szőnyi István, Krizsán, Gyárfás ~~Mik-lós~~, Jenő, Balogh Péter, Bortnyik, Victor Vasarely, Moholy, Nagy, Kassák, Dési Huber István, Kemény Zoltán, Thomas János, Mattis Teutsch János, Klein József

Jakabovits Miklós: Művészeti monográfiákról és a képzőművészeti hozneveliskról

Kosmos 1978/2 606 old

Vida Géza festőművész

VIDA Géza

Erdélyben teljes elzártságban, elszigeteltségben éltünk. A század művészetéről, a szocreálon kivül, nem voltak információim. Az idős mesterek is - apám, Nagy Imre, Nagy Albert, Mohi Sándor és mások - a szocreállal való küzdelemmel voltak elfoglalva. Ők - ide sorolhatnám még Benczédi Sándort és Vida Gézát - egyéniségüket megőrizve és Erdély szelleméhez ragaszkodva, a fiatalabbak Tőrös Gábor, Jacza Péter, Gergely István, Hunyadi László - a hetvenes évek közepétől a huszadik századi törekvésektől megtermékenyitve kisérelték meg a szellemi zártság felszabaditását.

Szakolczai Lajos: 'A szenvedő szobrász. Szervátiusz Tibor műtermében. Interju. = Tiszatáj, 1982/ 8. 91.p.

gel marasztalta el Arany akademizmusát, pedantériáját, amely néhol egyenesen rontott a szövegen. Az előzmények ismeretében filológiai gonddal mérlegelő Szabó József „merészségét“ meggyőző példák igazolják: a „törvényt **hozott**“ helyébe joggal kerül vissza az új Tragédia-kiadásban a „törvényt **szabott**“, a **„kibékélt** szellemed“ helyébe a **„megbékélt** szellemed“, a **„koldusbotra** termett“-nél jobb az eredeti, a **„koldulásra** termett“, s nemcsak a kép egysége miatt, de keresetlensége folytán is szebb a javítottnál („Ki annyi **sarcot** vívtam a pogánytól...“) az eredeti: „Ki annyi **áncot** vívtam a pogánytól, / Nem bírom-é áthágni ezt a áncot?“ Egyszóval, újabb ötven év múltán, mélységesen igaznak és találónak érezzük az idézett Babits-hasonlatot — a

ütközőkre hódított szellemben — mesterségesen, a korproblémák ellenére aligha hozható divatba egy XIX. századi klasszikus, aki romantikus drámai költeményben próbálta megérteni és megváltani, Alsó-Sztregováról, a világot. Igen ám, csakhogy ez a falusi kastélyban 1859—1860-ban álmot látó romantikus olyan kérdéseket és válaszokat fogalmazott az ember és az emberiség sorsáról, amelyek — mint azt az újabb, modernebb Madách-magyarázatok bizonyítják — nem egyszerűsíthetők le a hegeliánus elvekre; rokonait olyan írók, filozófusok között találjuk, mint Dosztojevszkij, Heidegger, Camus vagy Sartre, akiknek eszázadiságát aligha lehet kétségbe vonni. Hubay Miklós írja le, Jean Lacroix könyve (**L'Échec,** Párizs 1964) alapján, Sartre egyik, a háború utáni évek-

legutóbb, az **Irodalomtörténet**ben, a Tragédia műfaji sajátosságairól olvashatunk érdekes tanulmányt; Bécsy Tamás nem a kitaposott úton jár, a „kétszintes modell“ felvázolásával újabb kutatási lehetőségeket villant fel.)

De nem is szükséges ilyen messze kalandoznunk az évfordulóra megjelent Tragédia-kiadástól ahhoz, hogy érzékeltessük, mennyire élő, a kortársakat meggondolkoztató, ihlető mű a Madáché. Ha végiglapozzuk Bálint Endre e kötethez készített színes Tragédia-illusztrációit, lehet, hogy első pillanatban meghökkenünk, de azonnal érezzük, XX. századi világban járunk. És minél többet nézzük ezeket a műmelléklet-lapokat, annál inkább megbarátkozunk velük, annál inkább meggyőződünk madáchi ihletettségükről. Persze, aki Zichy Mihály híres

illusztrációk óldott figurativitása egy mai Tragédia-látomást igazol, filozófiai általánosító erővel, de nem érzelemmentesen. (Csupán a párizsi és a londoni színt bevezető táblákat érezzük külsőségesebbnek, kevésbé ihletettnek.)

Azt az utat, amelyet az illusztráló művészek Zichytől Kondorig és Bálint Endréig megtettek, az immár véglegesnek tekinthető Tragédia-szöveg magyarázói is remélhetőleg megteszik (mint ahogy egy-egy jel már utal is erre).

KANTOR LAJOS

---

képmutatás

ja ezt Fodor Sándor is, amikor arról ír, amiről ír.) Ez a égkör a jóindulatú emberekét is megfertőzi, és végül maguk is elítélik Esztit, annak ellenére, hogy legalábbis ejtik a felszín alatt rejlő érékeket. A rosszindulatú környezetben már ők sem képesek elfogulatlanul ítélni.

Eszti életvidám természetessége ezzel a világgal kerül összeütközésbe. Ő tulajdonképpen nem tesz egyebet, mint orához illő játékossággal és iszta lélekkel birtokba veszi z életet. Az ő szempontjából probléma ez: lehet-e bünetlenül olyan ostobaságokat lkövetni, amivel senkinek se rtok (szakállas mondás: mior csináljon az ember osto-

meg a világot és ne csak az előítéletek vályújából pillantgassak ki?

A kisvárosi (mondhatjuk: kispolgári) közvélemény erre határozott nemmel felel, és ezt sajnos Kormos Gyula is megokoltnak tartja, amikor megállapítja: „a környezetnek ezt a reakcióját maga Eszti provokálta ki“ és „éppen eleget tesz ahhoz, hogy ne csak Zoli, a tanára, akivel szintén puszilózott, összetegeződött, s akit az iskola folyosóján így köszönt: „Szia“, nevezhesse »kurvapalántának«“. „Pedig ő is idézi Esztinek azokat a szavait, amelyek igen pontosan tükrözik helyzetét: „Miért ilyenek az emberek? Egy részük szemtelenül hazudik, más részük pedig minden hazugságot készpénznek vesz.“

Leegyszerűsítés tehát azt állítani, hogy Eszti a körülötte fortyogó pletyka miatt lett öngyilkos. Konfliktusa lényegében a látszatőrző képmutatás és a tiszta lelkiismerettel elkövetett cselekedetek szamaradottság érzéséhez a kilátástalanság is társul: családi körülményei miatt nem mehet egyetemre. Az ebből eredő lelkiállapot viszi a halálba.

A fentiek alapján azt hiszem érthető, hogy a Kormos Gyula által felvetett kérdéseket indokolatlanoknak tartom. Eszti ugyanis röviden szólva azért olyan, amilyen, mert fiatal, természetes és kíváncsi. Továbbá nem az Eszti viselkedésének helyessége a probléma (ami esetleg vitatható benne, az nem jellemhiba), hanem a környezetéé (ez már jellemhiba), és erre Fodor Sándor igenis választ ad, persze nem papos szájbarágással.

Azzal se értek egyet, hogy a műforma a hibás abban, amiért az írás kevesebbet nyújt, mint amire az író vállalkozott. A fő hibát én abban látom, hogy Fodor Sándor főhősét egy kicsit atyáskodva, tehát kívülről szemléli (mintha Bandi bácsi, az öreg

le. Tragédiáját átérzem, de nem élem, az nem az én tragédiám, hanem egy olyan személyé, aki közel áll hozzám. Elsősorban ez az, ami tompítja a kisregény hatását.

TÓTH KÁROLY
tanár

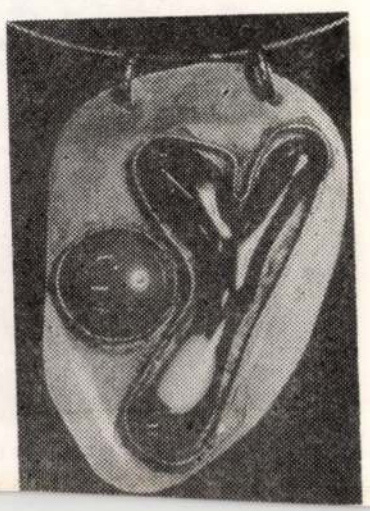

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 AUG 17
Útunk

1021 Vida Géza

Vida Géza: Havasi kürt

Vida Géza, szobrász

Míg az eddig sorolt könyvekkel a Zeneműkiadó gondolt az olvasókra, a most említendő kettő a Corvinánál jelent meg. Az egyik nagy alakú mappa, közös tokban plakátok másolataival. A válogatás címe: *Ék Sándor plakátművészete*. A Kossuth-díjas művész — aki 1975 januárjában hunyt el — tizenkét kitűnő plakátjának reprodukcióját láthatjuk a mappában, *Láncz Sándor* bevezető szövegével. A másik Corvina-kiadvány a *Vida Géza* nagybányai szobrász munkásságát és műveit bemutató kötet, A művészet kiskönyvtára sorozat 101. tagja. A művész alkotó munkáját és műveit *Marin Mihalache*, a néhány éve Romániában megjelent Vida Géza-monográfia írója mutatja be.

M. T.: Könyvek zenéről, plakátról, szobrászról 5.

Népszava, Bp. 1975. dec. 30.

Vida Géza, szobrász

● A CORVINA KIADÓ gondozásában megjelent Ék Sándor plakátművészete című gyűjtemény: a művész munkáinak tizenkét reprodukciója. A Művészet kiskönyvtára sorozat 101. füzete Marin Mihalache tanulmánya Vida Géza nagybányai szobrászról.

— :o A Corvina ....

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. dec. 18.

VIDA Géza

BOREGHIDA István: Harcos művészet. = Igaz Szó, 1973.7.sz. 128-129.p.

Vida Géza művészetét áthatja valamilyen ősi erő, meghitt kapcsolata Mármaros falvaival, népével.

Anyja fiatalon özvegy maradt, szolgálni kényszerült, a fiú mellette dolgozott, majd különböző munkahelyeken próbálkozott, többek között egy gyümölcsösben és szőlőben. Esténként hallgatta a vénasszonyok fantasztikus meséit szörnyekről, rémekről, tréfás kedvű manókról. Szabad óráiban mindezt fába faragta. A környezetével elégedetlen kamasz torz fintora volt ez, az első ösztönös lázadás. Később Ziffer leckéi tudatosították művészi törekvéseit az összegezés, nagy síkok, erőteljes formák irányába. Ekkor készült a Famunkás s a Vízhordó asszony, ez utóbbi nagyhasú, kezében két vederrel, arca gondterhelt, teste kiszikkadt: inkább a nyomor arculatának összefoglalása, semmint egyénített jellem-

jobbra az ellenállást, amelyet majd a demokratikus értelmiség a fasizmussal szemben tanúsítani fog, és világosan jelezte a párt érdekközösségét ezzel az antifasiszta ellenzékkel, még akkor is, ha annak képvi

zés. A parasztfelkelés témáját több változatban örökítette meg, domborműben és kőszoborban.

A spanyol polgárháború következett, ahová önként ment harcolni, majd internáló táborok Franciaországban, ahol Grigore néven nagyerejű, lendületes linómetszetei táborélményeket, illetve munkatémákat örökítettek meg. Jelentős közülük a tankönyvekben is „klasszikussá" vált Ilie Pintilie önfeláldozásának drámai kivetítése.

VIDA GÉZA: Felkelés

Podľa publikovaných archívnych

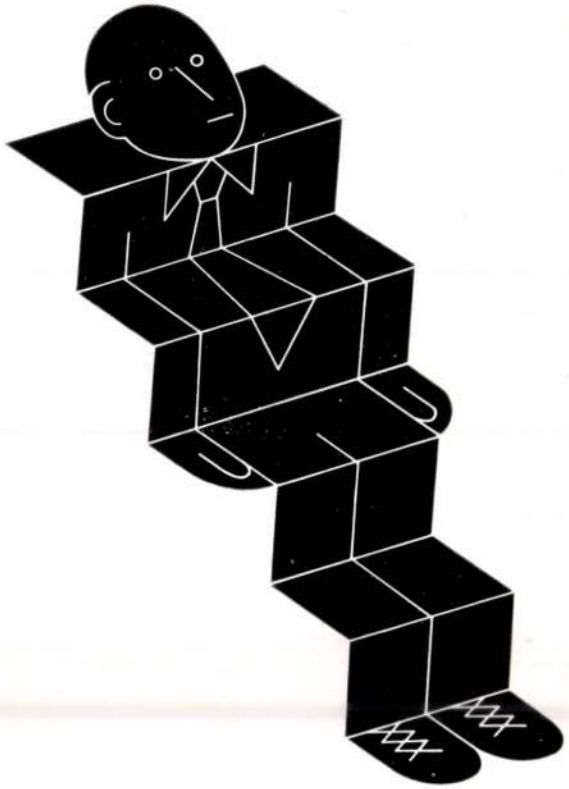

URBÁN LÁSZLÓ

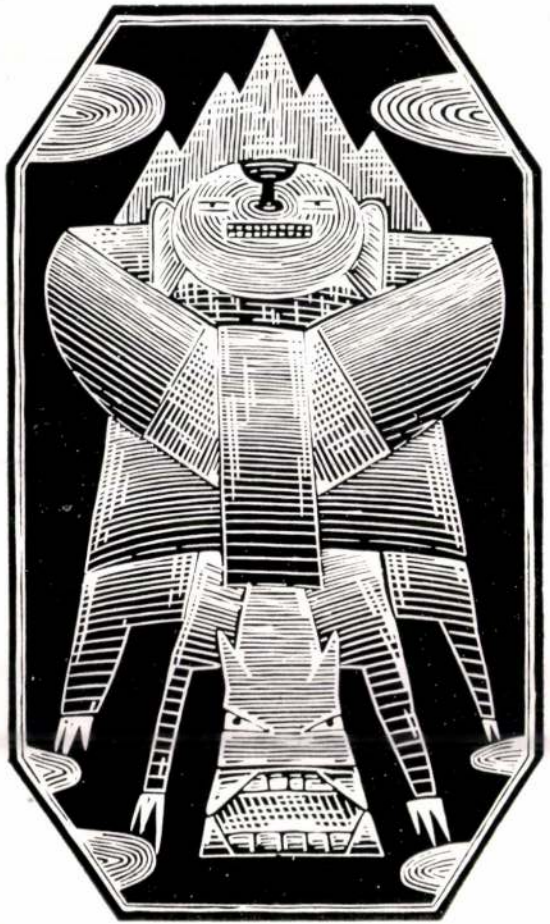

VIDA GYÖZÖ

VIRÁGVÖLGYI PÉTER

A három fiatal kiállító a Magyar Iparművészeti Főiskola Typo-grafikai tanszékének könyvkötészeti szakán végezte tanulmányait.

URBÁN LÁSZLÓ – noha a könyv egészének kompozíciójában is értő készségét tanúsítja – elsősorban az irodalmi mű tartalmi-érzelmi mélységeihez vonzódik s itt szerzett élményeit rajzban, illusztrációban fejezi ki a legszívesebben. Az írót és a művet maradéktalanul érteni akaró, vele azonosulni tudó, s mégis a saját mondanivalójával gazdagítani képes, tehát, társművészi készséggel rendelkező alkat. Megvalósult illusztrációi mellett rajzi meditációit mutatja be. Ezeket nem műnek: inkább feljegyzésnek, emlékeztetőnek szánja. A néző pedig betekinthet rajtuk keresztül a műhelybe, ahol ezek az eszmei, kifejezési, formai ötletek a holnap illusztrációinak alkotóelemévé válnak.

VIDA GYŐZŐ a Kisdobos művészeti szerkesztőjeként tevékenykedik. Nem véletlenül került a gyermekvilág közelébe: munkájának egyik vezérlő motívuma a játék. Nem a felnőttek néha könnyelmű játéka, hanem a végletesen komoly, mint a gyermekeké. Vida nem tűr semmilyen pongyolaságot vagy félmegoldást. Játékainak lényege a mives, a mérnöki megoldás, az értelmi-érzelmi kifejezés pontosságot-szépséget ötvöző megvalósítása. Játékaihoz tartoznak ornamensei is. Díszítményei, cikornyái hol új ötleteket adnak, hol iróníkusan idézik a régi ornamensek hagyományos világát, unalmas sablonokká azonban sehol sem válnak.

VIRÁGVÖLGYI PÉTER a könyvművészeti szakon tanársegéd. Érdeklődésének fő iránya a betű és az írás. Törekvése, hogy az írás elszemélytelenedésének korában hozzájáruljon a betűnek, e legősibb grafikai kifejezőeszköznek újbóli megszerettetéséhez.
Ezt szolgálják kísérletei, melyek a betű és írás hagyományának modern alkalmazását keresik: azt a gondolatközlést, amely a kalligráfia formáival a mai ember számára érthetően szól a társadalomhoz. Ide tartozik az iskolai írás reformjára vonatkozó javaslata is, ami diplomamunkája volt s ma már, mint kísérlet, része közoktatásunk reformprogramjának is.

Haiman György

955 FNYV I

VIDA GYŐZŐ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

URBÁN LÁSZLÓ VIDA GYŐZŐ ÉS VIRÁGVÖLGYI PÉTER TIPOGRAFIKAI KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ 1977. JÚNIUS 2-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DU. 5 ÓRAKOR
MEGNYITJA:
HAIMAN GYÖRGY
EGYETEMI TANÁR

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V. EÖTVÖS LORÁND U. 8.
1977. JÚNIUS 2 — JÚNIUS 26.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10—18 ÓRÁIG.
BELÉPÉS DÍJTALAN

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1969 AUG 31

AZEKA

Mindenki egyetért abban, hogy könyvterjesztés és a könyvkiadás területén igen nehéz a gazdasági és anyagi érdekeket a kultúrpolitikai érdekekkel egyeztetni. A könyv még a kapitalista társadalomban sem egyértelműen áru, a „merkantilista" felfogás e téren különösen káros lehet.

Véleményem szerint az eddigi elzések éppen azt bizonyítják, ogy a megoldás nem képzelhető l az új mechanizmus érvényesülése nélkül.

Ismeretes, hogy a könyvkereskelem nem használja fel a belkeskedelem szervezetét és hálózát. Külön szervezetet és hálózatot lkot. Miért? A könyv „specifikus llege" miatt? Nehezen hihető. A olog természetéből adódik, hogy könyvüzletek mellett az áruházak, a játéküzletek, a bútóráruházak, ajándéküzletek kínálgathatják egyre gazdagodó könyvterméinket. Vitatható-e, hogy bútorüzleteinkben egyazon hitellevélre

aligha leh
ne jobb [illegible] stát találni.
fiy jellegű „háztaju" nem gátol
az alapfeladatok megfelelő ellá
sát.

Százmilliónyi könyv fekszik raktárakban. Évről-évre nem k vés kerül ebből zúzdába. Úgy v lem, hogy a jobb, és valóban k reskedelmi módszerek sokat se tenék a könyvterjesztés és ezál a könyvkiadás munkáját.

És ha már a könyvkiadás k nyes, „politikailag sikamlós" májához jutottunk, — e sorok í ja a kiadói munka lehetséges s badsága, függetlensége, gazdas felelőssége mellett adja le voks

A könyvkiadónak — ha jól giggondoljuk — nemcsak gaz sági, hanem kultúrpolitikai fe lőssége is csak akkor érvényes het, ha olvas, mérlegel, kiad, vagy nem ad ki. Mindezt azont önmaga etikai — és nem utol sorban — anyagi felelősségére. felelősség kiterjed saját

Vida Győző 1021

Vida Győző: Öregasszony

Y TÖBB PÁRT?

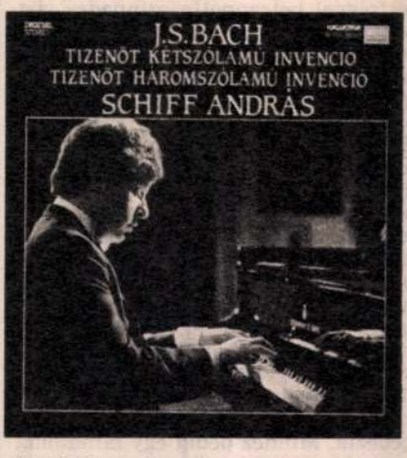

előadásában hallgathatjuk a 15-15 két- és háromszólamú invenciót. Ahogyan Kocsis Zoltán nagyformátumú produkciói között sem felejtjük a Mikrokosmost, ugyanúgy marad meg emlékezetünkben Schiff Bach-tolmácsolása. Akinek füle van, az tudja, hogy nemcsak a virtuózan csillogó, „látványos" kompozícókban lehet gyönyörködni, hanem az effajta két-három perces „apróságokban" is, melyek mintapéldái, miként lehet egyetlen kis motívumot műalkotássá fejleszteni. Schiff előadása bepillantást enged, nem is annyira a játék technikájába, mint a polifon szerkesztés titkaiba. Érzékeny, a szerző együttlélegző megszólaltatása, méltán csatlakozik Bach más pedagógiai jellegű kincseihez *(Klavierübung, Wohltemperiertes Klavier)*, mert kulcsot adnak a zene tartalmasságának és szépségének megértéséhez. *(DECCA-felvétel — Hungaroton)*

Albert István

ÚJ TUKÖR / Képes kulturális hetilap

Szerkesztőség: Budapest VII., Lenin körút 9–11. 1073
Telefon: 221-285, 222-408
Főszerkesztő: **FEKETE SÁNDOR**
Főszerkesztő-helyettes:
GYURKÓ LÁSZLÓ
KÖRÖSPATAKI KISS SÁNDOR

Olvasószerkesztők:
BÉRES ATTILA
GERA MIHÁLY
Képszerkesztő:
KELETI ÉVA

Kiadja: **PALLAS LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT**
Budapest VII., Lenin krt. 9–11. 1906
Felelős kiadó: **NÉMETH JENŐ**
a Pallas Lap- és Könyvkiadó Vállalat vezérigazgatója
HU ISSN 0133–1361

88.2268 Athenaeum Nyomda, Budapest, rotációs mélynyomás. Felelős vezető: **SZLÁVIK ANDRÁS** vezérigazgató. Meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (Helir), Budapest XIII., Lehel u. 10/A 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Helir 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: negyedévre 120,— Ft, fél évre 240,— Ft, 1 évre 480,— Ft.

VIDA Győző grafikus

Uj Tükör, XXVI.évf 4.sz
1989.4.p.

összekötött fejkendővel, hangos sértettséggel betrappol a színpadra, azt hihetjük, pompás játékot fogunk látni. Amikor viszont Vándor Éva Magdaként elegáns, kényeskedő, magát ünnepeltető sztárként besuhan a színpadra, újra reménykedhetünk. Ez a kettősség, sajnos, megmarad az egész előadás alatt. Az egyik színész kitalált valamit, a másik alig. Miszlay István, a rendező, pedig nem egyenlítette ki a különbségeket. Így hol fölszikrázik a játék, hol hosszan, unalmasan, emelt hangon, bizonyos hangsúlyokat megnyomva, bizonyos poénokat „leejtve" elszavalják a darabot. Ami azonban csak akkor működik, ha rendezői és színészi petárdák ezreivel van tele. Ilyenek híján csak bágyadt egykedvűséggel csörgedezik. Mindez pedig egy láthatólag nagyobb és több pénzzel rendelkező színházba készült díszletben (Fehér Miklós m. v.) és jelmezben (Stache Éva) történik, így a csinált elegancia mögül néha kajánul kikandikál a szegénység.

Bóta Gábor

NEM TUDOM, MI FENYEGET
Nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház

Ünneplőbe öltözött színésznő ül szemben három fiatalkori József Attila-képpel. Aztán elindul feléjük, s valahol félúton eggyé válik a költővel. „Vidám és jó volt s talán konok, ha bántották vélt igazában" — születik meg a vers, és nyomában lépdel egy fiú, aki azért vesz tollat a kezébe, hogy kiírja magából szorongásait. Aztán szép lassan megelevenedik egy cincogó krajcáros, szeretet után áhítozó gyerekvilág. Olyan tisztán és világosan fogalmazódnak a gondolatok, ahogy csak egy alakuló kis ember tud vallani. Emlékekből, levelekből áll össze az életindulás. Anyakép, önfeledt hancúrozás, öngyilkossági kísérlet, árvaság, internátus, Juhász Gyula biztató szavai, az első verseskötet. Büszkeség, őröm, kétség és szorongás. S közben versek. Dalolva, mormolva, töprengve, könnyeden vagy erőlködve. Számuk már „ötven főre" rúg, aztán kötetté rendeződik. A szépség koldusává. „Költő lettem" — mondja nemes egyszerűséggel. Költő, aki attól fél, hogy bepiszkolja az ünneplő ruháját.

Sokan és sokféleképpen vallottak már a költő József Attiláról. Zubor Ágnes egy érzékeny, éles eszű, mosolygós, tiszta tekintetű gyereket, egy Nyilas Misit követ nyomon, és drámaivá alakítja az első költői lépéseket. Analíziséhez ezernyi színe, hangja van. Egy ismeretlen József Attilával ismertet meg. Arcáról alig tűnik el a mosoly, de a szavak mögött mégis ott bujkál a jövő. Az ijesztő-őrjítő felnőtt világ.

Csizner Ildikó

Zubor Ágnes

Vida Győz

Kiállítás

VIDA GYŐZŐ GRAFIKÁI
Vigadó Galéria

Biztosra veszem, hogy a családi, apai ihletés nélkül Vida Győző személyisége, szellemisége, látásmódja nem alakulhatott volna azzá, amivé lett, mert gyermekként Marcalgergelyiben sokunk nevelője, Vida Dezső iskolázta őt is, s bevezette a magyar mese- és mondavilág, a fák, madarak, növények titkaiba. Így csak folytatnia kellett a családi otthonban látott, hallott világok felfedezését, s őrizni, továbbfejleszteni azt a különös kedélyességet, játékosságot, ami apjának tanítását és rajzkészségét jellemezte. Vida Győző így lett, lehetett a magyar képzeletvilág felfedezője, a vadvirágok, madarak, lepkék különösségeinek, érdekességének, szépségeinek ismerője, aki könyvillusztrációiban is meg tudta őrizni vonzalmát a természeti világ titkai, szépségei iránt. De a holt tárgyak képeit is átlelkesíti néha az a formálási kultúra, amelyben csillagrendszerek és játékok, mikrovilágok és fantasztikus látomások rendeződnek grafikai képpé. Plakátjai is különlegesek. Nem feltűnőségükkel, inkább rajzosságukkal gyakorolnak vonzóerőt, a filmek mondanivalóját közvetítik, az emlékhatást megcélozva. Papírszínház-sorozata pedig arról tanúskodik, hogy a látomásokhoz is van szeme, kultúrája. A színház mágiáját, titokzatosságát, fantasztikumát gyermeki szívvel és bensőséges szellemiséggel teremti meg képein.

Illés Jenő

ÜNNEPIKÖNYVHÉT'92

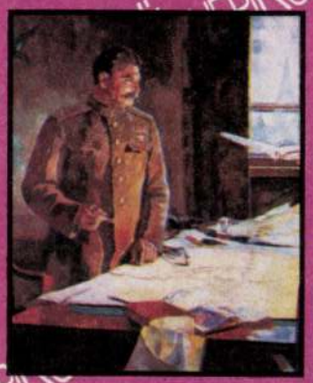

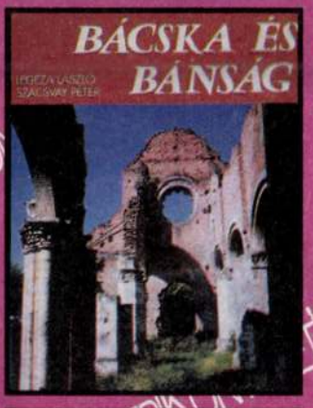

Weber monumentális műve 1921-ben jelent meg először, két vaskos kötetben, német nyelven. A magyar fordítást gondozó kiadó öt kötetre bontva kívánja megjelentetni a teljes anyagot. Az első kötet, mely a szociológia alapvonalaival, terminológiájával foglalkozik, 1987-ben látott napvilágot, s ezt követik a jog, az uralom, a város és az állam szociológiáját kifejtő kötetek. Ezek önmagukban is szerves egységet alkotnak, ezért megjelentetésük egymásutánisága nem akadályozza megértésüket.
Fordította: Erdélyi Ágnes

MAX WEBER

Gazdaság és társadalom 2/1. kötet

KÖZGAZDASÁGI ÉS JOGI KÖNYVKIADÓ
280 OLDAL, KÖTVE 580 FT

Művészet

A kötet az első hazai kísérlet a sztálinizmus „hőskora" (az ötvenes évek) vizuális művészetének összefoglalására. A magyarországi művészeti dokumentumokat a nemzetközi összehasonlítás tükrében értékelő esszék írói elsősorban az egyes vizuális művészetek helyzetét elemzik, de a tömegünnepélyek és a tömegdalok jellegzetességeit is számba veszik. Az egyes esszéket a korszakot már történelemként szemlélő fiatal kutatók – köztük Szilágyi Ákos, Beke László, Rényi Tamás, Tokaji András – írták.
A kötetet gazdag fotó- és egyéb illusztrációs anyag teszi szemléletessé.

A művészet katonái

SZTÁLINIZMUS ÉS KULTÚRA

SZERKESZTETTE: GYÖRGY PÉTER ÉS TURAI HEDVIG

CORVINA KIADÓ
128 OLDAL, 16 MELLÉKLET, FŰZVE 650 FT

A szerző az európai filmművészet úgynevezett „expresszív" vonulatát vizsgálja könyvében. Fölvázolja az expresszionizmus és az avantgárd viszonyát, s igyekszik meghatározni magát az expresszionista filmet. Külön foglalkozik a háború előtti német filmművészet expresszív hagyományaival és a francia új hullámmal. Tematikai és technikai kérdések köré csoportosított filmelemzések segítségével felvázolja az expresszionista film történetét, végezetül az expresszionizmus, a nouvell-vague és a posztmodern viszonyát elemzi.
A témáról ez az első magyar nyelvű összefoglalás.

KOVÁCS A. BÁLINT

Metropolis, Párizs

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIADÓ
DOSSZIÉ
200 OLDAL, FŰZVE 150 FT

Egyéb

A gazdag kulturális hagyományokkal büszkélkedő Nagyvárad regényes történetét tartalmazza a reprezentatív kiadvány, ezer írásos és kétszáz képes dokumentum segítségével. A nagy sikerű *Kincses Kolozsvár* szerkesztőjének „vérrel és könnyel írt krónikáját" Nagyvárad alapításának 900., illetve a városban nyugvó I. László király szentté avatásának 800. évfordulója alkalmából jelenteti meg a kiadó.

BÁLINT ISTVÁN JÁNOS

Boldog Várad

HÉTTORONY KIADÓ
KB. 700 OLDAL, KÖTVE 1950 FT

Az erdélyi és kárpátaljai utakat bemutató kötetek hagyományát folytató színpompás album a régi Magyarország két érdekes és minden tekintetben gazdag földrajzi tájegységének „élő, szép hagyományát" mutatja be: a népi építészet, a viseletek, a vallások, a nemzetiségi kultúra és a tágabb értelemben vett magyar művelődéstörténet emlékeit. Olyan tájat, amelyet napjainkban csupán a Duna vize választ el a déli szomszédunkban dúló polgárháború vérzivatarától.
A felvételek 1991 késő nyarán, a béke utolsó heteiben készültek.

SZACSVAY PÉTER – LEGEZA LÁSZLÓ

Bácska és Bánság

OFFICINA NOVA
ÉLŐ SZÉP HAGYOMÁNY
176 OLDAL, KÖTVE 980 FT

Palkó, egy szegény asszony fia szerencsét próbál a király udvarában. A fiú annyira szép, hogy a legkisebb – s egyben legszebb – királykisasszony belészeret. Nem tűrheti ezt a király, s emberfölötti próbák elé állítja a fiút. A mese – amely Kriza János gyűjtése s a *Rózsa és Ibolya* egyik változata – Vida Győző színes grafikáival jelenik meg.

Szép Palkó

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ
32 OLDAL, KÖTVE 248 FT

Révai Nyomda Kft.
Felelős vezető: Bánáti László ügyvezető igazgató

AZ ÓRIÁSOK IDEJE LEJÁRT.

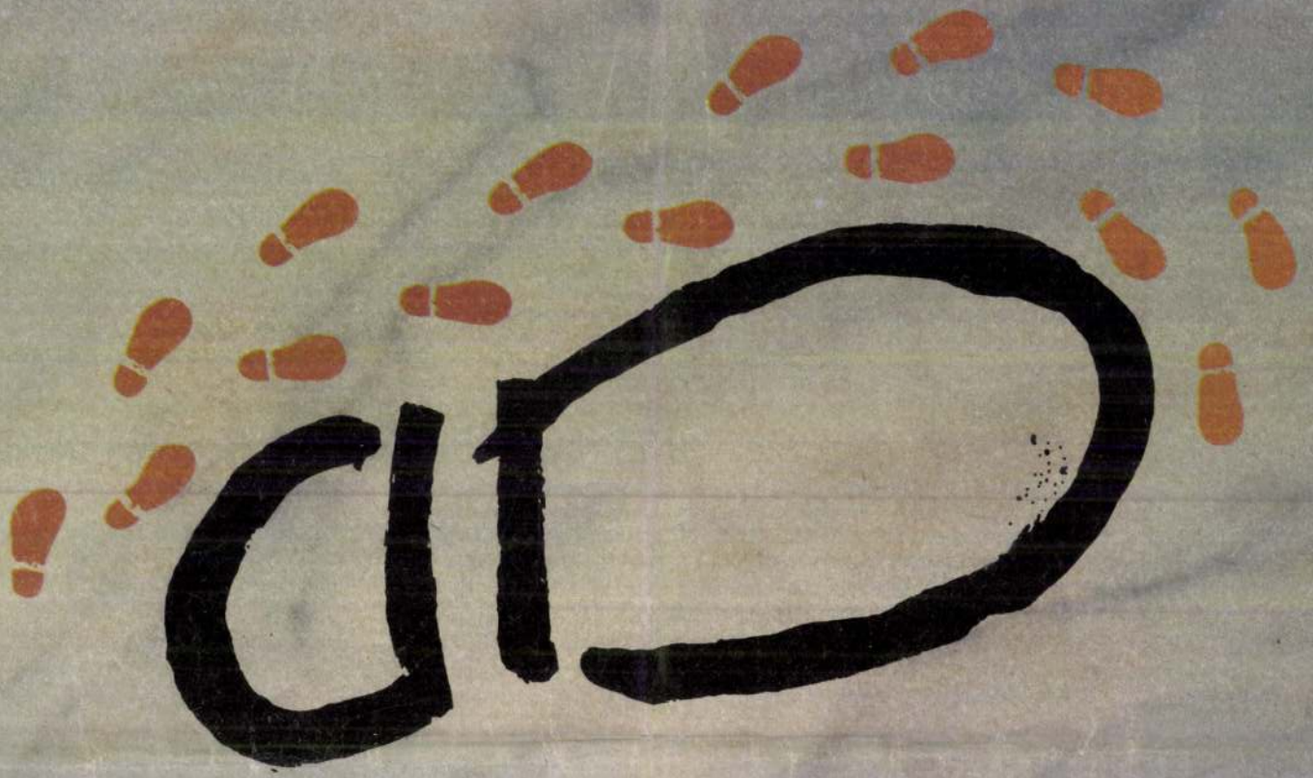

Mert a világ megunta azokat, akik nem veszik észre az apró részleteket.

Mi, a Dunabank munkatársai, tudjuk: minden kis mozzanat meghatározó. Üzleti kapcsolatainkat személyes találkozások során alakítjuk ki, testre szabott banki szolgáltatásainkról partnereinkkel előre egyeztetett időpontokban tárgyalunk. Szerződéseinket egyszerűen és világosan fogalmazzuk meg – hisszük, hogy csak az egyértelmű gondolatok vezetnek egyértelmű sikerhez.

DUNABANK RT

AZOKNAK, AKIK A PÉNZÜGYEKBŐL CSAK A PÉNZRE KÍVÁNCSIAK.

McCANN-ERICKSON

APROPÓ

Maecenas példája

FECSKE CSABA

A könyv utolsó oldalán tucatnyi szponzor nevét olvasom. Szerző és kiadó köszönetét fejezi ki nekik. A köszönet jogos, a szponzorálás – gyanúm szerint – alighanem tévedés. Csakhogy a szponzor anyagi hasznot akar, üzleti sikert remél ettől az egésztől, őt magát az irodalom, a művészet nem érdekli, legföljebb annyiban, amennyiben az – általában financiális természetű – tervét előmozdítja. Egyébiránt nem is ért hozzá. Tisztelet a kivételnek. A kivételnek, amely, mint mondják, erősíti a szabályt. Ám, ha ilyen sok a kivétel, mint amennyi példát tudnék felsorolni, akkor talán egy másik szabályról van szó, amelynek ismérveit sűrű homály fedi.

Maecenas jut eszembe, akinek a neve kétezer esztendeje egyet jelent a művészetpártolással. Hol vannak a mai mecénások? Várható-e, hogy belátható időn belül megjelennek, és átveszik az egyre inkább szaporodó, ám sajnálatosan szinte kivétel nélkül értéktelent, vagy nem igazán értékeset támogató, az ízléssel hadilábon álló szponzorok szerepét? Maecenas persze nem csupán egy magas beosztású, vagyonos állami hivatalnok volt, de kifinomult ízléssel bíró, művelt polgár, aki szívügyének tekintette a művészetet, vagyis a művészeten keresztül a művészek sorsát. Vagy fordítva. Hogy úgy mondjam, érdek nélkül, „szerelemből" pártfogolta őket. Tévedhetetlen biztonsággal választotta ki a pártfogására leginkább érdemeseket. Ez a kiválasztás egy Horatius, vagy Varius, egy Vergilius esetében nem is lehetett olyan nehéz, gondolhatná a mindent lekicsinylő, fitymáló utókor. Igen ám, de akkor még Horatius, Vergilius, Varius is csak egy volt a sok élhetetlen, éhenkórász költő közül.

Ha jól belegondolunk, nagyon sokat köszönhet az emberiség e művészetszerető, gáláns ókori úrnak. Maecenas nemcsak támogatója volt például Horatiusnak, de kebelbéli barátja, bizalmasa is egyszersmind. Több ódájában is megörökítette a nevét, halhatatlanná téve őt. Igazán nemes hála. „Mit érne, Maecenas, az élet,/ nélküled?" /II. 17. óda/

Remélem – mi mást is tehetnék? –, hogy a pénzt meglehetősen kétes üzletekbe fektető szponzorokat fölváltják majd a hozzáértő, a művészetért áldozni kész, művelt mecénások. Milliomosokban nálunk sincs hiány. Már csak a jóindulat kell. Az igazság kedvéért azért írjuk ide Soros György nevét. S Erzsébet asszonyét. Talán majd mások – honiak – is követik őket.

Negyedik üzenet

Miskolc (ÉM) – Az ünnepi könyvhétre jelent meg a Felsőmagyarország Kiadó gondozásában a húszéves Kelet Irodalmi Alkotócsoport negyedik antológiája, a Negyedik üzenet. A „prózai" könyvbemutatót tehát már tavasszal megtartották, s most zenés, irodalmi könyvpremierre hívják az érdeklődőket a Miskolci Bölcsész Egyesület Árnyaskerti Diákszínpadának tagjai. Október 20-án, szerdán este hat órától a Rónai Sándor Művelődési Központ színháztermében mutatják be Negyedik üzenet című összeállításukat. A műsor zenei vezetője Herédy Éva, koreográfusa Deresné Kónya Erzsébet, a rendező Várhegyi Márta. A diákszínpadosok bemutatója előtt Utry Attila, a Rónai Sándor Művelődési Központ igazgatója, a Kelet Irodalmi Alkotócsoport vezetője mond bevezetőt.

A könyvborítón Pető János rajza látható

Nagybányától Nagybányáig

Miskolc (ÉM – FG) – **Szombaton délben nyitották meg a közönség előtt a Miskolci Galériában, a MissionArt Galéria által rendezett Nagy Oszkár emlékkiállítást. A megnyitóra nagyon sok szakember, művészettörténész érkezett, itt volt az a küldöttség is, melynek tagjai az előző napokban Nagybányán jártak. Velük utazott Miskolcra Gheorghe Vida, a Román Kulturális Minisztérium Képzőművészeti Osztályának igazgatója. Így a nagybányai születésű művészettörténész Bukarestből, Nagybányán keresztül újra „Nagybányára" érkezett.**

Vida György, a Román Kulturális Minisztérium munkatársa
Fotó: Dobos Klára

● Nem udvariasságból utaltam arra a megnyitón, hogy Miskolc a Nagybánya-kutatás egyik központja – mondta Vida György. – A tavaly decemberben megrendezett Nagybánya-konferencia is ezt bizonyítja. Nagyon sok új, érdekes dolgokról hallhattunk, és rendkívül gazdag kiállítási anyagot gyűjtött össze a két fiatal művészettörténész, Jurecskó László és Kishonthy Zsolt. Ez a mostani kiállítás ugyancsak nagy meglepetés számomra, hiszen én személyesen ismertem Nagy Oszkárt, viszont a legtöbb képét most láttam először. Egyébként a tavalyi konferencián én is tartottam egy előadást, anyai nagyapámról Kádár Géza nagybányai festőről.

❑ *Hogyan lesz egy művészcsaládban született művészettörténészből minisztériumi munkatárs?*

● Nagybánya szülővárosom, itt dolgozott nagyapám, édesapám Vida Géza szobrászművész, innen indult a nővérem, aki textiles lett. Én harminc éve Bukarestben élek, ott tanultam, illetve a Herder-ösztöndíjnak köszönhetően egy évig Bécsben jártam egyetemre. Húsz évig a Művészettörténeti Intézetben dolgoztam. Az 1989-es változások után engem is megkeresett egy barátom, kollégám, az akkori kulturális miniszter, Andrei Plesu, hogy segítsek a képzőművészeti élet szervezésében. Azóta ott dolgozom, igaz, most már a negyedik miniszter irányítása alatt.

❑ *A hivatali elfoglaltság után marad ideje a saját kutatásaira?*

● Rendkívül sok az adminisztrációs munka, hozzánk tartoznak az új emlékművek elbírálásai, a kiállítások, a művásárlások, van egy „építészet és designe" elnevezésű részlegünk is. Valóban sok a hivatali munka, mindent újra kellett kezdeni, és mindezt nagyon kevés pénzből. Meg kell találni a pénzforrásokat, a szponzorokat, Romániában nagyon nagy az infláció. Tulajdonképpen műtárgyakat már nem is tudunk vásárolni. Tavaly még vettünk néhányat, de az idén már semmit. Nehezíti a helyzetünket, hogy sokba kerül a művek szállítása külföldre, ráadásul valutában kell fizetni, és sokba kerül az emlékművek megvalósítása is.

❑ *Ezek szerint születnek új emlékművek?*

● A minisztérium mellett működik egy bizottság, amelyik elbírálja ezeket a terveket, de van olyan eset, amikor be sem küldik a dokumentációt, hanem megcsinálják az emlékművet. Több helyen akartak így emlékezni a '89-ben történtekre, olyan városokban is, ahol nem történt jelentősebb esemény. Volt ebben némi túlbuzgóság. Bukarestben sikerült kiönteni egy Párizsban élő művész Áldozat című bronzszobrát. Próbálunk olyan művészekkel is kapcsolatba lépni, akik elmentek Romániából. Gyulafehérváron lesz most egy ilyen meghívásos verseny az Egyesülési-emlékmű megvalósítására.

❑ *Sok képzőművész hagyta el Romániát?*

● Igen, de sokan jönnek vissza. Többen kaptak kettős állampolgárságot, és így dolgoznak Romániában is. Ez nagyon jó szerintem, egyrészt mert bekapcsolják a román művészeket a nemzetközi művészeti életbe, másrészt nem szabad elfelejteni, hogy ők hozzánk tartoznak.

❑ *Ez a mostani kiállítás pedig azt mutatja, hogy jó a kapcsolatuk a magyarországi kollégákkal is...*

● Minden évben sikerült közös kiállításokat szerveznünk, '90-ben Szombathelyen mutatkoztak be a fiatal román művészek, a következő évben volt Budapesten a Romániai magyar művészek című kiállítás. Az idén egy nagyon érdekes bemutatót szerveztünk a Széchényi Könyvtárban, festők, grafikusok, szobrászok „beszéltek" a könyvről mint művészeti tárgyról. Ennek a kiállításnak szomorú apropója az volt, hogy leégett a bukaresti Egyetemi Könyvtár. A kapcsolatok természetesen kölcsönösek, az idén például a Miskolci Galéria szervezett egy kiállítást Bukarestben az itteni grafikai biennálék anyagából. A magyarországi kollégákkal most készülünk a nagybányai centenáriumi ünnepségekre. Úgy tervezzük, hogy a budapesti és a nagybányai kiállítások mellett szervezünk egy közös tárlatot is, ennek az anyagát szeretnék elvinni Párizsba és Münchenbe. Tudom, hogy nagyon merész terv, de remélem, hogy sikerül...

Egyetemi fecskefészkek

Bölcsészettudományi Intézet kontra Bölcsész Egyesület

DOBOS KLÁRA

Miskolc (ÉM) – Talán ez az a téma, amit már az első sikertelen telefonhívások után fel kellett volna adni. Mert a végét úgysem érjük, mert indulatokat szül, mert ki tudja, hol az igazság (meg egyébként is, „illúzió azt hinni, hogy az igazság felismerése változtat a dolgok menetén"), mert teljes képet úgysem kaphat a kívülálló, a „belülálló" meg elfogult...

Talán ez az a téma, ahol neveket is teljesen felesleges írni, hiszen sokan mondhatták volna ugyanazt, no meg felesleges kitenni bárkit bármiféle számonkérésnek. Úgyhogy (ahogy azt szoktuk néha) – kivéve persze a „főszereplőké" – nevek és címek a szerkesztőségben...

Az elmúlt tanév kezdetén – egyszeri minisztériumi engedély alapján – mintegy háromszáz, tanulmányait a Bölcsész Egyesületnél kezdő fiatalt vett át a Miskolci Egyetem. Idén erre már nem volt lehetőség, pedig sokan felkeresték a Bölcsészettudományi Intézet új igazgatóját, Kabdebó Lórántot ezzel a kéréssel. Az első ez irányú komoly elgondolkodást azonban egy levél váltotta ki a professzorból. Egy német anyanyelvű – de már magyarul is anyanyelvi szinten beszélő – hölgy kérte a segítségét, tegye lehetővé számára az államilag elismert német nyelvtanári végzettség megszerzését. Ő ugyan befejezte tanulmányait a Bölcsész Egyesületnél, de azzal a diplomával nem sikerült állást találnia. Azaz most az egyesületnél dolgozik. Az iskolákban azt mondták neki, hogy sajnálják, de ez a papír nem érvényes, a művelődési osztályon is azt a tájékoztatást kapta, hogy egyesületi diplomával közalkalmazottként nem foglalkoztathatják. Mikor elkezdte a tanulmányait, természetesen bízott benne, hogy mire végez, legális lesz a diploma. Hiszen nagyon jó tanáraik voltak, pesti egyetemekről és külföldről is jöttek az előadók. Az államvizsgájuk is elismert szakemberek előtt zajlott, s olyan erős volt a csoportjuk, hogy a vizsgáztató segíteni próbált, írt egy kérvényt a Miskolci Egyetem rektorának, engedje meg, hogy az a néhány ember államvizsgázhasson az egyetemen. A rektor a kérést nem tudta teljesíteni. Azt mondta, lehet felvételizni az egyetemre...

Mindenki azt állítja, annyira meg van keményedve a két front, hogy a fúzióra nincs sok esély. Kabdebó professzor – aki egyébként maga is tartott előadást az egyesületnél – már ebbe csöppent bele. Ő még bízik a sikerben. Mondja, szívesen felajánlanak egy vezető állást Gyárfás Ágnesnek, a Miskolci Bölcsész Egyesület vezetőjének. Mondja, azt szeretné, ha a hagyományos szakok (magyar, történelem, szociológia, nyelvek) tanárokkal és diákokkal beolvadnának az intézetbe. Mindenképpen kell valami kompromisszum, hiszen az egyesületi diplomát államilag nem fogadják el. Ezek a gyerekek elvégeznek valamit, amiről a végbizonyítvány nem kreditálható. Nem jogosít más egyetemen való tanulásra, s az elhelyezkedésben sem segít. Egyfajta parkolópálya lehet ez gazdag szülők gyerekeinek, míg fel nem veszik őket más egyetemre, járjanak csak oda.

Természetesen mindenhez a minisztérium engedélye szükséges. De az tény, hogy Kabdebó Lóránt asztalán jó néhány ilyen átvételi kérelem van. Az egyik történész diáklányt sikerül elérnem. Elmeséli, hogy igen, ő is szerepel a listán, de mégsem szeretne átmenni. Csak akkor, ha végképp nem lesz esély a diploma legalizálására. Ennek hamarosan ki kell derülnie. Szívesebben maradna, mert jó ott. S hallotta volt évfolyamtársaitól, akik már az egyetemre járnak, hogy az egyesület erősebb volt, jobb tanárokkal, szigorúbb vizsgákkal. Tudásuk tehát semmivel nem kevesebb mint az egyetemistáknak. Sőt... Az egyetemre átment „irodalmár" is megerősíti: nagyon jó tanáraik voltak az egyesületben. Ám, mondja, most már sokan feladták az ottani oktatást, s devalválódik az egyesület tudományos értéke is. Ez a fiatalember néhány társával egyébként annak idején nagy harcokat vívott az egyesület vezetésével. Keresték a kompromisszum lehetőségét az egyetemmel. A kirúgás veszélye fenyegette, természetes volt hát, hogy nem hagyta ki az adódó lehetőséget.

Gyárfás Ágnes nem örül a telefonhívásnak. Jobban szeretné, ha külön írás születne róluk, ha felhagyna a sajtó ezzel az egymásba erőszakolással, a botrányokról való tájékoztatással. Hangsúlyozza, amit már nyilatkozott is, hogy a náluk szerzett diplomát igenis elfogadják az élet számos területén. A tavaly végzettek kivétel nélkül elhelyezkedtek, itthoni, amerikai és japán cégeknél, középiskolai és egyetemi katedrákon. Neveket azonban, bár kérem, nem mond.

A megyei önkormányzat művelődési osztályán a megerősítést kapom: nem érvényes az egyesületi diploma, ha mégis van olyan iskola, amely foglalkoztatja az ott végzett hallgatókat, az az intézmény dolga. Kiskapukat mindig lehet találni...

...és talán közös pontokat is. Az első egyesületi évnyitón Gyárfás Ágnes arról beszélt az auditórium maximumban (a volt pártház színháztermében), hogy iskolájuk egy fecskefészek, most rakják, és hogy nagyon hosszú lesz a nyár. Kabdebó professzor pedig a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Intézete által idén használatba vett épületben őrködött, nehogy a munkások véletlenül is leverjék a fecskefészkeket. Így természetes, hogy leverni ezt az emberekkel teli fészket sem akarja, de talán eljött az ősz, s ilyenkor sáros, ködös a világ...

Bibliai életrajzok

Miskolc (ÉM) – Bibliai életrajzok címmel előadássorozat indul október 21-én, csütörtökön este 6 órakor a miskolci Családsegítő Szolgálatnál (Budai József u. 4.). Az előadások célja, hogy az érdeklődőket a Biblia személyes kézbevételére bátorítsa és bemutassa, hogyan kell tanulmányozni, helyesen érteni ezt a könyvet – ugyanakkor igyekeznek választ adni a felmerülő kérdésekre. A bibliai személyek életének bemutatásán túl az emberi jellemformálódás útját is nyomon követhetjük Cinkotai András, a Bibliaiskolák Közössége munkatársának segítségével. Áprilisig 12 szerda este József, Mózes, Józsué, Sálamon, Ézsaiás, Keresztelő János, Zákeus és Mária Magdolna, Péter és János, Júdás és Pál életét ismerhetjük meg, az utolsó két alkalommal pedig a „közönség" választhat témát.

Hitéleti fórum

Putnok (ÉM) – Az MSZP helyi szervezete Független egyházakat, szabad hitéletet! címmel lakossági fórumot rendez október 20-án, szerdán délután 5 órától a Tóth Ede Művelődési Házban. A fórum vendége Vankó Magdolna, az MSZP országos hívőtagozatának elnöke.

Kulturális napok

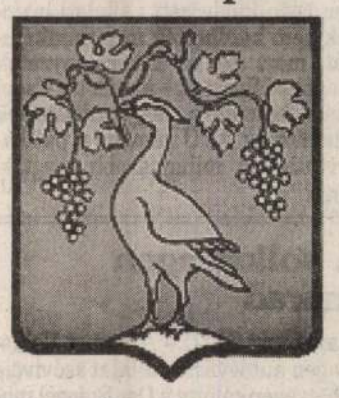

Szikszó (ÉM) – Történelmi játszóház az iskolai sportpályán, Mátyás emléktáblájának avatása a Mátyás király utcában, este hat órától pedig Csorba Csaba Mátyás király Szikszón című előadása a művelődési központban. Ezek a Szikszói Kulturális Napok első napjának rendezvényei. A megnyitót már előző nap, október 19-én megtartják, de akkor csak sportvetélkedőt tartanak. Október 21-én, csütörtökön az általános iskolában nyílt nap lesz, délután két órától a művelődési házban a II. Rákóczi Ferenc Kórház és Rendelőintézet tudományos ülést tart, fél négytől ugyanott olasz képzőművészeti kiállítás nyílik. A továbbiakban filmvetítések, játszóház, virágkiállítás, olasz gasztronómiai napok szórakoztatják az érdeklődőket. Október 23-án természetesen koszorúzás és megemlékezés lesz az '56-os emlékműnél. Október 26-án délután két órától a művelődési házban Benda Kálmán történész tart előadást Reformáció és az azt követően kialakult egyházak címmel, 27-én pedig a régészet történetéről beszél Balázsik Tamás, a Magyar Műemlékvédelmi Hivatal munkatársa. A rendezvénysorozat október 30-án zárul. Ezen a napon rendezik meg a kisgimnáziumok sporttalálkozóját, délután három órától pedig a Gyere haza, Mikka-Makka című gyermekműsorra várják a kisebbeket és a kicsit nagyobbakat.

Közoktatásunk

Mezőkövesd (ÉM) – A közoktatási törvény után, illetve a világi és felekezeti iskolák vagyoni kérdései címmel szervez beszélgetést a Magyar Szocialista Párt mezőkövesdi városi szervezete október 21-én, csütörtökön délután 5 órától a Matyó Szövetkezet ifjúsági klubjában (a gimnáziummal szemben). A rendezvény előadója dr. Jánosi György országgyűlési képviselő, az MSZP alelnöke.

Abaúji alma mater

Encs (ÉM) – Az idén ünnepli fennállásának harmincadik évfordulóját az encsi gimnázium, és húsz éve annak, hogy az intézmény felvette Váci Mihály nevét. Az eltelt három évtized alatt másfél ezernyi abaúji fiatal érettségizett az iskolában. Őket is várják arra az ünnepségre, mely október 22-én, pénteken délután 2 órakor kezdődik. Ekkor avatják fel az iskolaigazgatója, Borsos István pedagógus-képzőművész által készített Váci-domborművet.

VIDA György műveinek

Patika-privatizáció

Budapest (MTI) – Bács-Kiskum megyében megkezdődik a patika-privatizáció, az ország többi részén azonban elhúzódik a gyógyszer-kereskedelem magánkézbe adása – mondotta Csepi Lajos, az ÁVÜ ügyvezető igazgatója pénteken, az igazgató tanács rendkívüli ülését követően tartott sajtótájékoztatón.
Az igazgató tanács áttekintette a gyógyszertári privatizáció helyzetét, amelyre azért van újból és újból szükség, mert az érintett önkormányzatok gátolják a tulajdonosváltást. Bár egy idei törvény kimondja: a gyógyszertárak, illetőleg a gyógyszertári központok tulajdonosa a Vagyonügynökség, ezt az önkormányzatok vitatják. Úgy vélik, hogy a tulajdonosok és így a privatizációból befolyt bevétel jogosultjai is ők. A vagyoni érték 40 milliárd forint. Az ÁVÜ többszöri kompromisszumos ajánlata sem tudta meggyőzni az önkormányzatokat arról, hogy e vagyonról lemondjanak. Több per is folyik az ügyben, a helyzet tisztázására. Az ÁVÜ most a gyógyszertári központok volt igazgatói ellen indított munkajogi pert. Az igazgatókat azért kívánja a Vagyonügynökség elmarasztalni, mert azok nem vették át az elbocsátásukról szóló okmányt, illetve közölték: a Vagyonügynökség nem kompetens az ügyben. Több esetben szélsőséges megnyilvánulásra is sor került. Az október 1-jén kinevezett vállalati biztosok nem kezdhették meg munkájukat, mert azt az önkormányzatok megakadályozták – mondotta Csepi Lajos hozzátéve, hogy mindennek ellenére az ÁVÜ reméli: a patika-privatizáció mihamarabb megtörténik.

A Volkswagen marad

Hamburg (MTI) – A német Volkswagen autógyártó vállalat szóvivője a hétvégén cáfolta a Der Spiegel magazin értesülését, amely szerint a cég rohamosan csökkenő amerikai eladásai miatt kivonulni készül az Egyesült Államok piacairól. Az idei első három negyedévben a német gyár 43 ezer autót adott el az országban, 39 százalékkal kevesebbet, mint tavaly ugyanebben az időszakban. Piaci részesedése csupán 0,4 százalékot tesz ki, és év végéig összesen 500 millió márkás veszteséggel számolnak. A német lap szerint ezek az adatok alapos fejtörést okoznak a Volkswagen vezetésének, és a testület egyes tagjai az amerikai piac elhagyását javasolják. A VW szóvivője azonban egyértelműen leszögezte: a cég nem foglalkozik a kivonulás gondolatával.

A jegyek a tőzsdén

Budapest (MTI) – A kárpótlási jegyek tőzsdei piacát október második hetében igen élénk üzletmenet jellemezte.
A jegyek tőzsdei adásvétele mintegy 14 millió forinttal haladta meg az előző heti forgalmat. Összességében 79 üzletkötésben, mintegy 92,4 millió forintos forgalmat értek el a brókercégek. A kárpótlási jegyek tőzsdei átlagára 595 és 599 forint között mozgott.
A múlt héten kedden, volt a legnagyobb a forgalom. Az értékpapírcégek ezen a napon 40 üzletkötésben közel 46,8 millió forintos forgalmat realizáltak. Az átlagár is ezen a napon érte el a legmagasabb értéket 599 forinttal. Az üzletmenetet egyébként nagy eltérések jellemezték. Míg a keddi üzleti nap után pénteken is több, mint 26 millió forintos forgalmat bonyolítottak le a brókercégek, a többi napon az adásvételek összértéke jóval alatta maradt a 10 millió forintnak. A forgalom csütörtökön volt a legkisebb, mintegy 3,2 millió forinttal.

Légiforgalmi derű

Genf (MTI) – A következő négy év alatt körülbelül 25 százalékkal növekedni fog a nemzetközi légi utasforgalom – véli a Nemzetközi Légiforgalmi Társulás (IATA).
A menetrendszerű járatokra vonatkozó becslés már csaknem olyan kedvező, mint a légi közlekedést is alaposan megrázó világgazdasági pangás előtti prognózisok – fűzi hozzá az AP-DJ. Az IATA Kelet- és Közép-Európában várja a legnagyobb arányú növekedést, évi 10,2 százalékkal.

Kicsinyke biztatás, remény kellene

Szüret Hegyalján: hogy mi lesz a terméssel, még nem tudni

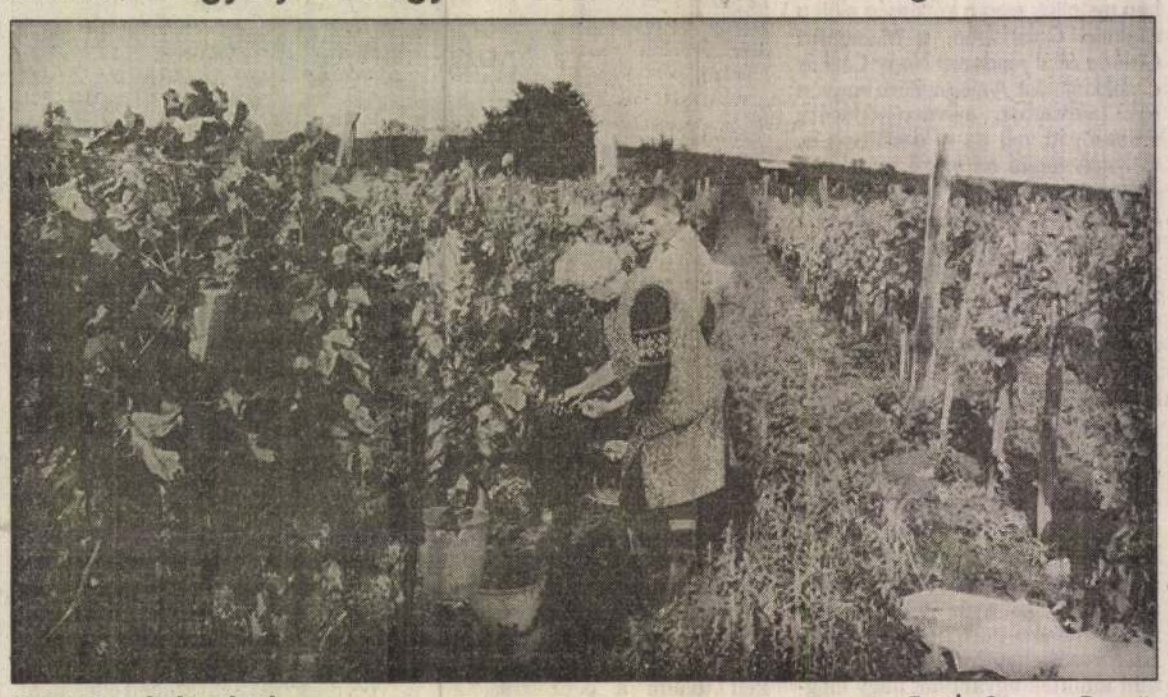

A Géczi család szőlejében — Fotók: Szarvas Dezső

Szarvas Dezső

Mád (ÉM) – Tíz, tizenöt esztendővel ezelőtt telepítették ezeket a szőlőket Mád határában a Nyúlászó dűlőben, ahonnét aztán sok kilométert kanyarog a napfényes dűlők között a kiépített betonút egészen Dióshegyig, ami ültetvény azon túl terül el, az már az erdőbényei határhoz tartozik. Jobbára szakcsoporti szőlők ezek, s szorgalmas emberek telepítették annak reményében, hogy a főállás mellett valami mellékes jövedelmet ad majd a szőlő, a bor. Kis

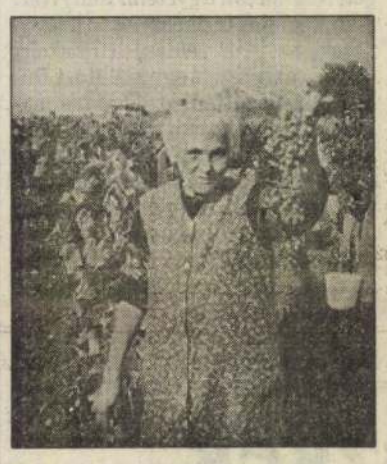

Géczi Józsefné – A jó termés se öröm

ideig adott is, ha nem is sokat, de azért meghálálta a fáradozást; s a szőlő szeretete a türelmes gondoskodás szemmel látható manapság is a gyönyörű ültetvényeken.
Nyolcszáz ölet művel immár több esztendeje a mezőzombori Géczi család is a Nyúlászó dűlőben. Az idei szüret – amit egyébként az idén a szokásosnál korábban kezdtek meg – munkát adott a családnak, a rokonságnak.
– Dolog az van, az első kapavágástól kezdve a szüretig minden nap – mondja Géczi Józsefné – öröm meg kevés mostanában, mert azt sem tudjuk, mi lesz a terméssel.
– Az bizonyos, hogy errefelé a Hegyalján nem talál elégedett embert, legalábbis azok között nem, akik a szőlőben dolgoznak – fűzi tovább a panaszt Palkó Jánosné. – Mert hiába a tömérdek munka egész nyáron át, ha fillérekért veszik át a termést, s még örülhet az ember, ha van, aki átveszi. Ha pedig átveszik, mintha érzékeltetnék, hogy csupán kegyet gyakorolnak, hogy csak szánalomból fizetnek, ha fizetnek. És tessék már megmondani, mennyibe kerül egy liter bor a borkóstolóban, vagy az üzletekben? Sokszorosa annak, amit a mustért, szőlőért kap a termelő. Most ugyanis 12 forintért vesznek át egy kiló szőlőt. És ez az ár – mint mondják – még jónak mondható. Úgyhogy szerintem sehogyan sem tisztességes dolog annyi hasznot zsebre vágni mások munkáján.
Pedig tavaly még reménykedtek a gazdák a megalakult pinceszövetkezetekben, s abban is, hogy a Hegyalján megjelent új tulajdonosok – errefelé csak franciáknak mondják őket – elfogadható árat – 36 forintot – fizettek egy kiló szőlőért és mustért. Ígérték, hogy jövőre – mármint az idén – is így lesz. Hát nem így lett. A franciáknak nem kell egyetlen fürt szőlő sem.
– Hiszen nem is lenne olyan nagy a gond, ha lenne hová tenni a mustot, ha lenne hordó, pince a szükséges felszerelésekkel – mondja Palkóné.
– De hát azoknak, akik itt a Nyúlászó dűlő környékén művelik a szőlőt – és nem is keveset, sokszáz hektárt – se hordójuk, se pincéjük. A megalakult pinceszövetkezetek, egyesületek pedig pénz hiányában tönkrementek, nincs hová tenni a termést. Ezért aztán olyan ritka errefelé a felvásárló, mint a fehér holló. Egyszóval, az idei szüretkor Hegyalján, bizony savanyú a szőlő, teljes a kilátástalanság.
Pedig dehogyis savanyú az a szőlő édesek a fürtök a gazdák szerint, hiszen a melengető őszi napfény igencsak édesre érlelte a fürtöket, kiváltképpen az aszúsodás folyamatának kedvezett; csakhogy az aszúszemek felvásárlására sincs pénz. Ezért az is megtörténhet, amire Hegyalja történetében még nem volt példa, hogy néhány ezer hektáron az aszúszemekkel együtt a tőkéken marad az idei termés. Mert ha át is vesznek valamennyit a vegetáló pinceszövetkezetek, a hegyközségek, a Tokaji Kereskedőház Rt. vagy netán a franciák, a tárolásért komoly pénzeket kell fizetni, literenként 6 forintot. És ezt a kemény pénzt mindaddig fizetni kell, amíg tárolják a termelő borát, ki tudja meddig, a jelek szerint talán évekig. Mert piacnak se híre, se hamva. Pedig ugyancsak ígérte azt a piacot tavaly is, meg tavaly előtt is, meg azelőtt is, néhány e vidéket istápoló országgyűlési képviselő.
– Ígérni könnyű – mondja Porkoláb Jánosné. – De most már nem hisznek errefelé senkinek a gazdák. Mert úgy érzik, magukra maradtak,

Porkoláb Jánosné. Az is lehet, hogy elhagyja a szőlőt.

kiszolgáltatva és becsapva. Hittek az ígéreteknek, hogy lesz piac, hogy kell a bor. És több tíz, vagy több százezer forintot öltek bele a telepítésbe, vissza meg úgyszólván semmit nem adott a szőlő. Hogy mi lesz jövőre, azt csak a jó isten tudja. A művelés költsége csak növekszik minden évben, az ember csak fizeti a pénzt, adja erejét, fáradtságát, haszon meg semmi.
A reménytelenség, a kilátástalanság pedig mindenre ráviheti az embert, még arra is, hogy kivágja a tőkéket, mint megtették már igen sokan az elmúlt évben Hegyalján. Vagy lehet itt hagyja, elhagyja a szőlőt, az idei terméssel együtt, de hát ahhoz meg valahogy nincs szíve annak, aki éjt nappallá téve benne dolgozott. Mit tehetnénk? Tessék már megmondani. Egy jó szó kéne, kicsinyke biztatás, remény...

A Vagyonügynökség háza tájáról

Budapest (ÉM) – A Borsodi ABC Nemzetközi Kereskedelmi Rt. állami tulajdonú részvényeinek értékesítésére kiírt pályázat értékelését az Igazgatótanács még nem zárta le. A térségben kialakulható tulajdonosi monopolhelyzet kivizsgálása miatt ugyanis továbbították a javaslatot a Versenyhivatalnak. Így egyelőre még nem dőlt el, kié lesz az értékesítésre felajánlott részvénycsomag. A Budapesti Közért Rt. jegyzett tőkéje 610 millió forint, amiből az ÁVÜ tulajdoni rész: 88,2 százalék. Az Igazgatótanács megtárgyalta és elfogadta az rt. részvényeinek 50 százalék + 1 szavazatára kiírandó pályázati felhívás szövegét. Az ÁVÜ olyan befektetők jelentkezését várja, akik a hatékonyabb működést biztosító konkrét elgondolásokkal rendelkeznek, vállalják az alaptőke emelését, üzletpolitikájuk a hazai beszerzési forrásokra való támaszkodást tartalmazza. A részvénycsomag megvásárlásához E-hitel igényelhető, valamint a privatizációs költség kivételével kárpótlási jegygyel is fizethető.
Az Igazgatótanács hozzájárult ahhoz, hogy a Chemol Service Kft., valamint a Metal Vagyonkezelő Kft. tulajdonában lévő Inter Europa Bank Rt. részvényeket az ÁVÜ-nek átadják. Értékesítési stratégiaként az Igazgatótanács elfogadta, hogy a felajánlás kárpótlási jegy részvénycsere útján történjen.
Az ÁVÜ Igazgatótanácsa néhány módosítással elfogadta az elé terjesztett kastély-privatizációs program koncepcióját és megvalósítási tervét. A kastélyok privatizációs programja a nem közvetlenül termelési célokat szolgáló, többnyire műemléki védettséget élvező ingatlanokról szól. A privatizálható műemléki vagyon, a 967 műemlék adataira kiterjedő előzetes adatgyűjtés alapján 100–150-re becsülhető. Bár az értékesítésből a külföldiek nem lesznek kizárva, az Igazgatótanács előírta, hogy a törvény által előírt 10 százalék kárpótlási jegytől nem lehet eltekinteni. A hazai befektetők esélyei ugyancsak a kárpótlási jegy révén, illetve az E-hitel felhasználásával biztosítottak.
Az Igazgatótanács áttekintette a kárpótlási jegyekkel szembeni kínálatot. Ezután felkérte az ügyvezetést, hogy október 30-ig tegyen javaslatot további társaságokra, amelyeknek akár 50–100 százalék tulajdoni hányadát is lehet kárpótlási célra felhasználni. Ugyancsak felkérte az Igazgatótanács az ügyvezetést arra vonatkozóan, hogy tegyen javaslatot 4–6 milliárd forint értékben a tervezett kárpótlási jegy részvénycserék időbeni előbbre hozatalára.

JEGYZET

Pofonok hölgye

Bekecsei Szabó László

Némi tudatosság van a címben, hogy azért a pofonok elkövetőjét újabb atrocitás ne érje... Ámbár atrocitás először az elkövető részéről esett meg. Méghozzá pillanatok alatt – erős felindultságból.
Mert így szüret táján Hegyalján nemcsak a must forr, hanem a düh is. Mindig ez a cirkusz a szőlő átadók és átvevők között. Így van ez az aszú esetében is. Most nemcsak sok van belőle, de felesleges is. A részvénytársaságok, kft.-k annyit vesznek át, amennyit akarnak. Ezt rájuk senki nem tukmálhatja. Azt mondják, ez a piac. Nincs itt még piaci rendtartás kidolgozva, nincs erre szerződés, ami bármire is kötelezne termelőt és felvásárlót. Így aztán minden szőlősgazda a lehető legtöbb aszúszemet akarja eladni (ami természetes is), és a vevő a lehető legjobb minőséget szeretné megvenni pénzéért, ami szintén természetes. Van miben válogatni, hiszen egyesek szerint több ezer mázsa „felesleges" aszúval ajándékozta meg a természet a szőlővel bajlódókat, s ezzel egy kis jót is adott volna részükre.
De mit csináljunk, ha a felvásárlók csak a termés töredékét igénylik. Persze, hogy válogatnak, persze, hogy abból csak a konfliktusok sokasodnak. A hosszú sorokban állók éjjel is ott dideregnek az átvevőhely előtt, noha délután az átvétel befejeződik. Paprikás a hangulat a mérlegnél, a minősítésnél egyaránt. Így történt hogy egy „kiborult" hölgy jókora pofonnal fejezte ki nemtetszését az aszú minősítőjénél, mire hercehurca, civakodás keletkezett, aminek a rend őrei vetettek véget. Az „elkövetőt" pénzbüntetésre ítélték, s ezzel napirendre tértek a dolog fölött. Persze, hogy az átvételből nem lett semmi, vihette haza az aszúját. A sorból oda is szólt neki valaki: – Na látod! Most viheted vissza! Megérte ez neked?
– A pofon? Minden pénz megért! Tudod, mióta forrt bennem már az ideg?
Az „üggyel" kapcsolatban egyetlen szerény megjegyzés csak: Nekem az a gyanúm, hogy ezeket a pofonokat nem azok kapják akik megérdemelnék.

ÁRFOLYAMOK

Budapest (MTI) — A kis tételben folyó kereskedéstől eltekintve 144 üzletben összesen 190,213280 millió forint forgalmat bonyolított le a Budapesti Értékpapírtőzsde a tegnapi napon árfolyamértéken. A részvények forgalma (117 kötés) névértéken 18,4400 millió forintot, árfolyamértéken számolva pedig 39,515500 millió forintot tett ki.

Kárpótlási jegy

Tőzsde

Index (ideiglenes) okt. 18-án: 1150,19 –3,78

Hivatalos árfolyamok

Érvényben: 1993. október 18.

Pénznem	Valuta Vétel	Valuta Eladás	Deviza Vétel	Deviza Eladás
Angol font	144,56	147,36	145,76	146,46
Ausztrál dollár	63,71	64,95	64,20	64,84
Belga frank*	270,16	274,82	272,28	273,44
Dán korona	14,61	14,87	14,73	14,79
Finn márka	16,80	17,20	17,13	17,23
Francia frank	16,80	17,08	16,89	16,97
Holland forint	52,85	53,71	53,19	53,41
Ír font	139,13	141,73	140,18	140,82
Japán yen*	90,35	91,55	90,70	91,00
Kanadai dollár	72,53	73,93	73,05	73,39
Kuvaiti dinár	323,43	328,93	325,74	327,12
Német márka	59,48	60,44	59,82	60,06
Norvég korona	13,52	13,76	13,62	13,68
Olasz líra**	60,69	61,97	61,09	61,41
Osztrák schill.*	845,61	859,21	850,31	853,71
Portugál escudo*	57,34	58,44	57,84	58,12
Spanyol peseta*	73,53	75,05	74,31	74,69
Svájci frank	67,38	68,46	67,86	68,13
Svéd korona	12,16	12,42	12,35	12,41
USA-dollár	96,65	98,21	97,24	97,64
ECU (KP)	112,43	114,39	113,28	113,78

A megadott számok 1 egységre értendők, forintban
*: 100 egység, **: 1000 egység

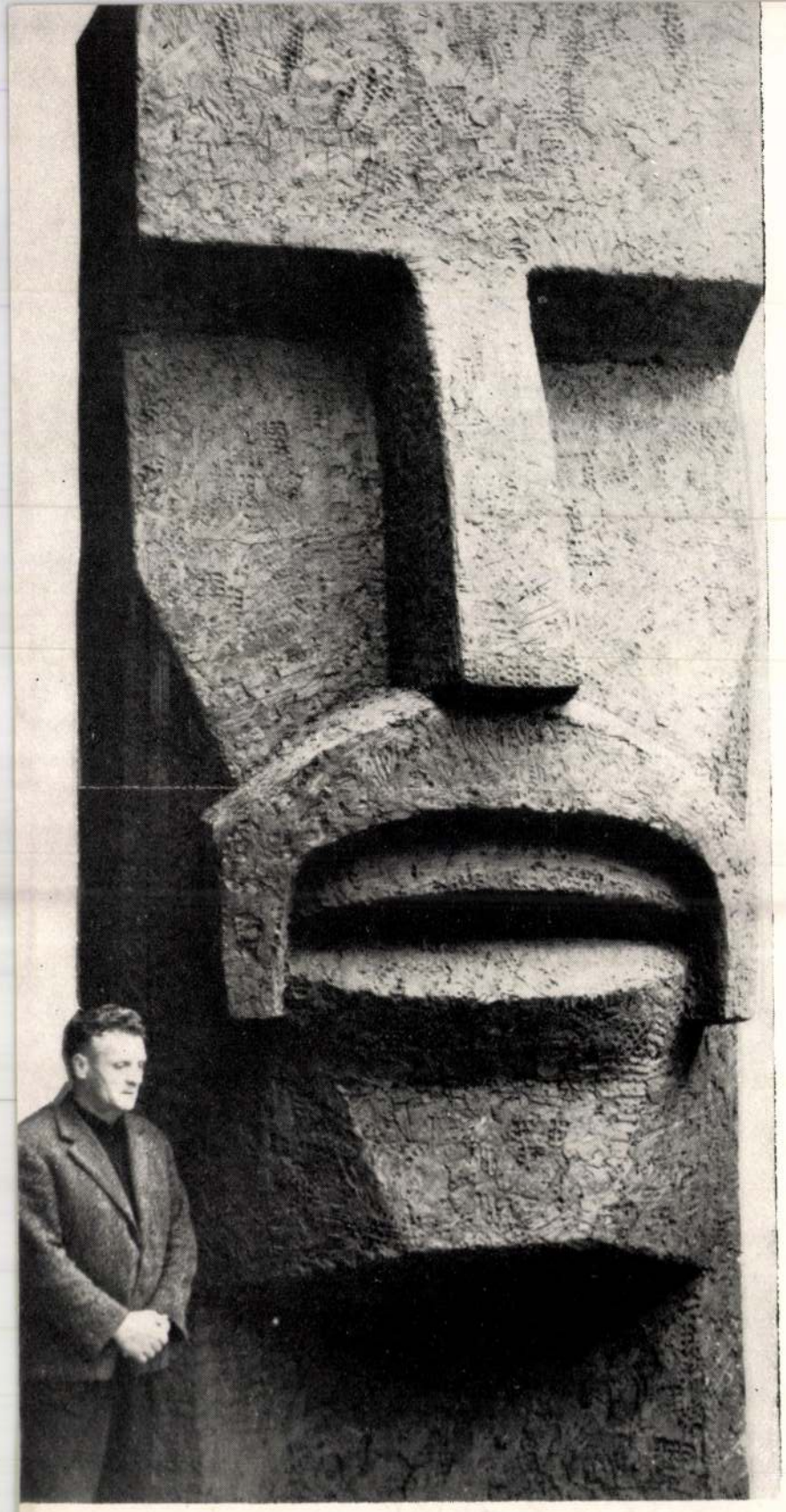

Vida Géza:
A felszabadulás
nagykárolyi emlékműve
(Műtermi felvétel)
Részletek

(legalábbis realista alkotásaiban) pontosan fordítva: elsőnek a történés alanya jelentkezik határozottan, belőle következtetünk jellemzésére, milyenségére, és legutoljára, határozatlanul érezzük a valóság ábrázolt részletének belső dinamikáját, ritmusát, mozgását, fejlődését. Az asszociációknál bemutatott hangfestéseket öncélúan alkalmazó naturalista zene vagy a non-figuratív képzőművészet viszont éppen megfordítja az illető művészeti ág természetes, sajátos ábrázoló sorrendjét, és egy idegen művészeti ág eszközeivel kísérli meg célja elérését.

Az idealista zenemagyarázat görcsösen ragaszkodik ahhoz a Püthagorasztól származó nézethez, miszerint a zene lényege szerint a világ harmóniájának számbeli tükrözése lenne. Ez az irány a középkori hivatalos egyházi zenemagyarázat számmisztikáján és a leibnizi zeneszemléleten keresztül (mely szerint a zene lényege az öntudatlan számolás öröme) egyenesen torkollik Schelling objektív idealista esztétikájába, és innen kiindulópontjává válik a későbbi, napjainkig ható természettudományos pozitivista zeneesztétikának. Ez utóbbi a zenét az emberi tudaton és a társadalmi összefüggéseken kívül, az önmagában értelmezett „örök" zenei hang fizikai tulajdonságainak vizsgálatán át közelíti meg. Így a zenei akusztika részletkérdéseit is magában foglalja és az egyes művek elemzését nem humánus-társadalmi elemek, hanem egyre bonyolultabb matematikai képletek alapján végzi el; a zenéből kirekeszti az emberi érzés- és eszme-világ kritériumát, helyébe a zenei forma önmagába zárt matematikai vizsgálatát helyezve. (Ez az esztétika áll a konstruktivista zeneszerzők papíron kitűnően megindokolt, de hangzásban érthetetlen alkotásai mögött.)

Erre a szemléletre történelmi vonalon rácáfol a „premuzikális" kor rekonstruálásának marxista elmélete, mely bebizonyítja, hogy a zenei hang az emberi munkatevékenység és az ennek alapján kialakuló kezdeti tudattevékenység terméke. A kialakuló dallamlogika is cáfolja a neopythagoreus szemléletet, mert a hangközök fokozatos birtokbavétele nem a felhangsor rendje szerint, hanem a társadalmi ember érzése és gondolkozása szerint ment végbe. Végül az utolsó 3—400 év európai zenekultúrájának legkimagaslóbb alkotásai ismét a zene korok, társadalmak, országok és nem fizikai törvények szerinti meghatározottságát bizonyítják. Így a zene idő- és térbeli mérhetősége is csak az említett emberközpontú koordináta-rendszerben értelmezhető.

Az érzelmek természetének kutatásában a modern fiziológia még nem jutott el a végkövetkeztetésekhez, sokszor még csak a feltételezéseknél tart, s ennek következtében egyes kérdésekben a marxista—leninista zeneesztétika is csak hipotéziseket állíthat fel. Így Ujfalussy József hipotézise szerint a zenei és általában a művészi kép valóságtükröző útja annyira sajátos, önálló és egyébbel összemérhetetlen, hogy a fiziológia ismert két jelzőrendszere mellett *harmadik jelzőrendszer*ként tarthatjuk majd számon. A művészetek kialakulásának — szintén hipotetikus — őskori története sokban támasztja alá ezt a véleményt. Egyébként Alexander Gottlieb Baumgarten, az önálló esztétika megalapítója, már 1735-ben megkülönböztetően ír az érzékelések logikájáról. Így a művészi kép lényegét nem a fogalmi gondolkodás elemeivel, hanem kizárólag saját logikájának mércéjével lehetne megközelíteni. Érdekes, izgalmas feladat a közeljövő kutatói számára! Egyébként a zenei valóságtükrözés adekvát vagy hamis voltának kritériuma alapján a zenei realizmus elméletének kérdése is részletes kifejtésre vár.

Az intonáció-elmélet terén sem hangzott még el az utolsó szó; következtetéseinek fényében új alapokra lehet majd helyezni a zenei pedagógiát, újra kell vizsgálni az egész zenetörténetet, a „csúcsteljesítmények" között megvilágítani a különböző társadalmak köznapi zenéjét, amelyből ezek a csúcsteljesítmények táplálkoztak.

VIDA Géza szobrai

jegyzetek

A NAGYKÁROLYI EMLÉKMŰ

Hős a katona, amikor tudja, hogy igaz ügyért küzd. S a fölszabadult ember? A föld rabja, aki zsellér-sorból ébred? Magasra emeli homlokát. A hőst, a Szovjet Hadsereggel vállvetve küzdő Román Hadsereg kemény és öntudatos katonáját, s az emberségre éledő parasztot vése kőbe Vida Géza, a kommunista művész.

Húsz évvel ezelőtt, 1944. október 25-én fejeződött be Nagykároly és Szatmár térségében Románia teljes felszabadítása. Ebből az alkalomból felavatták Nagykároly főútvonalán a felszabadítás emlékművét.

Korszerű művészet méltósága és virtuozitása árad már a mellékletünkön közölt műtermi felvételekből is. Az emlékmű szabadtéri felállítása mindezt népünk örök hálájának jelképévé erősíti fel monumentalitás és lélekábrázolás kifejező-egységével.

A KORUNK SZERKESZTŐSÉGE

BEATLES

Nálunk viszonylag kevesek számára van e szónak jelentése. De nem így Nyugaton. A hisztériás rajongás és a megvető elutasítás két véglete között nagyon sokféleképpen viszonyulnak a kapitalista országokban ehhez a fogalomhoz.

A „Beatles" — ezidőszerint a legdivatosabb könnyűzene-együttes. Tagjai: négy angol fiatalember, név szerint George Narrison, Paul McCartney, John Lennon és Ringo Starr. Liverpooli munkásszülők gyermekei, akik a könnyűzene terén szerettek volna érvényesülni, de hiába léptek fel különböző mulatókban, a siker hosszú ideig váratott magára. Még saját szerzeményű dalaikat sem igényelte a közönség, mígnem egy szép nap parodizálni kezdték napjaink angol tánczenéjét. Sikerült magukra vonni a figyelmet. Jó üzleti érzékkel rendelkező egyének hamar felismerték, hogy ezek a fiatalok a szórakoztatáson túlmenően komoly üzleti hasznot nyújthatnak. Megkezdődött a reklámhadjárat. Nemcsak a megszokott angol könnyűzene-stílussal szakítottak az együttes tagjai, de külső megjelenésükkel is arra törekedtek, hogy meghökkentsék a konzervatív angol

zai kutatók-gyűjtők közül Kriza János, Orbán Balázs és Faragó József is — s a felsorolás folytatható — megérdemelte volna, hogy legalább megemlítsék. Ha a külföldiekre gondolok, hiába keresten Kodály Zoltán vagy Kerényi Károly ne-

felemelését célzó tenniakarásunkat a jó szemű riporter tapasztalatai is serkentették.

MÁTHÉ ANDRÁS
Homoródszentmárton

Több olvasónk kérésére megérdeklődtük

A Szocialista Művelődési és Nevelési Tanács továbbképző központja a fordítói vizsgát az idén szeptemberben rendezi meg Bukarestben. A pontos dátumot a România Liberă közli augusztus második felében.

Fordítói vizsgát bármilyen nyelvből lehet tenni. Angol, francia, német, orosz és spanyol nyelvből (vagy nyelvre) a következő szakterületeken lehet jelentkezni: irodalom; nyelvészet; művészeti irodalom; filozófia—tudományos szocializmus; gazdaságtan; jog; történelem; földrajz; fizika; kémia; matematika—kibernetika; orvostudomány—gyógyszerészet; mezőgazdasági tudományok; elektronika—távközlés; technika—ipar; építészet. A többi nyelvekből (és nyelvekre) irodalom—művészet; társadalomtudományok; matematika—fizika—kémia; orvostudomány; technika szakterületen fogadnak el jelentkezőket.

A vizsga írásbeli, a jelöltnek két óra alatt egy 2000—3000 jelnyi (30—45 gépelt sornyi) szakszöveget kell lefordítania. Szótár használata engedélyezett. A fordításokat 1-től 10-ig osztályozzák, az átmenő jegy a 7-es. Egyazon nyelvből négyféle, különböző nyelvekből hatféle vizsgára lehet jelentkezni.

A jelentkezés határideje: június 15. A beiratkozáshoz szükséges iratokat a következő címre kell küldeni: „Comisia specială pentru acordarea certificatului de traducător, 70626 București, B-dul Schitu Măgureanu nr. 1, sectorul 5." (A bizottság elérhető szombat kivételével déli 12 és 2 óra között a 131—173 telefonszámon). A beiratkozáshoz szükséges iratok:

1. Típuskérvény (az űrlap megtalálható a megyei és városi könyvtárakban, a bukaresti közkönyvtárakban, valamint a fenti címen).
2. Érettségi vagy ezzel egyenrangú bizonyítvány vagy főiskolai diploma hitelesített másolata vagy fotokópiája.
3. Postai vagy CEC-elismervény a vizsgadíj kifizetéséről (vizsgánként 50 lej). A vizsgadíjat a következő számlára kell befizetni: „Centrul special de perfecționare a cadrelor. 70528 București, str. Enăchiță Văcărescu nr. 16. Cont, nr. 64.51.4.06.28 deschis la BNRSR Filiala sector 1, București.

FÓRUM

VIDA GÉZA

1021

Fába vésett történelem

Csodálatos világ a Mesteré. Mint Máramaros erdőrengetegei, a bányamélyek titokzatossága, az emberek kifogyhatatlan fantáziája. És tele van e táj szeretetével, lakói lelkületének ismeretével és mély megértésével. Földjeit nemcsak egyszerűen fába, kőbe vési. E megörökítéshez átvette tőlük hitüket, hiedelmeiket, szépérzéküket is.

A megyeközpontban, a tornyos, merész ívelésű közigazgatási székház előtt kőbe faragva botjaikra támaszkodó falusi öregek ülnek félkörben. Testtartásukban, arcukon a sok évszázados tapasztalat és a rájuk nehezedő felelősség. Mintha gondolataikba mélyednének a döntés előtt. A mű szuggesztív címe **Az öregek tanácsa.** Mózesfalván, ebben a szomorú emlékű máramarosi községben áll a vértanúknak szentelt egyik legmegrázóbb alkotás, a Partizánok emlékműve. Nagykárolyban monumentális munka hirdeti a haza utolsó helységének felszabadulását.

Mindez élő történelem. De a fejsze, véső és kalapács nyomán formát öltött az erdők és bányák mondavilága is. A tűz, a víz, az éj, a mélyszint embere kilépett a meséből, a babonás hitből, hogy megszelídülve, titokzatosságát veszítve, rácsodálkozhassunk és jobban megismerhessük a Mester ihletforrásait.

A Nagybányai Képzőművészek Társaságának 1937. évi közös tárlatán kiállított **Paraszt vallatáson** című szobrától hosszú és eredményes utat tett meg Vida Géza, a Nép Művésze. Munkáit világvárosok múzeumai őrzik.

Föld és erdő. Mondanivalóért ismételten hozzájuk tér vissza. Az előbbihez köti gyermekkora, az utóbbi pedig ifjúkori, mozgalmi éveinek volt a színhelye. Itt ismerte meg a bányászok és erdőmunkások helyzetét, sorsát, s itt született meg benne az a felismerés, hogy művészetét az ő ügyük szolgálatába kell állítania.

Művészetének egyetemes jellege, népszerűségének titka elsősorban e vidékhez való kötöttségében, elkötelezettségében rejlik. Nincs egyetlen munkája, amely ne kapcsolódna e vadregényes szépségű országrész megpróbáltatásokban gazdag történelméhez, s lakóinak gondjaihoz, örömeihez.

A források pedig kiapadhatatlanok.

— Apám bányász volt. Egyszer, amikor munkába indult, találkozott a „fehér asszonnyal". Bányász-hiedelem szerint ez rosszat jelentett. Erre gondolt ő is, amikor beért a bányába. Elkezdte kopogtatni a falat, s egyszer csak egy hatalmas darab rászakadt. Szerencsére, teknő alakú lévén, csak maga alá temette, de nem okozta halálát. Kiszabadították...

A gyermekkori emlék most a Mester vé-

(Folytatása a 7. oldalon)

RACZ ALBERT

töredelmesebb és legeslegmaradéktalanabb vallomásoddal tanúsítod, miszerint a megnevezettek által közvetített utasítások szerint jártál el különböző bombamerényletek és a két államvezető személyisége ellen sikertelenül elkövetett géppisztolyos orvtámadás meg hét sikeresen végrehajtott politikai gyilkosság megszervezésében, mi több, becsempészted Svédországba a görögországi hírhedt András Gaál, Gábor Szilágyi, a jugoszláviai Eugen Bogza és Geo Jebeleanu diverzáns partizáncsoport-szervezőket, de rejtjeles levélkapcsolatot tartottál fenn a Kaliforniában tartózkodó Bert Mann és Thomas Brecht nevű náci kémekkel is, a külföldről kapott parancsokra épülő terveid megvalósítására pedig legközelebbi barátaidat használtad fel, akik közül itt egyelőre elegendő, ha a Szász János nevű hálókocsi kalauz, a Haragh György névre hallgató királyi színházi intendáns, és Huszár Sándor nevű cipőgyári bőrcserző mestert és regényírót említed meg, de végül is összesen tizennyolc, de lehet egy híján húsz gonosztevőről van szó egész Svédország területéről, egyetemi tanárok, köztisztviselők, kocsmárosok, adóvégrehajtók, szürrealista költők — akik nemzeti szabotőrökként arra igyekszenek rávenni a szülőket, hogy ne e-ző finn anyanyelvükre, hanem franciára vagy magánháztulajdonosok és magánnyomozók, sőt egy előkelő stockholmi szálloda franciául beszélő klozettes nénije is, tehát azokat, akikkel nemcsak hogy együtt és korántsem véletlenül tartóztattak le, mert hogy ezt az összeesküvő együttest végül is te szervezted be a FFB., a Finn Fegyveres Brigád ultrakonspiratív sejtjeibe, Svédország megsemmisítésére, illetve az idegen hatalom megszálló akcióját lehetővé tevő állapot kirobbantására, s végül is kéred, hogy ne csak téged, őket is ítélje halálra a mélyen tisztelt katonai, illetve a magas svéd királyi statáriális törvényszék. De nem, a vallatás alatt traumatizált memóriáddal nem sikerült ily elvetemültnek, korlátoltnak, cinikusnak lenned, amivel a kihallgatásodat irányító legfelsőbb szerveknek fölöttébb felelőtlenül mélységes csalódást, és magadnak, valamint üldözött kis családodnak felmérhetetlen bajokat okoztál, sőt még akkor se sikerült megtörnöd, nem szakadt fel az amnézissel emlékezetedre és különben virgonc képzeletedre boruló ködburok, amikor a veled letartóztatott „FFB-isták" némelyikének ellened szóló, kézzel írott, tehát bizonyító erejű vallomását tolta orrod alá kaján mosollyal a duplán égetett balkáni szilvapálinka bűzét arcodba lehelő kihallgató tiszt, mivelhogy a szerencsétlen nyilatkozatírónak nem volt, mint neked, olyan, szinte isten kegyelméből szentlélekként reá szálló szerencséje, hogy az emlékezet, de főleg a fantázia elvesztése megóvja őt, a teljes erkölcsi barátodat sem, a balti államokban kiemelkedő tudományos tekintélynek örvendő társadalomelméletészt, aki némely változatok, így a belügyminisztériumi VII. számú Titkos Irattár 71—BCA/9199199 sz. okmánycsomója szerint ezer, de mások és a neves tudós emlékiratai szerint is (Egy élet a hazáért II. Stockholm, 1778. 6531. és 7412. p.) mindössze háromszáz lapon vázolta fel az egész államellenes komplottot, abban téged nem csekély szereppel kitüntetve, a professzor egyébként a legapróbb részletekig leírta az FFB szerkezeti felépítését is, kitért mind a harminchét és fél letartóztatott — a fél: beépített provokátor volt, egy alkoholista operadalnok — földalatti tevékenységére, de felsorolta még negyvenhat letartóztatni való személy nevét is, mindazokét, akik tudva-tudatlan, de valami módon — hogy mennyire, hogyan, épp ez a kivizsgálandó! — valamelyes rokoni, üzleti vagy hivatali kapcsolatban voltak az FFB-hez tartozó árulókkal, s ilyképp az a volt barátod, az állambiztonságiakkal végül is együttműködő professzor, e dolgozattal eleget is tett mindama hazafias követelménynek, amelyeket te, emlékezeted megrokkanása miatt nem tudtál kielégíteni, holott kihallgatásod alatt a vallató csoport parancsnoka, egy jóságos arcú öreg ezredes, fényűző irodájába vezettetett, ahol azonnal az alku tárgyára térve azt ígérte neked, hogyha hasonlóképp jársz el, formailag elítélnek (folyt. köv.)

MÉLIUSZ JÓZSEF

Fába vésett történelem

Utolsó beszélgetés Vida Gézával

(Folytatás az első oldalról)

sője alatt felidéztetett. Közel hat évtized után elkészült a **Fehér asszony** szobra.

A Mester munkabírása, munkakedve mintha cáfolná az arcán jelentkező barázdák szaporodását. Nem fogy ki a tervekből, s nem telik el nap anélkül, hogy műterme ablakán ne szűrődjék ki a kalapácsütés zaja. Nemrég fejezte be Bogdan vajda szobrát.

— Ki szeretném faragni reliefbe az utolsó tatárjárás egyik nevezetes mozzanatát, amikor a borsaiak megfutamították a rabló hordákat...

Néhány éve áttért a kisplasztikára. Nagy sikere volt annak a tárlatnak, amelyen máramarosi népi használati tárgyakat állított ki — művészi kivitelezésben.

— Régóta hadakozom a népművészeti üzletek giccses termékei ellen. Azzal a kiállítással is az volt a célom, hogy bebizonyítsam, művészi szinten is lehet népművészeti tárgyakat készíteni. Azóta várom, hátha felkeres valaki a kisipari szövetkezettől, s felkér, hogy készítsem el valamelyik, a jövőben sorozatgyártásra kerülő termék modelljét...

A közelmúltban fejezte be **A forrásból ivó fiú** című alkotását. Mintha saját művészete tiszta forrásait akarta volna jelképezni.

RÁCZ ALBERT

Augusztusi antológia

HORVÁTH IMRE

Vallja minden fiad

Vörösben jársz
Augusztus Huszonhárom.
Megillet ez,
vallja minden fiad.
Te voltál az a nap,
mikor e tájon
tűz ütött ki,
vér hullt, —
és megvirradt.

SZEMLÉR FERENC

Augusztusi számvetés

Szédelgek olykor: meddig is jutottam
fel? — szinte tetőkig, hol az ember
egy pillantással fogja be a dolgok
alant kitágult képét, s már-már minden
értelmüket is tudja... Mint jöhettem
idáig én, ki világidegen
szívvel indultam életem ijesztő
szurdokai peremén? Ki segített
ki a homályból, a magány fogyasztó
mélyeiről?
Fénylik, amerre jöttem,
millió szem előttem és fölöttem.
Millió arc fordul a nap iránt, hol
a csúcsokon felizzó fény kilángol.
Millió kéz ver ösvényt, fonja vékony
beton-hídját át völgyön, szakadékon.
És millió száj suttogja nekem:
„Nem vagy már a világtól idegen!"
Jelképesen
tovább nem is beszélek,
eléd teszem,
amit sorsom elém tett:
a munkásosztály forradalmait,
azt, amit Marx, Engels, Lenin tanít,
a szovjetek hazáját, mit a tőke
nem fojthatott meg, hát hajolt előtte,
a náci győző sereget, — s a népet
hívó pártot augusztus éjjelének
ama fegyver-zörgéses percein...

Ezek irányították lépteim
el a sötéttől, fel a fénybe, hol
az ember úgy jár, mint ki büszke arra,
hogy együtt halad mostantól előre
mindazzal, ami legjobb a világban.
El-elszorulhat szíve, ha ravaszság,
ármány, gonosz vágy, cselvetés, betegség,
halál s az ember ezer ellene
feni fogát rá — körülötte mégis
a mosolygó valóság tüze lángol.
Ez hozott el idáig... Néha szédül
fejem, midőn körültekintek, ámde
egy egész haza, egy egész világ
fogja kezem nem-rezzenő kezével.

LÁSZLÓFFY ALADÁR

A párt füzetei

Az utcán bombagödrökön
szál deszka volt a járda.

SZÁSZ JÁNOS

Ballada

Szeplős napom, holtfáradt fehér holdam,
gyalogló csillagom — hol vagy Kati?
Csónak-cipőd, az a seszínű hol van?
A por, a sár, a külváros dúlt árnyai?
Üvöltő éjszakák mögötted,
szögesdróton fönnakadt hajnalok,
körülálltak, kiket megöltek,
álmod sodra hullákat ringatott;
de te csak mentél szőke, szeplős,
föld alól felszökött napom,
fehér holdam, beszervezett és
röpcéket szóró csillagom:
fölitták fényed tikkadt lombok,
tört föld, tépázott emberek —
hajad lebegve szállt a bomlott
testét sem lelő fájdalom felett;
de te csak mentél, véges-végig
csónak-cipőddel szelve át
a rémülettől a reményig
örvénylő nappalt, éjszakát:
s a virradat vergődő füstje
s a puskafényű éjsötét
lépéseidből kibetűzte
a szabadság morze-jelét.
... Amerre járok, hallom őket,
kaffogva, kissé csosszanón
a régi r
kopogn
és én u
az út a
Követle
a leguto

HORV

Hazám

Fenn a
Fején f
Vihar-k
Gyapja

Mellén
Hóna a
Lenn a
Felragy

Ez a ha
S mégis
Fagyasz
Léleköl

Járnék
A szaba
S hulln
Nehéz g

VICT

LÉTAY LAJOS

Az emberségről

A házakon mérjem-e vagy a szíven,
hogy mennyit épült életünk, mióta
— hazájához s az emberséghez híven —
fegyvert fogott ki volt itt patrióta;

csatába szállt: hogy nézzem én szelíden,
mint hull a lomb a délutáni tóra,
s ölelje majd koszorújába rímem
mindazt, mi már a szűkhatárú szóba

alig fér el: a sok-sok férfi-tettet,
példáit a hűségnek, becsületnek,
mely nem hajlik se düh, se dal szavára,

nem alkuszik — mert meg nem alkudt sohse
a párt, a nép: a harc vezére, hőse —
hogy mindig bizton lépjünk nyomdokába.

MÁRKI ZOLTÁN

Folytonosság

A haza
reggeltől estig tesz-vesz

VIRGIL TEODORESCU

Csillagporos rög

Én szülőföldem kinek erejét
A hiány is dacosra acélosabbra váltja
Rög mely elömlőbb mint a fáklya lángja
S a fogyatkozó napnál feketébb

Te vagy lényemnek meghitt történelme
És tágas palotája álmaimnak
És az ígéret földje vagy te csillag
Porával termőn elkeverve.

MAJTÉNYI ERIK fordítása

CSIKI LÁSZLÓ

A haza — tűzben, képzeletben

Azt akarom csak, egy néma p
értelmet is gondoli h

1021

Egy befejezetlen mondat Vidáról

Még gyermek, amikor elindul a hegyek közé, fák, kövek, gyökerek vonzásában ér a Morgó alatti tisztásra, ahol iszalaggal befont szeder- és mogyoróbokrok vannak, tövükben különös kövekkel, utat vág hozzájuk bicskájával, hogy megszerezzen egy követ magának, s egyszer csak érzi, süllyedni kezd, már csak az iszalaggyökérbe tud megkapaszkodni, levelekkel betemetett bányazsomboly van alatta, süpped a mélybe alá, a hínár hurokja bokorba akad, s ő ott marad ég és föld között alant lebegve, mignem a sitbe menő bányászok a hangját meghallják, lámpásaikkal nyomába erednek, megtalálják az omlást, alászállnak létrákkal, kötéllel, ráakadnak a mélyben, hóna alá nyúlnak, kiemelik mondván: na ezt is behúzta a bányaszellem magához, s valójában ez történt, többé soha el nem válhattak egymástól, a bányaláz megfogta s elvarázsolta örökre, hogy ott maradjon ég és föld, fák, gyökerek, különös kövek között, öklébe szorított bicskával bányavirágokat faragni, verejtékező homlokkal a bányarémet űzni, mignem nyakán kidagadnak az erek, a halálfejű aknász nyomába szegődni, a fehérasszony bájitalos csuprából szomját oltani, találkára menni az éj, a vizek, az erdők, a tüzek emberével, meglesni a napszentély titkait, a földbe hullt mag kikelését, manók táncát, ágak rezdülését, kövek mocanását, erdők kurjongatását, levájni a színarany csodatellérig, szikrázó drágakövekkel megtölteni csilléjét, kirakni velük az utat az emberekhez, a fadöntőkhöz és szénégetőkhöz, a pásztorokhoz és szántóvetőkhöz, a szegénylegényekhez és lázadókhoz, a munkába s harcba indulókhoz, a bölcs öregekhez, életet hordozó anyákhoz, virágot öntöző lányokhoz, a nótafákhoz és kapufaragókhoz, fatalpakon s egy rövidujjú trikóban bejárni a vi- velük, hazatérni a kosfejű zsámolyra egy zacskó kaktusz- nyakában, beülni oszlopos fák meztelen törzséhez, — ák, vésők, fejszék, balták, csergék és maszkok bányaszellemhez, kopogó szivvel lámpást adni, a mélybe zuhanni, nyomába szegődni, megküzdeni mindújra vele, a bányarémmel, a halálfejű aknásszal, a fehérasszonnyal, az éj leányával, a tűzzel, a vízzel, a manókkal, a rejtelmes csodatelérrel, új csapást vágni a különös kövekhez, az elvarázsolt szépséget felhozni a mélyből, források búvóhelyéről, barlangok sötétjéből kiszabaditani a hófehérkéket, varvarákat, salomeákat s visszaadni őket a világnak, hogy öröme teljék bennük; ott ülök zsámolyánál Nagybányán a Kereszthegy és Virágrét között, s megkérdem, mi történt, amikor a gyökerektől, amelyek fogva tartják, messze került, ágyúk és lövészárkok, szögesdrótok és csataterek közé, önkéntesként a spanyol polgárháborúba, fogolyként a franciaországi lágerbe, katonaként a román hadseregbe az antifasiszta fronton 1944. augusztus 23-a után, azt mondja, hogy rajzlappal cserélte fel a vésőt egy időre, grafikus lett az aranybányászból, a francia lágerben született rajzok egy részét egy rokkant elvtárs falábába rejtette és csempészte ki a szögesdrótok közül, a második világháború felszabaditó csatáiban készült rajzok nagy részben megmaradtak s kiindulásul szolgáltak a Pintye Gligorhoz, a nagykárolyi, a majszeni emlékműhöz, az avasi táncoshoz és más szoborműveihez, amelyek a világ négy égtáján a legnagyobb Aranybányász művészetét dicsőitik, és felálll a kosfejű kisszékről, megmutatja Bartók máramarosi népdalgyűjtésének eredeti kiadását, meghallgatunk lemezjátszón egy szaggatott torokhangon énekelt csodálatos paraszti dojnát, kikopog facipőjében s rövidujjú trikójában a műterembe, balzsamos illatok, frissen hántott fatörzsek, éles fejszék, csillogó vésők, színes maszkok, oszlopok mögött leselkedő szellemek, bütükből előbúvó törpék, lányok és legények, bölcs vének és vitéz vajdák, betyárok és hősök titkokat forraló társaságába, bezárkózik velük, és a legnagyobb Aranybányász keze alatt a fák, gyökerek, kövek új mesébe kezdenek . . .

MIKÓ ERVIN

Vida Géza: **Bogdan vajda**

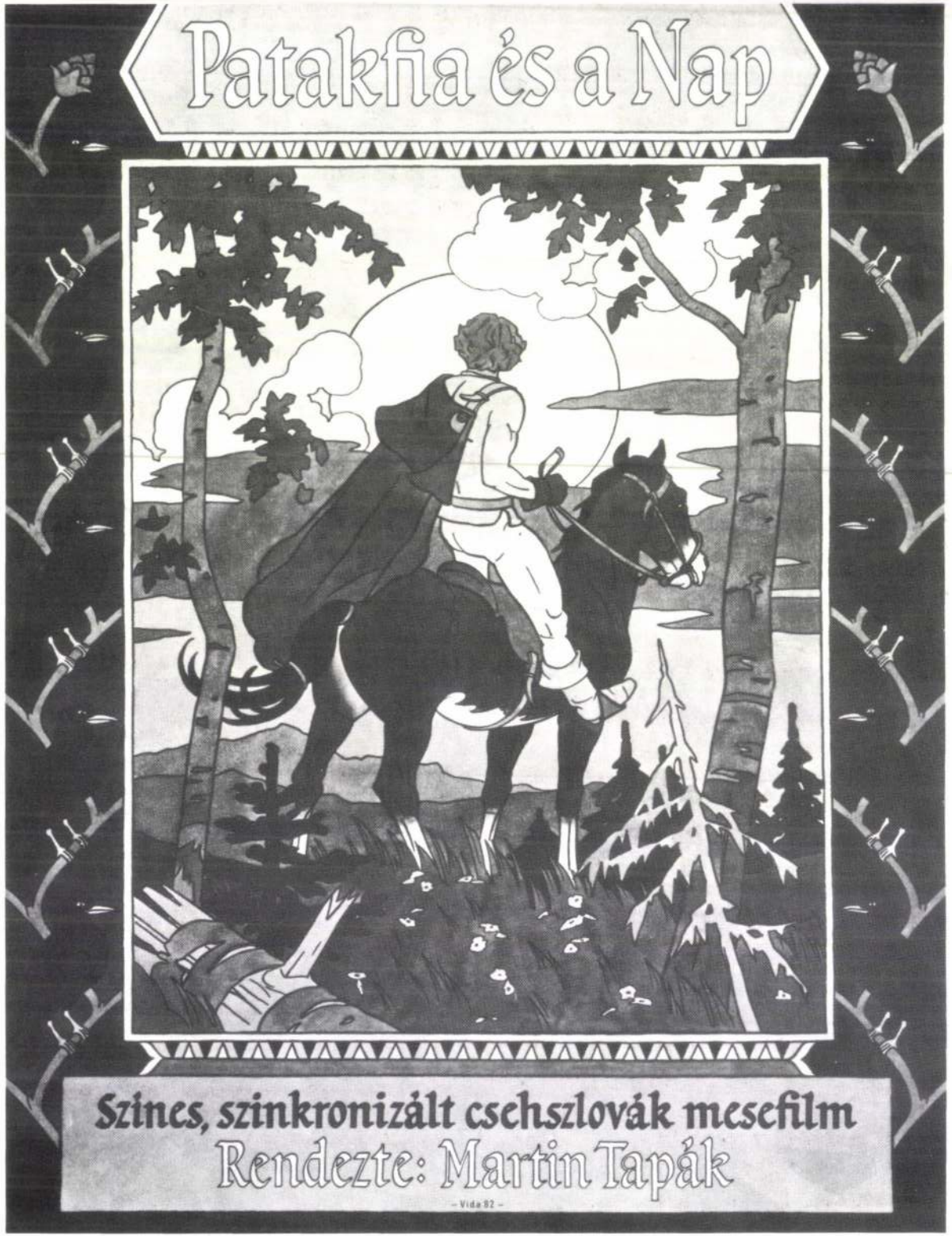
Patakfia és a Nap
Szines, szinkronizált csehszlovák mesefilm
Rendezte: Martin Tapák
– Vida 82 –

SZÍNKÉPOSZTÁLY (FŐSOROZAT)
O0 O5 B0 B5 A0 A5 F0 F5 G0 G5 K0 K5 M0 M5 M9
ABSZOLÚT VIZUÁLIS FÉNYESSÉG (MAGNITÚDÓBAN)
LUMINOZITÁS (ENERGIAKISUGÁRZÁS NAPEGYSÉGBEN)
HŐMÉRSÉKLET (10³ KELVIN-FOK)
I. SZUPERÓRIÁSOK
II. FÉNYES ÓRIÁSOK
III. ÓRIÁSÁG
IV. SZUBÓRIÁSOK
V. FŐÁG (FŐSOROZAT)
VI. SZUBTÖRPÉK
VII. FEHÉR TÖRPÉK
DELTA-CEPHEIK
PULZÁCIÓ INSTABILITÁS
SZABÁLYTALAN VÁLTOZÓK
MIRÁK
RR-LYRAEK
BAADE-I.
BAADE-II.
HERTZSPRUNG-ÚK
X-TAURIK
Nap
5785° K
+4m.71
A nagytömegű csillagok fejlődésük során többször keresztezik az óriásságot - eközben többször válnak instabilakká - a számolások és mérések egyezése az elméletek helyességét bizonyítja
Az összehúzódási szakasz utolsó fázisa. Az objektum tömegétől és anyaga kémiai összetételétől függően a kis- és nagytömegű csillagok a luminozitás nagyobb vagy kisebb mértékű csökkenése után a főágra kerülnek. Eközben indul meg a deutérium héliummá alakulása, ekkor alakul ki a csillag anyagát összekeverő konvekciós zóna
A kistömegű csillagok fejlődése a fősorozatban. A viszonylag alacsony hőmérséklet miatt nem alakul ki a teljes proton-proton reakció - a csillag fokozatosan kihűl

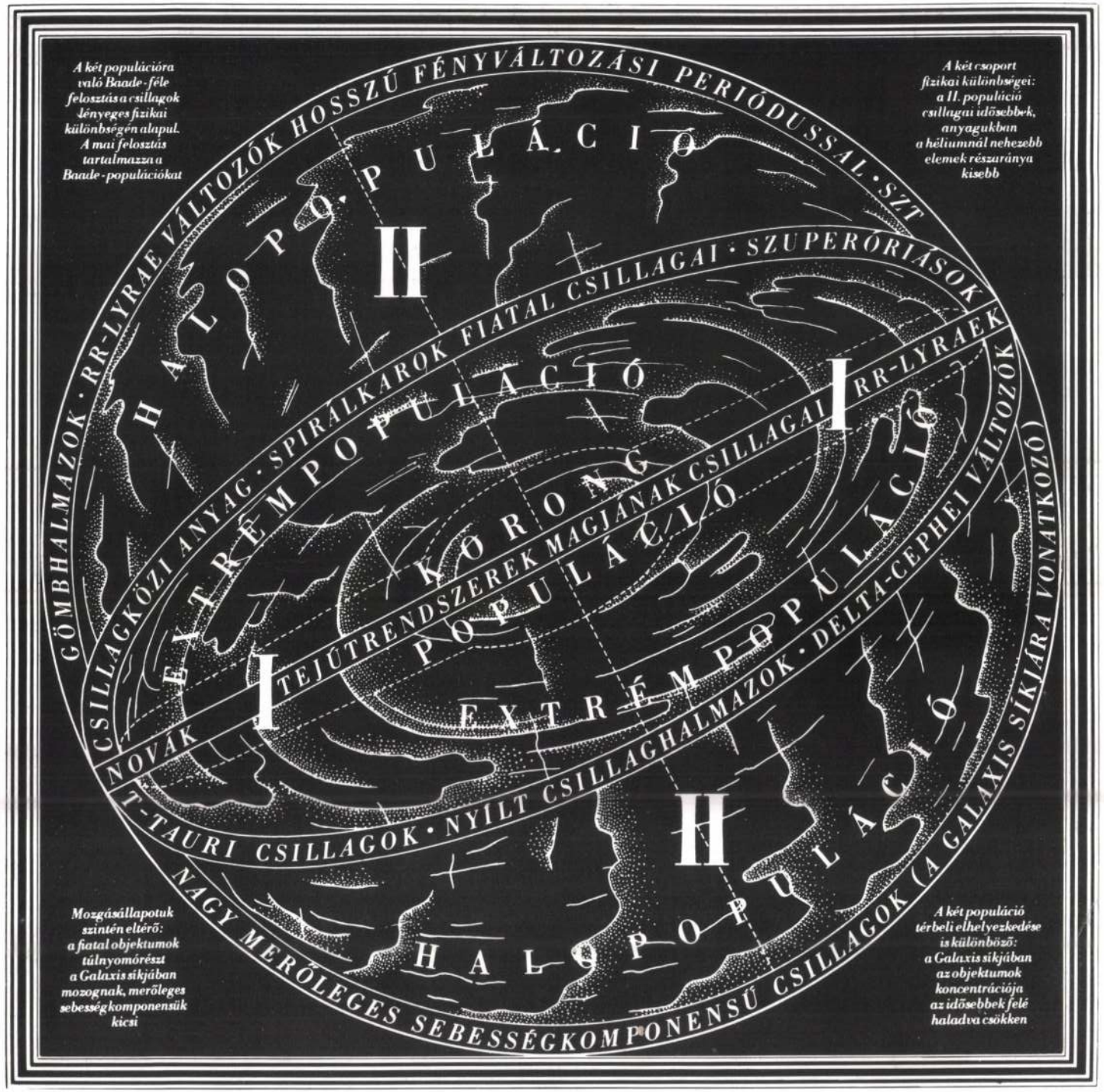
A két populációra való Baade-féle felosztás a csillagok lényeges fizikai különbségén alapul. A mai felosztás tartalmazza a Baade-populációkat
A két csoport fizikai különbségei: a II. populáció csillagai idősebbek, anyagukban a héliumnál nehezebb elemek részaránya kisebb
GÖMBHALMAZOK · RR-LYRAE VÁLTOZÓK HOSSZÚ FÉNYVÁLTOZÁSI PERIÓDUSSAL · SZT
HALOPOPULÁCIÓ
II
CSILLAGKÖZI ANYAG · SPIRÁLKAROK FIATAL CSILLAGAI · SZUPERÓRIÁSOK
EXTRÉMPOPULÁCIÓ
I
KORONG
TEJÚTRENDSZEREK MAGJÁNAK CSILLAGAI · RR-LYRAEK
POPULÁCIÓ
NOVÁK
I
EXTRÉMPOPULÁCIÓ
T-TAURI CSILLAGOK · NYÍLT CSILLAGHALMAZOK · DELTA-CEPHEI VÁLTOZÓK
II
HALOPOPULÁCIÓ
NAGY MERŐLEGES SEBESSÉGKOMPONENSŰ CSILLAGOK (A GALAXIS SÍKJÁRA VONATKOZÓ)
Mozgásállapotuk szintén eltérő: a fiatal objektumok túlnyomórészt a Galaxis síkjában mozognak, merőleges sebességkomponensük kicsi
A két populáció térbeli elhelyezkedése is különböző: a Galaxis síkjában az objektumok koncentrációja az idősebbek felé haladva csökken

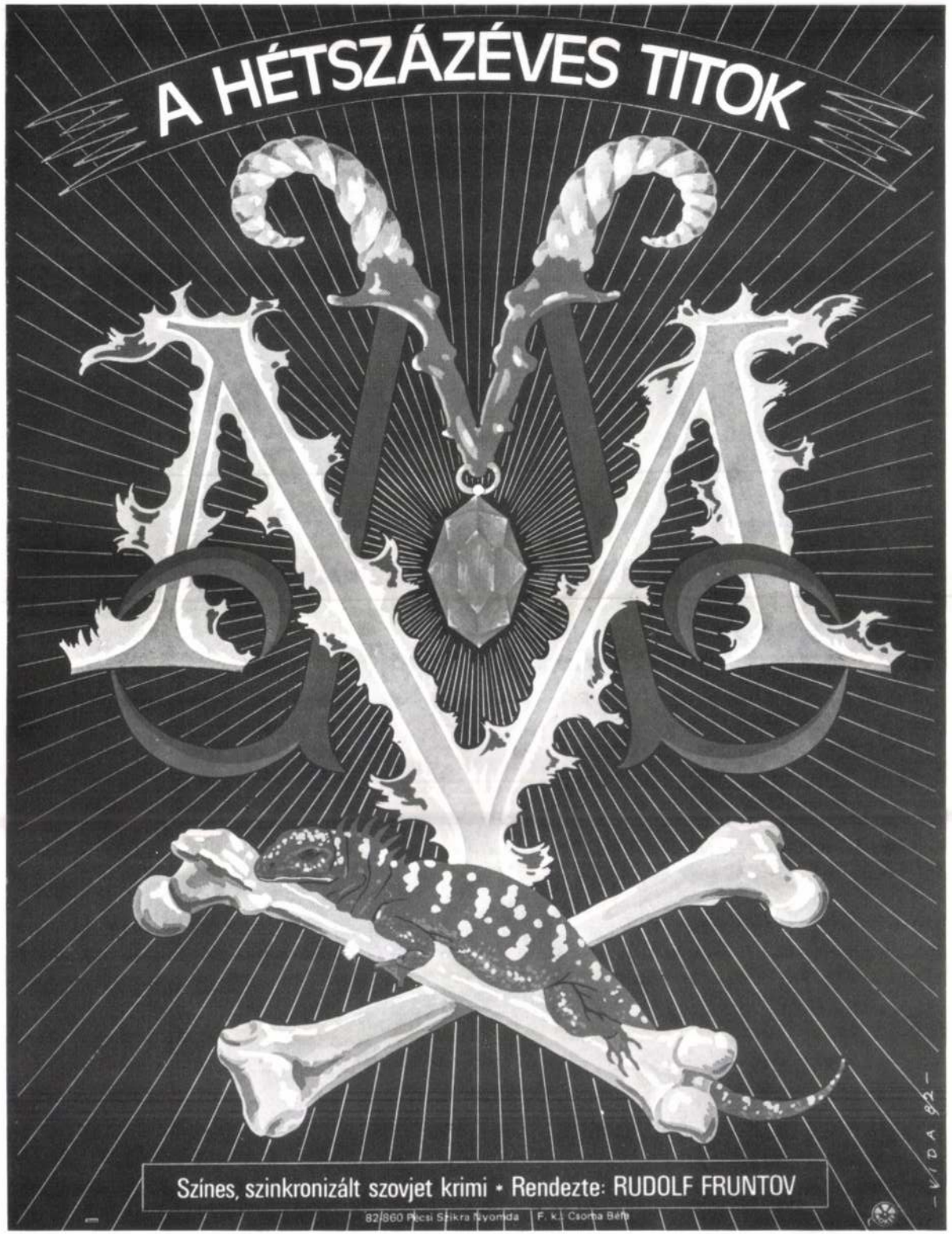
A HÉTSZÁZÉVES TITOK
Színes, szinkronizált szovjet krimi • Rendezte: RUDOLF FRUNTOV
82/860 Pécsi Sikra Nyomda | F. k.: Csorba Béla

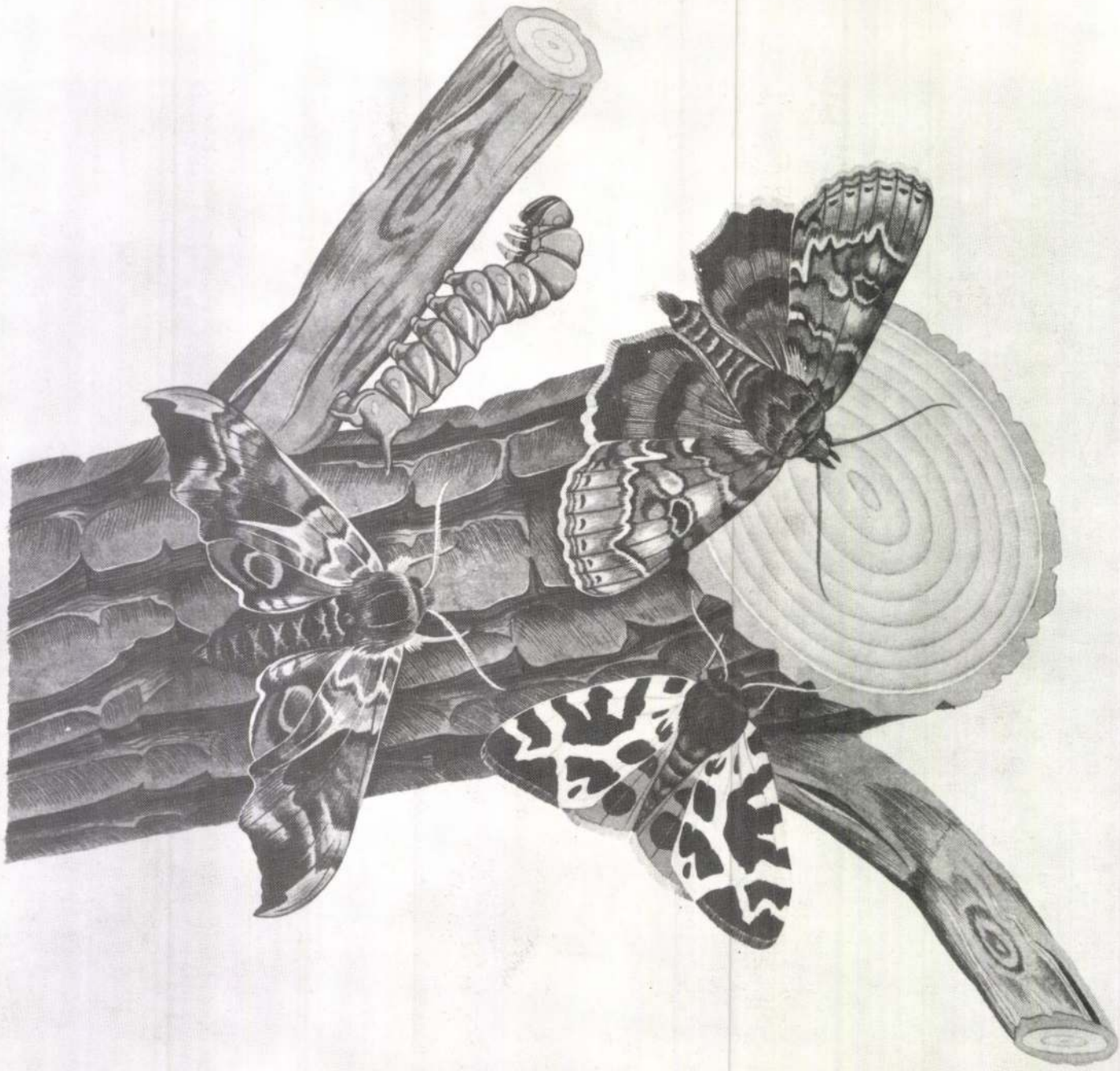

Vida Győző

grafikusművész kiállítása
a Vigadó Galériában,
a Magyar Népköztársaság
Művészeti Alapjának Kiállító termében
1988. december 15-1989. január 15.

A katalógusban látható munkák
a Gondolat, a MOKÉP és a Móra
megbízásából készültek

Felelős kiadó: Ottó Klára
A Vigadó Galéria 88. számú katalógusa
Fotók: Lévai Jenő
Ára: 30.–Ft
HU-ISSN 0230-113X
ISBN 963 01 9297 7

BUÉK

DOROGI NYOMDA – KFT F. v.: Miseje Attila ig.

Vida Győző

járó
keze-
vamó-
ma-
ezmé-
am a
am a
után
ttem,
n lett
az is,
nchat
alatt
bot-
t, de
nből.
Lász-
Nem
oban,
osz-
ttam
ma-
orin-
neki,
dol-
ezt
lták,
ars
meg:
ke-
köz-
atók

udegyesítés, és hazatol, ottnon-
tól, rokonoktól, barátoktól, tá-
vol ez volt a lefőbb és ily módon
elérhető vágyuk. Különösen Nagy

toloncolni Nagylakon, már el is indultak Győrből. Az eljárás nemcsak embertelen és gyalázatos, hanem törvénytelen is. Ma-

Vida Győző kiállítása január 15-ig tekinhető meg a Vigadó Galériában

Istvánt űzte, hajtotta az elképzelés, hisz hátrahagyott feleségét és hároméves kislányát csak a

gyarország aláírta a bécsi konvenciót, amely szerint jogorvoslati fórumokat kell biztosítani ki-

nincsen ellenük
választ kapta, ho
dekében történt,
megkíséreljék a
szem, hogy ezt
lönösen azután, h
autó végül is
meg, ott érte utól
a menekülteket
a román hatóság

Az eset fig

Ez az eset —
szerencsésen végz
dent nem lehet F
bízni. Sőt *ez az*
tetés, hogy az e
tek hasonló ügy
sen a bécsi konv
ben kell kezelni.
nek ártatlan áldo
1400 eddig vissza
kült között bizony
lenek. S a bíró
tudja szűrni a me
nem odavalókat,
dekezni minden
van. Ám, ha jogál
teremteni és abbar
berhez méltó mód
tehetünk ki egyetle
sem a leiket gyötrő

MN 1989 I. F.

a kérdés, vele
szi és műélvezői
késztet csakugyan
okumentumfilmje,
tából ... A törté-
s, s az események
edélyesen föltáró
yarán kereste föl
otthonában dr.
t, ekkor már az
ent képviselőjét, s
letéről. A beszél-
rűen adja elő a
fejezetének élén
cím áll, helyesebb-
alcím, amely tör-
ekben dívik: affé-
szefoglaló, mi kö-
semondó elbeszélé-
et, ez a forma fi-
a filmrendező tá-
zdulata. Segítségé-
n az, hogy a be-
-megszakítja, ko-
szleteket iktatva a
énelmi emlékidézé-

elmondottakban az
nyi a mese, nem
a történészek föl-
ltatók kezébe adja
sztaszeri László hát-
atát, s e szerint az

(vagy épp látható) határát.

Afölött éppen csak átsiklik a töprengésem, hogy a vesztésre álló háború hogyan alakult volna Magyarországon, ha Habsburg Ottó nemcsak a titkos diplomáciában vehet részt, s azon tűnődöm el inkább, hogy amikor Keleten és Nyugaton egyaránt oly sokan engedtek utat, adtak szabad kezet a hitleri hódításnak, akkor ez a mesébe illő, de realista királyfi elolvasta a „Vezér" programkönyvét, a *Mein Kampf*ot, és tartalma, valamint rossz nyelvezete, bántó stílusa alapján fölismerte: mi vár Európára és vele a világra.

Látni a filmen a francia újságot, amely hírül adta: Habsburg Ottó habozás nélkül fölajánlotta *Miklas* osztrák elnöknek, hogy elszegődik Ausztriába kancellárnak, vagyis miniszterelnöknek, s vállalja a történelmi felelősséget, szembeszállva a német—osztrák határon hódításra váró hadakkal. Bizony, nagyon meggondolkoztató, hogy mi lett volna, ha ekkor ellenáll Ausztria, s a nagyhatalmak *erre* a kancellárra hallgatták volna, nem pedig *Benesre*. Ha semmi más ta-

különbség akad köztük — lu-
csa mód — az sem az újabb pro-
duktum javára válik.

Nagyon is érezhető a hasonlóság, nem is lenne benne semmi kivetnivaló, hiszen itt is, ott is más közönségnek játszanak. Belátható a Nemzeti Színház vezetésének a magatartása is. Esztendők óta iparkodnak becsalogatni a színházukba a fiatalabb rendezőgeneráció jelességeit. Csakhogy valaki igent mondjon végre, beérték ezúttal az egyszerűbb reprízzel is. A megkörnyékezett rendező szemszögéből is könnyű átlátni, miért jöhetett létre az egyezség. Ha a színre alkalmazás vitathatóságát nem számítjuk, akkor a szolnoki bemutatót sújtó kifogások úgy summázhatók: Szikora Jánosnak nem volt megfelelő szereposztása a műhöz. Most viszont megkapta a Nemzeti legsikeresebb ifjú színészeit. Ez kitűnő alkalomnak tetszhetett. „Felújítás" esetén azonban a kritikus előtt az a kérdés áll, érdemes-e írnia róla egyáltalán. Az azonos tényezőkről aligha.

A szövegkönyvről nem szólnék megint. Némely új apró részlet ellenére Szikora János munkája

H

Andrej Logvinov:

A zseni

Figyelj csak ide, Blinov — ondta a részleg főnöke. — dok neked egy speciális jegyetfüzetet. Ebbe beírod, hogy a unkanap folyamán milyen meit végeztél el, és azt is, hogy ány órát töltöttél a részlegen...

Blinov, az esztergályos, vett gy mély lélegzetet, és hanyag eganciával dobta be a speális jegyzetfüzetet az esztergad fiókjába. A munkanap vén elővette a frissen kapott eciális jegyzetfüzetet, és a vetkező szöveget véste bele:

— „Pontosan nyolc órát töltem a munkadarabok esztgályásával..."

— Hogy képzeled az egészet, inov — dorgálta meg főnöke esztergályost. — Ez így nem ég kifejező. Nem elég részles. Nem elég világos, hogy lajdonképpen miért is kapok prémiumot!

A következő napon Blinov ezt gyezte be speciális jegyzetzetébe:

„— A 258/41/B, tervrajz szent esztergáltam egész nap, és ecsületesen letakarítottam az sztergapadot..."

— Így már jobb — dicsérte főnöke. — De gondolkozz sak egy kicsit, Blinov. A 258/1/B-s tervrajz által előírt muna a fogyasztási szövetkezeti öszt határidős megrendelése. z esztergapad rendbetétele pedig munkaköri kötelességed, vagy ha úgy tetszik, harc a jobb minőségű termékek előállításáért!

Blinov vett egy mély lélegzetet, és a munkanap végén ezt jegyezte be immár munkanaplóvá vált jegyzetfüzetébe:

„A friss levegőjű csarnokban a munka frontján harcba vetettem magam a jobb minőségű termékek előállításáért. A munkapadot pedig előkészítettem az újabb feladatok leküzdéséhez..."

— Ez már igen! Derék legény vagy, Blinov! — dicsérte meg a főnök, miután elolvasta a bejegyzést. — Ehhez még csak azt kellene, hogy legyél egy kicsit politikusabb...

Másnap Blinov a következő bejegyzést eszközölte:

„Az éjszaka hűvös volt... A gép túlságosan lehűlt. A hajnali indítás után a kés magas fordulaton élesen sípolt. Végül a munkadarab megadta magát. A fémforgács csak úgy gyűrűzött a gép körül. Végül a gép feltüzesedett, és megvilágította a holnapi munkalehetőségeket is. Ezzel bizonyította a Hazának, a Népnek a szorgos munka gyümölcsét..."

Egy hónap múlva Blinov esztergályos leszámolt a részlegnél, és belépett az Írószövetségbe...

(Fordította: Sigér Imre)

Növényvédelem

A növényvédőszerek keverhetősége

Nagyon sokan érdeklődnek az iránt, ogy a forgalmazott növényvédőszerek permetezés előtt összekeverhetők-e.

A házikertben, szőlőben egyszerre öbb betegség vagy kártevő ellen kell gy időszakban védekezni. A szakönyvek és a különböző táblázatok inden esetben csak két vegyszer keverhetőségét ismertetik. A leggyakabban a kéntartalmú és a réz, vagy ézpótló szerek egyszerre való kiperetezését alkalmazzák, amivel a isztharmat vagy egyéb növényi beegségek elen védekeznek. Szőlő vélelme esetén a peronoszpóra és a isztharmat elleni permetezést már öbb mint száz éve így végzik. Az elmúlt években azonban egyre többen permetlébe a különböző gombaölő zereken kívül rovarölőszert és lombrágyát is kevernek. A lombtrágya, edvesítőszer és két-három más növényvédőszer összekeverése és egyzerre való kijuttatása a növényeken erzselést, vagy más eddig még nem észlelt elváltozást idéz elő. A gombaölő szerek közül a Dithane M—45, Zineb, Orthocid és Thiovit valamennyi rovarölőszerrel keverhető. Kivételt csak az olajos szerek képeznek, melyek a poralakú szerek csomósodását, kicsapódását eredményezik. A jelenlegi rovarölő és gombaölő szerek mind tartalmaznak tapadószert, vagy más segédanyagot. Amennyiben a használati utasítás külön nem hívja fel a figyelmünket, a tapadószer hozzáadására ne alkalmazzuk. A termelők között gyakran találkozunk azokkal, akik feleslegesen sokszor permeteznek és egyszerre négy-öt vegyszert is kevernek a permetlébe, mások viszont egy vegyszerrel akarnak megoldani mindent, amit évente kettő, három alkalommal használnak. A két véglet közüi egyik sem jó.

Időszerű munkák a hét végén:

Ahol a burgonyát a burgonyabogár lárvája károsítja, a védekezést meg kell ismételni. Az alma- és körtefákat varasodás ellen ajánlatos permetezni, ahol az elmúlt napokban esett az eső. A szőlőt virágzás időtartama alatt ne permetezzük. A dísznövényeken, zöldségféléken és a gyümölcsfákon lévő levéltetvek ellen csak abban az esetben védekezzünk, ha az élelmezés-egészségügyi várakozási idő biztonságosan betartható.

Dr. Frank József

BAROMFI · PÉCS ·

A Baranya megyei Baromfifeldolgozó és -forgalmazó Közös Vállalat

felvételre keres:

- gyakorlattal rendelkező, középfokú végzettségű tmk-müvezető-helyettest és tmk-előadót;
- lakatos vagy egyéb vasas képzettségű szakmunkásokat egy- vagy kétműszakos foglalkoztatással;
- villanyszerelő szakmunkásokat;
- betanitott könnyű fizikai munkára női és férfi dolgozókat.

JELENTKEZNI LEHET A VÁLLALAT MUNKAUGYI CSOPORTJÁNÁL, PÉCS, EDISON U. 13.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 JUN 12

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Vida Gyula,
belsőépítész

1021

Vida Gyula kompozíciói

Vida Gyula, belsőépítész, a BÉV tervezője újszerű kompozíciókat készített a vállalatánál föllelhető építőipari anyagokból. Ezek a munkák képzőművészeti alkotásokként foghatók fel és egyaránt alkalmasak az épületek külső és belső falfelületeinek a díszítésére – úgy is, mint ornamentásis elemek és úgy is, mint önálló alkotások. Vida Gyula kompozíciói – anyagukat és előállítási technikájukat tekintve – egyszerűek, tehát akár a középületeknél, akár a lakótelepi épületek esetében széles körű felhasználási lehetőséget kínálnak, az egyhangúság feloldására.

(Fotó: Tóth László)

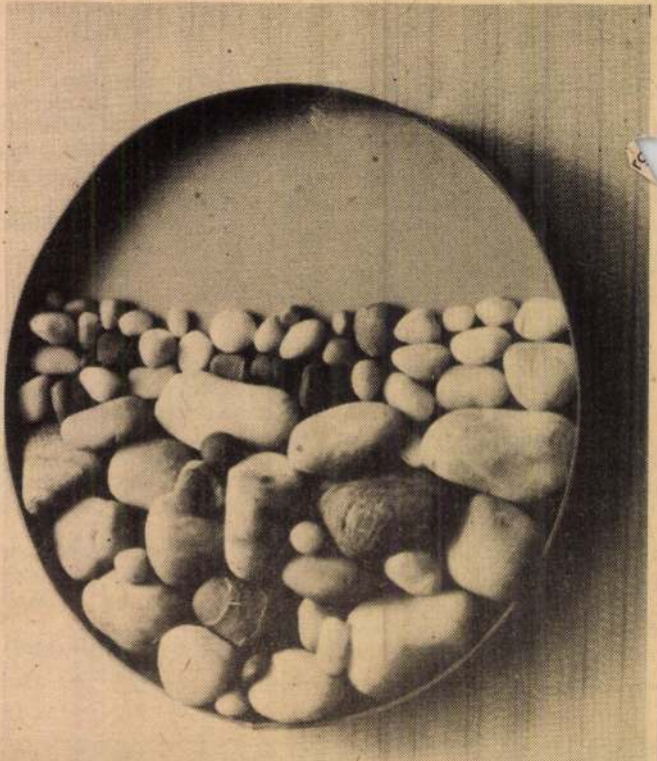

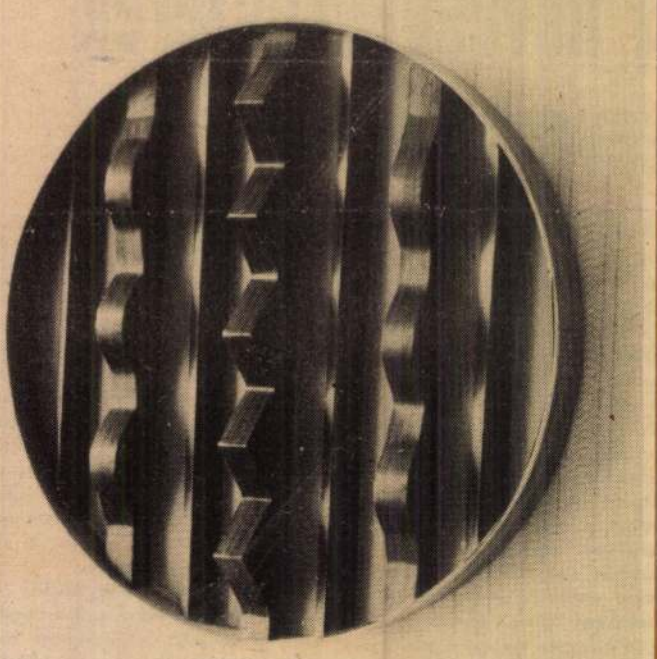

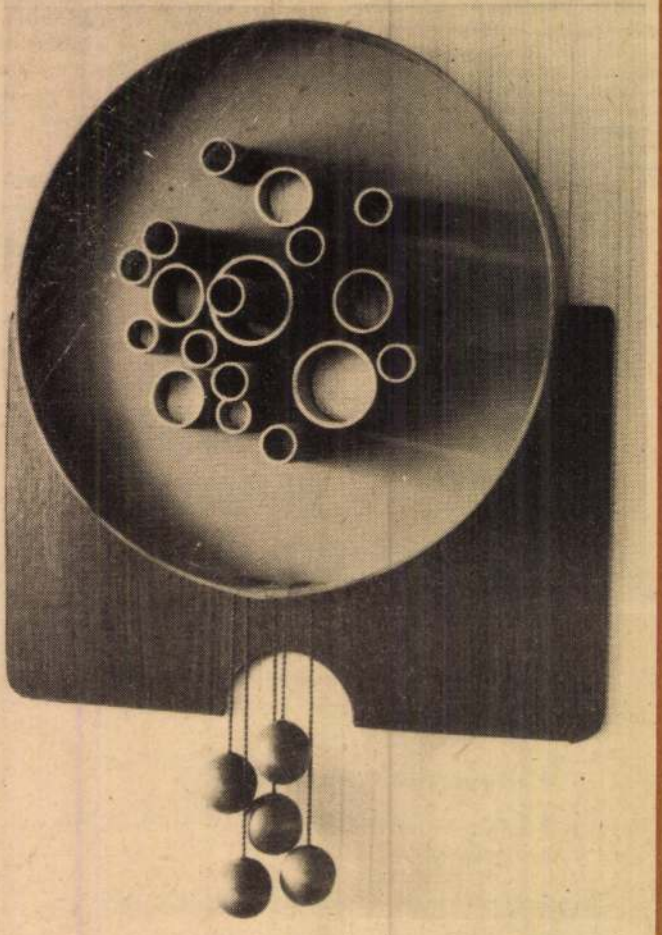

ják, hogy Carvo
tábornokot, a C
és a szárazföldi
nokát, s néhány
résztisztet „szere
teni a hatalomb

A Portugál K
és a lisszabo...
üzemi bizottságainak közös titkársága a „kormány nyomásának" ellensúlyozására csütörtök délutánra tüntetésre szólította fel a főváros dolgozóit a köztársasági elnöki palota előtt. A munkások reggel óta sztrájkot tartanak. Octavio Pato, a PKP KB titkára délelőtt küldöttség élén felkereste Gomes tábornokot. Értesülés szerint azt kérték tőle, hogy ne engedjen a baloldal ellen irányuló nyomásnak, hanem a kormány haladó szellemű átalakításával keressen kiutat az újabb válságból.

A Fabiao tábornok vezette szárazföldi erők vezérkarának kulturális és politikai propaganda foglaltak szerint kép...
el. (Ezt a dokumentumot az MFA 1975. július 8-i közgyűlésén hagyták jóvá. A népi hatalom letéteményeseit a munkások és a parasztok bizottságaiban, a katonák demokratikus fórumaiban jelölték meg. Ezzel az elképzeléssel fordult szembe az Antunes-csoport. A szerk. megjegyzése.)

„Nemzeti egységkormányt csak akkor lehet majd alakítani, ha a portugál dolgozók hazafias egységfrontban tömörülnek, az MFA pedig képes lesz leküzdeni párt-vitáit" — áll a katonák anyagában, amelyben annak a véleményüknek adnak

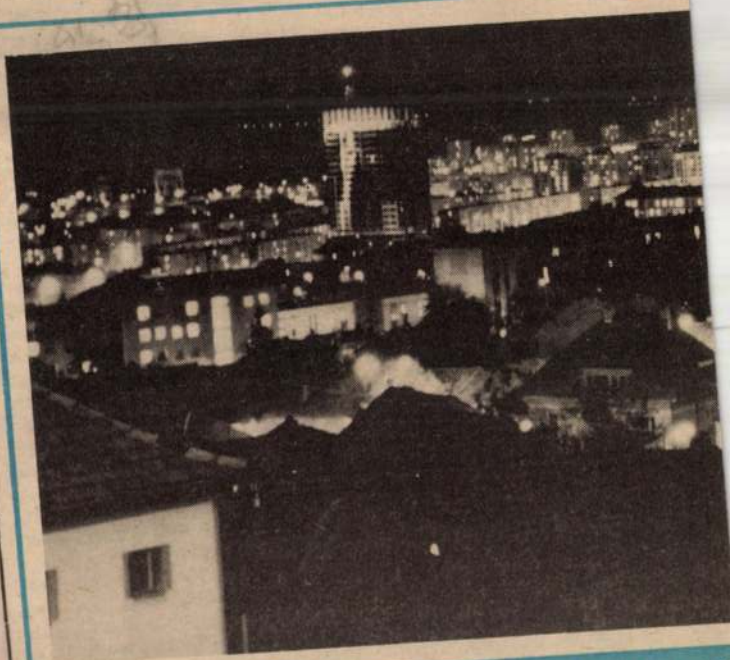

A Szigeti városrész esti fényekben pompázó épületeib

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 21

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Vida Gyula, belsőépítész

A FAL MELEGE

1021

Vida Gyula művészete

Vida Gyula, ismert pécsi belsőépítész új faliszőnyeg-grafikája tematikus ihletésű munka. A temető új ravatalozójának falára készült, oda, ahol a fény tompán mereng, s a falak zártsága a végességébe bezárt életre utal. De, hogy az élet csak fizikailag véges, helyénvaló egy olyan költői ablaknyitása e falakon, mely láttatni engedi ezt, és mintegy megfogalmazza a gyászolók gondolatait, érzéseit, felvetíti oda az elmúlásból mindazt, ami az aláhulló anyagból szellemünkben, emlékképeinkben, gondolatinkban felkél és mégis megmarad: a más alakot nyert és tovább élő dolgok látomásait. Nem merev, nem megállapodott körvonalak mozgásában, egy olyan grafikai dinamikában, melynek alapja és talaja az örök föld-anyag, nyelvezete és színvilága elvont, mint maga a fájdalom, s melyet a természetes rend fog művészi szerkezetbe. A szőnyeg a rideg falon — egy kis művészi melegséget hoz, fényei mélyebbről sugároznak, mint ugyanez a kompozíció sugározna vásznon, fán vagy akár súlyos fémmezőkről.

Egyedi munkáról szólva — ismerve Vida Gyula több hasonló munkáját, de főként hiányt pótló kereső-kutató munkáját belső téri felületek gazdagítására, megszólaltatására — ideje felfigyelni rájuk összefüggésükben is. Hasonló szőnyeg kompozíciókkal — és éppen Pécsett — magas művészettel többen foglalkoznak, de amit ő keres, a termek, lakások — emberi hajlékok belső gazdagítását a belső építész hozzáértésével, legyen az szőnyeg, legyen az bútorfelület (intarzia) hézagpótló és művészi színvonalra emelt munka. Modern ihletésű, ha formái megszólalását nézzük. De a gondolat, melyet megfogalmaz mindig, következetesen megmarad az ormánsági paraszthéz szülöttjének tárgyilagosságánál. Ekképp, bár elvont, mint a díszítő művészet maga, valamit átment a régi vasalók, öreg rokkák, paraszti tükrök — a népi kultúra régi hangulatából, de nem mert szándéka, hanem mert szellemi alkata diktálja így. Látszólag ún. tematikus alkotó, másként szólva rendelésre dolgozik. Ám egy átfogó és céltudatos törekvéssel, melyet népinek érzek s nem tévedek, ha munkáját e téren odasorolom — terelem —, ahova a hasonlókat Illyés Gyula is: „Rendkívüli szívósággal és alázattal kell hozzálátnunk, hogy népünk szellemét az intellektüeljeiben felemeljük".

Szluka Emil

IPA
KBE
Z

ves
llványozó
festő-mázoló
edő (vízszigetelő)
gos
nyszerelő szakmunkásokat
ívesek mellé segédmunkásokat
kosokat

zés: Pécs, Felszabadulás u. 16.

meg.

mutatott buterdarab latható.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Vida Gyula, belsőépítész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1984 MÁJ 12

1021

Vida Gyula kiállítása Szigetváron

Szigetvárott, a várbeli dzsámiban *Szigetvári János* Ybl-díjas építész nyitotta meg tegnap délután nagy számú érdeklődő jelenlétében *Vida Gyula* belső építész kiállítását, amely az eddigi 28 éves életműből mutat be figyelemreméltó válogatást. Számos színes fotó ismerteti meg a látogatót az elmúlt évek alkotói termésének a javával, mint pl. a szombathelyi művelődési ház, a mecseki vendégház, több ismert vendéglátóhely stb. szép belső részleteivel, s ezeket falikárpitok és fali design-ok egészítik ki. A kiállí-

feküdt az űrhajóhoz, nem vállalták a kockázatot, hanem más manővert iktattak be a programpontok közé. Utasítást adtak az űrhajósoknak, hogy válasszanak olyan pályát, amelyen Dél-Amerika területe fölött fényképeket készíthetnek az ottani teljes napfogyatkozásról.

A fényképek látványosnak ígérkeznek, bár az eredeti elképzeléstől eltérően, Aldrin

Habsburg...

tulajdon a Habsburgok kezére.

A Habsburgok száma egyébként egy pénteki bécsi bírósági ítélettel tovább gyarapodott. A törvényszék úgy döntött, hogy egy bizonyos Rudolf Pachmann valóban Ferenc József dédunokája és jogosult a családnév viselésére. Az újdonsült „főherceg" apja Rudolf trónörökösnek egy állítólagos titkos házasságából származik.

ÖKÖLVÍVÁS

PVSK—Székesfehérvár 13:7

Magyarok fe

Akárki akármit n
nem Kolumbusz Kr
fedezte fel Amerikát
október 12-én, de még
nem is a norvég Leif
cson, valamikor az ezr
év körül. Az Uj-világot
lójában időszámítás
után ötszáz körül, mi magyarok fedeztük fel!

Legalábbis ezt vallja egy Argentinába szakadt magyar, Juan Móricz etnológus és nyelvész, aki legutóbb Ecuádor fővárosában, Quitóban feltűnést keltő előadásában fejtette ki tézisét.

Juan Móricz erről a következőket mondotta: „Az amerikai kontinensen minden felé olyan nyelvi maradványok találhatók, amelyek világosan mutatják, hogy a magyar volt egykor az összes indo-amerikai nyelvek anyja. A mai Ecuadorban maradtak fenn az ősi magyar nyelvemlékek a legtisztábban. Ezt számtalan példa bizonyítja. Mindez érthetővé válik, ha figyelembe vesszük, hogy a magyarok fedezték fel és hódították meg Amerikát elsőnek. Mégpedig a következőképpen.

szavonult egészen a Kárpátokig, majd csapatainak zömével hajóra szállt és meg is érkezett az Antillákra, ahonnan folytatta útját a mai latin-amerikai kontinensre. A meghódított bennszülött lakosság a hódítók magyar nyelvét vette át. Ezzel azonban még nem ért véget Csaba Kinga hódítói pályafutása. Hatalmas seregeket gyűjtött, amelyekkel északon a Behring-szoroson át Ázsiába akart áthajózni, hogy ott összegyűjtse az ázsiai testvér nemzeteket, és azok segítségével ismét megteremtse Attila birodalmát. A nagyratörő terv Csaba Kinga idő előtti halálával meghiúsult. Holttestét a mai Peru északi részében, egy indián városban temették el."

Eddig terjed Argentinába szakadt honfitársunk sajátos etnológiai tézise.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Vida Gyula
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1966 NOV 13.

1021

Pécs új házasságkötő terme

Gerzson Pál, az Iparművészeti Főiskola tanára fa-intarziájának elhelyezésével végzi ...ben elkészült a Pécsi városi Tanács új tanácsterme, amely egyben városunk reprezentatív házasságkötő terme is. A Vida Gyula által tervezett impozáns teremben szombaton megtartották már az első esküvőket is.

DE-FORMA CSOPORT:

Babos Pálma
Bedécs Monika
Benedek Olga
Dobány Sándor
Hajdú Zsófia
Kádasi Éva
Turcsányi Judit
Vida Judit

MT Reklámiroda

Tisztelettel meghívjuk Önt

a VIGADÓ GALÉRIÁBA
(Budapest V., Vigadó tér 2.) a

HAT ÉVES A DE-FORMA CSOPORT
című kiállítás megnyitójára
1999. november 19-én 16 órára.

A kiállítást megnyitja:
CSENKEY ÉVA
művészettörténész

Megtekinthető:
1999. november 19-től december 5-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:

Nemzeti Kulturális Alapprogram
Herendi Porcelán Manufaktúra Rt.
Interkerám Kft.
Att-Cad Kft.
Baranya Megyei Alkotótelepek Kht.
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

VIDA JUDIT

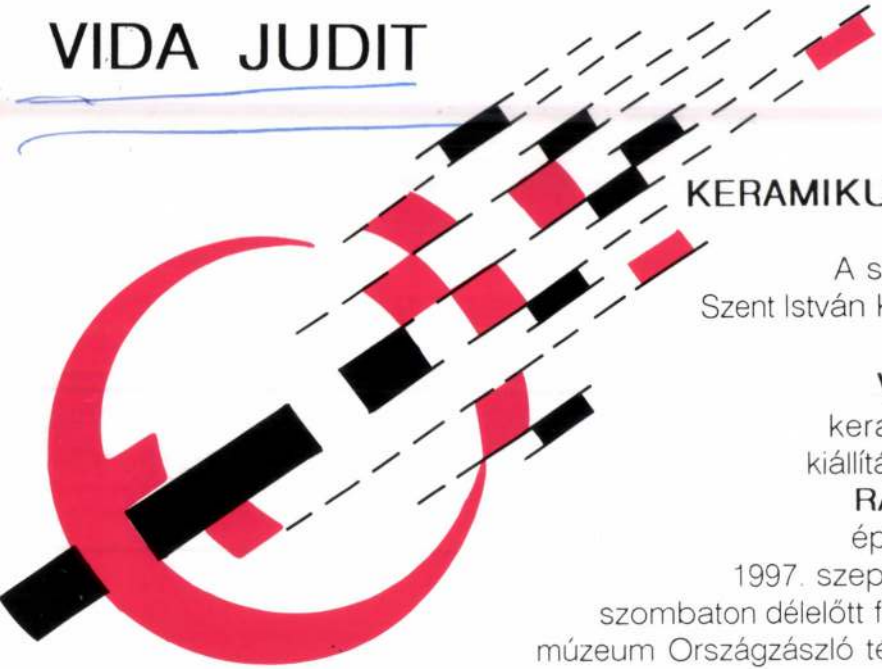

KERAMIKUSMŰVÉSZ

A székesfehérvári
Szent István Király Múzeum
meghívja Önt
VIDA JUDIT
keramikusművész
kiállítására, amelyet
RAJK LÁSZLÓ
építész nyit meg
1997. szeptember 13-án,
szombaton délelőtt fél 12 órakor a
múzeum Országzászló téri épületében.

Szent István Király Múzeum
8002 Székesfehérvár, Fő u. 6.
DÍJ HITELEZVE

A kiállítás a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jött létre.

DÍJ HITELEZVE
8002 Pf. 78.

Bardoly István
művészettörténész
Országos Műemlékvédelmi Hivata
Budapest
Táncsics Mihály u.1.
1014

Megtekinthető: 1997. október 12-ig
hétfő kivételével naponta 10-14 óráig.

Fk. Dr. Fulop Gyula

VIDA JUDIT

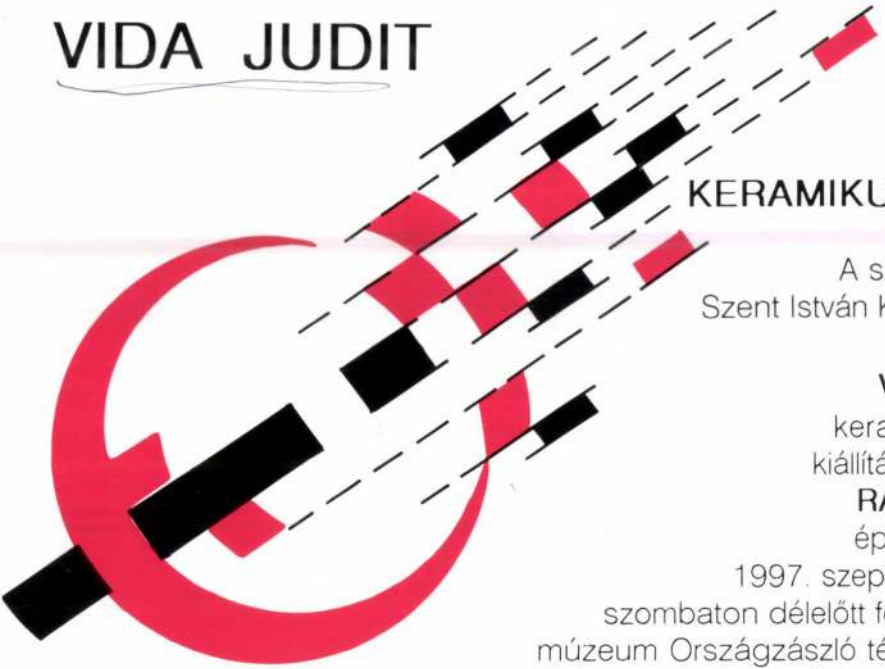

KERAMIKUSMŰVÉSZ

A székesfehérvári
Szent István Király Múzeum
meghívja Önt
VIDA JUDIT
keramikusművész
kiállítására, amelyet
RAJK LÁSZLÓ
építész nyit meg
1997. szeptember 13-án,
szombaton délelőtt fél 12 órakor a
múzeum Országzászló téri épületében.

Szent István Király Múzeum
8002 Székesfehérvár, Fő u. 6.
DÍJ HITELEZVE

A kiállítás a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jött létre.

Sinkovits Péter
főszerkesztő
Új Művészet
Budapest
Báthori u. 10.
1054

Megtekinthető: 1997. október 12-ig
hétfő kivételével naponta 10-14 óráig.

Fk. Dr. Fulop Gyula

A KIÁLLÍTÁS MEGRENDEZÉSÉT TÁMOGATTA:

K & H BANK RT.
ESZTERGOMI KIRENDELTSÉGE

BÁSTYA RT.

GRANVISUS LÁTSZERÉSZETI
ESZKÖZÖK GYÁRA

KOMTOURIST ÜZLETHÁZ

OKTÁV PRESS

NA-NE GALÉRIA

ESZTERGOMBAN A VÁRMÚZEUMBAN

SZERETETTEL MEGHÍVJUK A

NA-NE GALÉRIA

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÓJÁRA

1990. SZEPTEMBER 21-ÉN 16^{15} ÓRÁRA
ESZTERGOMBA A VÁRMÚZEUMBA

A KIÁLLÍTÁST
GÖNCZ ÁRPÁD KÖZTÁRSASÁGI ELNÖK
NYITJA MEG

A NA - NE Galéria 1990. június 24-én nyílt meg Budapesten, nyolc művész közös kiállításával. Első együttes bemutatkozása ez olyan alkotóknak, akik közül többen régóta baráti és/vagy munkakapcsolatban állnak egymással, egyéni és társszerzőként készített műveiket jól ismerheti a hazai, s még inkább talán a nemzetközi, művészet iránt érdeklődő közönség. Közös jellemzőjük még - Bachman Gábor szemléletes leírásával - hogy a '80-as években gyakorta megkapták a "NA NE, hát ezt azért már mégse ...." mellékmondattal érzékeltethető hivatali ellenreakciót, mely mára részben névvé szelídült.

A NA - NE mozgalom zászlaját kitűzve jelezni kívánják, hogy nem keserűségüknek adnak hangot, a korábban meg-nem-valósult tervek, fölöslegesen elpazarolt energiák miatt. A galériaépület létrejötte ezért is esemény, a produktív és paralell-kultúra határozott jele. Építészeti tervezője Bachman Gábor. E munka a nemzetközi szakirodalom által újabban "dekonstruktivizmusként" megjelölt művészeti (építészeti) irányhoz kapcsolható.

Golovics Lajos - a galéria és az azt működtető Meta-R Kft vezetője - korábbi műkereskedelmi, kiadói tevékenységét (mely többek között a Belvedere c. művészeti magazin megjelentetését jelenti) munkatársaival ezen új, művészileg szervezett térben folytatja.

A budapesti kiállítást Konrád György nyitotta meg, s a bemutatón Bachman mellett Rajk László, Giorgio Söss (Art Deko), Szalai Tibor, Vida Judit, Király Tamás, Doktor (Czalbert János) és Kovács Attila műfajilag is sokszínű munkái kaptak helyet.

Az esztergomi bemutatkozás az első olyan alkalom a galéria megnyitása óta, ahol a NA - NE Galériáról, mint műről, s művészeiről egy kiállítás formájában együttes képet kaphat a közönség.

PETERNÁK MIKLÓS

VIDA JUDIT

POIKA
PILKAN
VNAURUN
KULLERVO
ILMARINEN

Vida József

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JUN 1 3

A JÖVŐ MÉRNÖKE
Budapest

1021

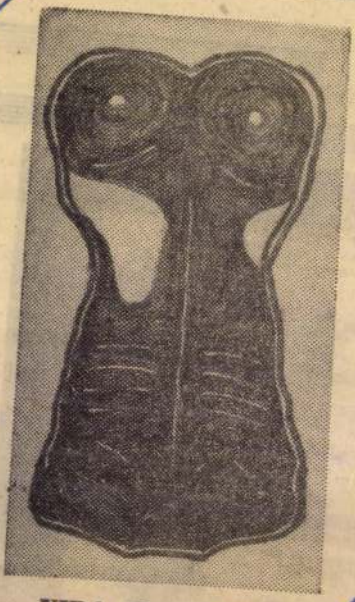

VIDA JÓZSEF RAJZA

Gryneaus László

app Márió:

Mese

rsa kerülendő
inden kivirágzik
ak az idő nem nő
mmitől talánig

BAUMANN JÓZSEF: WROCLAWI BAROKK

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ 18

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Vida József

1021

MEGJELENT A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM KISZ-BIZOTTSÁGA GONDOZÁSÁBAN.
FELELŐS: DÉVAI KATALIN
ÖSSZEÁLLÍTOTTA: PAPP MÁRIÓ

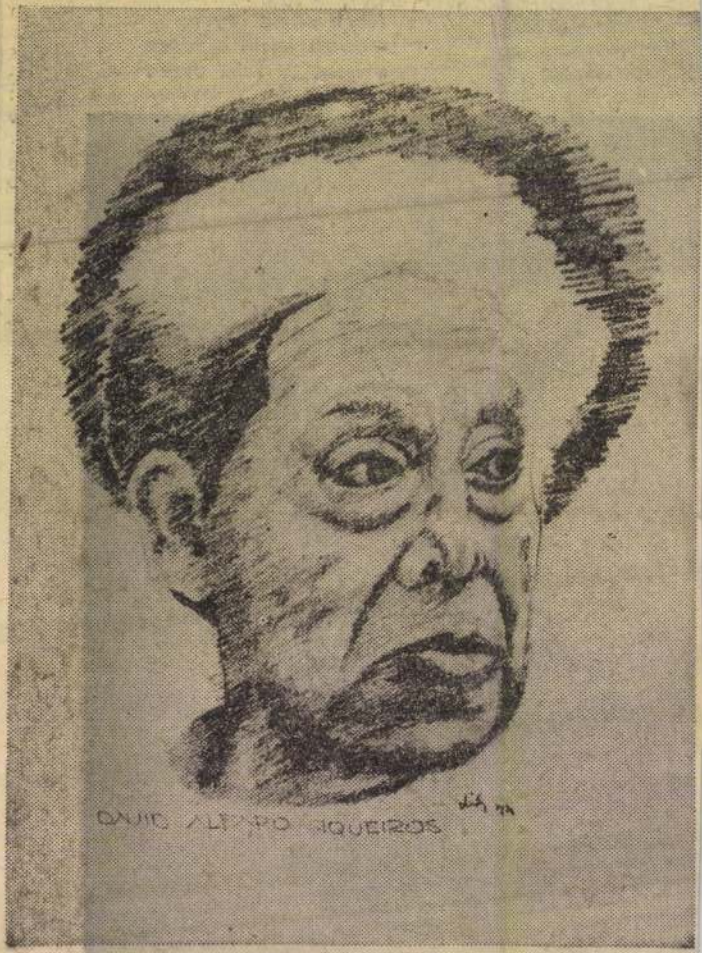

VIDA JÓZSEF RAJZA

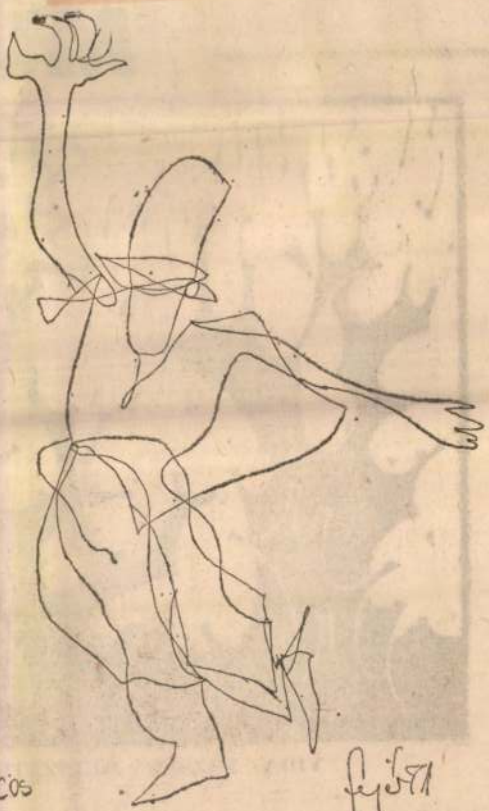

SZÓLÓTÁNCOS

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

A JÖVŐ MÉRNÖKE
Budapest

1972 JUN. 17.

Vida József

MŰVÉ

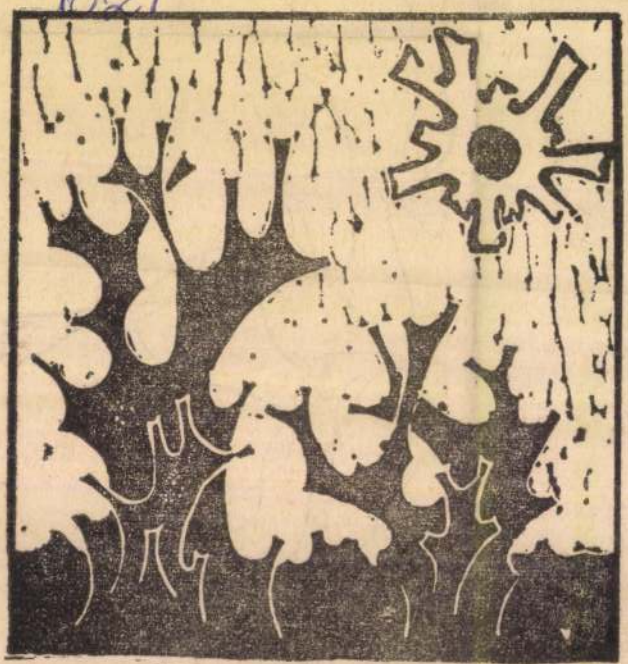

VIDA JÓZSEF METSZETE

Lázányi István:

JÁNOSSY PÉTER: MONOTÍPIA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Vida József

A JÖVŐ MÉRNÖKE
Budapest

1972 MAR 18

1021

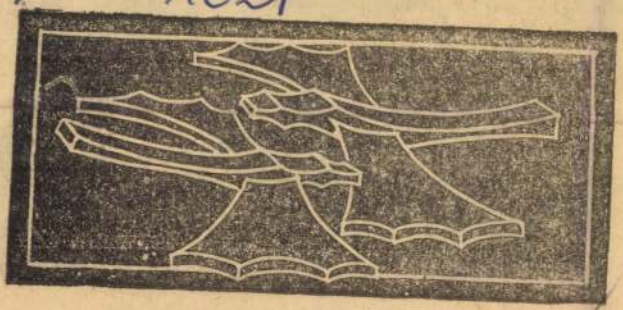

VIDA JÓZSEF LINÓMETSZETE

KURTHY HA

SULIK BÉLA:

XXX

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1372 OKI 21

A JÖVŐ MÉRNÖKE
Budapest

Vida József

1021

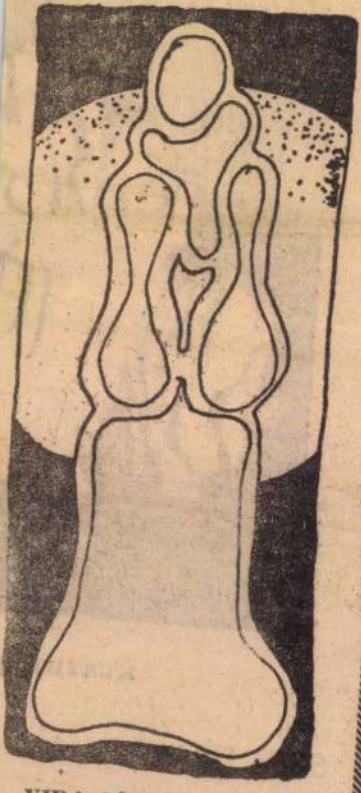

VIDA JÓZSEF RAJZA

INGATLAN

Pellérdi szőlőhegyen 400□-öl konyhakert egy sor lugassal, bekerített helyen eladó. Érd.: Pellérd, Kossuth u. 24. (74974)

Bissében közművesített építési telek eladó Bisse, Kossuth u. 43. (74549)

Darányban 5 szoba összkomfortos 2 fürdőszobás új családi ház eladó. Érd.: Bercsényi u. 9. délelőttönként 2,6 MFt. (82573)

Komló, Mecsek köz 3. sz. összkomfortos cs. ház eladó. Tel.: 83-355. (75315)

Babarc, Béke u. 12. sz. családi ház eladó. Érd.: a helyszínen. (5742)

Csurgó-dűlőben 330□-öl gyümölcsös hétvégi házzal eladó, építkezni lehet 12-009. (75365)

Főútvonal mellett családi ház eladó. Mánfa, Árpád u. 4.

Eladó új, kétszintes, központifűtéses családi ház garázzsal, melléképületekkel Baksa, Ifjúság u. 2/B.

Eladó az Úttörő u-ban több célra hasznosítható családi ház. Érd.: 40-590. (80250)

Dombay-tónál 200□-öl zártkerti gyümölcsös eladó. Érdeklődni: Pécs, Szabadságharc 15. Papp László.

Ingatlanbecslés azonnal hitelfelvételhez is. T.: 26-693. (83143)

Balatonkeresztúron régi parasztház szép telekkel eladó. Víz, villany van, gáz, szennyvíz az utcában. Irányár: 1,3 MFt készpénz. Telefon: 85/76-970 esti órákban. (205507)

Balatonfenyvesen vízparti társasüdülőben III.emeleti 2 szobás lakrész, berendezve eladó. Irányár: 2 MFt. Érdeklődni: 1864-810.

1 szobás családi ház gazd.ép.+kert beköltözhetően eladó Szigetváron a Kolozsvári utcában. Érd.: 73/11-197. (4730)

2 szoba komfortos családi ház eladó nagy kerttel sok melléképülettel. Érdeklődni: Drávafok, Kossuth u. 37.

Házat, házrészt vásárolnánk, csak utcait! Lehet romos, bontásra váró is a belvárosban. Tel/fax: 72/28-679

Két családnak is megfelelő családi ház eladó 300□-öl telekkel Pécs, Rigóder u. 22/a. (74665)

960m²-es gyódi telkemet eladnám. Fizetési könnyítés lehetséges. Érd.: Pellérd, Vasút u. 11. (83280)

Bevezetett élelmiszerbolt eladó a Rózsadombon teljes berendezéssel. Lakást vagy nyugati autót beszámítunk. Érd.: munkanapokon 8-16-ig 14-025-ös telefonon.

Mecseken hétvégi telek épülettel eladó, vasasi ingatlanra cserélhető 37-319.

Kozármislenyben 1580m² szőlő lakható téglaházzal eladó 350 EFt, műút van. Érd.: Pécs, Török István u. 9/1.

Nagypeterden 5 szobás családi ház eladó. I.ár: 2,8 MFt, vagy értékegyeztetéssel pécsi 2 szobás lakásra cserélhető. Érd.: Nagypeterd, Ifjúság u. 19. Tel.: 73/46-377. (82662)

Hétvégi telek 220□-öl, szép helyen sürgősen eladó. Pécs Kovácstelep, Ürögi fasor 6. Marosi Jenőné. (7590)

Kővágószőlősön 500□-öl szőlő, gyümölcsös eladó. Érd.: Tóth Gyula Pécs, Szigeti u. 8/B. (82672)

30m² faház olcsón sürgősen eladó. Érd.: 06-74/51-030 Lovászné munkaidőben.

Badacsonyörsön 400□-öl bekerített telek 1700 m-re a Balatontól eladó. Sükösd Zsolt, Úrkút, Csokonai út 5.

Pécsi kétszintes családi ház gázfűtéssel, sok gazdasági épület 1123□-öl terület lugasszőlő, gyümölcsfák 27. és 89. busz végállomásnál eladó Dózsa György út 1.

Kővágószőlősön 230□-öl házhely eladó víz, villany van. Érdeklődni: 74-660 telefonon 18 óra után.

Nagyárpádon családi ház eladó Hámán K. u-ban. T.: 71-375. (83244)

Eladó Pécstől 20 km-re falusi családi ház. I.ár: 850.000 Ft. 72/77-122.

Harkányi kertes kétszintes üdülő központi helyen eladó vagy pécsi öröklakásra cserélhető értékegyeztetéssel. T.: 72/19-925. (83240)

Biztos megélhetést nyújtó élelmiszerbolt kétszintes családi házban eladó vagy elcserélhető, egy vagy két lakás+kp. „Tavasz 93" jeligére a Ferencesek u. 1. hirdetőbe. (75428)

Megélhetést biztosító kis parasztházat ingyen cserélhető pécsire Dugonics 40. Laci.

Pécsi, utcai t.mentes bővíthető kis házrészt cserélnék megvehető tanácsira v. lakható mislenyi kis ingatlanra. T.: 06-73/40-147 17 órától. (75424)

Vennék kétszobás gázfűtéses telefonos családi házat. Tel.: 25-029. (535114)

Kozármislenyi 544m²-es kert kis házzal 480 EFt-ért eladó. Gáz, víz, villany van. Pécs, Alpári Gy. út 2/B. Bödör. (535089)

Szentlőrincen szép környezetben strand közelében vállalkozáshoz alkalmas helyen 3 szobás kettő garázsos családi ház eladó Fürdő u. Kisfalusi, egész nap.

Pellérdi ház gazdálkodásra, raktározásra, ipari célra alkalmas melléképülettel eladó 2,5 MFt v. elcserélném. Tel.: 73-100.

Fonyódi piacon büfé olcsón berendezéssel eladó 71-824. (5362)

Kozármislenyben jólmenő büfé-söröző eladó. Érd.: K.misleny, Tompa M. u. 16. 18 óra után. (5361)

Orfűi büfé családi okból eladó. Lakást beszámítok. Érdeklődni: a 25-738 telefonszámon napközben lehet.

Pécsi összkomfortos gázfűtéses, kertes, garázsos családi házat vennék. „Kp" jeligére a Rákóczi u. 34. hirdetőbe. (84028)

Dupla telken családi ház eladó. Lár: 3,8 MFt. Tel.: 18-000 Pécs, Fülemüle u. 60.

Mecseken a Makártető 24. számú panorámás hétvégi telek manzártos épülettel eladó. Irányár: 690.000 Ft. Érdeklődni: Pécs, Dobó István u. 67. vagy 17-én, 18-án helyszínen 8-12 óra között.

Eladó termő bekerített gyümölcsös, telek, konyhakert, faház, víz, pincével. Érd.: 26-457-es telefonon.

Családi ház nagy kerttel, gazdasági épületekkel Kémesen eladó. Érd.: Kémes, Kossuth L. u. 51. vagy 19-425 telefonon. (535122)

Balatonlellén 130□-öl területen 42m²-es, tetőteres nyaraló eladó. Érd.: 11-717 este

Szentlőrinc Erzsébet u. 42. alatt 2 szobás családi ház nagy területtel eladó vagy 2,5 szobásra cserélhető. Érd.: 15 óra után a helyszínen. (6263)

Keszűi zártkertek egyikén lakható épület szőlő, gyüm. villany, ciszterna eladók. Szgk. beszámítható. Tel.: 50-479. (74688)

Garász eladó a Móra F. úton. Tel.: 50-479. (74687)

Kétlakásos szaléntai családi ház eladó, cserélhető, forgalomképes ingatlanra. Tel.: 72/74-053. (74684)

Harkány központjában új üzlet eladó. Tel.: este 06-72/79-012. (75422)

A VOLÁNTOURIST, ZALAEGERSZEG 1993-ban ajánlja Önnek új és olcsó horvát tengerparti üdülőprogramjait. 1993. június 12-től augusztus 28-ig, 8 napos turnusok

UMAG, HOTEL MOJMIR 2 ágyas zuh/WC szobák, félpanzió 9350 Ft–14.850 Ft szezontól függően

KRK sziget, OMISALJ 2 ágyas zuh/WC szobák, félpanzió 9750 Ft–14.950 Ft.

Gyermekkedvezmény 10 éves korig 30%!

ROVINJ, PRIVÁT APARTMANOK
1993. június 5–szeptember 11-ig, 8 napos turnusok
1-2-3 szobás házak, felszerelt konyha, fürdő
15.600 Ft–48.500 Ft/apartman, szezontól és típustól függően
VOLÁNTOURIST, Zalaegerszeg, Rákóczi út 6.
Tel/fax: 92/12-777 (100587)

CSEMPEDISZKONT!
Hazai és olasz falicsempék, fagyálló és beltéri padlóburkolók. Színes amerikai PVC és szőnyegpadlók, olcsó árak, nagy választék
nagy árengedmény 20-40%
Cím: Pécs, Szigeti tanya. Tüzér utcai felüljáró közepétől 500 m-re.
Figyelje a CSEMPEDISZKONT feliratú táblát (82644)

Mecseknádasdi könyvelő irodába keresünk
kettős könyvvitelben jártas mérlegképes könyvelőt és pénzügyi gyakorlattal közgazdasági érettségivel rendelkező munkatársat.
Érdeklődni
10-161-es telefonon lehet
8.00 - 16.00 óráig

SZAKÉP ÉPÍTŐIPARI ÉS SZOLGÁLTATÓ KFT.
- lapostető szigetelések
- tetőfedések
- bádogos munkák
- kőműves munkák
- hideg- melegburkoló munkák
- festő munkák
- lakatos munkák
- generál kivitelezések

Pécs, Katalin u. 1/4.
Tel.: 72/27-995 (2116)

Akció! Akció!
Műpadlók, tapéták, műbőrök, sporttáskák árengedményes vására
április 16-án pénteken 9.00-15.00,
valamint április 17-én szombaton 8.00-12.00
Pécs Domus Áruház melletti parkoló (2615)

A Platános Kft Fonyód
bérleti üzemeltetésre meghirdeti
a Fonyód, Attila u. 1. sz. alatti vízparton fekvő Motelben a konyha+étterem illetve a büfémarket egységeket.
A bérbeadás az 1993.05.01-től–1993.09.30. napjáig történik.
Részletes tájékoztató átvehető Galosi Lászlótól (lakik ugyanott). A létesítmények munkanapokon, munkaidőben megtekinthetők.
A részvétel feltételeiről az ügyvezető 1993. április 26-án 10 órakor a helyszínen tájékoztatást ad, és az egységeket bemutatja.
A tárgyalás időpontja:
1993. április 28-án 9 óra.
Az üzemeltető kiválasztásáról a taggyűlés az ártárgyalást követően dönt és döntéséről az ajánlattevőket szóban, azonnal tájékoztatja.
A jelentkezési szándékot és referenciát április 26-án 14 óráig kérjük jelezni írásban a Motel címén. (2754)

A Mohácsi Építőipari Szövetkezet felszámolója a Cliens Kft nyilvánosan értékesíti a következető ingatlanokat
Érdeklődni lehet: Mohács, Tompa M. u. 15. a szövetkezet központi irodaházban Bors Tibor műszaki vezetőnél. Tel.: 711/28-22 és 25-45.
Az árverezés helye: A Mohácsi Építőipari Szövetkezet Központi irodaháza Mohács, Tompa M. u. 15.
Az árverezés időpontja: 1993. április 21. 14 órakor.
Az árverezésen résztvenni szándékozóknak 10% bánatpénzt letétbe kell helyezni a helyszínen. A bánatpénz a vételár része.
1. Építési telek Mohács központjában a 7700 Mohács, Eötvös u. 14. sz. alatt.
Hrsz: 1195
Terület: 856m²
Kikiáltási ár: 2.050.000 Ft+ÁFA.
2. Malomépület kéménnyel üzlethelyiséggel
7700 Mohács, Budapesti országút 18-20.
Hrsz: 3732
Telek: 4358m²
Hasznos alapterület: 535m².
Közműellátottsága: víz, villany (ipari áram) telefon
Kikiáltási ár: 8.500.000 Ft ÁFÁ-val.
3. Piaci pavilon a mohácsi piacon.
A piacot lezáró épületsorban befejezés előtt álló galériás kialakítású új üzlethelyiség.
Kikiáltási ár: 1.950.000 Ft ÁFÁ-val.
4. Horgásztanya a Bédai ártéren. Természetvédelmi területen fekszik.
A telek nem tartozik az építményhez. A természetvédelmi terület miatt csak ideiglenes fenmaradása biztosított. Környezetvédelmi szempontok messzemenően betartandók.
A horgásztanya mint építmény kikiáltási ára 250.000 Ft+ÁFA (75420)

Rendkívüli cukorakció a Bagoly Diszkontban
– Kristálycukor 1 kg-os 58 Ft helyett 56 Ft/kg
– Kristálycukor 50 kg-os 57 Ft helyett 54 Ft/kg
AMÍG A KÉSZLET TART!
1.sz. egység: Bagoly Diszkont Pécs, Nagyállomás (Volán darabáru mellett)
Nyitva: hétköznap 8-tól 16 óráig
szombaton 8-tól 12 óráig
Telefon: 15-123.
2.sz. egység: Kertvárosi Diszkont Pécs, Melinda u. 2. (Garázssor eleje)
Nyitva: hétköznap 9-től 17 óráig
szombaton 8-tól 12 óráig
Telefon: 45-542 (2684)

SZENZÁCIÓS ÁRAKON
faxok telefonok
Panasonic (áfa nélküli ár)

KxF 90	64.900 Ft	62.000 Ft
KxF 50	55.900 Ft	52.000 Ft
KxT 2565	10.000 Ft	7760 Ft
KxT 2515	8000 Ft	5040 Ft

A faxok telefon+üzenetrögzítősek, távvezérelhetők, a telefonok kihangosíthatók.
Viszonteladóknak további engedmények.
Megrendelhetők:
BRÖSS Pécs, Rákóczi u. 35-37.

NEM CSAK URÁNVÁROSIAK FIGYELMÉBE!
Ha elromlott a vízcsap, javítani kell a bútort vagy le akarja cserélni a kilincset és a zárat, jöjjön hozzánk!
Az ***Olimpia ABC barkács részlegén*** a mindennapi javítási eszközökön túl vízcsapok, páratlan szépségű kilincsek, bútorgombok, fogasok kaphatók.
Továbbá egyedi megrendelésre tetszés szerinti méretre, formára vágott bútorlapok megrendelhetők 1 hét szállításra. (7594)

LEGOLCSÓBBAN A TERMELŐNÉL
Szezon előtti vásárt rendezünk
RELUXA előtermékből
április 1-től
több színből, amíg a készlet tart.
Áraink:
25 mm széles, dombornított 8 Ft/m, dombornítás nélkül 7,10 Ft/m+ÁFA
35 mm széles, dombornított 11 Ft/m, dombornítás nélkül 10 Ft/m
A dombornítás nélküli szalagot raktárról azonnal tudjuk biztosítani.
Külön igény esetén a kiválasztott szalagot rövid időn belül ledombornítjuk.
Megrendeléseiket egész évben az alábbi címen várjuk:
PROTO Kft Székesfehérvár, Verseci út 1-15.
Tel/fax: 22/315-427 (236840)

pipaléc szegélyléc **MISTEL** (BT) sarokléc párnafa
LAMBÉRIA FELRAKÁSÁHOZ NYUGATI TECHNOLÓGIA
ÉVADNYITÓ LAMBÉRIAVÁSÁR!
Az építkezési szezon beindultával a mindennapi újság beszerzési gondját megoldjuk, mert március 22. és április 22. közötti vásárlóink között 2 db 1 éves Új DN előfizetést sorsolunk ki!
Nálunk 12-féle lambéria között válogathat:

osztrák fenyőlambéria sima és többféle mintázattal	I.o. 599Ft-850Ft+ÁFA/m² II.o. 420Ft-485Ft+ÁFA/m² III.o. 320Ft-380Ft+ÁFA/m²
-svéd fenyőlambéria	629Ft+ÁFA/m²
-műanyag lambéria	392Ft+ÁFA/m² 599Ft+ÁFA/m²
-keményfalambéria	889Ft+ÁFA/m²
-1m hosszig reklámáron	500Ft+ÁFA/m²
-osztrák és svéd hajópadló -(járófelületnek alkalmas)	1050Ft, 1090Ft, 1250Ft+ÁFA/m²
-dekorpanel (fóliás lambéria)	~~1090Ft+ÁFA/m²~~ 900Ft+ÁFA/m²
-párnafa	

Üzletünk: Pécs, Magaslati út 9. Telefon/fax: 72/38-434
Nyitva: h-p: 8-16 óráig
LAMBÉRIA FELRAKÁSÁHOZ NYUGATI TECHNOLÓGIA
LAMBÉRIA CENTRUM

MC MONACO Bt.
ELSŐ LÉPÉS A SIKER FELÉ: A KULTURÁLT MUNKAHELY
VILÁGSZÍNVONALÚ TVIN-MONACO IRODABÚTOROK A HAZAI ÁRSZÍNVONAL ALATT!
BEMUTATÓTEREM: PÉCS, KIRÁLY UTCA 11. II. EMELET 10. MUNKANAPOKON 9-14 ÓRA KÖZÖTT
ÍRÓASZTALOK MÁR 13.300 Ft SZEKRÉNYEK 5.100 Ft NETTO ÁRTÓL KAPHATÓK
KÉRÉSRE ÁRJEGYZÉKET KÜLDÜNK FAX: (72) 13-668 TELEFON: (72) 10-505/29
MC MONACO
FŐVÁLLALKOZÓ, KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ Bt.
7621 PÉCS, KIRÁLY U. 11. II. EM. 10.

LAKÁS

I.emeleti alagútzsalus 4 emeletes házban Kertvárosban, Erika utcában tehermentes igényesen felújított 2,5 szobás, 61m²-es öröklakás eladó. Irányár: 1,5 MFt. Tel.: 72/38-728. (75346)

Eladó vagy lakásra elcserélhető zártkerti lakható épület és hozzátartozó szőlő, gyümölcsös konyhakert Kodol-dűlőben. Érd.: Pécs, Kőrösi Cs. Sándor u. 3/A. Bali.

250-300 EFt-ig lakást vásárolnék a belvárosban sürgősen, azonnal fizetek Szerdahelyi Gyuláné Bükkösd, Kossuth 55. (82661)

Garzon eladó júliusi költözéssel. Érd.: a 74-063-as telefonon 11-16 óráig. (74680)

Eladó Nap utcai társasházi lakás+garázs 72/71-629.

100m² tetőtéri lakás Frankel L. 6. III/1. gázf. eladó

Belvárosi 2 szobás gázfűtéses lakás eladó vagy 3 szobás kizárólag belvárosira értékegyeztetéssel cserélhető. Tel.: 21-359 18 óra után. (82002)

Lila ABC-nél I.emeleti telefonos másfélszobás öröklakás eladó. Érd.: Szabó János Pécs, Vásárcsarnok Falatozó Büfé. (75426)

Elcserélném Ady Endre 61 sz. alatti kettőszobás előszoba, konyha, spájz, fáskamra komfort nélküli lakásomat egyszoba komfortos lakásra. Sima csere, kapun erősen kopogni kell. (84017)

Garzonlakást keresek megvételre, vagy albérletbe. Tel.: 47-774. (81191)

Elcserélném kertvárosi 3.emeleti 2,5 szobás lakásomat 3,5 szobás földszintire, ráfizetéssel. Tel.: 45-629 esti órákban.

Eladó vagy elcserélhető hasonló kaposvári lakásra meszesi 50m²-es kétszobás gázfűtéses öröklakás. Érdeklődni: Ferenczi 7400 Kaposvár, Kócsag u. 8. címen. (74686)

BÉREL-KIAD

80m²-es ingatlan forgalmas helyen bármilyen célra kiadó. T.: 13-705. (82614)

Rózsadombon eladó vagy kiadó garázst keresünk. Tel.: 43-499 18 óra után.

Bútorozott egyszobás gázfűtéses házrész igényesnek kiadó. T.: 31-180, 34-593.

Belvárosi 1 szobás lakás kiadó hosszabb időre üresen (összkomfortos, kertes) igényesnek. Érdeklődni: este 8 után 41-210-es telefonon.

Jó parkolási lehetőséggel, teljes szociális háttérrel ellátott irodaépület 11 irodából álló teljes földszinti blokkja 356m², május 1-től bérbe adó. Telefon: 36-289.

Büfé kiadó „Menő" jeligére a Rákóczi u. 34. hirdetőbe.

Vállalkozók figyelem! Igényesen berendezett 2 db üzlet (egy helyen) bérleti jog berendezéssel együtt eladó, 3 üzlet is kialakítható. Tel.: 32-242.

Pécs belvárosában forgalmas helyen üzlethelyiséget bérelnénk vagy üzletbe társulnánk kultúrcikkek árusításával. Ajánlatukat levélben kérjük: Cím: Pannon Könyvkiadó Kft 1112 Bp. Németvölgyi u. 146.

A város több pontján (14 helyen) 2x1,8m²-es üvegezett reklám felület bérbe adó. Érdeklődni: DOZSO-ban Wavra Károlynál a 13-648-as telefonszámon.

Csendes fiatalember albérletet keres Pécsett vagy Pécs-Somogyban. Tel.: 25-029.

A Mixi Fagyizó kiadó új berendezéssel és gépekkel. Érd.: 33-578 Felsőbalokány 1. (84014)

Telefonos garzonlakás kiadó. Érd.: 16-155. (84011)

Garázs kiadó, raktárnak is. T.: 16-845 Marosvásárhely 15. (7127)

Üzlethelyiséget bérelnék a Mecsek Áruház környékén. Tel.: 28-519. (84029)

Bérelnénk telefonos családi házat vagy házrészt hosszabb időre. Tel.: 28-121. (82003)

NYÁRUTÓ

Bűn megöregedni?

A szokásos szombati kirándulást már nagyon vártuk. Az sem vette el a kedvünket, hogy a 35-ös autóbusz már az állomásról zsúfoltan indult. Az ülőhelyeken – ki-ki a felszállási fürgeségétől, ügyességétől függően – öregek és fiatalok vegyesen ültek. A harmincegynéhány fős csoportunk nagyrésze is állt. Egy hang zokszó nélkül, kapaszkodva, s kimondatlanul vigasztalódva: leszállunk, kijárjuk magunkat, hisz végül is kirándulni indultunk.

Nem így egy nyurga fiatalember, aki nem átallotta hangosan közhírré tenni véleményét, miszerint: nem elég, hogy tönkre tették az országot, meg követelőznek, ráadásul mindent elözönlenek. Azt is kifejtette, szerinte hol lenne már a helyünk.

Senki nem reagált a véleményére. Remélem, hogy a hasonló korúak azért nem, mert nem ugyanezen az álláspontonvannak, mi pedig eleve jobbnak láttuk a hallgatást.

Csak magunkban kívántuk neki egy olyan időalagutat, amely vissza repítené harmincas évek, meg a háborús idők Magyarországára, hogy a saját bőrén érzékelje mindazt, amit megéltünk.

Arra pedig, hogy neki is „joga lenne leülni", mert megfizette, mit lehet mondani. Eljön az idő, amikor ő is megöregszik!

T. L.–né

Nyugdíjas szavazatok

A két és félmillió nyugdíjas választópolgár 1994 –ben arra a párta adja majd a szavazatát, amelyiknek a programja leginkább tükrözi a szociális érzékenységet – jelentette ki Mihalovits Ervin, a Nyugdíjasok Országos Kamarájának ügyvivője.

A kamara fontosnak tartja, hogy az idős emberek ne maradjanak távol a májusi társadalombiztosítási önkormányzati választástól. Ezért az áprilisi nyugdíjszelvényen minden nyugdíjast arra kérnek : vegyenek részt a tb-önkormányzat megválasztásában.

Kamarai feladatok

Az időskorúak és a nyugdíjasok közel negyven százaléka a létminimum alatt él. Háromszázezren vannak azok az időskorú állampolgárok, akiknek semmilyen jövedelmük nincs, s közülük sokan a szociális törvény teremtette támogatási körből is kimaradhatnak.

A Nyugdíjasok Országos Kamarája ezért fontosnak tartja, hogy még ebben az évben egy komplex szociális törvény–tervezet előkészítésében közreműködjön.

Bejárják az országot

Tíz éve együtt az ANK Nyugdíjas Klubja

Több, mint tíz évvel ezelőtt, 1982. február 27-én, 23 taggal alakult Pécsett, a kertvárosi Nevelési Központ Művelődési Háza keretében a nyugdíjasok klubja. A tagság létszáma változó, jelenleg több, mint ötven. Többségben egyedül élő nyugdíjas nők, három házaspár és öt férfi találkozik itt rendszeresen. Az elmúlt években jól összeszokott, egymás iránt érdeklődő és segítőkész csapattá kovácsolódott a tagság.

Terveink megvalósításához igen komoly erkölcsi és anyagi támogatást kapunk a Művelődési Háztól, az ANK II-es számú Általános Iskolájától, az 508-as Ipari Szakközépiskolától, az ANK–ban lévő vendéglátó egységtől és a húsipari vállalattól.

A tagság szerény anyagi helyzetét is figyelembe véve úgy és olyan foglalkozási programokat állítottunk össze, amelyek biztosítják a különböző igények kielégítését. A késő őszi, téli és a kora tavaszi hidegebb, esős időben a Művelődési Ház klubhelyiségében tartjuk a heti összejöveteleinket. Általában ebben az időben kapcsolódunk be a Művelődési Ház kedvezményes rendezvényeibe és kérjük különböző filmek vetítését, egészségügyi és más tartalmú előadások szervezését.

Amint az időjárás engedi igyekszünk a városba, a Mecsekre.

Teljes napot töltöttünk Malomvölgyben, Égervölgyben, a Dombai tónál, Orfűn, Abaligeten, Siklóson, Villányban, Mohácson, Komlón, Pécsváradon, Magyaregregyen, Ófalun, Szekszárdon, Badacsonyban, Budapesten, Visegrádon, Esztergomban, Szentendrén, Harkányban, Szigetváron, Barcson, Gunarason, Magyarhertelenden, Sikondán, Igalban.

Többnapos kirándulásokat is szerveztünk. Jártunk többek között Tihanyban, Balatonfüreden, Pannonhalmán, Győrben, Sopronban, Nagycenken, Sümegen, Keszthelyen, Nagykanizsán, Zalakaroson, Jákon, Kőszegen, Szombathelyen, Herenden, Veszprémben, Baján, Kiskőrösön, Kiskunfélegyházán, Szentesen, Orosházán, Békéscsabán, Gyulán, Hódmezővásárhelyen, Szegeden.

Ezeket a kirándulásokat a Művelődési Ház anyagi támogatásával tudtok megvalósítani.

Fábos Pál
klubvezető

Emelkedtek az árak

Az infláció már az év első két hónapjában jelentősen nőtt. Legnagyobb mértékben az élelmiszerek ára nőtt. Ezen belül élelmiszereken belül különösen drágák a friss zöldségfélék, nőtt a tej, a tejtermékek, a kenyér ára. Az átlagosnál nagyobb mértékben – csaknem tíz százalékkal – emelkedett a szolgáltatások ára, a csatornadíjak, a vízdíjak, a közlekedési költségek növekedése miatt. A drágulás nagyobbrészt a kétkulcsos áfa bevezetésének, a fogyasztási adó emelésének, egyes ártámogatások csökkenésének a következménye, ám több területen nagyobb az emelkedés, mint amit ezek indokolnának. Ha a keresetek átlagos emelkedése meghaladja a 14 százalékot, akkor a Nyugdíjasok Országos Kamarája szeptemberben a nyugdíjak korrigálását fogja javasolni, jelentette be *Krizsán Sándor*, a kamara sajtóbizottságának elnöke.

A munka öröme

A belsőépítész

„Mintha mi sem történt volna"

Asztalos–segédlevéllel a zsebében vágott neki az Iparművészeti Főiskolának, hogy aztán 1956-ban a dél-dunántúli régió első főhivatású – ilyen irányú képesítést szerzett – belsőépítészeként a Pécsi Tervező Vállalatnál kezdje meg három és fél évtizedes tevékenységét. Vida Gyula, az ormánsági Gilvánfán született, ezért is kérte magát a főiskola után Pécsre. Első nagy munkája az akkoriban újjászülető, hajdan Király Serfőzdeként ismert nagykanizsai sörgyár belsőépítészeti megformálása volt, s ez elsősorban a sörfőzőházat jelentette. A cégnél kapott utolsó megbízatása volt a dömörkapui turistaházból lett Mediterrán Szálló berendezéseinek megkomponálása, ezután ment el korkedvezménnyel nyugdíjba.

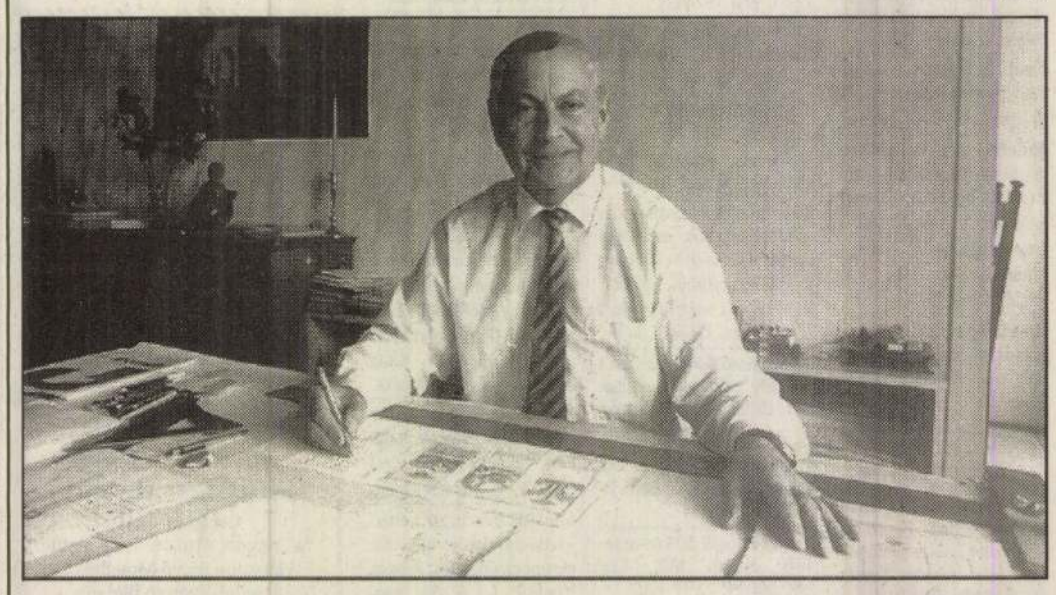

Vida Gyula egyszemélyes tervezőintézetében **Fotó: Löffler Gábor**

Persze az alkotó tevékenység ezzel nem ért véget, hiszen Vida Gyula ma – ahogy tréfásan emlegeti – egyszemélyes tervezőintézetét vezeti egy e célra megvásárolt, elegánsan berendezett uránvárosi lakásban, s a megváltozott világban, ami kedvez a belsőépítészet érvényesülésének, van elegendő megbízása is.

Valójában persze mindig is volt szerepe a Vida által (is) képviselt belsőépítészetnek, hiszen a közcélú építkezések belső terei sohasem csak úgy, maguktól töltődtek meg tartalommal: hogy a falak burkolata, a kárpitok, a bútorok stb. olyanok lettek, amilyenek, ahhoz mindig szükség volt a szakemberre, a belsőépítészre, legfeljebb a még „szakabb" emberek s maguk képére silányították a dolgokat, persze mindig pénzügyi megfontolásból és soha nem az alkotás művészi jellegének a megkérdőjelezésével. Bár. . . .

– Az építőipar 56 utáni felendülése új helyzetet teremtett a belsőépítészet számára is, nekem pedig a már említett két munka között is nagyon sok megbízást. Mégis, életemben először most vagyok nyugodt, ebben az egyszemélyes tervezőintézetben.

Ezt meg is magyarázza: máig képtelen megemészteni azt, hogy a cégnél megtagadták (bizony volt ilyen is!), hogy kiutazhasson Franciaországba, ahol egy Vasarely által felkínált közös munkáról kellett volna tárgyalnia. Megemlíti, hogy a cégnél magányos farkasnak titulálták, aki nemigen volt kíváncsi mások, főleg pl. a személyzetis véleményére. Így folytatja:

– Komoly helyeken sokszor szóba sem került, hogy egy-egy új épületnek, új intézménynek egyáltalán van belsőépítésze is. Valóban, mintha minden csak úgy, magától lett volna. . . Aztán szerencsésen megváltoztak a dolgok és ma már a belsőépítészet egyenrangú az épülettervezéssel.

Vida Gyula az évek, évtizedek múltával erőt érzett az épülettervezésre is – saját részére épített ürögi családi házával 1986-ban „Az év lakóháza" pályázaton díjat is nyert – és „saját emberi örömére a képzőművészet iránti vonzalmának is engedett: kiállításain mindig is láthatók falikárpitjai, üvegablakai, vagy önálló, azaz nem alkalmazott alkotásai. („Sokan haragudtak is ezért rám. . . ")

Most már pedig. . .

– Nyugdíjas. . . Furcsa számomra ez a „státusz", hiszen az égvilágon semmi sem változott. Illetve csak annyi, hogy havonta hozza a postás a nyugdíjamat. Régi kapcsolataim élnek, a szakmai múltnak köszönhetően munkám is van. Nem is tudom, enélkül hogyan lennék. A rendszerváltásnak köszönhetően a vállalkozói szférában nőtt a belsőépítészet iránti igény, néha talán túlságosan is, hiszen volt már olyan, hogy egy üzletet egy éven belül – profil– és tulajdonosváltás miatt – kétszer is meg kellett tervezni. A kivitelező ipar is, amivel pedig mennyit kellett veszekedni, vitatkozni, s ami a gyenge minőségű munkával tönkre tudta tenni a legszebb álmokat, szemlátomást változik: ma már nehéz munkához jutni (sorba kell állni érte), ezért nőtt az igényesség, s a vállalkozók, az új szervezetek iparkodnak olyan szakembereket maguk köré gyűjteni, akikben szintén megvan a tulajdon munkájuk iránti igényesség.

– A jövő? Természetesen ugyanebben a formában dolgozni még, remélhetően hosszú távon. Mintha mi sem történt volna.

Hársfai István

Bezzeg az én időmben!

Ez a kabarétréfa címévé silányult mondat mindannyiunkat elkísér. A fiatal hallgatja, az öreg mondogatja. Valamikor én is hallgattam. Miközben szüleim ontották bölcs szentenciáikat, jól leplezett nyugtalansággal pörgettem az asztal alatt a terítő rojtjait. Untam az egészet, mert már százszor hallottam az elmondottakat és mert egyéb dolgom akadt. Várt rám az „igazi", a nagy szerelem. Aki aztán a megbeszélt időpont után másfél órával fölényes fejtartással, mentegetőzés nélkül jelent meg a helyszínen.

Elmúlt egy emberöltő. Most én mondom. Tán többször is, mint kéne. Nem annyira a fiataljának, inkább a korombelieknek. Mert ők úgy tesznek, mintha figyelnének, mintha igazat adnának. Mert ilyen-olyan gonddal teletűzdelt önvizsgálatom közben arra már rájöttem, hogy a világ generális gondjain javítani nem tudok. Törődök hát olyannal, amihez alig van közöm, s amihez – és ez meggyőződésem – jobban értek, mint azok, akik most fiatalnak tudhatják, érezhetik magukat.

Körülbástyázom magam élettapasztalatnak nevezett emlékekkel, melyek igazsága, ha nem is örökérvényű, ér annyit, mint amennyit nekem mondtak az öregek annak idején. Piszlicsáré dolgok izgatnak. Mert a nagyok hiába teszik velem ugyanezt, azokról leszoktam. Leszoktattak.

Az például, hogy az autóbuszon helyet foglalók átlagéletkora 8-15 év, míg az állva, tétován kapaszkodóké ennek többszöröse. Zavar a csevegés stílusa, hangereje. Zavar a nyegleség, az oktalan kivagyiság. Zavar, hogy a munkában fáradt Anyuka az aznapi bevásárlástól tömött szatyra mellett önként cipeli egészséges gyermeke helyett a nehéz iskolai felszerelést. Zavar, hogy az öregek tisztelete csupán szószékről, onnan is meghallgatatlanul hangzik el. Hogy lekerült a társadalom illem-palettájáról az öregkor, a tapasztalat tisztelete.

Valamikor mi sem hittünk az öregek bennünket javítani, irányítani kész és akaró szándékaiban. No de ennyire? Nem, azt nem mertük volna!

Látom pedagógusainkat, akik oktatási-nevelési és tán emberi elveik miatt is összeráncolják a homlokukat és kommentálják mondandómat. Amikor éppen arra emlékezem, hogy annak idején, az én időmben milyen kölcsönhatással volt, lehetett egymással az iskola és tanulója. Maradjunk az előbbi példánál. Fejemen az iskola címerével ellátott sapka, netán az ingemen, vagy a blúzon viselt iskola embléma egyfajta tartást, fegyelmet parancsolt ránk. Jószándékkal és belénk nevelt meggyőződéssel simultunk a társadalom elvárásaihoz. Jött a villamos – akkor még járt – és le nem mertünk volna ülni a világ minden kincséért sem, ha a nálunk idősebbnek nem jutott hely.

Mert vigyáztunk az iskola, az általunk megtestesített Alma Mater tisztességére. Miként az is vigyázott ránk. Bízhattunk benne, tudtuk, nem csak a tanórákon fogja a kezünket, de a mindennapok furcsa gondjainak megoldásában is segítségünkre van.

Bennünket tanítottak tisztelni a kort. Azóta megkopott ez a fogalom, törekvés. Nem mesterségesen koptatták el, természetes körülmények miatt vesztett értékéből. Természetes módon? Nem hiszem.

Az európai ember számára az öregedés kudarcélményt és az ezzel járó önértékelés csökkenését jelenti. Természetesnek az tartható, hogy a testi és szellemi teljesítmények csúcspontja a fiatalkorra tehető. Ámbár, ami a szellemit illeti, ebben kételkedem kissé. Az öregedő ember egyre többet veszít társadalmi értékéből, nem egyszer a családiból is, így érthető (valóban az ?) ha teherré válik önmaga számára.

Könnyű – és hiábavaló volna – most a Távol-Kelet öregeket tisztelő szokásaira, hagyományaira utalni. A görögkor ránk maradt emlékeire is. Itt kell maradjunk magunk között és tudomásul kell vennünk a megváltozott körülményeket. Azt, hogy én mondom, de senki nem figyel, s azt, hogy amit nekem mondanak, az nem mindenkor egyezik felfogásommal, szokásaimmal, tapasztalataimmal.

És közben egyre többet szeretném, szeretnénk mondani, hogy „bezzeg az időmben!" Mert látjuk, érezzük a tévutakat, jóslataink és ritkán felszínre hozott érzéseink megvalósulását éljük át, szeretnénk őszintén segíteni, de nem kapunk lehetőséget. S ha kapnánk, sem mennénk vele sokra. Mert – s ezt őszintén be kell vallanunk – nem látjuk tisztán a dolgok összefüggéseit, nem érezzük mindig az élet valóságos ritmusát. Amelyet egyébként néha talán azok sem éreznek tisztán és világosan, akiknek ez vállalt kötelezettségük, elhivatottságuk.

Így hát morgolódunk a kisebb-nagyobb hibákon, bűnökön és miközben emlékeinket idézzük, tétován állunk az élet utcasarkán. De ha nagyon őszintén és nagyon mélyen a múltunkba nézünk, talán beismerhetjük, hogy nem csak a világ volt más, amiben élnünk kellett, lehetett, de a tényeket őrző és megkopott emlékek sem úgy sorakoznak, villódznak, mint ahogy azok valamikor megszülettek velünk.

Néha még nekiveselkedünk, hogy elrebegjük a „bezzeg az én időmben!" régen megunt igéit, aztán szelíden a nap felé fordítjuk arcunkat. Onnan világosság és meleg jön, amely elönt bennünket és amelyre oly nagy szükségünk van.

Bokrétás András

VIDA JUDIT PORCELÁNTERVEI
CHINA DESIGN BY JUDIT VIDA

DOROTTYA GALÉRIA

1996. július 9 – augusztus 10. / 9 July – 10 August, 1996

Vida Judit 1978-ban porcelántervezői szakon végzett az Iparművészeti Főiskolán. A nyolcvanas évek elején készült készletei már határozott, egyéni vonalvezetésről, a stabilitást és dinamizmust egyaránt sugalló tervezői szemléletről vallottak. Ez a kettősség végigkíséri pályafutását. A korai teás- és kávéskészletek még funkcionálisak, jellemzőjük a minimalizált színhasználat (fekete-fehér-piros), az orosz konstruktivista hagyomány geometrikus formavilágára utaló jegyek alkalmazása. A festett, funkcionális porcelánok után Vida művészete merész fordulatot vett, motívum- és színrendszere kiteljesedett. Egy alapformába/ra (legyen az váza vagy tál) rezet applikált, rézpálcákkal, huzalokkal, csavarokkal törte át az anyagot, a lágyságot ötvözte a keménységgel, az organikus formát a szigorúan konstruktív elemekkel, a puritánt a burjánzó díszítéssel. Tudatosan használja fel a kínai rézporcelán, a szecesszió, a konstruktivista hagyomány technikai tökélyét, bravúros egyéni hangvétellel ötvözi a tradíciót újító törekvéseivel.

Tál / Dish, 1995
A Deforma Alapítvány tulajdona
Lent by Deforma Foundation

Judit Vida graduated as a china designer from the Academy of Applied Arts in 1978. Her sets designed in the early eighties already reflect a singularity and an approach suggesting both stability and dynamism. This duality predominates her entire oeuvre. Her early tea and coffee sets are still functional, with minimalistic use of colour (black-white-red) and reminiscences of the geometric forms of the Russian constructivist tradition. Following the painted functional china pieces, Vida's art took a major turn towards more complex motives and colours. She applies brass upon/into a basic form (vase or bowl), interrupting the flow of the matter with brass sticks, wires, screws, thus combining softness with hardness, organic form with strictly constructivist elements, puritanism with rampant ornamentation. She consciously uses the technical perfection of the Chinese brass porcelain, Art Nouveau and constructivism, infusing it with a virtuosic individual tone.

Megnyitó: 1996. július 9-én, kedden 17 órakor / Opening: 5 pm Tuesday, 9 July, 1996
Megnyitja: Konyorcsik János szobrászművész / Opening by János Konyorcsik sculptor
A kiállítás rendezője: Kozák Csaba / Curator of the exhibition: Csaba Kozák

Books. Nem vagyok meggyőződve, hogy ő biztos abban, hogy ez a helyes válasz.

[5]És ki tudja, lehet, hogy mostantól fogunk kifejleszteni kritikai társadalom- és politikaelméleteket távoli szomszédságban egymástól. Végül is, bármilyen csodálatos, olyan társadalmakban fogunk élni, amelyek strukturálisan ugyanolyan típusúak.

[6]Immanens kritikámban természetesen az átmenetek saját, normatív standardjeit használom, amely csakis mély intellektuális és politikai szimpátiám alapján lehetséges. Félreértések elkerülése végett hadd szögezzem le, hogy a kelet-európai országok átmeneti rezsimjeit úgy tekintem, mint egy alapvető emancipációs folyamat eredményét, figyelembe véve azokat a rezsimeket is, amelyek már korábban eljutottak idáig. Még a legszélsőségesebb esetet, a liberalizmus fontos elemeit tartalmazó normalizált szovjetrendszert is ide sorolom; éppúgy mint Romániát, ahol a jelen viszonylagos szabadságnak tekinthető a Ceausescu-klán eszelős dinasztikus kommunizmusához képest. Mondhatom ezt azért is, mert nem hiszem, hogy bármilyen szovjet típusú rendszer stabilizálódik ebben a régióban: ezt is jelzi a román helyzet extrém dinamizmusa.

[7]Utóbbihoz lásd O'Donnell és Schmitter: *Transitions from Authoritarian Rule.* Baltimore, Johns Hopkins University Press, 1986. IV. kötet 14. old.; és különösen R. Barros: „The Left and Democracy: Recent Debates in Latin America". Telos Summer, 1986.

[8] Kétségkívül a lengyel és magyar pártvezetés egy része volt az, amely elhatározta, hogy komoly tárgyalásokba bocsátkozik. Vagy másképp szólva, ők vették észre elsőként, hogy sem ők, sem konzervatív ellenlábasaik nem számíthatnak szovjet nyomásra – nem is beszélve az intervencióról –, amely segített volna nekik feltartóztatni az elmélyülő válságot.

[9]Ez volt valójában Grósz Károly korábbi főtitkár kérdésének lényege: egy körvonalazatlan fenyegetés kapcsolódott hozzá. Lásd: Magyar Nemzet, 1990. március 3.

[10]Az első kettőt Furet nagyszerű esszéiből veszem át, amelyben szembesülnek a francia forradalom magyarázataival. Lásd: *Interpreting the French Revolution* (Cambridge, Cambridge Univ. Press, 1981.) Furet kimutatja, hogy önmagában egyik sem képes leírni a sajátos forradalmi jelenséget. A francia forradalmat követő valamennyi forradalom számára fölvetődik viszonyuk ehhez az eredethez, s e tradíciót nem hagyhatják figyelmen kívül a forradalom értelmezői. E nézőpontot Hannah Arendt *On Revolution* (New York, Viking Press, 1963) című munkájának köszönhetem, még akkor is, ha ő azt remélte, hogy a forradalom egy másik történetét posztulálja.

[11]Egyikük sem nevezi ezt „forradalmi" programnak, még akkor sem, ha néhány taguk – mint Tamás Gáspár Miklós – nézetei különböznek. Lásd: SZDSZ, *A rendszerváltás programja* (Budapest, 1989) és Tamás beszédét a szabaddemokraták egyik közgyűlésén. in: *Szabad Demokraták,* Budapest, 1989/4-5. 38-39. old. Kétségkívül „vértelen" és „legális" forradalomról beszél, és tagadja a reform fogalmát. Ez a kiterjesztése az egyik fogalomnak (forradalom) és korlátozása a másiknak (reform) elrejti kötődését az új evolucionizmus tradíciójához. Más helyen nyilvánvalóan szakít ezzel a tradícióval, amikor úgy próbálja meghatározni a Magyarországon végbemenő folyamatot, mint a „politikai szabadságért" vívott harcot, szemben a „társadalmi forradalommal". Lásd Tamás G. M.: „Tájkép csata előtt". Élet és Irodalom, 1989. augusztus 4. Mindazonáltal nem tisztázta azt, hogy vajon kellene-e használni a „politikai forradalom" fogalmát vagy sem. Alkalmasint azt hiszem, hogy sem a „politikai" sem a „társadalmi" forradalom fogalma nem fedi azt, ami történik – még Csehszlovákiában és Kelet-Németországban sem.

[12]Lásd Arató, András: „Introduction". in: Arato A. és Fehér F. (szerk.) *Gorbachev: the Debate* (Oxford, Polity Press, 1989.)

[13]Habár kétlem, hogy bárki is a „forradalom" kifejezést fogja használni az UNO és Violetta Chamorro nicaraguai választási győzelmére.

[14]Lásd például: Adam Michnik: „Notes on the Revolution". New York Times Magazine, 1990. március 11. Nyilvánvalóan Michnik nem alkalmazza a fogalmat Lengyelországra.

15 Sokan közülünk emlékezhet arra, hogy a 60-as-70-es évek újbaloldalának sok (de nem valamennyi) képviselője állandóan a fejlett országokban végbemenő forradalomról beszélt.

[16]A romániai átmenet teljesen megfelel Heller Ágnes és Fehér Ferenc kritériumának a forradalomra vonatkozóan: a szuverenitás változásának. Mi több, csak ezt a kritériumot elégíti ki, és nem Hannah Arendtét az új politikai rend megalapozásáról. Tekintettel a többi országra, még a legkevésbé forradalmi Lengyelországra is – ahol valóban nem hagyható figyelmen kívül a rendszer bizonyos szuverenitása az elnök személyében és a hadseregben – a változás mércéjeként teljesen alkalmatlan a rendszerváltás következményeinek leírására.

[17]Ahogy Arendt felismerte, csupán egyetlen modern forradalmi tradíció van, a francia forradalomé, ami szerinte nem volt sikeres forradalom. Az egyetlen sikeres forradalom – az amerikai – nagy fájdalmára nem tradíció. A fel-felbukkanó tanácsdemokratikus kísérletek ebben a kontextusban számára csupán szünetek a modernitás idejének folyamatában: mindegyik úgy tör felszínre, hogy nem hivatkozik, sőt nincs is tudatában a korábbiaknak.

[18]Valójában Hannah Arendtet bírálat érhetné, mert ebből a fontos szempontból sem látott különbséget az amerikai és a francia forradalom között.

[19]„The Influence of Carl Schmitt on the Legal Discourse of the Federal Republic of Germany". (1990. január.) Kézirat. Preuss átveszi Schmitt olyan fogalmait, mint politika szuverenitás és vészhelyzet. Véleményem szerint igaza van, hogy Schmitt a modern társadalmi forradalmak tapasztalataira alapozza elméletét, átfordítva ezzel a társadalmi kérdést nemzeti kérdéssé.

[20]Megint csak Románia jelenti az egyetlen kivételt.

[21]Lásd „Tájkép csata előtt", i.m.

[22]Amikor ő illuzórikusan összekapcsolja a kettőt, Jeffersont juttatja eszünkbe, akinek a „Ward-system" javaslata és az a vágya, hogy minden nemzedék csinálja meg a maga forradalmát, közel hozza őt a francia forradalom eszményeihez. Nem lett volna meglepő, hogy azok a testületek, amelyek delegátusokat küldtek az alkotmányozó gyűlésre és akiknek ratifikálniuk kellett a megállapodást – amely magába foglalta a kontinentális kongresszussal szembeni pucscsot, vagy még inkább egyfajta „konzervatív forradalmat" – féltek az ilyen eszméktől.

[23]Kétségkívül a népszavazás önmagában, az atomizált és az államhatalom birtoklói által manipulált társadalom cselekedete – párosulva az aláírásgyűjtési kampánnyal, valamint az SZDSZ és FIDESZ népszavazási kampánya körüli vitával – hangot adott a kialakuló prátrendszerben demobilizált civil társadalomnak. Egy szervezett civil társadalomnak nyilvánvalóan rendelkeznie kellene nyitott befolyásolási le-

hetőségekkel, hogy a plebiszcitárius megoldások ne váljanak fölöslegessé és veszélyessé. Mindazonáltal Magyarországon a múlt év őszén nem volt más lehetőség.

[24]Lásd például: R. Dworkin: *Taking Rigths Seriously.* (Cambridge, Harvard University Press, 1978) 8. fejezetét.

[25]Lásd például: *Rethinking Military Politics: Brazil and-the Southern Cone.* (Princeton, Princeton University Press, 1988).

[26]Kezdetben nyilvánvaló, hogy kifejezetten keresnek olyan partnereket, akik hajlandók magukra vonni a népszerűtlen gazdasági intézkedések terhét, de tudják, hogy csak idő kérdése, hogy a releváns elit és vezetőréteg mikor szabadul meg tőlük. Minimális céljuk, hogy időt nyerjenek az intézményes hatalomátmentéshez. Ezzel nincs is semmi baj, leszámítva, hogy bizonyos társadalmi demobilizációval jár.

[27]G. O'Donnell és P. Schmitter: *Transitians from Authoritarian Rule.* IV. kötet, 57-58. oldal.

[28]B. Lamonnier. in: A. Stepan: *Democratizing Brazil.* Ez az analógia kitűnően alkalmazható a Szovjetunióban végbemenő folyamatra.

[29]O'Donnell és P. Schmitter. i.m. 58. oldal.

[30]Lásd különösen Haraszti Miklós: „Salami Tactics in Reverse", kézirat; valamint a vele készült interjút: *Uncaptive Minds.* 1989. január. Lásd még: Miszlivetz Ferenc: „Toward First Person Singular. Across Frontiers (1989 Winter-Spring.)

[31]Bruszt László: „On the Road to a Constitutional State". 1989. május (kézirat).

[32]Az 1989-es keletnémet és csehszlovák események igazolni látszanak a magyar reformista vezetők előrelátását. De természetesen az ő cselekvésük is nagyban hozzájárult a fenti két ország releváns változásaihoz.

[33]Lásd: Lengyel László: „Reformdiktatúra vagy bürokratikus autoritarianizmus" *Valóság* Budapest, 1989/5.

[34]J. Elster: „When Communism Dissolves" London Review of Books, 1990. január.

[35]Kornai János: *Indulatos röpirat a gazdasági átmenet ügyében.* Budapest 1989. 24. és a következő oldalak.

[36]I.m. 49. oldal

[37]Lásd a *Libération, Frankfurter Rundschau, Gazeta Wyborcza, Moscow News* és a *Beszélő* közös vizsgálatát 1990. február 19-én.

[38]Az egyetlen fontos kivétel ebben Pokol Béla: *Posztkeynesiánus szociológia* című kézirata (Budapest, 1986), ami Luhman, Habermas, Teubaer, Willke és Offe jelentős munkáinak recepciója. Ugyanakkor nem vagyok bizonyos abban, hogy Pokol alkalmazta ezen érdekes rekonstrukcióját a korábbi államszocialista társadalmak gazdaságpolitikai alternatíváinak problémájára. A jóléti állam reflexív önfejlődésének problémáival kapcsolatosan nézetemet lásd Arató A. – J. Cohen: *Civil Society and Democratic Theory* (megjelenik 1991-ben) 6. fejezetében.

Vida Judit: NA-NE váza (porcelán NA-NE galéria) Fotó: Prutkay Péter

clausust javallott a zsidóknak. 1992 végére, a szabadság kellős közepén a nyilvános beszéd nyelve ismét teljesen ellehetetlenült.

Valljuk meg őszintén: *sajnos* a magyar sajtó ezernyi munkatársának a Gugyerák nyelve nem hangzott különösen idegenül. Megannyian közülük szomorúan és végtelen kétségbeeséssel vették tudomásul, hogy a csillagok órája, a ritka pillanat elmúlóban volt. A célozgatás, az elnyelt mondatok, a körülírt „izék", a nyelvi törmelékgyártás mint nyilvános közbeszéd, tovább folytatódott. Vélhetően nem szerencsés, ha – hajdani munkatársként – megemlítem, hogy a Magyar Narancs *történelmi jelentősége* ezekben az években volt a legegyértelműbb. A fiatal nemzedék újságírói nem ismerték Gugyerák nyelvét, ezért tovább folytatták a szabad beszédet: – többek között az ÉS és a HVG mellett – megannyi héten át úgy *írtak* a kormányról, mint ahogy arról azért javarészt mindenki *beszélt*. Mára már ez is a múlté, Antall halott, Boross ismét a helyén van, ami pedig a lappal történt, azt nem az én tisztem elemzés tárgyává tenni.

1994-ben mindenki ismét felszabadulni látszott: hurrá nyaralunk, ismét itt a Kánaán. Ám – sajnos – a gugyerákizmus mégsem tűnt el. Kiderült, hogy a negyvenéves elhülyülés már kultúrantropológiai problémát jelent. Amúgy a Horn kormány valóban soha senkit nem azért és akként idegesített, mint elődei tették, de ez talán még kevés az üdvösséghez. Az *egyenes beszéd* ugyanis továbbra sem tért vissza, s egyre kevésbé látszik konvencióvá válni a mai magyar politikában, illetve médiában. Az illetékes urakkal az volt a probléma, hogy igencsak akartak valamit, ami rettentő korszerűtlen, idétlen és erőszakos volt: végre is ép elmével senki sem hiheti, hogy az egyesült Európába, az integrált világba bárki becipelheti Teleki Pál, Klebelsberg Kúnó vagy bármely más kultúrfölényhívő irredenta avíttas nacionalista szellemét. Való igaz, a koalíció mindezt nem akarja, s nem is teszi. Ezt a remek munkát manapság – többek között – Orbán Viktor szeretné „felvállalni", attól tartok, ő maga sem sejti még, hogy a következő „megtett, aminek értékét mutatják az elmúlt években mondott hihetetlen nagy ívű beszédei. S a honanya most arra gondolt, megpályázza az Új Színház igazgatói állását. De egyetlen, azaz egyetlen kérdés sem hangzik el: ugyan *miért* gondolja a művésznő, hogy értene e munkához, lévén eddigi pályája alapján nincs ok ezt gondolni. A gugyerákizmus annyit jelent, ha nem mondjuk ki nyilvánosan: a művésznő pályázatának ténye a politikai demokrácia jele, kulturálisan ellenben ugyanazon tény *maga* a komédia forrása. Persze kulturális ügyekben tekintélytiszteletnek nincs helye, s ha nagyszerű érveivel Pető Iván – úgymond – legyőzte, akkor nyilván Székely Gáborral szemben is lehet mit keresni. Istenem, egy olyan igazoltan okos ember, mint Agárdi Péter – nem mondom persze, szép kis történet, hogy az egész hajdani MSZMP-s bizottság ismét ott van a rádió élén – anélkül, hogy észrevenné, megint a *régi nyelvén beszél*. Agárdi a Népszabadságnak adott bensőséges interjújában azt mondja egy néhány éve Haraszti Miklósról írott kritikájáról: *„néhány éve nyilvánosan tisztáztam a kettőnk viszonyát egy kritikában."* Esküszöm, mintha a PB maga nyilatkozna meg. Arról nem beszélve, hogy a *kettejük* viszonyát – nyilvánosan ugye – *ketten* tisztázhatták volna. Agárdi legfeljebb azt értheti a viszony tisztázásán, hogy *ő* írt egy kritikát, ami a legjobb esetben is az *ő* viszonyát tisztázhatta Harasztihoz. Nos, ezt hívom én intellektuális gugyerákizmusnak, amikor nemigen kell és érdemes, s nem is lehet tisztességesen és nyíltan beszélni. Millió egy oknál fogva. Merthogy nyilván szégyenben van az istenadta, esküszöm, zavarban, kínban. Dehát miért kellett mindez? S mire a gőg, ez az illetékes elvtárs modor. Pedig kár érte. Mert jó irodalomtörténész volt: Fejtő könyve kiváló monográfia. S most ismét illetékes Gugyerák lesz belőle.

Akármint is, 1997 végére a köztársaságban, a nyilvánosságban elhangzott kijelentések pusztán szavak, szavak, üres szavak. Illetékes elvtársak és urak beszélnek megint összevissza. Felteszem – tragikus vagy sem – tisztában van ezzel Agh Attila is, aki az MSZP sikerét – teljes joggal – azzal magyarázza, hogy az adott párt viszonya bizony adekvát a jóléppel. Hát ha így is van, attól a felelőssége csak még nagyobb. Ma már csak az hiányzik, hogy Horn Gyula egy napon odaszóljon hozzánk: „szerbusz nép". S akkor megérkeztünk. Akkor itt lészen a Kánaán.

Itt az idő, tegyünk egy kísérletet arra, hogy megállítsuk a gugyerákizmust, amely semmi egyéb, mint a Kádár-rendszer kulturális ellenforradalma. S amely kulturális közállapotok között – az unalom, butaság, tájékozatlanság között – egykor sem volt különösebben jó élni. Ám Agárdi Péter, Pécsi Ildikó *és* a *Xénia láz*, a zsurki vodkagyár *együtt:* istenemre, ez már sok a jóból. Csak az áldott jó asszony, Spéter Erzsébet hiányzik, amint lehetőleg egy szál matyó hímzéses izében, kiscsizmában átadja összes díját az összes Schmuck Andornak, Baja Ferencnek, mondván, ennél komikusabbat és ízléstelenebbet még ő sem tudott kitalálni.

SOROS ALAPÍTVÁNY

Forgóeszközhitel-pályázat könyvkiadók részére

A pályázat célja

A Soros Alapítvány pályázatot hirdet könyvkiadók részére olyan rövid lejáratú, kedvező kamatozású forgóeszközhitel felvételére, amely segíti a kiadót likviditási gondjainak áthidalásában, s így lehetővé teszi a folyó évi kiadási terv megvalósítását.

Pályázók köre

Minden olyan hivatásos könyvkiadó, amely magyar (cég)bíróságon legalább egy éve bejegyzésre került. A pályázaton nem vehet részt magánszemély, illetve [illegible] könyvkiadó, a[illegible]

VIDA Judit

Élet és Irodalom 1997.09.26.

DEZSŐ ISTVÁN:

Tárlat

A porcelánló halála

Többnyire viszolygok a porcelántárgyaktól. Viszolygásom ősoka egy barna kis lófigura, ami gyerekkoromban egy rokon család könyvesszekrényét díszítette. Az a porcelánló rendkívül visszataszító volt. Ösztönös gyerekkori ellenérzésemet azóta tovább erősítették a megismert édes kis szobrocskák, porcelános vitrinek, valamint *Szász Endre* tevékenysége. Szerencsére néha enyhülésre is van mód, mondjuk egy becsületes kínai váza, vagy *Roskó Gábor* porcelánszobrainak társaságában. Éppen most pedig *Vida Judit* munkái között.

Ezeknek a kerámiáknak legtöbbje már nem mint funkcionális, hasznos tárgy működik A porcelán megszokott díszítőelemek sem a puszta dekorativitást szolgálják, hanem az összetett téri hatásokra épülő plasztikák dinamikus voltát hangsúlyozzák. Vida Judit fémmel ötvözött porcelánjai a konstruktivizmus legjobb eredményeire épülő térszerkezetek. Erőteljesek, határozottak és szépségesen hidegek.

Vida Judit egy étkészletből kiindulva szétbontja egy porcelántárgynak a köznapokban megszokott zárt és egyszerű körformáját. A körkörösség mint alapelv megmarad, de a tárgyakba épített fémrudak, a megjelenő szögletes formák, és a tárgyakból kivett cikkelyek rendkívül dinamikussá teszik alkotásait. Térépítési műveletei egy pontosan nyomon követhető folyamat részei, melynek során a tárgy végképp funkcióját veszti és műalkotássá: bonyolult, szerkesztett térré változik. Ezek a terek újabban már kozmikusak, sőt, transzcendensek. Legjobb példája ennek az a most készített installáció, melyben a kiállítótér két falát alulról felfelé összekötő fémsodronyok között egy – az űrrepülésre alkalmas tárgynak látszó – porcelánalak lebeg. Az összkép első pillantásra a kozmosz látványát idézi, ám ha jobban megnézzük, kiderül: a tolódó sodronyok széttartanak. A perspektíva kifordul és létrejön a transzcendens tér.

Ez alatt a precízen megszerkesztett éteri tér alatt pedig enyhet találhat még egy magamfajta, barna porcelánlovaktól sújtott tárlatlátogató is. Az a ló most halott. Éhen veszett az éteri térben, ahol nemigen terem fű a porcelánlovaknak.

(Vida Judit keramikusművész kiállítása a székesfehérvári Szent István Király Múzeumban)

KOLTAI TAMÁS:

Színház

Ami történik, egyszerű

Nagy-Kálózy Eszter gyakorlatilag mozdulatlanul ül egy karosszékben, lábait alacsony asztalkán nyugtatja, később megcseréli, keresztbe rakja, a mozdulat nem kihívó, inkább tárgyilagosan demonstratív, de ahol a fehér kosztümszoknya végződik, jó darabon látszik a harisnya ugyancsak fehér, csipkézett combrésze. A színésznő ismét mozdulatlan, hangja egyenletes, moduláció nélküli, szemét a megszólított férfira szegezi, hangsúlyok nélkül, könnyetett. Pinter ebben nagymester. Nála megáll a tudománya annak, aki a dolgokról határozott, biztos kontúrokat, egyértelmű döntéseket akar. Valóság vagy kitaláció Max, a családfő meséje a régmúlt családi idillről, a gyermekfürdetéses estékről, a (talán) prostituáltként bedolgozó mater familiasról, akit – a taxisofőr öcs, Sam szerint – a kocsi hátsó ülésén „kapott el" a nosztalgikusan emlegetett barát: az egykori közös vállalkozásban vitt mészárszék alkalmazottja? Csakugyan kivitelezett fokozatairól. Joey, a mérsékelt agyú bokszoló vad és gyermeki ösztöneit *Varga Zoltán* érzékletesen láttatja. Dicséretes *Körtvélyessy Zsolt* igyekezete, hogy alkata és szerepsémái ellen küzdve megközelítse a homoszexuális Sam komplexusait. *Dóczy Péter* kicsit kívül áll az elszármazott Teddyn, és mintha áldozatnak tekintené, holott a felső középosztálybelivé és értelmiségivé avanzsált tanár, ha *kívülre* került is az „övéi" világán, a számára mind

Pettyes készlet, Hollóháza, 1940-es évek

Vida Judit: Moholy-Nagy szellemében, készlet, 1995–97 között

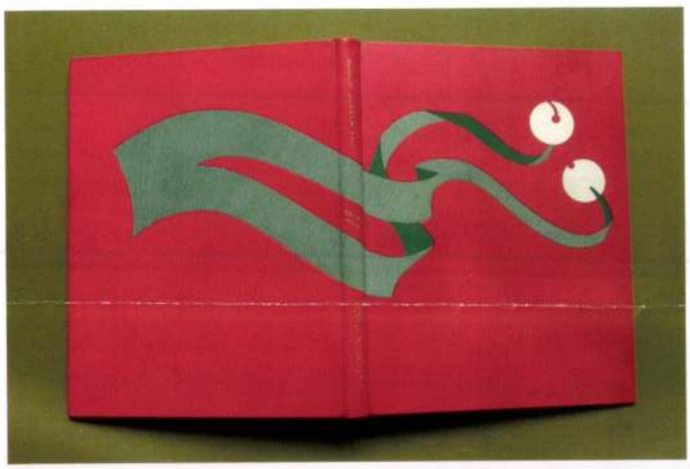

Juhász János egyedi bőrkötése Sebastian Brant: A bolondok hajója c. kétnyelvű bibliofil kiadványhoz (Borda Antikvárium)

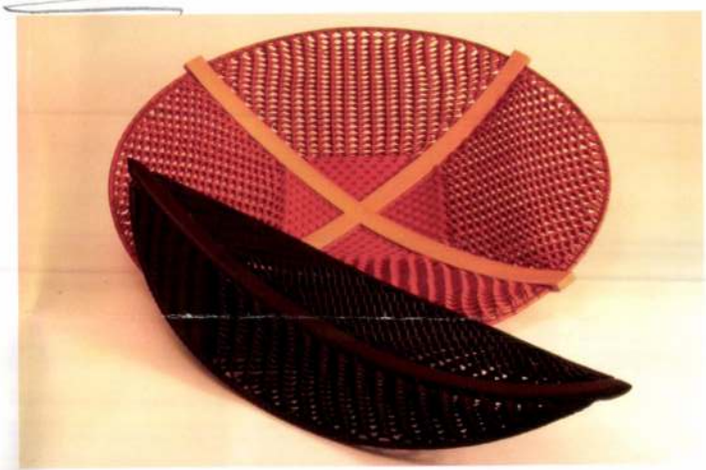

Czákli Hajnalka: Bőrtálak, 2003

Válogatás id. Feszt László ex libriseiből, vegyes technika

német kiadású könyveket kapott ajándékba a Kisgyűjtemények osztály. Kiemelkedik közülük és a kor monumentális albumainak divatját reprezentálja egy nagy méretű, illusztrált kötet (De la Motte Fouqué: Undine, é. n.). A könyvek igen jó, kiállítható állapotban vannak, s mind egy tulajdonból, *dr. Janny Gyula* sebészprofesszor családi könyvtárából származnak.

A múzeumi kiállítások egyik fő szerepe, hogy felhívják a figyelmet értékeinkre, olykor pedig múltunk kellőképpen meg nem becsült, ám még megmenthető emlékeire. Ilyen volt a *Dobozvarázs* kiállítás is, mely egy adományba kapott gyűjteményt mutatott be és ennek kapcsán további ajándékokkal gazdagodott a múzeum. Főként a XIX. század végén és a századfordulón készültek az adományként kapott dobozok, köztük olyanok, melyeket annak idején *Szenes Ede* cs. és. kir- udv. szállító a Dorottya utcában forgalmazott. Különlegesség a szecessziós ízlésű orosz teásdoboz, hozzávaló kis kulccsal, s a lakkozott fa doboz Ferenc József fiatalkori térdképével.

A mellékletet összeállította: *Balla Gabriella, Erdei Lilla* és *dr. Horváth Hilda.*

A fotókat *Kolozs Ágnes* készítette.

VIDA Judit

Sárváry Katalin, Falus Mária, Szilágyi Júlia, Urbánfy Éva, Urbánfy Teréz, Baráth Hajnal, Stomfai Krisztina, Tóth Zoltán, Vereczkey Szilvia munkái

Válogatás a historizmus vászonkötéseiből

Válogatás az ajándékba kapott dobozokból

a Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt

VIDA

kerámikusművész

kiállításának megnyitására 1996. július 9-én 17 órakor

megnyitja Konyorcsik János szobrászművész

Dorottya Galéria, Budapest V., Dorottya utca 8.
a kiállítás megtekinthető augusztus 10-ig vasárnap kivételével naponta 10 - 18 óráig, szombaton 10 - 14 óráig

a kiállítást támogatja a Törley

VIDA JUDIT PORCELÁNTERVEI
CHINA DESIGN BY JUDIT VIDA

1996. július 9 – augusztus 10. / 9 July – 10 August, 1996

Vida Judit 1978-ban porcelántervezői szakon végzett az Iparművészeti Főiskolán. A nyolcvanas évek elején készült készletei már határozott, egyéni vonalvezetésről, a stabilitást és dinamizmust egyaránt sugalló tervezői szemléletről vallottak. Ez a kettősség végigkíséri pályafutását. A korai teás- és kávéskészletek még funkcionálisak, jellemzőjük a minimalizált színhasználat (fekete-fehér-piros), az orosz konstruktivista hagyomány geometrikus formavilágára utaló jegyek alkalmazása. A festett, funkcionális porcelánok után Vida művészete merész fordulatot vett, motívum- és színrendszere kiteljesedett. Egy alapformába/ra (legyen az váza vagy tál) rezet applikált, rézpálcákkal, huzalokkal, csavarokkal törte át az anyagot, a lágyságot ötvözte a keménységgel, az organikus formát a szigorúan konstruktív elemekkel, a puritánt a burjánzó díszítéssel. Tudatosan használja fel a kínai rézporcelán, a szecesszió, a konstruktivista hagyomány technikai tökélyét, bravúros egyéni hangvétellel ötvözi a tradíciót újító törekvéseivel.

Tál / Dish, 1995
A Deforma Alapítvány tulajdona
Lent by Deforma Foundation

Judit Vida graduated as a china designer from the Academy of Applied Arts in 1978. Her sets designed in the early eighties already reflect a singularity and an approach suggesting both stability and dynamism. This duality predominates her entire oeuvre. Her early tea and coffee sets are still functional, with minimalistic use of colour (black-white-red) and reminiscences of the geometric forms of the Russian constructivist tradition. Following the painted functional china pieces, Vida's art took a major turn towards more complex motives and colours. She applies brass upon/into a basic form (vase or bowl), interrupting the flow of the matter with brass sticks, wires, screws, thus combining softness with hardness, organic form with strictly constructivist elements, puritanism with rampant ornamentation. She consciously uses the technical perfection of the Chinese brass porcelain, Art Nouveau and constructivism, infusing it with a virtuosic individual tone.

Megnyitó: 1996. július 9-én, kedden 17 órakor / Opening: 5 pm Tuesday, 9 July, 1996
Megnyitja: Konyorcsik János szobrászművész / Opening by János Konyorcsik sculptor
A kiállítás rendezője: Kozák Csaba / Curator of the exhibition: Csaba Kozák

VIDA JUDIT

•

2120 Dunakeszi, Barátság út 3.

1951, Budapest

1973–78 Magyar Iparművészeti Főiskola – szilikát szak / Hungarian Academy of Applied Arts and Design – Faculty of Silicate, Budapest

Egyéni kiállítások / Solo Exhibitions:

1985 Munka – Tett, Kisgaléria, Pécs (Bachman Gáborral)
1989 IBUSZ Utazási Iroda Galériája, Salzburg (Ausztria)
1990 Arte-fiera, Bologna (Olaszország)

Csoportos kiállítások – válogatás
Group Exhibitions – selection:

1984, 1988, 1990, 1994 Országos Kerámia Biennále, Pécs
1987 45. Concorso Internazionale della Ceramica d'Arte, Faenza (Olaszország)
1990 –92 NA-NE Galéria, Budapest, Esztergom
1994 Variációk a pop artra, Ernst Múzeum, Budapest
1994 –95 DEFORMA csoport, Party Galéria, Pécs; Péter Pál Galéria, Szentendre; Kaposvár; Művészetek Háza, Pécs

NI-KOS
1994
porcelán, réz / porcelain, copper
60×20×30 cm

Vida Judit

keramikusművész
a 2002. évi Gádor-díjas
kamarakiállítása

A kiállításon a 2003. évi

Gádor-díjat

Gádor Magda
szobrászművész adja át

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
és a Magyar Képzőművészek és Iparművészek
Szövetsége - Magyar Keramikusok Társasága
szeretettel meghívja Önt és kedves barátait az

Olof Palme Házba
(Budapest, XIV. Olof Palme sétány 1.)

2003. november 6-én csütörtökön 17 órára

XIV. Őszi Kerámia Tárlat

megnyitójára.

A kiállítást megnyitja

Hegedűsné Dékány Magdolna
Hódmezővásárhely város művészeti referense

A kiállítást rendezte

Laczkó Ibolya
művészettörténész

Megtekinthető
2003. november 23-ig naponta10-18 óra között.

VIDA JUDIT

A kiállítás támogatói

Alföldi Porcelán Edénygyár Rt.
Burton-Apta Tűzállóanyaggyártó Kft.
EastEuroCo.
Hódmezővásárhely Megyei Jogú
Város Önkormányzata
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Szilikátipari és Művészeti Kerámiagyártó Kft.
Vásárhelyi Agyagipari Rt.
Villeroy & Boch Magyarország Rt.

XIV.
Őszi Kerámia Tárlat

2003. november 6-23.
Olof Palme Ház
Budapest, XIV.
Városliget, Olof Palme sétány 1.

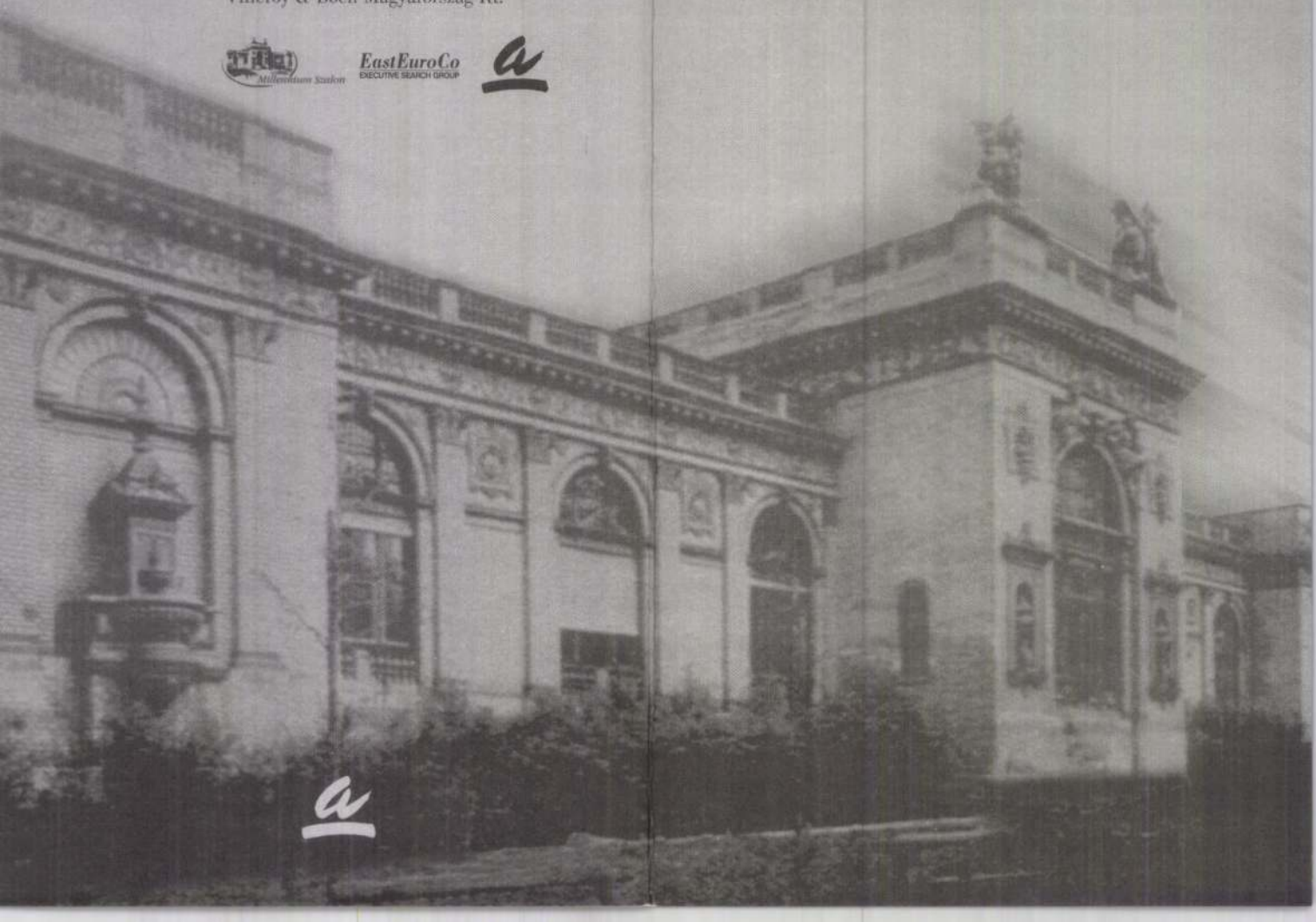

kerületi ORFI és a hetedik kerületben lévő SOTE I. Belklinikája. A vidéki lokális centrumok végzik el az elsődleges vizsgálatokat, csontsűrűségmérést és veszik gondozásba a betegeket.

A leginkább veszélyeztetett korosztályú nőknek a menopauza környékén kell először szűrővizsgálatra jelentkezniük. A megfelelő diétás tanácsok betartásával elodázható a csontritkulás betegség kialakulása.

mindenkinél csökken, ám nem mindenkinél alakul ki a csontritkulás nevezetű betegség — amely sajnos valóban nem gyógyítható, ám eredményesen „kordában" tartható.

A centrumban egy „lágyröntgen-

hogy a megfelelő mennyiségű kalciumot lehetőleg az ételekkel kapja meg a szervezet. Emellett mozgást, nem megerőltető, de rendszeres testmozgást is ajánlunk. S ami még fontos: mindenkit gondozásba veszünk, azaz

zat! A STIHL® szenvedély!

L® motorfűrészek: csúcstechnika bármilyen mennyiségű fához.

szept
okt
Amig
t

RÉSZ ÁRAK:

gi ár	Új ár
495	41.358
362	47.362
873	49.873
148	52.148
155	61.355
358	50.335
814	67.910
186	82.314
415	83.673
736	93.714
340	105.987
968	112.784
451	128.301
846	131.451
500	180.924
718	32.821
111	35.111
738	38.738
615	62.808

tarta!mazzák!

Garantált szerviz és alkatrészellátás.

naújváros, Kisdobos u. 3., Euromax Bt., Tel: 25/411-844 ◆ 2475 Kápolnásnyék, H. K. Gazdabolt, Fő u. 43., Tel: 22/36
ke, Bocskai u. 5., Rotáció Kft. Alkatrészbolt, Tel: 20/442-881 ◆ 8000 Székesfehérvár, Jancsár u. 46. Stihl Bolt, Tel: 22
8060 Mór, Deák F. u. 26., Műszaki Kereskedő GMK., Tel. 22/407-532

VIDA JUDIT - keramikus

PLASZTIKUS PORCELÁN

Vida Judit egyedi szépségű alkotásaiból a hét végén nyílt kiállítás Fehérváron, a Szent István Király Múzeum Országzászló téri épületében. A művésszel ez alkalomból beszélgettünk.

— Vida Judit tárgyain, plasztikáin a porcelán alakíthatóságának szabadságával él.

— Az anyag, a porcelán, vagy kerámia először nálam is a funkcionális tárgyakra korlátozódott. Később alakult ki az igény — egy másfajta gondolkodásmód —, hogy kimozdítsam a tárgyat a megszokott állandóságából, hogy továbbéljen a térben, meghatározója legyen a környezetének. Megpróbáltam a fémet segítségül hozni, s a porcelánnal „összedolgozni", és úgy érzem, hogy sikerült a párosítás. A fémmel dúsított porcelánt, kerámiát egyébként már a kínaiak és japánok is alkalmazták. Itt is a szobrászati megközelítés izgat. Próbálok mozgást vinni a tárgyakba — edényekbe, tálakba, kávéskannába, csészékbe, gyümölcsöstálba — voltaképpen ilymódon a plasztikák térbeli szerepének növelése vezet, végtelenítésük a térben.

— Milyen kollekciót hozott el, mutat be a székesfehérvári közönségnek?

— Látható egy kávéskészlet, Yoko Ono megbízásából tervezett étkészlet. Emellett az 1990. óta készült kerámia-fém kompozíciókat ismerhet meg a közönség: fémmel kiegészített porcelánplasztikákat hoztam a kiállításra. Kifejezi az itt látható kollekció a szobrászi elkötelezettségemet. Vágyamat, hogy fémből, vasból, acélból készítsek plasztikát. Egyfajta alkotói készülődést érzékeltető etűdöknek nevezném az itt látható műveimet.

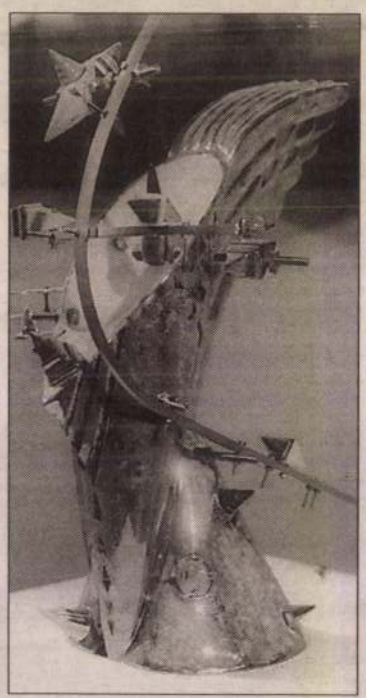

— Rendszeres résztvevője, kiállítója a nemzetközi porcelánszimpóziumoknak.

— A Deforma Képzőművészeti és Iparművészeti Alapítvány, amely 1993-ban jött létre, a tágan vett környezetkultúra fejlesztését tartja fontosnak. Döntően a porcelán, a kerámia és az üvegművészet irányában tevékenykedik, emellett kapcsolatot keres más testületekkel, kutatja a kortárs iparművészet és képzőművészet határterületét, keresi a kapcsolódási lehetőségeket. Ezt a feladatát szimpóziumok szervezésével teljesíti, amelynek munkájában szívesen veszek részt évek óta. Egy-egy szimpózium témája mindig más, például az ivóedények, a tálak formai megújítása mellett új technikai eljárások kísérletezése jelent izgalmas alkotói kalandot.

*

„Tárgyakat látunk, fémmel ütköztetett porcelánt és hangszert, a használat tárgyait, edényeket, ivóeszközöket, melyek egyrészt eltünő, gyorsuló, elhasználódó, törékeny időnk foglyai, másrészt jó esetben itt maradnak utánunk, túlélhetnek minket. Vida Judit tárgyai az idő formáit alkotják, hült helyünket, a megalkotott, de itt hagyott teret teremtik újjá. A keramikus és porcelánművész a hely időbeli betöltésének azt a fajta munkáját találta meg, amely a törésnek, a törékenységnek állít törhetetlent, masszívan labilis emléket... Vida Judit plasztikai gondolkodásmódja az eltűnés, az összetörés és a masszív megállás az időben, domborulat és földrengés, nagatív és pozitív lenyomat, anyagba írás egyszerre. Ezért mondhatja joggal egyik interjújában: plasztikáimat valójában építményeknek tekintem" — írja róla Balassa Péter. Vida Judit számos egyéni és csoportos kiállításon mutatkozott be különös szépségű műveivel, szakmai és közönségsikert aratva. Munkáit köz- és magángyűjteményekben őrzik Budapesttől New Yorkig.

(Képünkön: Vida Judit és a kiállítást megnyitó Rajk László építész) **K. E.**

A terek újraformálója

Vida Judit keramikus 1978-ban végzett az Iparművészeti Főiskola szilikát szakán és porcelántervezőként diplomázott. Tagja a Művészeti Alapnak, a Képző- és Iparművészeti Szövetség Keramikus Társaságának. Az 1990-ben létesült NA-NE Galéria alapítói között tartják számon. 1993-tól a Pécsett alakult Deforma-csoport tagja, azé a keramikus teamé, amely az archaikus szépségű anyagok újra felfedezésével a mindennapi életünk tárgyait, eszközeit szeretné megújítani, s ennek az új értéknek terjedését kívánja elősegíteni. Művészeti célkitűzéseiben hangsúlyt kap a napjaink kultúrájából hiányzó egyedi, az alkotó kéznyomát őrző, személyhez szóló tárgyak, eszközök mind szélesebb körben való megismertetése.

Fejér Megyei Hírlap 1997. 09. 15.

VIDA JUDIT

VIDA JUDIT keramikusművész kiállítása szeptember 13-án, szombaton délelőtt fél tizenkettőkor nyílik meg a székesfehérvári Szent István Király Múzeum Országzászló téri épületében. A kiállítás október 12-ig látogatható.

Magyar Nemzet 1997. szept. 12.

Legyen a Horváth Kertben Budán

Szeptember 18-án, pénteken
délután fél négy után, este nyolcig!

Várja Önt és Kedves Családját az
MSZP és az SZDSZ közös polgármesterjelöltje,
Dávid Klára és a két párt képviselőjelöltjei!

Várja Önt a sörsátor, a frissen csapolt sörrel,
s a közismert melódiákat játszó sramlizenekar!

VIDA JUDIT

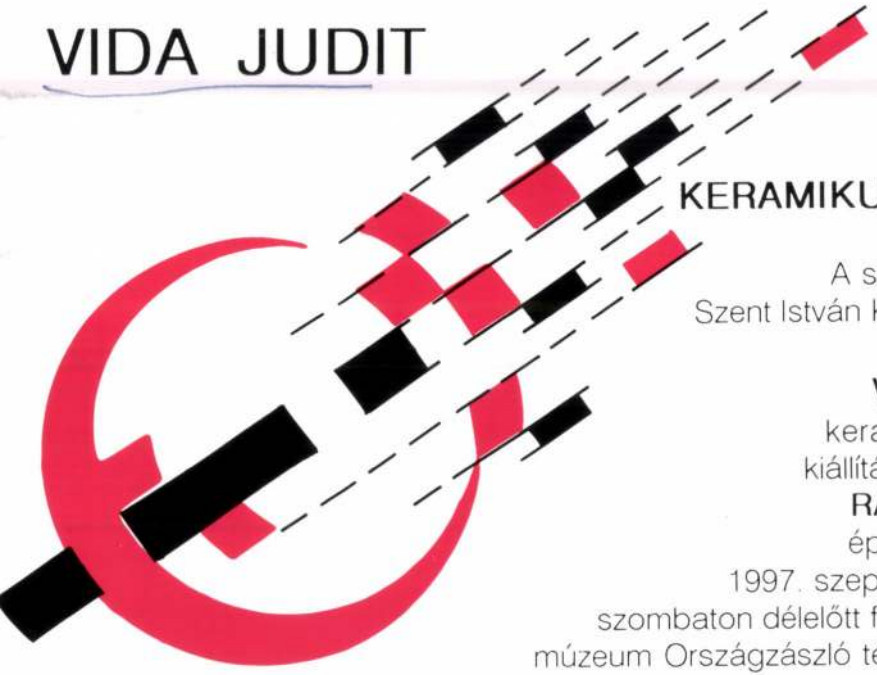

KERAMIKUSMŰVÉSZ

A székesfehérvári
Szent István Király Múzeum
meghívja Önt
VIDA JUDIT
keramikusművész
kiállítására, amelyet
RAJK LÁSZLÓ
építész nyit meg
1997. szeptember 13-án,
szombaton délelőtt fél 12 órakor a
múzeum Országzászló téri épületében.

Szent István Király Múzeum
8002 Székesfehérvár, Fő u. 6.
DÍJ HITELEZVE

A kiállítás a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jött létre.

Megtekinthető: 1997. október 12-ig
hétfő kivételével naponta 10-14 óráig.

Fk.: Dr. Fülöp Gyula

Herendi karnevál

– Schrammel Imre –

A Herendi Porcelánmanufaktúra Rt. igen nagy lépésre vállalkozott akkor, amikor a világszerte ismert márkához fűződő művészi kézi munkát kívánta megújítani. Felkértek szobrászokat és porcelántervezőket, fiatalok és idősebbek próbálkoznak tehát azzal, hogy a mai érzelemvilághoz közelebb álló és a mai művészek fantáziáját és kifejezésmódját megjelenítő új művekkel törjenek be a nemzetközi porcelánpiacra. Gyár, illetve kézműves ipari műhely számára igényes, műgyűjteményekre pályázó, relatíve sokszorosítható porcelánok gazdaságos előállítása mellett, a nagy kézügyességű gyári modellező, festő, és egyéb mesterek betanítása, a gyárthatóság, a megélhetés és az érvényesülés közös mesterségbeli felkészültsége jelenti itt a nehéz feladatot. Lapzártánk után szerepel a frankfurti porcelánvásáron a Herendi Manufaktúra Rt. Részvételüket, művészeink fogadtatását a jövőben is figyelemmel kísérjük.

Schrammel Imre: Bohóc, 1996, herendi porcelán, 22,5x14x6 cm / Imre Schrammel: Clown, 1996, Herend porcelain, 22.5x14x6 cm

Schrammel Imre: Bohóclány I., 1997. herendi porcelán, 26,5x8,5x6 cm / Imre Schrammel: Clown-girl I., 1997, Herend porcelain, 26.5x8.5x6 cm

Fotó: Kovács Kornél

remteni a káoszt, a katartikusság gyönyörét, fájdalmát. Meghódítani a lüktető csendet, a terek, formák zenéjét. Sokan mondják, konstruktivista tárgyakat készítek. Ha arra gondolok, hogy mi volt a szellemi háttere a konstruktivizmusnak, akkor vállalom. A „dekorok" – festmények, a tárgyaim formavilágának geometriai vetületei magán a tárgyon. Ezzel is fokozva a tárgy mozgásának lehetőségeit, síkban és térben. Funkciója van, nemcsak díszítés. Színekben – piros-fekete-arany. Itt vagyunk a határozott, de ugyanakkor játékos „PIROS-ZÁRT" geometriában, egy lehetőség, hogy magadévá tegyed a „FEKETÉT" – a végtelen kozmikus tér lüktető csendjét, véletlenszerűségét.

Védtelen, szögletes, zárt-nyitott, feszített formák ritmusa, a „formák zenéjének" kottája. Szúrnak, áttörnek, megsértve, de egymást erősítve kapaszkodnak egymásba, hol gyengéden, hol erőszakosan. Ez lehet a távolság, ez lehet a fennmaradás lehetősége?!

Érzékenysége az örökkévalóságnak (arany), az állandó mozgásnak.

A MŰVÉSZ VALLOMÁSA

Vida Judit művének fotója a Magyar Iparművészet korábbi számában: 1996/4/58. o.

Vida Judit: WM K-626, 1994, félporcelán, porcelánfestés, réz, 60x26x85 cm / Judit Vida: WM K-626, 1994, half porcelain, painting, copper, 60x26x85 cm

Vida Judit: NI-KOS, 1995, félporcelán, porcelánfestés, réz, 58x23x31 cm, DeForma Alapítvány, Pécs / Judit Vida: NI-KOS, 1995, half porcelain, painting, copper, 58x23x31 cm, DeForma Foundation, Pécs

Fotó: Sulyok Miklós

Fotó: Sulyok Miklós

Vida Judit: „Moholy-Nagy szellemében" – 12 személyes étkészlet, 1996–1997, porcelán, porcelánfestés, 62 db, Havadtői Sámuel megrendelésére készült / Judit Vida: „Hommage à Moholy-Nagy" – tableware for 12 persons, 1996–1997, porcelain, painting, 62 pieces, commisson by Mr Samuel Havadtői

Fotó: Sulyok Miklós

Fotó: Sulyok Miklós

Vida Judit: Déjà vu IX., 1994, félporcelán, porcelánfestés, réz, 58x50x38 cm / Judit Vida: Déjà vu IX., 1994, half porcelain, painting, copper, 58x50x38 cm

szúró, hódító, de az érzékenységükkel átölelő, kezdődő – talán végződő is – formák mozgása, új teret teremtenek maguknak a térben.

Mozgunk a saját terünkben, ismételve a szakaszos, megtervezett mozdulatainkat, egy tengely körül forgunk, nem véve tudomást a véletlenszerűség lehetséges megjelenéséről. Utakat járunk, lenyomatokat hagyunk, síkban és térben. De mitől lesz ez végtelen, mitől lesz ez örök, mitől lesz ez igaz?! Egy csomó kérdés, kérdés!

Szétrombolni, amit felépítettünk, a rombolás tudatosságával újat létrehozni, szállni, zuhanni a végtelenben. Új terek létrehozásával megte-

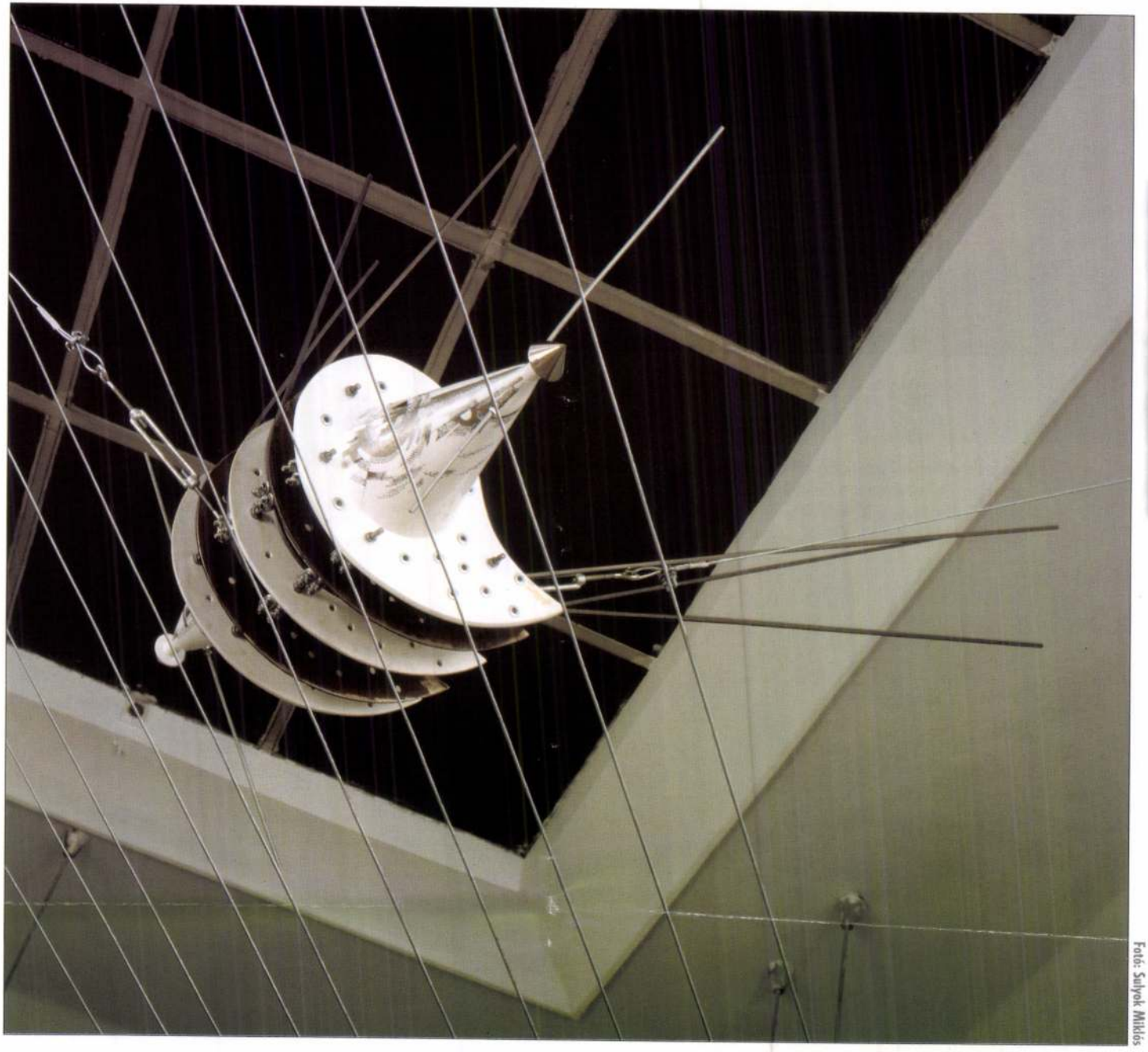

Fotó: Sulyok Miklós

Vida Judit: Egogeotika II., 1997, félporcelán, porcelánfestés, réz, 80 cm magas, 44 cm ø /
Judit Vida: Egogeotika II., 1997, half porcelain, painting, copper, length: 80 cm, 44 cm ø

Madarászné Kathy Margit: Ruhák /
Margit Madarász Kathy: Dresses

Fotó: Sándor Margit

Ősi rendet tapasztalunk a látottakban, ez a legfontosabb jellemzője Kathy Margit ruhaköltéményeinek. (E megkopott kifejezésnek ő adja vissza a rangját, s mindenféle közhelyes felhang nélkül beszélhetünk e ruhák esetében költeményről!) Különböző minőségű ritmikus felületek kerülnek egymás mellé, a finom árnyalat- és tónusbeli eltérések. Az egynemű, tompa és rusztikus felületek pedig szinte észrevétlenül hoznak létre egy, az ezt a világrendet is közvetíteni és erősíteni tudó játékot.

Külön csoportot képeznek a fekete-óarany ruhakompozíciók. Itt a selyemhatásokat keltő szaténnal együtt domináns anyaggá válik a bársony, melynek fénye sajátos aurát alkot a különböző értékű – a kékes, szürkés vagy barnásfehéres – feketékkel: saját életet ad nekik a bársony fénye. A dekoratív és ritmus-, illetve kompozíció-teremtő és -erősítő jellegű sávok jelennek meg a ruhákon, függőlegesen és ferdén. Szélességük és az egymáshoz való viszonyuk felületi játékosságot hoznak létre. A régi korok hangulatának megidézését erősítik a fejdíszek, amelyek minden esetben követik a ruha stílusát.

Madarászné Kathy Margit művészetéről írta *Bánszky Pál*, hogy *„a folyton változó helyett éppen az állandóbbat, a történelmi múltból leülepedett értékeket kereste és találta meg. Ösztöne és tehetsége visszavezette az archaikus forrásokig (...) Ruhái nem hivalkodóak, ugyanakkor valami ünnepélyes alkalomhoz, s főként az emberi méltósághoz és az egyéniséghez illő karaktert hordoznak"*. (*Művészet*, 1987. augusztus) Ma is találóak e sorok: felelősséget jelent a nő számára e ruhák viselése a múlt, teremtett értékeink, hagyományaink, s nem utolsósorban önmaga iránt. Ezáltal lehet igazzá ama paradox fogalmazás is, hogy Kathy Margit ruhái egyszerre súlyosak s könnyűek, mint a levegő. E súlyban és a könnyűségben magának a nőnek, illetve a nő és a világegyetem kapcsolatának a lényege fogalmazódik meg. Az idő, az ünnep egyaránt nemes, edző és megtartó súlya a léleknek, a könnyűség pedig a szellem, a nőnemű gondolat, a megfoghatatlanság és az anyagtalanból valamit, megfoghatóan is érzékelhetőt teremteni tudásból nő ki. De egyéb példát is lelünk a súly és a könnyűség kettősségére: ilyen a már címében is egyfajta titkot és ugyancsak szakralitást rejtő *Kabát zsolozsmához*. A felületből egy templom képe rajzolódik elénk, fő- és oldalhajókkal. Kövében őriződik az idő. A zsolozsma a szerzetesek számára előírt, elmondandó, eléneklendő imát jelent. A kommunikáció egyik fajtáját az ember és az Isten között.

A kollektív időben (emlékezetben) és az egyetemes térben való létezés szava szól ki *Szárnyalás* című munkáiból. A tulipánmotívumból kinövő életfa ég és föld összekötője, a valóságé és a képzeleté, de hidat ver a félelem és a hit közé is. A virág más ruhákon a rátétek segítségével tökéletesen követi a női formát, újra alkalmazva a selyempántokat, amelyek a mívességet és a ruha szerkezetét is hangsúlyozni és fokozni hivatottak. A virág és a nő eggyé válik, s nem csak metaforái lesznek egymásnak, hanem e sajátos metamorfózisban a nő maga testesíti meg a valóság és a képzelet közötti határt, vagy éppen a hidat a félelem és a hit között.

Fotó: Sándor Margit

Emberségünk, hitünk, ősi rendünk súlya ring bársonyban, selyemben s hímzett pántok alatt, de repülni is tudunk velük ugyanakkor: Madarászné Kathy Margit ruhái szárnyasak, mint a madár és az oltár, erőt merítenek a múltból, hogy erőt adhassanak jelenhez, jövőhöz, imádságos szövetségeseiként az Égnek.

VITÉZ FERENC
költő, újságíró

Madarászné Kathy Margit müveinek fotói
a Magyar Iparművészet korábbi számaiban:
1996/2/67. o., 1996/4/38. o.

Lüktető csend

– Vida Judit –

A PORCELÁN ANYAGÁNAK LÁGYSÁGA, FELSZÍNÉNEK RAGYOGÁSA VAGY MATTSÁGA MÉG SZÍNEK NÉLKÜL IS MAGA A MŰVÉSZI CSÁBÍTÁS, VAGY AHOGYAN MA A NEHÉZ FELADATOKAT MEGNEVEZIK: EZ IGAZI KIHÍVÁS. MEGLEPŐEN SOK FIATAL IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLÁS VÁLASZTOTTA EZT AZ ANYAGOT AZ ELMÚLT ÉVTIZEDEKBEN, S KÖZÜLÜK SOKAN ÉRTEK EL KIUGRÓ SIKERT ELSŐSORBAN KÜLFÖLDÖN SAJNOS, MIVEL E DRÁGA MŰFAJNAK HAGYOMÁNYOSAN ÉRVÉNYES KULTÚRÁJA OTT ALAKUL KI, AHOL MEGFELELŐ GYŰJTŐI, VÁSÁRLÓI IS VANNAK.

KEVESEBB OLYAN TERVEZŐ AKAD, AKI EZT A NEMES ANYAGOT ÖNÁLLÓ KÉPZŐMŰVÉSZETI KIFEJEZÉS ESZKÖZÉÜL HASZNÁLJA, EGYEDI MŰTÁRGYAI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK GONDJAIT ÉS SIKEREIT MÁS MŰVÉSZETI FÓRUMOKON ÉRVÉNYESÍTVE. VIDA JUDIT PORCELÁNSZOBRÁSZATA MERŐBEN MÁS MŰVÉSZI CÉLOKAT JELENÍT MEG, MINT EGYKORI TANÁRÁÉ, SCHRAMMEL IMRÉÉ. REMÉLJÜK, HOGY HA LASSAN IS, DE MEGJELENIK MAJD AZ A HOZZÁÉRTŐ SZAKEMBERSEREG, AKIK A PORCELÁNMŰVÉSZET VALÓDI ELEMZÉSE SORÁN TUDJÁK MAJD ÉRTÉKELNI A KÜLÖNFÉLE MŰVEKET.

„Amikor minden egyformán mozog, látszólag semmi sem mozog, mint a hajón. Mikor mindenki féktelenkedik, látszólag senki sem féktelenkedik. Aki megtorpan, az lesz a mozdulatlan pont, amelyik felhívja a figyelmet a többi féktelenkedőkre."

(Pascal)

Ugyan tárgykészítő vagyok, de szeretném a tárgyaimat kimozdítani „valós" helyzetükből, mozgást szeretnék létrehozni. A lüktető kozmikus térben bemozduló, ismétlődő, áttörő, át-

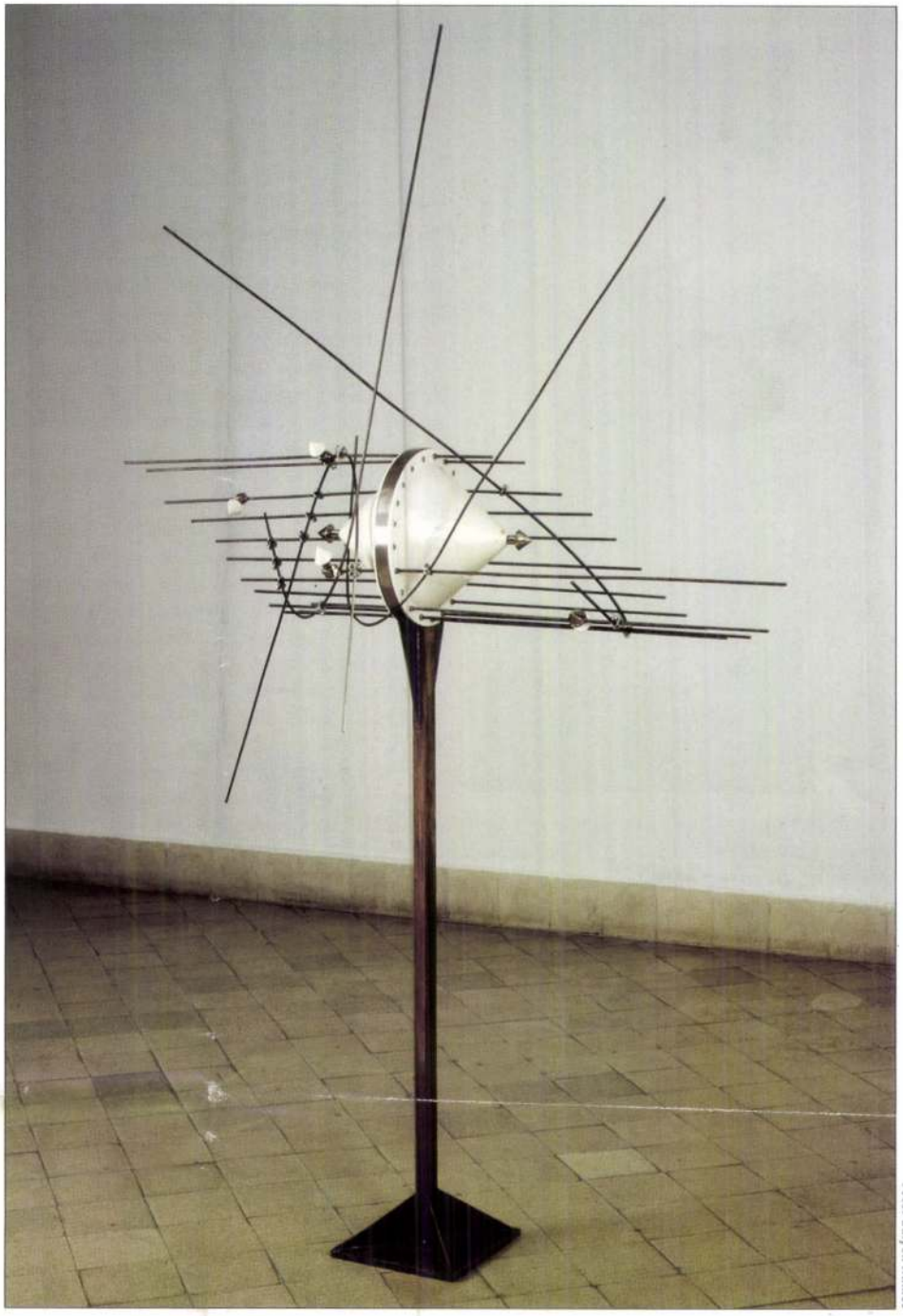

Vida Judit: Egogeotika I., 1997, félporcelán, porcelánfestés, réz, 75 cm magas, 40 cm ø / Judit Vida: Egogeotika I., 1997, half porcelain, painting, copper, length: 75 cm, 40 cm ø

Foto: Sulyok Miklós

• Gelencsér József: A huszárok emlékére.
Fehérvári Polgár, 1997. július
• Gelencsér József: Kit hívtak csuesnek? Egy speciális katonakifejezés: eredetileg a déiszláv kocsist hívták így
Fejér Megyei Hírlap, 1997. július 26.
• Gelencsér József: Kézi cséplés és nyomtatás
Fejér Megyei Hírlap, 1997. augusztus 16.
• Lukács László: Stuhlweißenburtól Székesfehérvárig
Fejér Megyei Hírlap, 1997. augusztus 19. és augusztus 23.
• Gelencsér József: A szomorkodó Krisztus szobra
Fejér Megyei Hírlap, 1997. augusztus 19.
• Lukács László: Előadások a fehérvári református templomban
Fejér Megyei Hírlap, 1997. augusztus 23.

SAJTÓFIGYELŐ

• Katona M. István: Gitárból gitara
Magyar Honvéd, 8. évf. 25. sz.
• Kulich Erzsébet: Egy bazárbéli boltocskából indult a keleti piacok felé... Keleti textilek. Philippe Labreveux gyűjteménye Fehérváron
Fejér Megyei Hírlap, 1997. június 21.
• -: Új kiállítás nyílt... (fotóaláírás)
Dunaújvárosi Hírlap, 1997. június 23.
• (ny): Tárlatnéző. Egy életforma utolsó képei
Fejér Megyei Hírlap, 1997. június 27.
• N. Kósa Judit: Mini Kárpát-medence Gorsiumnál.Tizenhét méter magas hegygerinc, csónakázó - Adria
Népszabadság, 1997. június 28.
• (ny): Harmadszor Iváncsán volt a kézműves alkotótábor. Fejésnézésre, stráfkocsis kirándulásra is mentek
Dunaújvárosi Hírlap, 1997. július 2.
• Néray Katalin, Janáky István: A ruhaszobrász. Sárváry Katalin textiljei
Magyar Iparművészet, 1997. 2. sz. 60-63. o.
• Zágoni Erzsébet: Kockázatosabb kortársakat gyűjt a tormási "lódoktor". A magángyűjtő szabad, mint a madár, nem kötik divatok,

hivatalok.
Fejér Megyei Hírlap, 1997. július 14.
• Andrássy Antal: Saját nevén lépdelhet a polgár. Kihelyezett parlamenti ülés a megyeszékhelyen.
Népszava, 1997. július 17.
• -: Repüléstörténeti emlékkiállítás
Fehérvári Polgár, 1997. július
• Garam Éva: A dunapentelei avarkori sírok katalógusa
Archaeológiai Értesítő, 121-122. kötet, 131-154.o.
• K. A.: Székesfehérvárra érkezett a Merics-gyűjtemény
Fejér Megyei Extra, 1997. július 17.
• Sajtos Lajos: Egy középkori kis vár régészeti feltárása. Titkok nyomában a vasztélyi várdomb
Fejér Megyei Hírlap, 1997. július 19.
• -: Főtemplomot keresnek
Dunaújvárosi Hírlap, 1997. július 29.
• (gábor): Megtalálták a főtemplomot. A tác-gorsiumi szentélykerület sokkal nagyobb, mint gondolták
Fejér Megyei Hírlap, 1997. augusztus 4.
• -: Diákok kutatják a település helytörténetét
Dunaújvárosi Hírlap, 1997. augusztus 8.
• - nyzs -: A hajdani Pentelét kutatták, az idős adatközlőket faggatták. Dunaújvárosban rendezték a megyei honismereti diáktábort
Fejér Megyei Hírlap, 1997. augusztus 14.
• Hernádi Miklós: Gyűjt, mert nem tehet mást
Népszabadság, 1997. augusztus 14.
• Dezső István: Merics úr gyűjt
Élet és Irodalom, 1997. augusztus 15.
• Rózsa Gyula: Képek a helyükön. Magángyűjtemény a székesfehérvári múzeumban
Népszabadság, 1997. augusztus 15.
• -: Lehotka orgonakoncertje a régészeti teátrumban
Fejér Megyei Hírlap, 1997. augusztus 16.
• -: Háromszázezer a múzeumnak
Dunaújvárosi Hírlap, 1997. augusztus 18.
• -: Pályáztak és nyertek
Fejér Megyei Hírlap, 1997. augusztus 23.

• Dömölki Lajos: Pillanatképek a csókakői feltárásokról
Fejér Megyei Hírlap, 1997. augusztus 23.
• Réztáblákon megörökített királyi galéria a Romkertben
Kodolányi László ötvösmunkája Szent Imre hercegről készült
Fejér Megyei Hírlap, 1997. augusztus 25.

A FEJÉR MEGYEI MÚZEUMOK ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSAI

Előzetes igénybejelentés alapján tárlatvezetést biztosítunk, amelynek díja: diákok, sorkatonák, nyugdíjasok, fogyatékosok részére:
25 főig: 500,- Ft, 26 főtől: 600, - Ft
felnőttek: 25 főig: 1.500,- Ft, 26 főtől: 2.000,- Ft
idegennyelvű vezetés esetén: 25 főig: 4.500,- Ft, 26 főtől: 5.000,- Ft

Kiállítóhelyeink a feltüntetett nyitva tartástól eltérő időpontban - a látogatást egy héttel megelőző - jelzés alapján is megtekinthetők. Igénybejelentést elfogadunk telefonon (22/315-583), levélben (8000 Székesfehérvár, Fő u. 6.) és személyesen (ugyanitt).

SZÉKESFEHÉRVÁR

A város kiállítóhelyein öt alkalomra/helyre érvényes belépőkártya váltható, egységesen 300,- Ft-os árban.

Szent István Király Múzeum (Fő utca 6.)
Tel.:(22) 315-583, 311-734 (fax)
Régészeti kiállítások
•Évezredek kincsei
•Töredékek Fejér megye múltjából
•A középkori és török kori Székesfehérvár
•Római kőtár (nyitva: naponta 10-16 óráig)
Nyitva: 1997. szeptember 28-ig
hétfő kivételével naponta 10-16 óráig
Szeptember 30-tól
hétfő kivételével naponta 10-14 óráig
Belépődíj: 100,- Ft
diákok, sorkatonák, nyugdíjasok: 30,- Ft

• A Pécsváradon megrendezett római VI. Finn-Magyar Néprajzi Szimpóziumon 1997. augusztus 20-án Dr. Lukács László néprajzkutató a magyar néprajzi látásmód kérdéséről tartott előadást.
• Kovalovszky Márta művészettörténész 1997. augusztus 28-án Székesfehérvárott a Pelikán Galériában Kiss Ilona kiállítását nyitotta meg.
• Dr. Lukács László néprajzkutató az OTKA támogatásával 1997. szeptember 1-30-a között az ausztriai és a bajorországi Dunaszakaszon végez néprajzi kutatásokat "A Duna néprajza – Kulturális régiók a Duna mentén" című témában.

CIKK, TANULMÁNY

• Lukács László: A vándorló templomok kérdéséhez. Népi vallásosság a Kárpát-medencében II. Szerk.: S. Lackovits Emőke. Veszprém-Debrecen, 1997. 264-271. o.
• Varró Ágnes: Szentelmények, szakrális tárgyak, szent helyek szerepe a népi orvoslásban Fejér megyében. Népi vallásosság a Kárpát-medencében II. Szekr.: S. Lackovits Emőke. Veszprém-Debrecen, 1997. 426-430. o.
• Lukács László: Szent Donát tisztelete. Honismeret XXV. 1997/4. 30-32. o.
• Szűcs Erzsébet: A textilművész textilt tervez és készít, a festő képet fest. Megjegyzések Sárváry Katalin és Szűcs Attila Szent István Király Múzeumban megrendezett kiállításáról
Árgus, 8. évf. 3. sz. 83-86. o.
• Gelencsér József: Közigazgatás és néprajz. Mi újság?
Fejér Megyei Extra, 1997. június 12.
• Gelencsér József: Egy lovas hírvívő emlékezete ürügyén...
Fehérvári Polgár, 1997. június
• Lukács László: Néprajzi gyűjtőúton. Fölteszik a tulipános ládámat. Fejér Megyei Hírlap, 1997. június 21.
• Pongrácz Zsuzsánna: "Pentele... a rómaiaknak lakóhelyek vala..."
Élet és Irodalom, 1997. június 27.
• Gelencsér József: Megmentett parancsnokok. Azonos értékű volt, mint az ellenség dicsőséges legyőzése
Dunaújvárosi Hírlap, 1997. július 5.

• Dr. Demeter Zsófia és Dr. Lukács László a hamburgi Alfred Toepfer Alapítvány vendégeként 1997. július 4-18- a között a siggeni alkotóházban dolgozott. A könyvtári munka mellett ismét alkalmuk adódott a kelet-holsteini uradalmak gazdálkodásának tanulmányozására.

• Az idei, XXII. honismereti táborunkat 1997. augusztus 4-13-ig Dunaújvárosban rendeztük meg, húsz, elsősorban középiskolás diák részvételével. A tíz nap során a résztvevők előadások segítségével megismerkedhettek Dunapentele régészeti emlékeivel, történetével, néprajzával. A diákok 2-3 fős kiscsoportokat alkotva néprajzi gyűjtést végeztek a régi dunapentelei népszokásokról, népi kismesterségekről, hagyományos táplálkozási szokásokról és régi ételekről, az emberélet fordulóihoz fűződő szokásokról és a népi gyógyítás emlékeiről. A táborban résztvevő két néprajz szakos egyetemi hallgató egy időben közelebbi témáról: a városépítéshez fűződő történetekről folytatott gyűjtést. A tábor végére mindegyik csoport az általa választott témáról összefoglaló-rendszerező dolgozatot készített, melyeket a múzeum néprajzi adattárában helyeztünk el.
A tábori kirándulás célja Szalkszenmárton volt, ahol szakszerű vezetés segítségével megtekintettük a Petőfi Emlékmúzeumot. Honismereti táborunkat a római kőtár kertjében rendezett tábortűzzel, szalonnasütéssel zártuk.

• Augusztus 20. alkalmából Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata az augusztus 15-i ünnepi közgyűlésen Kovalovszky Márta művészettörténész elmúlt évtizedekben kifejtett kiemelkedő tevékenységét "Pro Civitate" kitüntetéssel ismerte el.

• Sasvári Edit művészettörténész az 1997. augusztus 15-i ünnepség keretében átvette a Deák Dénes Alapítvány Kuratóriuma által odaítélt Deák Dénes Ösztöndíjat.

• Gergely Anna történész a Lánczos Kornél - Szegfű Gyula Alapítvány ünnepi ülésén átvette az alapítvány ösztöndíjáról szóló oklevelet.

• 1997. augusztusában Holcsek Eszter és László Zita, a pécsi Janus Pannonis Tudományegyetem néprajz szakos hallgatói a Szent István Király Múzeumban nyári múzeumi gyakorlaton vettek részt.

Középkori Romkert – Nemzeti Emlékhely (Koronázó tér)
Nyitva: október 26-ig hétfő kivételével naponta 9-17 óráig
Belépődíj: 100,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 50,- Ft

Fekete Sas Patikamúzeum (Fő utca 5.)
Tel.:(22) 315-583, 311-734 (fax)
Nyitva: hétfő kivételével naponta 10-18 óráig
Belépődíj: 60,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

Budenz-ház - Ybl-Gyűjtemény (Arany János u. 12.)
Tel.: (22) 313-027
Nyitva: október 26-ig hétfő kivételével naponta 10-14 óráig
Belépődíj: 100,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

Schaár Erzsébet-Gyűjtemény (Jókai utca 11.)
Megtekinthető: a Deák Képtárból (Oskola u.10.
átkíséréssel, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig
Belépődíj: 50,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

Palotavárosi Skanzen (Rác utca 11.)
Palotavárosi emlékek
Nyitva: hétfő és kedd kivételével
naponta 10-16 óráig
Belépődíj: 60,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

Várostörténeti Múzeum (Megyeház utca 17.)
Új Magyar Képtár (Magyar művészet 1950-1993)
Louise McCagg szobrász (New York)
műveinek állandó bemutatója Tel.: (22) 329-504
Nyitva: november 30-ig
hétfő kivételével naponta 14-18 óráig
Belépődíj: 100,- Ft

Repüléstörténeti kiállítás
Belépődíj: 50,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

DUNAÚJVÁROS
Intercisa Múzeum(Városháza tér 4.)
Tel:(25) 311-315
• Dunaújváros története az őskortól napjainkig
Nyitva: páros héten: hétfő kivételével naponta 14-18 óráig
páratlan héten: hétfő kivételével naponta 10-14 óráig
• Romkert és kőtár
Megtekinthető: előzetes bejelentés alapján a fenti időpontokban
Belépődíj: 60,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

TÁC-GORSIUM
Szabadtéri múzeum – régészeti park
Tel.: 22/362-243
Megtekinthető: szeptember 30-ig naponta 8-18 óráig
október 1-től: 10-16 óráig
Az állandó kiállítás: október 26-ig
hétfő kivételével naponta 10-16 óráig
Belépődíj: 1997. szeptember 30-ig: 200,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 50, Ft
Október 1-től: 100,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

SZABADBATTYÁN-KULA
Gótikus lakótorony, kiállításában Fejér megye török kori emlékei
1997. október 26-ig látogatható előzetes bejelentés alapján
A gondnok telefonszáma: 22/363 227 (Dávid Nóra)
Belépődíj: 50,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

• A késő La Tène és a korarómai időszak kérdéseivel foglalkozó konferencia résztvevői szakmai kirándulás keretében megtekintik a gorsiumi feltárásokat szeptember 14-én.
• A gorsiumi feltárások idei eredményeit Fitz Jenő mutatja be a helyszínen évadzáró programként 1997. október 4-én, szombat délután 3 órakor.

KIADVÁNYOK

• Alba Regia. A Szent István Király Múzeum Évkönyve, XXVI. kötet. Bevezető: F. Petres Éva köszöntése. Tanulmányok: Pásztor Emília, Fitz Jenő, Gáspár Dóra, Kiss Attila, Bartosiewicz László, Demeter Zsófia. A Szent István Király Múzeum Közleményei, C sorozat, 26. szám.
• Fehérvári kiállítások 1963-1993. Bevezető: Kovács Péter. A Szent István Király Múzeum Közleményei, B sorozat 44. szám.

HÍREK

• Június 26-án tartotta meg Dr. Demeter Zsófia történész, levelező tudományos továbbképzési ösztöndíjas A munkaerő, a szántóművelés és az állattartás herceg Batthyány Fülöp enyingi uradalmában című kandidátusi értekezését. Elnökölt Knézy Judit, a néprajztudomány kandidátusa, felkért hozzászólók voltak Kállay István, a történelemtudomány doktora és Üvegesné Dr. Hornyák Mária történész. Az ezt követő munkahelyi vita eredményeként a jelölt benyújthatja értekezését a Magyar Tudományos Akadémia Doktori Tanácsához.
• 1997. június 29- július 6-a között Sasvári Edit, a Szent István Király Múzeum művészettörténész munkatársa és Késmárky Rita restaurátor a lengyelországi Opole múzeumának vendége volt.
• Kovalovszky Márta és Kovács Péter 1997. július 14-18-a között Velencében a Biennálét és társrendezvényeit tanulmányozták.
• Sasvári Edit 1997. július 26-án Bak Imre festőművész kiállítását nyitotta meg a veszprémi Csikász Galériában.
• 1997. augusztus 8-án a velencei kastélyparkban Kovács Péter művészettörténész nyitotta meg a Harmadik Velencei Biennálét.

Szent István Király Múzem – Rendház, Díszterem
(Fő u. 6.)

AZ "ÁLLAMÁLMODÓ"
GÉZA NAGYFEJEDELEM EMLÉKEZETE (997-1997)

Megtekinthető: 1997. szeptember 28-ig

DUNAÚJVÁROS

Intercisa Múzeum
(Városháza tér 4.)

VADÁSZAT ÉS MŰVÉSZET
Kiállítás vadászati tárgyú műalkotásokból

Megtekinthető: 1997. augusztus 29-november 2-ig

GORSIUMI HÍREK

● A 40. ásatási évad Gorsiumban a Gorsium Alapítvány anyagi támogatásával július 7-én kezdődött. A feltárás tisztázni kívánta Alsó-Pannonia provincia császárkultuszának központi terét. Az 1996. évi ásatások meghatározták a szentkerület fő templomának helyét, ez előtt nagyobb méretű, reprezentatív jellegű tér volt várható: ennek északi lezáródását a díszkutakkal és lépcsőkkel díszített, korábban előkerült fal alkotta. A kutatás érdekében teljes egészében lebontásra került a korábbi színház nézőtere. A két hónapra tervezett kutatások megtalálták az egykori tér járószintjét és meghatározták déli szélét. A tér mintegy 100 méter hosszú és 60 méter széles volt. Keleti oldalát a templomhoz felvezető lépcső zárta le, déli oldalán egy nagy pillérekkel tagolt épület alapján a császárkultuszhoz tartozó ünnepélyes csarnokok, templomok sorakozhattak. A feltárás eredményei jelentős mértékben módosítják a Gorsiumról eddig kialakult véleményeket. A nagy, ünnepélyes tér és a hozzá csatlakozó épületek feltárása a római kori Pannonia leglátványosabb emlékének igérkezik.

CECE
Csók István Emlékmúzeum
(7013 Cece, Arany J. u. 1.)
Nyitva: hétfő és kedd kivételével naponta 10 –18 óráig
Információs telefon: (22) 315-583, 311-734
Belépődíj: 50,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

CSÁKVÁR
Vértes Múzeum
Helytörténeti kiállítás
(Csákvár római kori régészeti emlékei, településtörténete, a csákvári fazekasság)
Nyitva: hétfő és kedd kivételével naponta 10 –18 óráig
Információs telefon: (22) 315-583, 311-734
Belépődíj: 50,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

SUKORÓ
Néprajzi Ház
(8096 Sukoró, Szilvás-sor 7.)
Egykori zsellérház, konyha- és szobabelsők.
Információs telefon: (22) 315-583, 311-734
Nyitva: hétfő kivételével naponta 10-18 óráig
Belépődíj: 60,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30, -Ft

KÁPOLNÁSNYÉK
Vörösmarty Mihály Emlékmúzeum
(2475 Kápolnásnyék, Vörösmarty u.)
A költő egykori lakóházában XIX. századi interieurbe helyezett Vörösmarty-relikviák láthatók.
Nyitva: hétfő és kedd kivételével naponta 10 –18 óráig
Információs telefon: (22) 315-583, 311-734
Belépődíj: 50,- F t;
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

FÜLE
Sárréti Tájház
8157 Füle, Széchenyi u.
Szőttesek és hímzések Fejér megyéből.
Látogatható: október 26-ig,
hétfő kivételével naponta 10-14 óráig
Belépődíj: 50,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák, 30,- Ft
Információs telefon: (22) 315-583, 311-734

PÁKOZD
A pákozdi csata – 1848 emlékkiállítás
a pákozdi hegyen lévő emlékműnél.
Látogatható: október 26-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig
Belépődíj: 60,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSOK

Szent István Király Múzeum
(Országzászló tér 3.)
Nyitva: hétfő kivételével naponta 10-14 óráig
Belépődíj: két kiállítás esetén: 100,- Ft
egy kiállítás esetén: 60,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

Csók István Képtár
(Bartók Béla tér 1.)
Nyitva: a hónap első hétfője kivételével munkanapokon 10-19 óráig
szombat-vasárnap: 10-18 óráig
Belépődíj: 100,- Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

Fekete Sas Patikamúzeum
(Fő u. 5.)

KÖVES ÉVA Smohay-díjas festőművész kamarakiállítása

Köves Éva 1984-89 között tanult a Képzőművészeti Főiskola festő szakán. 1989-92 között Derkovits-ösztöndíjas volt, tavaly a Magyar Aszfalt festőpályázaton második díjat nyert.
A kilencvenes évek elejétől festményei - lemondva a színességről - saját városi környezetének részleteit idézik, a pesti bérházak vaskorlátait, a Lánchíd szegecselt illesztéseit, a hóval fedett parkok árnyékait. Szürke-fehér-fekete kompozícióin elsősorban a szerkezetek és árnyékuk viszonylatait kutatja, egy különös szellemváros egymásra vetülő, érdekes perspektívából megpillantott képeit fogalmazza meg.
Az idei Velencei Biennálé magyar pavilonjában – Herskó Judittal és El-Hassan Rózával együtt – szerepeltek alkotásai
Kamarakiállításának megnyitásán adják át az 1997. évi Smohay-díjat.
Megnyitó: 1997. szeptember 19-én, pénteken délután 4 órakor
Megtekinthető: 1997. otkóber 19-ig

A HÓNAP TÁRGYA

ÓKORI JÁTÉKOK
Megtekinthető: 1997. szeptember 14-ig

GORSIUMI LELETEK
Megtekinthető: 1997. október 24 - november 30-ig

Csók István Képtár
(Bartók Béla tér 1.)

LUXUS (Eln Ferenc, Rosta József, Somlósi József)
Megnyitó: 1997. szeptember 20-án,
szombaton délelőtt fél 12 órakor
Megtekinthető: 1997. november 16-ig

A művész székesfehérvári kiállításán egy kávéskészlet és a Yoko Ono megbízásából tervezett étkészlet mellett 1990 óta született kerámia-fém kompozícióit mutatja be.

Megnyitó: 1997. szeptember 13-án,
szombaton délelőtt fél 12 órakor
Megnyitja: Balassa Péter irodalomtörténész
Megtekinthető: 1997. október 12-ig

VÁLOGATÁS A SZENT ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM KÉPZŐMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNYÉBŐL

Megtekinthető: 1997. október 10 - november 30-ig

LOVAS ILONA kiállítása

Lovas Ilona a magyar textilművészetet megújító fiatalabb nemzedék egyik kiemelkedő képviselője. A nyolcvanas évek végéig elsősorban textillel foglalkozott, számos hazai és nemzetközi kiállításon szerepeltek művei. Múzeumunk is több alkotását őrzi ebből az időszakból.
Mintegy tíz éve fordult érdeklődése más irányba, az átsejlő, átlátszó anyagok (bél, üveg) a szabadabb tárgy- és téralakítás felé.
Ilyen jellegű műve szerepelt 1996-ban a Csók István Képtár kilencvenes évek magyar művészetét bemutató kiállításán.
Ez alkalommal a Szent István Király Múzeum II. emeleti kiállítóterébe komponált új installációját mutatja be.

Megnyitó: 1997. október 18-án, szombaton délelőtt fél 12 órakor
Megtekinthető: 1997. november 30-ig

Szent István Király Múzeum – Rendház
(Fő u. 6.)
Nyitva: 1997. szeptember 28-ig
hétfő kivételével naponta 10-16 óráig
szeptember 30-tól
hétfő kivételével naponta 10-14 óráig
Belépődíj: 100-, Ft
diákok, nyugdíjasok, sorkatonák: 30,- Ft

A FEJÉR MEGYEI MÚZEUMOK ÜNNEPI NYITVA TARTÁSA

1997. október 23-án, csütörtökön :	nyitva
október 24-26-án, péntek-vasárnap:	nyitva
október 27-29 (30)-án, hétfő-szerdán (csütörtökön):	zárva
október 30 (november 1)-én:csütörtökön (pénteken):	nyitva

(A zárójelbe tett időpontok a hétfőn és kedden szünnepos kiállítóhelyekre vonatkoznak.)

MÚZEUMI DIÁKKÖRÖK

Régészeti diákkör

Diákjaink az első félévben a múzeummal, mint "kulturális gépezettel" ismerkednek meg. A főbb tevékenységi formákat, tudományos feladatokat és közművelődési szolgáltatásokat a régészeti munkafolyamatokon keresztül tapasztalhatják meg, lehetőség szerint konkrét munkákban való részvétellel egybekötve. A vezérfonal: feltárásokon és terepbejárásokon felgyűjtött tárgyak útja a restaurálláson át a gyűjteményi raktárakig (nyilvántartási, őrzési formák), a tudományos kutatások feldolgozások módjai (szakkönyvtár használata), a bemutatás (kiállítás, publikációk). A második félévben – művelődéstörténeti foglalkozások keretében – ismerkednek meg a régészet klasszikus korszakaival az őskortól a török kor végéig.

A diákkör egyéves munkájának zárásaként a gyerekek régészeti táborban vehetnek részt. A feltárás folyamán elsajátíthatják az ásatás technikáján kívül a régészeti fotó- és rajzkészítést, a geodéziai felmérés ismeretét is. A feltárt leletanyagból, az ásatáson - a diákok által is készített rajzokból, fotókból kiállítást rendezünk.
A foglalkozásokat Dr. Hatházi Gábor régész vezeti hetente, hétfőn délután 3 órakor a Szent István Király Múzeumban (Székesfehérvár, Fő u.6.)

Történelmi szakkör

A szakkör témája ebben az évben a reformkor és az 1848/49-es forradalom és szabadságharc. Foglalkozunk az európai helyzettel, az időszak politikai, gazdasági, társadalmi összefüggéseivel, katonai kérdéseivel és a kor kiemelkedő személyiségeivel. Megismerkedünk a Fejér megyei és fehérvári események dokumentumaival.
Első alkalommal 1997. szeptember 25-én, csütörtökön délután 3 órakor találkozunk a múzeum Fő utcai épületében.
A szakkört Horváth Júlia történész vezeti.

Néprajzi szakkör

Az 1997/98-as tanévben is folytatja munkáját a Szent István Király Múzeumban már évek óta működő néprajzi szakkör, ahova elsősorban a középiskolás diákokat várunk. A hetente egy alkalommal tartandó foglalkozásokon a résztvevők megismerkedhetnek a múzeumban folyó néprajzi munkával, a néprajz elméleti kérdéseivel, a hagyományos népi kultúra különböző területeivel.
A szakköri foglalkozások helye: Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár, Fő utca 6. 2. emelet.
A szakkört vezeti: Dr. Varró Ágnes néprajzkutató
Első foglalkozás: szeptember 18-án, csütörtökön, délután 3 órától lesz.

MÚZEUMI
TÁJÉKOZTATÓ

XXXIII. évfolyam 9-10. szám
Tájékoztató az 1997. szeptember-október havi
Fejér megyei programokról

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSOK

SZÉKESFEHÉRVÁR

● *Szent István Király Múzeum*
(Országzászló tér 3.)

VIDA JUDIT kiállítása

Vida Judit kerámikus, 1978-ban végzett az Iparművészeti Főiskola szilikát szakán, porcelántervezőként diplomázott. 1980 óta magyar és nemzetközi kiállításokon gyakran szerepel, 1994 óta a Deforma csoport tagja.
Kerámiái - bár készített étkészletet is - rendhagyó kompozíciók, melyekben az anyagok és a használat különös ellentmondásai tárulnak fel.
"Tárgyakat látunk, fémmel ütköztetett porcelánt és hangszert, a használat tárgyait, edényeket, ivóeszközöket, melyek egyrészt eltűnő, gyorsuló, elhasználódó, törékeny időnk foglyai, másrészt jó esetben itt maradnak utánunk, túlélhetnek minket. Vida Judit tárgyai az idő formáit alkotják, hűlt helyünket,a megalkotott, de itt hagyott teret teremtik újjá" – írja Balassa Péter a katalógus bevezetőjében.

ıcsolatos d

a szükséges vállalati
énzösszegek bélyegző fel
ı által otthon nem talált
ılatti irodahelyiségünkber
zerdai napon 8 órától 17 óráig.

a szolgáltatásainkat igénybe vevők figyelmét, hogy a
5forduló fütés- és melegvíz-szolgáltatási meghibásodások
ves garanciális időn belül a Győri Állami Építőipari
anciális időn túl vállalatunk végzi. A meghibásodásokat
nél kell bejelenteni.

Hőszolgáltató Vállalat,

BÉLA ÚT 39. TELEFON: 15—194.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 OKT 11
KISALFÖLD
Győr

Mi újság Szilban?

Beheged az utolsó háborús seb is

Szil község felszabadulása negyedévszázados évfordulójára készül. A tágas, parkkal övezett Hunyadi téren, a fasiszták által lerombolt egykori iskola helyén rangos székház épül, amelyben az orvosi rendelő, a helyi pártszervezet és a községi tanács kap majd helyet. Az évforduló tiszteletére helyi összefogással az épület alapjait szeretnék lerakni.

A nagyszabású terv megvalósításához hathatós támogatást nyújtott a megyei és járási Hazafias Népfront-bizottság és a Győri Tervező Vállalat kollektívája. A székház tervdokumentációját 61 900 forint értékű társadalmi munkával a győri tervezők készítették Vida Lászlóné építész-tervező irányításával.

A Szil községi Tanács Végrehajtó Bizottsága szerkesztőségünket kérte, tolmácsoljuk hálás köszönetüket mindazoknak, akik a háború okozta seb utolsó maradványának eltüntetésén fáradoztak, és tanúbizonyságát adták önzetlen segíteni akarásuknak.

Vida László

A legszebb magyar képeskönyvek

Saláta Sára

színes, gyönyörű képeskönyv.

Tarka képek, víg versek mesélnek a büszke kis Saláta Sáráról és a konyhakert lakóiról. Minden kis gyerek, akivel Saláta Sára csak egyszer is beszélgetett, örökre megszereti új kis pajtását.

L. Fittler Vilma verseivel, Vida Mária művészi képeivel.

A kb. 29×30 cm nagyságú, kemény kartonra kasírozott könyv ára 6.60 pengő.

Arany abécé

A gyermekek legnagyobb költőjének: Pósa bácsinak színgazdag, napsugaras költészetét tökéletes művészi értékű, rendkívül artisztikus színes képek kísérik végig a könyvön, melyet a gyermek lapozgatva, böngészve — játszva tanul meg olvasni! Az „Arany Abc"-t Kőszegi Bella 24 színpompás, egészoldalas festménye díszíti. Nagysága 25 cm széles, 34 cm magas.

Ára 6 pengő.

Singer & Wolfner 1940. Karácsony

Új magyar meséskönyvek

Z. TÁBORI PIROSKA

képes meséskönyve

A magyar gyermekvilág kedves mesélőjének legszebb meséit gyüjtöttük egybe. Kolozsváry Sándor művészi rajzaival diszítve, a legszebb karácsonyi ajándék minden magyar gyermek számára.

Ára 3 pengő.

ÖLBEY IRÉN: Magyar tündérmesék

A tündérmesék a legtöbb gyermek kedves olvasmányai. A sok külföldi tündérmese után, most a

magyar tündérmesék

csudaszép gyüjteménye kerül a magyar gyermekek kezébe, Mühlbeck Károly és Fejes Sándor művészi rajzaival diszítve.

Ára 2.40 pengő.

VÁLYI SAROLTA: A két tarisznya

Bűbájos, mélyértelmű mesék válogatott gyüjteménye. Mühlbeck Károly művészi rajzaival

Ára 1.60 pengő.

Könyvjegyzék.

Tisztelettel átnyujtja és szíves megrendelését kéri:

Árváltoztatások jogát fenntartjuk!

MINDEN · MAGYAR · KÉZBE!

Felelős kiadó: Hampó József igazgató.
97.504. — Hornyánszky Viktor R.-T. m. kir. udvari könyvnyomda, Budapest. Felelős: Nemes Lajos műszaki igazgató.

Távirati cím — Telegramme
Cables — Télégrammes
FILMIRODA
BUDAPEST

MAGYAR FILMIRODA RT. UNGARISCHES FI

KÖZPONTI TELEP: BUDAPEST, IX, KÖN
LEVÉLCÍM: BUDAPE

FÉNYKÉPÜZEM: BUDAPEST, VIII, SÁNDOR-U
FILMRAKTÁR: BUDAPEST, VIII, SZENTKIRÁLY
FILMKÖLCSÖNZŐ OSZTÁLY: BUDAPEST, VII,
KÉPESLEVELEZŐLAP ÜZEM: BUDAPE

Rendelés száma.....

Sz

T.

Müemlékek

Van szerencsénk nb.megrendelésük

az alanti felállítás szerinti számlával szolgálni.

.....*melléklet*

Munkalap száma.....

Tételszám	

Vida Mária

illusztrálta az alábbi könyvet

Sásdi Sándorné:

Játék – egészség – szépség – Játékos gyógytorna. Bp [1948].

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
41/1943

honoris causa). Ehhez járulh
formulák, ha testület állítja
D·D = D(ecreto) D(ecurio
gondoskodik az emlék felállí
ram agente).

Tituli publici: az épületek
lyeket magános ember is em
ságot is táplálta, mert nevét
lék. Ezeknek a szerkezetük a
az illető neve (nominativus),
nevezése és az állítmány
A császárság alatt, ha a
plomon volt, az istenség ne
(dativus), azután a motivum m
SALVTE·AVGG·NN (pro
nostris); állhatott az ok meg

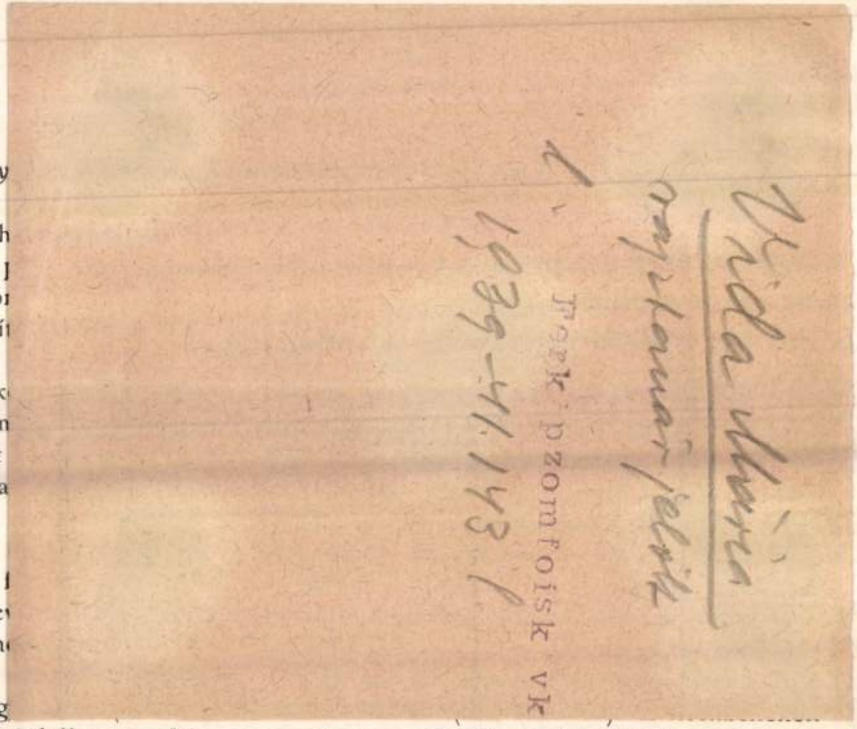

nak ellátva; a bábsütő-minták feliratai a császárokra vonatkoznak (salvo Augusto). A téglák feliratai fontosak, mert azt a csapatot jelölik meg, mely az illető helyen állomásozott.

Az előadások állandóan gyakorlatokkal voltak összekapcsolva; részint az előadó által kiosztott szöveg leirási gyakorlatával, részint az E. N. Múzeum lapidariumában olvasási gyakorlatokkal, mindig a Corpus használatával az abban való keresés elsajátítása czéljából, mi a tanfolyam legértékesebb eredményei sorába tartozik.

A római tartományok megszerzése és kormányzata.

27-ben a senatusé lesz. 3. Hispaniat szintén Karthagótól veszik el 206-ban és proconsult küldenek. 197-ben két részre oszlik: Hisp. citerior Taragonensis és Hispania ulterior. 4. Illyricum egy része már a II. században Rómáé. 168-ban tartomány lesz (a későbbi Illyricum a dunamelléki törzsek hazája volt); a császárság alatt a Dunától a tengerig terjedt. 5. A második pún háború után Keleten terjeszkedik Róma. 168-ban Macedoniát hóditja meg, ez 146-tól provincia lesz. Ez évben Corinthust dúlják fel. Achaia, Epirus, Theba, Chalkis, Corinthus ager publicus lesz. 27-ben Achaia és Epirus senatusi provincia lesz. 6. A III. pún háború után Afrika kerül Róma kezébe. Numidia Kr. e.

rása volt ez a két missziói nap.

A tiszafüredi református Leányegyes
rült vallásos-estélyt tartott 1941 március
kör nagytermét zsúfolásig megtöltő ven
áhítatos figyelemmel élvezték a minden
műsort. Leányegyesületünk bebizonyított
vallásos szórakozásnak is van nagy közön
Ezzel a szolgálatukkal áldásos munkát vé

Tiszaburai egyházunk Ifjúsági és L
tagjai március hó 23-án szép sikerrel já
lányi János: Földindulás c. népdrámáját.
szemekkel nézett végig a termet megtöltő
hat a lelkipásztor leánya: Kacskó Mária.

ius hó 1-én telt be ötven éve annak,
ngélikus theologiai főiskolán theologiai
nyert. Az egész magyar református
az ő tanítványai és tanítványainak
legbensőbb örömmel és büszkeséggel
ívánják Isten gazdag áldását az ősz
lcvanöt éves korában csodálatos
frisseségben dícséri Urát, Aki az ő
tül oly sok ajándékban és áldásban
gyar református egyházat.
lomát igen meleghangú levél kíséretéa bécsi egyetem evangélikus theol.
kánja. A díszes okiraton elsőhelyen
az ötven évvel ezelőtt (1891 március 1)
ploma szövege, azután pedig a követatók: „Titulum hoc diplomate conla
et doctori suo domino clarissimo
Erdős qui aeque de rebus eccle
ientia theologica optime ac praeclare
nquaginta annis post diem
MDCCCXCI feliciter per-

Vida Mária

grafikus

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Magyar Nemzet

Megjelent: 1948 NOV. 13.

1/93

Vida Mária grafikus a napokban érkezett haza. Három évet töltött a Szovjetunióban, a *Tbiliszi* egyetemen magántanári képesítést kapott és művelődéstörténeti kandidátusnak nevezték ki. Vida Mária az első magyar nő, aki a Szovjetunióban ilyen kitüntetésben részesült.

ófeltügyelősége

lós főpap e közgyülése

sület mult évi tagilletmény
főgimnáziumi tanárnak: «
felhőkarcolókig» című
énynyel együtt évkönyve
et.

esület az 1913-ik év fo
esztő előadást tartott. H
vomeszky Imre vál. tag
netét, a fényképezést és
l való fotografálást
pek kiséretében, két a
Márton vál. tag váczi

elhelyezni, sőt éppen a túltömöttség miatt a mutatott be.

er figyelemmel kisérte a munkálato-
erült egy sírból — csontvázak kö-
— 13 db aranyozott üveg- és zo-
tt kék és barnavörös szinű égetett
ngyöt, egy bronz mentecsattnak
ból álló alkatrészeit, 3 db bronz
gót, egy lándzsahegyet s két
kót a múzeum számára megmen-
ől csekély távolságba találtak még
sarkantyút meglehetős ép állapot-
db zablarészt, egy erősen kicsor-
csatabárdot s két emberkoponyát.
ségtár állománya az 1913. év végén
ebből állt. Ebben a mult évi szapo-
db. Az éremtár állománya

kori tárgygyal és 297 éremmel, a néprajzi tár 38 darabbal, a természetrajzi gyüjtemény pedig 1872 db tárgygyal gyarapodott ajándékozás utján.

A természetrajzi államsegély 1913-ban 500 K volt, a vármegye alispánja pedig 250 K segélyt utalt ki az egyesületnek.

A néhai báró Mednyánszky Dénes által az egyesületnek hagyományozott 500 K-ás alapítványra a hagyatékot átadó végzés értelmében az egyesületnek 433 K 18 f. jutott. Erről az alapítványjellegű hagyományról a vallás- és közokt. miniszter rendelete értelmében az alapítólevelet elkészítette az egyesület, melynek kezdeményezésére ezenkívül Trencsén

Vida Mária

illustrációi az

alábbi könyvben

Puskin: Aranyhal.

Fordította Trencsényi

W. Imre. Bp. 1946

Spławiński Tadeusz egyetemi tanárok mellett dolgozott. 1935 április 8-án a lengyel tudományos akadémia nyelvtudományi szakosztályában a keleti tót nyelvjárás történeti problémáiról tartott előadást. A harmadik trimeszterben Taszycki Witold ilyvói (Lemberg) egyetemi professzor szemináriumában dolgozott és május közepén a lengyel könyvtárosok egyesületének ilyvói csoportjában tartott előadást a magyar könyvtárviszonyokról. Még tanulmányútja elején 1934 szeptemberének második hetében résztvett a varsói II. nemzetközi szlávista kongresszuson, ahol „A lengyel pásztorkodás magyar kapcsolatai" címen tartott előadást, amely nyomtatásban is megjelent. (Księga referatów, I. 44—53 l.) Kutatásainak eredményei alapján következő munkái jelentek meg: „A felvidéki családnevek" (litografált vázlat), „Mesztegnye" (Magyar Nyelv, XXXI. köt.), „Szomoga" (u. o.), „Tördemic" (u. o.), „Z historycznych zagadnień dialektu wschodniosłowackiego" (Sprawozdania Polskiej Akademji Umiej, XL. köt., 1935), „Pseudorumänen in Pannonien u. in den Nordkarpathen I." (Archivum Europae Centro-orientalis, I. évfolyam, 1935., 97—220 l.), „Újabb vélemények a magyar nyelv szláv jövevényszavainak eredetéről" (Nyelvtudományi Közlemények, XLIX. köt., 1935.), „Lekencze—Lechnitz" (Ungarische Jahrbücher, 1935.). Ezenkívül néhány kisebb cikket és ismertetést írt a Könyvtári Szemlébe, a Századokba és az Archivum Europae Centro-orientalisba.

Vida Mária

Marék Antal. Gyalupadtól a világhirig. Munkácsy Mihály regényes életrajza. A szövegben levő rajzok M. M. vázlatai, a borítólap *Vida* Márta munkája. — [A nemzeti élet iskolája]:

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Vida Mária

Saláta Sára. Képeskönyv. L. Fittler Vilma verseivel, Vida Mária rajzaival. Singer és Wolfner kiadás. 16 lap.

A büszke Saláta Sára zengő-bongó versekben elmondott és művészi, színes képekkel szemléltetett története már karácsonykor nagy sikert aratott. Ez a könyv az utóbbi évek *legszebb magyar képeskönyve*. Szerencsés gondolat volt ezt a szellemében is magyar könyvet most könyvnapi új kiadásban megjelenttetni. Saláta Sára és a magyar kertek többi ismert veteménye, a magyar gyümölcsökkel együtt elevenedik meg a bájos mesében. A mese tanulsága nevelő hatású, maga az alapötlet pedig igen hasznos: az apróbb gyermekekkel ebben a játékos formában ismertetni meg a kerti növényeket. A szépen gördülő, szellemes versek a gyermek szellemi képességeihez igazodnak. A rajzok elevenek, szépek, művésziek.

Magyar Kultúrszemle

1940. 6-7. 145. l.

erejét. Nem szereti a színkáprázatokat, csak az anyagot is jellemző színfoltokat, melyekből felépítheti a kép szilárd architektúráját. A színeknek térbeli, súlybeli erejét mérlegeli, nem a színharmóniák „költőiségét". Képei nem adnak fel metafizikai rejtélyeket sem s nem szenvelegnek vérszegény átszellemültséget. Nem vesznek el talajtalan fantáziákban s nem idézik expresszionista lázálmok bódulatát. Nem lelki, inkább intellektuális izaglmakat tükröznek.

Fenyő György fiatal kora ellenére — a művész még csak 34 éves, — aránylag nagy utat futott már meg. Ez ugyanis negyedik gyüjteményes kiállítása s amit eddig mutatott, mindig több volt, mint változás. Fejlődés volt. (Ha tán csak véletlen is, mégis jellemző, hogy első bemutatkozása nem idehaza, hanem nyugaton, *Londonban* történt!) Ez az evolucionista szellem a festői képzésnek bizonyára sok fázisát fogja még megjárni. Lehet, hogy munkái a jövőben még tudatosabban fogják hangsúlyozni az erős színellentéteket s lehet, hogy a festői finomságok keresésével fog áttérni egy új, a mainál bonyolultabb színköltészetre. Megtörténhetik, hogy szorosabb, talajízűbb kapcsolatba lép a természettel, de az is lehet, hogy egy absztraktabb, jelképes erejű művészet realizálására még a mainál is zártabb egységbe fogja a formáknak és a térnek látható szerkezetét. De egyben bizonyosak vagyunk. Ez a művészet, ahogy szilárdan tartotta eddig, ezután is meg fogja tartani szoros kapcsolatát a nyugateurópai művészettel. A művésznek szellemi hazája a nyugat s az egyéni hangja mellett is látásá-

Vida Mária

Saláta Sára. Singer és Wolfner kiadás. (Ára kötve 6.60 P.) Kedves, finoman meglátott mesealak Saláta Sára, ez a fodrosruhájú, mulatságos kisasszony, akinek tanulságos kalandjaiban résztvesznek a veteményeskert megelevenedett többi lakói is, a répa, a káposzta, a tök, az uborka, a paradicsom, a petrezselyem, a burgonya és a többi ismert konyhanövény. A történetet finom technikájú versekben *Fitler Vilma* meséli el, a képeket *Vida Mária* rajzolta. Az egyes növények megelevenítésében sok képzelőtehetséget és finom humort mutat.

Magyar Kultúr Szemle
1940. 12. sz., 304. l.

A magyar irodalom klasszikus remekeinek könyvnapi kiadása:

A magyar könyvkiadás eseménye:

HERCZEG FERENC NÉGY REGÉNYE

A magyar költőfejedelem klaszszikus értékű társadalmi regényei. Ez a négy társadalmi regény Herczeg Ferenc páratlan írásművészetét talán a legfínomabb, legköltőibb oldaláról mutatja be. Az igazi férfi szerelmét rajzolta meg bennük felejthetetlenül és maradandóan.

A négy kötet egybekötve P 6.60

A könyvnap után a négy mű ismét csak kötetenként lesz megszerezhető, kötve **20.25 pengőért.**

GULÁCSY IRÉN: PAX VOBIS

Történelmi regényirodalmunk újjáteremtőjének egyik leghatalmasabb, leghatásosabb és legszebb regénye, mely emlékezetes sikerű elődével, a Fekete vőlegényekkel együtt indította meg a magyar történelmi regényirodalom röneszánszát.

A hatalmas mű könyvnapi ára (három kötet) egy kötetbe kötve 7.50 pengő.

A mű könyvnap utáni ára kötve ismét **18 pengő** lesz.

Az 1941. évi Magyar Könyvnapon jelenik meg!

VIDA MÁRIA: CSIPKEFA BIMBÓJA...

Bartók — Kodály népdalgyüjtéséből. Vida Mária, ez a tehetséges fiatal rajzoló-művész kiválogatott egy kötetre való gyermekdalt, népi játékot. Művészi kép mutatja be a dalra folyó játékot. A kép mellett ott találjuk a dal kottáját, szövegét.

A mű ára 2 pengő.

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet kiadása, Budapest

Magyar Könyvnap 1941. június

A KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA KÖNYVNAPI KÖNYVE

HALHATATLAN MAGYAR IRODALOM

IRTA: VAJTHÓ LÁSZLÓ

Irodalomtörténet a nagyközönség számára

ÁRA:

a könyvnapon: fűzve P 4.50, kötve P 6.50

a könyvnap után: fűzve P 6.—, kötve P 8.—

A PANTHEON KÖNYVNAPI KÖNYVEI:

1. *Benedek Elek: Székely népballadák.*

Könyvnapi ára fűzve P 3.—, kötve P 4.40, (bolti ára fűzve P 4.—, kötve P 5.60.) A népballadáknak ezen új kiadása Jaschik Álmos új egészoldalas rajzaival és művészi tipográfiával jelenik meg. Szebb ajándékkönyvet el sem lehet képzelni.

2. *Berend Miklósné: Századvégi emberek.*

Regény, 514 oldal. **Könyvnapi ára fűzve P 4.50, kötve P 5.80, (bolti ára P 5.60, kötve P 7.20.)** A népszerű írónő regényei évről-évre a könyvnapok legkelendőbb cikkei. Ez a hatalmas regény új, jelentős állomás Berendné siker-sorozatában.

3. *Dormándi László: Trópusi láz.*

Regény, 260 oldal. **Könyvnapi ára fűzve P 3.—, kötve P 4.20, bolti ára fűzve P 3.80, kötve P 5.20.** Dormándi regénye tökéletesen érzékelteti a trópusok exotikumát s az európai ember életét ebben a környezetben.

Vida Mária: Csipkefa bimbója...

SINGER ÉS WOLFNER kiadás. *Könyvnapi ára kartonkötésben* **2.—.**

Ez az a könyv, amelyről el lehet mondani, hogy „olyan szükség van rá, mint egy falat kenyérre". Évszázados mulasztást pótol a magyar gyermeknevelés területén. Vida Mária Bartók és Kodály gyüjtései nyomán összeválogatott egy bokrétát a legkedvesebb, legegyszerűbb gyermekdalokból és népi játékokból s a kótát, a szöveget megelevenítette a maga ellenállhatatlanul kedves rajzaival. A játékok mellett ott találjuk a mamák, nevelőnők vagy óvónők számára a játék leírását is. Uj, izig-vérig magyar élet tör be ezzel a minden részletében bájos könyvvel a magyar gyermekvilágba.

Vida Mária

— Saláta Sára. Ujszerű, mulatságos képeskönyvet adott ki Singer és Wolfner. Izléses kötetben több mint egy tucat képet közöl *Saláta Sára* történetéről. Pattogó, eleven kis versikékből ismerhetik meg a gyerekek, főként a fővárosiak, milyenek a kerti növények. Milyen az uborka, a burgonya, a sóska, a retek, a cékla, a répa. Minden növény szellemes és jólhangzó nevet kapott: A sóskának Sóska Jóska a neve, az Uborkát Uborka Borkának hívják. Igazán tanulságos és kedves könyv. Őszinte dicséret illei a kedves kis versikék szerzőjét, L. *Fittler* Vilmát és a kitünő, művészi szinezésü képek rajzolóját, *Vida* Máriát, ezt a tehetséges és színes képzeletü losonci művészt.

— Róma

Magyarország

Esti lap. 1939. dec. 21

RAJZOKTATÁS

A MAGYAR RAJZTANÁROK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
F O L Y Ó I R A T A

SZERKESZTÉSÉRT ÉS KIADÁSÉRT FELEL: BÁN TIBOR

1943. 8. sz.

Milyennek képzelem a rajzoktatás legideálisabb keretét a középiskolákban*

Vida Márta V. évf. főisk. hallgató

Félretéve minden „szakmabeli" szubjektivitást, a legtárgyilagosabban is megállapíthatjuk, hogy a mai rajz- és műtörténetoktatás nem kielégítő.

Tantervünk heti 2 óra (1 dupla óra) rajzoktatást engedélyez, de ezt is csak az alsó négy osztályban. A felső négy osztályban általános rajzoktatás nincs Az itt szereplő u. n. rendkivüli rajz, (a tehetségesebb, vagy kedvet mutató tanulók számára,) semmi esetre sem pótolhatja az általános oktatás hiányát. Éppen ezt — *a rajzoktatásnak a felsőbb oszályokban való hiányát* tartom a mai tanterv legnagyobb hibájának, s az ideális tanterv alapvető követelményeinek az összes osztályokon végigvonuló töretlen rajzoktatás menetét látom. Második alapvető hiba *az óraszámok kevés volta*. Ebből következik a tanterv felépítésének és az anyag elosztásának néhány kisebb fogyatékossága. Különben ez utóbbiakat gyakorlati tapasztalataim alapján jónak tartom. Az ideális rájzoktatáshoz álkalmazkodó keretben az óraszámok bővitésével a fogyatékosságok automatikusan kikapcsolódnak. (Külön szeretnék majd szólni végül a művészettörténet hiányáról és népművészetünk fokozottabb ismertetéséről.)

A rajzoktatás célja az 1938-as tanterv szerint az általános műveltséghez nélkülözhetetlen rajzi és művészeti nevelés megalapozása, a rajzi látás, a közhasználati és művészi rajzi nyelv, a nemzeti forma és szép-ízlés kiművelése, s végül: alapvető tájékoztatás a képzőművészeti alkotások világában.

A rajzoktatásnak tehát az életre kell szólnia, ami egyébként egészen természetes. De hogyan szólhat ez az életre, amikor a IV. osztályban — a gyermekkor legkritikusabb éveiben — egyszerre megszünik? A négy évi oktatás után nagy ür következik, majd a VII.—VIII. osztályokban némi kis műtörténet révén (heti 1 óra) ismét vonatkozásba jut a rajzzal, nem ugyan gyakorlatilag, de ismét felébred benne a *műízlés*. Ehhez az alapot már a III.—IV. oszt.-ban kaptak, de hogy azt a két évi szünetelés után elfelejtették, az egészen bizonyos. Rajzi szempontból cselekvően ekkor már nem dolgozik, látását, formanyelvét, szinérzékét és képzeletét ekkor már nincs hol fejlesztenie és gyakorolnia. A felsőbb osztályokban szereplő u. n. rendkivüli rajz ab ovo csak az ügyesebbeknek és tehetségesebbeknek ad teret. Pszihológiai szempontból szinte kizárt dolog, hogy a gyengébb, — vagy akár átlagos képességűek ambicionálják a rendkivüli rajzórákat. Még a tehetséges és kedvvel rajzolgató növendékeknél is — mint azt a gyakorlatban megfigyeltem — bizonyos „mellékes" ízzel bírnak a rendkivüli rajzórák. Ezt a mostoha állapotot még fokozza a délutáni időpont s a növendékek temérdek egyéb elfoglaltsága. Hol marad ez esetben a tömegnek, az átlagnak rajzi továbbművelése?.

---

*) A Magyar Rajztanárok Országos Egyesületének egyik pályadiját nyert dolgozat. A dij a Képzőművészeti Főiskola rajzpedagógiai tanszékén kiadott zárthelyi feladatok között került odaitélésre.

10—14 éves korban a gyermek fogékony, játékos ösztönénél fogva szívesen rajzol. Különösebb elmélyedésre, maradandó, érettebb, valóban általános rajzi és meglátási műveltség befogadására azonban az említett okok miatt nincs mód. Befejezett rajzi műveltséget 14 éves gyermektől természetesen nem kívánhatunk. De másfélét sem. Hiszen csak ebben a korban ébred tudatos érdeklődése. Eddig inkább a képzelet s az emlékezet fokozásáról lehetett csak szó. Az értelem és ítélet fejlődése, kiterjesztése, valamint az akarat ápolása körülbelül ebben a korban indul meg. Enélkül pedig általános műveltségről hogyan lehetne szó?

Az ideális rajzoktatás első feltétele tehát szerintem a nyolc osztályon végigvonuló töretlen menetű rajzoktatás. Az alsó négy osztály inkább csak felébreszti és tudatosítja a rajzi látás, a közhasználati és művészi kifejezőforma készségét, a felső négy osztály feladata lenne ennek aktív és produktív felhasználása s az alkalmazásra való rávezetés. Így a VIII. osztály végére igenis művelt és érdeklő, fejlett, vagy legalábbis erősen fejlődő művészi és művészet iránti érzékű fiatalság fog az életbe kikerülni.

A második alapvető hiány, (amelyből a mai tanterv hibái is származnak), *az óraszámok kevés volta*. Heti két órába belesűríteni annyit, (és még hozzá négy osztályon keresztül) ami egy életre szóló felkészültséget kell hogy adjon — képtelenség. A tanterv anyagának felépítése, úgy érzem, helyes. Miután azonban minden feladatcsoport a minimumra van szorítva (hogy beleférjen a heti két órába), az a helyzet áll elő, hogy a legkisebb zavar is súlyos problémákat hoz magával. Például az idei szénszünet az egyébként is kevés órát annyira megnyirbálta, hogy csak egyes feladatok teljes elhagyásával lehetett a munkamenetet betartani. De nem egyformán fontos-e minden feladatcsoport? Akár a vonalvezetés, vagy a foltfestés, a síkforma, a szerkesztés, vagy a tervezés? Nem is kellene a hosszú szénszünetet példaként felhozni. Egy-egy közbejött ünnepi alkalom, vagy váratlanul elmaradó egyes rajzóra is pótolhatatlan űrt hagy maga után. Mindez megszűnne az óraszámok felemelésével, nem szólva arról, hogy ezesetben a tanuló nem csupán *ízelítőt* kapna mindenből.

Az alsóbb évfolyamokban heti négy óra (2—2 dupla óra) rajzot képzelek az ideális rajzoktatás tantervébe. Ezt, ha csak lehetne, az V.—VI. oszt.-ban is megtartanám. Ilyen optimizmussal azonban nem mervén élni — s számolva a tanulók egyébként való tulterheltségével is — ezt esetleg az *V.—VI. oszt.-ban heti 3—3 órára lehetne redukálni*. Ugyancsak okokból a *VII.—VIII. oszt.-ban heti 2—2 órát* (1—1 dupla óra) *gondolok*. Itt azonban már fokozottabban előtérbe nyomulna a művészettörténet. A két legfelsőbb osztály heti 2—2 órája komolyabb és művészibb feladatok megoldására szolgálna. Nem dilettáns művészkedést értek ez alatt, hanem az eddigi alapok felhasználásával a rajzi látás, a szín-, formakészség és kifejezőképesség gyakorlását, mind művészi, mind gyakorlati szempontból. Ebből is az következne, hogy a tanuló — maga is bajlódva az esetleges problémákkal, benyomásainak befejezésével — a műalkotásokat is más szemmel nézné es látná. Itt lépne be azután az V. oszt.-ban a művészettörténet.

Magam liceumot végeztem. Kiváló művészettörténettanárom az V.—VIII osztályokban heti 2—2 órában tanitott. A most lezajlott érettségi találkozónkon — a legkülönbözőbb pályákra és hivatásokra szétszéledtek — egyhangúan megállapitottuk, hogy valóban sokat köszönhetünk neki és hálásak lehetünk a kapottakért. Mennyi hasznos és szép percet szerzett azóta is a művészettörténet ismerete! (Magam külön is hálás vagyok ezért a sorsnak, mert az ott nyert alap nélkül itt a Főiskolán igen nehéz dolgom lett volna.)

Nem tudom elfogadni, hogy általános műveltségűnek mondhassunk valakit, akinek nincsen művészeti műveltsége. Ez — ha lehetséges — lányoknál még fontosabb. Nem a lexikális tudást, hanem az idők szellemének megértését értem alatta. Hogy ezt két év alatt, heti 1—1 órában a gyermekbe maradéktalanul beültessük, kizártnak tartom. Ismétlem: a III., IV. oszályokban *évi 6 órai műalkotások ismerete a semmivel egyenlő*. Az anyagot legfeljebb ledarálni lehet; aki birja és szivesen veszi, az figyel. A gyerekek rajonganak a művészettörténetért s minden az idő rövidsége miatt elmaradó anyagot (a mű levetitését, a művészről szóló ismertetést) őszintén fájlalnak. Ezt számta-

737.

737. Jan Fyt.

Sz. Antwerpenben 1611-ben. † ugyanott 1661-ben.

A vizsla és a cserszajkó.

Két elejtett cserszajkó mögött, a hátul álló vizsla egy kőre kapaszkodik fel, fejét előre nyujtja és szaglászsza a madarakat, a melyek a hátukon feküsznek. A háttérben balról fatörzs tünik szemünkbe és a kövön jobbról, a mester ezen jelzését olvassuk:

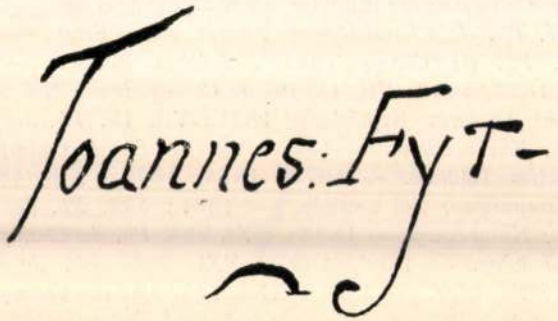

Joannes: Fyt-

I

341

Vida Sándor

kiszyszállási nucsm

zvod

Huszturáni mo

164. l.

képpel

VIDA ZOLTÁN

TÁRLAT

Folytatódnak a képzőművészeti minitárlatok is a Vasárnapi Vásárnapok keretében. Képünkön Vida Zoltán festőművész és alkotásai láthatók. Festményei között két típus dominál: karakteres portréi, és lírai hangulatú, modern tájképei.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Új Ember
1971 május 16

A MÁTYÁS-TEMPLOM MÁSA TOMPÁN

A tompai Szent Anna plébániatemplom új keresztútját május 2-án, a vasárnapi szentmise keretében áldotta meg Vértes Béla kévízi plébános. Az új stációkat Kincses Rufin Péter adományából Vida Zoltán, budapesti tanító, és szobrászművész készítette hársfából. A templomot, amely a budai Mátyás templom kicsinyített mása, 1893 és 1905 között építette Rédl Béla Az új stációk mind anyagukkal, mind formájukkal harmonikusan illeszkednek a templom hangulatába.

A megáldási ünnepséget a II. Vatikáni Zsinat liturgikus reformja szellemében vezette le Nagy Ferenc, a templom plébánosa. Az ünnepség után a jelenlévők sajnálkozva állapították meg, hogy a gyönyörű faragott kődíszeket az elmúlt 65 év alaposan kikezdte. Égetően szükség van már megőrző munkálatokra, de a csupán mintegy 700 lelket számláló Szent Anna egyházközség képtelen ezeknek anyagi fedezetét a saját erejéből előteremteni. (VT)

Viola Zoltán

zetesség [illegible]
katolikusoké lényegesen sokrétűbb) és így tovább. Ha mindezeket számbavesszük és szembehelyezzük a két egyház közötti különbségekkel, az utóbbiak — legalábbis menynyiségileg — eltörpülnek az ókeresztény korból külön-külön megőrzött és mégis közös örökségünk mellett.

Hegyi Béla

---

egyszer sírt, hangtalanul, de nagyon fájdalmasan.

Állapota súlyosbodása miatt élete végső szakaszát az egyik kórház utókezelő osztályán kellett eltöltenie. Úgy hallottam, hogy még ott is nyelvleckéket adott az egyik orvosnak.

Nemrég csendesen elhunyt. Temetése egyszerű volt, de [illegible]

álmában vihnyog egy szakajtó
s szunyókál gyámoltalanul egy
Lámpákat gyújt a félelem, s b
Hallom, a füstinyű éjben ujjai
tegnap se indultak lopni, holn
Pedig sötét az éjszaka; az éhs
szédültek föl az égre szikrázn
Megágyaz, köveket mozdít eg
s kuporog lebillent fejjel – k
Hasal, szuszog a divány – fel
– bolyhos csecsemő mozdul l
Lélegző, pici kráter a köldök
gerince őskori sikló, húsbafúlt, megkövesült.
Részeg lakatos vetkezik, hátát a székre teszi,
ruhájával a lábát, derakát is leveti.
Sújtott fa gallyaiként elvásott, eres kezek
lógnak a fülledt ágyról, bütykeik vöröslenek.
Egymásra dobva hegyin-hátán szőke fej, fekete haj;
óriás zsákot emelget egy karokból rakott kazal.
Ó, itt tenyerek alszanak, testrészek, nem emberek,
lábak, gerincek, vállak, feltagolt szervezetek!
Nem is ép emberek, mintha volnának árnyékai,
kíváncsi, komisz kölök-isten elrontott játékai!
Ihol egy szétterült száj az arcon, szikrát vet rajta a csók;
fogak kocódnak, csikorodnak, feketék, iszonytatók;
kupacba rakva millió lábujj, mint szagló kavics –
hollá! a foszló utakat hajnalra kikövezik!
Alszik a csukló, csont, a bőr – mindegyik külön-külön.
Sűrűdő fekete csönd szárad a sértett fülön.
Szemek moccannak gyanakodva, gyűlölet lőrései –
Isten, aki az éjszakát épségben átvészeli! –
Dúdolj csak, dúdolj, részeges istennek vagy a fia,
csókjával ragadt rád ez az éjjeli melódia.
Ujjad közt hervadt cigaretta, kék füstje alvadó szirom –
oktalan rémület zenél feszített izmaidon.
Mindnyájan istenek vagyunk – mint egy-egy modern Zeus.
Szent-Sokság egyetlen személyben: hívő és farizeus,
gyáva és bátor, amikor tőreit feni a kín,
eszelős dallamot verünk félelmünk vad húrjain.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Pelöfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ALFÖLD 1983 12

1021

Vida Viktorné: Az egri Gárdonyi-ház

éven felülieknek! Kezdés: háromnegyed 8-kor.

Vásárhely: Béke: **A fekete herceg.** Szovjet bűnügyi film. Kezdés: fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor. Terv: **Saint Tropezbe költözünk.** Színes francia filmvígjáték. Kezdés: negyed 6 és fél 8-kor. Kert: **Lázadás a Bountyn I. II. rész.** Színes amerikai film. Dupla helyárral! Kezdés: este 8-kor.

Makó: Vörös Csillag: **Veronika és a bűvös zsák.** Színes román mesefilm. Kezdés: háromnegyed 6-kor. **Meghívó szombat délutánra.** Színes svájci film. 14 éven felülieknek! Kezdés: 6 órakor.

Adriai találkozások — vetélkedő. 21.40 Kojak — amerikai bűnügyi sorozatfilm. (Sz.) 22.30 Híradó, második kiadás. 22.50 Dokumentummüsor.

Második műsor:

19.57 Műsorismertetés. (Sz.) 20.00 Híradó a zágrábi stúdióból. 20.30 Pajzs és kard — sorozatfilm. I. rész. (Sz.) 21.30 Hármas stúdió. 22.30 A 626-os vonalon. 23.30 Huszonnégy óra. (Sz.)

Román televizió

15.00 Ökölvívó Európa-bajnokság. 18.10 Népesedési világkonferencia. 18.20 A legkisebbeknek. 19.00 Technikai adás. 19.40 Könnyűzene. 19.55 Rouis de Fines — francia játékfilm.

GÉPKOCSIRAKODÓKAT, ács segédmunkásokat, darukezelői vizsgával rendelkező nehézgépkezelőket és könnyűgépkezelőket keresünk felvételre. Építőipari Szövetkezet, Vásárhely, Szántó Kovács J. u. 20. x

A VÁSÁRHELYI I. sz. Téglagyár egy villanyszerelőt, férfi és női segédmunkásokat, éjjeliőrt azonnali belépéssel vesz fel. Jelentkezés: a helyszínen.

A BEM Tsz nyugdíjas gyümölcskertészt, vagy gyümölcskertészetben jártas dolgozót keres, aki értékesítéssel is foglalkozik. (Lehet nyugdíjas pedagógus is.) Jelentkezés: Szántó Kovács J. u. 20. x

GÉPKOCSIRAKODÓKAT, ács segédmunkásokat, darukezelői vizsgával rendelkező nehézgépkezelőket és könnyűgépkezelőket keresünk felvételre. Építőipari Szövetkezet, Vásárhely, Szántó Kovács J. u. 20. x

A VÁSÁRHELYI I. sz. Téglagyár egy villanyszerelőt, férfi és női segédmunkásokat, éjjeliőrt azonnali belépéssel vesz fel. Jelentkezés: a helyszínen.

A BEM Tsz nyugdíjas gyümölcskertészt, vagy gyümölcskertészetben jártas dolgozót keres, aki értékesítéssel is foglalkozik. (Lehet nyugdíjas pedagógus is.) Jelentkezés: Szántó Kovács J. u. 20. x

LŐRINCI FONÓ felvételt hirdet 16 éven felüli lányok részére. Betanulási idő 1 hónap. Kereset: 1950—2600 Ft, betanulás után! Vidéki lányok részére szállást és kedvezményes hazautazást biztosítunk! Felvétel 1974. szeptember 15-től. Feltétel: építőipari technikumi végzettség. Fizetés: a 15/1973. (XII. 27.) MüM. sz. utasítás szerint. Erkölcsi bizonyítvány szükséges. Jelentkezni: írásban vagy szóban, a vb-titkárnál lehet. x

HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI Lenin Tsz traktorvezetőket vesz fel. Érdeklődni: az I. számú központban. x

LŐRINCI FONÓ felvételt hirdet 16 éven felüli lányok részére. Betanulási idő 1 hónap. Kereset: 1950—2600 Ft, betanulás után! Vidéki lányok részére szállást és kedvezményes hazautazást biztosítunk! Felvétel 1974. szeptember 15-től. Feltétel: építőipari technikumi végzettség. Fizetés: a 15/1973. (XII. 27.) MüM. sz. utasítás szerint. Erkölcsi bizonyítvány szükséges. Jelentkezni: írásban vagy szóban, a vb-titkárnál lehet. x

HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI Lenin Tsz traktorvezetőket vesz fel. Érdeklődni: az I. számú központban. x

A CSONGRÁD MEGYEI GABONAFELVÁSÁRLÓ ÉS FELDOLGOZÓ VÁLLALAT felvételre keres 2 terményraktárost, 1 elektro-, vagy mechanikus műszerészt részlegvezető munkakörbe, 2 malmi lezsákolót, 1 malmi gépészt, 1 gyors- és gépírót, 1 pénztáros adminisztrátort, 1 női munkaerőt üzemi konyhára és

A CSONGRÁD MEGYEI GABONAFELVÁSÁRLÓ ÉS FELDOLGOZÓ VÁLLALAT felvételre keres 2 terményraktárost, 1 elektro-, vagy mechanikus műszerészt részlegvezető munkakörbe, 2 malmi lezsákolót, 1 malmi gépészt, 1 gyors- és gépírót, 1 pénztáros adminisztrátort, 1 női munkaerőt üzemi konyhára és

vagy személyesen lehet, a személyzeti vezetőnél.

A MAKÓI Üttörő Tsz traktorosokat vesz fel. Jelentkezés: a személyzeti vezetőnél.

KISEGÍTŐ takarítót felveszünk. Ifjúsági Ház. Vásárhely, Zrínyi u. 1. x

A CSONGRÁD MEGYEI GABONAFELVÁSÁRLÓ ÉS FELDOLGOZÓ VÁLLALAT felvételre keres 2 terményraktárost, 1 elektro-, vagy mechanikus műszerészt részlegvezető munkakörbe, 2 malmi lezsákolót, 1 malmi gépészt, 1 gyors- és gépírót, 1 pénztáros adminisztrátort, 1 női munkaerőt üzemi konyhára és

vagy személyesen lehet, a személyzeti vezetőnél.

A MAKÓI Üttörő Tsz traktorosokat vesz fel. Jelentkezés: a személyzeti vezetőnél.

KISEGÍTŐ takarítót felveszünk. Ifjúsági Ház. Vásárhely, Zrínyi u. 1. x

A CSONGRÁD MEGYEI GABONAFELVÁSÁRLÓ ÉS FELDOLGOZÓ VÁLLALAT felvételre keres 2 terményraktárost, 1 elektro-, vagy mechanikus műszerészt részlegvezető munkakörbe, 2 malmi lezsákolót, 1 malmi gépészt, 1 gyors- és gépírót, 1 pénztáros adminisztrátort, 1 női munkaerőt üzemi konyhára és

Ipari
res
köny
tas
muni

hónapi betanítási időre 6 forintos órabérrel. Jelentkezni: a szövetkezet irodájában, Makó, Deák Ferenc utca 1. sz. alatt.

KÖZLEMÉNY

A DÉMÁSZ Csongrádi Kirendeltsége értesíti Csanytelek község magán- és közületi fogyasztóit, hogy 1974. szeptember 2-án 7.00 órától 16.00 óráig, nagyfeszültségű karbantartási munkálatok miatt, áramszünetet tartunk. Az áramszünet miatt fogyasztóink szíves elnézését kérjük.

Lejárt garanciájú
TELEVÍZIÓJA ÉS HŰTŐGÉPE
GARANCIAIDEJÉT MEGHOSSZABBÍTJA AZ

TELEVÍZIÓ RÁDIÓ ELEKTRO Gelka SZERVIZ

átalánydíjas karbantartási szerződéssel

Televízióra havi 30,— Ft. Hűtőgépre havi 25,— Ft.
Együttes karbantartási díj: havi 50,— Ft.

GONDOLKODJÉK,
MERT ÉRDEMES:

hiszen például egy képcsőcsere több mint ezer forintba kerül. Ha van karbantartási szerződése:

— **nem éri váratlan, nagy összegű kiadás;**
— **minden javítás és beépített alkatrész díjmentes;**
— **mindig ugyanaz a műszerész az Ön készülékének javítója, felelős karbantartója.**

Szerződés

köthető szervizeinkben:

SZEGED, Károlyi utca 4. Telefon: 13-331. Tarján 319. épület. Telefon: 18-333. Újszeged-Odessza. Telefon: 13-331.

SZENTES, Bacsó B. u. 1. Telefon: 333.

KISTELEK, Petőfi u. 5. Tel.: 3.

Begyűjtőhelyeink: Deszk, Tiszasziget, Algyő, Forráskút, Szatymaz, Sándorfalva, Domaszék, Zákányszék, Ásotthalom, Mórahalom, Rúzsa, Öttömös, Pusztamérges, Üllés, Bordány, Zsombó, Dóc, Baks, Csengele, Mindszent, Szegvár, Derekegyház, Nagymágocs, Tompahát, Ótompahát, Fábiánsebestyén, Eperjes, Székkutas.

Csongrádmegyei Hírlap

1974 AUG 30

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148,340-726

Varázslatos minták szentesi mestere

Szentesen, a Boross Sámuel utcai ház tágas szobájában az asztalokat, televíziót, heverőket és minden tenyérnyi helyet gazdagon hímzett terítők, párnák sokasága borítja. *Vida* Sándorné, vagy ahogyan a Háziipari Szövetkezet dolgozói és a környékbeliek is emlegetik, Vida néni birodalma ez. Bár már lassan félhomály borul a szobára, az ablak elé állított szék, a szerte heverő fonalak jelzik, Vida néni ezen a délutánon is serényen dolgozott.

— A hímzést sohasem lehet abbahagyni — mondja mosolyogva. — Ha az ember egyszer leteszi a tűt, akkor többet inkább ne is vegye a kezébe, mert nem fog „engedelmeskedni" úgy, mint régen, a minták sem formálódnak olyan szépen.

Miközben kézimunkáit — az utóbbi öt év termését — előveszi a szekrény féltve őrzött rejtekéből, váratlanul hozzáteszi:

— Ha tudná, hogy gyerekkoromban mennyire utáltam a hímzést.

Csodálkozó pillantásomra nem késik a válasz, s megtudom, hogy édesanyja is hímzőnő volt, aki korán a varrótű mellé kényszerítette — sok volt a munka, nehéz a megélhetés. Bizony előfordult az is, hogy a kisasszonykák iskolai kézimunkáját is neki kellett megcsinálnia.

— Aztán megszerettem a szép mintákat, motívumokat és el sem tudtam képzelni, hogy mást is csinálhatnék, mint a hímzést. Az Expressz Szövetkezet megalakulása után úgy belelendültem a munkába, hogy néha a család a szó szoros értelmében kiszorult a házból a sok hímzés miatt. A Háziipari Szövetkezetben pedig részlegvezetőként dolgoztam, kilenc éve mentem nyugdíjba.

— *A mintákat nemcsak hímezi, hanem tervezi is. Hogyan születnek meg a motívumok?*

— Egyéni elképzeléseimen túl szívesen felhasználom a kalocsai, a buzsáki, a sárközi hímzés motívumait is. A meglevőket tetszésem szerint formálva, változtatom.

Szavainak illusztrálására hagyományos és modern mintákkal díszített terítőket, párnákat mutat, melyeken elsősorban a színek tökéletes összhangja szembetűnő. Az egyik terítőre például az arany különböző árnyalatait varázsolta mesterien.

— Szeretem a szépet — mondja mintegy magyarázatként. — A színeket mindig az összhang jegyében állítom össze. Előfordul persze, hogy inkább érzem, mintsem tudatosan tervezem az egyes színeket.

— *Van-e speciálisan szentesi hímzés?*

— Nagyon sokat kutattam ennek nyomait, a múzeumban kiállított főkötőket, párnákat s megnéztem, de eredménytelenül. Jó lenne, ha végül is sikerülne felfedezni ezt a hímzést, hogy megtanulhassuk, megmenthessük az utókornak. Remélem, sikerrel jár a Hazafias Népfront helyi bizottságának pályázata, amelyet éppen ebben a témakörben hirdettek.

A vitrinben a Műcsarnokban is kiállított és külföldi szakemberek által is megcsodált kézimunka szomszédságában a „Kiváló dolgozó" jelvény bizonyítja, munkáját a szövetkezetben elismerték, megbecsülték.

— *Mióta nyugdíjba ment megszakadt a kapcsolata volt munkahelyével?*

— Nem. Néha meglátogatom őket, a tanácsaimat szívesen fogadják, kérik is. Az ő segítségükkel készülök az októberben elbírálásra kerülő pályzatra, melyet a Népi Iparművészeti Tanács és a Háziipari és Népi Iparművészeti Szövetkezetek Országos Szövetsége hirdetett. Ezekből a munkákból — mutat az előttem levőkre — válogatjuk ki a legszebbeket.

Vida néni — nem titok — 66 éves. S arra a kérdésre, lesz-e folytatója munkájának, megnyugtatóan válaszolt:

— A lányom is szinte megszállottként szereti a hímzést, bár a munkája mellett egyre kevesebb ideje jut rá. A három fiú unokám is meglepett már egy-egy saját kezűleg hímzett könyvjelzővel.

Az csaknem természetes, hogy a családtagok ellesték a varázslatos mintákat, de jó lenne, ha a kézimunkát kedvelő szentesi lányok-asszonyok, akár szervezett formában is, elsajátíthatnák a „titkot", megtanulhatnák, megőrizhetnék a sok évtizedes mintákat, motívumokat.

Vida néni vállalkozna erre a munkára, mert mint búcsúzóul megjegyezte, az ember addig nem esik ki a világból, amíg hasznosítja magát, míg dolgozik. Majd huncutkodva hozzátette: — Nem árt ha az ember, egy kicsit tornáztatja a szemét!

GÁSPÁR MÁRIA

makói hírnök

Szenátorok pihenőben

A képviselő-testület ez évre elfogadott munkatervében július hónapra nem terveztek ülést, figyelemmel a nyári szabadságolásokra. Célszerűnek látják, hogy a polgármester rendes évi szabadságát is erre az időszakra ütemezze. A legutóbbi tanácskozáson dr. Sánta Sándor polgármester bejelentette, július 5. és 25. között lesz távol hivatalából, természetesen szabadsága miatt. Ezt a testület jóváhagyta, tudomásul vette.

Nemzetközi művészeti fesztivál

Görögök a szökőkútnál

A Maros partján július 5. és 9. között rendezik meg az I. Makói Nemzetközi Művészeti Fesztivált. Hétfőn délután 5 órakor a főtéri szökőkútnál „fesztiválcsalogatóra" várják az érdeklődőket, s utána 7 órakor az Árkádia Színpadon tartják az ünnepélyes megnyitót. Július 6-án, kedden, 5 órakor a József Attila Múzeumban Fekete György államtitkár nyitja meg a művésztelep alkotásait bemutató tárlatot. Közreműködik a Városi Vegyeskar. A belvárosi katolikus templomban este 6 órától a csíkszeredai leánykar ad koncertet, karnagy: Köllő Ferenc. Szerdán az Espersit-házban Pogány Ö. Gábor művészettörténész ajánlja az érdeklődőknek a Kaffka Albert alkotásait bemutató tárlatot. Az Árkádia Színpadon Klaus Sechelmann karnagy irányításával a Rheine városból érkezett Big Band zenekar koncertjét hallhatják az érdeklődők este fél 6 órától. Csütörtökön a főtéri szökőkútnál délután 4 órakor mutatkozik be a görög fúvószenekar. Vezényel: Dimitris Abadzis, este 6 órától a régi városháza dísztermében finn hangversenyzenekar lép közönség elé (karnagy: Annamari Saarinen). Este fél 9 órától a régi városháza udvarán a Barokk Színház mutatkozik be. Műsoron szerepel: Macchiavelli: Mandragóra című táncos pantomim. A zárónapok, pénteken délután 4 órakor a csíkszeredai leánykar és a városi vegyeskar ad közös koncertet a református templomban. A makóiakat dr. Mihálka György vezényli. Fél 6 órától a finn hangversenyzenekar és a makói hangversenyzenekar régi városháza dísztermében szerepel, a helyieket Marosvári Attila dirigálja. A fúvószenészek zárókoncertjét (görög, német, magyar) este 7 órától láthatja a közönség ugyancsak itt. Karnagyok: Dimitris Abadzis, Klaus Sechelmann, Csikota József. Este 9 órától az Árkádia Színpadon tartják a záróünnepséget, majd 10 órától reggelig fesztiváli bálba csalogatják az érdeklődőket. Ennek helye: Korona Szálló.

Bővül az Egyházi Kollégium

A gimiseknek új raktár

Katona Pál esperes plébános az elmúlt önkormányzati ülésen a polgármester úrhoz és a képviselőkhöz levelet juttatott el. Ennek lényege, hogy abból az egyházi épületből kérnek vissza egy olyan helyiséget, amely 1994-ben minden bizonnyal saját tulajdonukba kerülne. E szobában jelenleg bútorok és ágyneműk találhatók a gimnázium kollégistái számára. Az esperes úr a makói önkormányzat segítségével minden feltételt megteremtett ahhoz, hogy a környező községek gyerekei is járhassanak az egyházi iskolába. Jelenleg 65 tanuló jelezte kollégiumi igényét. Bár a gimnázium, pontosabban a kollégium működéséhez is szükség lenne az említett raktárhelyiségre. A képviselők hozzájárultak, hogy az átadás megtörténjen. Dr. Keczer Tamás a humánpolitikai osztály vezetője vállalta, megoldja a problémát, új raktárt keres a gimisek számára.

Országos fotópályázat

Csendes ünnep

Október 6. csöndes, borús, elgondolkodtató dátum a harsány és színpompás ünnepnapok árnyékában. A József Attila Művelődési Központ és a Közösségi Ház által kiírt pályázat célja éppen ennek a „fekete betűs ünnepnek" a megjelenítése akár dokumentumszerű utalásokkal, akár jelzésszerű, a mai emberre hangolt szimbolikus formában.

Pályázati feltételek:

Beküldhető: — szerzőnként legfeljebb 5 db, fekete-fehér (minimum 40×24 cm méretű) vagy eredeti színes kép, sorozat is, amely maximum 6 képből állhat (egy sorozat egy külön alkotásnak minősül).

Nevezési díj: képenként 100 Ft.

Beküldési határidő: 1993. szeptember 25.

A képek hátoldalán és a mellékletként csatolt nevezési lapon a következő adatokat kell feltüntetni: — a képek sorszáma, a képek címe, a szerző neve, pontos lakcíme.

A pályaműveket, a nevezési lapot és a nevezési díjat (rózsaszín postai utalványon) kérjük az alábbi címre beküldeni:

József Attila Művelődési Központ, Oláh Nóra művészeti előadó, 6901 Makó, Posta u. 4., Pf. 48.

A pályadíjak odaítélésére tervezett keretösszeg 50 ezer forint. A díjak odaítéléséről és felosztásáról szakmai zsűri dönt. A döntés ellen fellebbezésnek helye nincs. A zsűri által elfogadott képekből 1993. október 6-án kiállítás nyílik Makón, a Közösségi Ház lépcsőgalériájában. Ekkor kerül sor a díjak átadására is. Erre az alkalomra a művelődési központ megtéríti a díjazottak utazási költségeit. (Gyorsvonat II. oszt.).

Amerikából jött

Újra itthon a Harvard makói hallgatója

Az amerikai Harvard Egyetem a legjobbak közé tartozik szerte a világon. Aki ide bejut, szerencsésnek érezheti magát. Van egy makói fiatalember, aki nem egyszerűen bejutott a Harvardra: tanulmányi eredményei alapján immár harmadik éve az egyetem ösztöndíjasa. A neve Péli Péter. Makói...

— Péter, hogy érzed magad odaát?

— Egyre jobban. Eleinte nagyon nehéz volt beilleszkednem az ottani környezetbe — ehhez az is hozzájárult, hogy az amerikaiak nem egykönnyen barátkoznak —, de most már jól érzem magam. Szerencsére honvágyam sincs, bár örülök annak, hogy most itthon lehetek.

— Tulajdonképpen mit tanulsz a Harvardon?

— Matematikát. Ami azt illeti, lassanként ideje lesz elgondolkoznom, hogy milyen szakterületet választok magamnak ezen belül... Egyébként az idei tanévben építészettörténetet és zeneszerzést is tanultam, mi több, volt egy koncertem is az egyetemen, ahol saját műveimet adtam elő.

— Gondolom, rajtad kívül vannak még magyarok az egyetemen.

— Igen, bár nem valami sokan. Hétvégén együtt szoktunk ebédelni, beszélgetni. A kollégiumban szintén van három magyar rajtam kívül. Voltam néhány olyan összejövetelen, amit egy kint élő magyar orvos szervezett a lakásában. Összegyűltünk húszan, harmincan, előadásokat hallgattunk, politikusok, újságírók beszéltek nekünk az itthoni dolgokról. Tulajdonképpen két generáció, az ötvenhatos kivándoroltak, illetve mi, frissen Amerikába érkezett fiatalok találkoztunk, és ez néha elég érdekes helyzetet teremtett, hiszen a két nemzedék véleménye meglehetősen eltér a mai Magyarországról.

— Találkoztál a filmekből számunkra is ismert amerikai problémákkal, mint például a kábítószer vagy a nagy arányú bűnözés?

— Életközelben nem, hiszen időm nagy részét a kollégiumban, illetve az egyetem falai között töltöm, és ott az ilyesmi kizárt. Egy ilyen színvonalú egyetemet, mint a Harvard, biztosan nem tudna elvégezni olyasvalaki, aki mondjuk kábítószer-élvező.

— Mi a véleményed az oktatási rendszerről? Milyenek a professzorok?

— Biztos, hogy elfogult vagyok, de csak jót tudok mondani róluk. A professzorok többsége barátságos a hallgatókhoz, az előadások úgyszólván kötetlenek, de ez egy pillanatra sem megy az oktatás rovására. Az egyetem felszereltsége is fantasztikus. A könyvtár például tizenegymillió könyvből áll, úgyszólván nincs olyan, hogy az ember egy témáról ne találna anyagot.

— Milyen terveid vannak?

— Most, a hátralévő egy évben szeretnék egy kicsit részletesebben foglalkozni a matematikával, fel fogok venni néhány új tantárgyat. A diploma után szeretnék tovább tanulni, de egy kicsit más irányba elmozdulva. Hogy ez mi lesz, azt még nem tudom, sok mindenen gondolkozom. Érdekel például a művészettörténet. Az biztos, hogy az eddigi jó eredményeimet szeretném megőrizni, és ha egy mód van rá, a további tanulmányaimat is Amerikában szeretném folytatni.

SZABÓ IMRE

KAFFKA-KIÁLLÍTÁS. A Makói Művészeti Fesztivál keretében július 7-én, szerda délután 5 órakor Kaffka Albert festőművész, a Rudnay festőiskola tagjának emlékkiállítása nyílik meg. A megnyitó beszédet az Espersit-házban (Makó, Kazinczy u. 6.) Pogány Ö. Gábor művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria nyugalmazott főigazgatója mondja.

Szél, vihar, jég, kár

MINT ISMERETES, CSONGRÁD MEGYE EGY RÉSZÉN JÚNIUS 12-ÉN AZ ESTI ÓRÁKBAN VÉGIGZÚDULÓ SZÉLVIHAR ÉS JÉGESŐ HATALMAS KÁROKAT OKOZOTT A TELEPÜLÉSEKEN ÉS A MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETEKEN EGYARÁNT. A KORMÁNY KÉPVISELŐI ÁLTAL VÉGZETT HELYSZÍNI SZEMLÉK ALAPJÁN ELSŐ LÉPÉSKÉNT JELENTŐS GYORSSEGÉLY KIUTALÁSÁT HELYEZTÉK KILÁTÁSBA. A KÁROK TELJES FELMÉRÉSÉT KÖVETŐEN — A KÉSŐBBIEK FOLYAMÁN — ELVI LEHETŐSÉG LÁTSZIK TOVÁBBI SEGÉLYEK ODAÍTÉLÉSÉRE.

A KÖZTÁRSASÁGI MEGBÍZOTT HIVATALA A MEZŐGAZDASÁGI, AZ ÉPÜLET-, ÉS EGYÉB TECHNIKAI ESZKÖZÖKBEN BEKÖVETKEZETT KÁROK ELŐZETES FELMÉRÉSÉT KÉRTE AZ ÉRINTETT TELEPÜLÉSEK POLGÁRMESTEREITŐL. MAKÓ KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉN A SZÉLVIHAR ÉS JÉGESÉS BECSLÉSEK SZERINT A BIZTOSÍTÁSSAL NEM RENDELKEZŐKNEK MINTEGY 1 MILLIÓ 661 EZER FORINT MEZŐGAZDASÁGI KÁRT OKOZOTT. AZ ÉPÜLETKÁR A MAGÁNTULAJDONBAN LÉVŐ ÉPÜLETEKEN — BIZTOSÍTÓK TÁJÉKOZTATÁSA SZERINT — KÖRÜLBELÜL 100 EZER FORINT. A BIZTOSÍTÁSSAL NEM RENDELKEZŐK, VALAMINT AZ INTÉZMÉNYEK RÉSZÉRŐL KÁRBEJELENTÉS NEM ÉRKEZETT A POLGÁRMESTERI HIVATALHOZ.

A hetvenötödik füzet

Tűzzel, vasból vert virágok

A Makói Múzeum Füzetei sorozat az idén jutott el a 75. kiadványig. Ezekre sem a városnál, sem a múzeumnál nem volt állandó összeg biztosítva. Sokszor könnyebb volt egy tanulmányt megírni, mint a nyomdaköltséget előteremteni. Talán nem érdektelen a jelen kiadvány előtörténetét felvázolni.

TIPITY JÁNOS szegedi nyugalmazott építésztechnikus rajzolási kedvtől fűtve átjárt Makóra régi házakat és vasművesség körébe tartozó tárgyakat rajzolgatni. Nem gondolt akkor még kiadványra, ezért a beszámozott rajzok egymásutániságában semmi rendszeresség nem érvényesült, utcáról utcára járva dolgozott. Amikor a vasművességgel elkészült — szegedi sikerein felbuzdulva — megmutatta munkáit makói hivatalos és nem hivatalos helyeken. Mindenki el volt ragadtatva, de kiadásukra senki nem vállalkozott.

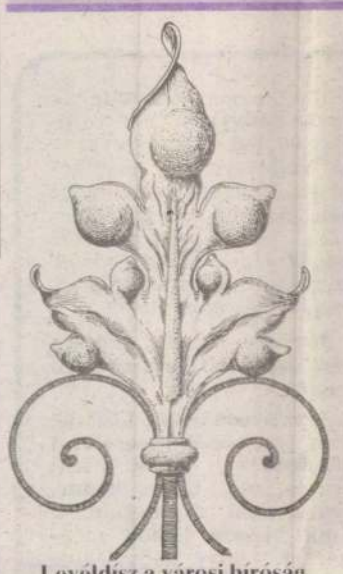

Levéldísz a városi bíróság felülvilágító rácsáról 1895-ből

Akkoriban alakult meg Makón a Városvédő Egyesület, melynek elnöke dr. Szentpéteri Imre ny. városi bírósági elnök volt, titkára Vida Sándor építész. Az újdonsült egyesületet nemes célkitűzések vezérelték, de kasszájuk üres volt. A 26 alapítótag elhatározta, hogy mindnyájan egy meghatározott összeget ajánlanak fel, ez lesz az induló tőkéjük. Alapítótagok: Bán József, Buruzs Béla, Dehény Zsoltné, dr. Draskóczy Ede, Dudás István, Dudás Zsuzsa, Fekete János, Gajdos Dezső, Gilitze János, Hévizi Katalin, Huba Mihály, Inokai László, dr. Karsai András, Kis Sándor, Kurucz János, Megyesi István, Moravszky Ferenc, Nagy Jenő, Nagy Zoltán, Pásztor László, dr. Petrik Orbán, Sarró Ferenc, dr. Szentpéteri Imre, Tokai Vilmos, Vida Sándor, Vigh Zoltán.

Ez természetesen nem volt elegendő a rajzok tiszteletdíjára, ezért **Vida Sándor** fáradhatatlanul járta a különféle gazdálkodási szerveket. Alapítótagként — általában tízezer forinttal — jogi személyként lépett be az Építőipari Szövetkezet, Hódgép, Kossuth Mgtsz., Lenin Mgtsz., Maros Menti Áfész, Rákóczi Mg. Szakszövetkezet, Római Katolikus Egyház, Szegedi Elektromos Szövetkezet, Üttterv Gmk. Szeged, Városfejlesztési Üzem, Városgazdálkodási Vállalat, József Attila Mgtsz Ybl Miklós kollektíva.

A Városvédő Egyesület a makói vasművesség és a régi makói házak témakörben megvásárolta Tipity János munkáit. A vasművesség rajzaiból a könyvtárban kiállítás nyílt, amelyet **Széll Imre** kovácsmester, a KIOSZ megyei elnöke nyitott meg. Az egyesületben történt személyi változás, egyéb napi teendők következtében évről évre meghiúsult a nyomdai megjelentetés. Végül a városi képviselő-testület kedvező döntésével az utolsó akadály is elhárult, és a múzeum közreműködésével a kiadásra is sor kerülhetett — írja a szerkesztő, a most megjelent kiadványról.

In memoriam

Lonovics József

Lonovics Józsefre **a 19. század második harmadának meghatározó alakjára emlékeznek szombaton Makón. Az egykori csanádi püspök, emellett a haza sorsán aggódó egyháztörténész, az MTA tagja és Makó földesura tiszteletére délelőtt kilenc órakor megemlékező szentmisét celebrál *Gyulay Endre* szeged—csanádi megyés püspök. Ezután a polgármesteri hivatalban az emlékülésen felszólal *Sánta Sándor* polgármester, *Lotz Antal* és *Nagy Antal* főiskolai professzorok, *Oczán Imre* muzeológus és *Tóth Ferenc* nyugalmazott múzeumigazgató. Délután fél háromkor a megyés püspök emléktáblát áld meg elődje tiszteletére a Csanád vezér tere 12. alatt. Az eseményt a makói önkormányzat és a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének Makói Csoportja szervezi.**

— a —

Közületek veszik igénybe

A Siemens világít is

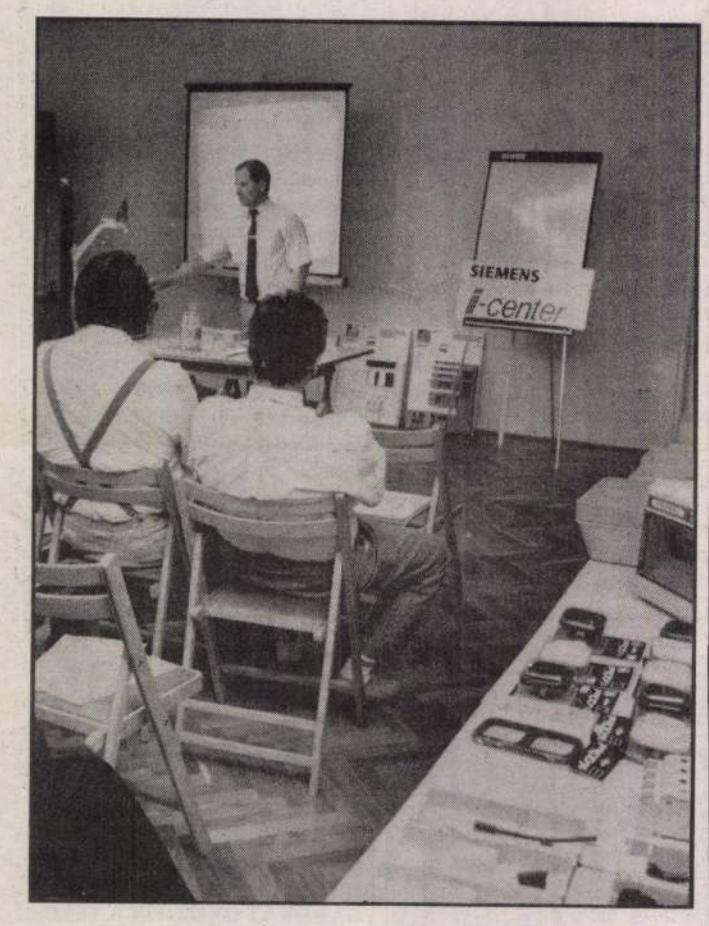

A *Siemens* márkanevet hallva, az egyszerű halandó elméjébe azonnal beugrik valami. Vagy egy Hi-Fi-torony, vagy egy sima rádió, esetleg egy kenyérpirító. Szegeden a *Csongrád Megyei Pedagógiai Intézetben* a világcég egy, a nagyközönség által nem nagyon ismert oldaláról mutatkozott be. Öt előadáson keresztül ugyanis az a profil került terítékre, amelyet inkább a közületek vesznek igénybe. A Siemens ugyanis teljes világítástechnikai arzenálját vonultatta fel Szegeden.

Barátosy György, Földy István, Borbély György és *Tóth Lászlóné* tartották az előadásokat. Az iskolavilágítás, a mágneskapcsolók, az értékesítési problémák kerültek terítékre többek között, és mind azt taglalták, hogy miért is kell a Siemens-et választania annak, aki kivitelezi, vagy épp csak megterveztetni akarja lakása, munkahelye, vagy kedvenc parkja világítását.

Az előzetesen kiosztott közvélemény-kutató kérdőívekre, melyek a Siemens termékbemutatóinak sikerességéről érdeklődtek, a világhírű termékek magasztalása mellett azért elképzelhető, hogy a pontos kezdési idő betartását illetően felkerült néhány megjegyzés. A világcéget képviselő szakemberek ugyanis, ha nem is önhibájukból, de egy jó félórát késtek. Bár a várakozóknak vigaszt talán nem csak a bemutató utáni bőséges svéd asztal nyújtott.

kéri

Az Alföldön élő, egészségileg károsodott gyermekek számára a Szolnok megyei Vöröskereszt évek óta térítésmentes nyári tábort szervez. A tábor a Hortobágy közelében levő közismert fürdőhelyen, Berekfürdőn van. A mozgássérült kisdiákok számára szinte az egyetlen olyan lehetőség ez a berekfürdői táborozás, ahol egészséges társaikhoz hasonlóan a vakáció alatt közösen pihenhetnek, szórakozhatnak, gyógyulhatnak.

Hangulatjelentés

Egy gyönyörű táborról

— Ez a kéthetes nyaralás teljesen ingyenes a gyerekek számára. Sajnos, egyre nehezebb szponzorokat találni, még ilyen nemes feladat érdekében is — mondta *dr. Végh Endréné* gyógytornász, aki öt éve itt kezdi nyári szabadságát. Kaptunk segítséget a martfűi sörgyártól, akik ellátták üdítővel két héten át a gyerekeket, valamint kiskereskedőktől, vállalkozóktól, akik közül ki készpénzzel, ki áruval, játékkal támogatta a kis betegeink nyaralását. Közülünk mindenki ingyen vállalja a tanév meghosszabbítását, így járultunk hozzá, hogy jól érezzék magukat, kikapcsolódhassanak mozgássérült tanítványaink. Rengeteget játszottunk, mindennap volt gyógytorna a fedett, termálvizes uszodában, kirándulni vittük a gyerekeket Egerbe, a Tisza-tóra. Vannak olyan betegeink, akik már évek óta táboroznak itt, Berekfürdőn, egész évben levelezünk velük, sőt, néhány szülő is eljön ide, besegítve a munkánkba.

A gyerekek vidámak, ugyanúgy csacsognak, énekelnek, játszanak, mint a többi gyerek. Torokszorító érzés látni, hogy elfogadják, szinte tudomásul sem veszik, mily kegyetlen tréfát űzött velük a természet. Nevelőiknek minden kincsnél többet ér, hogy láthatják őket felszabadultan mosolyogni, örülni, élni. A rendszeres gyógytornával talán könnyebbé tudják tenni a járógéppel élő kis emberek hétköznapjait.

Idén először nem csak alföldi, hanem a szomszédos Romániából érkező gyerekek is részt vettek a táborozáson. A Magyar—Román Humanitás Alapítvány dévai szervezete küldte hazánkba néhány gyermekét és nevelőjét. Ez az alapítvány árva gyerekek nevelésével foglalkozik, életüket az intézetből való távozás után is figyelemmel tartva. Közülük sokan felnőttként is segítik az alapítvány munkáját. Közös programokat szerveznek magyar sorstársaikkal, idén például, még lesz egy táboruk a Balaton partján. Az alapítvány rendszeresen tart tapasztalatcserét orvosokkal, fogorvosokkal, pedagógusokkal — a Nemzetközi Vöröskereszt keretein belül. A karitatív jellegű szervezet szinte az utcákról szedi fel a rászoruló, szerencsétlen gyerekeket.

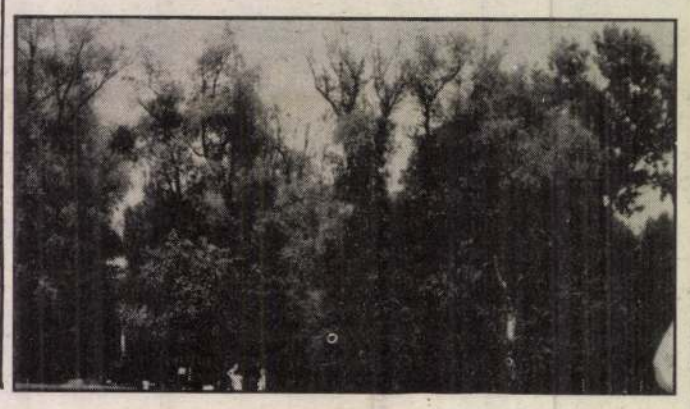

Dr. Kollár József kormánybiztos, az alapítvány magyarországi referense szerint, ha csak öt gyereken is tudnak segíteni, már megérte. Sajnos, nekik is anyagi gondjaik vannak, sok a kiadásuk, és a nyugati támogatók egyre nehezebben nyúlnak a zsebükbe, csak Soros György alapítványa támogatja őket rendszeresen.

⊙

A román és magyar anyanyelvű „szomszéd gyerekek" jól érezték magukat Berekfürdőn, hamar leküzdötték a nyelvi nehézségeket. Együtt örültek a víznek, a munkaterápiás játékoknak, a kirándulásoknak, a vízi gyógytorna fárasztó gyakorlatainak.

Az alapítvány, cserébe a táborozásért, meghívta a tábor gyógytornászait, pedagógusait, a segítő egészségügyi szakiskolás lányokat egy júliusban sorra kerülő, Deznát, Dévát, Ivót, Székelyudvarhelyet, Konstancát és Bukarestet érintő nemzetközi ifjúsági kulturális programra, melynek fővédnöke Bukarest főpolgármestere. A vendégek nem mennek üres kézzel. Dr. Kollár József vezetésével ők is visznek négy műsorszámot, táncosokat, zenészeket, a szolnoki Tisza-parti gimnázium éneklő diákjait.

⊙

A tábor utolsó napján határokon kívüli és hazai gyerekek egymás nyakába borulva, címeket cserélve, köszöntek el egymástól, és meghatódott nevelőiktől, akik így búcsúztak tőlük: Jövőre, veletek, ugyanitt!

Szöveg és fotó:

Vega

A képviselő

Hogy mit képvisel ő, azt akkor még senki sem tudhatja, ám plakátjának reklámvigyora sok mindent elárult. Például azt, hogy járt fogorvoshoz. Szeme ugyan üres, az orra is csálé (tán bokszoló volt a lelkem?), a fülei is komoly distanciát tartanak a koponyájától (birkózó, miegymás), de az arca egészében, hála a fogtechnikusoknak, megnyerő volt.

Igaz, az a kis sebhely, a parányi forradás bizalomvesztőnek tetszhetett. Erre gondolhatott a pártdizájner is, mert fénylővörössel alá is írta a reklámdumát: „Én már éltem az életet!". Na, ez az.

Aki megszületik, és élve marad, az mást sem tesz halálának pillanatáig, mint éli az életet. Jó, roszszul, ügyesen, ügyetlenül — de él. Időnként sikkaszt egy kicsit —, hogy jobban éljen; időnként kopott farmerban koldul egyet —, hogy ne vegyék mindezt észre. Zavaró csak az, mikor ezután beszáll a legújabb Hondába. Ám írásunk alanya most választó és választható is egyszemélyben. Programja is volt. Pénze meg a pártjának. Gyülésekre járt és öt-tíz, esetleg harminc ember előtt bizonyította talpraesettségét a macskaeffektus tökéletesen működött. Whiskas-választás.

Egyszer ugyanis, legszűkebb körzetében, egy halálraszánt nyugdíjas megkérdezte a képviselő-jelöltet: mit szándékozik tenni az ő érdekében. Nem a haza, nem a megye, nem a város, hanem kizárólag az ő, Kovács József (anyja neve: Kispataki Ilona, született Berettyóújfalu, állandó lakcím Kriska utca 124., egy tizenkettő nullanyolc huszonnégy hat hatharom nyolc öt) érdekében, jövője jobbrafordulásában.

A képviselő-jelölt hosszasan elgondolkodott. Beszélt az egész világot, Európát, Magyarországot sújtó gazdasági recesszióról, beszélt arról, hogy bizonytalan a Világbank segélye, beszélt a jelenlegi kormány mulasztásairól, beszélt a kommunisták elévülhetetlen bűneiről, nem hagyta szó nélkül a mérlegpolitika kudarcraítéltségét sem. Nagy tapsot kapott, amit újabb tizenöt percben megköszönt.

Kovács József megint jelentkezett. Azt merte mondani, ez a pimasz nyugdíjas, hogy őt mindez abszolúte nem érdekli.

Pfújjolás. A lángtorkú szónok ecsetelte (most már kissé dühösen) a magyar belpolitikai helyzetet, a világirodalom válságát, a képzőművészet vakvágányait, a népbutító diszkózenék káros hatását. Megint nagy tapsot kapott. Sőt éljenzést is. Mégsőtebb ujjongást. (Itt leintette feleségét, félvén kilóg a lóláb.)

Kovács József szerényen felállt, begombolta évtizedes zakóját, kihajtotta inggallérját és mélyen a képviselőjelölt szemébe nézve közölte újfent: ez mind őt nem érdekli. Mert az ő felesége 7 éve meghalt, azóta nem kapott semmiféle anyagi segítséget, az önkormányzat fülebotját sem mozdítja, és már attól fél, hogy a rendőrökkel megerősített sameszek elviszik a szekerét is, mert rossz helyen parkolt. Harmincnyolc éve nincs gáz és csatorna a Kriska utcában, hogy már nem tudja a szenet telente lapátolni, amit csak úgy odavágnak a háza elé, és ő ebben kér segítséget. Mert nem érdekli, hogy demokrácia, vagy mi a szösz, vagy diktatúra, vagy mi a szösz van, ő még élni szeretne. Így volt ez akkor is, most is, őt az képviselje, aki segít.

A képviselőjelölt sírástól elfúló hangon ecsetelte az önkormányzatok hol túlliberális, hol túlkonzervatív, hol túlbolsevista intézkedéseit, meghogy mennyire nem figyelnek a kisemberekre (négy perc tizenkét másodperces taps), és hogy minderről a kommunisták, meg a kormány tehet.

Kovács József utoljára kért szót: mit tud ez ellen tenni?

A képviselőjelölt közölte, hogy szakértői teamjével mindennek utána kell néznie, de biztos benne, hogy talál rá megoldást. Amit viszont biztos megígérhet, hogy képviselővé választása esetén jobb lesz a magyar foci, mert jelölteti magát (vagy az öcscsét MLSZ-elnöknek. Nagy taps.

A másnapi lapok a híroldalon lehozták az alábbi mínuszost: „Tegnap késő este, lakossági bejelentés alapján a rendőrség holtan találta otthonában K. J. berettyóújfalusi, Kriska utcai lakost. A nyomozás még tart."

A képviselőjelölt aznap a megye másik kis falvában tartott gyűlést. Feje felett lebegett az oda nem rögzített plakát: „Én már éltem az életet." Alatta filccel odapingálva: „Jobb Magyar Focit."

Bejutott a Parlamentbe.

CSÚRI ÁKOS

Megóvják Mont-Saint-Michelt

Aki Franciaországban jár, és Párizson kívül más, „igazán franciásat" szeretne látni, biztosan felkeresi Mont-Saint-Michelt, a világörökség részeként is számontartott normandiai szigetet. Az idegenforgalmi látványosság megóvására és életre keltésére most új terv született. A francia felszerelési, lakásügyi és szállítási minisztérium elképzelései alapján, megpróbálják visszaadni a tengerből 78 méter magasan kiemelkedő sziklatömb sziget jellegét, és felveszik a harcot a pusztító elhomokosodás ellen.

A terv három szempont figyelembe vételével készült. Az első célkitűzés Mont-Saint-Michel tengeri jellegének visszaállítása, a második a sziget kulturális értékeinek rendbehozatala, és végül, a gazdasági fejlődés elősegítése.

A több mint ezeréves múlttal büszkélkedő Mont-Saint-Michel a normandiai Cotentin-félsziget délnyugati részén, egy széles bejáratú, kis öbölben fekszik. A szigetre 1875 óta egy 1800 méter hosszú gáton is el lehet jutni, de a vállalkozó kedvű turisták bevárhatják az apályt, és a visszahúzódó tenger nyomán, a kavicsok között egyensúlyozva, megtehetik gyalog is az utat. A kúp alakú hegy csúcsán álló apátságot évente kétmillió turista keresi fel.

Az új terv szerint, a szigetet a kontinenssel összekötő gát utolsó 500 méterét elbontják, és helyére lábakon álló hidat emelnek. A híd előtt egy 5 ezer helyes parkolót hoznak létre. A szállítókocsikon és a közszolgáltatási járműveken kívül más autó nem hajthat majd be, a szigetre csakis gyalogosan lehet majd bejutni. A vízvezetéket és az elektromos kábeleket egy föld alatti folyosón vezetik be.

A híd felépítése és az öböl partjainak szabályozása lehetővé teszi, hogy a víz ismét szabadon áramoljon a sziget körül, és megszűnjön az elhomokosodás. A beruházási költségeket 420 millió francia frankra (76,36 millió dollárra) becsülik. Az építkezés várhatóan 4—5 évig tart majd. A terv megvalósításáról július 6-án születik végső döntés

A ZALAVRUGAI KŐ (Jerpin-sziget, Szovjetúnió, Kr. e. 2000 körül)

Oroszországi uj-kőkori sziklarajzok

A leningrádi Eremitage-múzeum egyik legérdekesebb része az őskori kulturák osztálya. Itt találjuk a Szovjetunió erdős és steppés zónáinak, valamint Karélia, Szibéria, Kaukázus neolit- és branzkorszakbeli emlékeit, a Feketetenger-melléki szkita és szibériai korai nomád-művészet kincseit.

Meglepőek az Onega tó és a Fehér tenger vidékének neolit korabeli hatalmas vésett kövei. 1935—36-ban tárták fel őket. Egyes töredékeket, kisebb köveket beszállítottak az Eremitage-ba, a többiről pontos rajz készült. Az expedició vezetője, V. Y. Ravdonikasz kétkötetes munkájában számol be a felfedezésről, fényképekkel, rajzokkal. (A könyv a Tudományos Akadémia etnográfiai intézetének munkái között, az archeológiai sorozatban jelent meg.)

A Bug folyócska a Bug tóból ered, északi irányban folyik és a Fehér Tengerbe torkollik. A torkolattól 8 km-re délnyugatra van a Bug sziget. A sziget környékén, a folyó partján massziv kövek őrzik az ősember alkotását. „Ördögnyomok", ezt az elnevezést kapta a sziget a sziklák vésett lábnyomairól. Közelében van a Jerpin sziget. Közepén az úgynevezett Zalavrugai kő. Hatalmas kompozició, igen kifejező emléke a mágikus gondolkodásnak, a mágikus művészetnek. Szarvasűzést ábrázol. Két szarvascsoport igyekszik egy irányba. Az egyik csoportot, hogymával a kezében meztelen ember hajtja a vízbe. Az átló irányában, a kő közepe felé három méter magas szarvasok. Emberekkel telt csónakokkal és állatnyomokkal keverednek. Felül a sziklán kis ábrák: meztelen emberek, állatok. Az agész kompozició későbbi, mint az Onega tónál talált kőemlék, de még a neolit-korból való és kőszerszámok segítségével készült.

Ravdonikasz szerint az őskor emberei századokon keresztül vésték ezeket az ábrákat. Az ábrázolás tárgya nem változott. Ez a tény is a neolitkorabeli halász-vadász elképzelésének állhatatosságáról, szilárdságáról tanuskodik. **Vida Mária.**

Szabad Művészet
1947. 9-10. sz.

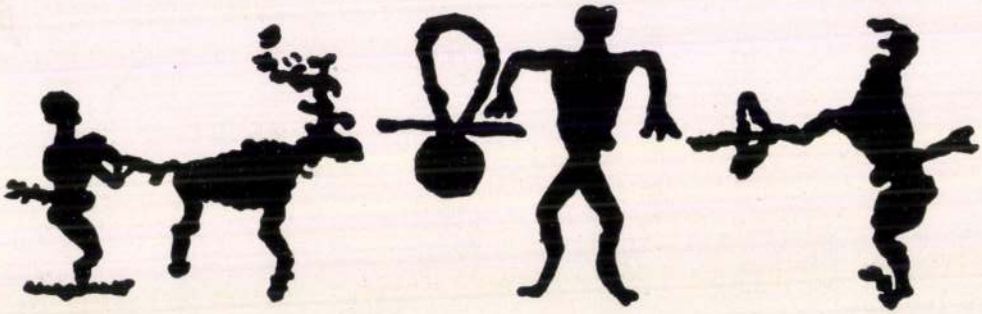

Az előző oldali kép egy teljes tablót mutat be szép és nem mindennapi kompozícióban. Bizonyos azonban, hogy ez a kompozíció véletlenül adódott össze: semmi valószínűsége, hogy a rajzok egy kézből származnak vagy akár csak ugyanabból az időből. Aki ismeri az ősember rajzait a világ más tájairól, rögtön megállapíthatja ezeknek velük stílusbeli rokonságát. Az állatalakok feltűnően hasonlítanak az afrikai sziklaképekhez és a spanyolországi, andalúziai Cogul és Alpera állatábrázolásaihoz, az emberfigurák és csónakok viszont a bronzkori svédországi és norvégiai rajzokhoz. Ezek a hasonlóságok csak azt bizonyítják, hogy a művészetfejlődés azonos szakaszai azonos stílusban jelentkeznek, mindennemű külső kapcsolat nélkül.

A részletrajzokon két mozzanat szembetűnő. Az egyik, hogy milyen ősi szokás a sítalpon való közlekedés. A másik a figurákon csípőtájt megfigyelhető forma. Ez talán nyílveszőtartó, esetleg más, kardszerűen felkötött fegyver, de még valószínűbb, hogy ősi, tolemisztikus jelvény: a varázslási ceremóniákhoz vagy kultikus táncokhoz felerősített állatfarok. Ez nem önkényes kitalálás: szokása számos mai primitív népnél is megfigyelhető. Sőt kultúrnépeknél is előfordult, például az egyiptomiaknál: a fáraói díszruhához sokáig hozzátartozott egy hátul lecsüngő állatfarok, többnyire farkasfarok.

RÉSZLETEK A ZALAVRUGAI SZIKLAKÉPRŐL

Beszámoló a leningrádi Művészeti Akadémiáról

Az 1946—47-es tanévben mint aszpiráns dolgozhattam a leningrádi Művészeti Akadémia grafikai osztályán. Rajztanári diplomával mentem ki és legalább annyi pedagógia, mint grafikai érdeklődéssel. A mi akadémiai rendszerünktől eltérőleg náluk nincs külön rajztanár-képzés. Aki öt évet dolgozik és a hatodik évben diploma-munkával diplomát nyer, az hivatásos művész. Ha kedve van, taníthat művészeti szakiskolákban. A művészeti szakiskolák végzett növendékei meg a pionirok rajztanfolyamait vezethetik. Középiskolában nem tanítanak rajzot, ezért igen fontos az iskolánkívüli művészi nevelés.

Az Akadémia hatalmas tanulmányi és tudományos szervezet. Magábafoglalja az intézet négy fakultását (festészet, építészet, szobrászat és művészettörténet), a művészeti középiskolát, az előkészítő kurzusokat, valamint múzeumot, könyvtárt, tudományos szemináriumokat, laboratóriumot, mozaikműtermet, stb.

Huszonnégy szovjetúnióbeli nemzetiségi fiatalja tanul az Akadémián. Az intézetnek és a középiskolának 920 növendéke van, munkások, parasztok, szovjet intelligencia gyermekei. Az akadémia gondoskodik a diákjairól, a diákok ösztöndíjat kapnak, ingyen lakást az internátusban és olcsó reggelit, ebédet az étkezőben.

Mozi van, hetenként egyszer ingyen filmelőadással. Bölcsőde az alkalmazottak, diákok gyerekeinek. Továbbá orvosi rendelő, fényképlaboratórium, cipészműhely. Szerkesztőség se kiányzik, itt jelenik meg havonta egyszer a növendékek lapja, címe: „Szovjet Realizmus".

Művészettörténelem és esztétikán kívül mind a négy fakultás növendékei tanulják a „Marxizmus-Leninizmus alapja"-it. A művészetörténészek ezenkívül „Politikai gazdaságtan"-t és „Marxista filozófiá"-t hallgatnak. Ez évben az ötéves terv ismeretéből is kellett vizsgázniuk. Egy idegen nyelv kötelező (német, vagy francia, vagy angol).

Leningrádon kívül még Moszkvának és Tiflisznek van képzőművészeti akadémiája.

Említettem, hogy a szovjet középiskolákban nem tanítanak rajzot. Az a gyermek, akiben művészi hajlam van, a művészeti középiskolába kerül. Erről szólok itt egy pár szót, mielőtt folytatnám beszámolómat az akadémiáról.

A leningrádi művészeti középiskola Kirov kezdeményezésére született tíz évvel ezelőtt. Az iskola tehetséges gyerekeket vesz fel, a négyosztályos elemi elvégzése után. (Tizenegyéves korban, mert az elemi hétéves korban kezdődik.) Tanulmányi idő: hét év. A művészeti képzésen kívül a gyerekek ugyanazt a tananyagot kapják, mint a többi általános középiskolások. A művészeti képzés célja az Akadémiára felvétel előkészítése. A növendékek munkái az akadémiai és a szakszervezeti kiállításokon is szerepelnek. Háború előtt külföldön is kiállítottak: New-York-ban, Londonban, Párisban. A növendékek dolgozhatnak bármely múzeumban és könyvtárban, természetesen a sajátjukén kívül az Akadémia hatalmas könyvtárában is. A tanításnál fontos szerepe van a vetítésnek. Majdnem minden nap, ebédszünetben, maguk a növendékek mutatják be a művészettörténeti, irodalmi, természettudományi filmeket. A tehetséges gyerekekre a Szovjetúnióban különös figyelmet fordítanak, gondoskodnak róluk. A vidéki gyerekek és az árvák internátusban laknak, ahol teljes ellátásban részesülnek. A középiskolások szintén kapnak ösztöndíjat. Az iskolának nyaralója is van. A Szovjetúnió Minisztertanácsának Művészeti Bizottsága nagy összegeket áldoz a pályázatok, versenyek győzteseinek jutalmazására.

Vida Mária levele

Visszatérek az akadémia ismertetésére:

A festészeti fakultás növendékei, az első két év után specializálódhatnak. Lehetnek festők, grafikusok, díszlettervezők, monumentális festők. A diploma-munka a grafikusoknál még szűkebbkörű specializálódást jelent. (Litográfia, fametszet, linóleum, rézkarc, akvarell; ezeknek a tárgyaknak mind külön tanáruk van.)

A grafikai osztály vezetője V. M. Konesevics, a Szovjetúnió érdemes művésze és a művészettörténet doktora. Kitűnő művész, illusztrátor, gyerekkönyv-specialista. Hozzá kerültem aszpiránsnak. Szívesen fogadott. Vele beszéltem meg a munkatervemet, ő adott tanácsokat, bírálta el a rajzaimat. Az aszpirantúra az a művészeti, vagy tudományos fokozat, amelyet a diploma megszerzése után lehet elnyerni. Három évig tarthat, befejeztével kandidáti vizsgát kell tenni. A kandidáti vizsga az önálló alkotómunka elbírálásából, két idegen nyelvi- és filozófia-vizsgából áll. Az aszpiránsok havi 900 rubel fizetést kapnak, amiből rendesen meg lehet élni, ezenkívül az Akadémián műtermet és minden munkához eszközt, anyagot.

Eleinte én magam sem tudtam, mit fogok csinálni, Konasevics professzor se erőltette a „plan"t, a munkatervet. Azt tudtam, hogy nem fogok bent ülni az Akadémián. Kimentem az utcára, sétaterekre, gyerekeket rajzoltam. Aztán bejutottam egy óvódába, a Pionir Palotába, gyerekrajzkiállításra, gyerekkórus órákra. Figyeltem a gyerekek életét és rajzoltam, ahol csak lehetett, tollal, tussal, ecsettel. Gyűjtöttem az élményeket összevissza. Lassan kibontakozott a „plan" is: a gyerekek életéből fogok albumot összeállítani. A professzoromnak tetszett a dolog, egy-egy rajzomnak őszintén tudott örülni, nagyon biztatott a további munkára. A rajzolás mellett pedagógiai munkát is végeztem, az óvóda és a pionirok nevelési rendszerét tanulmányoztam, különös tekintettel rajzi nevelésükre. 1946. decemberében rajzoktatói-konferencián vettem részt Moszkvában. A konferenciát a Pedagógiai Akadémiának a Gyermekek Művészi Nevelésével Foglalkozó Intézete hívta össze.

Májusban együtt volt a munkám anyaga. A szöveget kinyomtatták, az albumot bekötötték. Június 30-án kellett beszámolnom, „jelentés"-t adnom. Az igazgatóság fogadótermében professzorok és meghívott vendégek nézték meg a kiállított anyagot. A fakultás dékánja nyitotta meg az ülést. Aztán nekem kellett szólnom. Mi volt a célom, mit akartam, hogyan dolgoztam? Majd V. M. Konasevics beszélt, utána egy hivatalos bíráló. Aztán még egy professzor. A vendégek közül Fiselé, az Ermitázs múzeum grafikai osztályának vezetője, Karnyilov, az Orosz múzeum grafikai osztályának vezetője és O. Csisko zeneszerző szóltak hozzá.

Nemcsak az aspiránsi, hanem a diploma-munkákat is nyilvánosan bírálják el. (Azaz „megvédik" a diplomát, t. i. a bírálat lehet dicséretes is, támadás is, a diploma várományosának joga van védekezni.) A kandidáti vizsgán a disszertáció megvédésénél is ez a helyzet. Hallottam az egyetemen egy matematikai disszertáció megvédését. Nemcsak a jelölt felelt az opponensek támadásaira, de a jelölt professzora is hosszú vitába bocsátkozott az ellenvéleményen lévőkkel. Előfordul az is, hogy három napig tart a disszertáció megvédése. Az idő nem számít. Meghirdetnek a Művészeti Akadémián egy művészettörténeti előadást. Hatkor kezdik, azután hozzászólások jönnek, vita kerekedik, éjjel tizenkét óráig is együtt ülnek az emberek.

A művészek szakszervezetében is vannak előadások, megbeszélések, kiállítás-bírálatok. A Nyevszkij Proszpekt egyik igen szép palotája a művészek klubja. Estéire akadémiai növendékek is járnak. Élénk élet van: hangversenyeket, kiállításokat, színielőadásokat, mulatságokat rendeznek. A szakszervezet üdülője Karéliában, szanatóriuma a Krimben van. Akadémiai növendékek is kaphatnak beutalást. — Utazásra is nyílik alkalom: a művészek „alkotómunkára szóló kommandirovká"-t kapnak, azaz megfizetik összes költségeiket. Építészházaspár ismerősömék járták így be mult nyáron Kárpátalját. Rajzolhattak, dolgozhattak nyugodtan.

Háború alatt a szakszervezet és az Akadémia is Közép-Ázsiába: Szamarkand-ba költözött. Leningrád felszabadulása után visszajöttek és azóta teljes erővel, sok lelkesedéssel és reménységgel dolgoznak a háború okozta nehézségek leküzdésén.

Vida Mária.

JÖVŐRE MÉG NEM LESZ LÁTVÁNYOS A JAVULÁS

Szűkösek az egészségbiztosítás lehetőségei

A parlamentben tart a jövő évi költségvetés vitája, s ezzel párhuzamosan folynak azok a tárgyalások is, amelyek a nyugdíj-, illetve az egészségbiztosítási önkormányzatok 1994-es gazdálkodását próbálják megalapozni. A közelmúltban rendkívüli közgyűlést tartott mindkét önkormányzat, amelynek napirendjén elsősorban anyagi ügyek szerepeltek: lassan kialakul a társadalombiztosítás saját vagyona, jórészt erre kell már építeni a jövő évi elképzeléseket is. Sándor Lászlót, az egészségbiztosítási önkormányzat elnökét kérdeztük: várhatóan mire futja majd a pénzükből 1994-ben?

— A költségvetésünk bevételi oldalán szereplő források végösszege még meglehetősen bizonytalan, de tervezési alapszámnak talán elfogadható. 1994-ben a gyógyító megelőző munkára – ez a kiadások legnagyobb rovata, a 350 milliárdos teljes költségvetésünknek csaknem a felét viszi el – mintegy 25 százalékkal többet tudunk majd fordítani, mint idén. Tudjuk, hogy az infláció az egészségügynek talán éppen ezt a területét érinti a legerősebben, ezért jóformán csak a szintentartásra futja ebből a pénzből. Némi változást a teljesítményfinanszírozás általánossá válásától remélünk, az egészségbiztosítás többi területén legfeljebb a nominális szintentartásra futja.

— Vagyis az ellátások romlására számítsunk?

— A táppénzre, a gyógyszertámogatásra és a rokkantnyugdíjakra fordítható pénz aligha lesz több, mint az idén volt. E területeken rendkívül takarékosan kell majd bánnunk jövőre is minden forinttal. A legnagyobb gondunk most az, hogy a legalacsonyabb jövedelmű rétegek számára is biztosítani tudjuk a jó színvonalú gyógyszerellátást. Ez nem

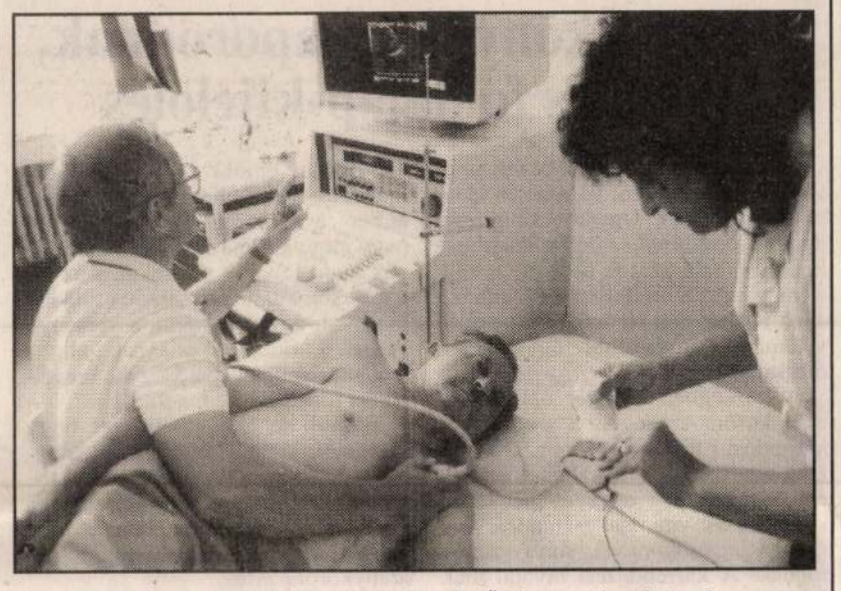

● Jövőre még nem lesz látványos fejlődés az egészségügyben.

lesz könnyű, hiszen mint köztudott, jövőre megváltozik a támogatási rendszer, az azonos hatásfokú gyógyszerek között differenciálni fogunk. Az olcsóbbhoz többel, a drágábbhoz kevesebbel fogunk hozzájárulni, s ezzel szándékaink szerint garantálni lehet majd, hogy a nehezebb körülmények között élők gyógyszerellátása biztonságos maradjon.

— A gyógyszerárak növekednek, vagy a támogatás csökken? Netán mindkettő igaz?

— Mind a kettő igaz, hiszen a differenciált támogatás áremelkedéssel is párosul, s ez a medicinák egy szűkebb körében áremelkedést, másik körében árcsökkenést szül majd.

— Végül is a változások hogyan érintik a biztosítottakat?

— Én azt gondolom, hogy a teljesítményfinanszírozás általánossá válása feszesebb gazdálkodást követel majd az egészségügyi intézményektől, ebből következően a betegek feltehetően jövőre még nem tapasztalnak látványos, kedvező változásokat. Más a helyzet a gyógyító-megelőző tevékenységet illetően, hiszen e célra a költségvetésben elkülönítünk egy nagyobb összeget. Ebből a pénzből többek között elindítunk egy informatikai fejlesztést is, ami várhatóan csökkenti majd az ügyintézések idejét, javítja a szolgáltatások színvonalát, s lehetőséget ad a gyógyszerfelhasználás értékelésére is. Azt reméljük ettől, hogy 1995-től sok milliárd feleslegesen kiadott forintot sikerül megtakarítani, hasznosabb célra átcsoportosítani. Nem lesz tehát jövőre még látványos áttörés a juttatásokban, ha valami mégis javulhat, az elsősorban az emberi tényezőkön múlik.

(somfai)

ROMÁNIÁBAN BUJKÁL A BANKRABLÓ?

A pénz nagy részét már megtalálták

Összesen 69 millió forintot és valutát mutattak be a Budapesti Rendőr-főkapitányság szerdai sajtótájékoztatóján. Eddig ennyit sikerült visszaszerezni abból a 86 millió 670 ezerből, amelyet a múlt hónapban raboltak el a Budapest Bank Laktanya utcai fiókjából. A korábbi híradások még több mint 91 milliós rablásról szóltak, de ezt a bank utólag korrigálta.

Bodrácska János főkapitány elmondta: a bankrablás utolsó gyanúsítottja, Kovács Zoltán feltehetően Romániában tartózkodik. Arról még nincs pontos információja a rendőrségnek, hogy Kovács szabadlábon van-e, vagy a román hatóságok őrizetbe vették.

Bodrácska a rablás részleteiről elmondta: a három elkövető – Krausz Péter, Tóth Imre és Kovács Zoltán – Kis Gábor biztonsági őr segítségével hajtották végre a bűncselekményt. Ő adta a tippet a bankrabláshoz, és ő szolgált információkkal a biztonsági rendszerről is. A rablást az alatt a három perc alatt hajtották végre, amikor a biztonsági őrök váltották egymást. A bűncselekmény után ismeretlen okból nem a határ felé vették útjukat – mint eredetileg tervezték –, hanem a városközpontba hajtottak egy lopott Honda Civic gépkocsin.

Egy nyomozó a kiadott körözés alapján felismerte az autót, és megpróbálta a rablókat megállítani, miközben pisztolyával megsebesítette Krausz Pétert. A rablók a Széna téren hagyták a kocsit és taxival mentek tovább. Téves volt tehát az az információ, miszerint az elkövetők piros gépkocsival menekültek.

Két nap múlva – bejelentések alapján – a Karinthy Frigyes úton, egy bérelt lakásban elfogták Tóth Imrét és a sebesült Krausz Pétert. Ezután megtalálták a pénz nagyobbik részét, amelyet a rablók Budapesten, Törökszentmiklóson, Maglódon és Gyálon ástak el. A fennmaradó 17 millió forint valószínűleg Kovács Zoltánnál, illetve – részben – egy taxisnál van. A rablók ugyanis maguk sem tudják, mennyi pénzt – 1 vagy 5 millió forintot – adtak annak a taxisnak, aki elmenekülésükkor felvette őket a Széna téren.

A rendőrség más személyeket is őrizetbe vett, akik a pénz elrejtéséhez, vagy a bankrablók bujkálásához nyújtottak segítséget. Krausz Péter, Tóth Imre és Kovács Zoltán egyébként már voltak büntetve betörésért és autólopásért. Laktanya utcai akciójuk előtt is körözés alatt álltak rablás gyanúja miatt. A mostani házkutatásoknál éles és riasztófegyvereket, Rambo-kést és számszeríjat találtak náluk.

Totó-lottó elektronikusan

A totó-lottó fogadások elektronikus fogadórendszerének kiépítésére és működtetésére vonatkozó szerződést kötött a Szerencsejáték Rt. A jövőben a lottó- és totófogadások rendszerét fokozatosan gépesítik. Ezt követően a játékosok a helyi fogadóirodákban tölthetik ki a szelvényeiket, és az adatok elektronikus úton jutnak el a Szerencsejáték Rt. számítógépközpontjába. Ott a gép a fogadást regisztrálja, és elektronikus úton nyugtát küld. Az egész folyamat néhány másodpercet vesz majd igénybe. A fogadók tippjei műhold közvetítésével jutnak majd el a számítógépközpontba.

VIDÉKI KÖZREMŰKÖDŐKET VÁRNAK

Közoktatás-politikai tanács

Az oktatási törvény – az Országos Köznevelési Tanácson kívül – előírja a közoktatás-politikai tanács felállítását is. A törvény megszületéséig Dobos Krisztina helyettes államtitkár mellett működött is egy ilyen feladatkörrel felruházott bizottság.

— Ezt a testületet alakítják át közoktatás-politikai tanáccsá? — érdeklődtünk dr. Szemkeő Judittól, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium megbízott helyettes államtitkárától.

— Nem. Az eddigi bizottságot a törvény értelmében meg kell szüntetni és egy új tanácsot kell felállítani. Ez azonban már nem a helyettes államtitkár mellett működik, hanem közvetlenül a miniszter munkáját segíti. Az Országos Köznevelési Tanáccsal szemben a civil társadalmat képviselik a tagjai, akiknek véleményezési joguk lesz az oktatást érintő kérdésekben.

— Kik lehetnek a tanács tagjai?

— Négy-négy személyt küldhetseltetik magukat egy-egy személlyel. Ez az összetétel nagyjából tükrözi a társadalom egészét, hiszen valamilyen minőségben mindenki részt vehet a munkában. Jelenleg még várjuk a különböző szervezetek jelentkezését. Az augusztusi felhívás után ugyan több száz levél érkezett a közoktatás-politikai tanács titkárságára, de sajnos, nagyon kevés a vidéki érdeklődő. Pedig azt szeretnénk, ha a főváros csak létszámarányában képviseltetné magát a tanácsban!

— Meddig terjed a testület hatásköre? Megakadályozhatnak mondjuk bizonyos döntéseket is?

— A döntés felelőssége továbbra is a miniszteré marad, de a tanács tagjainak véleménye bármilyen irányba befolyásolhatja a végeredményt. S mivel a minisztérium szám szerint kisebbségben lesz a testületben, nagyon meg kell majd magyaráznia a minisztereknek, ha a többiek ellenére szeretne dönteni!

— Hány évre szól a tagok megbí-

ÚJABB SZEMTANÚ A KÉCSKEI SORTŰZRŐL

Aki a sebesülteket szállította

ÖTLETGAZDÁK KERESTETNEK

Támogatást nyújt a klub

Manapság az egyesületek, szövetségek alapításának korát éljük, hi- van szó, hogy az ötletek általában nem a takarékbetéthez kötődnek, s

VIDA Zoltán festő

Akasztó ● Bócsa ● Császártöltés ● Csengőd ● Fülöpszállás ● Imrehegy ● Kaskantyú ● Kecel ● Soltszentimre ● Soltvadkert ● Tabdi

Kiskőrös és vidéke

BÚCSÚ, ÜNNEPI SZENTMISE IMREHEGYEN

Oltárképet kapott a Szent Imre-templom

Az imrehegyi templomot — aminek építését a már néhai Gubik Mihály keceli plébános kezdeményezte — két esztendővel ezelőtt szentelték fel.

E hét végén, vasárnap ismét ünnep lesz a Szent Imréről elnevezett katolikus templomban, ahol dr. Dankó László kalocsa–kecskeméti érsek áldja meg a Vida Zoltán festőművész által készített oltárképet. Az alkotást Svájcban élő magyar hívő adományozta a községnek. A mellékoltár is André Castella, a Parvis Könyvkiadó igazgatójának támogatásával valósulhatott meg.

A november 7-én, vasárnap délelőtt 11 órakor kezdődő szentmise után búcsút is tartanak Imrehegyen, ahol a környező települések lakóit is várják.

Ez az egyházi rendezvény egyébként Szent Imre herceg ünnepéhez kötődik, amelynek napja november 5-e.

● A halottak napi szentmisét Reusz József plébános már a Szent Imre-oltárkép előtt tartotta.

● A Szent Imre-templomot két esztendővel ezelőtt szentelték fel.

AKASZTÓI TERVEK

Bevezetik a helyi adót

Akasztón is egyre kevesebb jut fejlesztésekre, az intézmények működtetésére. Ezért a bevételi forrásokat valahogyan bővíteni szeretnék. A helyi képviselő-testület elsősorban a helyi vállalkozói adó bevezetésén gondolkodik. A községben egyébként körülbelül száz kisebb-nagyobb vállalkozó működik. Az előzetes számítások szerint — az 1992-es adatokat alapul véve — ez körülbelül öt-hatmillió forint bevételt jelentene a közkasszába.

Ezt a testület az október végi ülésén megtárgyalta, majd az azt követő közmeghallgatáson ismertették a település anyagi helyzetét, s a fenti elképzeléseket. Úgy tűnt, hogy az érintettek megértették a problémát, ugyanis az előterjesztésre egyetlen vállalkozó sem tett ellenvetést.

A helyi adó bevezetését egyébként csak a jövő évtől kezdenék meg.

A jegyzőkönyvek szaporodnak, de nincs földalap-kijelölés

Fülöpszálláson legalább félezren várnak földterületre, de már az idén aligha vethetnek. Ugyanis eddig már nyolc alkalommal született földalap-kijelölési határozat és azok eljutottak a megyei kárrendezési hivatalhoz, ám a Kiskunsági Nemzeti Park szakvéleménye a további ügymenetet meghiúsította.

A községben 27 ezer az elbírált aranykorona-érték, ezzel szemben a kárpótlási földalapban — a KNP tulajdonszerzésének köszönhetően — ennek mindössze egynegyedét lehet kijelölni. A vita két esztendeje folyik, a jegyzőkönyvek sorra szaporodnak. A kárrendezési hivatal már felkérte a nemzeti park igazgatóságát, hogy a korábban kiadott szakvéleményét vizsgálja felül, mert szerintük hozzájárulhatnának — megfelelő kikötésekkel — a kérdéses területek földalapba történő kijelöléséhez.

Mint Cseh Szakáll Sándor polgármester — aki a helyi érdekegyeztető fórum elnöke is — elmondta, már félő, ha tovább húzódik az ügy, akkor a községből elszármazott, nagy aranykorona-értékkel rendelkezők majd felverik az árakat, s az árveréseken a faluban maradó családok már nem tudják felvenni a versenyt. Pedig a fülöpszállásiaknak aligha van más munkalehetőségük, megélhetési forrásuk, mint a föld.

Tovább nehezíti a helyzetet, hogy az Izsáki Állami Gazdaság jelzáloggal terhelte meg a földterületek felét, s ezek kárpótlási földalapba történő be nem vonása esetén is csak kétharmad körüli a kielégíthető, elbírált aranykorona érték.

Egyébként a környékben több település is hasonló gondokkal küzd, ezért összefogva, békés megoldást remélve segítséget kértek a térség országgyűlési képviselőitől.

Annyi már bizonyos, hogy folyamatban van egy törvénymódosítási kezdeményezés.

AZ AGRÁRKAMARA CÉLKITŰZÉSEIRŐL, A POLGÁRI VÉDELEMRŐL

Polgármesterek tanácskozása Tabdiban

Kiskőrös, Kecel, Soltvadkert városok és vonzáskörzetében lévő községek polgármesterei tanácskoztak tegnap Tabdiban. Mint az már e térségben rendszeressé vált megbeszéléseken, most is a legaktuálisabb kérdések kerültek napirendre.

Tekintettel arra, hogy november végéig mindenütt — önkormányzati hatáskörben — létre kell hozni a körzeti, területi, illetve települési polgári védelmi parancsnokságokat, így természetesen e témában is szakelőadó mondta el a szükséges tudnivalókat. Hajzer László PV-őrnagy szólt a kitelepítési és elhelyezési, az elsősegélynyújtó, a műszaki mentő és közmű-helyreállító, valamint a radiológiai, biológiai és vegyivédelmi keletkezett tűzpusztítást hozta fel annak igazolására, hogy mindezekre békeidőben is szükség van. Hétköznapi példaként említette, hogy egy focimeccs sem lehet egészségügyi biztosítás nélkül.

Az egyéb veszélyforrások között említette az előadó Paks 30 kilométeres körzetét, az útjainkon történő vegyianyag-szállításokat, vagy az éppen e körzetben most folyó nagyberuházást, a gázprogramot. Ez utóbbi is új feladatokat ró a polgárvédelemre. Az őrnagy dicsérettel szólt arról, hogy Kiskőrös körzete mindig is élenjárt e szolgálat teljesítésében.

A napirendhez hozzászólók tájékoztatást kértek arról, miként biztokért segítséget, ugyanis mind több falubeli panaszkodik, repedeznek a házak falai, gyakorlatok esetén szinte mozog a föld.

A Bács-Kiskun Megyei Agrárkamara célkitűzéseiről Kuncz Zoltán területi munkatárs beszélt. Elmondta, hogy a gazdasági kamarákról elkészült az Igazságügyi Minisztérium által koordinált törvényjavaslat — amit dr. Balsai István miniszter előterjesztésében a Magyar Köztársaság kormánya elfogadott. Az ebből adódó feladatok végrehajtásához — mint például a kamarai gazdakörök szervezéséhez — kérte a jelenlévők segítését. Ugyanis – mint mondotta — ez az érdekvédelmi szervezet felölelné a termeléshez szükséges esz-

Napirenden az egészségügy

A bócsai képviselő-testület november 9-én, kedden ülést tart, ahol — az egyéb ügyek mellett — az egészségügyi ellátás helyzetéről lesz szó. A községben egyébként november l-jétől vállalkozóként fogadja betegeit az orvos. A településen a fogorvosi ellátás is megoldott, s szervezett a védőnői szolgálat.

Távolmaradó képviselők

A több mint ezerszáz lélekszámú község, Kaskantyú egészségügyi ellátásának helyzete lett volna napirenden a legutóbbi képviselő-testületi ülésen, ám az határozatképtelen volt. Ezért — és főként a téma fontosságára való tekintettel — Dózsa Péter polgármester november 11-ére ismét összehívta a testületet. A képviselők között sajnos vannak rendszeresen távolmaradók, ezért az idén már harmadszor fordult elő, hogy határozatképtelen volt az ülés.

Horgászok figyelmébe

A Vadkerti-tó területén november elsejétől december 31-éig csak rablóhalra lehet horgászni, villantóval, illetve élő kishallal. E korlátozást a haltelepítés miatt vezették be.

Az időjárás ma

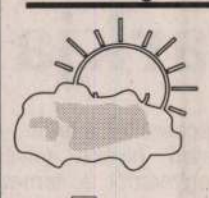

27 C

22 C

élénk északnyugati szél

Traffipax menetrend

A siófoki rendőrkapitányság területén működő traffipax ma (hétfő) 06–09 óra között Siófokon a 70-es úton, 10–13 óra között Zamárdiban a 7-es úton, 14–17 óra között Balatonföldváron a 7-es úton, 18–21 óra között Zamárdiban a 7-es úton, 22–01 óra között Siófokon a 70-es úton, 02–05 óra között Siófokon az Erkel Ferenc utcában fényképez.

Hangos könyvek Szemesen

A balatonszemesi községi könyvtár legújabb szolgáltatásai közé tartoznak a vakok és gyengénlátók számára beszerzett hangos könyvek. A Soros Alapítvány kiadványaiból tizenöt — elsősorban klasszikus irodalmi alkotások — darabot lehet igénybe venni. Mióta a helyi önkormányzattól háromszázezer forintot kaptak új, főként ismeretterjesztő művek vásárlására, azóta a könyvtár látogatottsága erősen javult. Közrejátszott ebben a tavalyi tatarozás, amikor a dohos, penészes falú könyvtár-helyiséget újították föl.

Zamárdi turistautak

Véget ért a fürdőszezon, a nyárvég, a koraősz a kirándulóknak kedvez. Az Egyesület Zamárdiért nevű szervezet erre gondolva a település három forgalmas pontján térképet helyezett ki, amelyre fölfestettek három, Zamárdiból induló turistautat. A piros színnel jelzett Szántódról indulva Szántódpusztán, Tótokilapon, Endréden vezet keresztül. A zöld a révből Szamárkőre, aztán a Tájházhoz vezet. A sárga a zamárdi vasútállomástól a Vaskereszthez, Kőhegyre és a Szamárkőhöz csalogatja a turistákat.

Zenélő udvar

Ma este a veszprémi vár zenélő udvarában Onczay Csaba gordonkaművész ad koncertet. A vár galériájában ír képzőművészek kiállítása nyílik.

Ének a kastélyban

A keszthelyi Festetics kastélyban ma este nyolc órakor koncert várja a komolyzene szerelmeseit. Wiedmann Bernadette énekét zongorán Oravecz György kíséri.

A férfiak is gyantáztatják a szőrt...

Adót loptak, nem virágot

WC-nek nézte a zuhanyozót, kidobták a Sellőből

Lassan elhagyják a Balatont az idelátogató turisták. Körkérdésünk az ittmaradottakhoz szólt: hogyan értékelik az idei nyarat?

Földön, vízen, levegőben

Erdélyi Zoltán, a fonyódi MÁV állomásfőnöke elmondta: a főszezonban zsúfolásig megteltek a vonatok. Nyáron az az expressz késett jelentős mértékben, amelyik Velence és Budapest között közlekedett.

Nyárády Györgyné, a balatonszemesi hajóállomás pénztárosa, úgy látja: remekül sikerült az idei nyár. Emiatt helygondokkal is küszködnek; még legalább két stéget szeretnének felállítani mert jelenleg a mólóhoz csak ötven hajót tudnak láncolni.

Bajcsy Géza, a siófoki Légiforgalmi és Repülőtéri Igazgatóság vezetője úgy érzi, jó évet fognak zárni. Idén ötszáz gépet fogadott a repülőtér, többet mint tavaly, és a turisták érdeklődése is megnőtt a sétarepülés iránt. Megérte öregnek-fiatalnak kifizetni a nem csekély összeget, az ezernyolcszáz forintot tíz percért a fellegekben.

Egy német a könyvtárban

— A pihenni vágyók nyáron is felkeresik a tabi könyvtárat — mondta Szabó István könyvtáros. — Igaz a szezonban csak egy német vendéget tudtak megszámolni, és ő is magyar nyelvű utikönyvet és egy Váci Mihály kötetet kölcsönzött.

Nem minden pihenni érkező ilyen kulturált, példa rá, hogy egy német turista a balatonboglári Sellő kempingben zuhanyozójában végezte el nagy dolgát. Ezért rögtön el kellett hagynia a kemping területét — közölte velünk *Szalay Péter* kempingvezető. A pihenőhely forgalma harmincegy százalékkal nőtt a tavalyihoz képest, így természetes is, hogy napi száz zsák szemetet szednek összse.

Szúnyog helyett csótányt irtott

Dr. Szigethy László siófoki állatorvoshoz nyáron főleg kutyákat vittek az itt nyaralók. A kutyusok nagyrészt emésztőszervi megbetegedéssel vagy fülgyulladással kerültek a rendelőbe.

Hiába adta be pályázatát a nyáron Kőröshegyről Kónya Istvánné egészségügyi gázmester, budapestiek nyerték el azt a lehetőséget, hogy a Balatonnál szúnyogot irtsanak. Mégis sok dolga volt a nyáron: szállodákba, éttermekbe hívták őket főleg csótány és egérirtásra.

Férfiak is járnak lábukról a szőrt legyantáztatni *dr. Kollárné Baller Katalin* kozmetikájába Siófokon. Ezen a nyáron sokan jöttek leégett bőrrel, amin tudott segíteni, azonban az allergiás bőrbetegeket orvoshoz kellett küldenie.

A balatonlellei Márton Cukrászda pultja mögül *Csima Melinda* úgy látta, a nyáron hétvégén és esténként volt csúcsforgalom. A tizennyolc forintos gombóc arrafelé olcsónak számít, így nálunk a fagylalt volt a kelendő. Tortákat vittek megrendelésre, de a péksütemény kevésbé volt kelendő.

Kis pénz a hivatal pénztárcájába

Berkes László balatonföldvári polgármester nem sok reményt lát arra, hogy a tervezett huszonkétmillió forint idegenforgalmi adóból jelentős összeg befolyna a hivatal pénztárcájába. A nagyobb cégek ugyanis kettős könyvelést vezetnek, így nehéz utánajárni a valós jövedelemnek. Pedig lenne mire fordítani a pénzt: új információs központokat terveznek felállítani a városban. Örömteli, hogy megállt a viráglopás, már csak egy-két rózsát tulajdonítottak el a járókelők a nyáron, míg két-három éve még a muskátlit is ellopták a városháza ablakából.

Soós Melinda

A szabályokat nem tartják be

A vállalkozók prédája a Balaton

Gerhard Hofmann: El kellene adni a csodát

A nyaralókat nem szabad becsapni! Olaszország ma már olcsóbb a németeknek, mint a Balaton-part. Az áremelések nehéz helyzetbe hozzák a turisztikai vállalkozásokat; ha a terheket áthárítják a nyaralókra, végleg elmaradhatnak a tömegek. Egyedülálló a világon, ahogyan Magyarországon az idegenforgalmi adót kezelik; a bevételeket a fogadási körülmények javítására kellene fordítania az önkormányzatoknak. Etessük a tehenet, ne csak fejjük! Gerhard Hofmann mondta ezeket az alapigazságokat a Somogyi Hírlap munkatársának kérdésére felelve.

A szakember tizennégy éve utaztat német vendégeket szervezett formában a Balatonra, és az utóbbi időben részesedést vásárolt a térség két legnagyobb turisztikai cégéből, a Siótourból, és a veszprém megyei Balatontouristból.

— Szabad ez az ország, én úgy veszem észre, itt mindenki azt csinál, amit akar — folytatta Gerhard Hofmann. — Úgy látom: az önkormányzatok, amikor kiadják a vállalkozóknak az engedélyeket, nagyon gyorsak, hatékonyak. A szabályokat azonban nem képesek betartatni. A turisták kemény pénzeket fizetnek a nyaralásért, sokszor azonban szinte lehetetlen pihenniük. A diszkók, a repterek elviselhetetlenül hangosak.

Ha Németországban nem tartja be a vállalkozó a szabályokat, először figyelmeztetik, utána pénzbüntetést rónak ki rá, harmadszorra pedig bevonják a működési engedélyét! Gyönyörű a Balaton, jó adottságúak a kempingek. De sok bosszúságot okoznak a vállalkozók. Magyarország már nem olcsó; a több pénzért többet kell adni! Huszonöt éves vizesblokkokkal nem lehet vendégeket toborozni.

Gerhard Hofmann szerint a legjobb reklám a Balaton tisztasága.

— Minden magyar állampolgár, akivel beszéltem, azt állítja, hogy piszkos a vize, pedig a vizsgálatok azt mutatják: a Balaton Európa legtisztább tavai közé tartozik. Az olaszok bizony örülnének, ha a Garda-tó így nézne ki! A magyarok azonban semmit nem tesznek annak érdekében, hogy hasznosítsák magasabb fokon az értékeiket. A legrosszabb reklámja a Balatonnak van az egész világon! A nyugat-európai lapokban például minden tó vízhőmérséklete rendszeresen megjelenik — kivéve a Balatonét. Jobban el lehetne adni ezt a csodát.

Czene Attila

Záróra

Fotó: Kasza József

Még tart a nyár, bár jóval hűvösebbek a hajnalok és napközben is szelídebb a napsütés. A parton megritkult a forgalom, kevesebb a vendég, s több autó tart felfelé az M7-esen, mint amennyi a Balatonra vezető sávot igénybe veszi. Vége a nyárnak? Vagy csak az üdülési szezon fejeződött be?

A szelíd napfényben valahogy kisebb lett a tülekedés, barátságosabbak az emberek, s a bábel helyett egyre több a magyar szó. Már viszsza is köszönnek az emberek. Lapunk nyári rovata, a Balatoni nyár ezzel a mai összeállítással és reméljük, csöndes verőfénnyel búcsúzik.

Palánkvárat avattak Fonyódon

A híres törökverők nevét eddig is jól ismerték Fonyódon. A múlt szombat óta igazán méltó emlék őrzi Magyar Bálint és vitézei dicsőséges tetteinek helyszínét, hiszen a helyi Városvédő és Városszépítő Egyesület jóvoltából ismét régi fényében pompázik a fácánosi palánkvár.

A vár szívében állott román kori templom helyét ma keresztes torony őrzi, a korabeli felvonóhídra pedig egy míves faragású kaputorony emlékeztet, amelyre már az avatáskor felmásztak a gyerekek, merthogy a fácánosi vár amellett, hogy kegyeleti hely, az apróságok harci játékainak helyszínéül is szolgál majd. Az augusztus 20-án tartott váravatón Magyar Kálmán, a Magyar Nemzeti Történelmi Társaság elnöke mondott emlékbeszédet, majd tiszteletegtek a hősök emlékműve előtt a Magyar Bálint nevét viselő intézmények képviselői, köztük Marcali páncéltörő tüzérei, akik kiváltképpen büszkék arra, hogy Magyar Bálint nevét viselheti ezredük. **(Gulyás)**

Földvári bajorok

Harmadik éve rendezik meg Földváron a magyar-bajor találkozót. Erre a hétvégére is szép számmal érkeztek német vendégek, együtt ünnepelni Szent István és az új kenyér napját. A helybéliek nagyszerű programsorozattal kedveskedtek. A két nap alatt többször is fellépett a Kapus János és Budai Attila vezette zeneiskolai fúvósegyüttes. A térzenét az Aichach-Friedberg térségéből érkezett bőrgatyás bajor muzsikusok szolgáltatták. A gyerekek aszfaltrajz-versenyének témája a barátság volt. A szombat estét tűzijátékkal búcsúztatták a kikötőben.

Beteg Balaton

Két hétig tartott talán az idei szezon a Balatonon, sokan mégis irtó hosszúnak érezték. Például a pincérek, akik csak nehezen tápászkodtak föl a kártyaparti mellől, hogy kiszolgálják a vendéget. Unott arccal fejtettek keresztrejtvényt a magukat csinibabának tartó leányzók is a butikokban, áthatóan nem zavarta őket a vásárló. Felháborítónak tartottam korábban ezt a jelenséget, mára azonban megváltozott a véleményem.

Betegek voltak a munkavállalók, az bizonyos; arcuk szürke, szemükben világfájdalom. Azzal együtt is sajnálni valók, hogy ők a Balaton igazi hiénái. A tulajdonos ugyanis nem fizette meg őket, azt mondta: inkább keressenek a vendégeken.

Így lett százötven forint a langyos sör. A nagykereskedő ötvenért szállítja a minőségit, a tulaj kilencvenért adná, a föle a pincéré, a csaposé. Unott arccal bontja az üveget, csapolja a korsót, mint akinek minden mindegy.

A Balatonon munkát vállalók zömét nem jelentették be a vállalkozók a társadalombiztosítónak, vagy csak minimális összeggel, hogy ne kelljen utánuk adózniuk. A pincér, az eladó nem lehetett hát beteg; lábon hordta ki a náthát, mert a hülye vendég rátüsszentett, bőrgyógyászhoz sem tudott elmenni, pedig viszketett mindenhol a kiadós balatoni fürdés után. Mája is dagadt, mert végtére is meg kell innia a szeszt, amit a vendégen spórolt a kimérésnél.

Jól illett a lusta vendégváró ehhez a nyárhoz; beteg pincér, beteg Balaton, beteg idegenforgalom.

És ez nem könnyű szénanátha — a fekélyt nagykéssel kellene operálni.

Czene Attila

Utoljára indult útjára a zenés sétahajó

A zsiványoknak még tart a szezon — Hazautaznak a nyaralók a Balatonról

A turistákat a rossz idő kisöpörte a Balatonról. *Somodori János,* a Siótour Aranypart nyaralótelepének vezetője elmondta: bár az idei szezonjuk remekül sikerült, az utóbbi két-három napban rendkívül lecsökkent a létszámuk. A németek az iskolakezdet miatt pakoltak össze, a magyarok pedig látták, hogy egyhamar nem oszlanak el a felhők a tó fölül. A kemping 1700 helyén tegnap csak 563-an tartózkodtak (tavaly ilyenkor 682-en). A magasabb kategóriájú szálláshelyeken, a faházakban azonban 280-an pihennek, többen mint az előző szezonban.

A siófoki rendőrkapitányság ügyeletes tisztje arról beszélt: a zsiványoknak még nem akaródzik hazamenni, folyamatosan érkeznek a be- és följelentések. Igaz, számuk apadni látszik, főképp, mert kevesebb az osztrák és német sértett. Valószínűleg azért, mert hazautaztak.

A besurranó tolvajlások, alkalmi lopások azonban rengeteg munkát adnak a rendőröknek. Siófokról elloptak egy ezer köbcentis Yamaha motort, rendszáma BZ 865 757, Szántódról pedig az EEX 716-os rendszámú Peugeot kötötték el. A rendőrök minden nap akcióznak, nekik a nyár még nem ért véget.

A siófoki kórházban pénteken meghalt az a szerencsétlen férfi, akit vakondriasztó árama csapott meg még augusztus ötödikén, a főszezon közepén. A fővárosban született férfi valószínűleg nyaralója udvarából akarta elűzni a szemtelen, a pázsitot összetúró állatkákat.

A változékony időjárás szombaton jó forgalmat hozott a Mahartnak. A 18 700 utas a személyhajókon nagyon tekintélyes szám, hiszen már kifelé tartunk a szezonból. (A csúcsot, 31 ezer utast július 27-én regisztrálták.) *Kapócs Ferenc* központi forgalomirányító elmondta: a kompokon közel ötezer járművet szállítottak, és 18 ezer utast. A tegnapi forgalomról a szakember megsaccolta: a személyhajókra jó, ha tízezren váltottak jegyet. Diszkóhajót még indítanak a most kezdődő héten, zenés sétahajó tegnap este indult utoljára ebben a szezonban.

(Czen

VIDA Zoltánné

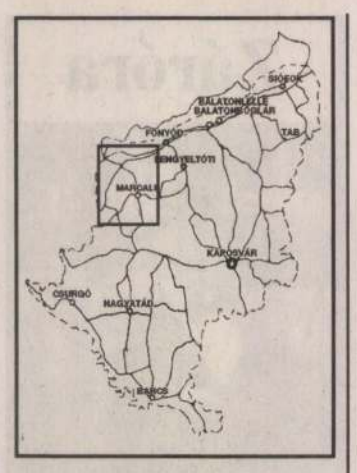

Fogadalomtétel Marcaliban

Szerény, de bensőséges körülmények között ünnepelték augusztus 20-át Marcaliban. A misét Rózsás László püspöki helynök celebrálta, s ekkor tettek fogadalmat a városban nemrég megalakult Ifjúsági Katolikus Szövetség tagjai. A templom előtt Marcali országgyűlési képviselője, dr. Suchman Tamás (MSZP) mondott ünnepi beszédet, emlékeztetve Szent István király történelmi érdemeire. Végezetül a püspöki helynök megszentelte az új kenyeret.

Útgondok Hosszúvízen

A kelevízi körjegyzőséghez tartozó Hosszúvízen tartottak közmeghallgatást a múlt héten. A kelelvízi önkormányzat 3,5 éves tevékenységéről, valamint az idei félévben végzett munkájáról szóló beszámoló után a falubeliek következtek; az apróbb-nagyobb gondok közül a Hosszúvíz külterületének számító Cserfekvés közvilágítási és út-problémáit vetették föl. Itt sok az üresen álló ház, s mindössze kilencen laknak.

Beiskolázási segélyek

A városi önkormányzat ebben a tanévben teljes egészében magára vállalta az általános iskola 1–8. osztályában, valamint a kisgimnáziumban szükséges füzetcsomagok költségét. Az összességében 650 ezer forintos támogatás Marcali 1400–1500 diákját érinti. Mindezeken túl az első osztályosok tankönyveiért 300 ezer forintot fizetett ki a hivatal. Augusztus 19-ig 56 család 114 kiskorú gyermeke részére kért iskolaindítási támogatást. Az e célra fordított 380 ezer forint még nem a végösszeg, hiszen további 25 kérelem fekszik a hivatalnokok asztalán.

Üzem épül Böhönyén

Német beruházásban készül az a villanymotor-összeszerelő üzem, amelyhez a telket a böhönyei önkormányzat biztosítja. A mintegy négyhektáros, közműrákötési lehetőséggel bíró területen várhatóan szeptemberben kezdődik az építés. Harminc embernek tud majd munkát adni.

Sávolyi gázigény

Küszöbön a gázprogram megvalósítása Sávolyban: augusztus 19-ig, a jelentkezési határidő lejártáig a község 200 ingatlantulajdonosa közül százan jelentették be igényüket a gázbevezetésre. Rajtuk kívül még egy nagy megrendelő, a pécsi telephelyű Sávoly Thermál Centrum Kft, amely a település határában létesítendő fürdőhöz és az ehhez csatlakozó épületekhez kívánja bevezettetni a gázt, amely Szőnyeg–Szegerdő felől már e kívánalmaknak megfelelő vezetéken érkezik Sávolyba. A program megvalósításával kapcsolatos munkát szeptemberben kezdi a Kögáz.

Nászajándék ráadásként – Amerika

Szőcsényi szerencse

A szerencse fia-lánya, meg a Samsung

1994 a szerencse éve. Legalább is az ifjúházas Papp László és Kiss Beáta számára. Eljutottak Amerikába is.

— Május 7-én esküdtünk itt, Szőcsényben, az erdészeti szakmunkásképzőben, ahol szakoktató vagyok — mondta Papp László. — Aligha akadt boldogabb ember nálam. Százhetven kedves vendégünk volt, és mi úgy éreztük az én Beámmal, hogy repülni tudnánk a boldogságtól.

— Repültek is...

— Igen, bár kicsit később — veszi át párjától a szót a fiatalasszony. — Úgy gondoltuk ugyanis, hogy egy házasság kezdetéhez egy jó kis színes tévé is illik. Némi kis vita után Marcaliban vettük meg. Én a Samsung mellett voltam, Laci mást akart, de végül engedett.

Otthon kipróbálták, szép és jó volt a kép, a jótállási jegyben pedig találtak egy szelvényt, amit ha a tévégyártó cégnek visszaküldenek... Ki ne tudná a folytatást: sorsolás, nagy nyeremény-remény. László és Bea nem is törődött az egésszel, mígnem a határidő lejárta előtt az utolsó pillanatban mégis elküldték a cetlijüket. S menten el is felejtették.

Rövidesen azonban jött a dísztávirat: négynapos amerikai utat nyertek, készülhetnek Los Angelesbe, a futball-vb döntőjére. Először a kollégák viccének vélték (Bea az Industrie Elektrik dolgozója), de kiderült, a fele sem tréfa. Így László és Bea az Egyesült Államokba utazott... Szép volt, felejthetetlen.

— Legjobban mi tetszett?

— Hát... Amerika — mondta Papp Laci, a szőcsényi.

— Még inkább Hollywood. Ott még Colombo házát és sok híres színész keze-lábanyomát is láttuk, aztán hipp-hopp már itthon is voltunk — tette hozzá Bea.

Kun G. Tibor

Nyári munkák, felújítás

Kisvid kis parkja

A nemesvidi elöljáróság a nyarat, az uborkaszezonnak számító hónapokat a község legsürgetőbb feladatainak elvégzésére fordította. Elvégezték a 4-5 nagy lyukakkal tátongó utca kátyúztatását; ez százezer forintjába került az önkormányzatnak. A csaknem másfél kilométeres, már a közlekedő autók biztonságát veszélyeztető szakaszt a marcali Közút Kft emberei tették rendbe.

Rend, méghozzá új költözik a községi általános iskola konyhájába is, amely a bővítéssel együtt járó korszerűsítést követően a szociális étkeztetést is ellátja majd. A Vidon kívül még két községet — Somogysimonyit és Kisvidot érintő — ebédkihordást kibusszal oldják meg. A konyha egyébként egy év próbaidőre vállalkozásban működik. A diákokon és az idős rászorultakon kívül a 150-200 adagos iskolai konyha látja el a kábelüzem dolgozóit is.

Teljes tetőcserére szorult a községi ravatalozó; félő volt, hogy beroskad. Ezért újjávarázsolták a belső mennyezetet, s az egész helyiséget vakolták, festették; szinte csak a falak maradtak meg a régi helyiségből. A köz -és társadalmi munkások bevonásával renovált ravatalozó 400 ezer forintjába került a falunak. A felújítás intenzitását jelzi, hogy a helybéli ácsok és asztalosok segítségével mindössze egy nap alatt lecserélték a tetőt... A polgármesteri hivatal felvállalta az egyháztól a temető gondozását is; a korábban gazos terület ápolt sírkertté változott.

Régóta dédelgetett álma Vidon egy, a központban építendő modern szolgáltatósor, ahol cipész, rádiószerelő, kisgépjavító, butik, cukrász — szóval csupa olyan vállalkozás kapna helyet, amely jelenleg hiányzik. A félkörívben álló hat kis szolgáltató egységet a következő négy évben szeretnék megvalósítani.

Árvai Tibor polgármestertől megtudtuk: a legnagyobb várakozás a telefont illeti meg. Vidon 80 új igénylő, egyenként 40 ezer forintot fizetett be a december végére, szinte karácsonyi ajándékként átadandó vonalra. Sikerült összefogni ezen a nyáron a megszűnés szélén álló helyi sportegyesületet is. Az ifjúsági és felnőtt-focicsapat az 1994/95-ös esztendőre 300 ezer forintot kapott a költségvetésből. Korszerűsítették az öltözőket, s a pálya tereprendezése és környékének rendbetétele is megtörtént. Az önkormányzat tudatos lakáscélú támogatásának köszönhetően pedig — ami 400 ezer forintot jelent — az utóbbi két-három évben szinte teljesen megszűnt a fiatalok elvándorlása a településről. S hogy Kisvidról se feledkezzünk meg: a falu peremén kis parkot és játszóteret alakítottak ki.

Csíky Kiss Erika

Halászlét, pörköltet kínáltak Kéthelyen

Gilikter István és *Tamás László* kezdeményezésére és szervezésében, legalább 15 helyi vállalkozó szponzorálásával sikeres augusztus 20-i ünnepséget rendeztek Kéthelyen. A teljesség igénye nélkül: míg ökör sült a nyárson, az ifjak labdát kergettek a gyepen, húztak kötelet, eldöntendő, kik az erősebbek, kik az ügyesebbek. A műsor szinte non-stop pergett. A Bettli-duó kerekített nagy jókedvet, és divatbemutató. Emelte a hangulatot a balatonkeresztesi fúvószenekar játéka. Akik pedig idejében érkeztek a pályához, bográcsban vadpörköltet ehettek. Már, ha hozzáfértek. Vagy halászlét, aminek száz (és egy) külön tudománya van, s Kéthelyen bemutatták ezt több mint tucatnyian... Volt mire csússzon a borbemutató sok bora.

(Kun)

Differenciált felosztás

A Művelődési és Közoktatásügyi Minisztérium által biztosított tankönyv-támogatásra juttatott összeg Marcali viszonylatában 1,4 millió forintra rúg. Ebből a keretből kell a város általános és középiskoláinak gazdálkodniuk, a differenciált felosztás elvét követve.

Ismeretgyarapítás — nemzetközi támogatással

Morravalléba utaztak a marcali gimnazisták

Tudásgyarapító kalandra éhesen indult hosszú útra a marcali Berzsenyi gimnázium 25 tanulója a múlt héten. Úticéljuk Morrovalle – Marcali olaszországi testvérvárosa. Indulásuk előtt *Olasz Istvánné,* a gimnázium igazgatója elmondta: mindenekelőtt a Soros-alapítvány támogatásával, egy brüsszeli nemzetközi támogatással, nem utolsósorban pedig a két testvérváros jóakaratának köszönhetően jöhetett létre ez az út. A klasszikus latin nyelvet tanuló gyerekek a latin nyelvcsaládhoz tartozó mai olasz nyelv alapjaival ismerkednek.

A tíznapos út során – az őket kísérő tanárok jóvoltából – irodalmi és történelmi ismereteiket is gyarapítják, s természetesen a művészetit is, hiszen Itália földjén járnak. Első állomásuk a gyászos emlékezetű Doberdó volt; a marcali diákok itt imádságot és Ady-verset mondtak, s az elesettek emlékére koszorút hajítottak a Piave folyóba.

Eljutnak a testvérváros mellett Rómába és Firenzébe is, és olyan klasszikus alkotásokat láthatnak, amely nem adatik meg mindenkinek. S talán felidézik reneszánsz költészetünk kiemelkedő alakjának, Janus Pannoniusnak klasszikus sorait is...

K. G. T.

Látomásos labirintus — Harmóniában

Megnyílt Toma tárlata Marcaliban

Alighanem elvarázsolta Marcali művészetszerető közönségét az augusztus 18-án a Bernáth emlékmúzeumban megnyílt tárlatával egy nagyszerű alkotó: Vida Zoltánné – képzőművészként egyszerűen Toma. Több sikeres kiállítás után a most látott alkotások egyféle lázadást sejtetnek: mintha az alkotó szembeszállna mind a klasszicistákkal, mind a mai napig virulens absztrakttal. Miközben óvó-féltő öleléssel eggyé nemesíti őket. Bújócskázik, labirintust játszik, eltüntet, megtalál, elkapja a boldogság jégkék madarát, amely mögött (mellett?) temetői kereszt. Toma – talán ő maga sem tudja – varázsló, csúfoskodó csodákra képes. Mint a Marcaliban most látható „Látomás". S mellette a falon önnön tagadása talán a „Harmónia". Közelükben a „Kék szerelem", nem is kicsit félelmetesen. És a reménytelen „Reménység lángja", noha szép is, szivárványos is.

Toma művei rólunk és nekünk szólnak, kik az ellentétek végletes végletei közt gyötrődve remélünk egy kis szépet, szellemi-művészi kalandot, kicsit ezt, kicsit mást, mint ez a mai sűrű, nyomasztó világ.

Csapláros László, a Honvéd Művészeti Alapítvány Kuratóriumának titkára ajánlotta Vida Zoltánné intellektuálisan felkavaró alkotásait a jóra, szépre szomjúhozók figyelmébe.

Kun G. Tibor

Csapláros László megnyitja Toma tárlatát Marcaliban

Lengyeltóti Ördöngös Lengyelföldön

Egy Krakkó melletti kisvárosba utazott a lengyeltóti *Ördöngös* gyermek néptánccsoport. *Takács Gábor* művészeti vezető három éve alapította az együttest, s szép hazai sikereik után kaptak meghívást a lengyelországi *nemzetközi gyermek-néptánfesztiválra.* A harminctagú csoport nyolc napot tölt a fesztivál városában; negyvenperces produkcióval lép a közönség elé, és a négytagú siófoki *Pejkó* zenekar kíséri. Erdélyi, szatmári, rábaközi és magyar táncokat mutatnak be. A 11–12 éves kisdiákokból álló együttest a nemrég kötött szerződés értelmében évente 200 ezer forinttal támogatja a polgármesteri hivatal. Ehhez az idén még 120 ezer forintot adott.

(Várnai)

Fájdalommal tudatjuk a rokonokkal, ismerősökkel, hogy szeretett apósom, nagyapánk, dédapánk,

GERENCSÉR PÁL

Kaposvár, Iványfahegyalja utcai, volt Jedlik Á. utcai lakos 89 éves korában elhunyt. Temetése május 16-án, pénteken 11 órakor lesz a kaposvári Keleti temetőben.

A gyászoló család

---

c, akik részt vettek

GÁBOR

Gyászoló család

ELADÓ 86-os évjáratú Seat Ibiza 1.2-es motorral (Porshe). Érdeklődni a 82/371-202 telefonon. (49872)

AUTÓKÖLCSÖNZÉS
SEAT ZSILLE
☎ 06-20/366-363, 82/415-741, 82/424-128

ELADÓ Lada Samara 91-es 1500 cm³ 5 ajtós 5 sebességes, 1999-ig műszakival. Irányár: 530 E Ft. Tel.: 82/487-342, 06-20-210-638. (49871)

BOSCH SERVICE

Kaposvár
Kisgáti u. 15.
Tel.: 82/417-975

Tehergépkocsik és kishaszonjárművek raktérhűtésének szerelése

2 év garanciával

CSIRKE AKCIÓ!

Boltjainkban: Nagypiac pavilonsor, Kisfaludi u. 35., Fő u. 52. Csirkenyak 210, csirkeszárny 350, csirkeláb 140, csirkecomb 430. (49597)

CSÜTÖRTÖKÖN és pénteken gyermekruha bálabontás a Somogy áruháznál, az üvegvisszaváltóval szemben lévő turkálóban. (49755)

DONGÓ

légyölő 28 Ft. Börzebolt, Kaposvár, Egyenesi út 74. (49856)

ELADÓ jó állapotú E 516B gabonakombájn, kukorica és napraforgó adapterrel+alkatrész. 06/85/330-134, 20 óra után. (49853)

HASZNÁLT svájci kerékpárok kedvezményes áron eladók. Járműjavító Szövetkezet, Kaposvár, Achim A. u. 12-16. Tel.: 314-333. (49686)

KAPOSVÁR forgalmas helyén bármilyen tevékenységre alkalmas, 18 m² üzlethelyiség eladó. Érd.: a helyszínen, Szondi u. 12. (49534)

Az Iparművészeti Szakközépiskola és Ipari Szakmunkásképző Intézet,

pályázatot hirdet

magyar-történelem, vagy magyar-bármely szakos középiskolai tanári állásra

Képesítés feltétele egyetemi végzettség.

Bérezés a Kjt. alapján történik.

A pályázatokat **1997. június 5-ig** kérjük benyújtani az iskola igazgatójához:

Kaposvár, Szántó u. 11.

(49854)

AKCIÓ!

NYÁRON MÁR HŰSÍTI, TÉLRE KIFIZETI!
10% KEDVEZMÉNY! NYUGDÍJASOKNAK KAMATMENTES RÉSZLET.
MINIREDŐNY, RELUXA, HARMONIKAAJTÓ

---

zsa Gy. u. 51. (49801)

SKÓTJUHÁSZ kiskutyák eladók, 2x világgyőztes angol kantól. Veszprém, 88/329-809. (49764)

PARTNER

EGY SZŐKE és barna non-stop várja hívásod Kaposváron. 06-30/396-508. (49083)

ALBÉRLET

KAPOSVÁRON 1.5 szobás panellakás bútorozottan kiadó. Tel.: 432-574. (49858)

A PATE Továbbképzési Osztálya **az alábbi képzéseket indítja:**

Diplomások részére:

- szakközgazda
- mg-i számítástechnikai szakmérnök
- baromfi- és kisállattenyésztő szakmérnök

Érettségizettek részére:

- gépíró és szövegszerkesztő
- számítástechnikai szoftverüzemeltető
- számítástechnikai programozó
- 80 órás alapszintű számítástechnikai tanfolyam

Jelentkezni lehet a 82/314-155/146 telefonon vagy személyesen Kaposvár, Guba S. u. 40.

(49351)

H-D FÉMSZER KFT.
Pécs, Álmos u. 3.

Értékesítő fém-

VIDA ZOLTÁNNÉ képzőművész

Időszaki képzőművész tárlat nyílt – Gyűlik a várostörténeti anyag

Csurgó hazatért kincsei

Csurgói hírlap

A csurgói múzeumban időszaki tárlat nyílt. *Vida Zoltánné* képzőművész bemutatkozásán vegyes technikájú művek, jobbára akvarellek szerepelnek, melyek gazdagon, játékosan élnek a „szabadjára eresztett" festék tulajdonságaival, az asszociációs lehetőségekkel.

A város múzeuma emellett állandó tárlatokkal, így a Raksányi- és a helytörténeti anyaggal is várják a látogatókat — ez utóbbi hosszas egyeztetést követően több értékkel gazdagodott. Múlt évi ülésen vetődött föl, hogy ha már a településnek minden igényt kielégítő múzeuma van, miért kell a gyűjtemény jelentős részének másutt lennie. Némi levelezést követően hazatért Csurgóra az egykori főszolgabíró szemet gyönyörködtető irodabútora, majd – újabb egyeztetés után – a vörsi tűzoltókiállítás anyagát is megkapta a város. Hamarosan a Magyar Törvénytárnak a megyében egyedülálló 37 darabos gyűjteménye is megtér a múzeum falai közé. **B. T.**

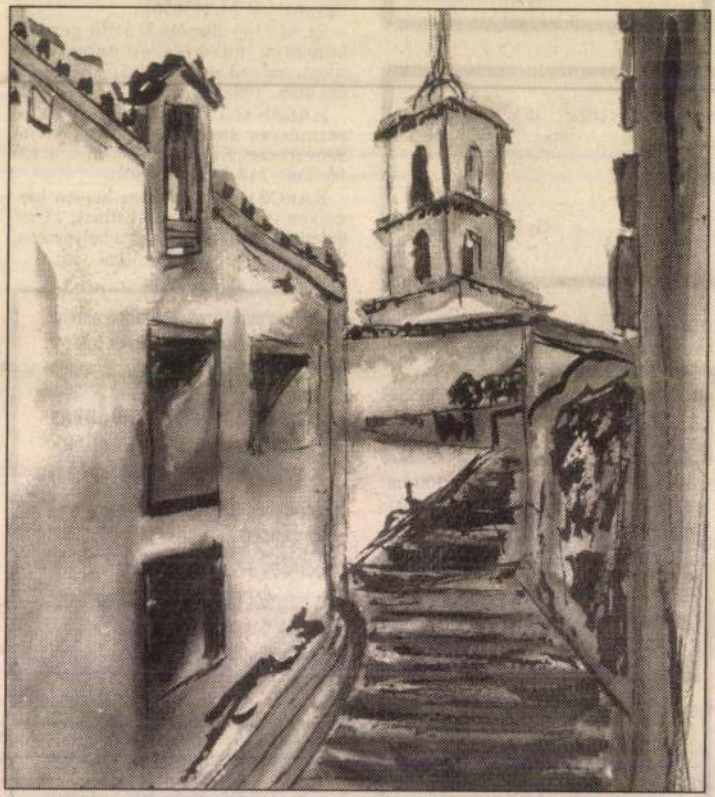

Vida Zoltánné alkotása

1997. május 15.

VIDA ZSUZSA ÜVEGTERVEZŐ IPARMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA
EXHIBIT OF GLASS DESIGNER ZSUZSA VIDA

Dorottya Gáberin *1994. május 5 – május 29. / May 5 – May 29, 1994* MŰCSARNOK

Vida Zsuzsa a prágai Iparművészeti Főiskolán, Staniszlav Libensky professzor tanítványaként öblösüveg formatervezéssel, építészeti üvegtervezéssel foglalkozott. 1969-ben diplomázott, s hazatérése óta a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium üvegszakosztályának tanára.
A prágai évek meghatározták művészi szemléletét, és megtanították a forma és az anyag magasfokú ismeretére. Az utóbbi években a tanítás lekötötte energiáit, most egy régen dédelgetett, erre a tárlatra készülő terv-sorozatát mutatjuk be.

Jerger Krisztina, a kiállítás rendezője

Zsuzsa Vida studied blown and architectural glass design as a pupil of Professor Staniszlav Libensky at the Academy of Applied Arts in Prague. After her graduation in 1969, she returned to Budapest to teach glass craftsmanship at the Secondary School for Fine and Applied Arts. The years spent in Prague were decisive in her artistic outlook and mastery of form and material. Teaching having absorbed her energies in the past years, the exhibition presents a longcherished cycle of hers completed for this showing.

Krisztina Jerger, curator

MAGYAR KIÁLLÍTÁSOK KÜLFÖLDÖN A MŰCSARNOK SZERVEZÉSÉBEN
HUNGARIAN EXHIBITS ABROAD ORGANIZED BY MŰCSARNOK

MŰCSARNOK

1146 BUDAPEST

OLOF PALME SÉTÁNY 1.

TELEFON: 122-7405, 122-9041

1994 TAVASZ SPRING

A MŰCSARNOK HŐSÖK TERÉN LÉVŐ ÉPÜLETE FELÚJÍTÁSI MUNKÁLATOK MIATT HOSSZABB IDEIG ZÁRVA TART. ÚJ CÍMÜNK: BUDAPEST, VÁROSLIGET XIV. OLOF PALME SÉTÁNY 1.

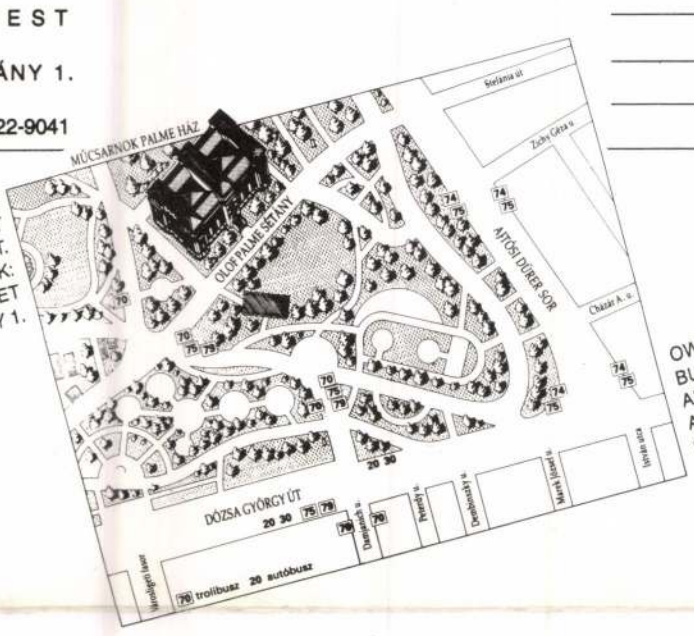

OWING TO THE RECONSTRUCTION OF THE BUILDING, THE MŰCSARNOK, PALACE OF ART, WILL BE CLOSED FOR A LONG TIME. OUR NEW ADDRESS IS: BUDAPEST CITY PARK XIV. OLOF PALME SÉTÁNY 1.

KIÁLLÍTÁSI CSARNOK

BUDAPEST, VÁROSLIGET, XIV. OLOF PALME SÉTÁNY 1. TELEFON: 122-7405
NYITVA: NAPONTA 10-18 ÓRÁIG, HÉTFŐN ZÁRVA/OPEN: 10 A.M.-6 P.M. EVERY DAY, EXCEPT ON MONDAY

BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL / SPRING FESTIVAL OF BUDAPEST

FÁVAL ÉS LEVELEKKEL / WITH TREES AND LEAVES

NILS-UDO ÉS BOB VERSCHUEREN KIÁLLÍTÁSA / WORKS OF NILS-UDO AND BOB VERSCHUEREN

1994. március 4 – április 24. / March 4 – April 24, 1994

A brüsszeli Atelier 340 által szervezett tárlat két természetes anyagokkal dolgozó művészt mutat be. A Bajorországban élő Nils-Udót korábbi installációinak nagyméretű fényképei képviselik, míg a belga Bob Verschueren a fotók mellett a Buda-környéki erdők „motívumaiból" épített kompozíciókkal is szerepel. Művészetük közös vonása, hogy a növényi eredetű alapanyagot tudatosan átalakítják, s olykor geometrikus alapformákká szerkesztik.

Nagy Zoltán, a kiállítás rendezője

Bob Verschueren:
Letépett repkény / Leafless ivy

The exhibit staged by Atelier 340 of Brussels introduces two artists working in natural materials. Nils-Udo, who lives in Bavaria, is represented by large photos of his former installations, while Belgian Bob Verschueren puts next to the photos his compositions built from "motifs" of the woods around Buda. What the two artists have in common is a conscious transformation of the vegetal material, sometimes into basic geometric constructions.

Zoltán Nagy, curator

Megnyitó: 1994. március 4-én, 17 órakor / Opening: March 4, 1994, 5 p.m.

TERMÉSZETTUDOMÁNY / NATURAL SCIENCE

HEIKE TIBES INSTALLÁCIÓJA A KIÁLLÍTÁSI CSARNOK ELŐTERÉNEK ABLAKAIN / INSTALLATION BY HEIKE TIBES IN THE WINDOWS OF THE ENTRANCE-HALL OF EXHIBITION HALL

1994. március 4 – április 24. / March 4 – April 24, 1994

A német művésznő, Heike Tibes műveiben állat- és virágformákat emel ki a természetből, motívumokat alakít ki belőlük, majd ismételve őket, sorokká rendezi. A kiemelés most szó szerint is értendő, mivel a néző szokatlan helyen, a Kiállítási Csarnok bejárata feletti ablakokon pillanthatja meg az installációt, melyen a szélességi körünkön élő aprócska állatok, rovarok, pókok képei jelennek meg, fóliára másolva, keretbe feszítve, életnagyságúnál csak valamivel nagyobb méretben, azt sugallva, hogy a természet világa korunkban úgysem más, mint a fogyasztói társadalom dekoratív mintatára.

Mélyi József, a kiállítás szervezője

German Heike Tibes lifts animal and floral forms from nature, converting them into motifs and arranging them in a repetitive series. Lifting is to be understood literally here, for the viewer catches sight of the installation in an unusual place, in the windows above the entrance of the Exhibiting Hall. The images of tiny animals, insects, spiders living in our latitude appear copied onto foil and stretched into a frame, a bit larger than life, suggesting that nature today is no more than a store of decorative patterns for consumer society.

József Mélyi, organizer

MAJÁLIS / MAY DAY

GYERMEKRAJZKIÁLLÍTÁS ÉS ASZFALTRAJZOLÓ VERSENY / EXHIBIT OF CHILDREN'S DRAWINGS AND COMPETITION IN PAVEMENT DRAWING

1994. április 29 – május 1. / April 29 – May 1, 1994

A Műcsarnok feladatának tekinti, hogy a gyermekek művészi önkifejező tevékenységével foglalkozzon, „beszéljen" róluk, kiállítások útján. Az idei májális lesz az első alkalom, hogy rajzkiállításra és aszfaltrajzversenyre hívja az iskolás gyermekeket.
Az aszfaltrajzoló verseny május 1-én (vasárnap) kerül megrendezésre 10 órakor, az eredményhirdetést délután 2 órakor tartjuk.

Csőke Judit, a kiállítás szervezője

It is the avowed task of the Műcsarnok/Palace of Art to give an outlet to children's artistic self-expression, to "speak" about it via exhibitions. This year's May Day will be the first time to invite schoolchildren for a drawings exhibit and a pavement-drawing competition.
The pavement-drawing contest will be held at 10 a.m. on May 1st (Sunday), the results will be announced at 2 p.m.

Judit Csőke, organizer

BENES JÓZSEF KÉPZŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA WORKS OF JÓZSEF BENES

1994. május 6 – június 17. / May 6 – June 17, 1994

Festményein a kietlen, csak-festék parton, partok közelképein megjelenik, majd önállósul a „megcsapkodott", majd enformellé kelesztett kövér figura, hústorony. Grafikáihoz e figurákon keresztül vezet az út.
A kövér, ráncos, gyűrött, bugyros figurák színfaktura- és anyagélményei után mind hidegebben, mind formálisan kezdi elemezni e monumentális, bácskai húsképződményeket. Egzisztenciális dilemmái mintha csak megszűntek volna. Egy síkba vetíti, majd bontani, variálni kezdi őket. Végül eljut a tiszta grafikáig, ahol minden kapcsolat megszűnik előző festői korszakával.

Tolnai Ottó

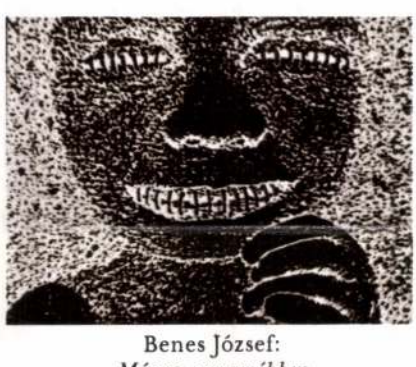

Benes József:
Már az anyaméhben
Already in the womb

The "beaten" fat figure, a mountain of flesh leavened into an enformel appears on the barren, pure-paint shores or close-ups of shores, and starts a life of its own. These figures provide the key to Benes's drawings.
After experiences with the colour texture and material of the fleshy, crinkled, baggy figures, he began to analyze more and more coolly and formally these monumental flesh formations. His existential dilemmas seem to have ceased. He has projected them into a plane, decomposing and varying them. At last he has arrived at drawing proper where all connection with his former painting period has ceased.

Ottó Tolnai

I AM YOU

1994. május 12 – június 12. / May 12 – June 12, 1994

20 világhírű művész 20 óriásplakátjának kiállítása a Goethe Intézet szervezésében a Kiállítási Csarnok előtt.

The exhibition of 20 giant posters by 20 world-famous artists in the organization of Goethe Institut, in front of the Exhibition Hall.

ERNST MÚZEUM

BUDAPEST VI. NAGYMEZŐ UTCA 8. TEL.: 141-4355
NYITVA: NAPONTA 10-18 ÓRÁIG, HÉTFŐN ZÁRVA/OPEN: 10 A.M.-6 P.M. EVERY DAY, EXCEPT ON MONDAY

BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL / SPRING FESTIVAL OF BUDAPEST

TERMÉSZETESEN / NATURALLY

TERMÉSZET ÉS MŰVÉSZET KÖZÉP-EURÓPÁBAN – A MŰCSARNOK II. REGIONÁLIS KIÁLLÍTÁSA
NATURE AND ART IN CENTRAL EUROPE – 2ND REGIONAL EXHIBITION OF THE PALACE OF ART

1994. március 19 – május 1. / March 19 – May 1, 1994

Bolgár, cseh, horvát, lengyel, macedón, magyar, román, szerb és szlovák alkotók vagy alkotócsoportok egy-egy friss művének kiállításával
1. a természettel való harmónia újrateremtésére törekvő
2. a természeti anyagokat, tárgyakat, energiákat, helyszíneket közvetlenül az alkotásban alkalmazó mai, közép-európai művészetet mutatjuk be. A „természet" tehát alapvetően nem ábrázolási témát, hanem inkább attitűdöt jelez, amely nem kapcsolható kizárólagosan egyetlen irányzathoz (pl. ressource, ecological, green, primitivist, ritual, earth, land etc. art), hanem mindezen szemléletmódok egymásra hatásából jön létre. A természethez viszonyulás és a természet-használat módjainak rögzítése mellett célunk a természeten keresztül elérhető világértelmezések bemutatása is.

Sturcz János, a kiállítás kurátora

Kapcsolódó programok: a) április 1-én, 19 órakor. A kiállítás tematikájának zenei követése, részvevő művészek: Jeney Zoltán, Sári László és Vidovszky László. b) április 8-án, 19 órakor. Irodalmi „tárlatvezetés", részvevő művészek: Jeles András, Kárpáti Péter és Márton László. c) Április 14-én és 21-én délelőtt 10 órai kezdettel, Sinkó István festőművész tárlatvezetést és foglalkozást tart általános iskolások részére.

By exhibiting one recent work Bulgarian, Czech, Croatian, Polish, Macedonian, Hungarian, Romanian, Serbian and Slovakian artists or groups, we present contemporary Central European art 1. as it aspires to restore a harmony with nature, and 2. as it applies natural materials, objects, energies and venues directly in creation. What "Nature" here implies is not a theme of representation but an attitude that cannot be associated exclusively with a trend (e.g. ressource, ecological, green, primitivist, ritual, earth, land ect. art), but is the outcome of the interaction of all these aspects. Besides registering attitudes towards nature and manners of using nature, we also wish to present world interpretations arrived at through nature.

János Sturcz, curator

Fringe programmes: a) April 1, 7 p.m. Projection of the exhibition theme into music: participating composers: Zoltán Jeney, László Sári, László Vidovszky. b) April 8, 7 p.m. Literary "tour" of the exhibition with "guides" András Jeles, Péter Kárpáti, László Márton c) On April 14 and 21, at 10 a.m. painter István Sinkó will be the guide of schoolchildren for a view of the exhibition and a creative programme.

IDENTITÁS / IDENTITY

12 MŰVÉSZ DREZDÁBÓL ÉS HAMBURGBÓL / 12 ARTISTS FROM DRESDEN AND HAMBURG

1994. május 12 – június 12. / May 12 – June 12, 1994

A berlini fal leomlása óta az identitás kérdése – azaz, hogy kik vagyunk vagy kik szeretnénk lenni – minden német vagy Németországban élő emberben a korábbiaknál élesebben vetődött fel. A két államnak a politikusok által ígért olajozott egymásba olvadásáról időközben kiderült, hogy fájdalmas folyamat, és minden egyes ember számára húsbavágó kérdés. „Egy nép vagyunk!" – skandálták a keletnémet tüntetők öt évvel ezelőtt. „Mi is." – mondják azóta viccesen a nyugatiak. A „menekültkérdés" vagy az „idegengyűlölet" olyan szavak, melyek az utóbbi években beleivódtak a német köztudatba, olyan fogalmak, melyekkel mindennapi élethelyzetekben kell szembesülni, és átgondolásra késztetnek mindenkit. Különösen igaz ez az identitás problémájára folytonosan rákérdező művészekre.
A kiállításon a keleti és nyugati tartományokból, valamint idegen kultúrkörökből érkezett művészek egyaránt képviseltetik magukat, nem direkt politikai művekkel, hanem sokkal inkább olyan alkotásokkal, melyek személyes helykeresésük útjait mutatják be.

Mélyi József, a kiállítás szervezője

Since the demolition of the Berlin Wall, the question of identity – who we are and who we'd like to be – confronts every German or everyone living in Germany more acutely than ever. The smooth merging of the two states promised by the politicians has proved to be a painful process, cutting into the quick of every person. "We are one folk", the East German demonstrators chanted five years ago. "So are we," say the West Germans now jokingly. "Refugee" and "antiforeignism" have recently struck root in German thinking, concepts that everyone is faced with day by day, forcing them to reconsider things. This particularly applies to artists constantly preoccupied with the problem of identity.
The exhibition includes artists from both the eastern and western provinces as well as some from other cultural zones (Chile, Korea, Croatia, Israel, Hungary). What they present for viewing is not direct political work but pieces telling about the individual roads in their search of an identity.

József Mélyi, organizer

DOROTTYA GALÉRIA

BUDAPEST V. DOROTTYA U. 8. TEL.: 118-3899
NYITVA: NAPONTA 10-18 ÓRÁIG, VASÁRNAP ZÁRVA/OPEN: 10 A.M.-6 P.M. EVERY DAY, EXCEPT ON SUNDAY

KORTÁRS PORTUGÁL ÉREMMŰVÉSZET
CONTEMPORARY PORTUGUESE MEDAL

1994. március 17 – április 9. / March 17 – April 9, 1994

A portugál éremművészet hosszú évek óta magas színvonalú alkotásokkal szerepel különböző nemzetközi kiállításokon. Ezért is örvendetes, hogy Budapesten a legkiválóbbnak ismert hét érmész munkássága ismerhető meg közelebbről, mintegy előhírnökeként az áprilisban nyíló FIDEM-kongresszusnak és kiállításnak. Ugyanakkor e tárlat részét képezi az Európai Kultúrális Hónap, Budapest-Lisszabon programjának is.

Baranyi Judit, a kiállítás rendezője

José Rodrigues:
Emlékérem / Medal

Portugal's medal art has been represented in various international exhibition by high-quality works for years. It is therefore most fortunate to have the opportunity to look at the work of the most outstanding seven medallists in Budapest, heralding as it were the FIDEM congress and exhibition to open in April. The exhibit is also part of the Budapest-Lisbon programme of the European Cultural Month.

Judit Baranyi, curator

PÉCSI JÓZSEF ÖSZTÖNDÍJASOK FOTÓKIÁLLÍTÁSA
EXHIBITION OF PHOTOGRAPHERS ON JÓZSEF PÉCSI SCHOLARSHIP

1994. április 14 – április 30. / April 14 – April 30, 1994

1991-ben négy fiatal fotóművész nyerte el a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, illetve a művész özvegyének nagylelkű támogatásával létrehozott Pécsi József ösztöndíjat. Kiállításuknak a Dorottya Galériában való megrendezését az is indokolja, hogy ennek a háznak a legfelső emeletén működött – 1916 és 1945 között – Pécsi József híressé vált fotóstúdiója. A kiállító művészek: Bartha Zsolt Péter, Drégely Imre, Farkas Antal és Szilágyi Lenke.

Orosz Péter, a kiállítás rendezője

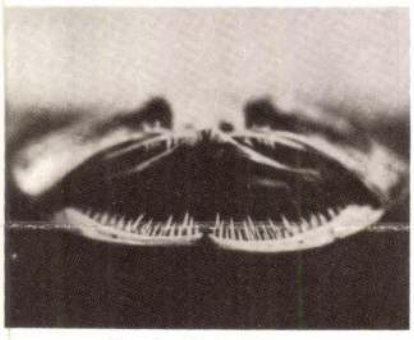

Bartha Zsolt Péter:
„Natures Mortes" (cápa / Shark)

In 1991, four young photographers were granted the József Pécsi scholarship established with the generous support of the Ministry of Culture and Education and the artist's widow. An opportune reason for staging their exhibit in the Dorottya Gallery is the fact that between 1916 and 1945 the famous photo studio of József Pécsi was run on the uppermost storey of the same building.
The exhibiting artists are Zsolt Péter Bartha, Imre Drégely, Antal Farkas and Lenke Szilágyi.

Péter Orosz, curator

VIDA ZSUZSA ÜVEGTERVEZŐ IPARMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA
EXHIBIT OF GLASS DESIGNER ZSUZSA VIDA

1994. május 5 – május 29. / May 5 – May 29, 1994

Vida Zsuzsa a prágai Iparművészeti Főiskolán, Staniszlav Libensky professzor tanítványaként öblösüveg formatervezéssel, építészeti üvegtervezéssel foglalkozott. 1969-ben diplomázott, s hazatérése óta a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium üvegszakosztályának tanára.
A prágai évek meghatározták művészi szemléletét, és megtanították a forma és az anyag magasfokú ismeretére. Az utóbbi években a tanítás lekötötte energiáit, most egy régen dédelgetett, erre a tárlatra készülő terv-sorozatát mutatjuk be.

Jerger Krisztina, a kiállítás rendezője

Zsuzsa Vida studied blown and architectural glass design as a pupil of Professor Staniszlav Libensky at the Academy of Applied Arts in Prague. After her graduation in 1969, she returned to Budapest to teach glass craftsmanship at the Secondary School for Fine and Applied Arts. The years spent in Prague were decisive in her artistic outlook and mastery of form and material. Teaching having absorbed her energies in the past years, the exhibition presents a longcherished cycle of hers completed for this showing.

Krisztina Jerger, curator

MAGYAR KIÁLLÍTÁSOK KÜLFÖLDÖN A MŰCSARNOK SZERVEZÉSÉBEN
HUNGARIAN EXHIBITS ABROAD ORGANIZED BY MŰCSARNOK

Berlin, Magyar Kultúra Háza – Szabados Árpád kiállítása
március 3 – április 3.

Bukarest, Magyar Intézet – Baska József kiállítása
március 7 – április 10.
Wahorn András kiállítása – május 15 – június 14.

Hannover, Galerie Kubus – Variációk a pop artra: fejezetek a magyar művészetből az 1950-es évektől 1990-ig – április 19 – május 29.

Helsinki, Magyar Intézet – Válogatás a VIII. Esztergomi Fotóbiennále anyagából – április 28 – május 29.

Moszkva, Magyar Intézet – El Kazovszkij és Szotyori László közös kiállítása – március 9 – április 3.

Poznan, Jezsuita Kolostor – Konkoly Gyula kiállítása
március 3 – március 30.

Párizs, Magyar Intézet – Hungarica, részlet a 80-as évek magyar festészetéből – május 5 – június 12.

Róma, Magyar Akadémia – Molnár Sándor kiállítása
március 25 – május 1.

Strassburg, Európa Tanács – Velekei József kiállítása
március 17 – április 6.

Stuttgart, Magyar Kulturális és Tájékoztatási Központ – Újházi Péter kiállítása – március 21 – május 15.
Molnár Péter – május 19 – június 12.

Új-Delhi, Lalit Kala Akademi – VIII. Kortárs Művészeti Triennále, magyar részvevők: Gémes Péter, Körösényi Tamás és Szabados Árpád február 16 – március 16.

Zágráb, Galerija Grada – Képfelbontás: 8 kortárs magyar művész kiállítása – március 3 – április 3.

Berlin, House of Hungarian Culture – Exhibit of Árpád Szabados
March 3 – April 3

Bucharest, Hungarian Institute – Exhibit by József Baska
March 7 – April 10
Exhibit by András Wahorn – May 15 – June 14

Hannover, Galerie Kubus – Variations on Pop Art: alternative tendencies in Hungarian art from the 1950s to 1990 – April 19 – May 29

Helsinki, Hungarian Institute – Selection from the 8th Photo Biennial in Esztergom – April 28 – May 29

Moscow, Hungarian Institute – Works by El Kazovszkij and László Szotyori – March 9 – April 3

Poznan, Jesuitic Monastery – Exhibition of Gyula Konkoly
March 3 – March 30

Paris, Hungarian Institute – Hungarica, chapters from Hungarian painting in the eighties – May 5 – June 12

Rome, Hungarian Academy – Exhibition of Sándor Molnár
March 25 – May 1

Strassburg, Council of Europe – Exhibition of József Velekei
March 17 – April 6

Stuttgart, Hungarian Cultural and Information Centre – Exhibit by Péter Újházi – March 21 – May 15
Works by Péter Molnár – May 19 – June 12

New Delhi, Lalit Kala Akademi – 8th Contemporary Art Triennial with Péter Gémes, Tamás Körösényi and Árpád Szabados from Hungary
February 16 – March 16

Zagreb, Galerija Grada – Picture scanning: Exhibit by 8 contemporary Hungarian artists – March 3 – April 3

ÚJ MŰVÉSZET

A márciusi szám tartalmából:

Szűcs György: Nagybányai kirándulás • Szatmári Gizella: Nagy Oszkár „színes művészete" • Bajkay Éva: Aba-Novák Amerikában • Passuth Krisztina: Erotika, misztika, mitológia. Jakovits József kiállítása • Jovánovics György: „RÉTEG". Farkas Ádám szobrai elé • Pataki Gábor: Beszélgetés Révész László Lászlóval • Deák Erika: Rebecca Horn a Guggenheim Múzeumban • Gedai István: Művészet a pénzverésben

Az áprilisi szám tartalmából:

Körner Éva: Magyar avantgárd – izmusok nélkül I. • Pataki Gábor: Nyugat-Európa és az orosz hússaláta (Kunstmesse, Hamburg) • Majoros Valéria: A visszavont Tihanyi • Sík Csaba: Kései tiszteletadás Lossonczy Ibolyának • Bán András: Galántai-összes • Lóska Lajos: A grafika éve • Bajkay Éva: Beszélgetés Konrad Oberhuberrel, a bécsi Albertina igazgatójával • Toshino Iguchi: Moholy-Nagy László és a modern japán művészet • Beke László: Ben Vautier előadása a budapesti Francia Intézetben • Szőke Annamária: A *Ben tér* a Liszt Ferenc téren • Szombathy Bálint: Ben téri szentenciák, avagy luxus-e még a Fluxus?

BAE BUDAPEST ART EXPO

BUDAPEST ART EXPO 1994

4. Nemzetközi képzőművészeti kiállítás és vásár
1994. március 17-20.
Budapesti Nemzetközi Vásárközpont F pavilon (bejárat a III. kapun)
Nyitva: Naponta 10-18 óráig

Vida Zsuzsa

Magyar Iparművészet az
ezredfordulón 2003

127.l.
128.l.
134.l.

Megnyitó

1999. december 10-én, pénteken 11 órakor

Közreműködik

Szilvásy Júlia hárfaművész, Scholz Melinda fuvolaművész,
Csavlek Etelka a Magyar Állami Operaház magánénekese, Liszt-díjas, Érdemes művész

További zenei programok

1999. december 10-én, pénteken 17 órakor – Company Canarió Historikus Táncegyüttes,
művészeti vezető, koreográfus: Aranyos Ágota, lant: Győri István, zene: Mandel Quartet (hangfelvételről), jelmeztervező: Gutmayer Zsuzsa

1999. december 11-én, szombaton 11 órakor – A Magyar Iparművészeti Főiskola énekkara Zoboki Gábor vezetésével

1999. december 11-én, szombaton 16 órakor – Gaudium Carminis, karvezető: Surmann Mária

1999. december 12-én, vasárnap 16 órakor – Syrinx fuvolaegyüttes, művészeti vezető: Nagy Katalin

Támogatók

Budapesti Fővárosi Önkormányzata Turisztikai Bizottsága
Nemzeti Kulturális Alapprogram
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete

KÉZ–MŰ A MÚZEUMBAN

vásár – hangverseny

VIDA 2542SA

A századforduló hagyományait felújítva
a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége,
a Magyar Keramikusok Társasága,
a Magyar Textilművészek Szakosztálya,
a Fiatal Iparművészek Stúdiója

kortárs iparművészek alkotásaiból vásárt rendez
1999. december 10–12-én 10–17 óráig
az Iparművészeti Múzeum aulájában.

Budapest IX., Üllői út 33-37.

A VÁSÁRON RÉSZTVEVŐ TEXTIL-, RUHA-, BŐR- ÉS ÜVEGTERVEZŐ, VALAMINT ÖTVÖS ÉS KERAMIKUS IPARMŰVÉSZEK:

Albrecht Júlia
Antal András
Árki Bernadett
Balázs Klára
Bányász Judit
Bein Klára
Berzy Katalin
B. Hegyi László
Bonin Katalin
Borkovics Péter
Borz Judit
Borza Teréz
Brinkus Kata
Bukrán Edit
Cibó Játékműhely
Czeglédi Júlia
Csete Ildikó
Debreceni Zsóka
De Forma csoport
Dolányi Anna
Erdei Irma
Farkas Éva
Fehér Anna
Felber Irén
F. Orosz Sára
Frei Judit
Fürjes Dóra
Gondán Gertrúd
Góth Katalin
Göbölyös Márta
Gyuricza Gabriella
Hegedűs Andrea
Holb Margit
Holló István
Hollós Edit
Horváth Márton
Jäger Margit
Jászai Alica
Jermakov Katalin
Kaliczky Katalin
Karattur Katalin
Karsai Zsófia
Katona Szabó Erzsébet
Kecseti Gabriella
Kecskés Krisztina
Kerezsi Gyöngyi
Király Fanni
Kiss Katalin
Kónya Kinga
Kovács Imre
Kovács Szabolcs
Kun Éva
Kund Eszter
Kund Réka
Kuti Krisztina
Laborcz Mónika
Magyar Márta
Martos Katalin
Minya Mária
M. Kiss Katalin
Móker Zsuzsa
Molnár Imre
M. Tóth Margit
Nagy Mariann
Nagy Nóra
Paál Zsuzsa
Paczona Márta
Pannonhalmi Zsuzsa
Papp Anikó
Pauli Anna
Páger Bernadett
Pelcz Zoltán
Petri Katalin
Pinviczki Judit
Polgár Ildikó
Polyák János
Radic, George
Rékassy Bálint
Rékassy Levente
Remsey Flóra
Rippl Renáta
Ruttka Andrea
Sarkantyú Judit
Schulteisz Márta
Seres Edina
Simon Alexandra
Simonffy Márta
Sövegjártó Mária
Sturm Orsolya
Szablyár Zsuzsa
Szabó Nóra
Szalma Ágnes
Szalontai Éva
Szegedi Katalin
Szemereki Teréz
Székelyi Kati
Szilágyi Ildikó
Szimvai Pál
Sziráki Katalin
Szmetana Ágnes
Szűcs Blanka
Szűcs Zsuzsa
Szücsy Krisztina
Tamás Éva
Terényi Gyöngy
Tihanyi Zsuzsa
Tompa László
Tóth Krisztina
Tóvölgyi Katalin
Ujj Zsuzsa
Urbánffy Éva
Valkovits Tünde
Vastagh Ágnes
Vácz Tamás
Vereczkey Szilvia
Visy Tinkl, Lilla
Vida Zsuzsa

üvegkavicsok után formába olvasztott, réteges plasztikák következtek és fúvott, többrétegű, átcsiszolt, színes kristálymunkák, ahol az egyik színes réteg eltávolításával megjelent a másik. A nehezékeknél szerzett tapasztalatokat a tökéletesen átolvasztott üveg fátyolos homokrétegződéseit, a belső térhatást keltő, fúvatott buborékot a nagyobb méretű objekteknél hasznosítottam.

N. Z.

Vida Zsuzsa: Forgatható csővázák / Zsuzsa Vida: Turnable tubular vases
1979, lámpánál formázott üveg, ø 7–9 cm, magasság 19–30 cm

Fotó: Kurucz Sándor

Fotó: Kurucz Sándor

Vida Zsuzsa: Objekt / Zsuzsa Vida: Object
1994, réteges, formába fúvott, vágott, csiszolt, polírozott üveg, 18x19x3,5 cm

Vida Zsuzsa művének fotója a Magyar Iparművészet korábbi számában: 1994/5/55. oldal.

Vida Zsuzsa: Objekt / Zsuzsa Vida: Object
1994, öntött, vágott, csiszolt, homokfúvott, anyagában színezett üveg, 23x10x12 cm

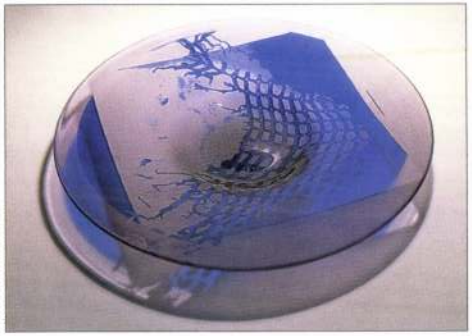

Vida Zsuzsa: Kék emlékezet / Zsuzsa Vida: Blue memory
1990–91, pörgetett, homokfúvott színköpenyes tál, ø 31,5 cm, magasság 3,5 cm

ség nálunk sem volt elérhetetlen. Még dolgoztak olyan gyári szakemberek, akik birtokolták a meleg üveg formázásának egész sokrétű tapasztalatát. Azután jött a stúdióüveg-mozgalom, ami egyéni hangvételű munkák készítésére ösztönzött. A forgatható vázákban – 1983-ban kikerültek Osakába, *A 21. század tárgyai* című designkiállításra – együtt jelent meg a laboratóriumi eszközök szigorú vonalvezetése és a sakkfigurák játékossága, s a külső és belső forma kapcsolatából érdekes, bezárt világ született. Ez a bezártság-érzet mindig jelen volt a munkáimban. Talán abból adódott, hogy a tanári feladataimból adódó lekötöttség miatt, éléggé elszigetelten, a világtól elzártan tettem dolgomat.

– *Újabban szívesen készít kisméretű, plasztikus tárgyakat.*

– Olyan megoldásokat kerestem, ahol meg dom őrizni, érvényesíteni tudom az anyageretetet, az anyag iránti tiszteletet és a mesterségbeli tudást. Régi gyártelepeken járva, ehországban és máshol, különleges üvegalladékokat fedeztem fel. Ezek az érdekes agú és színhatású darabok továbbalakításra tönöztek, amit a természetben látott for-, a kövek és kavicsok különleges alakja is ivált. Igyekeztem kiaknázni – csiszolással, okfúvással, savazással – a felhasznált anyag ényességét vagy puhaságát, színhatását, a ott és megmunkált felületek ritmusát. Az

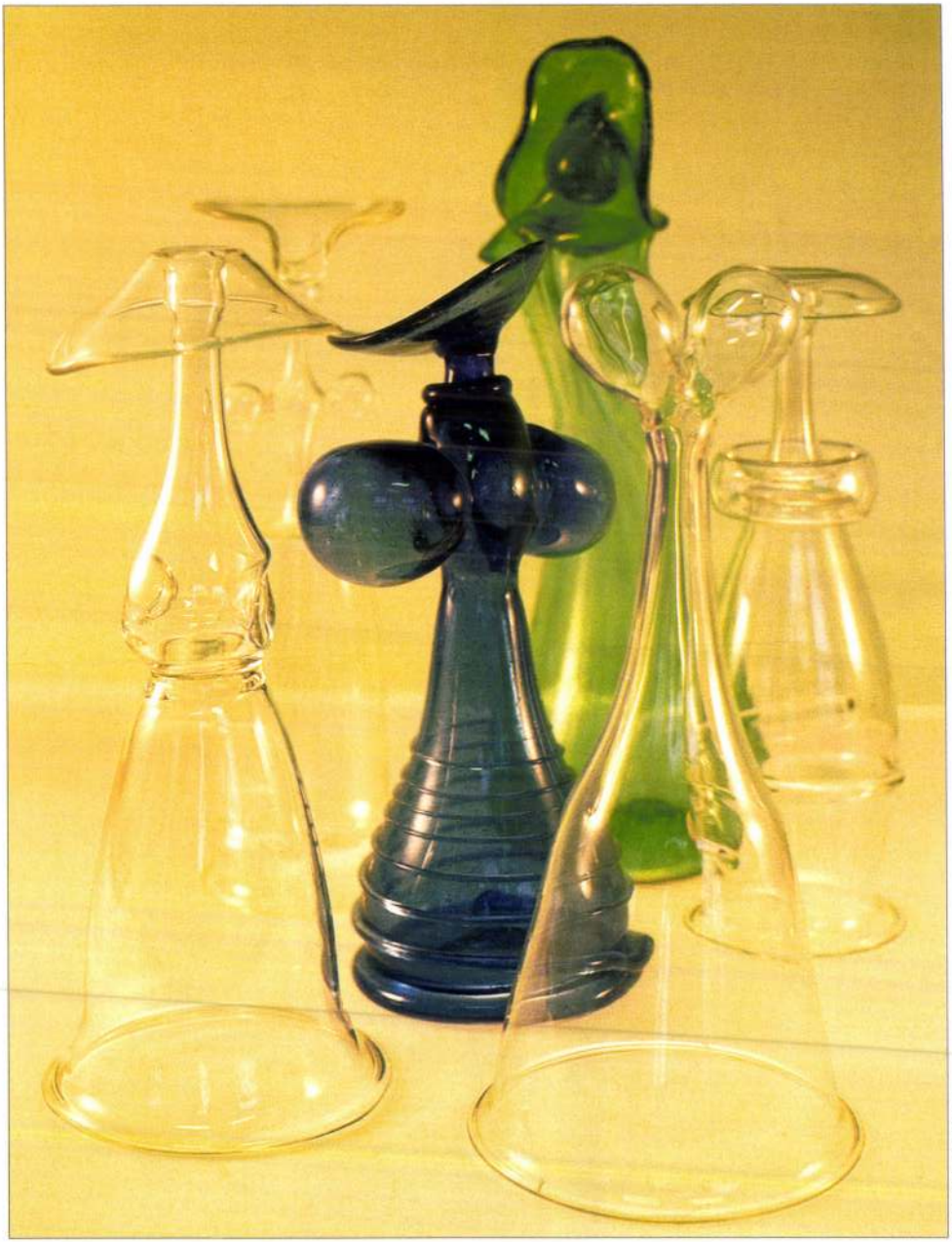

Fotó: Budavári István

Vida Zsuzsa: Dámák / Zsuzsa Vida: Ladies
1980-as évek, anyagában színezett, fúvott és lámpánál formázott kristályüveg, ø 9–12 cm, magasság 18–26 cm

– A bankjegytervezésben is vannak divatok?

– Nálunk nincsenek. Mindig megtartottuk a magyar bankjegyre jellemző karaktert. A megrendelők legfeljebb abba szóltak bele, hogy ki kerüljön a bankjegyre. A stílust azonban nem lehet hirtelen megváltoztatni. Minden változtatás rettentő drága. Ennek ellenére figyelemre méltó, hogy több országban magasabb a technikai színvonal, mégis rosszabb bankjegyeket bocsátanak ki, mint nálunk. Régi pengős bankjegyeink, de még a szocialista idők bankjegyei is a bankjegygyűjtők megbecsült darabjai. Persze mi is haladunk a korral. Például felhasználjuk a számítógépet, de csak bizonyos tervezési fázisokban és a betűállománynál. Bankjegyeink küllemében az a legnagyobb változás, hogy a korábbi szimmetrikus elrendezést az aszimmetrikus váltotta fel a portrét megismétlő vízjel miatt.

– Mi lesz a legközelebbi bankjegy?

– A húszezerforintos. *Deák Ferenc* portréja díszíti. Az én munkám már befejeződött rajta. Ugyanazzal a koncepcióval készült, mint a bankjegysor korábbi értékei.

– Festészettel is foglalkozik?

– A festészet az álmaim birodalmába tartozik. Nincs időm rá, pedig nagyon szeretném kipróbálni, mert a színek világa egészen más terület. Talán, ha nyugdíjas leszek. Műtermemben ma is ott áll egy festéket sosem látott festőállvány, mementónak.

Kocsis Imre, a Magyar Képzőművészeti Főskola tanszékvezető tanára egyebek között a következőket írta Vagyóczky Károly 1998. évi, a budapesti *Bélyegmúzeum*ban rendezett kiállításának katalógusába:

„... (Vagyóczky) bankjegyeinek stílusát a magyar bankjegykészítés hagyományainak tisztelete jellemzi. A magyar történelmi személyiségek metszett portréi, valamint történelmünk és kultúránk jelentős emlékeinek ábrázolása mellett az alnyomatok és háttérrajzok guilloche-rozettái és lécei is hagyomány továbbélését jelentik. A bankjegyek számtaláskombinációkra tervezett műszaki-technológiai skálája a nyomdapapírból már régen kiszorult kézműves grafikai technikától (rézmetszet) az elektronikus képfeldolgozással előkészített ofszetnyomtatásig terjed.

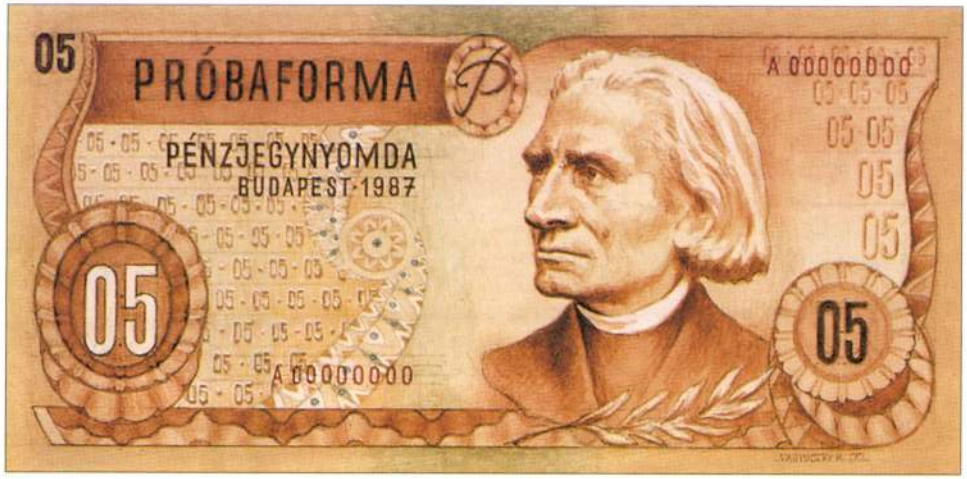

Fotók: Varró Géza

Vagyóczky Károly: 200 forintos bankjegy elő- és hátoldala / Károly Vagyóczky: Front and reverse side of a 200-forint note
1998

A metszett portrékhoz készített rajzi elemzései a régi nagy mesterek, kiváltképp Holbein *tiszteletét sugallják. Nemcsak a felület pontos értelmezését, hanem a felhasznált előképek mestereinek személyiségteremtő, emberábrázoló képességét is közvetíteni tudják.*

Metszetein a vonalak szinte cizellálják a megtalált formákat. A vonalhálók különböző változataival, a vonalsűrítéssel, a vonalvastagítással és a vonalszövéssel, a vonalak mélységével, a keresztezések szögének változásával Vagyóczky Károly az akadémikus metszésmód több évszázados hagyományát folytatja.

Bankjegy- és bélyegkompozícói szigorú szabályok szerint szerkesztettek, könnyedén áttekinthető, kiegyensúlyozott kompozíciók...”

K. GY.

Vida Zsuzsa üvegtervező

Beszélgetés a művésszel

Fotó: Kovács Tibor

Vida Zsuzsa: Totem, „Az én bogaram" / Zsuzsa Vida: Totem, 'My bug'
1998, összeolvasztott síküveg, 38x45 cm

Vida Zsuzsa *1944-ben született Komáromban. 1958-ban kezdte tanulmányait a budapesti* Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban, Báthory Júlia *növendékeként. Ennek az intézménynek a szaktanára 1969-től, ahová a prágai* Iparművészeti Főiskolán *frissen szerzett diplomával került. A külföldi és hazai kiállításokban, publikációkban és szimpóziumi részvételekben gazdag 30 év tapasztalatait a következőkben összegezte.*

– A prágai Iparművészeti Főiskola szilikát tanszékén az üvegeseknek két műtermük volt. Engem a plasztikai, gliptika szakra vettek fel, oda jártam az első évben. Külföldiként azonban nem mehettem szakmai gyakorlatra üveggyárba, így egy hónapot a főiskola gravure-műhelyében töltöttem. *Harcuba* professzor mellett nem volt semmi előképzettségem ezen a területen, átkértem tehát magam az üvegfestő szakra. Rendkívül színes és sokrétű volt a műtermi munka, ott készültek első mélymaratott grafikáim, öblös üvegeim, leheletvékony tálaim.

– *Kik tanítottak az üveg szakon?*

– Mindkét műtermet *Stanislav Libensky* vezette. Ő tulajdonképpen üvegfestő volt, felesége *Jaroslava Brychtova* pedig szobrász. Akkoriban alkották nemzetközileg elismert öntött, olvasztott üvegplasztikáikat. Rendkívüli szinten művelték a pâte de verre technikát, ami példaértékű lehetett volna számunkra, de nem volt lehetőségünk arra, hogy ezt kipróbáljuk. Külföldiként csak évekkel később járhattam végig a *zselezni brodi iskola* műhelyeit.

– *Hazatérve miként hasznosította a Prágában tanultakat?*

– Megpróbálkoztam tárgyfestéssel, de nem voltak meg hozzá a szükséges feltételek. Azonkívül eladhatatlannak bizonyultak az ilyen munkák, a hazai közönség nem értékelte őket. Prágában elért sikereim észrevétlenek maradtak, de nem hagytam magam elsüllyedni. A nehéz körülmények ellenére fontos volt számomra hogy mindig legyen olyan alkotásom, amivel kint is szerepelhetek. Az első időben csak formatervezői feladatokra vállalkoztam. Így születtek serlegeim, nagyméretű hamutáljaim – visszanyomott hamuzórésszel –, néhány fűszertartó-sorozatom, a színes dísztárgyak, vázák, de nem kerültek gyártásra. Túlságosan munkaigényesek voltak. Szerettem volna mellett valami egyénibb, játékosabb dolgot is csinálni. Így elkezdtem a hutakész pörgetett formák. Sakkfigura-készleteim üvegcsőből készültek akárcsak a kalapos dámák, de az utóbbiaknak hutai variációik is vannak. Azok más karakterek, ízesebbek és egyben kissé nehézkesebbek.

– *Idehaza mire támaszkodhatott?*

– A kinti technikai felkészültség és igén

Vida Zsuzsa: Pozitív és negatív csíkok III, IV / Zsuzsa Vida: Positive and negative stripes III, IV
1989, ragasztott síküveg, ø 12 cm, magasság 20 cm, ø 12 cm, magasság 21 cm

Fotó: Timár Péter

Külföldi kiállításaim

1977 -79 Vicointer, Valencia
1979 -81 New Glass, Corning Museum of Glass New York,
London, Párizs, Tokió
1979 Galeria Kapa, Athén
1982 Nemzetközi Sportdíj bemutató, Madrid
1983 Nemzetközi Design pályázat, Osaka
1984 Magyar Kulturális Központ, Prága
1985 40 év magyar művészete, Moszkva
1987 Művészek Háza, Szófia
1989 Glas Museum, Frauenau
1990 Nemzetközi stúdió üvegszemle, Kanazawa
1992 Galerie D'Amon, Párizs
1992 Nemzetközi stúdió üvegszemle, Kanazawa

A kiállítást rendezte: Jerger Krisztina A kiállítást támogatta: Hunguard Float Kft., Orosháza

Rév-Komáromban születtem 1944-ben. Utam Fényesi-Szőlő tanyától az „Arany Prágáig" – szüleimnek köszönhetően – színes és változatos, hála emléküknek. Érdeklődésem a képzőművészet iránt a komáromi évek alatt tudatosult, Angyal Kálmán festőművész, rajztanár irányítása mellett. A Budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium az üveggel való ismerkedés ideje. Szaktanárom Báthory Júlia iparművész, rajztanárom Ujvári Lajos festőművész. A csehországi ösztöndíjas évek a szakma sokrétűségének, lehetőségeinek felfedezését jelentették. A Prágai Iparművészeti Főiskola üvegszakosztályán szereztem 1969-ben festőművész diplomát. Professzorom Stanislav Libensky, szaktanárom Karel Vanura. Hazatérésem után lettem a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola Üvegszakosztályának tanára, majd volt tanárnőm nyugdíjba vonulása után 1970-től 1984-ig vezetője. Néhány éves megszakítás után 1989-től ismét vezetője. Alkotásaim 1970-óta szerepelnek kiállításokon, több ipari és iparművészeti pályázaton nyertek díjakat.

A Műcsarnok Meghívja Önt

VIDA ZSUZSA

IPARMŰVÉSZ

STÚDIÓ ÜVEG

kiállításának megnyitására
1994. május 5-én csütörtökön délután 4 órára
Megnyitja dr. Lovag Zsuzsa művészettörténész
a Budapesti Iparművészeti Múzeum igazgatója
Megtekinthető május 29-ig
szombat, vasárnap kivételével 10-18 óráig
Dorottya Galéria Budapest V. Dorottya utca 8

VIDA ZSUZSÁRÓL

Rév-Komáromban születtem 1944-ben. Utam Fényesi-Szőlő tanyától az "Arany Prágáig"-szüleimnek köszönhetően - színes és változatos, hála emléküknek.

Érdeklődésem a képzőművészet iránt a komáromi évek alatt tudatosult. Angyal Kálmán festőművész, rajztanár irányítása mellett.
A Budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium az üveggel való ismerkedés ideje. Szaktanárom Báthory Júlia iparművész, rajztanárom Ujvári Lajos festőművész.
A csehországi ösztöndíjas évek a szakma sokrétűségének, lehetőségeinek felfedezését jelentették.
A Prágai Iparművészeti Főiskola üvegszakosztályán szereztem 1969-ben festőművész diplomát. Professzorom Stanislav Libensky, szaktanárom Karel Vanura.
Hazatérésem után lettem a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola Üvegszakosztályának tanára, majd volt tanárnőm nyugdíjba vonulása után 197o-től 1984-ig vezetője. Néhány éves megszakítás után 1989-től ismét vezetője.
Alkotásaim 197o-óta szerepelnek kiállításokon, több ipari és iparművészeti pályázaton nyertek díjakat.

Külföldi jelenléteim:

1977-78-79 Valencia "Vicointer"
1979-81 "New Glass" Corning Múzeum of Glass New York, London, Párizs, Tokió
1979 Galéria KAPA, Athén
1982 Nemzetközi Sportdíj bemutató, Madrid

1983 Nemzetközi design pályázat, Osaka
1984 Magyar Kulturális Központ, Prága
1985 "4o év" magyar művészete, Moszkva
1987 Művészek Háza, Szófia
1989 Glas Múzeum, Frauenau
199o Nemzetközi "Stúdió üvegszemle", Kanazawa
1992 Galéria D'AMON, Párizs
1992 Nemzetközi "Stúdió üvegszemle", Kanazawa

-.-.-.-

VIDA Tursa

Rév-Komáromban születtem 1944-ben. Utam Fényesi-Szőlő tanyától az „Arany Prágáig" – szüleimnek köszönhetően – színes és változatos, hála emléküknek. Érdeklődésem a képzőművészet iránt a komáromi évek alatt tudatosult, Angyal Kálmán festőművész, rajztanár irányítása mellett. A Budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium az üveggel való ismerkedés ideje. Szaktanárom Báthory Júlia iparművész, rajztanárom Ujvári Lajos festőművész. A csehországi ösztöndíjas évek a szakma sokrétűségének, lehetőségeinek felfedezését jelentették. A Prágai Iparművészeti Főiskola üvegszakosztályán szereztem 1969-ben festőművész diplomát. Professzorom Stanislav Libensky, szaktanárom Karel Vanura. Hazatérésem után lettem a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola Üvegszakosztályának tanára, majd volt tanárnőm nyugdíjba vonulása után 1970-től 1984-ig vezetője. Néhány éves megszakítás után 1989-től ismét vezetője. Alkotásaim 1970-óta szerepelnek kiállításokon, több ipari és iparművészeti pályázaton nyertek díjakat.

A Műcsarnok Meghívja Önt

VIDA ZSUZSA

IPARMŰVÉSZ

STÚDIÓ ÜVEG

kiállításának megnyitására
1994. május 5-én csütörtökön délután 4 órára
Megnyitja dr. Lovag Zsuzsa művészettörténész
a Budapesti Iparművészeti Múzeum igazgatója
Megtekinthető május 29-ig
szombat, vasárnap kivételével 10-18 óráig
Dorottya Galéria Budapest V. Dorottya utca 8

VIDA Zsuzsa üveg.

Külföldi kiállításaim

1977 -79 Vicointer, Valencia
1979 -81 New Glass, Corning Museum of Glass New York,
London, Párizs, Tokió
1979 Galeria Kapa, Athén
1982 Nemzetközi Sportdíj bemutató, Madrid
1983 Nemzetközi Design pályázat, Osaka
1984 Magyar Kulturális Központ, Prága
1985 40 év magyar művészete, Moszkva
1987 Művészek Háza, Szófia
1989 Glas Museum, Frauenau
1990 Nemzetközi stúdió üvegszemle, Kanazawa
1992 Galerie D'Amon, Párizs
1992 Nemzetközi stúdió üvegszemle, Kanazawa

A kiállítást rendezte: Jerger Krisztina A kiállítást támogatta: Hunguard Float Kft., Orosháza

83

VIDA ZSUZSA
CSÍKOK III-IV., 1989
síküveg lapokból ragasztott, csiszolt, polírozott
16x12x16 cm, 16x12x17,5 cm

Fotó: Budavári István

Felelős kiadó: Keserü Katalin, A Műcsarnok igazgatója

VIDA ZSUZSA
POZITÍV ÉS NEGATÍV CSÍKOK, 1989
réteges, ragasztott, csiszolt üveg
20x14 cm, 19x14 cm

Fotó: Tímár Péter

Felelős kiadó: Keserü Katalin, A Műcsarnok igazgatója

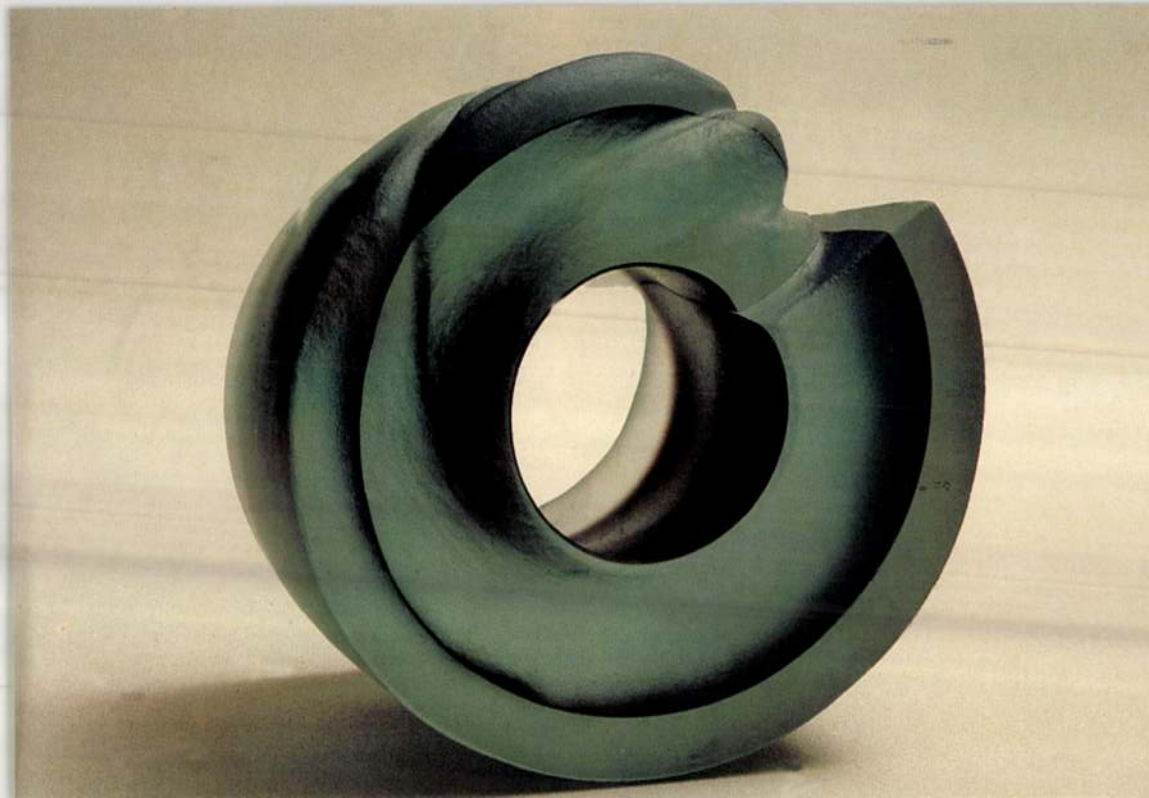

VIDA ZSUZSA
GYŰRŰ, 1984
fúvott réteges forma, csiszolással, homokfúvással
13 cm Ø, 3,5x13,5 cm

Fotó: Keller Katalin

Felelős kiadó: Keserü Katalin, A Műcsarnok igazgatója

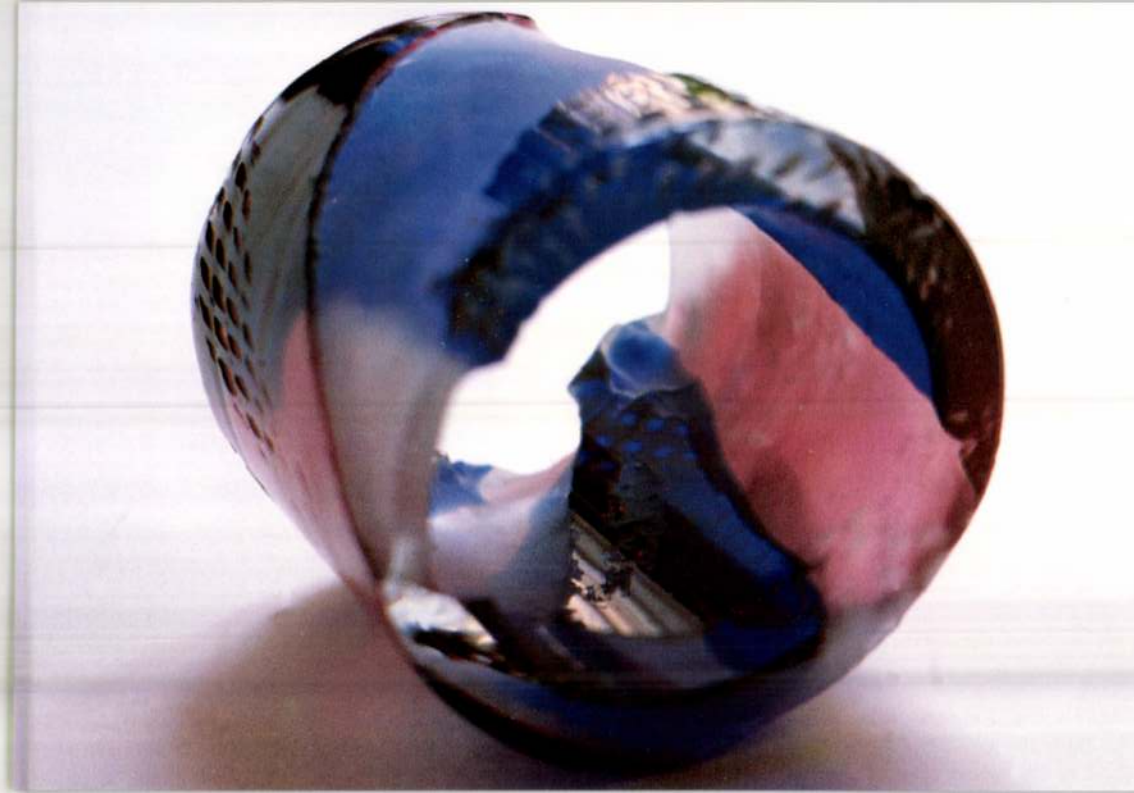

VIDA ZSUZSA
GYŰRŰ, 1990
réteges, homokfúvott, fúvott üveg
16, 5 cm Ø, 16x3 cm

Fotó: Budavári István

Felelős kiadó: Keserü Katalin, A Műcsarnok igazgatója

NÉPSZAVA
Budapest
1970
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KERE
FELVÉ
vegy
szak-be
és
segédmu
gyógysze
lásra nő
erő
csösz
lakat
kömü
villanyszerelőket,
műszerészeket,
valamint a szak-
munkások mellé
betanított és
segédmunkásokat,
továbbá
adminisztratív
munkavállalókat
számviteli és üzem-
adminisztrátori
munkakörbe,
gyors- és gépírónőket,
CHINOIN
Gyógyszergyár
munkaügyi osztály,
Budapest, IV.,
Tó utca 1—5.

GÉP, SZERSZÁM

8/80 Diamant rendszerű sikkötőgép eladó. Érdeklődni »Bp. XI., Bartók Béla út 90, Kardos.

Singer szabógép és egy vasalópárna eladó. IX. Viola u. 42, fszt. 4.

BÚTOR

Vásárolok! Hagyatékot, típusbútorokat, hálót, kombináltat, rekamiékat, konyhabútort, ruhanemüt, szőnyeget, könyveket. — 336—966.

Hagyatékot, típusbútorokat, hibás rekamiét, hálószobát, kombináltat, porcelánt, ruhanemüt, tollat ve-

térnél. 185—132.

Veszek használt ruhákat, szőnyegeket, ágytollat, régiséget, limlomot. Tel. 212—211, 424—475.

Ruhakölcsönzés, gyönyörű esküvői runák, II., Erőd utca 18. — Május 1. mozival szemben. 352—213.

Hívjon bizalommal, Bútort, ruhanemüt, hagyatékot, mindent készpénzért veszek. — 630-552.

JÁRMŰ

NSU 1100 újszerű állapotban igényesnek eladó. Tel: 182—172.

LAKÁS

Elcserélném 2 szoba összkomfort, távfűtéses, földszinti, tiszaszederkényi lakásomat hasonló budapesti 1 szobásra. Érdeklődni: 639—125 telefon.

Cserélnénk: 2 szoba, hall, személyzetis, összkomfortos, budai lakásunkat, 4 szobásra, vagy nagyobbra. Minden variáció érdekel. 150—199-es telefonszámon este.

Különbejáratú, háromszobás, budai főbérletemet két lakásra, vagy nagyobb budai lakásra cserélem. — 258—873.

INGATLAN

Pasaréten megkezdeti 6 lakásos (plusz garázs) társasházban, még 1 db 3 szobás lakás lekéthető 200

rendű 8. ált. iskolai végzettséggel rendelkező nők. A képzési idő két év, mely idő alatt térítésmentesen élelmezést, vidékiek részére kollégiumi elhelyezést, munkaruhát biztosítunk. Az oklevél elnyerése után pályázat alapján nyernek elhelyezést. Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban február 20-ig. Bővebb felvilágosítást a jelentkezéskor adunk. Pontos cím: Bp. VIII., Diener László u. 4. (volt Puskin utca).

HÁZASSÁG

Megismerkednék házasság céljából 40—50 évesig egyedülálló, intelligens nővel, aki nyugodt, boldog életre vágyik egy társtalan, komoly, pozicionált férfi oldalán. »Külföldi nászút« jeligére a kiadóba.

28 éves, 171 magas, jó megjelenésű szakmunkás keres hozzáillő nőt, aki házias, hű felesége lenne. »Házias 992« jeligére a kiadóba.

Rendezett életemet még szebbé tenné egy kulturált házastárs, aki szereti a kertet, utazást, balatoni békét. Lehetőleg nyelveket beszélő, 58—65-ös férfiak levelét kérem »Zsákbamacska« jeligé a kiadóba.

Egyedülálló, szép, intelligens, magas, szőke, özvegy, önálló keresettel, szépen berendezett öröklakással

Festészet és üveg

1971
Vida Zsuzsa

(Jentetics László felvétele)

Modern formák, egyéni mintázással — így jellemezhetnénk annak a kiállításnak lényegét, amely pénteken délelőtt nyílt a Guszev utcai üvegipari bemutatóteremben. A fiatal művész, Vida Zsuzsa a prágai főiskolán végzett, s talán nem is lelhetett volna jobb körülményeket az üvegművészet megismeréséhez, mint a hagyományaiban gazdag Csehszlovákiát. Az első önálló kiállítást rendező volt növendéket most sem hagyták magára: a bemutató üveganyagának egy része Csehszlovákiában készült. Munkái azonban sem a prágai, sem a magyar jellemzőket nem viselik egyértelműen. Minden tárgy ötvözete a külföldön tanultaknak és itthon látottaknak, melyekhez Vida Zsuzsa fantáziája, stílusa, kezdeményezőkészsége társul.

A reprezentatív díszedények, tálak, flaskák a festéket klasszikus módon, beégetéssel rögzítették. Munkáinak másik csoportja kristály, az üvegbe maratott minták légiesek, szokatlanok. Használati tárgyai — a kancsók, készletek, poharak és fűszertartók — a modern formákat őrzik.

— Nem válok meg munkáimtól — mondta a kiállító — mert nagyon hozzám nőttek. A használati tárgyakkal, poharakkal, készletekkel és dobozokkal a hazai üvegipar figyelmét szeretném felkelteni. Jó volna, ha ötleteimmel és terveimmel hozzájárulhatnék a tetszetős, újszerű ipari használati eszközök gyártásához.

Úgy hisszük, a figyelemkeltés részben már sikerült. A kiállított darabok közül sok készült az Ajkai Üveggyárban. (s.)

- a külföldi vendégek fogadásáról, elhelyezéséről, kiegészitő programjairól való gondoskodás,
- a konferenciával összefüggő fogadások és egyéb programok szervezése, lebonyolitása.

A konferencia időpontja 1970. október 15-17.

A HUNGAROPACK '70 3. MAGYAR CSOMAGOLÁSI VERSENY előkészitése, szervezése és lebonyolitása a verseny szervezőbizottság feladata.

Ennek keretében gondoskodik:

- a pályázati felhivás és tájékoztató nyilvánosságra hozataláról, valamennyi érdekelthez való eljuttatásáról,
- a nevezési lapok elkészitéséről, és a megküldéséről a jelentkezőknek,
- az oklevelek és plakettek elkészittetéséről, a különdijak összegyüjtéséről,
- a nevezések felülvizsgálatáról, az előzsürizés, majd a főzsürizés lebonyolitásáról,
- a dijkiosztás megszervezéséről,
- a versennyel kapcsolatos tájékoztató propagandamunka folyamatos bonyolitásáról.

A szervezés során követendő fontosabb alapelvek:

- a versenyfeltételek - a hazai sajátosságok figyelembevételével - feleljenek meg az EUROSTAR szabályzatnak,
- az előzsürizést a szakértőkkel kibővitett tervezőbizottság, a főzsürizést, kiváló szakmai és társadalmi személyekből álló, e célra létrehozott Biráló Bizottság végzi,
- valamennyi arra érdemes uj csomagolás nevezésének biztositása érdekében széleskörü propaganda munka végzendő, részben közvetlenül az érdekeltek felé, részben a tömegkommunikációs eszközök felhasználásával,
- a dijkiosztás időpontja 1970. október 17.

A külföldi résztvevőkkel kibővitett csomagolási szakkiállitás szakmai gondozását és irányitását a kiállitási szervezőbizottság látja el. Az előkészitéssel, szervezéssel és lebonyolitással kapcsolatos technikai munkálatokat a HUNGEXPO végzi.

A kiállitás szervezésének legfontosabb szempontjai:

- a kiállitás témái:

  müanyagalapu, ill. müanyag kombinációju csomagolószerek,

  müanyagalapu, ill. müanyag kombinációju csomagolószereket gyártó gépek,

  müanyagok alkalmazásával fogyasztói, ill. gyüjtő (szállitási) csomagolást végző gépek, müanyaggal üzemelő kisegitő gépek.

VIDA ZSUZSA KIÁLLÍTÁSA

Iparmüvészet II. 1970

Vida Zsuzsa, Prágában végzett üvegtervező iparmüvészünk bemutatkozó kiállitását láthattuk az Üvegipari Müvek Guszev utcai bemutató termében.

A bemutatott anyag darabszámra nem volt sok, és más világot képviselt, mint amelyet eddig hazai kiállitásainkon megismerhettünk. A gazdagon ömlő ötletvariációk helyett hasonló formák összhangját kapta a nézö leheletnyi különbségekkel - ám ezek a zenei félhangnak megfelelő eltérések átgondolt arányossággal vannak elhelyezve, hogy a vélhető egyhanguság helyett végtelen finom, kellemes, könnyed és egységes formavilág bontakozik ki. Ha cimet kellene adnom a kiállitás nyomán maradó emlékképnek, igy hangzana: "dallam halk üvegekre". A varázsa: szemlélődésre késztet, és nem hivalkodó szépségeit lassanként felfedezve a tárgyakkal együtt lakó-élő ember minden napra friss örömet kap. Órákig lehet böngészni savmaratott edényeinek grafikai igénnyel készitett dekorációit, melyek bizarr csipkeként terülnek a felületre, hol fedve, hol metszve, hol látfatva az átlátszó üveg másik oldalára simuló hálózatot.

Transzparens szines zománccal festett üvegei egészükben kellemes szinhatást keltenek, de az üveg festése szerintünk mást jelent, mint amit Vida Zsuzsa müvel. Ha ugyanezeket az elmosódott átmeneteket anyagában szinezett üveggel és nem utolagos ráfestéssel érte volna el, anyagszerübb lenne a hatás. A kézzel, ecsettel való festés megkivánja a mivesebb, aprólékosabb kidolgozást, hogy ezáltal is meg lehessen különböztetni a szórópisztoly technikától, s hogy ne csupán "jobb hiján befestem" applikációnak hasson, hanem megkapja azt a jelentőséget, hangsulyt, amit a tudatos emberi-müvészi tevékenység mindenkor megérdemel. Ugy vélem, a nagy, sima formák még kontrasztként is elbirtak volna egy-egy mozgalmasabb, sürübb emblémaszerü diszitő motivumot, vagy akár terülő mustrát is.

Ami finomság kis füszertartóiban, boros és vizespoharaiban erény, az az egyetlen kiállitott kész festett üvegablakon olyan visszafogottság, amely már bátortalanságba süpped. A szinte "félszavakkal" jelzett szinek és formák nem állnak össze egységes egésszé, hanem külön-külön halnak el, mielőtt szépségük kibontakozhatna. A kisebb tárgyak viszont, amelyeket müvészileg könnyebb átfogni és összetartani, annyit nyujtanak a szemnek, hogy bőségesen lesz mire emlékezni a kiállitás vendégeinek.

Vida Zsuzsa jelenleg Báthory Julia mellett az Iparmüvészeti Gimnázium növendékeit tanitja üvegtervezésre, és meggondolt, komoly egyénisége a garancia az utánpótlás további helyes képzésére. Reméljük, jól megtalálja a helyét hétévi távollét után ujra itthon.

DÁRDAY NIKOLETT

Cím/Adress:
1125 Budapest, Galgóczy út 19/B.

Szül. év, hely/Date and place of born:
1944. Komárom

Tanulmányok/Studies:

Bp. Képző- és iparművészeti Gimnázium – üveg	1958–62
Universita 17. Listopadu Praha 1. (Cseh nyelvi előkészítő)	1962–63
Praha Vsup (Prága) Iparművészeti Főiskola – üveg, Stanislav Libensky	1963–69

Művei közgyűjteményekben/Works in public collections:
Budapesti Iparművészeti Múzeum
Pécs Janus Pannonius Múzeum
Bp. Műcsarnok
Bp. Művelődési Minisztérium
Veszprém, Bakonyi Múzeum
Komárom Városi Múzeum, Városi Tanács
The Corning Museum Of Glass
Valencia Modern Museum
Frauenau Glasmuseum

Köztéri művei/Mural works and works at public places:
Festett „Ablak" Gárdony, HNF üdülő
Üvegcső szökőkút „Hullám" Békés MSZMP székház

Egyéni kiállítások/One man exhibitions:

Budapesti ÜM. Bemutatóterem	1970
Komárom Városi Tanács Díszterme	1970
Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat (képek)	1975
Oroszlány Városi Művelődési Központ (képek és üvegek)	1976
Budapesti Ferencvárosi Pincetárlat (üvegeim és képek)	1984
Prága, Magyar Kultúra Kiállítóterme	1985
Békés Tantyik Mátyás Múzeum	1986

Csoportos kiállítások/Group exhibitions:

I. Országos Iparművészeti Kiállítás Műcsarnok	1970
I. Országos Üvegművészeti Kiállítás Miskolc	1971
Edénykultúra Műcsarnok	
Országos Pedagógus Képzőművészeti Kiállítás Ernst Múzeum	1970
Ezüst Gerely pályázat (különdíj)	1978–79
A kéz intelligenciája Budapest, Műcsarnok	1980
Országos Üvegkiállítás Budapest, Vigadó Galéria	1982
Országos Iparművészeti Kiállítás Műcsarnok	1983
Balatoni Galéria Balatonfüred	1985
Kisplasztikai Biennálé Pécs	1987
Országos Iparművészeti Tárlat	1988
New York Corning Múzeum Of Glass, London, Párizs, Tokió és USA több államában	1979–81
Valencia Nemzetközi Design Pályázat	1979–80, 82
Madrid Nemzetközi Sportdíj bemutató	1983
Osaka Nemzetközi Design pályázat	1984
Prága Magyar Kultúra	1985
Szófia Műv. Szöv. Székház	1987
Athén, Frankfurt, Malmö	1976–85
Moszkva Jubileumi Kiállítás „40 év"	1986
Novy-Bor Simpozion	1988
Fraenau Glasmuseum	1989

Válogatott irodalom/Bibliography:
New Glass '79, '80, '88 (figurák, serleg, gyűrűplastika)
Neues Glas '82 (forgatható csővázák)
Report Of The Ist International Design Competition Osaka 1984
Glasrevüe 1988
Pirost Dr. Dáckával 1985
Koczog Ákos: Kerámia üveg porcelán 1970
Szép tárgyak dicsérete 1970
Uj forrás 1980
Tasnádiné: Építőanyag 1971, Művészet 1987
Dárday Nicolett: Iparművészet 1970
Békési Napilap (kiállítás részlete)

Szimpozionok/Symposiums:

Ajka	1985
Novy-Bor	1988
Ajka	1990

Kiállított művei:
„Kavicsaim"/„My pebbles"
öntött üveg 16 x 24 cm
Átváltozások/Metamorphoses
csiszolt, öntött üveg 21 x 20 cm
Gyűrűobjekt I./Ring-object I.
homokfúvott, csiszolt réteges üveg 10 x 12 cm
Fúvott objekt I–III./Blown Obejct I–III.
fúvott, csiszolt, polírozott üveg 10 x 15 cm
Csíkok I–II./Stripes I–II
csiszolt, ragasztott, polírozott síküveg 24,5 x 14 cm
Fodros váza I/Frilled Vase I–II–III.
fúvott üveg 26 x 16 x 9 cm
Fodros váza II./Frilled Vase II.
fúvott üveg 23 x 18,5 x 9 cm
Fodros váza III./Frilled Vase III.
fúvott üveg 25,5 x 19 x 9 cm

I. Tihanyi Üvegtriennálé
Tihany, 1990. juni 2.-okt. 31.
Tihanyi Múzeum

Dunaújváros 1980
Budapest, Fáklya Művelődési Központ 1982

Csoportos kiállítások/Group exhibitions:
Kollektív üvegkiállítások 1975–1989

Kiállított művei:
Kehely váza/Chalice–Vase
fúvott opalin üveg m: 32 cm
Tál/Dish
fúvott opalin tál ϕ 23 cm

VIDA Zsuzsa

Cím/Adress:
1125 Budapest, Galgóczy út 19/B.

Szül. év, hely/Date and place of born:
1944. Komárom

Tanulmányok/Studies:
Bp. Képző- és iparművészeti Gimnázium – üveg 1958–62
Universita 17. Listopadu Praha 1. (Cseh nyelvi előkészítő) 1962–63
Praha Vsup (Prága) Iparművészeti Főiskola – üveg, Stanislav Libensky 1963–69

Művei közgyűjteményekben/Works in public collections:
Budapesti Iparművészeti Múzeum
Pécs Janus Pannonius Múzeum
Bp. Műcsarnok
Bp. Művelődési Minisztérium
Veszprém, Bakonyi Múzeum
Komárom Városi Múzeum, Városi Tanács
The Corning Museum Of Glass
Valencia Modern Museum
Frauenau Glasmuseum

Köztéri művei/Mural works and works at public places:
Festett „Ablak" Gárdony, HNF üdülő
Üvegcső szökőkút „Hullám" Békés MSZMP székház

Egyéni kiállítások/One man exhibitions:
Budapesti ÜM. Bemutatóterem 1970
Komárom Városi Tanács Díszterme 1970
Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat (képek) 1975
Oroszlány Városi Művelődési Központ (képek és üvegek) 1976
Budapesti Ferencvárosi Pincetárlat (üvegeim és képek) 1984
Prága, Magyar Kultúra Kiállítóterme 1985
Békés Tantyik Mátyás Múzeum 1986

Csoportos kiállítások/Group exhibitions:
I. Országos Iparművészeti Kiállítás Műcsarnok 1970
I. Országos Üvegművészeti Kiállítás Miskolc 1971
Edénykultúra Műcsarnok
Országos Pedagógus Képzőművészeti Kiállítás Ernst Múzeum 1970
Ezüst Gerely pályázat (különdíj) 1978–79
A kéz intelligenciája Budapest, Műcsarnok 1980
Országos Üvegkiállítás Budapest, Vigadó Galéria 1982
Országos Iparművészeti Kiállítás Műcsarnok 1983
Balatoni Galéria Balatonfüred 1985
Kisplasztikai Biennálé Pécs 1987
Országos Iparművészeti Tárlat 1988
New York Corning Múzeum Of Glass, London, Párizs, Tokió és USA több államában 1979–81
Valencia Nemzetközi Design Pályázat 1979–80, 82
Madrid Nemzetközi Sportdíj bemutató 1983
Osaka Nemzetközi Design pályázat 1984
Prága Magyar Kultúra 1985
Szófia Műv. Szöv. Székház 1987
Athén, Frankfurt, Malmö 1976–85
Moszkva Jubileumi Kiállítás „40 év" 1986
Novy-Bor Simpozion 1988
Fraenau Glasmuseum 1989

Válogatott irodalom/Bibliography:
New Glass '79, '80, '88 (figurák, serleg, gyűrűplastika)
Neues Glas '82 (forgatható csővázák)
Report Of The Ist International Design Competition Osaka 1984
Glasrevüe 1988
Pirost Dr. Dáckával 1985
Koczog Ákos: Kerámia üveg porcelán 1970
Szép tárgyak dicsérete 1970
Uj forrás 1980
Tasnádiné: Építőanyag 1971, Művészet 1987
Dárday Nicolett: Iparművészet 1970
Békési Napilap (kiállítás részlete)

Szimpozionok/Symposiums:
Ajka 1985
Novy-Bor 1988
Ajka 1990

Kiállított művei:
„Kavicsaim"/„My pebbles"
öntött üveg 16 x 24 cm
Átváltozások/Metamorphoses
csiszolt, öntött üveg 21 x 20 cm
Gyűrűobjekt I./Ring-object I.
homokfúvott, csiszolt réteges üveg 10 x 12 cm
Fúvott objekt I–III./Blown Obejct I–III.
fúvott, csiszolt, polírozott üveg 10 x 15 cm
Csíkok I–II./Stripes I–II
csiszolt, ragasztott, polírozott síküveg 24,5 x 14 cm
Fodros váza I/Frilled Vase I–II–III.
fúvott üveg 26 x 16 x 9 cm
Fodros váza II./Frilled Vase II.
fúvott üveg 23 x 18,5 x 9 cm
Fodros váza III./Frilled Vase III.
fúvott üveg 25,5 x 19 x 9 cm

VIDA Zsuzsa

I. Tihanyi üvegtriemmálé. Tihany,1990

Vida Zsuzsa, iparművész

ÉVET ZÁR – ÉVET NYIT AZ UTAK

Helyesbítéssel kell kezdenünk. Októberi összejövetelünkön Szilágyi Imre hajdúböszörményi grafikusművész munkáival ismerkedtünk. A művészt Koczogh Ákos művészettörténész mutatta be, akinek — tudomásunk szerint — ez volt utolsó nyilvános szereplése. Hirtelen halála mindnyájunkat megrendített. Ezen az estén szerepelt még érmeivel Czinder Antal Munkácsy-díjas szobrászművész és Kántor Andor Munkácsy-díjas, érdemes művész, festőművész, akit 85. születésnapja alkalmából szeretettel köszöntünk. A kisplasztikai csoport tagsága Borbás Tibor Munkácsy-díjas szobrászművész bronzszobraiból választott. A november 27-i számban közölt névelírásokért elnézést kérünk.

Novemberben megtartottuk hagyományos karácsonyi iparművészeti bemutatónkat és vásárunkat, melyen többek közt Sebestyén Ferenc bronztála, Vida Zsuzsa és Urbán Ferenc nemes, szép üvegművei és Albrecht Júlia kerámiái arattak sikert. A Budavári házaspár textiljátékai a kisgyermekes szülőknek szereztek örömet.

A képzőművészeti programban Tassy Béla grafikusművészt, Borbás Tibor Munkácsy-díjas szobrászművészt (aki ez alkalommal érmeit hozta el) és Szurcsik János Munkácsy-díjas, érdemes művész festőművészt üdvözölhettük vendégünkként. A kamarakiállításokon bemutatott műveket és alkotóikat tagságunk sok szeretettel fogadta.

1986 januárjában határoztuk el, hogy megalakítjuk a festménygyűjtő csoportokat. Anyagi lehetőségeinkhez képest a felkért művészektől úgynevezett „műhelymunkákat" kértünk. Nyolc festőművésztől 6—6 alkotást, hogy a 4 tizenkét fős csoport minden tagjának jusson az év zártával egy-egy mű. Ezeket a festményeket az év végén — tehát most, decemberben — kisorsoltuk a csoporttagok között. Két-két csoport alakult olyan gyűjtőkből, akik inkább a hagyományos, illetve olyanokból, akik az ettől eltérőbb műveket érzik magukhoz közelebb. A bemutatás sorrendjében: Sváby Lajos, Kádár János Miklós, Szántó Piroska, Schéner Mihály, illetve Gráber Margit, Duray Tibor, Kántor Andor és Szurcsik János festőművészektől kaptunk alkotásokat. Nagy izgalommal vártuk a decemberi sorsolást. Minthogy ebben a gyűjtési formában nem kis szerepe van a *játéknak*, a sorsolást úgy bonyolítottuk le, hogy a festményeket képpel a fal felé, illetve az asztalra helyeztük el, a számokat a hátukra erősítettük, és a decemberi program elején a tagok húztak egy-egy számcédulát, a kiosztásra viszont csak a műsor végén került sor.

Decemberben tagságunk Keresztes Dóra linómetszeteivel és Gáti Gábor érmeivel ismerkedett, kamarakiállításokkal és jóízű beszélgetéssel. A képzőművészeti program befejeztével sok nevetés közben került a tagok birtokába a számukra — saját húzással — kisorsolt festmény. Természetesen nem mindenki volt egyformán boldog, hiszen a 48 alkotásból 4—4-et minden hónapban már bemutattunk, és jó néhányan voltak, akik már „választottak" maguknak. Kialakult némi cserebere is. Ha a vége jó, minden jó! Az UTAK festménycsoportjainak tagjai mindenképpen egy-egy szép, értékes művet tehettek karácsonyfájuk alá. Ezzel zárult az 1986-os év. 1987-ben nem kevés újat kívánunk bevinni az UTAK életébe. Úgy tervezzük, hogy kiváló művészettörténészek segítségével végigjárjuk a magyar képzőművészet útját kezdettől máig. Magától értetődik, hogy nem művészettörténeti összefoglaló előadásokra gondolunk, hanem arra, hogy a korszakok legjobb ismerői beszéljenek néhány olyan alkotásról — ha mód lesz rá, vetített képekkel —, melyeket munkásságuk során legjobban megszerettek. Ezekkel a nekik kedves művekkel mutassanak be művészeti korszakokat, stílusirányzatokat s azok legfőbb jellemző jegyeit.

Másik elképzelésünk, hogy egy-egy tagtársunk rendszeresen hívja meg hozzánk és mutassa be azt a művészt vagy művészeket, akivel ő és családja már személyes kapcsolatba lépett, s akinek művei otthonában helyet kaptak.

Elképzeléseink eredményéről be fogunk számolni az olvasónak.

Paunz Imre

Közm[illegible]

Új Ü[illegible]

46.

XXIII/5a

ácott volt a szerkesztő
a, többször visszalátо-
s barátjához Pannon-

nemcsak az orgonához
t Pannonhalmán, ha-
hangú fiatal lányhoz
ületett —, édesanyám-
gem is ott, dédnagy-
zott a világra.
nult, amit szüleim visz-
ből tudtam meg, de
szor visszahív szülőfa-
edig az „orgonaszó".
or, apám tanítványa
ég ott, hogy koncert-
játékával gyönyörköd-
oly zenére vágyókat,
sére még sokan van-
möm ilyenkor kettős,
hálás tanítvány, min-
altat Pikéthy-művet,
is köszönetet mondok
bbi orgonaművésznek,
elhunyt édesapámtól

Vörösné Pikéthy Alexa
el Leó u. 74/76. — 1023

*

YREIGAZÍTÁS

két Benjámin-oldaláról —
ottam össze — lemaradt a
észítő Aknay Tibor neve,
fotóművész elnézését kér-

Major Ottó

morak.

De hát más az élet, más az irodalom, és megint más a tévésorozatok világa, Guimarães műve, az Isaura, a rabszolganő – a brazil irodalom klaszszikus műveinek egyike. Meg is fog jelenni majd az Európa Könyvkiadónál, az ELTE portugál tanszékének munkaközösségi tolmácsolásában. Ám aki kíváncsi a regénybeli kalandokra – karácsonyi számunktól kezdve követheti folytatásait lapunkban. A regény végén pedig ankétot szervezünk különböző szakágak tudósainak részvételével, akik megpróbálják megfejteni a siker titkát – az ankét sűrített anyagát szintén közöljük. Ha már a komolyabb dolgoknál tartunk: Bajomi Lázár Endre, Csanádi Imre, Fekete Sándor, Hubay Miklós, Karinthy Ferenc, Moldova György, Temesi Ferenc, Zelk Zoltán különböző műfajú írásai – vers, novella, esszé, mese – mellett megindítjuk Gyurkó László új könyvének közlését. Címe egy évszám, amely egyben a témát is kifejezi: 1956.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Zsuzsa Vida

1980 AUG 11

1021

Zsuzsa Vida: Vasen aus Glas
Die Intelligenz der Hände

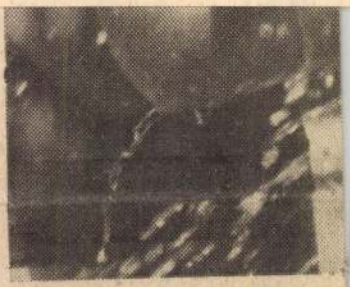

Es scheint, der Sommer find

Gespräch mit Staatssekretär Is

Wirtschaftk

zu Westeur

Tv-torna. (Szí
híradó. 20.00
Északon. (Sz
lon művei ala
gyarul beszélő
zat. VII/6. r
or. II. rész. F
lozatok. 21
2.05: Tv-tükö
I. MŰSOR
0.00: Század
umműsor. XX/19. rész: Bankó
gyár. (Ism.) 21.00: Tv-híradó 2.
1.20: Ballada a hegedűről. Ma
gyarul beszélő, NDK tvfilm.
(Színes!)
OSZTRÁK TV I
10.30: Hívjon hölgyem. (Ism.)
17.30: Kicsinyek műsora. 17.55:
Jó éjszakát gyerekek. 18.00: A
sárga karaván. (12.) 18.30: MI.
19.00: Osztrák képek. 19.30: Tv-
híradó. 20.00: A lázadó. Színjá
ték. 21.55: Hírek, sporthírek.
OSZTRÁK TV II
18.00: Orosz nyelvlecke hala
dóknak. 18.30: Dokumentum-
film. 19.30: Iskola-tv. 20.00: A
lányom és én. Film. 21.30: Tv-
híradó 2.
JUGOSZLÁV TV
17.10: Magyar nyelvű Tv-napló.
17.45: Betűre, betűre — adás
gyermekeknek. 18.15: Témák
mindenkinek. 18.45: Népszerű
muzsika. 19.15: A konyha nagy
mestereinek kis titkai. 20.00:
Érvek '76. 20.50: Ausztrália,
Ausztrália. Film. 22.35: Doku-
mentumfilm. Dániáról.
II. MŰSOR
18.45: Rajzfilmek. 19.00: Fiatalok
műsora. 20.00: Játékműsor.
21.00: Huszonnégy óra. 21.20:
Kör. 22.05: Források — költé
szeti adás. 22.20: A belgrádi
színházművészeti fesztivál kró
nikája.
SZLOVÁK TV
15.50: Iskola-tv. 17.00: A Z—76-
os hullámon. 17.15: Gyermek-
műsor. 17.55: A Jazerka stúdió
ügyetlen. 18.40: Esti mese. 19.00:
Tv-híradó. 19.25: Riport. 20.10:
Népzenei műsor. 20.45: Férfi
a tanácsházán. 4. rész. 22.25:
Hova tűnt a hetedik század?
II. MŰSOR
17.50: Papucshős. 18.25: A fóka.
(4. rész.) 19.00: Tv-híradó. 19.25:
Kamerával az utakon. 20.00:
Irodalmi összeállítás. 20.20:
Hosszú bolyongás. Tv-játék.
21.15: Egy nap Irakban. 21.55:
Divatbemutató.

1976. szeptember 25.

SZOMBAT

KOSSUTH RÁDIÓ
8.30: Lányok, asszonyok. 8.55:
Echnaton. Írta: Hegedűs Géza.
10.05: Boross Lajos népi zene-
kara játszik. 10.31: Mozart: Cosi
fan tutte című operája. 11.01:
Rádiószínház. 12.20: Zenei
anyanyelvünk. 12.45: Melódia-
koktél. 14.05: Lakodalmas nép-
dalok és táncok a Szovjetunió-
ból és Csehszlovákiából. 14.25:
Szüret közben. 14.55: Új Zenei
Újság. 15.30: C. Black és Richard
Anthony énekel. 16.00: 168 óra.
17.30: Bartók: I. hegedű-zongo-
ra szonáta. 18.04: Dubarry. Ope-
rettrészletek. 18.25: Új könyvek.
(Ism.) 18.40: Jákó Vera nótákat

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
1976 SEP 17

Vida Zsuzsa üveg-
iparművésznek

1021

Képzőművészeti világhét

Kiállítások sorozata

Holnap, szombaton kezdődik a képzőművészeti világhét, amelyet Fejér megyében a színvonalas kiállítások egész sorozata jellemez. A világhét megyei megnyitása a Fejér megyei képzőművészek idei őszi tárlatának megnyitásával egybekapcsoltan történik déli fél egy órakor a Videoton Művelődési Házában. A 19 megyei művész alkotásait bemutató tárlatot dr. Marton Zoltán, a Videoton gazdasági igazgatója nyitja meg.

A megnyitót többféle fehérvári rendezvény követi. Így az István király Múzeumban a Kortárs művészet a magángyűjteményekben című kiállítás lesz látható, az SZMT nagytermében megnyílik a Fejér megyei pedagógusok kiállítása, a Domus áruházban a lakásművészet és az ember kapcsolatát bemutató kiállítást rendeznek, a Petőfi Filmszínházban pedig hétfőtől az Andrej Rubljov című, a nagy orosz ikonfestő életéről szóló filmet vetít. Ezekhez a rendezvényekhez kapcsolódik később az István király Múzeum angol akvarelleket bemutató kiállítása.

Dunaújvárosban Vida Zsuzsa üveg- iparművész kiállítása nyílik meg a Bartók Béla Művelődési Központban és 24-én munkás—művész találkozót rendeznek.

Bicskén a Fejér megyei képzőművészek kamarakiállítása várja a látogatókat a művelődési központban, Pusztavámon az Ikarus gyáregysége tanácstermében hétfőtől Ballagó Imre és Sándorfalvi Sándor festőművészek kamaratárlata lesz látható, Seregélyesen a Szovjet Kultúra Házának képzőművészeti kiállítása és néprajzi-helytörténeti kiállítás egészíti ki a már korábban megnyílt megyei kiállítások sorozatát.

VIDA Zoltán
90 2. 37
91 5. 32-34.

Új Művészet

KUHR, Fritz

91/5.25

hengerformájú, különböző magasságú peremes-bordázott vázák (*Cseh formák,* 1976). Az ugyanekkor készült homokfúvott, savazott, fonaldíszes vázák a reneszánsz, velencei tradíció felelevenítését jelentik – kapcsolódást oktatói munkájához.

A kecskeméti Szilikátipari Triennálén ismét új forma és technika készült: az első tömör, plasztikai jellegű mű, a smaragdszínű *Csiszolt tojás* (1976).

Vida Zsuzsa alkotásainak másik típusát az az üvegtechnikai tanulmánysor adja, amelyhez az *Üvegcső sakkfigurák,* a jellegzetes, belső buborékjátékra épülő *Forgatható vázák* (változatai 1983-ban kiállításra kerültek az osakai nemzetközi design-pályázaton), valamint a *Bezártság I-II* (Janus Pannonius Múzeum, Pécs) visszafogott felépítésű kompozíciói tartoznak.

Első jelentős murális megbízatása is ezzel a technikai megoldással készült, a *Hullám* című üvegcső szökőkút (1980, Békés, volt MSZMP székház) – a padló síkjából lágyan kiemelkedő és eltűnő vízhullám, ami nagy, kagyló formába dermed. A párhuzamos üvegcsövek lendületes ívét igazi vízsugár zárja le.

Az *Ufo I* és *Ufo II* (1979, Valencia, Modern Kerámia- és Üvegmúzeum) az érdekes téma különleges kompozíciói. Az elsőnél halványlila gyűrű veszi körül a középen lévő sötétebb lila, kidomborodó „magot", amely az eltűnő színhatás következtében szinte tömörnek hat, míg a gyűrűforma az üreges megformálás következtében szinte fehérbe megy át, hogy a széleknél újra megjelenjen. A második, rózsaszín kompozíció kivitelezése bonyolultabb: a kettős gyűrű szélesebben, összefüggően veszi körül a keskenyebb és magasabb belső magot, ugyanakkor hiányzik belőle a finom lebegés, a nyitottság, az egzotikus hatás – szigorú és bezárt. Ezzel párhuzamosan készültek a *Dámák* (1979–81) leheletfinom, idolszerű kristály és festett változatai – szabadon, gázlángnál alakított technikai megformálással (Corning Múzeum, New York és Iparművészeti Múzeum, Budapest). Londonban, Párizsban, az USA több városában és Tokióban is szerepeltek kiállításon – Budapesten a Vigadó Galériában (1982).

A klasszikus, hutakész, pörgetett tálak, vázák, palackok, a melegen egymásra ragasztott gömbök, színes középrészű, forgatható „Ufo-vázák" és plasztikák komponálásánál a hagyományos technikák lehetőségeit egyéni megfogalmazásban újra felfedezi a mai ember számára – a szabadon létrehozott formákat homokfúvással még tovább alakítja, hogy művészi mondanivalójának megfelelő eszközeivé tegye. Az *Elmúlás* című kisplasztika (1989, Fraenau, Glasmuseum) egy füstszínű, egymásba nyomott hutaüveg gömb, amelynek külső – homokfúvással roncsolt – mezejébe merül az aranyrubin belső színezésű, füstszínű buborék; vagy a türkizkék pörgetett tál kobaltkék hálós motívuma *Blue Reminiscence* (1990, Bakony Múzeum, Veszprém). Kék színű, hutakész *Vázája* (1982) a felső aszimmetrikus nyílással formájában átmenetet jelent a *Külső és belső színnel* című csiszolt objektekhez (1984), ahol a fúvott üveg réteges, sárga és barna színkombinációját a legömbölyített, csiszolt felsőrész csillogása fokozza. Formába fúvott tárgyai közül kiemelném a pályázatokra készült üvegeket, ma is újszerű, gyűrűs és bütykös, magas és mély fedelű dobozait, külső és belső, nagyvonalú formakapcsolással komponált serlegeit (1980, Madrid, Ezüstgerely pályázat), valamint két összetolt hamuzóját, amelyet pozitív-negatív szerkezeti felépítése révén konstruktív formaalakítás jellemez.

A nyolcvanas évek nosztalgiahullámának köszönhetően – az indulás sikeres üvegfestményeihez visszatérve – festette *Galambok* című üvegképét (1983, Gárdony, volt Hazafias Népfront Üdülő). A szabályos hálós szerkezetre osztott üvegkép harmonikus felépítésű kompozíció – megvilágítás nélkül mélykék színű, tűzzománc hatása van. Megvilágítva lazúros térhatású. A három óriási, kék galamb egymást fedő és kiegészítő formát alkot; egy nyugodtan álló, egy magába forduló és egy feltartott fejű, figyelő madár mozgatja meg a teret. Fent és lent nemzeti színű drapéria felvillantásával jelzi a kép helyét, hovatartozását. Színhatását a nyugodt szürkészöld mezőből több síkban előlépő, különböző kék árnyalatú felületek adják, egyéni ecsetkezelésű megfogalmazásban.

A nyolcvanas évek plasztikái a természeti formák alakulásának, átváltozásainak költői kifejezései. Ilyen az üvegrögből csiszolt kavicssorozata, vagy madárteteme.

A *Hutakész váza* (1986) klasszikus, felfelé szélesedő, nyitott formája érdekes, fodrosan töredezett peremben végződik, és aranybarnából kékbe átmenő színeivel kiemeli „üvegtextil" hatását. *A Gyűrűobjekt* (1983) az organikus, nonfiguratív plasztikai ábrázolás Vida Zsuzsa művészetében. Japánban, a Kanazawában megrendezett nemzetközi üvegkiállításra készített – és Tihanyban is bemutatott – két plasztikája, a *Csíkok I* (Fiú) és *Csíkok II* (Leány, 1990) rétegesen ragasztott, csiszolt, fekete fehér absztrakt kompozíciója megjelenítésében kifejezője a japán stílusnak, annak parafrázisa az üvegművészet nyelvén.

Sajnos a hazai szakmai közvélemény nem akarja tudomásul venni, hogy a világban nem csak egy fajta konstruktív-absztrakt művészi stílus létezik, illetve számít korszerűnek, más szemléletet tükröző alkotások is jelen vannak. A művészi-alkotói szabadsághoz hozzátartozik a másság elismerése, a művészi érték kizárólagos alapja azonban csak a tehetség és a szakmai felkészültség lehet.

PLESS & FOX
ÉKSZERÜZLETE
P&F
ÉKSZERÁRVERÉS
A VÍGSZÍNHÁZBAN
minden hó utolsó hétfőjén 16 órakor

Vida Zsuzsa: UFO, 1978, pörgetett plasztika (Fotó Kurucz Sándor)

a hatvanas években is mintegy negyven tervezőt foglalkoztatott. A másik központ Železný Brod, ahol az üvegművészeti szakközépiskolában külön szakokon oktatják a csiszolás, a gravür, a melegen formázott üveg, az üvegbizsu-készítés, a maratás, az üvegfestészet, valamint a lámpánál formált üvegcső, illetve üvegbot szobrászi tervezését, művelését. A szakiskolai tanárok mindmáig megtartották vezető szerepüket a cseh üvegművészetben, az iskolák műhelyeiben készültek a legszebb tárgyak – hiszen gazdasági-kereskedelmi szempontok nem befolyásolták a tervezőket, akik szabadon kísérletezhettek, alkothattak. A hatvanas évek elején a modern üvegművészet új koncepciója is itt jött létre: az üvegolvadék tektonikus mozgásából kialakított dekoratív felületet a *Robiček* házaspár formálta meg először a világon. Libenský professzor viszont az üveg belső életét, optikai lehetőségeit tette az emocionális élmények kifejezőjévé, a dekorativitással szemben a tartalmat hangsúlyozta, megteremtve így az üveg önálló, különleges, modern szobrászi világát.

A cseh művészeti alapozás – a szemlélet, a koncepció,az anyag és a technológia magasfokú ismerete, az anyag, a forma és a szín összhangja – meghatározó volt Vida Zsuzsa pályáján. Hazatérése (1969) után középiskolai tanára, Báthory Júlia utóda lett a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában.

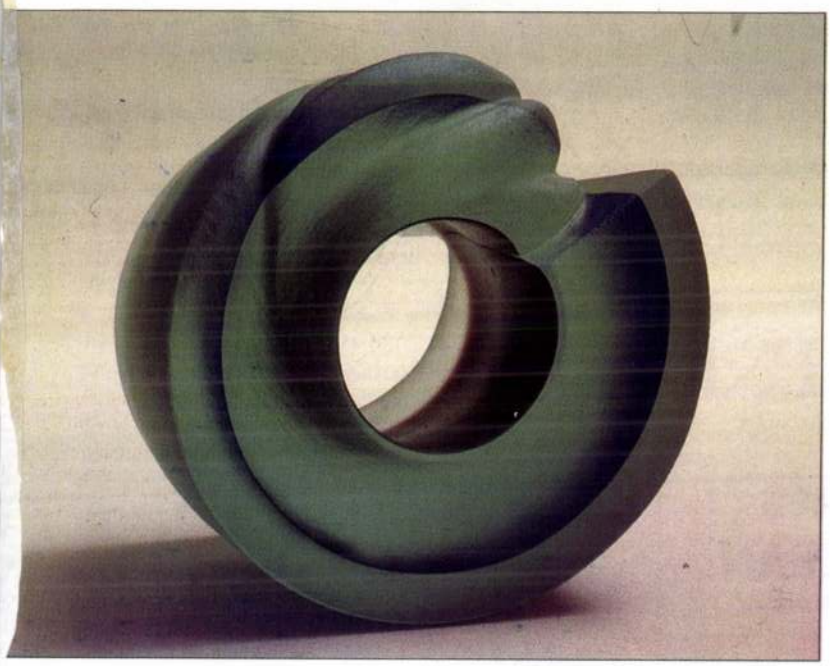

Vida Zsuzsa: Gyűrű objekt, fúvott, rétegelt, csiszolt, homokfúvott (Fotó Keller Katalin)

Fúvott design üvegeinek, füstszínű vázáinak művészi és technikai igényessége, leheletfinom maratott kompozíciói, egyéni megfogalmazású festett öblösüvegei *(Lebegés, Bizonytalanság, Magány)* és festett üvegablaktervei, kartonjai *(Ősanya, Podbaba),* amelyekkel Libenský professzor és a cseh kollégák szakmai elismerését is sikerült kivívnia, idehaza ismeretlen világ volt, ebből következően érdektelenséggel találkozott.Az új szakmai közeg, a pályakezdés gondjai: a megélhetés – családalapítás – otthonteremtés egyszerre jelentkező problémái ellenében kellett az alkotómunkát folytatnia. 1970-ben már önálló kiállítása volt Budapesten (Üvegipari Bemutatóterem) és Komáromban.

A fény és szín átváltozásai új megfogalmazásban fejezik ki a művészi mondanivalót – az anyag belső mozgása külső hatásokban jut érvényre. A cseh tradíciók elevenségét, formai-technikai hatását tükrözik az anyagában színes, sárga,

Üvegfestészet és üvegplasztika

VIDA ZSUZSA MŰVÉSZETE

Bundev-Todorov Ilona

Vida Zsuzsa: Cseh formák, 1976, anyagában színes, bordós, peremes (Fotó Kurucz Sándor)

„Az üveg minden emberi érzést ki tud fejezni."
(Stanislav Libenský)

A Tihanyi Múzeumban 1990. június 2. és október 31. között rendezték meg az I. Üvegtriennálét, amelyen a kortárs magyar üvegművészet harminchét alkotója és a Pannonglas Ipari Rt. nyolc gyára szerepelt. Ez a seregszemle és az öt hónapig nyitva tartó kiállítás valóban „az üveg évét" jelentette a hazai iparművészetben. A kiállító művészek egyike, *Vida Zsuzsa*, húsz éve jelen van iparművészetünkben, azóta, hogy tanulmányait 1969-ben befejezte a prágai Iparművészeti Főiskolán, ahol a nagymúltú cseh üvegművészet talán legelismertebb mestere, *Stanislav Libenský* tanítványa volt. (Magyarországon 1966-ban kezdődött el a főiskolai szintű képzés, *Z. Gács György* Díszítőfestő Tanszéke alakult át Szilikátipari Tervező Tanszékké, a kerámia-porcelán-üveg szak csoportosításában; az első kettő a főiskola kezdetétől létezett, az üveg új volt, amelynek előzményeit a tanszékvezető a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumból „hozta magával", ahol régebben igazgató volt.)

Vida Zsuzsa a gimnázium üveg-szakosztályán szerezte alapismereteit (1958-62), ahol a harmincas, negyvenes évek ismert üvegművésze, *Báthory Júlia* volt a művésztanára, *Szabó Gyula* a csiszolómestere. Választása 1962-ben – amikor a cseh nyelvi előkészítőre Prágába került – szakmailag nagyon sok előnyt jelentett számára. 1963-tól hallgatója a prágai főiskolának, ahol az általános szobrász-előkészítő év során egyre jobban tudatosul számára az üvegnek mint művészeti anyagnak sokrétű lehetősége. A cseh üvegművészet több száz éves hagyománya, töretlen fejlődése és elismertsége európai távlatokat, sőt világszínvonalat jelentett. Egyik központja Nový Bor, ahol az üvegkombinát és az üvegtechnológiai szakközépiskola

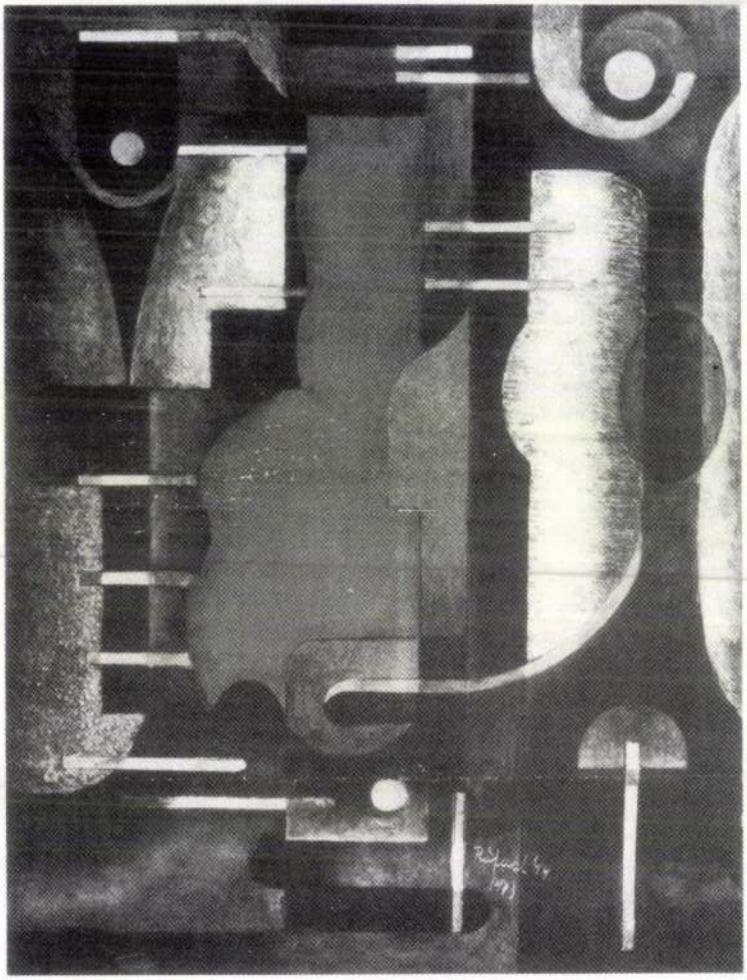

Ráfael Viktor: Méra, 1942, akvarell, 40×57 cm
Ráfael Viktor: Kompozíció pirossal, 1973, olaj, farost, 80×60 cm

expresszionizmus, a futurizmus és legfőképpen a kubizmus művészeti vívmányait piktúrájába szintetizálva, s később a teljes absztrakcióig is eljutott, hogy azután onnan a realista látásmódhoz lépjen vissza (de csak azért, hogy attól újra a nonfigurációig rugaszkodhasson el). Az Apátúr-házban bemutatott tanulmányokkal és az önálló, kisméretű művekkel – tus- és diópác-rajzokkal, gouacheokkal, akvarellekkel – a rendezők Ráfael bravúros rajzkészségét és varázslatos atmoszféra teremtő képességét reprezentálhatták; elég, ha csak a párizsi keltezésű, könnyed női aktokra vagy a tardosbányai tájábrázolásokra hivatkozunk. A képtár csaknem hetven táblaképe a vérbő kolorista és a fantáziadús formatervező művész portréját rajzolta meg: a geometrikus elemek között megjelenített női alakok, a valóságelemeket a vászonról száműző kompozíciók mintha különös, feszült, feszített harmóniát testesítenének meg. Értelmezhetnénk e műveket állapotok és mozgások elvont leképezéseiként, struktúrák, szerveződések öntörvényű ábrázolásaként, de talán akkor jutunk legtávolabb a belemagyarázások zsákutcájától, ha lakonikusan megjegyezzük: új festői valóság megteremtése volt a cél. Az újító szándékról, a kísérletező kedvről kollázsai és applikációi szemléletesen árulkodnak: a képbe illesztett fémdarabok, a beragasztott papírlemezek a magyar művészetben ritka anyagkombinációk megteremtéséhez, váratlan effektusok létrehozásához vezették alkotónkat.

Ráfael Győző Viktor halála után oldódni kezdett a csend. A művész – aki 1945 után csaknem húsz esztendeig a szűk látókörű „kultúrpolitika" elveinek szellemében nem jelentkezhetett a nyilvánosság előtt – lassan elfoglalhatja helyét a XX. századi magyar képzőművészet furcsa sorsú alkotóinak sorában: a hosszú ideig elfeledett – méltánytalanul és igazságtalanul elfelejtésre ítéltetett –, a halála után újrafelfedezett, értékes életművet hátrahagyó mesterek között.

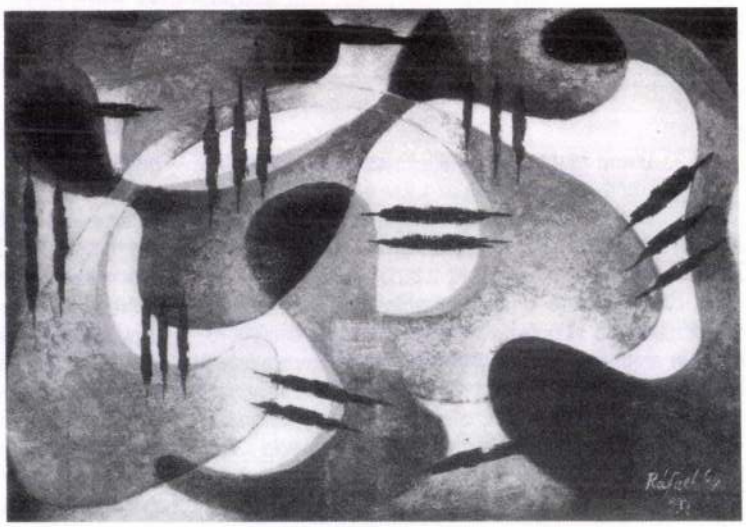

leményesség, a vállalkozókedv és a műveltség. A dzsentrit idealizáló látta, s a harmincas években ezért hirdette meg a lemondást, az erkölcsi újméltósága ellen tör".

Rónay László

Üvegtárgyak – az eldugott galériában

M. Nemet
1991. nov. 2.
11. r

Ha szelíden akarok fogalmazni, azt mondom, *szerények*. Olyan szerények, hogy amikor végre kiállítási alkalomhoz jutnak, az alig tíz napig nyitva tartó tárlat elhal, bezár, eltűnik anélkül, hogy a sajtó hírül adta, a kritikusok érdemben méltatták volna, és azok a tárlatlátogatók, akik pedig szívesen gyönyörködnek a ritkán látható üvegtárgyakban, véletlenül és csak kis számban szereztek tudomást arról, hogy az Árkád Galériában (az egykori Fényes Adolf Teremben) üvegtervezőink munkáit megnézhetik. Elsősorban a galéria gazdáinak a dolga volna, hogy kellőképpen közzétegyék, mikor milyen tárlatot rendeznek helyiségükben, ezzel – vagy ezzel is – bizonyítva szervezőkészségüket, s ha nem teszik, azt már nem lehet szerénységnek nevezni, mint a művészek esetében. Az már hiba. Az Árkád Galéria a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének saját kiállítóterme, így ez a hiba még kínosabb, hiszen nem csupán arról van szó, hogy a szövetség a legeldugodtabb helyen lévő galériát mondhatja magáénak – az első emeleti gangról nyíló kiállítótermet *véletlenül* nem lehet megtalálni –, de jogosan kérdezhetjük: *vajon megfelelően menedzseli, képviseli-e a saját galériáját a művészek szövetsége?* Így azután senki se csodálkozhat azon, hogy Londonban nagyobb a magyar üvegtervezők híre és megbecsülése, mint idehaza. *Nagyobb visszhangot is kelt, ha kiállítanak.* Rangos galériák szívesen vállalkoznak arra, hogy munkáikat bemutassák, s név szerint ismerik, emlegetik a legjobb üvegtervezőinket. Pedig hát maguk a művészek ott sem képviselik magukat nagyobb hírveréssel.

A kiállítás rendezésénél maradva csak sajnálhatjuk azt a másik szerénységet – ügyetlenséget? –, hogy a tárlaton két művész is képviselteti magát üvegablakokkal, de a fotók, illetve a terv alá nem írták oda, melyik épületet és hol díszítik ezek a – feltehetően nagy méretű – munkák. Így sem a kritikus, sem az érdeklődő látogató nem tudja beazonosítani ezeket az ablakokat és nem nézheti meg őket a valóságban. Fotók, papírtervek alapján pedig nem lehet megítélni és megcsodálni üvegablakokat.

Amit viszont látni lehet ezen a tárlaton is, meggyőzhet bennünket arról: *joggal váltak ismertté* a magyar üvegművészek egy olyan, művészetekben, kortárs kiállításokban csöppet sem szűkölködő világvárosban, amilyen London. A bemutatkozás korántsem teljes. Hiányoznak a részvevők közül a szakma olyan elismert művészei, mint *Bohus* Zoltán, *Lugossy* Mária, *Szabó* Erzsébet vagy az üvegművészet nagy öregje, *Báthory* Júlia, akinek a keze alatt nemzedékek tanultak. Ám ennek ellenére is igen sokféle útját, lehetőségét vonultatja föl a szakmának ez a tárlat. *Buczkó* György „félelmetesen" szép üvegbaltái a pécsi kisplasztikai biennálé után most végre Pesten is láthatók voltak. Amíg Buczkó az üvegnek ezt a rusztikus, barbár erejét, vad szépségét mutatja föl nekünk, addig más tervezők az anyag dekorativitására hívják föl a figyelmet. *Horváth* Márton az eozinmázas felületekkel, a romantikus, lágy formákkal a század eleji szecesszió hangulatát idézi föl. Ezt az utat követi *Szmetana* Ágnes is, aki nőiesebb világot teremt ugyanezekkel a formaeszközökkel. Mélyebbre hatol az üveg falában az a megmunkálás, amellyel *Vida* Zsuzsa készítette el több színű, többször kiégetett üvegjét. A bonyolult technikai megmunkáláshoz szerencsésen olyan egyszerű testet választott, amilyen a henger: s így egyszerre láthattuk kívülről és belülről is az egymásra égetett színeket, plasztikus rétegeket.

Bohus Zoltán egymásra ragasztott síküvegjeinek a világát többen is eszünkbe juttatják, de igazán megújítani *Lukács* László tudta, aki hallatlan pontossággal és fegyelemmel építkezik az üveglapokból: egymásra halmozza, legyezőszerűen szétteríti őket. Lapokat ragasztott ösze *Sigmond* Géza is, csakhogy ezekre a lapokra előbb játékos, színes ábrákat rajzolt és így a hűvös-elegáns hatás helyett a mesék tiszta világát, derűjét teremtette meg velük.

Megint más technikát képvisel *Kiss* Miklós, aki szürke hutakész üvegplasztikáival – éppúgy, mint *Fábry* János – egyszerre érzékelteti az üveg plasztikai lehetőségeit és a forró megmunkálás technikai szépségeit. Ugyanezt a képlékenységet emeli ki *Kertészfy* Ágnes is, csakhogy itt a megmunkált üveg simaságát az anyag rusztikusságával állítja szembe. Két különböző anyag: a kő és az üveg viszonya izgatja *Polyák* Jánost, és ezen a téren még bizonyára több érdekeset fog föltárni, bemutatni, mint amire itt e kis tárlat lehetőséget nyújtott. Az öntött üveg rücskös felületét, lágyságát érzékelteti a művészházaspár, *Melchner* Mihály és *Tóth* Margit egy-egy élő figurával: a kaméleonnal és a madárral. Az élőlények puhaságát, törékenységét itt a képlékenyen kezelt üveg jelképezi: ezt hozzák hol összhangba (mint az öreg, málladozó falon ülő kaméleonnal) – hol ellentétbe az építészeti elemekkel (mint a kemény, mértanivá szigorított épületelemek közé szorult madárral). S ezzel a szimbólummal, túl az anyag mondandóján, egy életérzést, egy korunkra jellemző gondolatot is sikerült nekik megfogalmazniuk.

(fekete)

VIDA Course

Vida Árpád, MDK

a fiatal generációból külön stilusu grafikáival szerepelt a gyüjteményben.

Müvészet 1918. 23.24.1.

MDK

Vida Árpád

Lugasban, vf.

KMTárs. 1912. márc. kiáll.

MDK

Vida Árpád

A Gulyásék kertje, vf.

Aranka, vf.

KMTárs. 1912. márc. kiáll.

MDK

Vida Árpád

Szüleim, repr.

Magyar Müvészet 1937.

MDK

Vida Arpád

1910-ben "Palágyi Lajos iró arcképe" nyerte az Esterházy Miklós Móric gróf altal alapitott 600 Kor.-ás vizfestmény dijat.

SzmKt 50 -129.1.

MDK

Vida Árpád

Au café Lila, vf.

Au Luxembourg, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. 46.1.

MDK

Vida Árpád

Zitta, of.

Mücsarnok 1911/12 téli kiáll. 59.l.

MDK

Vida Árpád

Velencei részlet, of.

Műcsarnok 1912. tsv. kiáll. 45.l.

MDK

Vida Árpád

Az első kép.Vizf.

Képzőm.Társ.1909/10.téli kiáll.kat.56.l.

MDK

Vida Árpád

Tanulmány, c. kőrajza. Repr.

Művészet, 1910.évf. 428.lap

VIDA ÁRPÁD

Tükör előtt. Vízf.

Képzőm.Társ.1910.tav.kiáll.kat. 33.oldal

VIDA ÁRPÁD

172 Velencei részlet.Olajf.Eladó.
187.Au café Lila.Vizf.Eladó.
189 Au Luxembourg.Olajf.Eladó.

KMF 1912.tav.kiáll.kat. 45-46.old.

VIDA ÁRPÁD

216. Részlet a Luxembourg kertből. Olajf.
221. Tájkép. Olajf.

Képzőm.Társ.1912/13. téli kiáll.kat. 51.oldal
52.

MDK

Vida Árpád

Arcképtanulmány. Olajf.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll.

MDK

Vida Árpád, ø7/

Arcképtanulmány, of.

KMF 1912. tav. kiáll.

MDK

A Nemzeti Szalon grafikai kiállitása dijai.

Vida Árpád

Művészet 1911. 192.o.

Vida Ágnes

M.D.K

A bécsűző nyolcadik osztályoszokat ábrázolja munkájan.

Telepy Katalin: Batikszakkosok kiállítása...
Műrészet, 1969. ápilis – 42 lap.

MDK

Vida Artur

Hatlakásos bérvilla a Lórántffy Zsuzsanna-lépcsőn, repr.

Tér és Forma 1934. 2. sz. 68.l.

MDK

Vida Artur

Főhomlokzat, repr.

A keresk. utazók egyesületi házának tervpályázata.
Magyar Építőművészet 1908. 12. sz.

MDK

Vida Artur és Mikle Károly

a zentai korház tervpályázatán I. dijat nyertek

Magyar V.: Müvészet és oklevél. Épitő Ipar 1910. 391,392.l.

Vida Árpád

107, Kalapos női fej, Karton 382×300
108, Komporició-vázlat, 393×567

Vida Árpád

Vida Árpád

109., Parasztház, vízfestm. 256 x 295
110, Két fa, rézk. 253 x 317

Vida Árpád

Vida Árpád

111.) Metzné Arcképe, szám. 423x336
112.) Kétalak, vízf. 430x290

Vida Árpád

Vida Árpád

113.) Támaszkodó női akt, szén. 267x367
114.) Tükör előtt, -"-, 283x213

Vida Árpád

Λόγο ψυχρού

Λόγο ψυχρού

Vida Árpád

115. Fotelben ülő női akt, 388×281
116. Társaság a szobában, 416×492

Vida Árpád

Vida Árpád

117, Kompozíció-várlat, vízf. 421×658
118, ——— " ——— , —"— 445×628

Vida Árpád

Vida Árpád

119, Két várlat, vízf., 343x503
120, Karosszékben ülő, 295x214

Vida Árpád

Vida Árpád

121, Egy nő és egy férfi, pasztell, 321×265

122, Két nő a szobában, -"-, 263×378

Vida Árpád

Nora Hibbard

Nora Hibbard

Vida Árpád

123, Macskát, vízf. 298x421
124, Alvó macskát, szénr. fek. tr. 358x478

Vida Árpád

Vida Árpád

125.) Komporíció-vázlat I. 240x318
126.) ——— " ——— II. 200x307.

Vida Árpád

Vida Árpád

127., Kiállítási plakát, vizf. 465 x 300
128., Tájkép, szénr. fehér. kv. 287 x 365

Vida Árpád

Vida Árpád

129, Tájkép alakokkal 300×385
130, Ilk-menti fák, szén. 307×429

Vida Árpád

Vida Árpád

Felér kentyűs férfiarcképe, repr.

Vida Árpád

Nga Ylber

Nga Ylber

Vida Árpád

Szülein (Szülővárosommal, szülein tepe) (43), repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

A művész élete, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Utcaresílet, prepr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Női arckép, rézm.

Vida Árpád

Vida Árpád

Aranka a tükör előtt, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Férfi arckép (repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Női anklép, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Tájkép, vegyes

Vida Árpád

Vida Árpád

Leány-fej, rajz.

Vida Árpád

Vida Árpád

Női arckép, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Lakatos Sándor arcképe, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Holbauer Aurélné (Tolvaly Irma)
arckép

Vida Árpád

Vida Árpád

Metz Albertné ancképe, repr.

Vida Árpád

Kiss Árpád

Gulyás Károlyné (neve:

Kiss Árpád

Vida Árpád

Vői art, regw.

Vida Árpád

Vida Árpád

Sörös, repr.

Vida Árpád

N.º de Matrícula

N.º de Matrícula

Vida Árpád

Tükör előtt ülő nőalak, rajz.

Vida Árpád

Vida Árpád

Parasut kúr, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Leány fej, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Ülő női akt, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Kertben ülő nő (Sárgamhás nő),
repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Kertben ülő nő (Sárgamhás nő) prepr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Támaszkodó női akt, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Salzburg, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Önarckép, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Kompozíció-vázlat, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

Kompozíció-vázlat, repr.:

Vida Árpád

Vida Árpád

Kompozíció - vázlat, repr.

Vida Árpád

Viola Árpád

Női alt, vegyr.

Viola Árpád

Viola Árpád

Kompozíció-várhat, repr.

Viola Árpád

Vida Árpád

Szobabelső, repr.

Vida Árpád

Vida Árpád

1, Női arckép, vörf. 210×170

2, Női arckép, —u—. 280×245

Vida Árpád

Vida Árpád

3, Huszárok (szúnvárlat) 203×227
4, Kiránduló (—"—) 187×237

Vida Árpád

Vida Árpád

5, Sakkozók, olfestm. 178 x 248
6, Strandolók, -"-. 145 x 245

Vida Árpád

Vida Árpád

7, Pákolyban, vizf. 155 x 175
8, Leányfej, -"-. 315 x 255

Vida Árpád

Vida Árpád

9, Önarckép, vinf. 205×250

10, Allegorikus kompozíció (várl.) 370×280

Vida Árpád

Vida Árpád

11, Férfi arckép, vörf. 455×350
12, Női akt, mészk. 320×250

Vida Árpád

Vida Árpád

13, Fehérkesztyűs férfi anchépe, vízf. 310×255
14, Női anchép

Vida Árpád

Vida Árpád

15, Kertrèszlet, olajf. 320 x 390
16, Tájkép (alakokkal), rèzk. 330 x 252

Vida Árpád

Λορα Ψιθοο

Λορα Ψιθοο

Vida Árpád

17, Tanulmányfej, vérk. 315×215

18, Tájkép, olajstm. 240×190

Vida Árpád

Vida Árpád

19, Interieur, vízf. 235 x 300
20, Ülő nő, szénv. 310 x 237

Vida Árpád

Vida Árpád

21, Önarckép, szénr. 540×435
22, Virágok (Rózsák a pohárban), vízf. 222×208

Vida Árpád

Vida Árpád

23, Női anszép, vörös kréta r. 460x370
24, Kompozíció - várlat (freskóterv)
375x630

Vida Árpád

Vida Árpád

25., Kompozíció-várlat 390×540
26., Aranka a tükör előtt 390×485

Vida Árpád

Vida Árpád

27, Téli alt, 580×400
28, Táj rép, Kovács, 265×320

Vida Árpád

Vida Árpád

29, Lakatos Sámler anekeje 315×240
30, Komparíció – várlat, vízf. 290×390

Vida Árpád

Vida Árpád

31, Női akt, 312 × 237
32, Gondolkodó, méret: 312 × 237

Vida Árpád

Andre Herbert

Andre Herbert

Vida Árpád

33, Tükör előtt ülő női akt, 312 × 240
34, Ülő női akt, 310 × 240

Vida Árpád

Vida Árpád

35, Tanulmányfej, 302x237
36, Utcarészlet, 266x348

Vida Árpád

Vida Árpád

37, Női arckép, 440 x 290
38, Női akt, szénrés lv. 315 x 240

Vida Árpád

Vida Árpád

39, Női arckép, 425×357
40, Női akt, 313×240

Vida Árpád

Vida Árpád

41. Női akt 313 x 240

42. Támaszkodó női akt 309 x 240

Vida Árpád

Λογ-ψυχ

Vida Árpád

43, Szulein, virf. 550 x 580
44, Női arckép olfestm. várl. 1240 x 1120

Vida Árpád

Vida Árpád

45, Önarckép, olajfestm. 575×557
46, Gulyás Károlyné 525×530

Vida Árpád

Vida Árpád

47, Férfi arckép 850×750
48, Férfi arckép 850×750

Vida Árpád

Vida Árpád

49, Férfi arckép, olfestm. 1105×855
50, Fürdőző nők, vízfestm. 230×157

Vida Árpád

Vida Árpád

51, Metz Albertné arckép 695×585
52, Hofbauer Aurélné arckép 435×310

Vida Árpád

Vida Árpád

53, Zöld fátyolos félakt olfestm. 1005×900
54, Tanulmány 316×240

Vida Árpád

Vida Árpád

55, Szivarozó bohóc vörf. 620×495
56, Kerthenülő nő, vörf. 261×230

Vida Árpád

Vida Árpád

57, Kartinr, olfestm., 490×670
58, Táncosnő, —u—, 238×216

Vida Árpád

Мар. Ульян

Мар. Ульян

Vida Árpád

59, Söröző, vízf. 485x640
60, A Teleky-Téka rostja, 240x270

Vida Árpád

Vida Árpád

61, A Luxemburg park, 185×235
62, Öreg ember, 416×285

Vida Árpád

Vida Árpád

63, Női fej, szén. 390x290
64, Ülő női akt, szén + kr. 307x240

Vida Árpád

Vida Árpád

65, Álló nő, szinezett szemű. 316x239
66, Női fej, sines monotipia, 315x220

Vida Árpád

Vida Árpád

67, Macskák, monotípia 330x425
68, Leányka fej, szénr. 387x290

Vida Árpád

Vida Árpád

69, Táncosnő, pasztell, 316x240
70, Kompozíció-várlat, olfestm. 356x516

Vida Árpád

Vida Árpád

71, Ülő nő, sinerett szénr. 317 x 240.
72, Vörös-szegfű csokor, vizf. 200 x 130

Vida Árpád

Vida Árpád

73, A művész édesanyja, vízf. 278x198
74, —— " —— édesapja, ceruza r. 278x212

Vida Árpád

Vida Árpád

75, Havasi Ľaj, olfestm. 190×234

76, Kompozíció – várlat, vízf. 478×832

Vida Árpád

Vida Árpád

77, Kompozíció-vázlat, olj. 160x153
78, Ülő öregasszony, rézk. 310x260

Vida Árpád

Vida Árpád

79, Női, olfestm. 1000x960
80, A Vida-ház lépcsője

Vida Árpád

Νερό βρύσης

Νερό βρύσης

Vida Árpád

81, Ülőnői akt, szénv. 310 x 240
82, ——— " ———, 315 x 240

Vida Árpád

Vida Árpád

83, Álló női akt, szénr. 310 x 240
84, Ülő női akt, —"— + kr. 320 x 240

Vida Árpád

Vida Árpád

85, Háttal álló női akt, szénr. 315×240
86, Karosszékben ülő női akt, „ „ 310×240

Vida Árpád

Vida Árpád

87, Széken ülő női akt, szénr. 315x240
88, Álló női akt, szénr. 315x240

Vida Árpád

Νορ φεβ 09

Νορ φεβ 09

Vida Árpád

89, Ülő női akt, szénv. 315 x 237
90, Terstére könyöklő női akt. 315 x 240

Vida Árpád

Vida Árpád

91, Táncosnő, pasztés szénr. 300x240
92, Leány fej, szénr. 310x240

Vida Árpád

Vida Árpád

93, Kompozíció - várlat, vízf.
94., Férfi akt, szénv. 315 X 240

Vida Árpád

Viola Árpád

95., Női akt, rézk. 318×240
96., Támaszkodó női akt, rézk. 315×240

Viola Árpád

Vida Árpád

97, Háttal ülő női akt, szén. 308×240
98, Támaszkodó női hátakt, 242×315

Vida Árpád

Vida Árpád

99, Jobbjára könyöklő, ülő női akt, 313x241
100, Ülő női akt, szénr. 630x468

Vida Árpád

Vida Árpád

101, Ülő nőiakt, szénv. 583 x 435
102, Nyaksálas hölgy arcképe, 547 x 360

Vida Árpád

Vida Árpád

103, Naplemente, rézk. 235×299
104, Temető, rézm + fek. kr. 266×379

Vida Árpád

LibriVision 1.8.5

Megjelenés San Francisco
Terj./ Fizikai jell. [12] p., [32] t.
Lelõhely B1

4 / 4 | Teljes megjelenítés | MARC-megj

Példányok igénylése

ETO jelzet 745 (100) "16/19"
ETO jelzet 75 (100) "14/19"
ETO jelzet 061.4(439-2Bp.)"192
Cím

november 13- 1 20-
Megjelenés Budapest : Ernst-
Terj./ Fizikai jell. 142, 7 p. : XLIV t.fol
Sorozat - sorozatcím Az Ernst-
mell.
Lelõhely B1 / 15.195/37

VIDA ÁRPÁD

Új művészet

2002 / márc

16.o.

No. 4 Book

Vida Árpád

105, Három ohvasónő, szénr. paszt. 261x311
106, Szobabelső két alakkal, vízf. 282x204

Vida Árpád

Vida Artúr

1913-14-ben építette a Szombathelyi Nagyszállót. A bírált könyv nem említi.

Szende László: Szubjektiv észrevételek egy szubjektiv városmonográfiához. /KárolyiAntal-Szentléleky Tihamér: Szombathely. Bp.1967./

Magyar Építőművészet 1968.5.n.61.l

Szádeczky Gyula IX. 176

Vida Artur
épitész

wód
z
Liber Kőrépítk
26. l.

VASÁRNAP

4

Kat. Fehér vasárn.
Prot. Izidor

☾ Utolsó negyed 4 ó. 53 p.

HÉTFŐ

5

Kat. Gyüm. o. B.A.
Prot. Vince

KEDD

6

Kat. Cölesztin p.
Prot. Cölesztin

SZERDA

7

Vida Arthur
épitész

irod

Schuler Dezső dr.
Budapest szekesfőváros
1927. évi kislakásépitkezése.

MAGYAR. EPITOMUVESZET
1928. 3 sz. 32. l.

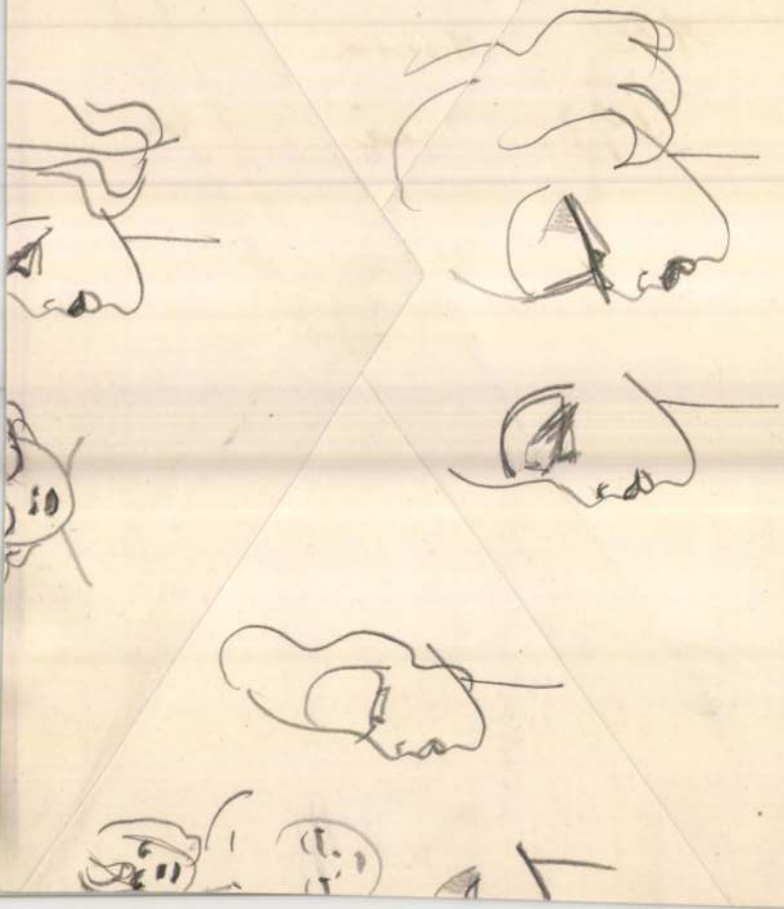

Vida Artur

bérhára eml.

Architettura

1935. máj. száma

Vida Arthur

épitesz.

Halász Ferenc részére

I. Németvölgyi út 4 em. ház

Épitő Ipar – Épitő Müvészet

1929. 46. l. (Magánépitési engedélyek.)

Vida Artur

épitész

lásd

Szefeltlex

376, 377. l.

Elektr. arch.

n. o. 1115. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. **sorsz.** Műhelyi minta. –

Vida Artur

ép. Budapest

Vrod

Magyar Építőművészet

1908. 12 sz. 29 l.

Vida Artur

Minerva 1904. 130

- 1908. 204
- 1909. 264
- 1910. 85. 308, 351
- 1911. 353

10679.

aranygyapjas rend jelvényével és pa-
ldi rend nagykeresztjével. Felirata
L 21.

1 cm.

901

Vida Artur

épitész

Szül. Dombovár 1880

oklevelet nyert 1903

Nőjegyzőmüegyetem 21. l.

M.D.K

Vidra Géza
festő

Ziffer Sándornak volt a tanítóanya

Ihová és Loltánné: Vita Ziffer Sándorról
Művészet, 1963. október - 47 lap

Vida Géza

Romániai magyar szobrász, fafaragásaival részt vesz a moszkvai Képzőművészeti Biennálén.

Nagyvilág, 1959. 4. szám. 615. oldal.

Vida Géza

MOK

szerepelt a tárlaton.

reliefej / a Határkő kiemelése/

B.J.: Történyi tárlatok. Nagybánya.

Igaz szó 1963. febr. 279-280- lap.

VIDA GÉZA

Raoul Sorbannak Vida Gézáról irt monográfiáját ismerteti a Romania Literara 13. számában V. Caraman./rövid hir/

Utunk, XXXVII.évf. 14.sz. 1982.ápr.2. 8. old.

VIDA GÉZA
Nagybánya

Raoul Sorban:
Egy pályakezdés művészi légköre.
/Az 1930-as évek művészetéről, Nagybányáról,/

A Hét, XIII.évf. 4.sz. 1982 jan.22.
7.old., képekkel.

MDK

Vida Géza

Kolozsvári Műcsarnok 1. csop.kiáll. Kolozsvár.
1944.

M.D.K.

Vida Géza, szobrász

„Ugartörés" c. monumentális munkáját
emeli nagy elismeréssel

Szilágyi András: Nagybányai festők között

Utunk-Kolozsvár, 1956. márc. 2.

Vida Géza.

A nagybányai kiállításon „Máramarosi partizánok" c. domborművel szerepelt. (1950.)

Utunk Kolozsvár, 1952. márc. 23.

Vida Géza

MDK

Táncos, almafa

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

MDK.

Vida Géza

Kiállitási ismertető

Utunk 1966 szept.16.

M.D.K.

Vida Géza

~~festő~~

Szobász

1945-ben volt közös kiállítása Szolnay Sándorral és Ondrássy Lottával.

László Emőke: Szolnay Sándor

Művészet, 1968. december - 16 lap.

Vida Géza

Kazár László és Vida Géza kiállítása nemrégiben zárult Bucarestben. Ebből az alkalomból a lap fényképekkel illusztrált méltatást közöl Vida Géza szobrairól, amelyek komoly tehetségről árulnak el.

Utunk, 1958. V. 1.

Vida Géza MDK

Táncos, almafa

Mücsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

Vida Dezső festő

Sikeres idegenforgalmi hivatalának rendezték meg kiállítását.

Szocialista Művészetért, 1941.

Vida Dezső

Siklósi festőművész; alkotásai a pécsi Bartók Béla Körben kerültek bemutatásra.

Magyar Hírlap, 1970. III. 7. 8. l.

M.D.K

Vida Decső
festő-

"Parti fák" nincs tusfest-
"ménye szerepel a tárlaton.

Frank János: A IV. Országos Pedagogus Képzőművészeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1965. febr. 27 - 9 lap

MDK.

Vida Dezső

Utalás siklósi munkásságára

Dunántuli Napló 1965.márc.18. 5 lap.

Vida Dezső

Szerepelt a dél-dunántúli képzőművészek
Szolatán

Dunántúli Napló 1967. jul. 23.

MDK.

Vida Dezső

Riportkivonat

Szocialista Müvészetért 1965 juni.

Vinha Nersö

Kindlidása nyílt Récsett

Magyar Hírlap, Bp. 1970. már. 7.

Vida Dezső
Grafikus

Lino metszetével szerepel

Kovács Gyula: Kipek, szobrak az elhagyi várban
Műrészet, 1969. november - 27 lap

Vida Derső
festő

Virpárti emlék"-et feleleventő
"lineát mutatta be.

Bukiosdi László: Symposion 1969
Művészet, 1969. november - 15 lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Vida Dezső

Kiáhítása nyílik a pécsi
Bartók klubban

N.N.: Pécsi festők az értelmiségi
klubokban

Dunántúli Napló 1969 VIII. 1

MDK

Vida Dezső, grafikus

Kiállít.

K. A.: Fiatal művének sikerén 4.

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 30.

Vida Dezső

réntvett a Képrőművészeti szimpozi-
on, Siklós 1968 kiállításon

Pilaszanovich Irén: Képrőműv. szimpozion...
Dunántúli Napló 1968 VI. 16. 7

Vida Dezső

1963-ban a „Művészeti díj" III. díját ítélték meg részére.

Jelenkor, 1964. 6. sz. 544. old.

MDK.

Vida Dezső

Müveinek dijazásáról

Jelenkor 1966 jan.lap 38.

MK

Vida Dezső

szerepelt a kiállításon.

B.B.: Megnyilt a baranyai képzőművészek kiállitása Siklóson.
Dunántuli Napló 1964. jun. 14.

MK

Vida Dezső

szerepelt a Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos
üzletében rendezett kiállításon.

- :Pécsi és Baranya megyei képzőművészek
kiállítása.
Dunántuli Napló 1964. máj. 30.

M.D.K.

Vida Dezső, festőművész

1963-ban a III.dijat /3000 Ft./ nyerte el. 312.o.

Sarkadiné Hárs Éva: A pécsi képzőművészeti élet 20 éve/1944-1963/.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1963.Pécs,1964

MDK

Vida Dezső

Kiállitási kritika

Dunántuli napló 1968 juni.16.

M.D4

Vida Dezső
festő

A Baranya megyei Tanács művészeti díjban részesíti a kiemelkedő képző művészeti alkotások szerzőit. Ebben részesült.

—: Tizenkét pécsi művész művészeti díja
Élet és Irodalom, 1963. november 16 – 10 lap.

M.D.A.

M.D.K.

Vida Dezső, festőművész

I. terem. Tanulmányok. 1962. tus 18+12
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

MDK

Vida Dezső

A Siklósi Várban
rendezett kiállításon
mutatott be műveiből.

-B.B.- Megnyílt a Baranyai képzőművészek
kiállítása Siklóson
Napló, 1964-jún-14. 7.lap

Vida Dezső festő

A Baranyai tájművészeti
III. díját (3000 Ft) kapta 1963-ban.

Falenkor 1966, I.n. 38old.

Vida Dezső

MDK

A Képcsarnok Kossuth Lajos utcai üzletében rendezett kiállításon állította ki.

– : Pécsi és baranyamegyei képzőművészek kiállítása

Népújság, 1964. máj. 30. 3. lap

M.D.K.

Vida Dezső
festő

A Képcsarnok kiállításán
mutatta be képeit.

– Pécsi festőművések kiállítása a Képcsarnokban
Napló, 1963. okt. 5. 5. lap

M.D.K

Vida Dezső
festő

„Korpásfiú" c. képét közli
a Napló e száma.

... Pécsi festőművészek kiállítása a Képcsarnokban
Napló, 1963. okt. 5. 5. lap

IRODALOM

-Mo.Müeml.II.1037.l.
-Rómer Fl.: Arch.Közl.X.II. füz.39.l.

JEGYZET

Vida Daniel

épitém

Jnota 1844

l.

Szekesfehérvári Szemle

1933. III. évf. 3-4. sz

53 l.

erendezések.

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

LZÉS):

Vida Daniel

ejutén

Inota 1844.

1.

Székesfehérvári Szemle

1933. III. évf.

3-4. sz.

53. l.

Faller Jenő.

Inota körség monografiája!

Inota körség kis csarnis kapolnaja-
nos Magyarnak székesf. püspök ejutteti a
mai tenyllem tornyot, s a hajót 1844.
A tenyllem ejutói Vida Daniel és
Alkand Mátyás vottak

Vida Dániel

Kőművesmester, 1844-ben az
inotai templ. renoválása alkal-
mából a templomhajó restau-
rálatait vezette Alkalmi bizottsá-
sal együtt.

Szij Rezső, Műemlékek és mű-
alkotások Vásperlotán, Bpe 1965. 34 l.

MDK

M. Kiss P: Marosvásárhely. Szépművészet, 1943, 161-164 l.

MDK

Vida

M.Kiss Pál: Marosvásárhely. Szépmüvészet, 1943.
161-164 l.

MDK

Vida

ifjan elhalt, szép tehetségü tudását fedö vizfestékkel
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX élvezhetjük.

Baranski E.László: ?
Képzömüvészet.1929. 24.sz. 213.l.

MDK

Vida Gabi

(12 éves; az OTI művésziskolájának növendéke.)

Meseillusztrációja (linómetszet) repr.
(adat nincs.)

F. M.: Munkástehetségek az OTI művészi-iskolájában.

Nők Lapja, Bp. 1949. december 10. [4.l.]

MDK

Vida Éva (jelmeztervező)

a debreceni Csokonai Színház varrodájának dolgozójából önálló jelmeztervező lett.

Liss Antal: Sztaniszlavszkij szellemében.

Építünk, Debrecen, 1952. tavaszán, III. évf. 1. sz. 36. l.

Vida Dezső

Nyáron a siklósi alkotó telepen fog dolgozni.

N. N: Kérülődés a siklósi symposionra

Dunántuli Napló 1971 IV. 2

M.D.U.

Vida Daniel építén

Az inotai (Várpalota) r. k. templom egyik építője. 1844.

Genth. Müeml. 1959 I. 409.

MDK

Vida Arthur, Nay és Strausz

Bérház a Pozsonyi uton, tervezték fentiek, repr.

Tér és Forma 1935. 2. sz. 37.l.

M.D.K.

Vida Artur, építész

Fendrassik Alfréddel
közös terve 1500 K-ás első
díjat nyert a lugosi kór-
ház pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.
ápr. 22. sz. 13. old.

M.D.K.

Vida Arthur müépitész

"Négy uj budapesti ház" cimmel rövid beszámoló Vida Arthur müépitész által tervezett bérpalotákról. Az épületekről fényképfelvételeket közöl a lap.

Szinházi Élet. Bp. 193o. január 19-25. XX. évf. 4.sz. 1o8-1o9. lap

M.D.K.

Vida Artúr, építész

terve 500 K-ás megvételben részesült a Kereskedelmi Utazók bérházának pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

szept. 23. sz. 13 old.

M.D.K.

Vida Artúr, lepesti építés

Készíti a Balatonszabadin létesítendő germezérvahár terveit, melyre több balatonvidéki képviselő 60'000 K-át gyűftött, a Balaton-Szövetség pedig 240'000 K-ás szavazott meg.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1915 XXXVI. évf.

máj. 27. sz. 6. old. +
jul. 7. " 6. "

MDK

Vida Artur, ép.

a jury nem tartotta kivitelre alkalmasnak a beérkezett pályamüvek egyikét sem a brassói közkórház megépitésére. 500 koronával megvásárolta egyik másik tervet. Igy fentnevezettét is.

Tervpályázat eredménye.
Épitő Ipar. 48.sz. 1911. nov.26. 499.l.

VIDA ARTHUR /

a szombathelyi nagynálló tervezője

xrenner János:Szombathxely városé pitéströténete a XX, század ásodik felétő 1 az első világháboruig Bp. 1959. /az Épités- és közlekedéstud. közleményekből./

/170

MDK

Jenirassik Alfréd és Vida építészek

a szegszárdi városi Pincstári postaépület tervpályázatán 1909-ben III. díjat nyertek.

Bierbpeste. 60.1.

M.D.K.

Vida Artur, építés

Jendrassik Alfréddal közös terve 600 K-ás második díjat nyert a karcagi városi Takarékpénztár székházának pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI.évf.

jul. 27. sz. 11. old.

M.D.K.

Vada[x] Artur, épitész

Mikle Károllyal közös tervre 1000 koronás első dijat nyert a zenlai közkorház pályáratán

x) helyesen: „Vida"

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf. jul. 6. sz. 11. old.

M.D.K.

Vida Artur, építész

tervei szerint épülő
új karcagi városházára
kiírták a versenytárgy
lást

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

febr. 2. sz. 10. old.

M.D.K.

Vida Artur, lepesti

400 K-ás harmadír x)
díjat nyert a harcagi város
háza terapályázatán

x) helyesbítés a jul. 28. n. 11. oldalán:
Vida az első díjat kapta (1200 K)

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX. évf.

jul. 21 sz. 12. old.
+ jul. 28. " 11. "

M.D.K.

Vida Artur, építés

Fendrassik Alfréddal
közös terve 300 K-ás harmo-
dik díjat nyert a szerszárdi
póstapalota pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

febr. 2. sz. 12. old.

MDK

Vida Arthur és Jendrássik Alfréd

Pályamunkájukat az alábbi pályázaton megvásárolták

A Szombathelyen emelendő közkorház terveire hirdetett pályázat. Művészet 1911. 353.l.

MDK

Vida Arthur és Jendrassik Alfréd
1500 koronás I. díj.

A lugosi kórház. Épitő Ipar, 17.sz. 1908. ápr. 26.
184 l.

MDK

Vida Artur és Vendrassik Alfréd
1500 koronás I.dij

A lugosi kórház... Magyar Épitőművészet, 1908.
5.sz. 32 l.

MDK

Vida Artur és Jéndrassik Alfréd
1500 koronás I. dij

Lugosi közkórház tervpályázatán... Vállalkozók
Közl. 1908. ápr. 22. 5 l.

Vida Artúr

szombathelyi építészi működését, ~~[illegible]~~
(Nagyszálló, 1913-14)
említi:

Szende László: Szubjektiv észrevételek egy szubjektiv városmonográfiához. - Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 61-62.v 1.

M.D.K.

Vida Artur, Epesti építész terve dicséretben részesült a dombovári takarékpénztár Kaszinó- és bérházépületének pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.

febr. 3. sz. 9. old.

MDK

Jendrássik Alfréd és Vida Artur, építészek

a lugosi kórház pályázatán az első 1500 korona díjat nyerték.

Művészet. 1908. 2c4.l.

MDK

Jendrassik Alfréd és Vida Artur, építés

a lugosi kórház pályázatón az első díjat: 15oo koronát "Modern beosztás" jeligéjü tervük nyerte.

A lugósi kórház .....
Magyar Építőművészet. 1908. 5. sz. 32.l.

MDK

Jendrassik Alfréd és Vida Arthur,ép. -ek

"Modern beosztás" jeligéjü 7.sz. terrük nyerte az elsö, 15ös koronás dijat.

/Lugoson épitendö vármegyei közkórház./

Eldöntött pályázat.
Pesti Hirlap.1908. 97.sz.

ONIZMUS KORA

Vida Arthur † és

Nay és Strausz

Bérház a Pozsonyi-úton,
tervezték fentiek

repr.

Tér és Forma

1935-2. sz.

37. l.

Harmad hakasszokot ingomot elviszneh.

Sirass, anyám, sirass, éltömbe hadd hajjam,
Hadd hajjam éltömbe, hogy siratsz hótomba.

Leányom, leányom! virágos kertömbe
Eső raj méhömnek gyönge lépecskéje,
Gyönge lépecskének sárguló viassza,
Sárog viasszának födön futó füstye,
Födön futó füstye s mennybe ható langja!

A mennyei harang húzatlan szólalék,
A mennyei ajtó nyitatlan megnyilék,
Jaj! az én leányom oda bévezeték.

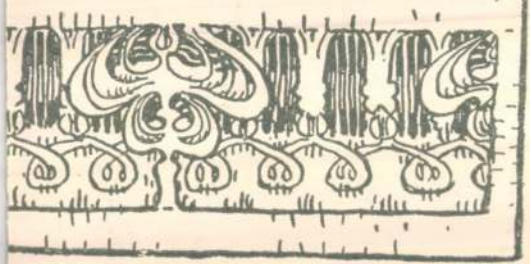

Vida Artur és

Mikle Károly

cód

cód

Magyar Vilmos:

Művészet és oklevél.

A zentai kórház

tervpályázata.

Építő Ipar 1910.

391, 392. l.

I. díjat

nyertek e pályázaton

MDK

Vida Arthur, budapesti építész

a brassói kórház pályadija

Építészet és Iparművészet, 1912. 11.sz. 13-14. l.

MDK

Vida Artur, ép.

Az I. dija t az "Alfa "jeligés tervvel közösen Mikle Károly, ép. -el ö nyerte.

Magyar Vilmos: Müvészet és oklevél. -Ép. Ipar. 40. sz.

Bedővi Ödön: Szerbhely város [illegible] tervével.
[illegible] A zentai kórház tervpályázata.
1910 X. 2. 392. l.

MDK

Vida Arthur, épitész

A Dombóvári Takarékpénztár kaszinó-házának terveire hirdetett pályázaton résztvett,

megdicsérték müvét.

Müvészet. 1904. 130.l.

MDK

Vida Artur bp.i épitész

400 koronás III. dijat kapott

A karcagi városház tervpályázatán...

Vállalk. Közl. 1909. jul. 21. 4. l.

Vida Artur, Epesti építész M.D.K.

tervét fogadta el a városi-
tanács a szatmári közkórház
felépítésére, melynek költ-
ségei 1.200.000 K-át fognak
kitenni.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

okt. 9. sz. 12. old.

Vida Artur, építész

M.D.K.

tervei szerint épült
III. ker. Hunor-utcai szfőv.
Dislakásos bérház komplexum
jobboldali első épületét
körli a lap cej fényképpel.

Vállalkozók Lapja, XLIC. évf. 1520.

ápr. 25. sz. III. old.

M.D.K.

Vida Artur, lipesti építész

terveri a Szombathelyen felépítendő új szállodát, melyet Kovács és Schönfeld szálloda tulajdonosok kezdeményezésére és finanszírozásával létesül.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1912. XXXIII. évf.

márc. 27. sz. 12. old.

Vida Géza

szobrász

Kazár László-val közös kiállítást rendezett Bukarestben, a Magheru körúti teremben

Balogh József: Mattis Teutsch? – Brassókan nem ismerik

Korunk, kolozsvár 1967. VI. 832.

Vida Géza
szobrász

Bírkózó is volt.
Spanyolországban is károlott, a köztársaságiak oldalán.

Kovács Iván: Vida Géza házában
Kovunk, Kolozsvár 1966. IV. 576.

Vida Géza
szobrász

„Bányász" c. szobra a Nagybányai új város Victoria terén áll.

Kovnak, Kolozsvár 96

Vida Géza

1931-ben többeölmagával kizárták a nagybányai iskolából. A csoport tagjaként Klein József, majd Ziffer Sándor műtermében dolgozott.

Marádia Jenő: Nagybányától az új hanakosnak, Kolozsvár 1968. X. 1518. volug

Vida Géza

Született 1913-ban. Szobrász. Fafaragó. 1958: a Velence-i Biennalén szerepelt műveivel (: „Dancers":) Tanulmányai: a budapesti Képzőművészeti Főiskolán.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l
315 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Vida Géza

További tanulmányai: Franciaországban. 1937: a spanyol polgárháborúban a Nemzetközi Brigádok katonája. Jugoszláviában él.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334l
315l.

Vida György
grafikus

Illusztráció

Dienes Judit: Hangról hangra.
Tükör, 1976. jún. 29 – 39 oldal.

Vida Győző

Urbán Lászlónak, Virágvölgyi Péternek és Vida Győrőnek közös kiállításuk volt „Tipografikai tárlat" címmel a Helikon Galériában.

Horváth György: Tipografikai tárlat.
Tükör, 1977. június 19-3 lap.

Vida Győző

Az ujpalotai Lila iskolában Szabó János festőművész kiállitása julius 2.-ig
a Helikon Galériában Urbán László, Vida Győző és Virágvölgyi Péter tipografikai kiállitása junius 26.-ig,
a kecskeméti Városi Mozi előcsarnokában Kálmánchey Zoltán kiállitása junius 26.-ig,
a kiskunfélegyházai Kiskun Muzeumban Németh József festőművész kiállitása junius 19.-től,
Gábor István keramikus muzeuma a siklósi várban junius 17.-től,
a Fényes Adolf teremben Farkas György festőművész kiállitása julius 3.-ig tekinthető meg.
közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.
Élet és Irodalom, Bp. 1977. juni. 18.
XXI. évf. 25. sz. 8. lap.

VIDA Győző (grafikus)

A Magyar Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
a Vigadó Galériába

Vida Győző

grafikusművész kiállítására

Megtekinthető:
1988. december 15 - 1989. január 15-ig
hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig

Budapest V. Vigadó tér 2.

DOROGI NYOMDA – KFT

A Magyar Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
a Vigadó Galériába

Vida Győző

grafikusművész kiállítására

Megtekinthető:
1988. december 15 - 1989. január 15-ig
hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig

VIGADÓ GALÉRIA Budapest V. Vigadó tér 2.

DOROGI NYOMDA – KFT

Vida Győző, typographus

A könyv dekoratív, de sima, elegáns svarcgelb köntösével a tervező Vida Győző és a Gondolat Kiadó valósággal remekelt.

Gonda Imre – Niederhauser Emil: A Habsburgok. c. könyv.

Rónai Mihály András: Egy jelenség története 13.

Népszabadság, Bp. 1978. jún. 18.

Vida Győző

A művész a tipografikai tanszékre tanult Haiman György vezetése mellett

Horváth György: Tipografikai tárlat

Tükör, 1977. jelmins 19 – 3 lap.

Vida György

Vida György mese-kompozíciói szerepeltek a tárlaton.

Horváth György: Tipográfiakai tárlat.
Tükör, 1974. június 19 - 3 lap.

Vida Győző, tipográfus

L: Urbán László

□ –: Urbán László ...–

Esti Hírlap, Bp. 1977. jún. 2.

2

Vida György
grafikus

Illusztráció

Dimény Judit: Hangyász-hangya
Új Tükör, 1976. június 1 – 46 oldal

M.D.K.

Vida Győző

"Öregasszony" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 9.
XIII. évf. 32. sz. 3. lap

MDK.

Vida Győző

Dijnyertes gyermekrajz pályamüvének képe

Napló/Veszprém/ 1965 máj.28.lap -

Vida György

A kézrőmův. gimn. tanulója. kezepel a pápa. kép. mův. szakkör tárlatán

(Bodó): Húsz év. terméséből

Napló 1969 X. 15

Vidu György
festő

Siklóson dolgozik

Szemicitúli Napló, 1967. júl. 23.
Meggyi Kiállítás

Vida Géza

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 51, 56, 187, 189, 200, 351,

Q! WNAGSZGI

VIDA Géza
91 6. 35

ordéfi müvész

Új Müvészet

VIDA Géza festő

Nagybánya : Nagybányai festészet a neósok fellépésétől 1944-ig. Miskolc : Mission Art Galéria, 1992
13, 14, 85, 94, 134, 101, 163

1936-37, 42-43

Vida Géza, szobrász- és grafikusművész 1)

„Az éjszaka embere", szobor

(repr.)

„Avasi tánc", szobor

A Hét, 1980. máj. 16. 8–15. old. kon.

VIDA GÉZA

szobrászmüvész

Vida Géza szobrairól reprodukciókat közöl:

Igaz Szó, XXIX.évf. 5.sz. 1981 május /boritólapok belső oldalain/

Vida Géza szobrászmű
(ép.?)

1972 majszéni emlékmű

→ Pór Bertalan fm
Művészet 1985/4/7.

VIDA GÉZA

/n.n./

In Memoriam Vida Gheza.

Revue Roumaine, XXXIVe année 1980.
6.sz. 185-187.old.

VIDA GÉZA

Mikó Ervin:
Egy befejezetlen mondat Vidáról.
/VIDA GÉZA szobrászmüvész./

Utunk, XXXIV. évf. 34. /1608./sz.
1979. augusztus 24. 7.old. képpel.

VIDA GÉZA

Mikó Ervin:
Fából faragott ballada./VIDA GÉZÁról./
Utunk évkönyv 1972.
Kolozsvár, 1972. 87-89. old.

Vida Géza, szobrász- és grafikusművész

Jelentős művészeink sem rendezhetnek a határokon túl nagyobb egyéni kiállításokat, vagy csak igen körülményesen. Különösen bonyolult a szobrok szállítása. Olyan elismert művészünk sem juthat kedvéve tárlatlehetőséghez, mint G Vida Géza, aki annak idején, velencei sikerei nyomán több meghívást kapott, pl. Londonba és — maradt a meghívással.

Borghida István: a művészet semmilyen ágában sem olyan fontos a közvetlen kapcsolat más központokkal, mint a képzőművészetben.
Korunk, 1979. febr. 73. old.

Vida Géza
életrajz

Murádin Jenő: Nagybánya. A festő-
telep művészei. Miskolc, 1994, 102-103.

Vida Géza, szobrász- és grafikusművész

A 20-as évek végén új műfajként jelenik meg nálunk az ipari táj. A munkásvárost már nem valami álromantikus jelentik meg művészeink képein, hanem a látott és tapasztalt valóság. Vida Géza grafikái és szobrai ennek a szociális tartalmú művészetnek eredményei.

Murádi Jenő: Fáziskülönbség a nyugati élvonal és a kelet-európai eredmények között.
Kortárs, 1979. febr. 57. old.

Vida Géza

Ferencz Zsuzsanna:

VIDA GÉZA hatvanöt éves. Kőből, fából maradandót.

A Hét, IX. évf. 9.sz. 1978. márc.3.
5.old., képek.

Vida Géza

Bodea, Gh. I.:

Müvész a tüzvonalban. /Részlet Gheza Vida, artist militant c., a Dacia kiadónál megjelenő tanulmányából./

Utunk, XXXIII.évf. 9. /1531./sz. 1978. márc. 3. 6.old. képpxel.

Vida Géza

Bodea, Gheorghe, J.:
VIDA GÉZA.
Igazság, XXXIX.évf. 56.sz. 1978. márc. 8.

Vida Géza

Banner Zoltán:

VIDA GÉZA 65 éves.

Utunk, XXXIII.évf. 9. /1531./sz. 1978. márc. 3. 6.old.

Vida Géza szobrász

A Corvinánál jelent meg a művész munkásságát és műveit bemutató kötet. A művészet alkotó munkáját és műveit Marin Mihalache, a néhány éve Romániában megjelent Vida Géza-monográfia írója mutatja be.

M. i.: Könyvek zeneről, plakátról, vallásról

Népszava, 1975. dec. 30.

Vida Géza Lobrász

A térbe-tájba illeszkedés töreletes
példája „vcítanuk" ennek műve

Hét

1974 XI. 22 6 oldal

Vida Géza
szobrász

A Harmadik Birodalom halál-
tábor aínak egyik túlélő krónu-
kása Vida Géza romániai magyar
szobrász és grafikus.

---:Magyar müvek moszkvai bemutatójának.....
Müvészet, 1976. március - ~~92~~ 42.oldal.

VIDA GÉZA, szobrász

--

Erdélyben a fafaragásnak nagy múltja van. De összetéves vesztik a fafaragó bútor asztalossal. Ő is farag márványba ba is, Szervátiusz sem az egyetlen Erdélyben, aki fából farag, -mai szobrász nyelven. -Vida Géza robusztus mü veit elég talán emlitenünk. 23.old

KOCZOGH ÁKOS: Fából faragott világhir, 23.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1972. 4.sz. Bp.

Vida Géza

Maramarosszüget. Vida Géza szobrászművész 12 stilizált fafigurája a fasiszták által 1944-ben kivégzett román hazafiaknak állít emléket.

Országi-Világ · 1967/33 21 old.

Vida Géza, szobrász

Romániai szobrászművész. A zsűri tagja.

—: Ma nyílik meg az I. nemzetközi kisplasztikai biennale 7.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 16.

Vida Géza szobrász 3.) Folytatás.

A pararatfelkelés témáját több változatban örökítette meg domborműben és körzoborban. A spanyol polgárháborúba önkent ment, harcolni, internálótáborok következtek Franciaországban, ahol Grigore néven nagyerejű binometrzetei táborélményeket, munkatémákat örökítettek meg a tankönyvekben, is klasszikussá vált Ilie Pintilie önfeláldozásának drámai kivetítése. (emlitve)

Borghida István: Harcos művészet.

Igaz Szó, 1973., 7. 128-129. old.

Vida Géza szobrász 2.) Folytatás.

Művészetét áthatja valamilyen ősi erő, meghitt kapcsolata Mármaros falvaival, népeivel! – Anyja fiatalon özvegy maradt, szolgálnia kellett, fia mellette dolgozott, gyümcölcsösben, szőlőben. Az estéken hallott fantasztikus, rémes meséket fába faragta. Tiffer Sándor leckéi tudatosítatták művészi törekvéseit. Ekkor készült a „Fanunkás" és „Vízhordó asszony" (emlitve). X

Borghida István: Harcos művészet.

Igaz Szó, 1973... 7. 128-129. old.

Vida Géza szobrász. 1)

Pittner Olivér műtermében fiatal művészek fordultak meg, mint Vida Géza, Csizér Lilla, Weith Sándor, időnként a szigeti Kazár. Munkásmozgalmi vezetőkkel ismerkedtek ott, ~~többek~~ közölt Hutira Dezsővel.

Borghida István: Harcos művészet. Igaz Szó, 1973. 7. 128 old.

Vida Géza, szobrász

A hagyományos irányzat képviselője a faszobrászatban az idős mester.

Öregek tanácsa c. művel arányaiban is, szellemében is monumentális jellegű.

Nagy Zoltán: Román iparművészeti kiállítás a Műcsarnokban 7.

Népszabadság, Bp 1972. dec. 16.

Vida Géza. [szobrász]

Szerepel faplasztikáival a Művészek kiállításán. (Romániai Magyar Képzőművészeti Kiállítás.)

— : Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1972. nov. 26.

Vida Géza

Banner Zoltán: Vida Géza müterme. - Utunk /Kolozsvár/ 1968. 1.sz.7.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

159.l.

Vida Géza

Felkelés, 1958

fa 100x60cm

Bukarest, Művészeti Muzeum

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 261o.

Vida Géza

Parasztfej, 1957

fa, 1e5x6ocm

Sibiu, Bruckelhalt Muzeum

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974

267.o.

Vida Géza
szobász

A rómaiai Vida Géza
faszobor alkotásaiak te-
mája parasztí tárgyú.

Aradi Nóra: A Dózsa téma
Művészet, 1972. augusztus – 8 oldal

Vida Géza

Szervátiusz Tibor Dózsa-szobrai kapcsán említve.

Korunk, 1972/6. 1006. o.

Vida Géza

„Bányarém" c. szobrának
fotója a képmellékletben

Korunk 1974/2 Kolozsvár

Vida Géza

Művével szerepel az 1944-es augusztusban rendezett 7 művész tárlatán, amely a Barabás Miklós c. társaság utolsó kiállítása volt.

Korunk, Kolozsvár 1974/2 189.old.

Vida Géza rajzai

Boros Judit: Egy kiállítás rajzai

Művészet, 1983. április

Vida Géza

- az erdélyi közösséget összetartó egyéniségek egyike.

Említve: Bacskai Béla, Nagy Imre, Vida Géza, Szervátiusz Jenő és Tibor, Harmos Károly, Németh Kálmán, Nagy Sándor Medgyessy, Kerényi Jenő, Sómogyi, Bárttay Lőrinc, Nagy János

Koncsol László: Utak, irányok

Irodalmi Szemle 1976/9 812. old.

Vida Géza szobrász

– részlet a műtermétől

Múzeumi Magazin 1976/2 14 old

Vida Géza szobrász

„Felkelés"

(dombormű

Igaz Szó 1973/7 109 old

Vida Géza nohrára

...ermébe

Emlitve: Ferenczy Béni, Ferenczy Noémi, Basch Andor, Bornemisza Géza, Csártornyai Zoltán, Tihanyi, Czóbel, Czigány, Mattis Teutsch János, Ziffer Sándor, Perlrott Csaba, Boromissza Tibor, Hollósy Simon, Klein József, Katz Márton, Kunovits András, Pittner Oliver, Coizer Lilla, Weith László, Kazár László Ruzicskay György, Ferenczy József, Csallasz Nándor, Podlipnyo Gyula, Réti István, Kós Károly, Szervátiusz Jenő, Gy Szabó Béla, Réti Huber István, Szőnyi István, Szolnay Sándor.

Borgluda István: Harcos művészet

164. old.

Igaz Szó 1973/7

Vida Géza szobrász

Gy. Szabó Béla, Gallasz Nándor, Szőny István, Podlipny Gyula, Szolnay Sándor Balázs Péter, Ziffer Sándor, Kunovits András, Pittner Olivér, Jándi Dávid, Klein József Katz Mártonnal említi a szerző a munkásmozgalmi tevékenységükről szóló cikkben.

Andrásy Edit: Képzőművészet - osztályharc

Igaz Szó 1971/2 277. old

Kö.

Vida Géza szobrász

„Szirénа" (1933)

(Műmelléklet)

Igaz Szó 1971/2

Vida Géza

- művészetének első összegezője Marin Mihalache könyve
- a Corvina kiadásában újabb monogr fiája jelent meg

- Murádin Jenő: Ismétlődő hibákkal

A Hét. 1976. ápr. 16

Vida Géza

„Pintea Gligor balladája"

A Hét 1976. május 26.

Vida Géza szobrász

Tapja az arábbi távlat
zsűrijének

N. N: ha nyílik az első
Szeplastikai bienválé

Magyar Hírlap 1971 X. 16

Vida Géza

az 1930-as évek grafikáiban hibantakozott a parasztmunkás típus új szintézise.

Aradi Nóra: A szocialista hejzőmű-vészet története, Budapest, 1970.

1781

Vida Géza

„Parasztfej" című alkotásán bontakoztatja ki a parasztforradalmár típusát.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

246 l

Vida Géza

278. sz. „Parasztfej", 1957, fa, 105 x 60 cm.
Nagyszeben, Bruckenthal múzeum. Reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Vida Géza

186. sz. „A szíréna" – 1933, 1939-41, linoleummetszet, 26 x 19 cm.; reprodukció.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Vida Géza
nagy méretü figurativ szobrokkal
jelentkezett a Román Iparmü-
vészet cimü kiállitáson a Mücsar-
nokban.

Bojár Iván: Kiállitásról kiállitásra.

Magyar Hirlap 1972/337 Gold

Vida Géza

Irodalmias és népies ez jellemzi, kasonlóan Szervátiusz Jenőköz és Benczédi Sándorhoz.

P. Szűcs Julianna: Regionális gyűjtemény. Wagner Artur képei és szobrai; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 28. l.

Vida Géza

Méltatás.

Bánner Zoltán: Egy faragó arcképe a XX. századból
Művészet, 1978. augusztus - 12 lap.

Mikó Ervin:

VIDA GÉZÁnak köszönettel.

Utunk, XXXI.évf. 23./1440./sz. 1976. jun. 4. 7.old. 1 kép.

Vida Géza

a spanyol polgárháborúban vett részt.
A fasiszta erők győzelme után a francia
lágerben alkotott linoleummetszetei a hazai
expresszionista grafika legharcosabb alkotásai.
(A sirénа, Első nap a lágerben, Iskola a lágerben)

Kornuk Kolozsvár 1974/2 201. old.

Vida Géza

2

Mégihlettek az erdei emberek és a sok nemzedékre visszamenően bányászattal foglalkozó falusiak babonái, meséi (Bányarém, Az erdők lánya, A vizek embere)

Korunk 1974/2 203. old.

Vida Géza 1

szobrászata a máramarosi népi faragásokhoz kapcsolódik. Magáéva tette azok roboztus, monumentális formáit: de nemcsak formáiakban, hanem szellemiekben is merített a román a román népművészetből.

Korunk 1974/2 203. old

Vida Géza

a Műcsarnokban rendezett „Román Sparművészet" c. kiállításon művei, szobrai szerepelnek.

Bajár Iván: Kiállításról kiállításra.
Magyar Hírlap, 1972. dec. 6.

Vida Géza állami-díjas szobrászművész.

a ma megnyíló I. nemzetközi kisplasztikai biennálé rendezője.

(Munkatársi Napló, 1941. okt. 16.)

Vida Géza

Neve említve.

A Hét, 1973. máj. 18. 4. erf. 20 n. 9 p.

Vida Géza

Kompozíció. (fotó)

A Hét, 1973. máj. 25. 4. evf. 21 sz. 15 p.

Vida Géza

Neve – 60 éves születésnapja alkalmából – emlékére

A Hét, 1973. márc. 16. 4. éf. 11 m. 7 p.

Vida Géza

Mesealak (mélyen)

A Hét, 1973. márc. 9. 4. elf. 10 m. 11 p.

Vida Géza

Szinéra (grafika).

A Hét, 1973. febr. 16. 4. ef. Fm.

kegyadományából még rendelkezés
kötelezettsége mellett, a Műeml
kezéhez folyósitani s erről eng

Fogadja Nagyméltóság

A hivatalos máso

igazgat

Vida Géza

nagybányai nobrain

d.

Szabad Művészet

1949. 2-3. sz. 126. l.

február

EA.....ltsz. Gyűjtés he

MDK

Vida Géza, szobrász

Péter I: A Román Népköztársaság mai képzőművészete.
Népszabadság, 1959. dec. 8.

Vida Géza, szobrász MDK

A magyarországi szobrász
Pintye Gyula emlékét
örökítette meg domborművén.

Békés Istvánné: Betyárok feltámadása 8

NÉPSZABADSÁG, hu. 1966. jan. 16.

M.D.K.

Vida Géza, szobrász

„Pintye Gligor"-t, a Nagybánya vidéki híres szegénylegényt mintázta meg dombormüben az Állami Képzőművészeti Kiállitáson.

Borghida István: Képzőművészetünk nehány időszerű kérdéséről. Utunk-Kolozsvár, 1954. márc. 26.

M.O.K

Vida Géza, nobrás

Vida Géza

1. Fafaragás
5. Favágok, faragás.
41. Fafaragás (favágok)
44. Pihenő amor fafaragás
45. Favágó fafaragás

Nagybányai kiáll. 1942

dupl

VITÉZ NAGYBÁNYAI HORTHY MIKLÓSNÉ

ŐFŐMÉLTÓSÁGA LEGMAGASABB VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

„A MAGYAR MŰVÉSZETÉRT"

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS

KÉPES TÁRGYMUTATÓJA

1940 február 8 – 28

Vida Géza

Hobrász
lakik Nagybanya
l Fürész utca -
Első csop. kiáll

Kolozsvár 1944 -

MDh

Vida Géza, szobrász

Romániai szobrászművész. Részt vett a

spanyol polgárháborúban.

– b. – r. : A nagybányai festőtelep — ma 2.1.

ESTI HIRLAP, 1961. jan. 22.

Vida Géza
szobrász

„Majszini emlékmű" /Részlet/
Repő.

Kornuk, Kolozsvár 1967. VII. 899.

Vida Géza
szobrász

Klein József festő formáló, a-
lakító hatással volt műveszetére
„Ásó férfi" c. festményéhez Vida
Géza ákt modellt.

Murádin Jenő: Klein József – a műv. és em-
ber helytálása
Korunk, Kolozsvár 1966. IV. 582.

Vida Géza
szobrász

Avasi tánc. Repr.

~~Kossuth~~ Korunk. Kolozsvár 1959 XVIII. III. n. 416-417.

M.D.K

Vida Géza
festő

Vigh István mestere volt.

-:Képeslapok
Előre 1969 aug.27.

Vista Góra

Emlékre

Varga Mihály: Erstélyi alkotomii-
helyekben

Petőfi Nepe, Kecskemét, 1970. sep. 8.

Vida Géza

MDK

romániai magyar szobrászmüvész

kiállitása nemrég zárult Bukarestben. .-.

Müterem 1958 I. évf. 7. sz. 47.o.

Vida Géza MDK

romániai magyar művész

"Táncolók" repr. 19.o.

Vayer Lajos : Gondolatok a Biennálé után.
Müterem 1958. I. évf. 10. sz. 14-19.o.

VIDA Gósa erdélyi művész

NN: Csernus T. festőművész és Szabó Iván szobrászművész

Művelt Nép 1955 VI ért. · 14. n. április 3 12 l.

Vida Géza
szobrász

M.D.K.

Méltatás.

Kisdéginé Kirimi Irén: Nagybányai útjegyzetek.
Művészet, 1961. március — 18 l.

Vida Géza, szobrász

17 Dk

„A népi szobrászat eredeti képviselője Vida Géza [magyar?], aki a faszobrászat rusztikus stílusjegyeit szerencsésen, nagy kultúrával alkalmazza."

Péter Imre: A Román Népköztársaság mai képzőművészete

Népszabadság, Bp. 1959. dec. 8. 6.l

Vida Géza
szobrász.

„A felszabadulás magyarországi emlékműve" Repr.

A magyarországi emlékmű. Szerk.
Kossuth, Kolozsvár XXIII. 1964. 10. 1406-1407. old.

Vida Géza
szobrász

„Pásztor" és „Bányászok" c.
szobrai szerepelnek a kolozsvári
Művészeti Múzeum kiállításán

Művészet, Kolozsvár 1959 XVIII. XI. sz. 1662.

Vida Géza
szobrász

Pintye Gligor tánca
Fadöntő"

Borghida István: Vida Géza - tvaes és Máramoros +
Kornuk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII - VIII sz. szobrász 1064-65

Vida Géza

szobrász, grafikus

„A Sutba kiáltó bányász" c. szobrát

/ fába faragott / 1960 júniusában a

Scinteia tlázában állítottaki

Dimény István: Monumentális művészetünk új

Korunk, Kolozsvár XIX. 1960. VII. 868. u Ikotása

Vida gíza
Szobrász, grafikus

Mintán Nagybányáról eltávolítottak,
Ziffer Sándor tanítványa volt

Borghida István: Ziffer S., apeologózus
Korunk, Kolozsvár XIX. 1960. XI. 1364.

Vida Géza

~~szob~~ szobrász, grafikus

„Szvéna"
grafika. 1939.

Borghida István: Harcos művészek a két V.H.-között
Korunk, Kolozsvár XX. 1961. V. 602.

Vida Géza

Klein József festő elvtársi-barát-
i körében került kapcsolatba a mun-
kásmozgalommal.

Borghida István: Horvos művének a két V.H. között
Kornuk, Kolozsvár XX. 1961. V. 603.
~~Dimény István: Monum. művénetünk újjáhatása~~
~~Kornuk, Kolozsvár XX. 1961. VII. 80~~

3) Vida Géza
szobrász, grafikus

„Kerékbetőrt parasat", „Kikötött i obbágu", „Bányászok".

Borghida Istvánt Harcos művészek a két Kosmak, kolozsvár XX. 1961. V. 604. V. tl. között

2) Vida Géza
szobrász, grafikus

Closca és Crisan mellszobrával szerepel.
Lénó-sorozatát, melyet szintén itt mutatott
be, sikerül kazamentemi. Ezekből a Va-
sile Roaitát ábrázoló „Szivéna" c.
metszete ezzel a legszebbeknek, legismer-
tebbeknek.
Hazatérve, tába faragja lázító szobrait:
Borghida István: Harcosműrének a hét vtl.
Kornuk, kolozsvár XX. 1961. V. 603-604. között

1) Vida Géza
szobrász, grafikus

Szegény proletárcsaládból származott. A Szép-
műv. Iskolából eltávolított fiatal baloldali
műveszek csoportjához csatlakozik.

1937-ben önként megy harcolni a spanyol
polgárháborúba. Francia gyűjtőtáborba ke-
rül. A francia forradalom emlékünnepén
kiáhítást rendeznek, ahol Vida: Horia,

Borghida István: Harcos művének a két v. H. ha-
zott
Kornak, Kolozsvár XX. 1961. V. 603.

17) Vida géza
szobrász

1958-ban legújabb műveiből kiállítást rendezett Bukarestben, máramarosi származású grafikus barátjával, Kazárral.

Méltatás.

Borghida István: V. G. – Ávas és Máramaros szobrásza.
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII–VIII. sz. 1070

16) Vida gíza

Zánjainak életétől vett jeleneteket ábrázol.

Ezután ismét visszatér a fához. Alkotásainak tárgya is megint Pintye Gligor.

A Pintye-balladák gyűjtése sugallta „Regősasszony" c. szobrát.

„Telkelés" c. szobra (1958) korábbi mozdulatmotívumait visszi tovább.

Borghida István: V. G. – Aves és Marianovos szobrásza

Korunk, Kolozsvár 1959 X VIII. VII – VIII. sz. 1069–70

15) Vida Géza
szobrász

művészeti kiállításon szerepelt a dombormű.
1955 ben készül „Ugartörés" c. munkája.
Még két dombormüvet készít ebben az időben;
egy kisebb bronzot a Nagybánya főterén álló
szovjet hősök emlékművére. Ez, a szovjet
csapatok bevonulását ábrázolja. A másik,
nagyméretű gipsz, a II. v.-tl. máramaros i part:
Borghida István: V. G. - Avas és Máramaros
szobrásza.
Kornuk, kolozsvár 1959 XVIII. VII - VIII. sz.

14) Vida Géza
szobrász

ezeket az éveket: „Bányász", „Szénégetők", „Havasi kürtös". Ezután évekig nem dolgozik.

1953-ban jelentkezik ismét a nyilvánosság előtt nagyobb jelentőségű alkotással: „Pintye Gligor egy nemes felett ítélkezik" c. domborművével. Az 1954-es Állami Képző-Borghida István: V. G. - Aves á Máramaros szob-

Kornuk, Kolozsvár 1959 x VIII. VII - VIII-si, 106+68

13) Vida Géza
szobrász

Ekkor készíti egyetlen akt-szobrát is. Jell.
E korszak kiemelkedő alkotása az „Avasi
táncos." Formaképzésében olykor Menniert idé-
zi. Minolmáig ez Vida legjelentősebb alko-
tása.

1948-ban műv.-i fejlődésének újabb fejez-
te zárul le. Nagyméretű fakőszobrok jelzik

Borghida István: V. G. – Aves és Maramaros
szobrásza

Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII – VIII sz. 1066-67

12) Vida Géza
szobrász

József Attila „...döntsd a tőkét, ne siránkozz" verssora ösztönözte „Fadöntő" c. alkotását /1942/.

A következő év termékeny, eredményekben gazdag. Szobrai olykor Brîncuși-val ~~ost~~ mutatnak oskonságot. /Kapuféltát áhító három parasztember./

Borghida István: V. G.-Ivas és Marámaros szobrásza

Kolozsvár, Korunk 1959 (XVIII) VII–VIII. 1066.

11) Vida Géza
szobrász
temetése".

Ebből az időből való Floriát, Closcát és Crisant ábrázoló, három archépszobra.

Többéves hiesés után, a 40-es években kezd ismét rendszeres munkához. Ekkor készült „~~Pihenő~~" „Pihenő" c. szobra /1941/, mely Kollwitz grafháival rokon.

Borghida István: V. G. – Ava és Máramaros szobrásza.
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII–VIII. sz. 1066.

10) Vida Géza
szobrász

A franciaországi táborban készített, „Grigore" néven jelzett lino-metszetsorozat külön lap műrészetének történetében. Sem előtte, sem később nem foglalkozott rendszeresen grafikával. / Lapjai közt: „Átkelés a Pirenéusokon", „Első nap St. Cyprienben", „Mezei munka", „Kályha körül", „Olvasmány", „Egy elvtárs

Bordhida István: V. G. – Ávas és Máramaros szobrásza

Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII – VIII. sz. 1065-66.

9) Vida géza
szobrász

gásra. Ezzel parancsnokából megbízásokat kap, többek között egy ember alakú hegedű-tokot állványt forag számára.

Leszerelése után készült műveinek témája: parasztfelkelés. / „Kasza élét pórkálgató parasztt", „tlátrakötöttkezű vádlott parasztt", „kikötött jobbágy", ~~„Magvet~~ „Magvető" c. domborműve.

Borghida István: V. G. – tvaj és Máramaros szobrásza.

Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII – VIII s. 1065.

8) Vida Géza
szobrász

lásfoglalásában kommunista nagyűrődése
tükröződik. Ekkor készül: „Fanmunkás",
„Téglakordó napszámos" c. munkája. A kor-
szak egyik kiemelkedő darabja a „Vízhor-
dóasszony" című /1934/.

Bevonul katonának. Szakaszvezető az e-
gészségügyjeknél – sok idejemarad a fara-
Borghida István: V. G. – Ávos és Mátamaros
szobrásza.
Kornuk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII–VIII. sz. 1065.

7) Vida Géza

szobrász

Zehet szőlőmunkás korában, szabad idejében forogta. 30-50 cm.-es ülő, álló, térdeplő alakok, egyszerű, gyakran merev mozdulatokkal — valamennyi kőtefából.

A Ziffertől kapott leckék /1932-től/ művészi fejlődésének új szakaszát nyitották meg. Érdeklődése a környező világ felé fordul. Ál-

Borghida István: V. G. – tvas és Mária-maros szobrászai

Korunk, Kolozsvár 1959 (XVIII.) VII – VIII. sz. 1064-65

6) Vida Géza
szobrász

Első „műrei" – két fadombormű –, még iskolás-
korában készültek. / Parasztlakodalom és te-
metés. / Később díszítő jellegű virágkompozíci-
ót farag. – a művészetnek ehhez az ágához
azonban sokat többé nem tér vissza.

Rendszeresebb szobrászi terékenpége „n. n. játék korszaka" játé-
kos, torz, fantasztikus figurákkal indul. E-
Borghida István! V. G. – Ives és Máramaros
szobrászra
Kornuk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII – VIII. s. 1064.

5) Vida Géza
szobrász

dalmi tevékenységet végez. A Nagy Nemzetgyűlés képviselőjének választják. Ma is betölti ezt a tisztséget.

Műveszetének tárgyköre a környékbeli parasztok és bányászok élete, máramarosi néphalladák mozzanatai, hőse a nemesek ehensége, a szegények támogatója.

Bovyhida István: V. G. - Arcs és Máramaros szobrásza

Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII - XVIII. 1064.

4) Vida Géza
szobrász

ják a németeknek munkára. Egy év múlva hazaszökik.

A felszabadulós Bp.-en éri, egy román munkaszázadban. Jelentkezik a bevonuló román csapatoknáls a háború végéig a Tátrában harcol a németek ellen.

Hazatérése után, munkája mellett társa-

Borghida István: V. G. – Avas és Mátamoros szobrászai
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII – VIII. sz. 1064

3) Vida Géza
szobrász

Jóval később a Bp.-i képzőművészeti főiskolára jatkozik be és két évet hallgat Borsi Jenőnél.

Baloldali művész és munkáskörökbe jár. A spanyol polgárháború kitörésekor önként jelentkezik. Három évig harcol, majd Franciaelkülönítő táborba kerül. 1940-ben átad-

Borghida István: V. G. - A vas és Máramaros szobrásza
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII-VIII 1063-64

2) Vida Géza
szobrász

Phönix Kénsavgyárba.
Már iskoláskorában fáragott. Egy festő ismerős műtermében ismerkedik meg a nagybányai iskolából ~~eltva~~ eltávolított baloldali művészekkel s velük együtt Ziffer Sándortól kap korrektorát. Z. S. volt Vida Géza első és legkomolyabb mestere.

Borghida István: Vida Géza – Ivan és Mária maros szobrásza
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII – VIII. 1063.

1)

Vida Géza

szobrász

Apja korán meghalt. Anyja szolgálónak állt. A gyermek V. G. is már a gazda házatáján dolgozott. Négy gimnáziumot végzett. Aztán kertészinas lett. Fogtechnikusi pályával is megpróbálkozott, de nem volt kedve hozzá. Végül napszámosnak állt, a

Borghida István: Vida Géza — Avas és Mátamaros szobrásza

Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII - VIII. 1063.

bemenetele)

VIDA JUDIT

Ntk. Kerámia St.

1977 - 2002

találtunk, ahol hozzáférhető
akkor arrafelé térnénk ki Vár
Professzor Úr szives vál
kezét csókolja tisztelő hivük

Julika tiszteletét
U. [tó] i [rat]. Ha esetleg kön
beszerzem őket a szokott kedv
Látom, Tolnay Károly
de l'agneau mystique des Frère

VIDA JUDIT

Magyar Iparművészet az
ezredfordulón 2003
113.

4 2.6 2.8 3.0 3.2 3.4 3.6 3.8 4.0 4.2 4.4 4.6 4.8 5.0

utes

PLC method sheet

um	
drofuran / water = 5 / 15 / 35, volume ratio	
one, 87 µg/ml hydrocortisone	
e #	RRT (Relative Retention Time)
	1.00
2	1.05

Vida Judit

Magyar Iparművészet az
ezredfordulón 2003
107.l.

95

Vida Judit, keramikus

L: Nagy Judit

Tordai Alix: Ötven a körben

2

Esti Hírlap, Br. 1980. dec. 13.

Vida Judit

Kiállítás a Tesel Galériában

Magyar Nemzet 1987. V. 15.

Vida József

Grafikája (repr.)

A Jövő Mérnöke, Budapest, 1972. máj. 20.

I. Aa – Antonio de Mirgguet. I.–XII. + 1.–600. ll.
Leipzig
W. Engelmann
1907

II. Antonio da Monza – Bassan. 1.–600. ll.
n.o.
1908.

III. Bassano – Bickham. 1.–608. ll.
n.o. 1909.

IV. Bicla – Breevoort. 1.–600. ll.
n.o. 1910.

V. (herausgegeben von –).
Brewer – Carlingen. 1.–608. ll.
n.o. 1911

XI. Aman – Florenzo 1. – 600. M.
n. o.
1915.

XII. Fiori – Fyl. 1. – 614. M.
n. o. 1916.

Vida Józef
fest.
Szombathely
Laid
Dunántúli Szemle
1944. 221. l.

MDK

Vida József

épitészmérnök

Baktai: Nem boszorkányság. Népszava 1959. jul.18.
1 old.

Vida József
építész

Schäffer István részére
Hajógyár u. 311 hrsz.
négyemeletes ház

Építő Ipar. 1912.
123. l. (Magánépítési
engedélyek.)

Vida József

Vida József okl. építészmérnök, építőmester, (Vida A.-né), V. Pozsonyi-út 4. ○114-215

Bptávb 1940 szept.

Vida József
épitész

Schäffer Istvan vezzére
Hajógyár u.
4 emeletes ház

Épitőipar 1912. 275. l.
(Magánépitési enge-
dények.)

VIDA JOSEFF, csapó

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számoka listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik.
263.old
/ 1,2./ V. csapo. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

KIRÁLYI MAGYAR

EGYETEMI NYOMDA
1936

Vida József

sárospataki farekas
művészi kivitelű sárgya-
tat készít.

Harsányi István:

Sárospataki kalauz.
Sárospatak, 1928, 95. l.

MDK

Vida József

Tölgyfa, festm.

Pósfai József: Egy kiáll. margójára. Nyugati Kis Ujság, Szombathely, 1949, ápr. 14.

Vida József, bpesti építész M.D.K.

tervei szerint épült fel a homároni kerületi Munkásbiztosító Pénztár" szék-háza..

Vállalkozók Lapja, Bp. 1913. XXXIV. évf.

márc. 12. sz. 12. old.

Vida János,

A váci Szőnyi Tibor Kórházban kiállításokat rendeznek, dr. Faragó László és Kollektívája a szépség ízén új terápiáját megtalálta és alkalmazza. Bemutatta többek között Vida János, Faragó Imre műveit.

Losonczi Miklós: Tallózás Vácott a vendégkönyvben.
Pest Megyei Hírlap, 1979. aug. 5.

Vida János

Görög templom, akv. 32×47
Volga, akv. 37×27

Vác képzőművészeti alkotótelep kiállítása, Vác 1971 ápr.
Esztergom — " — " "

Vida János

Őszi fát, akv. 27 x 37
Domboldal, akv. 37 x 27

Váci képrőműr. kör alkotócsoport
kiállítása, Vác 1971 ápr.
Esztergom 1971 máj.

Vida János

Vác, akv. 37×27
Zebegény, olaj, 80×61

Vácí képzőműv. kör alkotócsoport kiállítása, Vác 1971 ápr.
Esztergom 1971 máj.

Vida János.

Ápr. hén a váci képtárban megnyílt kiállításon tájképei szerepelnek.

Végh Ferenc: Tavaszi tárlat 1971.

Pest Megyei Hírlap, 1941. ápr. 9.

Vida János

Görög templom, repr.

Vác képőműv. kör alkotócsoport
kiállítása. Vác 1971 ápr.
Esztergom 1971 máj

Viola János

Görög templom, repr.

Váci Képzőművészeti Kör Alkotócsoport Kiállítása, Műv. Korp. 1971.

Vida János

Görög templom, akv. 32x47
Volgy, akv. 37x27
Dombokstal, akv. 37x27

Váci Képzőművészeti Kör Alkotócsop.
Kiállítása, 1971.

Vido János

Vác, akv. 37×27

Zebegény, olaj, 80×61

Váci Képzőművészeti Kör Alkotócsop. Kiállítása, 1971.

Vida János

Gőzös temetőben akvarell 32×47

Völgy akvarell 37×27

Váci képzőművészeti kör
alkotócsoport kiállítása 1971.

Vida János

Őszi fák akvarell 27x37
Domboldal — " — 37x27

Váci képzőművészeti kör
alkotócsoport kiállítása 1971.

Vida János

Vác — akvarell — 37×27
Zebegény — olaj — 80×61

Vác Képzőművészeti Kör
alkotócsoport kiállítása 1971.

Vida János

Görög templom rep.

Vác Képzőművészeti Kör
alkotócsoport kiállítása 1971.

Vida Imre, faragó
népművész

MDh

Gömörszőllős község 35 éves kondása.
Négy éve faragó: számos kürtöt, ivócsanakot,
sótartót, ostornyelet, guzsalyt készített
fából, szarvból. Szép mintákkal.
Eddigi munkáit a miskolci Herman Ottó
Múzeumba szállították.

—: Faragó népművész 6.

ESTI HIRLAP Bp. 1961. nov. 3.

VIDA Gyula

Tisztelettel meghívjuk Önt

Nádai Tibor Snopper Zsuzsa
Vásárhelyi János Vida Gyula

Húros Annamária
Szegő György Zimmer Judit

kiállításunk megnyitójára a
VIGADÓ GALÉRIÁBAN
1994. augusztus 19-én 15 órára

A kiállítást megnyitja
Bán András
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető szeptember 4-ig.

Vida Gyula

építén

Az 1986 os Sír Ladóhára - fotón - a Barkuja Mezőgei Tárlatoni a Pécsi Galériákban.

Új Tükör
1989 ápr. 30.

A. J.
ünc
- 3. old.

M. D. K.

VIDA Gyula belső építész

Ilarkány, reprezentatív bányásztudó lő belsői (1957)

Tartervező: Nemeth L.

Építésztervező és sgrafitto: Timai E.

Sgrafitto: Pleidell J.

Major Máté: „Vidéki" építészet

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 4/5. sz.

130-131. l.

Vida Gyula, bútortervező
iparművész

TDk

„Az Építésügyi Minisztérium és az Iparművészeti Tanács
nemrég lezajlott országos tervpályázatán sikerrel
szerepelt egy pécsi tervező, Vida Gyula is, aki
46 darab kisbútort tervezett. A kivitelezésre a Pécsi
Faipari Ktsz kapott megbízást."

-: A jövő bútorait készíti a Pécsi Faipari Ktsz.

Népszabadság, Bp. 1959. jún. 14.

10. l
[Vidéki]

M.D.K.

Vida Gyula belsöépitész

40 fös bölcsöde, Dunaujváros belsö berendezése

Épitész: Köves Emil repr.

Magyar Építömüvészet 1964/3. 28. l.

Vida Gyula

T/illai/ E/rnő/: Művelődési ház, Szekszárd. /Tillai Ernő, Széll Béla építész, Vida Gyula belsőépitész/ - Müszaki Tervezés, 1966. 6.sz. 23-25.l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 25o. l.

Vida Gyula belsőépitész

Pécs-meszesi légényszálló belső berendezése.
Épitész: Szigetvári János

Magyar Épitőművészet 1967/6. 26-27.l.

Vida Gyula belsőépitész M.D.K.

Pécs Mecsek culrászda belsőépitésze

Épitész:Kiss Tibor. Épült:1960.

repr.

Magyar Épitőművészet 1962 /6. 19.1.

Vida Gyula belsőépitész M.D.K.

Nagykanisza, Vállalati székház belső épitésze

Épitész
Tervező: Köves Emil

Tervezés: 1958-59, kivitelezés 1959-19/6.

Magyar Épitőművészet 1962 / 4. 33.1.

Vida Gyula

Sz/igetvári/ J/ános/: Legényszálló, Pécs-Meszes. /Szigetvári János építész, Vida Gyula belsőépitész, Fekete Géza kertterv./ - Magyar Építőmüvészet, 1967 16. évf. 6.sz. 26-27. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7.l./

75. l.

Vida Gyula

Sz/őke/ Gy/ula/: A Magyar Nemzeti Bank pécsi székházának bővitése /Szőke Gyula épitész, Vida Gyula belsőépitész./ - Müszaki Tervezés, 1967. 12.sz. 10-11. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

Vida Gyula

a szekszárdi művelődési központ egyik belsőépítész-tervezője.

t.e.: Művelődési központ, Szekszárd. - Magyar Építőművészet, 1970. 5.sz. 20-27.l.

Nida Gyula

A új siségetvári fürdési Könyvtár (ÉM Baranya Megyei Tervezőiroda, Nida Gyula belső építész) – Ism. Nikolai László, Könyvtáros 1967. 17. évf. 2. sz. 77-78. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Írt. 1970. 1. sz. 83-107. l./

75. l.

Vida Gyula

F.M.-K.T.: Mentőállomás, Kaposvár. - Építészek: Freivogel Mihály, Kiss Tibor; statikus Marnitz Péter, belsőépitész Vida Gyula. - Ismertetés.

46-47.l.

Magyar Építőművészet, 1972. 1.sz.

Vida Gyula, belsőépítész

MDK

A Szigetvári Járási Könyvtár
belső terét tervezte.

Nikolai László: Bemutatjuk az új Szigetvári Járási Könyvtárat 77-78.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1967. február XVII/2

Vida Gyula

Dabits Mihály művelődési központ, Szekszárd. - Belsőépítészek: Vida Gyula, Máthé András, Bácskai Lajosné, Nagy Perge Lajos, Noggyos József, Nagyeri Zoltán. Munkatársak: Bakos Jonáné, Szalai László. - Ismertetés, képekkel.

Magy.Ép.Ip.1971.1.sz. 20-22.1.

Vida Gyula, belső építész

A szigetedvi drsámban Vida Gyula kiállítását rendezik meg, amely V. 11.-től látható.

Pannon krónika.

1984. V. 4. TV, 14.25

Vida Gyula

Pécs, Pannónia bár és bisztró. / Szőke Gyula épitész, Vida Gyula belsőépitész./ - Magyar Építőipar, 1968. 1.sz. 34. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.

~~kiáll~~ 155. l.

Vida Gyula

Pécs, nyugati városrész, bolgárkerti 8 tantermes általános iskola /Tillay Ernő építész, Vida Gyula belsőépitész/. - Magyar Építőipar, 1968.1.sz.14.1.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Értl. 1971.2.sz. 149-192. l.

~~1551~~ 155. l.

Vida Gyula

Gemenc Szálló, Szekszárd. - Építész Link Péter, Váczi Imre, statikus Nagy János, belsőépítészek Vida Gyula, Gaóts Kálmánné. - Ismertetés, foto Árvai Zoltán.

Nagy.ép.műv. 1972. 6.sz.

28-31.l.

Vida Gyula, Első építész
Nívódíjas építésznek, 1986.

Vida Gyula

1931. április 8-án születtem Gilvánfán (Baranya megye). Iskolai végzettségem Magyar Iparművészeti Főiskola.

Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 44-45-old.

von 123, Gall. Christ. 10, Instr. XX, 110; s. ferner Rec. Chart. Cluny 4, 685 Nr. 3557. St. P ter zu Binson ist vielleicht im Zusammenhang mit jener Schenkung des *altare* an Coincy im J re 1077 von den Cluniazensern im Laufe der siebziger Jahre als Priorat eingerichtet wor n. Erst Urbans II. Urkunde (JL. 5621) von 1096 spricht ausdrücklich von *monachis s. P i apud Bainsonum*. Auch von Urbans II. Vater hören wir in JL. 5621, aber sein Name bleil auch hier ungenannt. In den Urkunden der Bischöfe von Soissons erscheint er ebenso- wen wie in denen der Grafen der Champagne, und auch in den Cartularien von Soissons, Rein und Coincy usw. ist er nicht zu finden. Entsprechende Urkunden, die er ausgestellt oder mit unterzeichnet haben kann, müssen wohl als verloren gelten. Zu Binson und Coincy vgl. l es.: Lucot, L'Eglise de Binson (1882); A. Chevallier, Le Prieuré de Binson (1899); A. d Vertus, Hist. de Coincy (1864); Souliac, Notice sur l'abbaye de Coincy (1852); zulet : Dict. Hist. Géogr. Eccl. 13 (1956) 212 (Art. Coincy); Pécheur, Annales du dioc. de Sois ns 2, (1868), 71 ff.; Lefevre-Pontalis, L'architecture religieuse 1 (1894). In Verbin- dun mit der Geschichte Urbans II. s. darüber zuletzt Paulot, Urbain II S. 23–27, mit z. T. recht unsicheren Vermutungen. Zu den Grafen der Champagne, von denen namentlich die dam s herrschende Linie Blois (Graf Theobald, III. als Graf von Blois-Chartres, I. als Graf der C hampagne seit 1063) besondere Beziehungen zu Coincy-Binson-Châtillon hatte, vgl. D'A bois de Jubainville, 1, 393 f. u. ö.; ferner Poinsignon, Hist. gén. de la Champagne 1, 126 ff ; Longnon, Documents de Champagne 1 (Feoda Campaniae) und 2 (Domaine comtal), sowi in „Livre des vassaux" und in den „Rôles des fiefs" gibt für unsere Zeit keinen näheren Aufs luß, ebensowenig wie die verschiedenen Chartularien der Grafen der Champagne, vgl. S rein Nr. 857ff. Châtillon selbst war damals im Besitz der Grafen der Champagne, nach dem s früher ein Lehen der Reimser Kirche gewesen war, (vgl. dazu außer den genannten Werk n u. a. auch Coll. de Champagne Bd. 27 Fol. 34).

Ir Châtillon fand sich kein weiteres, für die Biographie Urbans II. nutzbares Material meh wie die Durchsicht der von Herrn Abbé G. Delozanne, Curé-Doyen von Châtillon-sur-Mar , dankenswerter Weise überlassenen Materialsammlung ergab.

VIDA György

Orosz bibliográfia: Vida György. = M. Grafika, XXVIII. évf. 2. sz. 1984. 61-68. p. ill.

VIDA GYŐZŐ grafikus

emlitve, mint a "Város" butorjáték társtervezője. ld.Ásztai Csaba

Nógrádi Gábor: Butorváros

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.7.sz.22.o.

Vida Judit, ipanűvén

L: Gink Judit

–: □ Öten a körben

2

Esti Hirlap, Bp. 1980 dec. 10.

VIDA Judit

TIMÁR Katalin: Na, igen! = Beszélő, I.évf. 25.sz. 1990 junius 30. 31.p.

A Na-Ne galéria nyitó kiállításáról
Bp., Lónyai u.

VIDA Judit porcelán-tárgy-tervező

90 3. 66

NA-NE Galéria

Új Művészet

VIDA Judit ipanüvén, keramikus

Vida Judit: Sziktető csend. = Magyar Ipanüvenet, 1998/1. 44-47. ll

VIDA JUDIT

Új művészet

1996/NOV

12.o.

Milánó kormányzója, az Osztrák Német
zója (1716). Erről később lemondva ka
vidékét, a kiállítások színhelyét. 1733-
birodalmi hadsereg főparancsnoka. Sőt,
nia királya.

Politikusként is voltak jócskán siker
hogy 1690-ben Szavoja a franciaelle
csatlakozik, 1710-ben megerősödik a po
vetség és létrejön az utrechti béke. A
Eugennek elnevezett hős vezeti Villard
cia—osztrák béketárgyalásokat, melyn
meg—ötik 1714-ben a rastatti békét,
Aargau-i megegyezést.[17]

A magyar történetírás számára való
igen fontos, hogy Szavojai Jenő 1703-tó
tanács elnöke lett és funkciójából kifol
folyása volt a kuruc—osztrák hadiesem
a Rákóczi-szabadságharc alakulására. I
tól a felkelők ellen harcolt, később eze
némiképp módosított, illetve a politika
gatta. Bánkúti Imre szerint ebben es
János, 1710-től magyarországi császári
jóbarátja is volt. A szatmári béke ezen a

kismértékben Szavojai hallgatólagos tár
tett létre. Ennek érdekében a hadvezér
jaival összejátszva — hosszas levelekben
lóságot fölnagyítva — a császári hadak
ge állapotát, azt a látszatot keltve, hogy
lán a rendezés elsősorban osztrák érdek

Bánkúti Imre a „Szatmári béke" cín

VIDOVSZKY Béla

LÁNG Miklós: Rendszerváltás van - szemléletváltás nincs? : Néhány gondolat Vidovszky Béláról. = Művészet és barátai, I.évf.1.sz.1991 2.p. és ill.

(1977) 127-129.
Zádor Mihály: A Velencei Karta és a műemlék-helyreállítások technikája. > 230

ZÁDOR, Mihály: Wall Dampproofing by the Silicophob-Anhydro Method. = Periodica Polytechnica. Architecture, 25 (1981) 3-12. ill.

981. ZÁDOR Mihály - ORCSIK Éva: A kőhomlokzatok, műemlék kőfaragványok korszerű konzerválási módszerei Magyarországon. = Építés- Építészettudomány, 14 (1982) 517-527.

d. a műemlékek felhasználása - hasznosítása, új épületek műemléki környezetben

982. AFGÁN nagyköveti rezidencia [Budapest XII. Óra u. Óra-villa]. = Magyar Építőipar, 30 (1981) 45-46. ill.

983. ÁGHNÉ KOROMPAY Katalin: Óbudai Művelődési Központ, Budapest III., Dugonics tér 2. = Magyar Építőművészet, 80, 1989, 5. 27-28. ill.

984. ÁGHNÉ KOROMPAY Katalin: Az Óbudai Művelődési Központ műemléki helyreállítása [Bp., III. Dugonics tér 2.]. = Magyar Építőipar, 38, 1989, 1-2] 43. ill.

985. ÁGOSTHÁZI László: Budapest, III. Flórián tér. 1981-1984. Forgalmi rendezés - műemlékvédelem. = Településfejlesztés, 1985, 1. 60-72. ill.

986. ÁGOSTHÁZI László: Egy rendhagyó aluljáró [Bp., III. Flórián tér]. = Műszaki Tervezés, 26, 1986, 4. 13-15. ill.

Ágostházi László: A Flórián téri római romok. > 208

987. ASZTALOS István: Galgamenti falumúzeumok. Bp., Tájak, Korok, Múzeumok Egyesület 1989 [16] p., ill. (Tájak, Korok, Múzeumok kiskönyvtára, 341.)

988. BAKÓ Ferenc: Parád, Palóc ház. Bp.,Tájak, Korok, Múzeumok, 1984 [16] p., ill. (Tájak, korok, múzeumok kiskönyvtára, 148.)

989. BAKÓ Ferenc: Recsk. Tájház. Bp., 1981 [16] p., ill. (Tá-

Vida Mária: Patikaminenmok –
műemlékpatikák Magyarországon.

Bp. 1996

MDK

Vida Mária

illusztrálta a "Saláta Sára" c. könyvet

Singer és Wolfner 1940. Karácsony.

Magyar munka, 1720 körül.
Kistapolcsányból, eredetileg talán a budapest-vízivárosi templomból.
Lepold Katalógus 267. sz.

MÉREI MIHÁLY KELYHE,

aranyozott ezüst, áttört fehérezüst kosárral. Talpán felirat: Eppus Veglien. Canonicus Strigoniensis F. F. Anno 1720. Michael Mérei E. L.
Mag. 22 cm.
Magyar munka, 1720.
Mérei Mihály c. püspök, esztergomi kanonok ajándéka, 1720.
Lepold Adatok, 30. l. — Lepold Katalógus 78. sz.

ÚRMUTATÓ,

aranyozott ezüst, vert díszítéssel, drágakövekkel és lapos domborművekkel. Öntött ezüst szobrocskákkal. Barokkstílű. A talp peremén bécsi hitelesítő bélyeg és GCM, Georg Caspar Meichl bécsi mester (1702—1728) jegye.
Mag. 94 cm.
Bécsi munka, 1728-ból. Herceg Esterházy Imre prímás ajándéka, 1729.
Kövér Béla: Régi ötvösművek jelző bélyegeinek megfejtése. AÉ, X., 1890., 25. l. — Tört. Főcsoport, 2394. szám. — Czobor—Szalay, II. kötet, 316. l. (Képe LVII. tábla). — Forster: Magyarország műemlékei, II. kötet, Bp., 1906., 288. l. — Lepold—Homor 73. l. — Gerevich PA, 196. l. — Lepold Adatok, 38. l. — Lepold—Lippay 37. l. — Lepold Katalóg-

Vida Mária

polg. isk. rajztanári oklevelet kapott 1941-ben

Ferk pzomfoisk vk
1939-41. 176. l.

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **DECEMBER** 51. hét

12 asárnap		Otilia *Gabriella*
13 Hétfő		Luca *Luca*
14 Kedd		Nikáz *Szilárdka*
15 zerda		Valér *Johanna*
16 ütörtök		Etelka *Albina*
17 éntek		Lázár *Lázár*
18 zombat		Grácián *Auguszta*

Vida Mária

illusztrált
gyermek képes
könyvecsöl

l.

Magyar Nemzet

1948 dec. 19.

Irodalmi kró-
nika. További-
tással ide ér.
Most Rona Emy csomagjában

Pozsonyi munka, 1833-ból.
Jordánszky Elek ajándéka.
A Prágából hozott ereklye hitelességét Kollár István és Jordánszky Elek pecsétje hitelesíti.
A tartót Jordánszky készíttette.

Lepold Adatok, 33. l. — Lepold Katalógus 250. sz.

KÉT MISEKANNA TÁLCÁVAL,
fehér ezüst. A tálca peremén és a két kannán neobarokk virágkoszorú. Bécsi hitelesítő bélyeggel és I. Kern mesterjegyével.
Mag. 14 cm, a tálca 26·4×18·3 cm.
Joseph Kern bécsi ötvös műve, 1834.

OLTÁRKERESZT, (274. kép)
ezüst, részben aranyozva. Empire stílű. Hátlapján: METROPOLITANUM CAPITULUM STRIGONIENSE 1838. 1a Novembris FF. Alul: Fecit Aloi Giergl Argentifaber Pestini Anno 1838. Szárán és talpán PESTH és GIERGL.
Mag. 31 cm.
Giergl Alajos pesti ötvös műve, 1838-ból.
A káptalan készíttette, 1838.

RUDNAY PRÍMÁS KELYHE,
aranyozott ezüst. Empire stílű. Talpán CARD. ALEX A RUDNA. Talpperemén PESTH, 1839. és PARCZER.
Mag. 28·5 cm.
Parczer pesti ötvös műve 1839-ből. Aranyozott

Vida Mária

raptanár

l.

Raportatás

1943. IV. ~~cit~~

7. n

49. l.

Vida Mária

cikke

lásd

Rajzóstatás

1943. IV. cit. 8. sz.

./. ~~2db. csatolandó~~

24—73. Divald graf. műint.

SORG

ÉPITŐIPARI R. T.

BUDAPEST, X.,

Levélcim:
Postadresse:
Budapest 10

Postafiók:
Postschliessfach: 52

TELEFON

Közp. Iroda: 48-4-65
Zentralbüro: 48-4-66
Téglagyár: 48-1-11
Ziegelei:

Fo
Z
Magyar Olasz
Pesti Magyar
Magy. Ált. Hi
POSTATAKA

Tekintetes

Müemlékek Országos Bizottsága

Buda

Jelük — Ihr Zeichen:

Jelünk — Unsere Zeichen: Je.

Tárgy — Betr.: Kaas Ivor u. lo. sz. épüle

Mellékelten tis

rab fényképet a fenti épületr

2./ a kapubejárat képét s mar

Vida Mária

Petőfi: A tinlás üveg. Vida Mária képeskönyve [Bp. 1949].

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
2 0 9 1933
1933 jun. 9 n.

Feleség	52846	1 "	
	A. sorozat 46599	1 "	
Feleség	A. sorozat 46600	1 "	
Összesen:		6 pengő	

zolom, hogy a kimutatásban 1, 2, 3 és 5.
ban álló hivatali esküt tett évi
énnyel bíró állami tisztviselők.
ezettek, feleségeikkel együtt élnek.
27. január 7én

Mixen
elnök helyettes

A MOEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Vida Mária

polg. isk. rajztanár jelölt

Ferkápzomfoiskávk
1939-41. 150. l.

MDK

Vidra Mária

A magyaros öltözködési mozgalom országos bizottságának ruhatervpályázatán a d/ ruhacsoportnál (délutáni ruha) tervét oklevéllel tüntette ki a bíráló bizottság.

Cikk: Pályázatok.

Magyar Iparművészet, 1934. 207.l.

MDK

Vida Mária

"Örvendjen az egész világ" c.könyve jelent meg.
"Játék, egészség, szépség" c. Vida Mária közös könyve Sásdinéval.

Laurentius: A gyermekek karácsonyi könyvei.

Magyar Nemzet, 1948.dec.12. 4.1.

MDK.

Vida László

Kiállitási hiradás

Nógrád 1966 febr.16.

mdk

Vida Katalin

Kiránduláson c. felvétele
kép a 9. sz hátsóborítóján.

Fotoklub Debrecenben

Népművelés 1958. 9. sz hátsóborító

[illegible]

Vida Katalin

19 éves, iradai s. tiszt

1949-ben a Debreceni Képzőművészeti szabadiskola hal gatója volt.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 185.1.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK.KÖRPENY FORRÁSTANULMÁNYAI II;
Bp. 1965.

MDK

Vida Károly zerkeztő
(1848-49 emlékkiállítás)

lapja a „Figyelmező". Az egyetlen magyar lap mely a magyar nemzet élet halál harcát kártoztatta. Pozsonyban majd Budapesten jelent meg.

Szabó Dezső. A zabadságtan idejéből való nyomtatról
Grafikai Szemle 1891. 10 z. 151 old.

M.D.K.

Vida Zoltán

Kőszobrász restaurálja Semmelweis Ignác szobrát.

Népszava 1960. nov.23. 3.old. 278.szám.

HIDEGKÚTI GALÉRIA

A HIDEGKÚTI GALÉRIA
tisztelettel meghívja Önt

Benczik Judit, Benkő T. Sándor, Berkes András, Berki Viola,
Bíró Paula, Eigel István, Fára Janka, Fazekas György,
Finta Edit, Gál Tamás, Hanola Judit, Illés Barna,
Jakab Mihály, Mezei Zsuzsa, Murányi Endre, Novák Éva,
Pap Zoltán, Pelyhe József, Penkala Éva, Pogány Géza,
Schéner Mihály, Scherer József, Sóváradi Valéria,
Töreki Ferenc, Vida Zoltán

kiállításának megnyitójára
1994. október 5-én, 18 órára.
(Budapest, II. ker. Máriaremetei út 37.)

Megnyitja
Lukács Sándor Színművész

A kiállítás október 20-ig látható.

VIDA ZOLTÁN

Lorem ipsum dolor sit amet,
consectetur adipiscing elit,
sed do eiusmod tempor
incididunt ut labore
et dolore magna aliqua.

mdh

Viola Viktorné

rajza: Az egri Gárdonyi Lajz

Alföld 1963. 12.sz.

27. L

Vida Viktorné

Debrecenben a Veress Géza vezette Képzőművészeti Kör tagja, kiállit.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk. Bőgel József/ 1961. Debrecen 61.1

Vida Viktorné

A debreceni Képzőművészeti Körben tanult. Kiállításokon is szerepel

A képzőművészetek Debrecenben. 1961.

61 oldal

MDK

Vida Viktorné műkedvelő festő

Olajképei szerepeltek a (debreceni) Képzőművészeti Kör májusban (1958) rendezett kiállításán.

Tóth Ervin: Debrecen képzőművészeti életéről.

Alföld, Debrecen, 1958. nov.-dec. 109. l.

MDK

Vida Viktorné (festő)

Részt vett a debreceni képzőművésznők a Déri Múzeumban rendezett első bemutatkozásán. Említve: Séta közben c. akvarellje, Csendélete, Árnyék c. vászna.

Tóth Ervin: A kiállítások tükrében.

Alföld, Debrecen, 1960. 2. sz. 81. l.

Vida-Szücs margit üvegmüvész

M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Vámossy Ferenc: Az V. Orsz. Iparmüvészeti Kiállitásról

Magyar Épitőmüvészet 1966/2. 59-60.l.

Vida Szücs Margit, iparművész MDG

Szép üvegtárgyakat tervez.

Domanovszky György: Az V. bm. Iparművészeti Kiállítás 7

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. jan. 8.

Vida Sándor

Anasi tóncosait említi a szerző.

Fábián Gyula: Rövid betekintés a romániai magyar képzőművészek életébe; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 30. l.

Vida Sándor

nüesmester

Kisujszállás

l.

Huszmagyar

2. tabla

VIDA PÁLNÉ, szűcsmester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64.mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,arómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1./ V. szűcs. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Vida Ottó úttörő (ill. kisdobos)

„Nógrád megjenk a Palócföld" cím-
mel Nagybátonyban a gyermekrajz-
pályázaton rajzáért jutalmazásba
részesült.

Nógrád, 1974. máj. 30

Benedicti Hieronymus

réznietszö

Vida (Mihók) Mihály

ötvös mas.

Mestere Csomaközi András Kassán. Y core szegödött 1661-ben. Apja Horkán lakó Vida Mihály.

Mihalik József. Kassaváros ötvösségének története. Bpest. 1900. 322 l.

Vida Mihály /ács/ MDK

Az ácsmunkákat végzi a sárospataki kollégium nagyépületének építésekor. 1821-ben hötnek vele szerződést.

Gulyás József: Beszéd a Comenius-emlékmű leleplezésekor. Sárospatak. 1937. 8.0.

INCK : Vörös házak.

Vida Márton

páncélderékgyártó

1615. nyert polgár-
jogot Kassán

o-Kem o

274. l

Vida Mária

Vagy két esztendeje lázas izgalom fogta el a pedagógusok, akadémikusok egy részét: mindenki egyszerre tárgyalta az esztétikai nevelés kérdéseit. – Nálunk Vida Mária könyve keltett ér deklődést a japán gyerekek rajzoktatásának ismertetésével. – Követte 2 kísérleti tankönyv, Xantus Gyula és Balogyó Zsefé, elsősorban az oktatók számára.

Bajár Iván: Feltörni a diót!

Tükör, Budapest, 1976. dec. 5.

Vida Mária

A Petőfi Irodalmi Muzeumban kiállítást rendeztek "Ég a gyertya ég" címmel, illusztrált gyermekkönyvekből.
Vadas József: Csip, csip muzsa" címmel készült kritikájában felsorolja a könyvek illusztrátorait: Bálint Endre, Heinzelmann Emma, Réber László, Reich Károly, Róna Emmy, Szántó Piroska, Vida Mária, Würtz Ádám.

Fenti Vadas-cikk Bálint Endre nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 8.
XX. évf. 19. sz. 5. lap.

Vida Mária

L. L.: Az üveg és ami mögötte van

Művészet, 1982. augusztus

Vida Kárló

rajz szapró

A jövő mérnöke 1971 IV 17

dr. Vida Mária, művészettörténész

Gontváry Kosztka Tivadar festőművész alkotásai közül még mindig kerülnek elő eddig ismeretlen művek. A Lipesti Semmelweis Múzeumban nemrég fedeztek fel a művész hat rajzát a gógyszerésztörténeti emlékek, között. A grafikákat dr. Vida Mária határozta meg és ő tisztázta származásukat. (említve és repr.)

dr. Tóth András: Ismeretlen Gontváry-grafikák a Semmelweis Múzeum raktárában.

Dunántúli Napló, 1979. szept. 2.

Vida Mária

grafikus

VI., Arad u. 60.

MKSz 1947

A mű ára 2 pengő.

Előjegyezhető minden könyvesboltban.

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet kiadása

Felelős kiadó: Hampó József igazgató.

Budapesti Hírlapnyomda és Kiadó R.-T. — Felelős: Nedeczky László.

A magyar Könyvnapesemény

A magyar irodalom értéke

GULÁCSY IRÉN

PAX VOBIS

Vida Mária

Az 1941. évi magyar Könyvnapon jelenik meg!

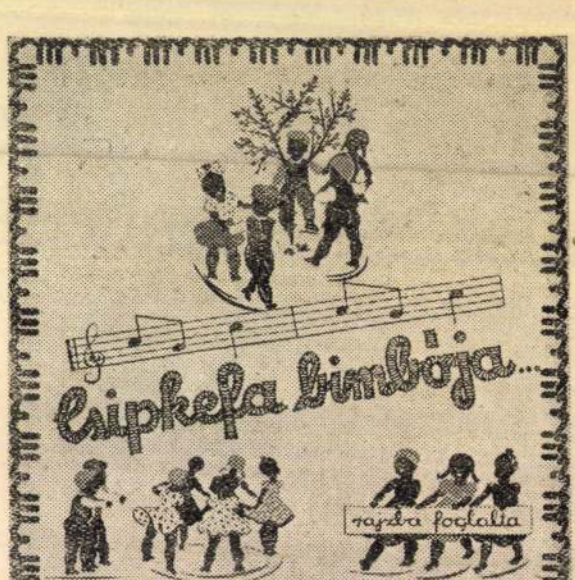

VIDA MÁRIA: Csipkefa bimbója...

Bartók—Kodály népdalgyüjtéséből Vida Mária, ez a tehetséges fiatal rajzolóművész kiválogatott egy kötetre való gyermekdalt, népi játékot. Művészi kép mutatja be a dalra folyó játékot. A kép mellett ott találjuk a dal kottáját, szövegét. A magyar népi zenének néhány kincse most képeskönyv alakjában jut el a magyar gyermekvilághoz. A «Csipkefa bimbója» tartalmához méltó köntösben a magyar Könyvnap kedves meglepetése lesz.

Vida Mária

1905/6. II –

1906/7

Ferképzőmfoiskávk

146. l.

Vida Mária

rajzolo

Puskin. Aranyhal
mesěje. Ford.
Trencsényi W[ald-
apfel] Imre. Bp.
1946.

fenti rajzaival

MDK

Vida Mária, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.1.

Sz. Vida Mária, [grafikus] II tok

Nyilatkozata a mesekönyv-illusztrá-
cióról.

És: Illusztráció a „Kiri madár" c. Kötethez. Repr.

Major János: Igaz, hogy ez macska, 12-13.l
vagy nem igaz?

Család és Iskola, Bp. 1960. augustus XI/8.

MDK

Vida Mária

Tanulmány, rézk.

Magy. Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr.

14. 1.

MDK

Vida Mária

Éva, rézk.

Nagy. Művészetért kiáll. r. Mic. 1940. febr.

19. 1.

MDK

Vida Mária

Eozinvázákat fest a pécsi Zsolnay Porcelángyárban. (képaláírás; fénykép repr.)

Hírben-képben jelentjük.

Nők Lapja, Bp. 1956. október 11. [Z.l.]

M.D.K.

Vida Mária
festő

„Tintásüveg" képeskönyv illusztrációi.

"

Nagy Csuesa: Petőfi illusztrációk
M.M.M. Évkönyve 1952, 156 l.

M.D.K.

Vida Mária
festő

Tintásüveg"
"

Nagy Lajosa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952. 141 l.

JÁKY MAGDA

ÉS

DRASKÓCZI ÉS DOLINAI DRASKÓCZY GÁBOR

TANÁR

F. ÉVI DECEMBER HÓ 9-ÉN D. U. 6 ÓRAKOR TARTJÁK ESKÜVŐJÜKET A SZILÁGYI DEZSŐ TÉRI REFORMÁTUS TEMPLOMBAN

BUDAPEST, 1937. DECEMBER HÓ

CÍM: II. ISKOLA-U. 36.

Vida Mária

grafikus

a napokban érkezik haza.

Három évet töltött a Szovjetunióban, a tbiliszi egyetemen magántanári képesítést kapott és művelődéstörténeti kandidátusnak nevezték ki. Vida Mária az első magyar nő, aki a Szovjetunióban ilyen kitüntetésben részesült.

Magyar Nemzet

1948. nov. 13

Vida Mária

festő

l. Tavaszi Salon

XV. 179. sz.

MDK

Vida Mária, festő
oroszországi ösztöndij

Igazság, 1947. márc. 14.
/Közel 30 külföldi ösztöndij/

A Műemlékek Országos Biz

Vida Márta

rajztanárjelölt

Ferképzomfoisk vk

1939-41. 149. l.

VIDA ZSUZSA

Új művészet

2003. júl.

2.o.

ez a megoldáshoz, melyre a szükség
szerint.
ajnos nem változnak s nem is
z. Most már teljesen kétségtelenül
-ujlaki községi pénztár kirablása
zra volt itélve s ott le is ülte.
tól is, igy a nagyszalontai e.[gyház]-
fognak jönni. Ha igaz az a hir,
an, akkor ezen az alapon egy-
ha ezt ott elmulasztották, s hó-
rás befejezéséig - bizony helyre-
e járni. Rettenetes szégyen ez,
vetemült ember igy garázdálkodhat

VIDA ZSUZSANNA

Új művészet

2003/ máj

2.0.

JEGYZETEK

66

VIDA Zsuzsa üveg

VARGA Vera: Kortárs magyar üvegművészet. =
Magyar Iparművészet, 1993 50

Vida Tsuzsa Juliánna

az Edénykultúra c. kiállításon

üvegedényei szerepeltek.

Rácsa Gyula: Edénykultúra kiállítás a Műcsarnokban.

Népszabadság, 1942. márc. 22.

Vida Zuzsanna Juliánna

művei szerepelnek az "Edénykultura"
c.kiállításon a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1972 március 25 4.old.

Vida Zsuzsa

Nagyipari gyártásra alkalmas dekorációkkal szerepelt.

D.N.: Növekvő üvegtervezők kiállítása; Ipari Művészet, 1968.5-6. sz. 56.l.

Vida Zsuzsa

Váza (repró).

Ipari Művészet, 1971. 1-sz. 6. l.

Vida Ilona

Üvegtárgyait maratással és zománcfestéssel dolgozza meg; síküvegen is kísérletezik ezzel. Elképzelései korszerű világítóberendezéseken is helyet kaphatnának.

T. Mórik Klára: Mai magyar iparművészet; Ipari Művészet, 1971. 1-12. 6. l., 7. l.

Vida Erzsa

Üvegfestési kísérleti értékűek (Miskolc, 1970 nov.-i kiállításon bemutatva).

Vuczogh Ákos közzászólása; Ipari Művészet, 1971.1.sz.11.l.

Vida Zsuzsa Julianna, [ipamüvész!]

Szerepel az „edénykultúra kiállításon."
(Műcsarnok.)

Rózsa Gyula: Szavazólap helyett 7.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 22.

Vida Zsuzsa festő

A Ferencvárosi Pincetárlát Mester u.-i helyiségében láthatók képei pén-tekstől.

Magyar Nemzet, 1975. ápr. 23.

Vida Zsuzsa iparművész
üvegtervező

lsd → Z. Gács György festő
Művészet 1985/3/27. old. ill.
29. old.

10 Wednesday

VIDA Zsuzsa

Cseh formák, 1976, üveg, anagyában szines üveg, bordós, peremes, 91.5.32

UFO, 1978, üveg, pörgetett plaszt ka, 91.5.33

Gyürü objekt, fuvott, rétegelt, csiszolt, homokfuvott öveg, 91.5. 33

Új Müvészet

Vida Tamás, üvegtervezőművész

a Vigadó Galériában „Üvegek" c. reprezentatív kiállítás üvegműveseink legújabb törekvéseit, eddigi eredményeit mutatja be.

Vida Tamás sima felületű forgatható vázáit látjuk a kiállításon.

(említve).

cs. m.: Üvegek.

Pesti Műsor, 1982. május 26. 6. old.

Vida Zsuzsa festőművész

A lap Kulturális eseményeket ismertető rovata közli, hogy a művész kiállitása megtekinthető május 8.-ig a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 26.
XIX. évf. 17. sz. 8. lap.

Vida Zsuzsa üvegtervező

Hozzászólása az „Edényhultúra '72"-ről tartott vitán.
(Nincs értelme üvegesnek maradni.)

Ipari Művészet, 1972/4. sz. 10. l.

MDK

Vida Zsuzsa, iparművész

üvegművészeti kiállítás nyílik munkáiból az üvegipari bemutatóteremben. (Gusev u.)

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 14.

VIDA ZSUZSA

LÓSKA Lajos: Üvegplasztikák Tihanyban. = Uj Müvészet, I. évf. 2. sz. 1990 37-38.p.

Vida Zsuzsa, újságíró

L. Tassy Béla

–: Közművelődési klubkísérlet... 46.

Új Tükör, Bp. 1986. dec. 14. XXIII/50

Vida Zsuzsa

Emlétve

Perneczky Géza: Fiatal (parmúvészek)
Élet és tradicionalizmus, Tp. 1970. júl. 11.

Vista Zsurse

Emlitve

Pernaczy Géza: Fiatal i parmuvészet
Élet és Irodalom, Bp. 1970. júl. 11.

Vida Zsuzsa

Első országos kiállitást rendeztek a "Fiatal iparmüvészek", amelyről az idézett cimmel ir Perneczky Géza.
A bemutatott üvegtárgyak között kiemeli a művész munkáit, a szép kelyheket és poharakat melyek fegyelmezett formáikkal keltettek elismerést.

Élet és irodalom, Bp. 1970. juli. 11.
XIV. évf. 28. sz. 12. lap

MDK

Vida Zsuzsa, iparművész,
üveg művész

Az üvegipari bemutató teremben
(Gusev utca) kiállítás nyílik
meg Vida Zsuzsa üvegművészeti
munkáiból.

— : Üvegművészet

8.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. jan. 14.

M.D.K.

Vidáné, Kovács Róza

33 éves , MNDSZ Kult.vez.

1949-ben a Debreceni Képzőművészeti szabadiskola hallgatója volt.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 185.l.
A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK.KÖZPONT FORRÁSTANULMÁNYAI II;
Bpé 1965.

Vida Géza szobrász

- művészete a máramarosi falvakhoz kötődik.
- Ziffer Sándor tanítványa volt
- önkéntesként megy a spanyol polgárháborúba
- Franciaországi koncentrációs táborba került
- eljárt Pittner Olivér műtermébe

Említve: Ferenczy Béni, Ferenczy Noémi, Basch Andor, Bornemisza Géza, Csártornyai Zoltán, Tihanyi, Czóbel, Czigány, Mattis Teutsch János, Ziffer Sándor, Perlrott Csaba, Boromissza Tibor, Hollósy Simon, Klein József, Katz Márton, Kunovits András, Pittner Olivér, Csizér Lilla, Weith László, Kazár László Ruzicskay György, Ferenczy József, Gallasz Nándor, Podlipnyi Gyula, Réti István, Kós Károly, Szervátiusz Jenő, Gy Szabó Béla, Réti Huber István, Szőnyi István, Szolnay Sándor.

Borgluda István: Harcos művészet

Igaz Szó 1973/7 114. old.

Vida Géza nobrára

A magyar Könyvnap eseménye

A magyar irodalom értéke

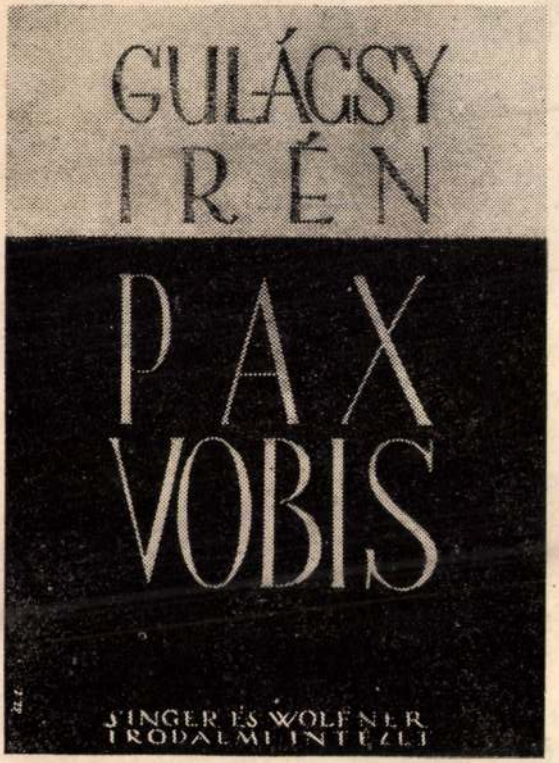

GULÁCSY IRÉN: Pax Vobis

Történelmi regényirodalmunk újjáteremtőjének egyik leghatalmasabb, leghatásosabb és legszebb regénye, mely emlékezetes sikerű elődjével, a Fekete vőlegények-kel együtt indította meg a magyar történelmi regényirodalom röneszánszát.

A hatalmas mű ára (három kötet) egykötetbe kötve 7.50 pengő.

Előjegyezhető minden könyvesboltban.

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet kiadása

Vida Mária

Az 1941. évi magyar Könyvnapon jelenik meg!

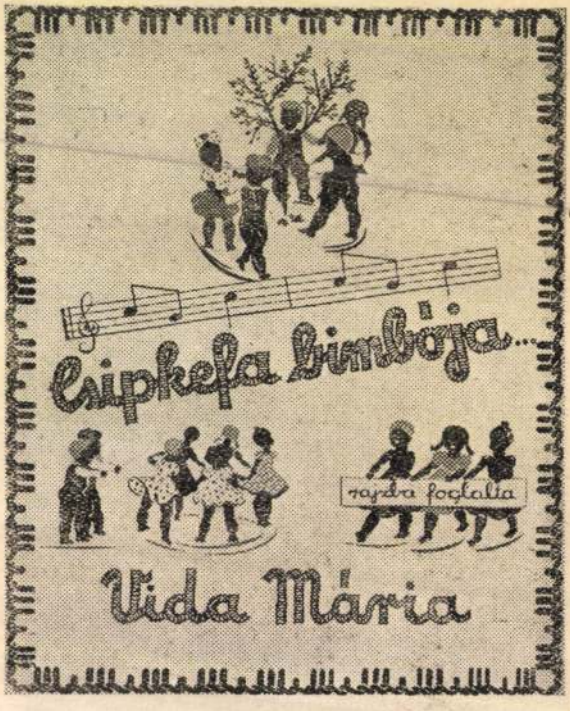

VIDA MÁRIA: Csipkefa bimbója...

Bartók—Kodály népdalgyüjtéséből Vida Mária, ez a tehetséges fiatal rajzolóművész kiválogatott egy kötetre való gyermekdalt, népi játékot. Művészi kép mutatja be a dalra folyó játékot. A kép mellett ott találjuk a dal kottáját, szövegét. A magyar népi zenének néhány kincse most képeskönyv alakjában jut el a magyar gyermekvilághoz. A «Csipkefa bimbója» tartalmához méltó köntösben a magyar Könyvnap kedves meglepetése lesz.

A mű ára 2 pengő.

Előjegyezhető minden könyvesboltban.

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet kiadása

Felelős kiadó: Hampó József igazgató.
Budapesti Hirlapnyomda és Kiadó R.-T. — Felelős: Nedeczky László

Vida Mária:

CSIPKEFA BIMBÓJA...

Teljesen újszerű gyerekkönyv, amelyet örömmel üdvözöl a pedagógus, szülő és kicsiny egyaránt, mert hatalmas ürt hidal át, mikor *Bartók, Kodály, Sebestyén* Gyula és *Vikár* Béla gyüjtése nyomán igazán magyar, népi zamatú verseket, dalokat és játékokat szed össze, hogy odapergesse a gyermekek elé. Az összeválogatást *Vida* Mária, a Saláta Sára népszerű gyerekkönyvének rajzolója végezte szerencsés kézzel és a kedves, fülbemászóan egyszerű dallamú népi játékokat tiszta, finomvonalúan bájos rajzaival elevenítette meg, mellékelve a dallamhoz, dalszöveghez a játék leírását is. A pompás, nagy sikernek igérkező munka a *Singer-Wolfner* Irodalmi Intézet könyvnapi kiadása.

láló Tokalon krém. Használja minden éjszakára. Alvása minden percében felszívhatja arcbőre ezeket az életfontosságú elemeket. Reggelenkint arra ébredhet, hogy arcbőre mind tisztábbá, üdébbé, simábbá, szinte *fiatalabbá* válik. Napközben használjon fehér, nem zsíros Tokalon krémet. Ez az egyszerű módszer azt eredményezheti, hogy számos nő a valóságnál sokkal fiatalosabbnak látszik. Kizárólag csak Önön múlik, hogy megpróbáljon pompás arcbőrre és arcszínre szert tenni. Visszakapja pénzét, ha az utasítás szerinti használat nem hozná meg a joggal várható eredményt.

E lap minden olvasójának, aki P 1.— értékű bélyeget a budapesti gyártelepnek: Panacea Gyógyszervegyészeti Rt. 5/K. Osztály, Budapest, XIII., Lehel-u. 68. beküld, készséggel szolgálunk egy-egy próbatubus fehér- és rózsaszínű Tokalon-krémet, valamint néhány próbaadag Tokalon-púdert tartalmazó ízléses kivitelü mintadobozzal.

Vida Mária

Pest, 1941. jun. 6.

autobusztúra

1941 június 28-tól július 6-ig.

Útirány: Budapest — Nagyvárad — Királyhágó — Kolozsvár — Dés — Beszterce — Szászrégen — Maroshévíz — Borszék — Gyilkostó — Szováta — Szászrégen — Kolozsvár — Nagyvárad — Budapest.

Részvételi díj: **P 245.—**,

Jelentkezési határidő: 1941 június 21.

Háromnapos felvidéki autobusztúra. 1941. június 13—15. *Útirány:* Budapest—Losonc—Pelsőc — Aggtelek—Rozsnyó—Krasznahorka — Kassa—Miskolc — Lillafüred — Eger—Budapest.

Részvételi díj: **P 85.—**,

Jelentkezési határidő: június 10.

Felvilágosítás és jelentkezés:

Pest—Magyarország—IBUSz Utazási és Menetjegyiroda. VII., Erzsébet-körút 7. Tel.: 422-985 és az összes IBUSz-irodákban.

Egy testőrőrmester kardjával mentette ki az öngyilkost a Dunából

A Ferenc József-híd közelében, a pesti partról tegnap alkonyat felé a Dunába ugrott egy jólöltözött fiatal nő. Arra sétált *Borszéky* Rezső testőrőrmester és villámgyors segítséget nyujtott a lánynak, aki már a part mellett is fuldoklott: *leoldotta kardját, benyujtotta neki és kihúzta.* A mentők a Rókusba vitték. Megállapították, hogy *Csermák* Erzsébet, 19 éves magántisztviselőnő akart meghalni, állástalansága miatt.

Külföldi kiállításaim

1977 -79 Vicointer, Valencia
1979 -81 New Glass, Corning Museum of Glass New York,
London, Párizs, Tokió
1979 Galeria Kapa, Athén
1982 Nemzetközi Sportdíj bemutató, Madrid
1983 Nemzetközi Design pályázat, Osaka
1984 Magyar Kulturális Központ, Prága
1985 40 év magyar művészete, Moszkva
1987 Művészek Háza, Szófia
1989 Glas Museum, Frauenau
1990 Nemzetközi stúdió üvegszemle, Kanazawa
1992 Galerie D'Amon, Párizs
1992 Nemzetközi stúdió üvegszemle, Kanazawa

A kiállítást rendezte: Jerger Krisztina A kiállítást támogatta: Hunguard Float Kft., Orosháza

Rév-Komáromban születtem 1944-ben. Utam Fényesi-Szőlő tanyától az „Arany Prágáig" – szüleimnek köszönhetően – színes és változatos, hála emléküknek. Érdeklődésem a képzőművészet iránt a komáromi évek alatt tudatosult, Angyal Kálmán festőművész, rajztanár irányítása mellett. A Budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium az üveggel való ismerkedés ideje. Szaktanárom Báthory Júlia iparművész, rajztanárom Ujvári Lajos festőművész. A csehországi ösztöndíjas évek a szakma sokrétűségének, lehetőségeinek felfedezését jelentették. A Prágai Iparművészeti Főiskola üvegszakosztályán szereztem 1969-ben festőművész diplomát. Professzorom Stanislav Libensky, szaktanárom Karel Vanura. Hazatérésem után lettem a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola Üvegszakosztályának tanára, majd volt tanárnőm nyugdíjba vonulása után 1970-től 1984-ig vezetője. Néhány éves megszakítás után 1989-től ismét vezetője. Alkotásaim 1970-óta szerepelnek kiállításokon, több ipari és iparművészeti pályázaton nyertek díjakat.

A Műcsarnok Meghívja Önt

VIDA ZSUZSA

IPARMŰVÉSZ

STÚDIÓ ÜVEG

kiállításának megnyitására

1994. május 5-én csütörtökön délután 4 órára

Megnyitja dr. Lovag Zsuzsa művészettörténész

a Budapesti Iparművészeti Múzeum igazgatója

Megtekinthető május 29-ig

szombat, vasárnap kivételével 10-18 óráig

Dorottya Galéria Budapest V. Dorottya utca 8

Rév-Komáromban születtem 1944-ben. Utam Fényesi-Szőlő tanyától az „Arany Prágáig" – szüleimnek köszönhetően – színes és változatos, hála emléküknek. Érdeklődésem a képzőművészet iránt a komáromi évek alatt tudatosult, Angyal Kálmán festőművész, rajztanár irányítása mellett. A Budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium az üveggel való ismerkedés ideje. Szaktanárom Báthory Júlia iparművész, rajztanárom Ujvári Lajos festőművész. A csehországi ösztöndíjas évek a szakma sokrétűségének, lehetőségeinek felfedezését jelentették. A Prágai Iparművészeti Főiskola üvegszakosztályán szereztem 1969-ben festőművész diplomát. Professzorom Stanislav Libensky, szaktanárom Karel Vanura. Hazatérésem után lettem a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola Üvegszakosztályának tanára, majd volt tanárnőm nyugdíjba vonulása után 1970-től 1984-ig vezetője. Néhány éves megszakítás után 1989-től ismét vezetője. Alkotásaim 1970-óta szerepelnek kiállításokon, több ipari és iparművészeti pályázaton nyertek díjakat.

A Műcsarnok Meghívja Önt

VIDA ZSUZSA

IPARMŰVÉSZ

STÚDIÓ ÜVEG

kiállításának megnyitására
1994. május 5-én csütörtökön délután 4 órára
Megnyitja dr. Lovag Zsuzsa művészettörténész
a Budapesti Iparművészeti Múzeum igazgatója
Megtekinthető május 29-ig
szombat, vasárnap kivételével 10-18 óráig
Dorottya Galéria Budapest V. Dorottya utca 8

VIDA Zsuzsa

Külföldi kiállításaim

1977 -79 Vicointer, Valencia
1979 -81 New Glass, Corning Museum of Glass New York,
London, Párizs, Tokió
1979 Galeria Kapa, Athén
1982 Nemzetközi Sportdíj bemutató, Madrid
1983 Nemzetközi Design pályázat, Osaka
1984 Magyar Kulturális Központ, Prága
1985 40 év magyar művészete, Moszkva
1987 Művészek Háza, Szófia
1989 Glas Museum, Frauenau
1990 Nemzetközi stúdió üvegszemle, Kanazawa
1992 Galerie D'Amon, Párizs
1992 Nemzetközi stúdió üvegszemle, Kanazawa

A kiállítást rendezte: Jerger Krisztina A kiállítást támogatta: Hunguard Float Kft., Orosháza

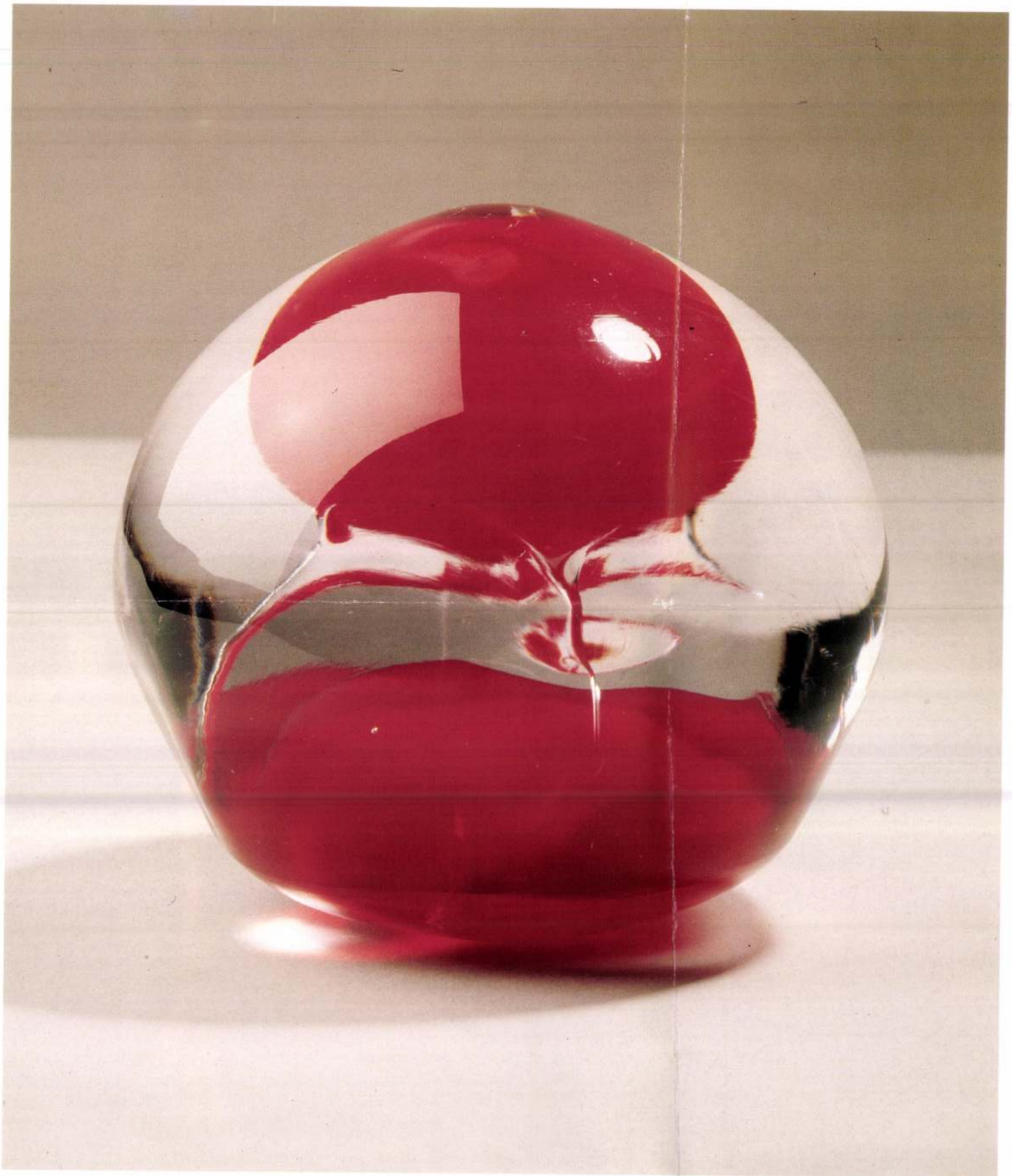

Színes üvegplasztika, 1985.; hutaüveg, csiszolt; Ø: 14 cm; Fotó: Lévai Jenő
Coloured Glass Plastics, 1985; kiln-formedglass, cut; D: 14 cm; Photo by Jenő Lévai

VIDA ZSUZSA

1125. Budapest, Galgóczy út 19/B.

Született: 1944. április 13. Komárom.
Born on April 13,1944 in Komárom.

Tanulmányok: Iparművészeti Főiskola, Prága. 1963-69. Diploma. A budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában tanít 1969-től.
1970 óta kiállító művész.

Studied at the College of Applied Arts in Prague from 1963 to 1969. Graduated in 1969.
A teacher of the Grammar School for Art, Budapest since 1969.
Regular participant at exhibitions since 1970.

Stúdióüveg, Szentendre, 1993

Gyűrűobjekt "Átfedések", 1992.; formába fúvott, réteges, homokfúvott, csiszolt üveg; 16x3 cm, Ø: 16 cm
Ring-Object "Overlapping", 1992; mould-blown, layered glass, cut and sandblasted; 16x3 cm, D: 16 cm

LISTA LUCRĂRILOR

PASĂREA PHŒNIX
haute-lisse, 320×215 cm.
1972

POLIFONIE
haute-lisse, 100×140 cm.
1972

INTERFERENȚE
tehnică mixtă, 170×133 cm.
1973

COMPOZIȚIE
haute-lisse, 100×140 cm.
1974

VRÎSTE ÎN RELIEF
tehnică combinată, 174×165 cm.
1974

OMUL FOCULUI
tehnică mixtă, 300×120 cm.
1975

PRIMĂVARA (din ciclul Anotimpurile)
tehnică mixtă, 200×165 cm.
1976

AMINTIRI DIN MARAMUREȘ
tehnică mixtă, 200×120 cm.
1977

TOAMNA TÎRZIE
tehnică mixtă, 200×160 cm.
1977

COMPOZIȚIE
tehnică mixtă, 150×100×300 cm.
1977

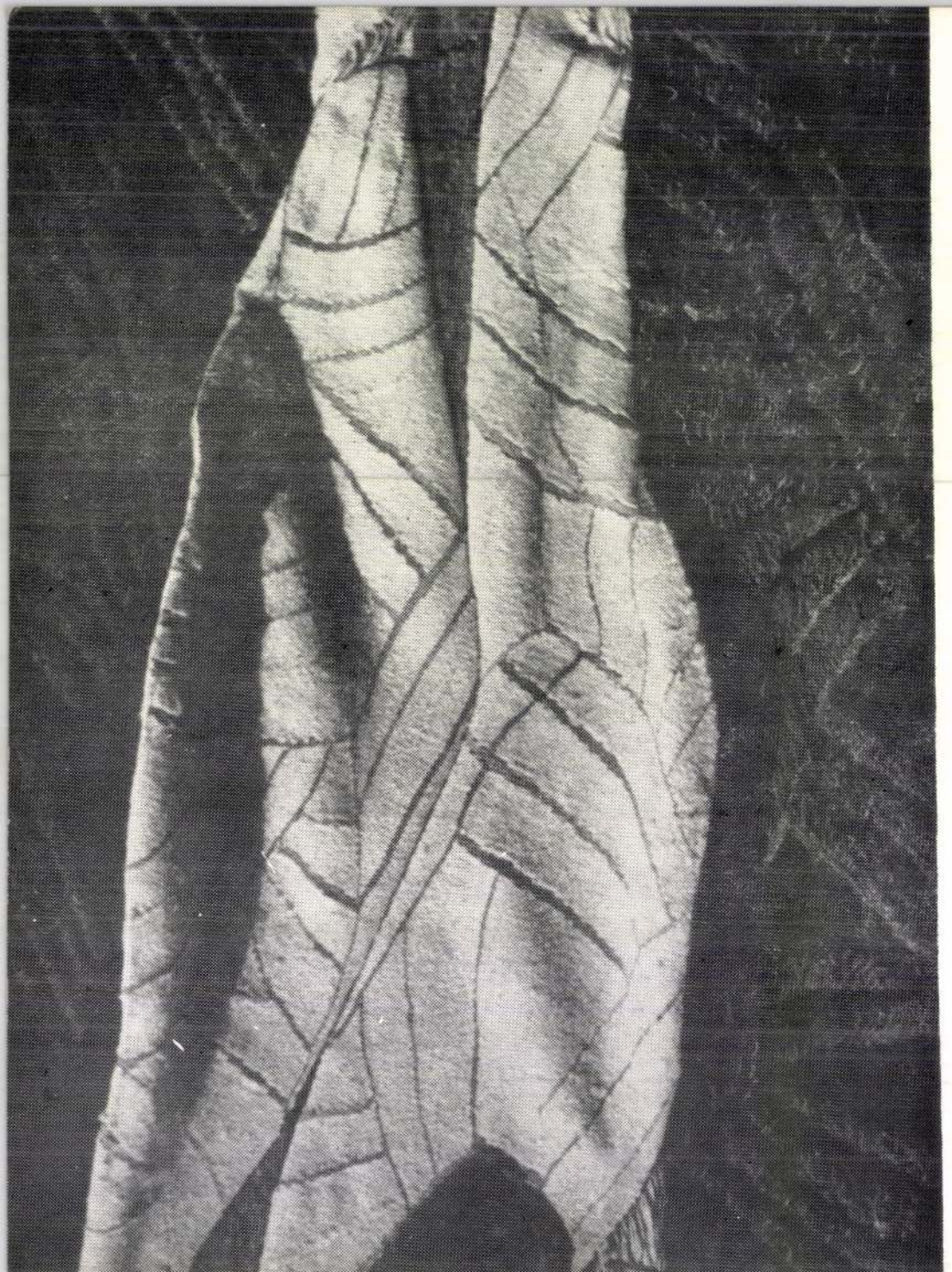

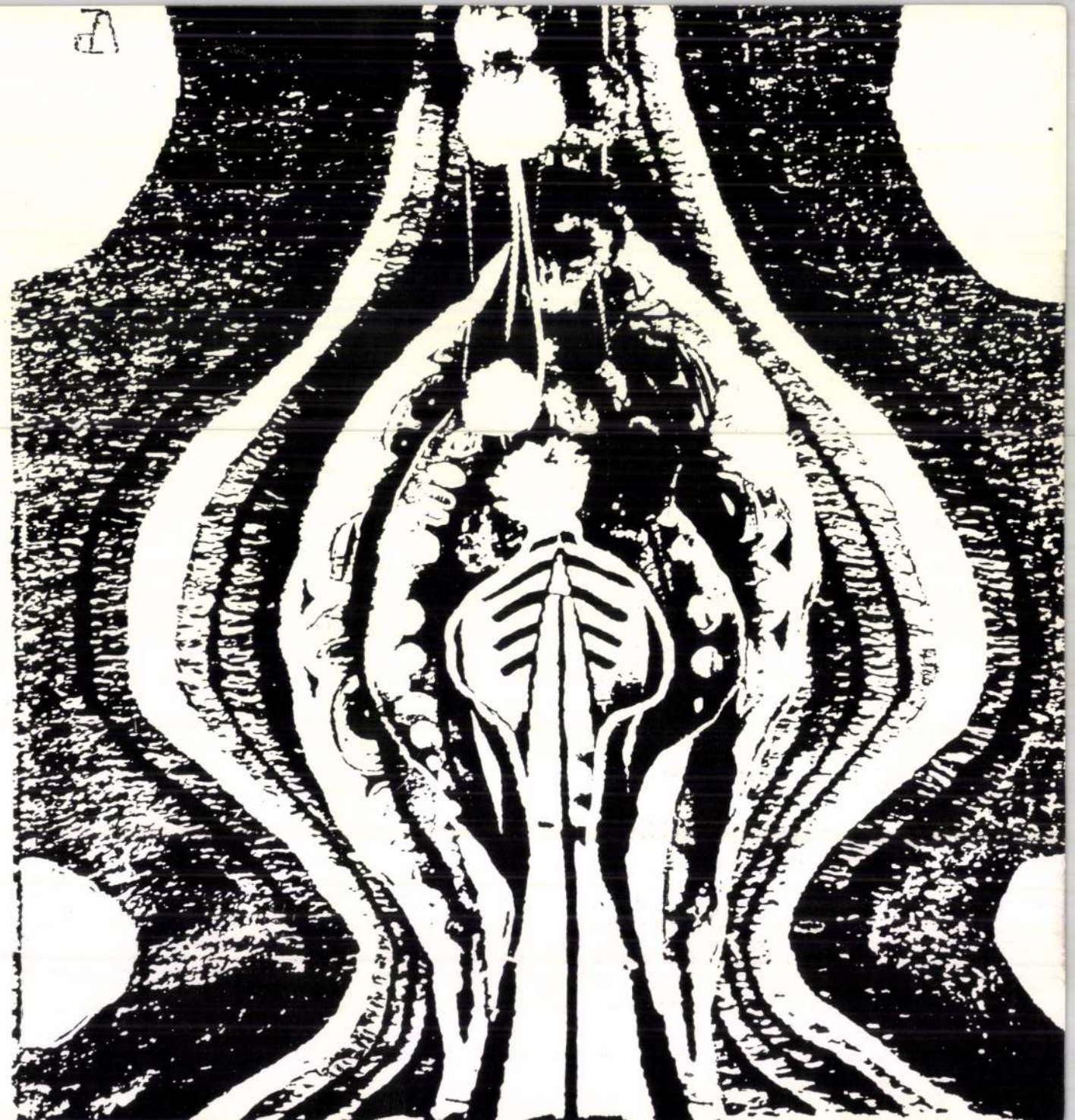

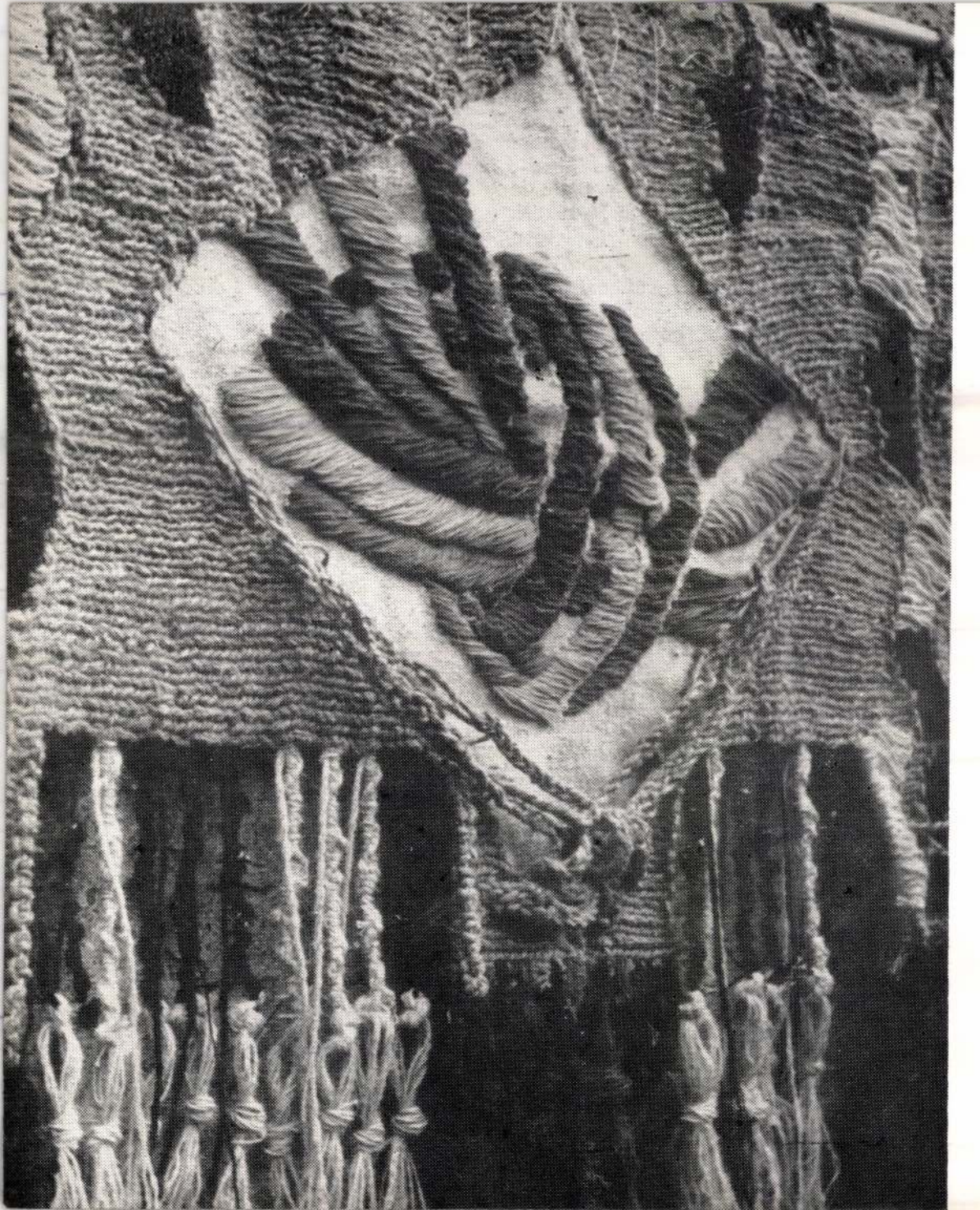

O vitalitate poetică respiră discret prin urzeala tapiseriilor în care Zoe Vida-Porumb își împletește imaginația și simțirea, condensate în arabescul imaginii. Desfășurată în sinuoase paralelisme în jurul unui miez cambrat din care cad, ca niște rotunde semințe, ciucuri multicolori, o veselă policromie amintind cămășile maramureșene, alternează cu gama reținută a unui fel de prapur, de flamură țărănească, în mijlocul căruia asemenea unui blazon arhaic se reliefează simbolul unității, al firelor răsucite în nod. Împovărată de gingașe podoabe, savant risipite în cercul învolt al coroanei, copacul stilizat și singular evocă imperiul solitudinii vegetale, adăpostul pădurii. Alte ori o fabuloasă făptură descărnată, de departe înrudită cu o bufniță nefirească, enormă, domină cu raza ochiului fosforescent un tărîm închegat de neliniștite fațete. Miticul și realul conviețuiesc reciproc adaptate, stăpînind particularitatea atmosferei îmbibată de un farmec în acelaș timp ciudat și familiar. O fantezie ispitită de insolitul unui fantastic folcloric, dar în același timp susținută de pasiunea coordonării, își încarcă universul cu mister și armonie.

VIORICA GUY MARICA

La puțini ani de la absolvirea institutului, lucrările Zoei Vida Porumb marchează trecerea de la o concepție în limitele tradiționalului asupra tapiseriei – mural nomadul rectangular țesut dacă nu cu o bogăție de culori, cel puțin cu o varietate de tonuri, într-o compoziție destul de complicată cu numeroase rime „muzicale" – către forma tratată liber, modificabilă uneori, care nu este însă „sculptură" textilă (cîteva proiecte neexecutate încă, demonstrează o remarcabilă inventivitate).

Se impun cîteva precizări în legătură cu opțiunile actuale ale artistei: este evident un efort în direcția ultimei „depicturalizări" a tapiseriilor sale, apare precizarea, prin restrîngere, a ariei de motive, indiferent dacă sînt moștenite sau inovate, autohtone sau eterogene, ea apelează la judecata intuitivă a „formei valabile" – care nu depășește un format mai puțin pretențios, să-i spunem mediu, mai adecvat din punct de vedere al utilizării în cadrul locuinței.

În tapiseriile mai recente apare, de asemenea, o culoare dominantă sau un număr restrîns de tonuri eșalonate sau separate. Zoe Vida Porumb acordă o deosebită atenție valorii materialului, punerii în joc a senzorialității „consumatorului" prin variații de textură și structură.

MIHAI DRIȘCU
(Revista Arta nr. 1–2, 1977)

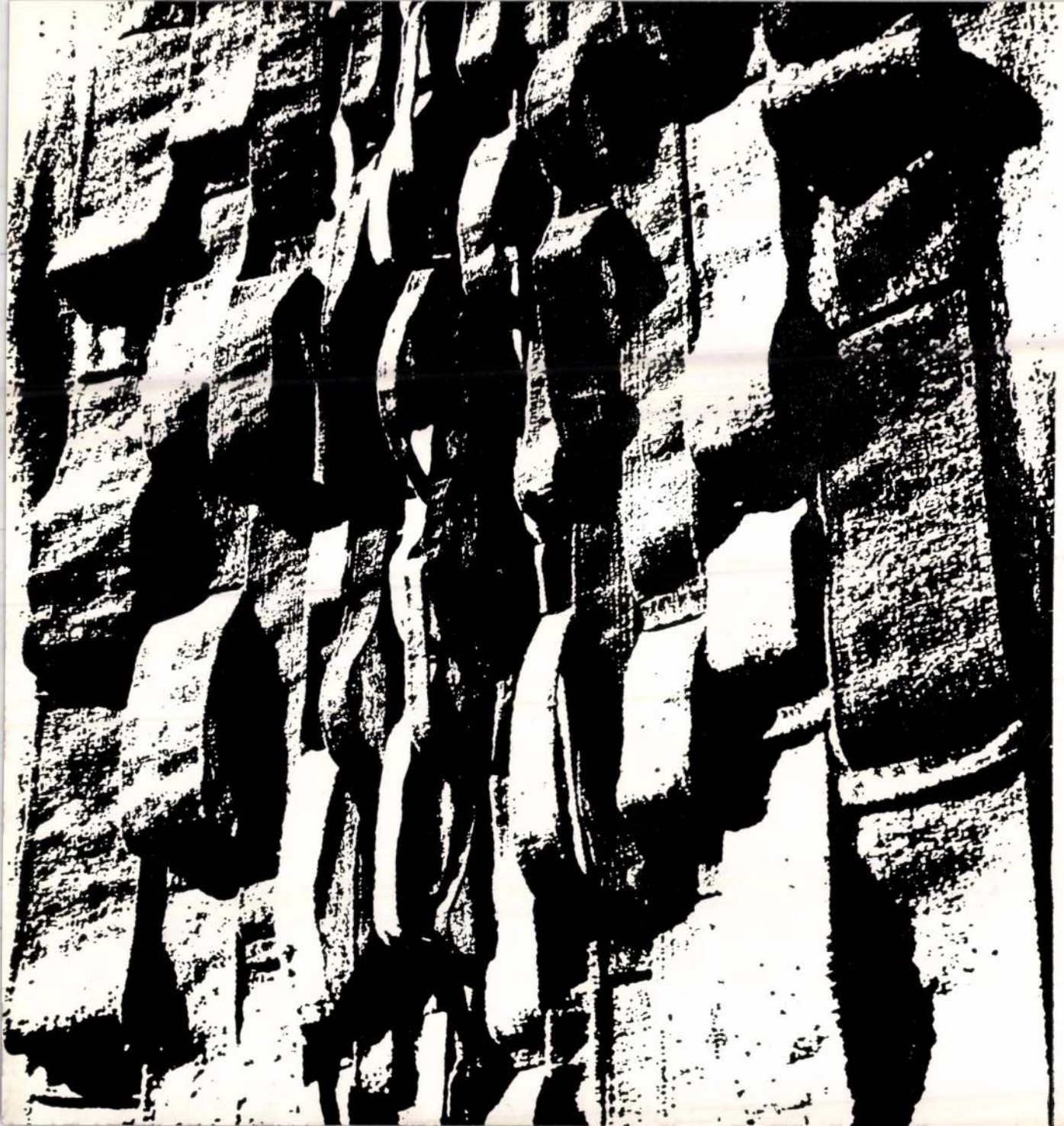

Debutînd în 1973, la un an de la absolvire, printr-o participare la Trienala artelor decorative de la București, Zoe Vida-Porumb ne-a atras, de la început, atenția prin originalitatea viziunii și prin siguranța cu care stăpînea uneltele meseriei. Ucenicia temeinică, posibil de efectuat în atelierele Institutului de arte plastice „Ion Andreescu", a fost din nou confirmată, Zoe Vida-Porumb avînd însă meritul relevabil de a forja — în stilul pe care se străduia să-l elaboreze — și elemente deosebit de prețioase ale tradițiilor artistice din Maramureșul natal. Închegarea imaginilor s-a petrecut, pe această cale, sub semnul lucidității, coerența viziunii putînd fi versificată de o lectură atentă a lucrărilor incluse în cea dintîi expoziție personală, deschisă la Galeriile mari din Cluj-Napoca. Astfel, între **Pasărea Phoenix** și **Polifonie** din 1972 și între **Amintirile din Maramureș** și **Toamna tîrzie** din 1977, drumul este ascendent, dar evoluția se referă mai ales la o purificare a rostirii, la o limpezire și concentrare a simbolurilor, precum și la o mai îndrăzneață polemică cu tendințe recent afirmate în tapiseria mondială, întrucît — de la cea dintîi, la cea mai recentă lucrare — limbajul s-a dovedit bogat și nuanțat, cu inflexiuni savuroase și de neconfundat, cu poetice și sugestive accente arhaizante, dar și cu îndrăznețe inovații de textură cromatică și de iscare a reliefurilor, în timp ce, ideatic și sentimental, creația tinerei artiste își propune și reușește să elogieze farmecul și rodnicia infinită a genezei, devenirea anotimpurilor și stărilor din natură, dar și metamorfozele omului și, mai ales, creativitatea acestuia, pe care timpul și tradițiile ne-o transmit și o ilustrează în forme atît de diversificate și de grăitoare. Concepția despre spațiu, stilizarea și decupajul formelor, scriitura alertă a suprafeței, cu avinturi epice susținute atît de vivacitatea contextelor cromatice, cît și de dinamice trasee grafice (a se vedea **Polifonie),** ca și vaga turgescență a suprafețelor, iscînd reliefuri tactile **(Interferențe)** ori volumele isinuant vegetale, cu rodnic multiplicate pistile florale **(Primăvara),** sînt elemente lexicale deduse din tapiseria modernă și adaptate în chip personal. Solemna sobrietate și muzicalitatea discretă a acordurilor cromatice descind însă, cel mai adesea, din arta meșterilor maramureșeni, de la care Zoe Vida-Porumb a învățat și cum să prepare și să folosească culorile naturale. După cum sînt de aceeaói sorginte interesul și capacitatea de a asambla texturi felurite, de a folosi materiale diverse, fiecare cu o forță expresivă bine determinată și eficientă. Totul — s-o spunem încă odată în încheiere — într-o sinteză inspirată și inteligentă, semn al respectului pentru moștenire, dar și al celei mai depline libertăți a inspirației, care consacră un tînăr artist și îndreptățește cele mai optimiste așteptări pentru evoluția viitoare.

MIRCEA ȚOCA

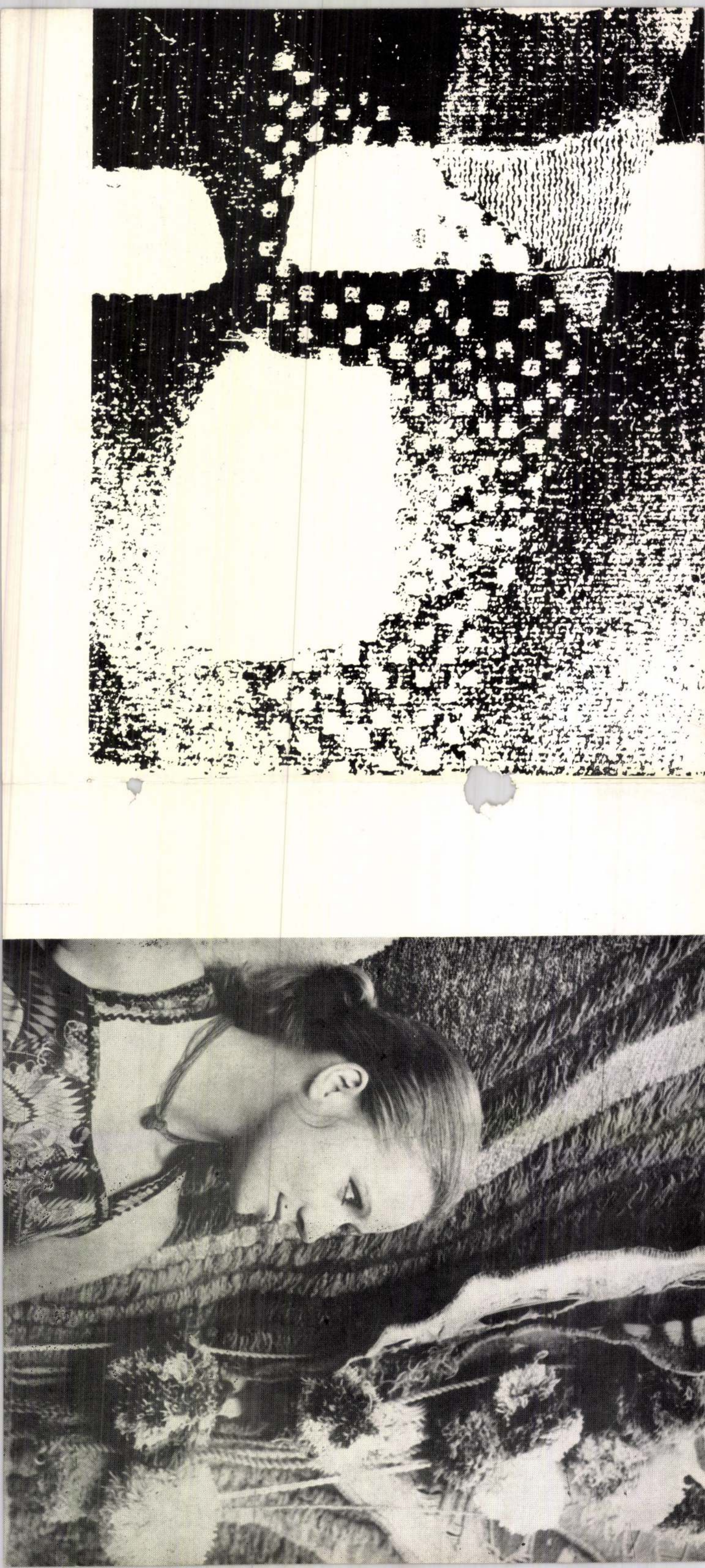

ZOE VIDA PORUMB

Născută la 2 noiembrie 1948 la Baia Mare
Absolventă a Institutului de Arte Plastice „Ion Andreescu" din Cluj-Napoca, Secția textile. Promoția 1972. Membră a Cenaclului Tineretului de pe lîngă Filiala Cluj a U.A.P.
Călătorii documentare: Austria, R.D.G., Grecia.

ACTIVITATEA ARTISTICĂ

Trienala Artelor Decorative, București, Sala Dalles, octombrie–noiembrie 1973.
Expoziția județeană de artă plastică „MARAMUREȘ '74", Baia Mare, februarie–martie 1974.
Expoziția județeană în cinstea celei de-a XXX-a aniversări a Eliberării Patriei și Congresului al XI-lea al P.C.R., Baia Mare, august, 1974.
Salonul artelor plastice maramureșene, Baia Mare, iunie 1975.
Expoziția județeană de artă decorativă, Cluj-Napoca, martie, 1975.
Expoziția tinerilor artiști plastici, organizată de Comitetul Județean U.T.C. Cluj, martie 1975.
Expoziția Cenaclului Tineretului de pe lîngă Filiala U.A.P. Cluj-Napoca, februarie 1976.
Expoziția jubiliară „Centrul artistic Baia Mare la opt decenii de activitate 1896–1976", Baia Mare, octombrie–decembrie, 1976.
Expoziția „Libertatea națională și independența statală a României în conștiința tineretului", Cluj-Napoca, decembrie 1976 – ianuarie 1977.
Expoziție personală, Cluj-Napoca, mai 1977.
Adresa: 3400 CLUJ-NAPOCA, Aleea Padiș 3 ap. 22 tel. 42492

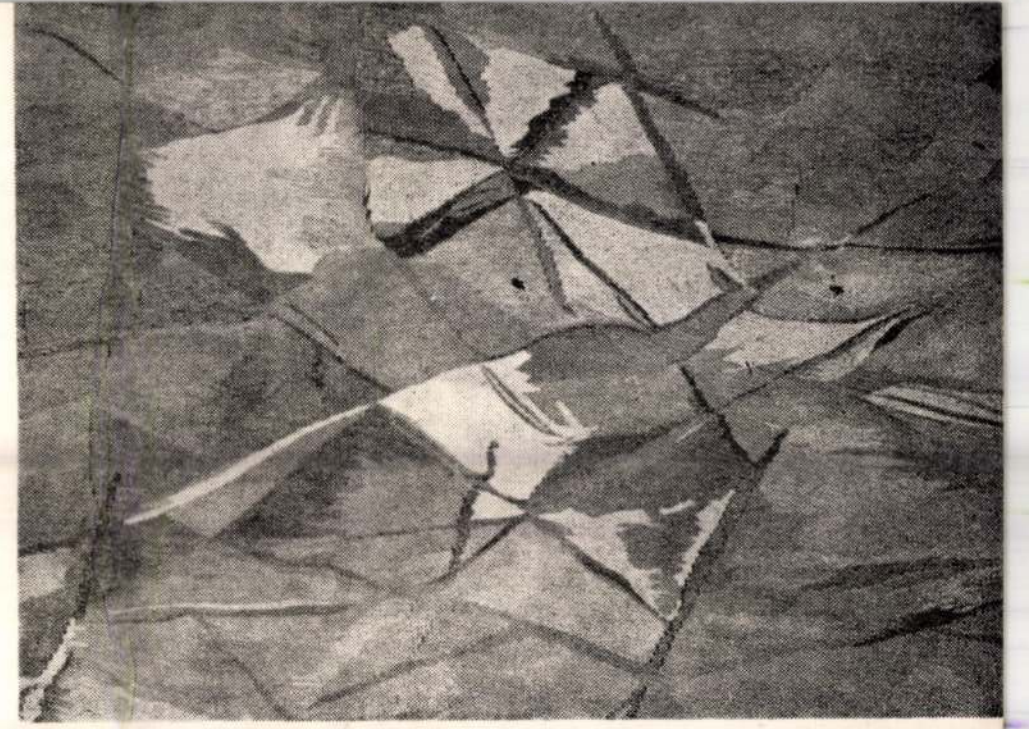

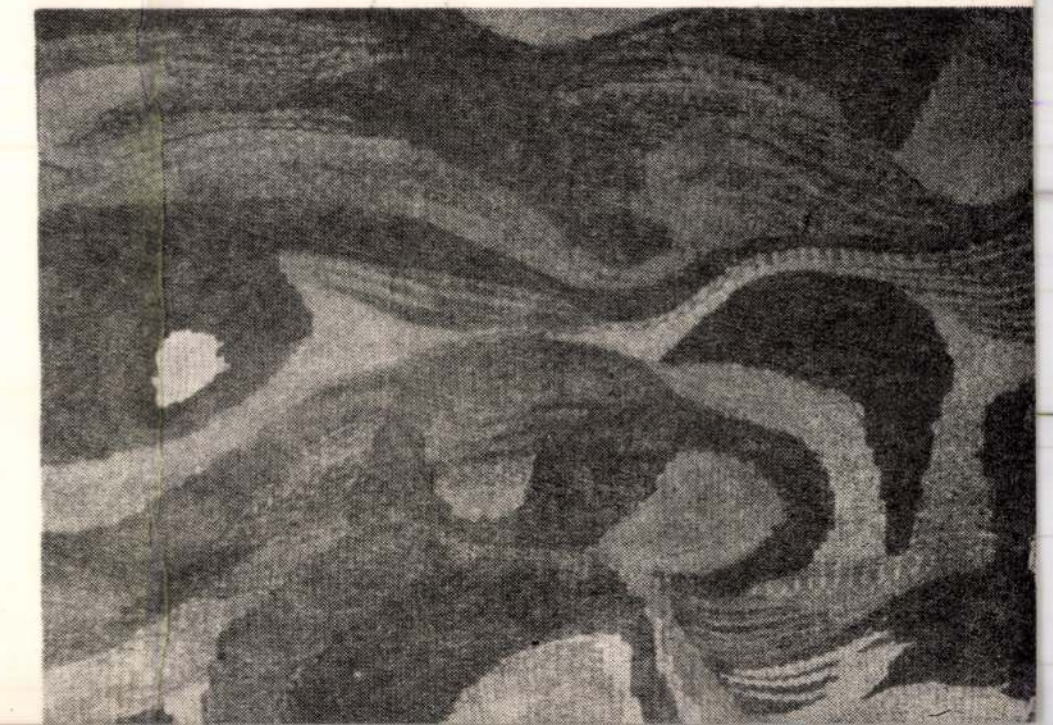

UNIUNEA ARTIȘTILOR PLASTICI DIN R.S. ROMÂNIA

tapiserie

ZOE VIDA PORUMB

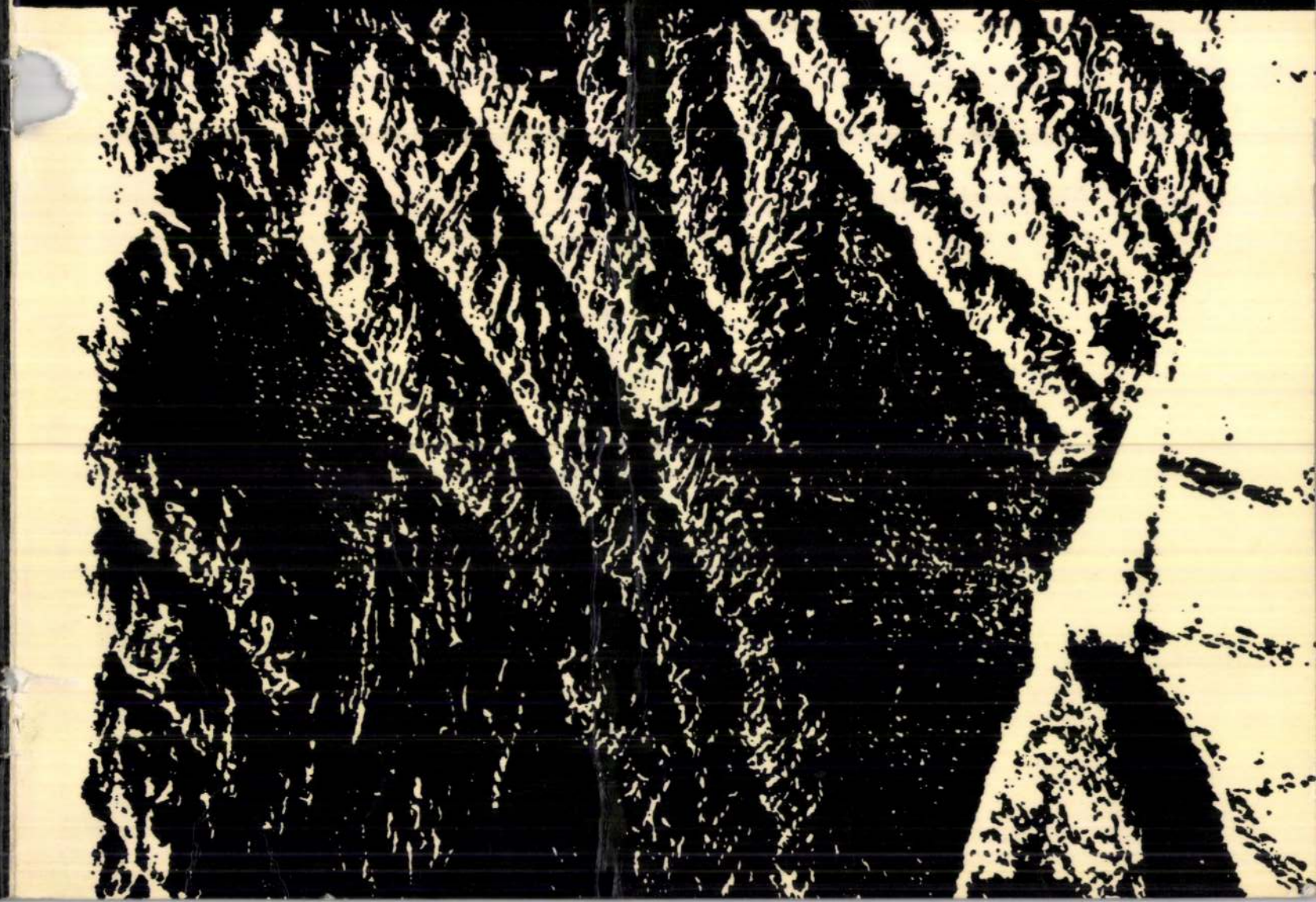

a bajsai színjátszók

jegy nélkül maradtak. A közönség közkívánatára hamarosan ismét bemutatják a Fizetővendéget.

További munkájukhoz sok sikert kívánunk.

SINKOVICS Antal

Tovább fejlesztik a DTD becsei faiskoláját

A Duna-Tisza-Duna Víz-

tunik, hogy nem fordítottak a községben elegendő gondot a művelődési élet fejlesztésére. Ezért a középtávlatú fejlesztési terv méltó helyet biztosít a község művelődési életének fejlesztésére. Elsősorban a község könyvtárainak fejlesztésére, bővítésére, helyiséghiányuk megoldására gondoltak. A tervben szerepel a művelődési otthonok bővítése, korszerűsítése, valamint újak építése.

A társadalmi tervben külön figyelmet szentelnek a környezetvédelemnek is, környezetünk megóvásának,

Vicsek István

Magyar Szó, 1977. jan. 13.

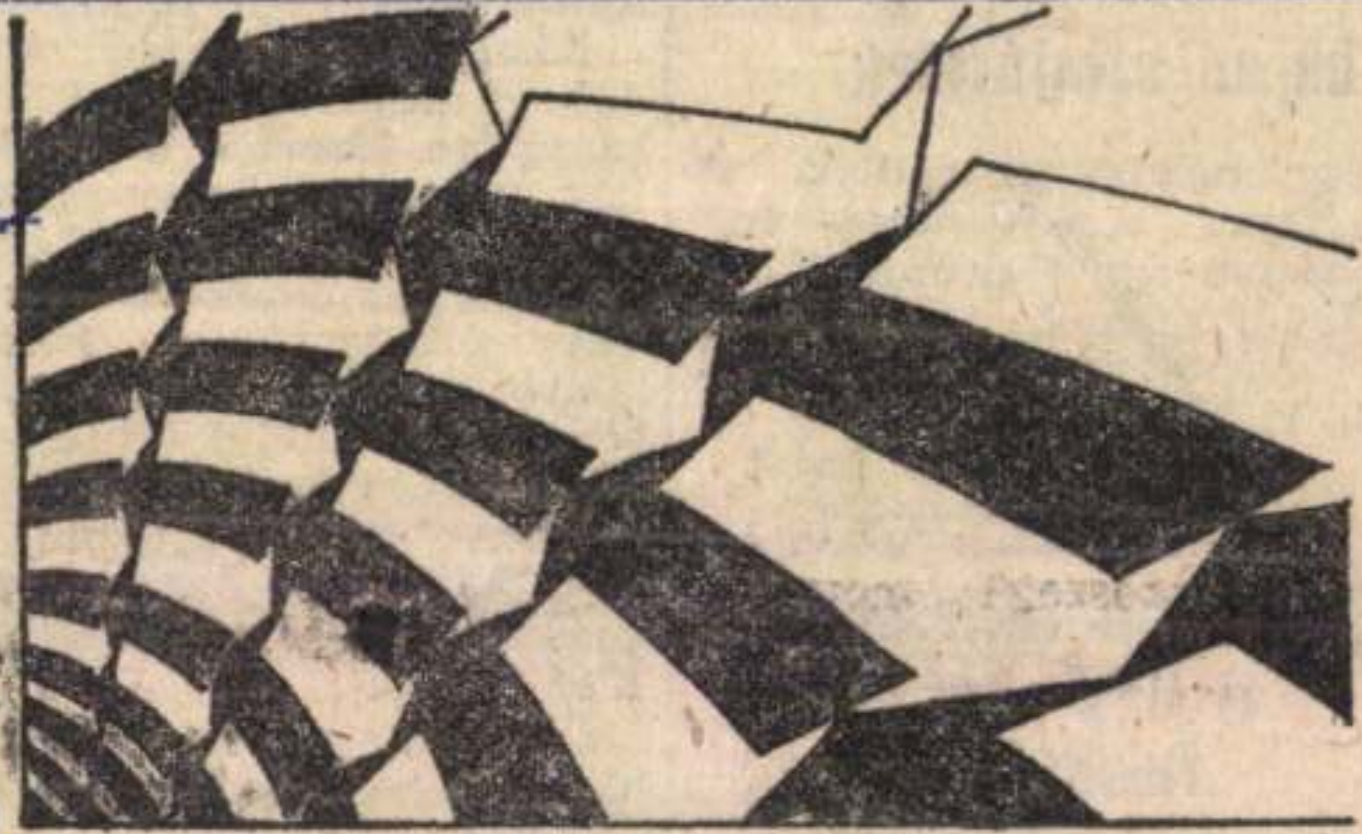

Vicsek István rajza

Különös szobrok és domborművek a Tisza-Maros torkolat partszakadékain

Egy műkedvelő szobrász nagy méretű díszekkel népesítette be a Tisza-partot

Szeged, augusztus 21.

A tiszai kirándulók, vad- és sportevezősök és egyéb Tisza-lakók nagy igyekezettel eveznek mostanában a Maros-torkolathoz, az úgynevezett „Sárgára", ahol különös és érdekes látvány várja az arra vetődőket. A Tiszapart meredek szakadékos részein messze

vakító fehérségű szobrok, domborművek, reliefek díszlenek.

Valaki abban leli gyönyörűségét, hogy a Tisza romantikus partját szoborművekkel díszítse.

Közvetlenül Tápé alatt van a „Sárga", amit azért neveznek így a Tisza szegedi nomádjai, *mert itt egy hosszú szakadékos részen csupa homok és agyag a part, ami messziről kivirítóan sárgállik a lombos, füzes, bokros vidék közepén.* Itt építették fel nyári tornaterület a SzMTE sportolói is s egész nyáron nyüzsgő eleven élet uralkodott ezen a szeszélyes és veszélyes partszakaszon, *ahol nagyon kockázatos dolog a fürdés,* mert a Tisza és a Maros összefolyása olyan erős örvényeket kavar, amit nehezen lehet legyőzni.

itt ütötte fel táborát a tiszaparti szobrász, Vidacs Mihály gépész is.

Néhány héttel ezelőtt kezdte faragni a partszakadékba különös, groteszk szobordíszeit s ma már vagy

kétszázméteres partszakaszon fehérlenek messze távolságokban a szobordíszek.

Egymás mellett sorakoznak: *egy női relief, aligátor, az ősember, görög plakett, oroszlán, tengeri szörny, egy lobogó lángú fáklya „Világosságot" felirással s a „Theseus megöli Minotaurost" című dombormüve,* amelynek fényképét itt közöljük.

Nagy tömeg veszi körül *Vidacs* Mihályt, akit „szobrász úr"-nak titulálnak a Sárgán.

— Ott farag éppen egy csuda-szörnyeteget — mondja egy fürdőnadrágos fiatalember, amikor érdeklődünk, hogy merre található a „szobrász úr", aki maga is fürdőnadrágban faragja szobrait a galéria tulsó végén. Mikor „szobrász úrnak" szólítjuk, szerényen jegyzi meg:

— Nem vagyok én kérem szobrász. Csak egyszerű gépész.

Passzióból csinálom ezeket a szobrokat.

Sajnos, haszontalan gyerekek sokat rongálnak rajtuk.

Végigvezet szoborgyüjteménye előtt.

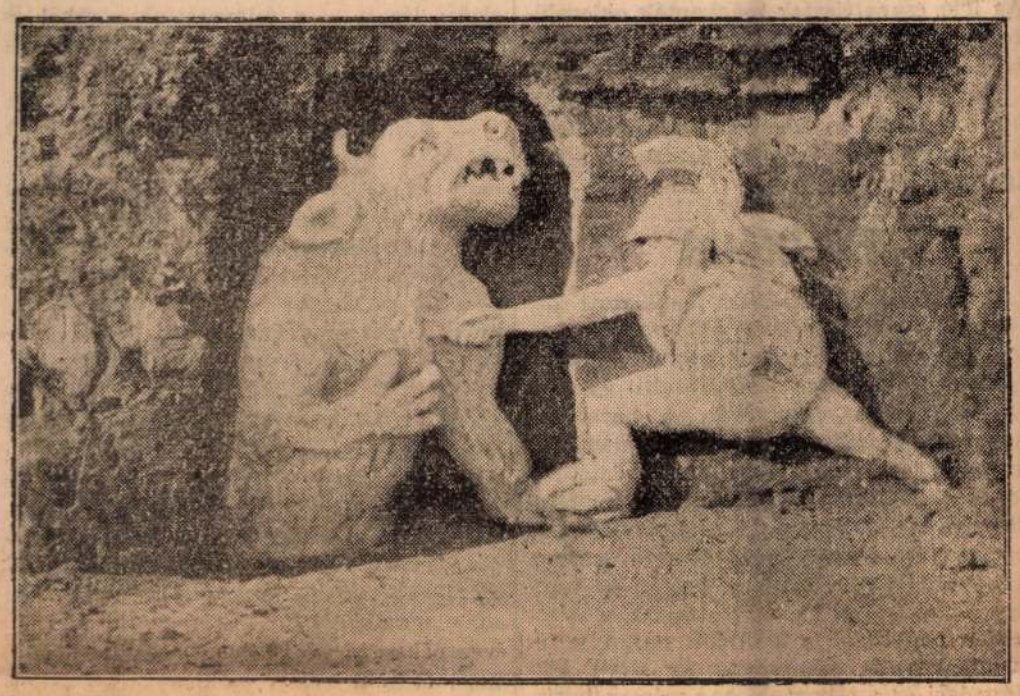

— A szoborművek földből vannak. Bevésem őket a partba. Amikor készen vannak, befestem fehérre, hogy szépen, plasztikusan érvényesüljenek. *Messziről úgy hatnak, mintha márványból volnának.*

— Hol tanulta a szobrászatot?

— Sehol.

Csak úgy kedvtelésből mintázgatok már néhány év óta itt a Sárgán.

Agyagból, sárból formáltam figurákat s most az idén jött az ötletem, hogy fehérre festett, földbevésett szobrokkal díszítem a partot.

Arról panaszkodott, hogy *sok kárt tesznek szobraiban a garázda gyerekek,* akik megrongálják a figurákat. Csak bele kell rugni a szép fehér alakba és máris széthullik, mert az egész nem egyéb, mint sárga, homokos agyag.

És búsul, hogy nemsokára vége lesz a nyárnak. A nyár mulásával elpusztulnak majd a Tiszapart érdekes díszei is. Az eső, vihar, partszakadás eltünteti őket s tavaszra már nyomuk sem lesz. Lehet majd elölről kezdeni a Sárga díszítését.

(oto.)

Ma Budapestre érkeznek a westfáliai Hitler-tengerészifjak

Győr, augusztus 21.

A westfáliai Hitler-tengerészifjak hajóraja *vasárnap délután két órakor Győrbe érkezett.* A város küldöttsége a német vendégek elé ment. A győri motorcsónakok és csónakok nagy tábora kíséretül csatlakozott a menethez. A kikötőül szolgáló iparcsatorna felett ívelő betonhidat diadalkapunak képezték ki.

A híd német és magyar zászlók tömegével volt feldíszítve.

Ahol a német tengerészifjak partraszálltak, többezer főnyi közönség gyült össze. A honvédelmi miniszter képviseletében *Soucnker* Zoltán ezredes, *Hennyey* Gusztáv tábornok és *Dávid* József alezredes, katonai parancsnok, *Domaniczky* István alezredes, *Koller* Jenő helyettes polgármester és még több előkelőség jelent meg. Az üdvözlőbeszédek elhangzása után a német és a magyar himnusz hangjai mellett felvonták az árbócra a német és a magyar lobogót.

Sátorverés után a város ebéden látta vendégül a Hitler-tengerészifjakat, akik utána megtekintették a várost. Este tábortüzet mutattak be népies táncok kíséretében.

A német tengerészifjak hétfőn reggel indultak tovább Budapest felé.

LÓVERSENY

Fényes külsőségek között, nagy meglepetésre Szajkó nyerte a jubiláris Szent István díjat

A magyar futtatás nagy eseménye a jubiláris Szent István-díj várakozáson felüli sikert hozott. Közel huszonötezer főnyi közönség rándult ki vasárnap a rákosi lóversenypályára, — hogy szemtanuja legyen a magyar lóversenyzés legnagyobb díjának a jubiláris Szent István-díj lefutásának. Az ötvenedik Szent István-díjat futották.

Az elsőhelyi nagytribünön a kormányzói páholyban a főméltóságú vendégek foglalnak helyet. Ugyancsak megjelent Auguszta és Zsófia főhercegnő is. A páholyokban az arisztokrácia teljes számban vonult fel. A lovaregyleti páholyokban a feketeruhás, cilinderes urak helyezkedtek el. Lent a hölgyek tarka, színes nyári ruhákban pompáznak. A színész- és művészvilág nem volt képviselve. Még a Balaton hűs partján nyaralnak. Hivatalos becslés szerint közel huszonötezer ember volt jelen a turf nagy parádéján.

A nagy díjban rendkivül érdekes mezőny találkozott. A derbyévjárat képviselői mérkőztek a pálya nagy ágyúival Cabalával, Bernadottal és Ciroval. A verseny favoritja a háromévés Nemes lett, amely már a távoszlop tájékán biztos nyerőként haladt a cél felé. Nyomában Szajkó, Cabala, Bernadotte és a többi ló haladt. A távnál Gutai mint a nyilat lőtte ki a Mária Anna-istálló Szajkóját, amely nem várt nagy meglepetésre, igen könnyen, 2 hosszal nyerte a harmincezer pengős díjat. Második Nemes, harmadik Cabala, negyedik Bernadotte lett.

A Mária Anna-istálló álnév alatt Dreher Jenő, a Lovaregylet stewardjának két leánya futtat. — A győzelem ezért roppant népszerű volt s mindhárom helyen tapsvihar fogadta Szajkó győzelmét. Egyébként a boldog tulajdonosokat elhalmozták gratulációkkal, — kijutott ebből a rendkivül népszerű fiatal grófi trénernek, Pejacsevich Jánosnak is, aki a boldogságtól sugárzó arccal fogadta a jókivánságokat.

Igazi ünnep volt a jubiláris Szent István-díj. A keresztény magyar társadalom nagyon kitett magáért. A középosztály is rájött arra, hogy a Szent István-díj lefutásán ott kell lenni mindenkinek, aki csak valamit is számít a fővárosi társadalmában.

Legközelebbi versenynap: Augusztus 24 (csütörtök). Ügető.

Rekordszámban adtak le nevezéseket a csütörtöki ügyetőversenyekre. 170 nevezést adtak le csütörtökre s a „Háromévesek nagy díja" lesz a müsor főeseménye.

*

A LOVAREGYLET IGAZGATÓSÁGA BERLINBEN ÉS PARISBAŃ TANULMÁNYOZTATJA A TOTALIZATÖR-IRODAKAT

A bukméker-ügyben váratlan fordulat következett be. A Lovaregylet igazgatósága multheti ülésén elhatározta, hogy gyakorlati úton is tanulmányozni fogja a városi totalizatör-irodák rendszerét, ezért két főtisztviselőjét kiküldi Berlinbe és Párisba, hogy ott a helyszinen végezzenek tanulmányokat az újrendszerü városi totalizatör-irodák müködéséről.

Minden tekintetben csak helyeselni lehet a Lovaregylet döntő elhatározását, mert a könyves-üzemet fel kell számolni, a bukméker intézményt az idén feltétlenül meg kell szüntetni s helyette a házikezelésbe vett városi totalizatör-irodákat kell felállitani.

— A máj és epeutak megbetegedéseinél az első feladat rendszerint az, hogy a természetes „Ferenc József" keserűvíz használata által — reggelenként éhgyomorra egy pohárral, esetleg kevés forró víz hozzáadásával — megfelelő bélürülésről gondoskodunk. Kérdezze meg orvosát!

Felvidékiek a Szent István-napi körmenetben

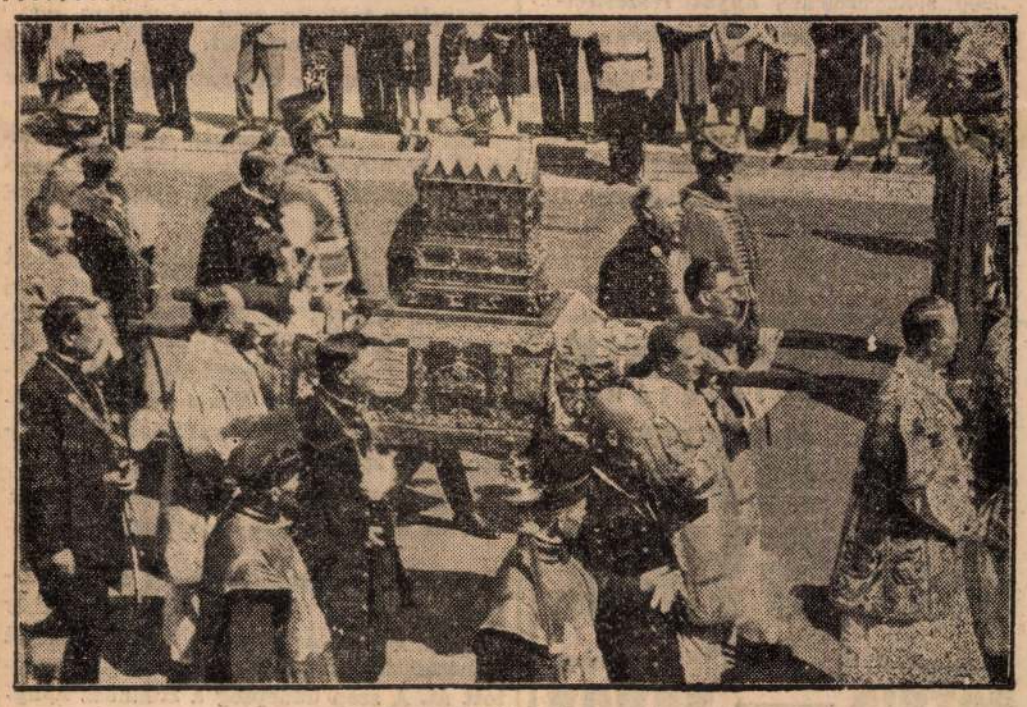

A Szent Jobb a körmenetben

A spanyol vörösöknek adott kölcsön miatt lett öngyilkos a Mendelssohn-bankház vezérigazgatója

AMSTERDAM, augusztus 21.

A nemzeti szocialista Dagblad értesülése szerint Mannheimer bankár, a Mendelssohn-bankház vezérigazgatója azért lett öngyilkos, mert nagy kölcsönöket adott a vörös Spanyolországnak, azon az alapon, hogy a franciaországi spanyol arany biztosítékul szolgál. Amikor az aranyat a nemzeti Spanyolországnak visszaadták, Mannheimer látta, hogy számítása összeomlott és halálba ment.

Katasztrofálisan fokozódik az árvíz Tiencinben

Tiencin, augusztus 21.

Az árvízveszély vasárnap még jobban fokozódott. A japán, angol és a francia negyedben vasárnap délelőtt már mindenütt métermagasan állt a víz. A *Peiho*-folyó gátjai részben gyengéknek, részben alacsonyaknak bizonyultak és ennek következtében az árvíz további súlyosbodásával kell számolni. Vasárnap este (helyi időszámítás szerint) a gátakat már mindenütt áttörte a víz. Az angol katonai parancsnokság hétfő reggeltől kezdődően elrendelte a kivételes állapotot. Valamennyi rendelkezésre álló munkaerőt igénybe veszik a gátak emelésére és az áttört gátak kijavítására.

A folyó déli partján *már a vasárnapra virradó éjszakán szörnyű pusztítást végzett a gátszakadás nyomán kitörő áradás.* Többezer kínai a külföldi engedményes területeken keresett menedéket s ezt az esetek legnagyobb részében meg is kapta. Tiencin kínai városrészét helyenként méteres magasságban borítja a víz. A szerencsétlenségre való tekintettel a japán őrségek az angol engedményes terület határán vasárnap reggel nem szorították meg oly szigorúan a határforgalmat, mint eddig és *megengedték, hogy néhány élelmiszerrel megrakott teherautó a szokásos átkutatás nélkül haladjon át a határzáron.*

„Ezer éven át a magyar anyák könnye tartotta meg számunkra ezt a földet"

A sokgyermekes anyák országos ünneplése

Vitéz *nagybányai Horthy Miklósné* fővédnöksége, *Anna* kir. hercegasszony védnöksége, *vitéz Imrédy* Béláné országos elnöksége alatt nűködő Magyar Anyák Nemzetvédő Bizottsága Szent István napján az ország egész területén bensőséges ünnepség keretében *jutalmazta meg és tüntette ki a sokgyermekes magyar anyákat.* A fővárosban a városházán tartott ünnepségen kívül még 19 Stefánia-körzetben, az egész ország területén pedig *390 községben és városban tartottak ünnepségeket és mintegy*

2000 sokgyermekes anyát részesítettek kitüntetésben és jutalomban.

Az új városháza közgyűlési termében tartott ünnepségen megjelent *Anna királyi* hercegasszony, a miniszterelnök képviseletében *Bonczos* Miklós államtitkár, ott voltak egyházi, társadalmi és politikai életünk kiválóságai közül számosan.

Anna királyi hercegasszony meleg szavakkal köszöntötte a megjelenteket, üdvözölte a magyar anyákat. Bonczos Miklós államtitkár tartott ezután nagyhatású ünnepi beszédet, melynek elején ismertette a Magyar Anyák Nemzetvédő Bizottsága hatalmas munkáját.

— Ma kettős ünnepünk van — mondotta —. Ünnepeljük az ország alapításának nagy ünnepét, amikor emlékezünk és térdet hajtunk a Nagy Király, Szent István előtt és ünnepeljük az ország megtartásának ünnepét.

Ezer éven át a magyar anyák könnye, bánata, önfeláldozása és hivatásszerű nevelése tartotta meg számunkra ezt a földet.

Le a kalappal a sokgyermekes magyar anyák előtt.

Ezután a magyar anyák hivatásbetöltéséről, kötelességéről, a nemzettel szemben tanusított önfeláldozó magatartásáról emlékezett meg.

A nagy tapssal és éljenzéssel fogadott beszéd után *Párniczkyné Szederkényi* Anna, a Magyar Anyák Nemzetvédő Bizottsága intézőbizottságának elnöke, dr. *Szénásy* József, az Országos Stefánia Bizottság főorvosa és *Huszty* Károly székesfővárosi tanácsnok szólaltak fel. Közben több szavalat hangzott el, majd

Anna királyi hercegasszony kiosztotta a jutalmakat és kitüntetéseket.

Egyenként szólította magához a sokgyermekes anyákat és mindegyiknek fehér selyem zacskóba csomagolt pénzjutalmat és nemzetiszínű szalagon kis érmeket nyujtott át. A szép ünnepség a Himnusz hangjaival ért véget.

DEANNA DURBIN
aranyos vigjátéka
3 KIS ANGYAL
LLOYD
PÁTRIA — SAVOY

FELAVATTÁK
Szent István napján
a honvédség új hadnagyait

A *Ludovika Akadémia,* a honvédség tisztjelöltjeinek Alma Materje Szent István napján díszbeöltözött, hogy ebben az évben immár másodszor tárja ki kapuit azok előtt, akik mint fiatal csapattisztek indulnak el ezután a kötelességteljesítés útján:

az Akadémia ifjú hadnagyokat avatott.

Az ünnepélyes eskütételt megelőzően az ősi akadémia dísztermében vitéz kisbarnaki *Farkass* Ferenc vezérkari ezredes, az intézet parancsnoka

felolvasta a felavatandó csapattisztek előtt a legfelsőbb kéziratot, amely az új hadnagyok kinevezéséről szól.

Az ifjú csapattisztek megkapták oklevelüket és a *ludovikás emlékgyűrűt, majd megkezdődtek az ünnepélyes istentiszteletek.*

Az eskütétel ünnepélye 10 óra 30 perckor kezdődött az Akadémia gyakorlóterén a nagy nyilvánosság előtt. Színpompás kép tárult az érkezők elé.

Eskütétel

A meghivottak részére fenntartott helyeken előkelő közönség hullámzott, külön csoportban foglaltak helyet a debreceni szabadegyetem magyarokból és külföldiekből álló résztvevői, a hárshegyi honvéd-csrkészőrsvezetői tázor négyszáz árvalányhajas cserkésze és a Budapesten időző bolgár és olasz pilótanövendékek színpompás csoportja. A díszemelvényen egymásután foglaltak helyet a fővárosban akkkreditált német, olasz, bolgár és jugoszláv követségek katonai attatési, a felsőház, a képviselőház kiküldött tagjai, a folyamőrség, az államrendőrség tiszti küldöttségei és a tábornoki kar számos tagja.

Kevéssel az ünnepély megkezdése előtt érkezett meg *Haász* István róm. kat. és *Soltész* István református püspök, továbbá *Albrecht* kir. herceg, alezredesi tábori díszben, míg a hatalmas gyakorlótéren a kivonult ludovikás alakulatok — gyalogosok, lovasság és tüzérek helyezkedtek el pompás felállításban. Az Akadémia tisztikara és a felavatásra kerülő hadnagyok az alakulatok jobbszárnyán állottak.

Az ünnepély megkezdésének időpontjában, pontosan 10 óra 30 perckor

kürtszó jelezte a kormányzó úr őfőméltósága képviselőjének, vitéz Sónyi Hugó gyalogsági tábornoknak az érkezését.

A kormányzó képviselője a Himnusz hangjai mellett haladt el a szoborrá merevedett ludovikás alakulatok sorfala előtt s elhelyezkedett a díszemelvényen, majd az ifjú hadnagyok a Ludovika Akadémia ősi zászlója elé vonultak.

Vitéz kisbarnaki *Farkass* Ferenc, az Akadémia parancsnoka szólott az avatandó hadnagyokhoz a következő beszéddel:

— *Bajtársaim! Eddig parancsnokotok és apátok voltam ebben az ősi sasfészekben, ahol most kitárom előttetek a kaput, hogy ezután már csak bajtársatok és testvéretek legyek. Szigorúan, igazságosan és féltő szeretettel neveltünk benneteket. Felnőttetek, érettnek nyilvánittattatok arra, hogy karddal a kézben megálljátok helyeteket bárhol, ahová a sors vezet. Tudnotok kell, hogy ti nemcsak katonai vezetők, hanem nemzetnevelők is lesztek és ez a tudat kell, hogy megmentsen benneteket minden tévedéstől és botlástól. A letett esküvel szent hitet és fogadalmat tesztek legfelsőbb Hadurunk és a magyar Haza mellett. Az eskü felemel, vezetővé tesz, erkölcsi tőkét biztosit. Ezt az esküt ne ingassa meg soha senki és semmi. Tudnotok kell azt is, hogy ti már a megnagyobbodott Magyarország katonái lesztek, ami azt jelenti, hogy megnagyobbodtak a feladatok is, amelyek rátok hárulnak. A búcsú percében azt a kötelességet vésem mélyen a szivetekbe, hogy vannak még ezeréves magyar utak, amelyen nektek menetelni kell. Ehhez segítsen benneteket a tanítás, a nevelés, a tudás, a magyar akarás és a magyarok Istene!*

Elhangzott az Akadémia parancsnokának erkölcsi magaslatokban járó beszéde, majd harsány hangon hallatszott a vezényszó:

— *Eskühöz!*

A délceg hadnagyok jobbkezükbe véve rohamsisakjukat, balkezüket eskühöz emelve, mondották el az eskü szövegét.

A hazáért mindhalálig

Ezután ifj. *Gömbös* Gyula, a Ludovika Akadémia végzett akadémikusainak rangelsője lépett ki a felavatottak sorából és érces hangon köszönte meg az Akadémia tisztikarának fáradságát, majd a következőkben búcsúzott az ősi Alma Mater-től:

— *Köszönjük a nemzetnek, hogy nekünk szánta a legszebb és legmagyarabb hivatást. Ennek a bizalomnak meg akarunk és meg is fogunk felelni. Tudjuk, hogy mire vállalkoztunk és ismerjük feladatunkat, hogy ezt a magyar népet ismét Árpád büszke, hóditó és harcos népévé tegyük. Szent hivatásunkat az utolsó leheletig, az utolsó csepp vérünkig fogjuk tölteni. Be fogjuk bizonyitani, hogy nemcsak hősiesen halni, hanem hősiesen élni is tudunk.*

— *Bajtársak! — fejezte be beszédét — lelkünk egyetlen szent fogadalomban egyesül, ezért ősi szokás szerint rántsunk kardot, célunkat három szóba tömöritve kiáltsuk egy szivvel, egy lélekkel: A hazáért mindhalálig!*

Elhangzott a szent fogadalom, amely után vitéz *Sónyi* Hugó gyalogsági tábornok a kormányzó képviseletében intézett szózatot az immár felavatott hadnagyokhoz. Hangoztatta, hogy letett esküjük egész életükben vezérelvükül szolgáljon, mert csak akkor lesznek jó katonák, ha az eskünek minden egyes szavát megtartják.

Az ünnepélyt a Ludovika Akadémia katonai alakulatainak díszmenete zárta be: az akadémikusok tisztelegtek volt iskolatársaiknak, az új csapattisztek előtt.

A Ludovika Akadémia második ünnepélye

Ugyanebben az időben tartották meg a hüvösvölgyi Ludovika Akadémia II. főcsoportjának hadnagyavató ünnepélyét is. Itt vitéz kistoronyi *Denk* Gusztáv lovassági tábornok, a honvédség főparancsnoka helyettese jelent meg a kormányzó úr őfőméltósága képviseletében a tisztavató ünnepségen, akit a Himnusz hangjai mellett fogadtak. *Schindler* Szilárd tábornok, az Akadémia parancsnoka búcsúbeszédet intézett az avatandókhoz. Kiemelte, hogy

a műszaki akadémiát egy kiválóan rátermett évfolyam hagyja el,

a tisztikar munkája termékeny talajra talált, Buzdító szavakat intézett az új hadnagyokhoz, hogy mindhalálig hívek maradjanak az eskühöz és sohasem hagyják el a zászlót, amelyre felesküdtek.

A búcsúbeszéd után ünnepélyes eskütétel következett, majd *Keve* Olivér műszaki csapatbeli hadnagy mondott köszönetet a hazának és a legfelsőbb Hadurnak. Beszédét a hagyományos kardrántással és az ősi ludovikás jelmondattal fejezte be: — A hazáért mindhalálig!

Ezután *vitéz kistoronyi Denk* Gusztáv lovassági tábornok intézett beszédet az új hadnagyokhoz, majd a Himnusz hangjai mellett bezárult az ünnepély.

DARMO-STOP
CSOKOLÁDÉ HASMENÉS ELLEN, FELNŐTTNEK, GYERMEKNEK.
PATIKÁBAN 60 FILLÉR

Petőfit?

épp a haza szeretete, az ősök
r nép ellenállása az idegen gyar-
magasabb osztályok árulásával
a magyarság szószólója, a nem-
g, és a magyar élet minden vo-
magyar jelleg meghitt szerete-
t a szeretetet eleven népi forrá-

hogy legkisebb mondatának is
kacs hangsúlya s hogy ki tudja
n beszélnek a legegyszerűbb,
legbensőségesebb dolgok, azok,
znak az elárult és meggyalázott
ben, mivelhogy a hazai táj nem
vasztani bizonyos idegen figurá-
ket. Mi is éreztük ezt a titkos és
got, négy éven át, Franciaország
ása idején, s micsoda harsány
ezekben a napokban, a Bulldoze-
llenére vagy épp amiatt, a majd-
namezőkön, s a részegek rikolto-
lyek annyiszor verik fel a nancy-i
y Orléans köztereit.

egyhangúbb, mint a síkság,
alkalmatlan a festői leírásra, vi-
r Alföld az a sajátos hazai tá-
y, ahová nem hatolt be az idegen
it. Amellett a síkságnak csak az
ad értelmet, azoké az embereké,
oznak, hogy minél több javat ter-
or Petőfi leírja nagy realista
k, rónaságok távlatait, a magyar
ol, a nagy távlat szabadságára,
gy távlataira. A nemzeti nagyság
lyan érzésére hivatkozik, amelyet
rhetnek, akik ott is születtek. A
ála a nemzeti szemlélet hite és
nemcsak a nemzeti szemléleté,
kai szemléleté is, mert Petőfi a
könyvében népe hosszú szolgasá-
társadalmi igazságtalanságról, a
ntétről az úri kastély és a kunyhó,
enség és a munkás szegénység
igaz, hogy egy táj legegyszer-
beszélni tud az ott élők szívéhez
annyá tud válni, feltéve, hogy meg
is akarják hallgatni.

Petőfi költészetében, hogy a
erői, a szerelem, a szeretet, a
az őrőm milyen könnyen egye-
k a nagy és lelkes eszméknek a
yekkel tele van a XIX. század tör-
mindazokhoz szól, akinek hazája
s egy század óta mutatja, politi-
ak hatalmával, a függetlenség
, mert az emberek számára csak
a szabádság.

időben, amikor Nyugateuró-
ás ügyét a munkástömegek vitték
a romantikus költők, — mindegyik
külön külön, — a lázadás költésze-
ki reménytelen kétségbeeséssel,
on akadt egy huszonötéves demo-
ki előre érezte, túl a polgári forra-
radalom plebejusi beteljesedését.
teményeinek az a legmélyebb ere-
semmit sem vesztettek az egyéni
ából s valami elemezhetetlen fel-
us költészetté valósulnak. Az az
versekben megszólal, kényszer és
kül csap át a belsőséges hangból az
az iróniából a lelkesedésbe. Mint-
előttünk az eleven és a jövőben bi-
zet titkát: együtt a békeszerető né-
itve a függetlenség erőteljes akara-
ma is élő, mivel a 48-as költészetnek
legvilágosabb, a legjövőbelátóbb
a mai szabadságszeretet teljes fé-
k, mert a magyar történelem leg-
rszakában, a XIX. század nagy ko-
icsolódott.

em csoda, sem a lángelme véletlen
lkül, hogy szakított volna a költé-
agyományaival, elsősorban mégis a
ból meritett. Petőfi nemcsak vissza-
e vágyait és kívánalmait, hanem
dta a szabadságért vívott harcában.
korszakának minden egyes költemé-

„Bájos völgy"-nek, Vall
vezték a krónikások azt a földe
Nagy-Alföld és szelíd ívelésű
vezetnek a messze láthatáron
gyek felé, hol egymás szomsz
a búza és a hegyaljai szőlő és
je, források, patakocskák csör
a kis alföldi város életét. A te
évszázadokon át gazdagon éke
Művészi, kovácsolt kapuk és
elragadó virágos udvarok s
házak egész utcasorai, székesegy
új gyárak és legszebb főiskolán
tók tehetségét, szorgalmát, ízlés
gozó népünk hosszú évszázadol
annyiszor félbeszakított, megsen
árán építette fel hazánk egyik l
Egert.

A város multja megihlette öt
tőit Tinódi Lantostól Gárdonyi
zengte Balassi és Vörösmarty,
ban, az olasz, német, török tört
zéseiben is kevés magyar város
annyit, mint Egeré.

Immár négy évszázad óta viss
el nem halkuló erővel a történe
1552-ős dicsőséges védelmét. M
nyolcszáz éve, a tatárjárás után
de csak három esztendővel a
előtt lát hozzá megerősítéséhez,
hez kapitánya, a legendáshírű D
ban az időben Eger vára lett a
szállott Magyarország kulcsa. M
pusztítva előnyomuló török hód
mesvár, Lippa, Drégely, majd
esett, a krónikások úgy írták, h
védésétől függ ennek az egész c
sa". A három részre szakadt or
nek, a Felvidék kapujának, kelle
még le nem igázott északi orsz
akkor biztosítania a legrövidebb
Erdély és Nyugat-Magyarország

Hadászati szerepénél, központ
sés gazdagságánál fogva Ege
érintette a Habsburgok és a m
érdekeit is. Mégis sűrű biztatga
néhány nyomorúságos zsoldos r
nem sokat tettek érte. Oláh Mik
a környék leggazdagabb földesu
tonát sem adott a város védel
veszély hírére — kettő kivételév
nyi pap elhagyott. Országh K
pedig, ki Hevesben huszonkét j
jobbágyportát birtalt, Bécsben
a fejét, hogy földbirtokos társai
vár védelme címén, miképpen s
több úrbért agyonsanyargatott

De a nép szívében Eger
giai kulcspont, kincses kamra,
birtok élt. Eger — a magyaro
volt, a megmaradt parányi szá
és a felszabadulás ígérete. Igy
meg nem szállott megye és mé
területek jobbágyai is Egern
nyaikat, a városba hordták utóls
ságukat, búzájukat, élelmiszert
kéntes munkával döngölték a
a sziklákat, rakták a bástyákat,
szálfákat. S amikor szeptember
előőrsei megérkeztek az egri vá
mes hadnagyon kívül a szegén
bágynép gyermekei: végvári vi
sek, pásztorok, mesteremberek
készültek a halálos csatára.

Az igényelt nyolcezer helyett
nyi őrség védelmezte sikerrel t
napig Eger várát. Kétezer hős
szántságán megtört a török szá
seregének valamennyi rohama
17-én Ali és Ahmet pasák hatal
gyenszemre, nem egy helyen
riadtan menekülve, vonultak el
hős védői alig kétezred magukl
met harcoltak ki, amelyet ötven-
szári seregek sem tudtak kivívni
negyven évre megállott a törö

LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
BUDAPEST, VII., LENIN-KÖRÚT 9—11
TELEFON: 227-651, 221-285

IRODALMI ÚJSÁG

1952 OKT. 9.

Vydai-Brenner

Irodalmi Újság

276

Két rajz a Békeplakát és Ötéves Terv grafikai kiállításról

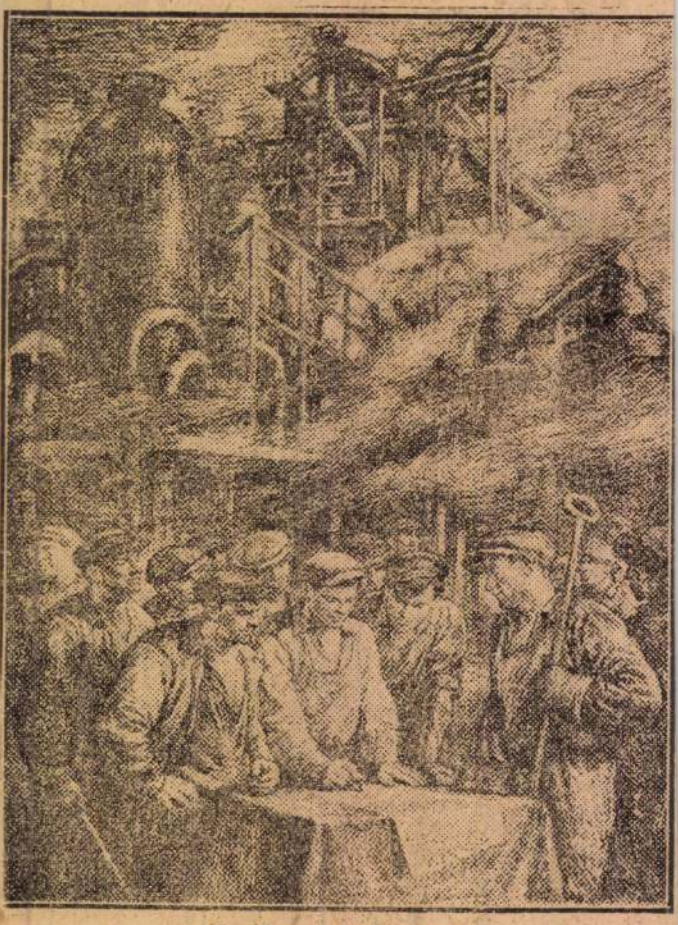

BÉKÉT AKARUNK
Vydai—Brenner Nándor tollrajza

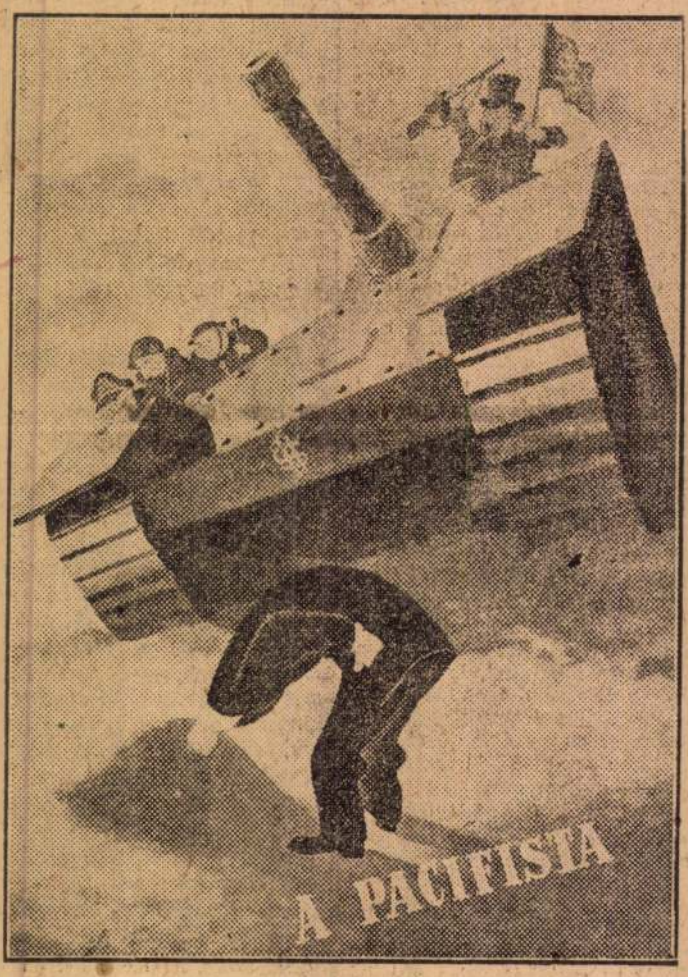

A PACIFISTA
Bánó—Kaján karrikaturája.

E HETEN RENDEZIK MEG A LENGYEL IRÓSZÖVET-
Budapesten első ízben a Német SÉG LAPJABAN a Życie Li-

VYDAI-BRENNER NÁNDOR = Tárnában.

16.00: Kerekek és lépések
26/6.: **Tiszán innen, Tiszán túl** (ism. – 43')
Narrátor: Sinkó László. Szerk.: Gyenes Károly. Op.: Stenszky Gyula, Szabados Tamás. Gy.-vez.: Péterfay Attila

16.45: Klip-mix
Válogatás a legújabb hazai és külföldi klipekből (10')
Műsorvez.: Bochkor Gábor
Időjárás
16.55: Reklám

17.00: Szívtipró gimi
Ausztrál filmsor., 73. (44')
Írta: Charlie Strachan. Fényképezte: Joseph Pickering. Zene: Todd Hunter. Rend.: Karl Zwicky
Bordino papa irányítása mellett készül Declan, Allie és Matt az iskolai futóversenyre. Az osztályba új lány kerül Jugoszláviából, Stassie személyében, aki különös viselkedésével kiváltja a többiek ellenszenvét. Andrew Bellt szexuális zaklatás miatt felfüggesztik tanári állásából.
Magyar szöveg: Neményi Róza. Szinkronrend.: Juhász Anna
17.45: Reklám

17.50: Színészdivat (40')
Vidák Györgyi jelmeztervező estéjén ismert színészek mutatják be.
Közreműködik: Eszenyi Enikő, Kováts Adél, Tóth Enikő, Für Anikó, Udvaros Dorottya, Kovács Zsuzsa, Esztergályos Cecília, Törőcsik Mari, Psota Irén, Hegyi Barbara, Voith Ági, Bencze Ilona, Nyertes Zsuzsa
Op.: Bodó János. Gy.-vez.: Tasnádi Ferenc. Rend.: Born Ádám

18.30: Tranzit
Közép-Európa világa (30')
Fel. szerk.: Heltai Péter. Műsorvez.: Görög Athéna. Gy.-vez.: Németh Károly. Rend.: Szántó Ferenc

19.00: Esti mese
Paffka, Klaff és Majszi
Szlovák rajzfilmsorozat
XIII/7.: **Egy kis éji zenebeli** (7')
Magyar szöveg: Veres Miklós
19.10: Reklám

19.15: Dosztojevszkij–Szakonyi Károly: A félkegyelmű
Színpadi látomás két részben, Makai Imre regényfordítása alapján
A Debreceni Csokonai Színház előadása, felvételről (149')
Díszlet: Dávid Attila. Jelmez: Libor Katalin. Koreográfus: Imre Zoltán. Zenei szerk.: Herczeg László. A dalbetét zenéjét Novák János szerezte. Rend.: Lengyel György
Miskin herceg – Bertók Lajos, Nasztaszja Filippovna – Varga Mária, Rogozsin – Szalma Tamás, Jepancsin tábornok – Miske László, Lizaveta, a felesége – Pakuts Ágnes, Aglaja – Majzik Edit, Adelaida lányaik – Somos Mónika, Alexandra – Kelemen Tímea, Ivolgin, ny. tábornok – Kóti Árpád, Gavrila, a fia – Bakota Árpád, Nyina, a felesége – Szabó Ibolya, Vera, a lányuk – Szántó Valéria, Lebegyev, hivatalnok – Tóth Zoltán, Ferdiscsenko – Jámbor József, Ippolit – Szabados Mihály, Tockij, földbirtokos – Ürmössy Imre, Andrej, üzletember – Korcsmáros Gábor, Jevgenyij – Juhász Árpád, Szürke kalapos úr – Sárady Zoltán, Darja – Gál Irén, Grigorij – Krajczár Pongrác, valamint: Érdész Teréz, Sarkadi Lídia, Matkó Sándor, Sóvágó Csaba
Zenészek: Bartha Judit, Erdei Beáta, Draskóczy Zoltán, Palatin Ede
A televízió munkatársai: Szerk.: Virág Katalin. Vez. op.: Szalai Z. László H.S.C. Gy.-vez.: Szolnoki András. A közvetítést vezeti: Márton István

.45: Szó van róla
Aktuális politikai műsor (50')
Szerk.: Sárdi Anna
2.35: Reklám

0: Telesport (30')
Műsorvez.: Kaplár F. József. Szerk.: avas Judit. Gy.-vez.: Stadler Zoltán. nd.: Bodor László

0: Magyarok selekedetei (ism. – 5')

DUNA TV

8.00: Hírek
műsorismertetés

8.05: Vallási műsor
Figyelj!!!
Fiatalok műsora (40')
Rend.-op.: Dér András

8.45: Állatsorsok
Francia kultúrtörténeti film
A majom (52')
Írta és rend.: Jean-Marc Dauphin

9.35: A Fehér Agyar legendája
Kanadai–francia animációs film
Aranyéhség (24')

10.00: Popeye, a tengerész

10.05: Társadalom és tudomány
Skót kultúrtörténeti sorozat
XVI/1.: **Zöldell még a rét?** (20')
Rend.: Gus Macaulay

10.25: Cimbora – Tallózó (45')
Rend.: Kardos Ferenc

11.10: Kapcsok
Ismeretterjesztő magazin (40')
Rend.: Orbán Ágnes

12.00: Déli harangszó
műsorismertetés

12.05: Nótacsokor (20')
Közreműk.: Baracskay Tibor, Kovács Marika, Bussay Antal, Ötvös Klára, valamint Déki Lakatos Sándor és zenekara

12.25: A tücsök és a hangya
Magyar rajzfilm (11')

12.40: Ördögi kör
Amerikai kalandfilm (1953 – 89')
Rend.: John Huston
Szereplők: Humphrey Bogart, Gina Lollobrigida, Peter Lorre, Jenifer Jones

14.15: Sportképek (135')
Főszerk.: Juni György

16.30: Mozgó kép
Filmmagazin (30')
Fel. szerk.: Pörös Géza

17.00: Emlékképek – régi híradók
Bokor Péter műsora (15')

17.15: Postabontás – levélváltás (20')
Rend.: Kázsmér Kálmán
17.35: Műsorismertetés

17.40: Mese Paddy

18.00: Heti hírmondó (60')
Főszerk.: Csáky Zoltán

19.00: Orson Welles filmjeiből
Az Ambersonok tündöklése
Amerikai film (1942 – 84')
Írta és rend.: Orson Welles
Szereplők: Joseph Cotten, Dolores Costello, Agnes Moorehad, Tim Holt
(Cikk a 8. oldalon)

20.25: A zene arcai
Komolyzenei figyelő (45')
Rend.: Veszprémi András

21.10: Sportpercek (10')
Főszerk.: Juni György

21.20: Oly távol, oly közel
Angol film (1988 – 102')
Forgatókönyvíró: Stephen Poliakoff.
Rend.: Peter Hall
Éppen hatvan éve, hogy a szertelen kamaszlányt, Lilliant, hajthatatlan viselkedése miatt a szülei menhelyre juttattak, s ott is maradt volna élete végéig, hacsak... Egy napon a menhelyt felszámolták, Lillian jómódú rokonokhoz került, ahol egy tűrhetetlen házasság kellős közepébe keveredett. (A két női főszereplő az 1989-es velencei filmfesztiválon színészi díjat kapott.)
Szereplők: Peggy Aschroft, Geraldine James, James Fox

23.05: Raffaello
Angol ismeretterjesztő film
III/1.: **A tanulóévek** (58')
Rend.: Ann Turner

24.00: Vers
Nagy László:
Jártam én koromban, hóban
Elmondja: **Kozák András**

Hírújság

10.00 Tv1 **A Sipsirica**

15.05 Tv2 **McKenna**

SPEKTRUM

18.00: Hírhedt bűnesetek és perek
Angol dokumentumfilm-sorozat
43.: **Hitler és a nürnbergi per** (26')

18.30: Clive James: Képeslapok
Angol dokumentumfilm-sorozat
7.: **Los Angeles** (50')

19.30: National Geographic
Amerikai dokumentumfilm-sorozat
Japán élő kincsei (52')

20.30: Vonatozás Nagy-Britanniában
Angol dokumentumfilm-sorozat
4.: **Tóvidék** (60')

21.30: Hihetetlen!?
Angol dokumentumfilm-sorozat, 7. (24')

HBO

8.00: Taz-mánia (30')
8.30: Alf (30')
9.00: Batman (30')
9.30: Bír-lak (30')
10.00: Igazi vadon élő állatok
Amerikai természetfilm
4.: **Csodálatos Észak-Amerika** (22')
10.30: Apácashow 2. (100')
12.20: A mi házunk (100')
14.05: Folytassa, Emmanuelle!
Angol erotikus vígjáték (88')
15.35: Dilis bagázs
Amerikai vígjáték (108')
17.30: Zűrös manus
Amerikai romantikus vígjáték (100')
19.10: Erotika a filmvásznon
20.15: A remény rabjai
Amerikai filmdráma (142')
Rend.: Frank Darabont
22.35: Vérvörös rúzsnyomok
Amerikai lélektani krimi (101')

tv 3

9.00: Dominó
Élő, szórakoztató magazinműsor 9.00–12.00-ig
12.50: Műsorajánlat
12.55: Havi fix (ism. – 10')
13.05: Miért??? (50')
14.00: Emilie
Kanadai filmsorozat (46')
15.00: Menjünk (10')
15.10: Élve kell
Amerikai játékfilm (93')
16.55: H_2O (ism. – 25')
17.25: Csengetett, Mylord?!
Angol tévéfilmsorozat (49')
18.25: Profitvadász (30')
19.00: Híradó, sporthírek
19.15: Véres ököl
Amerikai akciófilm (83')
20.45: Gillette World Sport Special
21.15: Kleptománia
Amerikai társadalmi dráma (84')
Szereplők: Amy Irving, Patsy Kensit, Victor Garber
22.50: Fésületlenül (ism.)
23.20: Menjünk (ism. – 10')

ATV

5.30–8.30: ATV-magazin
19.05: Mese gyerekeknek
19.20: Ingatlanpiaci szemle
19.30: Tv-shop
20.00: A menekülő félvér
Amerikai krimi (105')
21.45: Klippercek
21.50: ATV-stúdió
22.30: Őrült hold
Amerikai vígjáték (90')

alfa TV

12.00: Zenés magazin
14.00: Angolnyelv-gyakorlók figyelmébe!
Japán ismeretterjesztő film
16.00: Szent korona titka
18.00: Hyppolit, a lakáj
Magyar vígjáték (75')
20.00: Pesti mese
Magyar vígjáték (78')

BUDAPEST TV

18.00: Karosszék
Vasárnapi magazinműsor
Zenészek, színészek, írók, költők és más művészek a Karosszékben.
Szerk.: Kiszel Tünde. Rend.: Bródy Gábor
19.00: Gyermekszív
Amerikai film (ism.)

SZÍV TV

0.00, 9.00, 12.00, 14.00, 15.00, 16.05, 19.30: **Kereskedelmi show**
5.00, 9.45, 11.30, 14.30: **Szív Tv képes magazin**
9.30: Bodobácsfalvi rosszcsontok
10.00: Egészségmagazin – háttér
11.00: Coca-Cola Rock City
12.30: Hívd Andreát!
13.30: Kamilla
14.45: RPS-News
15.30: City
15.45: Eurostar-kapásjelző
16.00: Műsorajánló
17.00: Egészségmagazin – háttér (ism.)
18.00: Eurostar-kapásjelző
18.15: Bodobácsfalvi rosszcsontok (ism.)
18.30: Dokumentumfilm
19.00: Próba, szerelem 7.
20.00: Szédülj el!
20.30: Mozdulj!
21.00: A szerelem gyilkolhat
Amerikai krimi
Elizabeth Bentley vonzó külsejű, sikeres ügyvéd, aki esküvője előtt áll. Minden tökéletesnek tűnik, de Elizabeth kalandra vágyik, fantáziálni kezd, mi lenne, ha... És máris magánnyomozó, aki különleges ügyben nyomoz. Ám kérdés, mi a fantázia és mi a valóság.
Szereplők: Jaclyn Smith, Corbin Bernsen
23.00: „Nem boszorkányság..." (ism.)
23.30: Konyhashow (ism.)

MSAT

kb. 2.30: Music Box
8.00: Reklámműsor
8.30: Lurkóóra
Szippancsok
Power Rangers
39.: **Az utolsó ítélet napja**, 1.
9.25: Kalózok szigete (ism.)
11.05: Egy dühös ember (ism.)
13.00: Reklámműsor
13.30: Ooh La La! (ism.)
14.00: Rocktükör
14.30: Játszd újra...
15.00: Arany, 8.
16.00: Budo-magazin
16.30: Autó-motor
17.00–19.30: Nap Tv
(Csak AM Micrón)
17.00: Budo-extra
18.00: Reklámműsor
18.30: Music Box
19.00: Reklámműsor
(A Budo-extra és a Reklámműsor adása csak Szatelliten)
19.30: Muppet-show! (ism.)
20.00: Benny Hill
20.30: A szépség és szörnyeteg
Tévéfilmsorozat
47.: **Lassan jár**
21.30: Szirének és szirénák
Tévéfilmsor., 12.
22.30: Címlapsztori
23.30: Fashion Tv
24.00: USA Girl (ism. – 60')

VIDÁK Gyöngyi

PRO SIEBEN

05.35 Film- és rajzfilmsorozatok
12.35 Parker Lewis – Az iskola réme
Amerikai családsorozat
Éljen a király!
13.00 Nővérek
Amerikai családsorozat
Magániskola
13.25 Családi ügyek
Amerikai családsorozat
Háromszor csapott be a villám
13.50 Alf
Amerikai családsorozat
Mindent a macskáért
14.20 A szupervadászok
A PRO 7 dokumentumfilmje
15.15 A rejtett város
Dél-afrikai kalandfilmsorozat (1995/96) (új sorozat)
A rejtélyes golyó
16.10 Kiáltás a vadonban
Amerikai kalandfilm (1993)
17.30 Babylon 5
Amerikai sci-fi sorozat
Z'ha'dum
18.30 Lois és Clark: Superman legújabb kalandjai
Amerikai szupersorozat
Apám, a kém
19.45 A csodák világa
Hendrik Hey dokumentummagazinja
20.15 Díszkíséret
Amerikai akció-vígjáték (1994)
22.10 Fókusz-tv
Désirée Bethge információs magazinja
23.10 Vasárnap éjszakai megafilmek
– Chuck Norris-sorozat
A bérgyilkos
Amerikai akciófilm (1991)
00.50 Kettő kettővel szemben
01.30 Az őrült szoba
Amerikai thriller (1968)
03.10 A szupervadászok
A PRO 7 dokumentumfilmje (ism.)

RTL

05.35 Rajzfilmek
08.00 Barney és barátai
Amerikai gyermekfilmsorozat
08.30 Rajzfilmek
10.15 Az álarcos lovag
Amerikai kalandsorozat
10.40 Új Pókember
Rajzfilmsorozat
11.00 A Galactica harci csillag
Amerikai sci-fi sorozat
11.50 Disney-riport
12.05 Az ígéret földjén
Amerikai játékfilm (1994)
14.05 Az A-csapat
Amerikai akciósorozat
15.00 A szerencsevadász
Amerikai akciósorozat
16.00 Herkules
Amerikai akciósorozat
Ígéretek
16.55 Xena
Amerikai kalandfilm-akciósorozat
Királyi tolvajok
17.45 Természetes
18.45 Hírek
19.10 Egy német a világűrben
Élő közvetítés az oberpfaffenhofeni űrkutatási központból
20.15 Jack, a villám
Amerikai–ausztrál westernparódia (1994)
22.10 A Spiegel tv-magazinja
23.00 Prime Time – késői kiadás
23.20 Egy rém rendes család
Amerikai családsorozat
Marcy belelő a kályhába; A sötétben bujkáló férfi
00.15 Vendégjátékok
Talk-show Bonnból
00.50 A 4-es csatorna – Dokumentumfilm
01.30 Miért éppen Alaszka?
Amerikai kalandfilmsorozat
Próbarepülés

ORF 1

06.00 Confetti-tévé
08.45 Hazai dombok
Amerikai játékfilm (1948)
Főszereplők: Edmund Gwenn, Donald Crisp, Tom Drake. Rendezte: Fred M. Wilcox
10.20 Sportműsor
Északi sí világbajnokság, 1997: 5 km-es klasszikus stílusú sífutás
12.00 Oxford blues
Amerikai filmvígjáték (1984)
Vagy: **FIS Világkupa** *Férfi szuper G*; **Északi sí világbajnokság, 1997; Északi összetett versenyek** *15 km-es sífutás*
14.00 Szárnyát vagy combját
Francia filmvígjáték (1976)
Főszereplők: Louis de Funès, Michel Coluche, Julien Guiomar. Rendezte: Claude Zidi
15.40 A sárgaképű ember
Német kalandfilm (1964)
17.30 Mr. Bean
Általános támadás a nevetőizmok ellen angol módra
18.00 Szívecském
Rainhard Fendrich show-ja
18.30 Vasárnapi sport
19.30 Híradó, sporthírek
20.15 Forgószelek éjszakája
Amerikai katasztrófafilm (1995)
21.45 Sportműsor
21.55 Tetthely
Krimisorozat
Kijátszva
23.25 Híradó
Utána: **Premier után: Trubadúr (Grazi Operaház)**
23.35 Filmkaszinó
Fordulóponton
Amerikai játékfilm (1976)
Főszereplők: Anne Bancroft, Shirley MacLaine, Michail Baryshnikov. Rendezte: Herbert Ross
01.30 Széplány ajándékba
Olasz–francia filmvígjáték (ism.)

SAT.1

07.00 Az időalagút
Amerikai sci-fi sorozat (ism.)
07.50 Űrszekerek
Amerikai sci-fi sorozat (ism.)
08.40 Veszélyes hasonlóság
Amerikai krimikomédia
10.25 Westernklasszikusok
Forró hegyek
Amerikai western (1956)
Főszereplők: Tab Hunter, Natalie Wood, Skip Homeier. Rendezte: Stuart Heisler
12.05 A hajadonok háborúja
Osztrák filmvígjáték (1957)
13.45 Az ifjú Indiana Jones feljegyzései
Amerikai kalandfilmsorozat
A nők harca (London 1916)
14.45 Selyemgubó
Amerikai vígjáték (1985)
Főszereplők: Don Ameche, Wilford Brimley, Hume Cronyn, Steve Guttenberg. Rendezte: Ron Howard
17.00 Wolff körzete
Német krimisorozat
A gyilkosságnak elsőbbsége van
18.00 Villám
A SAT 1 bulvármagazinja Közben: 18.30 18.30 Hírek
19.00 „ranissimo" – Focishow
20.00 SzerencseSpirál
A nagy döntés show.
22.00 Talk-show a toronyban
Erich Böhme műsora
23.00 Der Spiegel
A hetilap tv-riportja
23.30 Az aktuális SAT 1-riport
24.00 Nézőpont
Időszerű gondolatok
00.05 Éjféli mozi
A szenvedélyes idegen
Angol filmvígjáték (1957)
01.50 Selyemgubó
Amerikai vígjáték (ism.)

FILMNET

07.00 Montana 46.
Rajzfilmsorozat
07.30 Santo Bugito 13.
Rajzfilmsorozat
08.00 Gördögök
Dráma (1994)
A lázadó Rose, aki trombitás akar lenni, találkozik az életunt Adriannel. Összeállnak, hogy megnyerjék az iskolák közti versenyt. Ennek érdekében tuti tervet dolgoznak ki – legalábbis azt hiszik, hogy az. Főszereplők: Maya Stange, Sullivan Stapleton, Mark Neale. Rendezte: Stuart Mcdonald
10.00 A mogyoróvajas csodaszer
Családi mozi (1985)
12.00 Szerelmi ügy
Romantikus vígjáték (1939)
Főszereplők: Charles Boyer, Irene Dunne, Maria Ouyspenskaya. Rendezte: Leo McCarey
13.30 Útonállók
Zenés film
A színpadon a country nagyjai: Johnny Cash, Willie Nelson, Kris Kristofferson és Waylon Jennings
14.25 Olasz Liga 96/97
16.30 Micsoda hegyek!
Családi mozi
Főszereplők: David Taylor, Alexis Jackson, Jennyfer Jewell. Rendezte: Terry Marcel
18.00 A halál formulája
Thriller (1995)
Főszereplők: Nicolette Sheridan, William Devane, Stephen Caffrey. Rendezte: Armand Mastroianni
20.00 Kék ég
Dráma (1994)
Főszereplők: Jessica Lange, Tommy Lee Jones, Powers Boothe. Rendezte: Tony Richardson (szinkronizált)
22.00 Olasz Liga 96/97
24.00 Az Actors stúdió belülről 6.

THE DISCOVERY CHANNEL

17.00 Szárnyak
(Hu) **Az éjszaka őrzői**
A helikopterekből és tankokból álló csapat áttörte az iraki légvédelmet, elpusztította a radarállomásokat és megnyitotta az utat a szövetséges légierő előtt az öbölháborúban.
18.00 Harcosok
No Gallipoli
Az ausztrál hadsereg szerepe az öbölháborúban. Ugyan egyetlen lövést sem adtak le az ellenségre, de jelentős szerepük volt a szövetségesek támogatásában.
19.00 A magányos bolygó
Dél-India
20.00 A küldetés
Rémálmok vírusa
Mi történik az emberiséggel, ha egy vírusos fertőzés ellenáll az elszigetelés minden kísérletének?
20.30 Arthur C. Clarke titokzatos univerzuma
A nagy szibériai robbanás
21.00 Helikopterek őrjáraton
A helikopterek, amelyek New York városa fölött köröznek, az utcán történő eseményekről tájékoztatják a mentőszolgáltatókat és a televíziós állomásokat.
23.00 Átültetés
Reménykedés és kétségbeesés társul a transzplantációs műtétek mellé. Miközben három beteg vár az életmentő operációra, a donorok hozzátartozói elhunyt szerettüket siratják.
24.00 Igazságügyi akták
01.00 A halk tanú
Egy idős ember holtteste a Tower Bridge közelében vetődött partra; egy 20 éves nő ugyancsak a Temze áldozata lett. Peter Clements feladata azonosításuk.
02.00 Különleges gépek
Szuperrepülők

DSF

07.00 Az ökölvívás klasszikusai (ism.)
09.00 Reklám
09.30 Utazási magazin
10.00 Normálisan
10.30 Futbol mundial (ism.)
11.00 Duplapassz
12.30 Motorvision (ism.)
13.30 Erősport (ism.)
14.30 Atlétika
Fedett pályás német bajnokság Dortmundból. Hosszabbítás lehetséges!
17.00 Oldtimer magazin (ism.)
18.00 Labdarúgó 2. Bundesliga
Tudósítás mérkőzésekről, élőben.
19.00 Erősport (ism.)
20.00 Autó-motor sport
FIA rali-vb Svédországból
21.00 Kaszkadőrök (ism.)
21.45 Sportriport
22.00 Finis
Teljes körű összefoglaló a hét sporteseményeiről és a hétvége friss történéseiről.
23.15 Kosárlabda
Inside NBA, a hét meccse: Houston Rockets–San Atonio Spurs
01.15 Reklám
01.45 Kaszkadőrök (ism.)

EUROSPORT

08.30 Lovassportok
Volvo VK. A bordeauxi kupaverseny előzetese
09.30 Alpesi sí férfi VK
Garmisch Partenkirchen, Németország
A lesiklás felvételről
10.30 Északi sí vb
Trondheim, Norvégia
A női 5 km-es klasszikus futam élőben (mk)
11.30 Bob VK
Nagano, Japán
Felvételről (mk)
13.00 Északi sí vb
A15 km-es futam élőben (mk)
14.00 Alpesi sí férfi VK
A szuper G felvételről (mk)
15.00 Tenisz – ATP-torna
Antwerpen, Belgium. A döntő. Élő adás (mk)
17.30 Indycar
Szezonelőzetes (mk)
18.30 NASCAR
Az amerikai NASCAR-bajnokság Goodwrench 400-as futama Élő adás (mk)
19.00 Indycar
Szezonelőzetes (mk)
22.30 IAAF Permit atlétikai torna
Összefoglaló (mk)
24.00 Tenisz – WTA-torna
Hannover, Németország
Felvételről

ORF 2

09.05 Egy mérges kígyó portréja
09.30 Élő közvetítés a bécsi Szent Erzsébet-templomból
10.15 Josef Meinrad Albino Luciani (I. János Pál pápa) leveleiből olvas fel
10.30 A kultúra hete
11.00 Sajtószemle
12.00 Tisztelt Ház
12.30 Tájékozódás
13.05 Heti körkép
13.30 Haza, idegen haza
14.00 Oldalpillantások – revü
14.35 Vadvilág
15.05 A császárnő futára
15.30 Fekete-erdei meggy
Német népies film (1958)
17.05 Idősek klubja
17.55 Hársfa utca
18.30 Osztrák képek
19.00 Ausztria ma
19.30 Híradó
20.15 Kaiserműhlen
21.15 Dr. Markus Merthin nőgyógyász
Szórakoztató sorozat
22.10 Térjünk a tárgyra!
23.30 Nabucco
Giuseppe Verdi operája

SUPER CHANNEL

(A „véglegesebb" műsor a Super teletextjének 300. oldalán)
06.00 Utazási magazin
06.30 Inspirációk Magazin
09.00 Divatmagazin
10.00 Európai életmód
Utazási magazin
11.00 Super-bevásárlás
Vásárlók magazinja
12.00 Sportmagazin
18.00 A McLaughlin-csoport
18.30 Scan
19.00 Európai életmód
Magazin
19.30 Utazási magazin
20.00 Időről időre Magazin
21.00 Super-sportok
22.00 Jay Leno-show
23.00 Profiler
Bűnügyi sorozat
24.00 Dzsesszmagazin
00.30 A jegy
01.00 Jay Leno-show
02.00 Éjkörkép
03.00 Frost évszázada
David Frost műsora
04.00 Dzsesszmagazin
04.30 Európai életmód
Utazási magazin
05.00 Frost évszázada
05.30 Bluesmagazin

MTV MULTICHOICE

UTCAZENE-HÉTVÉGE
08.00 Videoaktíva
10.30 A rács
Táncklipkavalkád
11.00 Másnap reggeli „Szerelemreggeli"
Lírai klipek
12.00 20-as brit slágerlista
Műsorvezető: *Carolyn Lilipaly*
13.00 Hírhétvége
13.30 Pár-téka
Párválasztó játék
14.00 Válaszd az MTV-t!
16.00 Utcazenevíkend
18.00 Húszas európai slágerlista
Műsorvezető: *Eden*
20.00 Az MTV-U. S. legjavából
20.30 Valódi világ V.
Amerikai sorozat
21.00 Hőhőhó
Pletykák, hírek, klipek
22.00 Chere-MTV
23.00 Beavis és Butthead
Rajzfilmsorozat
A két rajzfilmfigura legújabb kalandjai
23.30 A nagy kép
Mozimagazin
24.00 Amour Athon
Camila klipmasszázsa
03.00 Éjklipek

CNN INTERNATIONAL

Hírek egész napon át, *közben:*
06.30 Globális szemle
07.30 Stílus
08.30 Sportvilág
09.30 Tudomány és technika
10.30 A CNN komputerkapcsolata
11.30 Show business
12.30 Heti üzleti híradó
13.30 Sportvilág (ism.)
14.30 Golfhírek
15.00 Larry King-hétvége
16.30 Sportvilág (ism.)
17.30 Tudomány és technika
18.00 Késői kiadás
19.30 Heti pénzügyi magazin
20.00 Jelentés a nagyvilágból
22.30 Betekintő
23.00 Friss hírek
23.30 Sportvilág
24.00 Világfigyelő
00.30 Stílus
01.00 Diplomácia
01.30 Témánk a Föld
02.00 Friss hírek
02.30 Globális szemle
03.00 A CNN jelenti
04.00 A világ ma

VIDAK ISTVÁN

Nemezkészítők Gödöllőn

Nagy Mari és *Vidák* István textilművész több évtizede foglalkozik a magyarság egyik ősi mesterségének, a nemezkészítésnek széles körű népszerűsítésével. A kecskeméti *Szórakaténusz Játékmúzeumban* alakítottak műhelyt és készítettek az ifjabb nemzedékkel együtt számos nemezjátékot és szőnyeget. Az itt készült munkákból nyílt január 11-ig látogatható kiállítás a *gödöllői művelődési központban*. A gyűjtött anyagok közül legjelentősebbek a törökországi utazásokon vásárolt ázsiai szőnyegek, valamint a magyar nyelvterületről gyűjtött kosarak és korsók. A két textilművésznek a közelmúltban a *Planétás Kiadó* gondozásában könyve jelent meg.

(szénási)

Magyar Nemzet 1998.01.05.

USE LESS STUFF!

Did you know...the 2.65 billion Christmas cards sold each year in the U.S. could fill a football field 10 stories high? If we each sent one card less, we'd save 50,000 cubic yards of paper! The explosion of shopping, packaging, preparing, decorating, and wrapping during the holiday season increases United States trash by an

- Make your own tree ornaments with things from around the house or yard: colorful fabric, buttons, old jewelry, twigs, bark, dried flowers, pine cones... use your imagination!
- Give gifts that encourage others to use less stuff, like a book about making crafts from reusable

NATURE CARDS TO TREASURE

by David Watkins

Have you ever thought of collecting antique greeting cards? In the late 1800s and early 1900s, during the Victorian era, people were fascinated with nature, especially flowers, birds, butterflies, dragonflies, and bees. Such happy images on Christmas cards reminded everyone that nature was but sleeping in winter and that summer would soon return.

Card companies hired the best artists of the time to paint these popular subjects. The artists carried their easels, brushes, and paints into the countryside. They would study nature closely and sketch lovely pictures to complete later at their

Tóth László: Velocipéd / László Tóth: Velociped
2000, tölgyfa

Szentkereszti István: Hosszú hajú lány, tálca / István Szentkereszti: Long-haired girl. Tray
1994, diófa

Az utóbbi negyedszázadban egyre több alkotó döbbent rá arra, hogy vissza kell állítani jogaiba a funkció és az esztétikum egységét, továbbá, hogy a magyar népi kultúrának van olyan jelentős vonulata is, amelynek nem a díszítés a lényege. Felismerték, hogy a bográcstartó (kutyagerinc) vagy például az azonos elemekből összerakott csörgő valahol őse a gyáripari sorozatgyártásnak, s főként a kis sorozatoknak, bennük rejlik a „népi dizájn" lehetősége. Arra is rádöbbentek, hogy a „kézi munka" pótolhatatlan előnyökkel rendelkezik például a műanyaghoz képest. Utolérhetetlen például egy szerves anyagból készült gyümölcsöstál, egy festékes szőnyeg, vagy egy tervezett gyermekjáték stb. Túl a természetes anyag melegségén és szépségén a tárgyak magukon hordozzák az emberi kéz nyomait, az anyagból következő forma, vagy éppen a szerkezeti struktúra világát. A korszerű szemlélettel felvértezett alkotó tiszteletben tartja a természetes anyag organikus struktúráját, készen rátalált és nem feltétlenül avatkozik be a természetes forma világába, illetve kellő mértékkel vállalkozik a forma továbbalakítására.

Napjaink új népművészeti törekvéseit felvállaló alkotók, fiatalok és idősebbek a tárgyalakítás gazdag lehetőségeit valósítják meg. Ez a gazdag formakincs, a megtalált természetes formától a tudatos szerkesztésig, az egyszerű, sokak számára művelhető tevékenységtől a mesterségbeli jártasságot és megalapozottságot igénylő tervező-kivitelező munkáig, az alakítástól az alkotásig, a mindennapok tárgyaitól a művészi érték teremtéséig terjed.

A dolgokat nem lehet azonban mereven skatulyázni műalkotásokra és azon kívül eső tárgyakra. Jogosnak tűnik *Erwin Panofsky* művészettörténésznek azon állítása: *„Szinte lehetetlen tudományos választ adni arra, hogy a használati tárgyból pontosan mikor lesz műalkotás, mikor csap át formába a funkció."* Ebből a szemléletből következik az a tanulság is, hogy nem szabad mindenáron erőltetni a *művészet* létrehozását. A remeklés, a művészi hőfokot hordozó mű az idők során úgyis kiválik a mindennapi használati tárgyak sorából, s méltó lehet a *művészet* jelző rangjára és használatára is.

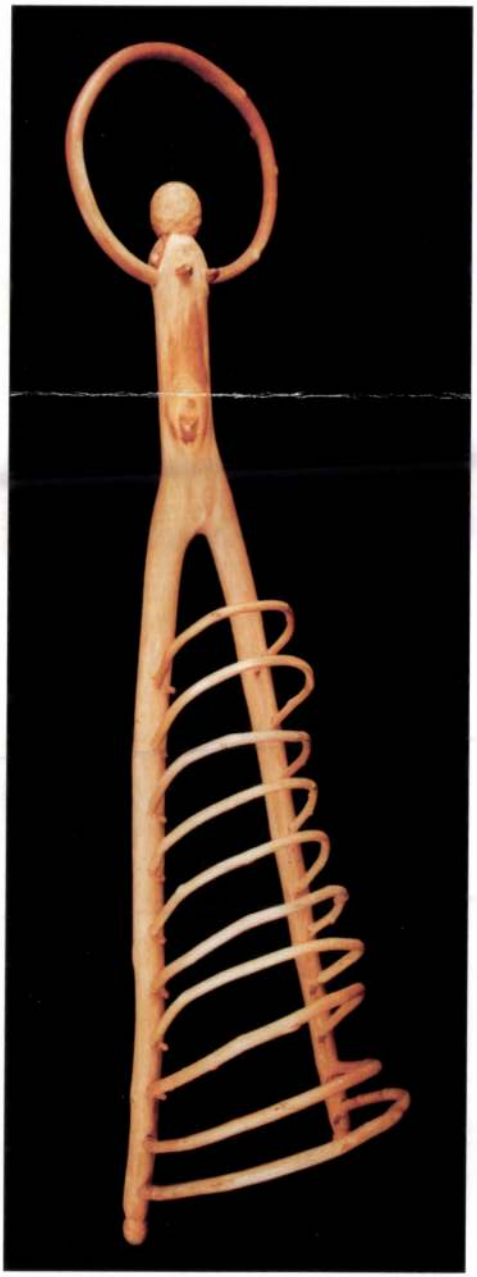

Tar Péter: Fedőtartó / Péter Tar: Storage for lids
1996, akácfa, kökénybokor

Neszádeliné Kállai Mária: „Brugge" / Mária Kállai Neszádeli: 'Brugge' lace
2000, gömöri vert csipke

ÉVENTE ISMÉTLŐDŐ FONTOSABB RENDEZVÉNYEK A NESZ SZERVEZÉSÉBEN

I. 1987. augusztus 20-án rendezte meg először a Népművészeti Egyesület a *Mesterségek Ünnepét*, a budai Várban, s erre az eseményre 2002-ben immár tizenhatodik alkalommal került sor.

Milyen cél vezette a Népművészeti Egyesületet?

1. Fórumot biztosítani a kézműveskultúra és a tárgyi népművészet bemutatkozásának és népszerűsítésének.

2. Az alkotók között kialakuló tapasztalatcsere segítségével terjeszteni a hagyomány követését és az új törekvéseket.

A Mesterségek Ünnepe időpontjának a megválasztása is egy íratlan hagyományhoz kapcsolódik. Augusztusban a nyári munkák legfontosabb mozzanata, az aratás befejeződik, s a földműves egy pillanatra megpihenhet, s papjával megáldatja az ország kenyerét. Ehhez a hagyományhoz kapcsolódik a kézművesmesterek, népművészek, táncosok és énekesek aratókoszorús felvonulása is augusztus 20-án, s ez az esemény a Mátyás-templom előtti téren a kenyérszentelés ünnepségével zárul.

A Mesterségek Ünnepén a több mint ötszáz kézműves, illetve népművész az ország különböző régióit felvonultató tárgyaival betölti az *országos nagyvásár* funkcióját is, s ugyanakkor a készítés folyamatát érzékeltető *mesterségbemutatók*on a látogatók megismerhetik a munkafolyamatokat, érzékelhetik, hogyan készül a hordó, a fakéregből a tárolóedény, agyagból az edény, a gyapjúból a szőnyeg, a nemez stb. S feltételezhetően ezek a mesterségbemutatók kedvet is ébreszthetnek a látogatókban a természetes anyagokkal való munkálkodásra.

A Mesterségek Ünnepe programjainak szerves része az előadóművészet; a néptánc, népzene, utcaszínház, bábozás stb.

Egymást váltják a hazai és külföldi csoportok, például belgák, olaszok, finnek, görögök, franciák, horvátok. Nagyobb létszámú kézművescsapatok érkeztek eddig Lengyelországból, Hollandiából, Olaszországból, Oroszországból.

A Mesterségek Ünnepén kerül átadásra a Király Zsiga-díj, továbbá az Év Mestere, az Év

Nagy Mari–Vidák István: Faliszőnyeg / Mari Nagy–István Vidák: Wall hanging

VIDÁK István

Teátrális ötletek, jó zenék

Ha teheti, nyáron kertészkedik, szeptemberben pedig a turisták által már elhagyott Balaton mellett tesz nagy sétákat Osztovits Levente, az Európa Könyvkiadó igazgatója. Egyébként pedig sokat olvas, ez foglalkozásából is következik.

Kérésünkre friss olvasnivalót kínál, méghozzá rokon témájú, szemléletű műveket. Nemrég volt Budapest vendége a Real Madrid, és a csapat színeiben az angol futballsztár, *David Beckham*. Ennek kapcsán a világ egyik legsikeresebb sportújságírója, *Jimmy Burns* Beckham és Spanyolország című, magyarul most megjelent kötetére hívja fel a figyelmet. Mint mondja, nem a szokásos sztáréletrajzot olvashatjuk benne, hanem annak történetét, hogyan jött létre a Real Madrid nevű társadalmi képződmény, beágyazódva a spanyol históriába. Ide kapcsolódik a megszállott Arsenal-szurkoló („arsenalkoholista"), *Nick Hornby* ugyancsak új, Fociláz című kötete, amely szenvedélyes írói vallomás a fociról.

Az élő művészetre térve, úgy véli, e hét hazai programjának savát-borsát a Zsidó Nyári Fesztivál adja. A rendkívül ambiciózus kínálatban van néhány, egészen kitűnő rendezvény az olyan hagyományosokon kívül is, mint például a kántorverseny. Ilyen a Budapesti Klezmer Band, valamint *Sebestyén Márta* és a Muzsikás együttes közös koncertje a pesti zsinagógában szerdán, amelyre ő is elmenne. – Ki fog derülni – mondja –, hogy a két stílus a világzene jegyében nem áll messze egymástól.

A dzsessz világából is talált érdekes koncertet, méghozzá a pesti Columbus hajón, ahol még nem járt ugyan, de a zongorista *Vukán György* trióját (Balázs *Elemér* dob, *Berkes Balázs* bőgő) szívesen meghallgatná ott csütörtökön vagy pénteken, mert az előadókat ismerve, a klasszikus és érzékeny dzsessz olyan stílusát szólaltatják meg, amelyre ő is fogékony. Ugyanitt egy másik, elsőrangúnak ígérkező hangverseny is lesz, *Oláh Kálmán* szextettjének föllépése, világhírűnek mondható muzsikusokkal. – Ezen a hajón nyilvánvalóan meglesz az a pompás hangulat – fűzi hozzá –, mint amilyennel akkor találkozott, amikor amerikai dzsesszt hallgatott New Orleansban, huszonöt éve.

A komolyzenei program is kínál számára egy kitűnő párosítást: Mendelssohnt és Goldmarkot. A nagyközönség körében fölfedezésre vár Goldmark hegedűversenye, több nyitánya, kamarazenéje. Mendelssohnról pedig megjegyzi, bármikor úgy hallgathatja az ember, hogy a végén kibékül a világgal. – Ez nem olcsó optimizmus – teszi hozzá –, hanem zenéjének lényege. Támadták is érte. Ma viszont úgy látjuk, a szélsőséges romantika helyett az ő klasszicizmussal kevert romantikája talán nagyobb segítség a ma élő embernek, mint Berliozé.

Meglesz az a pompás hangulat, amilyennel akkor találkozott, amikor dzsesszt hallgatott New Orleansban.

A *Szenthelyi Miklós* vezette Magyar Virtuózok *Jandó Jenő* zongoraművésszel és a kiváló operistával, *Gregor Józseffel* együtt szólaltatják meg a két szerző műveit vasárnap ugyancsak a pesti zsinagógában.

Majd arról beszél, nem érti, miért nem jött rá eddig senki, hogy Sólem Aléhem levélregényét, a Marienbadot „az isten is színpadra teremtette". Mert nem igaz, hogy a műfaj eleve ellentmond a színháznak, számos levelezésből írtak már darabot. Itt arról van szó, hogy a XIX–XX. század fordulóján a jobb körökbe tartozó zsidó családoknak illett elmenniük Marienbadba, több okból is. Részben a gyógyító fürdő miatt, részben azért, hogy megházasítsák fiukat, lányukat. Ebből az egész évben tartó kavalkádból kitűnő humoros helyzetek adódnak, az ezt fölvillantó levelek nyelvi stílusát elragadónak tartja (jiddis nyelven adják az előadást, magyar felirattal). Igazi jó teátrális ötlet a Marienbad színre vitele a Belvárosi Színházban – ugyanígy üdvözli a Gorsiumi Nyári Játékok Aiszkhülosz-bemutatóját is, amely az Oreszteia-trilógiát eleveníti meg. A klasszikus családi tragédia drámaisága nem a látványban, hanem a retorikában bontakozik ki, ami megnehezíti a színre vitelt. A rendező *Pécsi Ildikó* bizonyára jól oldja meg a feladatot.

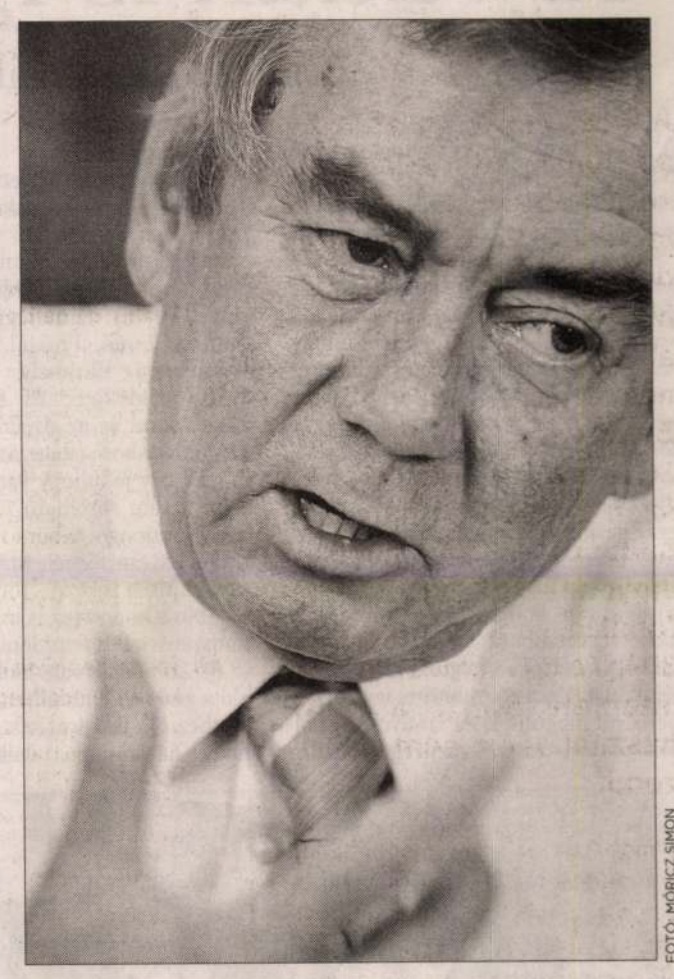

FOTÓ: MÓRICZ SIMON

A mozgóképes műfajban nem mozit, hanem az HBO tévés mozicsatorna egyik filmjét ajánlja e hétre: a keddi Sylvia címűt. Ez Sylvia Plathról, a tragikus sorsú angol költőnőről szól, *Gwyneth Paltrow* és *Daniel Craig* főszereplésével. A sérülékeny lelkű, ám zseniális költőnő remekművű verseit és az Üvegbura című regényét hagyta ránk, amely maradandónak bizonyult. Alakjának fölelevenítése ezért is érdekes

VARSÁNYI GYULA

Budapest anno

Vydareny Iván ceruzarajzain, akvarelljein és linómetszetein a második világháború időszakától a hatvanas-hetvenes évekig követhetjük végig a főváros változásait.

Csendes és szomorú városképekkel kezdődik a múltidézés: a régi Lehel piac hófödte utcáin alig van vevő; a Halászbástyán rakott szoknyás asszony egymaga árulja babáit, a Lánchíd és az Erzsébet híd romokban, a templomok állványozva, az ódon budai utcákon elvétve látni járókelőt. *Vydareny Iván* a Tabán, a Várkerület, a Lehel tér hajdanvolt arculatát, Buda és Óbuda változásait örökítette meg, valamint a budapesti templomok és hidak újjáépítését és a régi házak romjain születő modern város épülését.

A Balassi Bálint Intézetben (I. kerület, Somlói út 51.) október 15-ig látogatható tárlat az első, amely Vydareny festészeti munkásságát önállóan mutatja be. A képek azonban csak töredékei a több ezer alkotásból álló életműnek, amelyet a művész hátrahagyott.

Nyitra megyében, Verbón született 1887-ben. Tízéves korától foglalkozott a fényképészettel, majd pozsonyi középiskolásként a képzőművészet más ágai iránt is érdeklődni kezdett. 1907-ben került Pestre, a Műegyetemre. Végzett építészként a *Wellisch Alfréd* nevével fémjelzett tervezőirodában kezdett el dolgozni. A háborúban műszaki alakulatnál szolgált. Ekkor készült fotói mellett kis vázlatokon, ceruzarajzokon, akvarelleken az érintetlen természet, a hófödte hegyi tájakat örökítette meg. A fronton készült munkáit a hadvezetés háborús propagandaként használta.

A festéshez és rajzoláshoz *Rauscher Lajos* festőművésztől és *Székely Bertalan* fiától, *Székely Árpádtól*, műegyetemi tanáraitól kapott kedvet. A háború alatt ismerte meg személyesen *Mednyánszky Lászlót*. A találkozásra egy helyütt így emlékszik vissza: „1916-ban az olasz fronton voltam, ekkor történt, hogy egy hadsegéd érdekes öregembert hozott és a felsőbb parancsnokság utasítására a gondjaimra bízta. Mednyánszky László, a kiváló magyar festőművész volt: a barakkomba költöztettem, és több hónapon át a vendégem maradt." Vydareny itt ismerte meg Mednyánszky munkamódszerét, művészeti elveit, jellemét, amelyek életre szóló nyomot hagytak benne.

1919-ben nyílt meg a Nemzeti Szalonban az Aquarellisták és pasztellfestők kiállítása. Ezen Vydareny Iván is bemutatkozott. Egy kritikus így írt róla: „sikerült bejutni (ti. a Nemzeti Szalon kiállítására) néhány merészebb fiatalembernek a sok sablonos rajztanár közé. Így Vydareny Iván nagyon biztató, friss, sok dekoratív érzéket elárulló guassokat állított ki...". A kiállító művészek közt egyébként olyan nevek szerepeltek, mint *Jaschik Álmos, Glatz Oszkár, Edvi Illés Aladár, Kőrösfői Kriesch Aladár, Undi Mariska*. Az ígéretes kezdetet mégsem követte folytatás, az 1919-es kiállítás után festményeivel és más képzőművészeti alkotásával Vydareny Iván nem jelentkezett a nyilvánosság előtt. Most viszont fölfedezhetjük őt, mint aki nemcsak a huszadik század históriájáról, de ízléstörténetéről is tudósít.

FARKAS TÍMEA

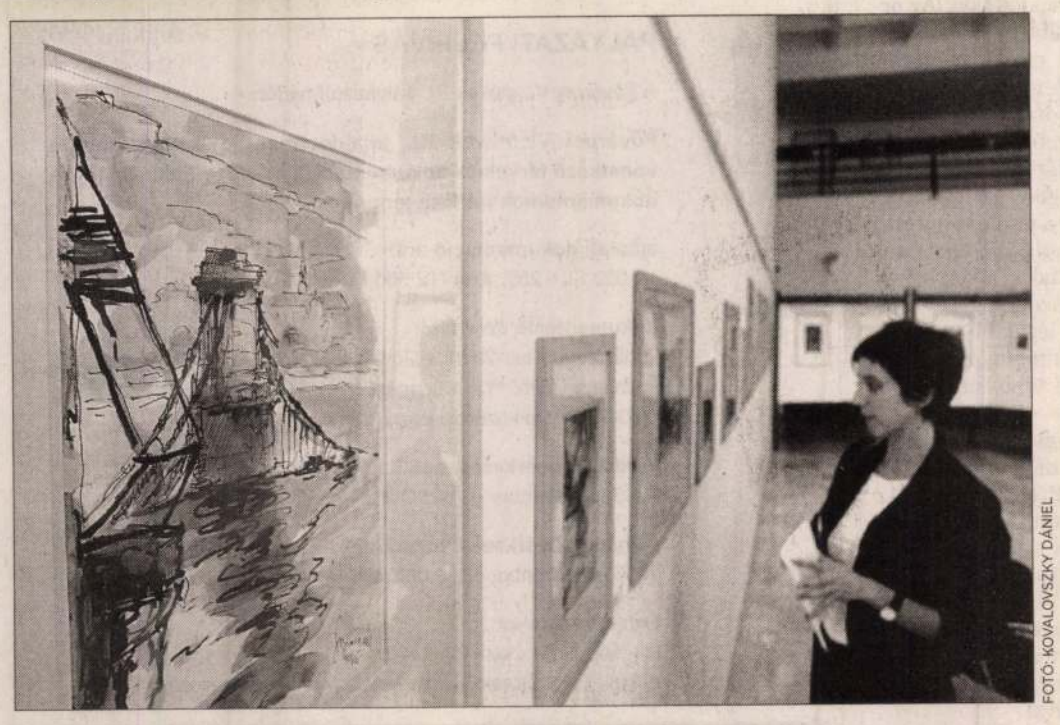

FOTÓ: KOVALOVSZKY DÁNIEL

A Lánchíd romokban Vydareny Iván kiállításán

Szálljon fel az Orientre!

Munkatársunktól

Ha fénykorában nem utazhattunk is az Orient Expresszel, legfeljebb *Agatha Christie* műve nyomán képzelhettük oda magunkat, igaz, könnyűszerrel, az elegáns vonatóriás legendákkal teli, titokzatos világába – most akár a valóságban is elüldögélhetünk benne.

Szeptember 4-én ismét a pesti Vasúttörténeti Múzeumba látogat a 16 kocsiból álló Venice Simplon Orient Expressz. A „vonatok királyát" bárki szemügyre veheti, fel is kapaszkodhat rá. Járhat a hálókocsi sejtelmesen megvilágított folyosóján, bekukucskálhat a minden kényelemmel felszerelt kupékba, beleképzelheti magát mindazokba a különös eseményekbe, amelyeket a vonat története és meséje idéz. A szalon- és a hálókocsi belülről is megtekinthető.

Ezen a napon a látogatók két interaktív programon is részt vehetnek. Az egyik a fordítókorongozás. A szerkezet eredetileg arra szolgált, hogy a mozdonyokat egyik vágányról a másikra át lehessen gurítani, és meg lehessen fordítani. A parkban a fordítókorong hídján kipróbálható ez a ma is működő szerkezet. Itt a gőzmozdonyok történetével is megismerkedhetünk a születésük sorrendjében kiállított mozdonymatuzsálemek segítségével.

A másik játék a modellvasútvezetés. A kiállított bordó postakocsiban díjazás ellenében még azok az apróságok is vezethetnek modellmozdonyt, akik az eredeti mozdonytól még megijednének. A vasútmodell-kiállítás helyszínéül szolgáló postakocsit egyedi elképzelés és tervezés alapján alakították át. A kocsiba telepített óriás terepasztal az egykori vasúti világról kíván ízelítőt adni a látogatóknak. Vezethető itt a Pest gőzmozdony, a fogaskerekű vasút, a Várhegyre vezető sikló, a millenniumi földalatti és természetesen több gőzmozdony modellje.

A Vasúttörténeti Park megközelíthető: Budapest Nyugati pályaudvarról kisvonattal (indulás 9.45, 10.45, 13.45, 15.45); Budapest Keleti pályaudvarról a 30-as busszal (leszállás a Rokolya utcánál).

Koronázás Pozsonyban

Szent István fejdísze ékesíti Rudolfot

A rendezvénynek tavaly is nagy sikere volt

Koronázási ünnepségre készülnek immár harmadízben Pozsonyban: szeptember 2–4. között I. Rudolf magyar királlyá koronázását idézik fel a szlovák fővárosban.

A később II. Rudolf néven német-római császárrá és a Habsburg-birodalomhoz tartozó más országok királyává választott uralkodó fejére 1572. szeptember 25-én helyezték fel Szent István koronáját a pozsonyi Szent Márton-dómban; az uralkodói jelvény másolata most *Ady Hajdu* szlovák színész fejére kerül fel. Rudolf 1552-ben született és 1612-ben hunyt el; magyar király 1572–1608 között volt, német-római császár pedig 1576-tól haláláig. Udvarát Bécsből Prágába helyezte át, jelentős művészeti és tudományos központtá fejlesztve. Uralkodói tennivalói elől gyakran kedvteléseihez – főként az aranycsináláshoz – menekült, erről Madách is megemlékezett Az ember tragédiájában.

A számos kísérőrendezvényben is gazdag program – a pozsony-óvárosi önkormányzat, a Bratislava Tourist Service Kft. és a Koronázó Pozsony Polgári Társulás közös akciója – letölthető a Bratislava Tourist Service turisztikai információs iroda honlapjáról: www.bratislava-info.sk. A „fő szám" természetesen a koronázási szertartás lesz, amely szeptember 3-án, szombaton 11 órakor kezdődik a Szent Márton-székesegyházban. Erre most 1500 korona (csaknem tízezer forint) a belépőjegy ára, jegyek elővételben az említett irodában válthatók (Ventúrska utca 9.), telefonkérdésünkre azonban az ügyeletes kisasszony valószínűnek mondta, hogy az esemény közeledtével lesz ez olcsóbb is, miután a fő céljuk, hogy eladjanak minden jegyet. A részletekről magyar nyelven is adnak felvilágosítást – tette hozzá –, éspedig a (00421) 2/5464-1794 vagy –1795 telefonszámon. A szlovákiai magyar nyelvű napilap, az *Új Szó* értesülése szerint a rendezvényt a budapesti metróban elhelyezett reklámokkal is népszerűsíteni kívánják, az ünnepség idején pedig magyarul tudó munkatársak, idegenvezetők segítik a Pozsonyba látogató magyar turisták tájékozódását.

F. J. GY.

VYDARENY main feuto

A Vadak is így kezdték

Avantgárdfesztivál Szentendrén

A gagyiárusok összerezzennek a feldübörgő zene hallatán, összébb terelik matrjoskababáikat, s kezdik elpakolni a csingilingiket meg más lígő-lógó izéiket (Souvenir of Szentendre). A térdnadrágos turisták egy csoportja úgy sejti, kezdődik a diszkó, s beleveti magát a Művészet Malom udvarán gyülekezők közé. Egy láthatóan borkóstolás után érkező középkorú hölgy vadul lejteni kezd, ami fölfogható valamiféle idegenforgalmi performance-nak is.

A hölgy aztán rájön, hogy mégse diszkó lesz, a VII. Nemzetközi Kis Magyar Performance és Nehéz Zenei Fesztivál eseményeire csöppent, ahol rengeteg a kép meg a hang, na jó, mérnek sört, s van kolbász is háromszázért, akár a vurstliban. De ettől a vendég nem esik kétségbe, végül is ez volna valójában az igazi Szentendre, így képzelnénk mi magunk is egy művészetre oly sokat adó várost. S nem egészen úgy, ahogyan az a giccses valóságban, a sétálóutcákon van.

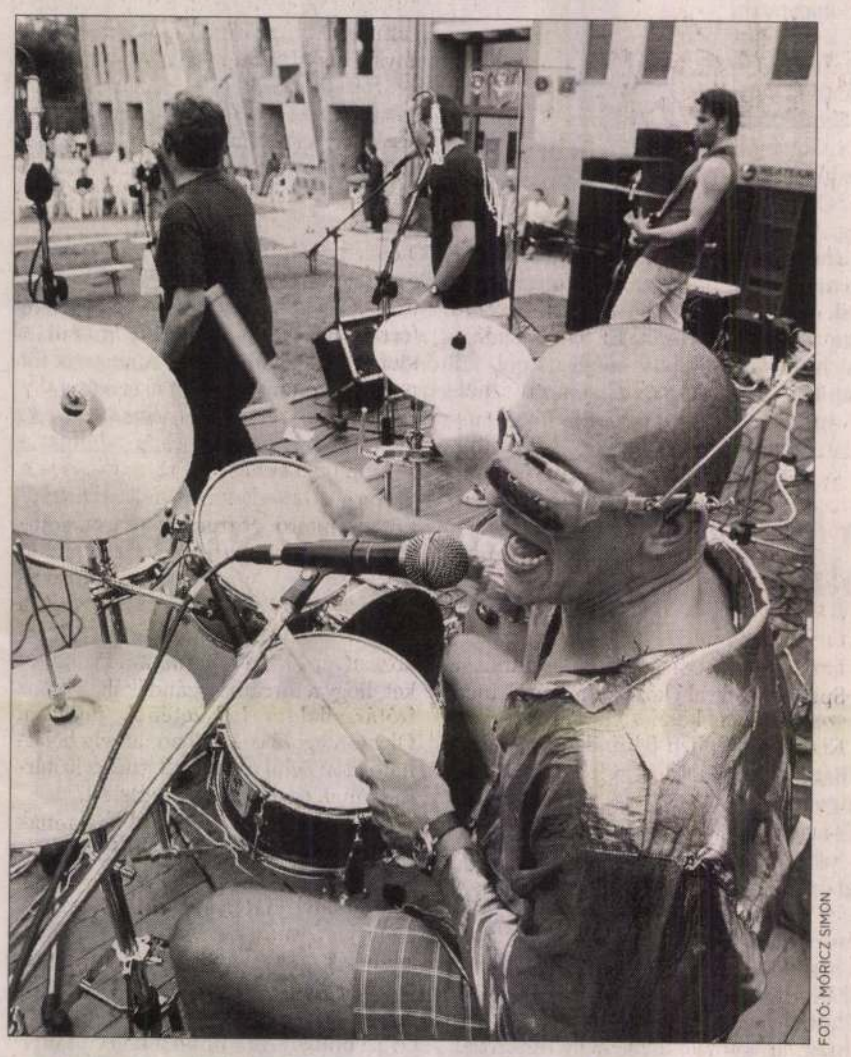

FOTÓ: MÓRICZ SIMON

A Lopunk együttes dobosa világszám

Kicsiny fesztivál ez, nincs piárközpontja, nem tülekednek VIP-jegyért az újságíró-gyakornokok, mert itt minden ingyenes. Egyetlen zenés színpad van, s ha elered az eső, a muzsikusok behúzódnak az eresz alá. A zajszint szerény, de ettől emberi az egész. Akár a nyolcvanas években. Akkoriban rendeztek itt először modern képzőművészeti happeningeket. A hagyomány mostanában kezd feléledni.

A fellépőkről vagy sokat tudunk, vagy szinte semmit, de ez a zenekarokat nemigen zavarja. Listamazsola: Step by step, Frank Zappa Emlékzenekar, Lopunk, Brains, Hinteregger–Sőrés duó, Fantom Funk, Fraktál, Sajnos Batár, Dissidance, Karabély, Tudósok, Pop Iván, Sandokans, Ef Zámbó Happy Dead Band és az Analóg Indiánok. A Lopunk dobosa világszám, a Zappa-féle csapat úgy jó, ahogy van. Csupa-csupa sehová sem sorolható rétegbanda, némelyik rajongói tábora nem lehet több ötven-hatvan fősnél. Mégis úgy játszanak, mintha sokezres tömeg őrjöngene. Miután a koncertek is ingyenesek, e rokonszenves tett feltétlenül említendő.

Ef Zámbó István. Sokak „Öcsikéje", aki a zene felől közelített a képzőművészethez. Ő a fesztivál lelke, s azt szeretné, hogy a háromnapos találkozó híre messzire, külföldre is eljusson. Hogy a performance-ról és az avantgárdról ne csak Québec vagy Tokió jusson a vájt fülűek eszébe, hanem mindjárt Szentendre is.

Ef Zámbóval az 1986-ig tényked Bizottság zenekarról meg az eleven avantgárdról beszélgetünk. – Akkoriban már az is elég volt az elevenséghez, hogy az ember nem hazudott – mondja. És hozzáteszi: az akkori történelmi helyzetben spontán zenélésnek, egészen pontosan intuitív, asszociatív és improvizatív zaj- és hangterápiának tekintette a „bizottságos" produkciókat. A zene nemcsak kifejező eszköz, de a szabadság kiterjesztése volt. A mai világ jobb, mint amaz, de erős a kommercializálódás, érdemes hát fölfrissíteni a formulákat.

Hogy mi van az avantgárddal? Mindig elől vágja az ösvényt, és csak később válik a társadalom számára fogyaszthatóvá. A cél, hogy Szentendre a kísérletező művészek találkozóhelye lehessen. Ezt – elviekben – minden bizonnyal támogatja a kulturális kormányzat is, melynek reprezentánsa, *Bozóki András* miniszter a nyitónapon, pénteken tiszteletét tette a rendezvényen.

Végül arról, hogy mi a performance. Megvannak e kérdés tudós teoretikusai, mi a magunk egyszerű módján próbáljunk közel jutni hozzá: olyan művészeti akció vagy tett, mely általában megismételhetetlen. Hogy rögzíteni kell-e vagy sem, erről maguk a művészek sem gondolkodnak egyformán. Van, aki szereti dokumentálni – például levideózni –, mások szerint erre semmi szükség. Így, ennyire ellentétesen vélekedett a fesztiválon *Szathmári Botond* és *Szécsi András* is. A fiatal művészek szombaton mutatták be Élet a halál küszöbén című alkotásukat, a klasszikus „perf" létrejöttében zenészek és a Titanic Rituális Performance Táncszínház tagjai is segítkeztek. Az alkotók meglátása szerint minden műalkotás kísérlet, s minden művész minden időben új utakat keres. A Vadak (Fauves) is így kezdték, mígnem iskolateremtő klasszikusokká lettek. De hát ezek nagyon triviális megközelítések, a legjobb meghatározás az, hogy a performance az performance. Amiről kétségkívül elmondható, hogy nem lehet hazavinni, s nem lehet kiakasztani a kisszoba falára a plázákban akciósan vásárolt Van Gogh-os napraforgók mellé. Mehetünk is tovább.

A zárt és nyitott terekben előadott performance-ok mellett a rendezvény mindhárom napján ingyen lehetett megnézni a NeoFoton kortárs fotónyomat-kiállítás anyagát. Húzós kollekció, annyit mondhatok. De nemcsak a kifejezésmód hallatlan gazdagsága miatt. Azzal szembesültem, hogy a Bizottság fénykorában, idestova húsz éve elképzelhetetlen lett volna a nagy méretű, gépi úton előállított, digitális kompozíciók készítése. Most meg az van, hogy a művészet túljutott az öncélú elektronikus játszadozásokon.

A hosszú nevű, „a világ tömegigényt kiszolgáló kultúrájával szembe menő" fesztivált minden év augusztus utolsó hetében rendezik. Lehet rajta vitatkozni, nincs-e ez egy kicsit későn.

Ha a szervezők még azt is el tudnák érni, hogy a gumiszervizek és a diszkont üzletek megközelíthetőségét jelző irányítótáblás oszlopokra ráíratnák, hogy a búbánatba lehet eljutni a fesztiválnak otthont adó Művészet Malomba, még egyszerűbb volna a képlet.

Már annak, aki sosem járt errefelé.

RAB LÁSZLÓ

A magyar fotográfia napja

Ma van a magyar fotográfia napja. Tegnap a Magyar Művelődési Intézetben Papp Elek kapta az év fotográfusa elismerést. A Nemzetközi Fotóművészeti Szövetség díját pedig Viczay Lajos érdemelte ki. Ma országszerte fotóművészeti kiállítások nyílnak.

Gyöngyök, munkások, szobrok, kukoricás – mindezek József Attila versei képekben. A Magyar Fotóművészeti Alkotócsoportok Országos Szövetsége fényképekkel emlékezik az idén Budapesten, a Magyar Művelődési Intézetben látható kiállításon a költő születésének századik évfordulójára. A tegnap megnyílt tárlat nyitánya a mai napnak.

Harmadik éve ugyanis, hogy a fotográfusoknak is van ünnepnapjuk. A magyar fotográfia napját először 2003. augusztus 29-én rendezte meg a Magyar Fotóművészeti Alkotócsoportok Országos Szövetsége, azzal a céllal – mondja *Győri Lajos*, az ünnepnap kezdeményezője –, hogy a társadalom figyelme jobban fókuszáljon a fotóművészekre. Az emberek általában csak a híressé lett sajtófotókat ismerik, és még akkor sem igen tudják, ki készítette a képet, ha nagy a fotó körül a hírverés.

Hogy miért éppen augusztus 29-re esett a szövetség választása? 1840-ben ezen a napon a honi fotográfia történetében nagy esemény zajlott: Vállas Antal a Magyar Tudós Társaság ülésén bemutatta a valóság hű megörökítéséhez szükséges eszközöket és eljárásokat. Mások jelenlétében fényképet, dagerrotípiát. Ezzel jelezte, hogy kellő kíváncsiság, elszántság no és egy kisebb vagyon befektetése után bárki képes hasonló mutatványra.

Ugyanez a nyilvános bemutató egy évvel korábban Párizsban már megtörtént, ugyancsak augusztusban. Hírlapi beszámolók születtek a franciaországi eseményről, de a technikai feltételek híján egy évet várni kellett arra, hogy a dagerrotípia itthon is valósággá váljon.

Ami pedig az ünnepet illeti, az idén három országban, 37 településen 68 program várja az érdeklődőket. Az országszerte nyíló kiállításokon összesen négyszáz fotós több mint háromezer munkáját tekinthetik meg.

Győri Lajos azt mondja, bár pontos statisztikát nem vezetnek arról, hogy hány fotóművészeti tárlatot rendeznek évente Magyarországon, azt azonban biztosan állítja, hogy a rendezvény első évében, 2003-ban nyolcszáz-ezer fotókiállításra látogathattak el a fényképek iránt fogékonyak. Azóta egyre több tárlat nyílik, évente legalább ezerkétszáz. Ami pedig az ünnepnapi rendezvényeket illeti, egyre több fényképész nyújt be pályázatot.

Tegnap átadták az év fotográfusa díjat és a Nemzetközi Fotóművészeti Szövetség, az AFIAP elismerését. Az előbbit *Papp Elek* kapta, a ceglédi fotós képei szerepeltek a legtöbbet és a legtöbb hazai kiállításon tavaly. *Viczay Lajos*, aki Kalocsán él, de a miskolci fotóklub tagja, pedig azzal érdemelte ki az AFIAP kitüntetését, hogy az elmúlt öt évben húsz nemzetközi tárlaton vett részt munkáival.

FARKAS TÍMEA

A Fővárosi és Pest Megyei Egészségbiztosítási Pénztár Műszaki Gazdálkodó és Ellátó Főosztálya munkatársakat keres

főosztályvezetői
és
osztályvezetői
munkakörbe.

A munkakör betöltésének feltételei:
- büntetlen előélet,
- magyar állampolgárság,
- közgazdász, vagy műszaki, vagy pénzügy-számviteli felsőfokú iskolai végzettség,
- a közigazgatásban gazdálkodási vagy ellenőrzési területen szerzett vezetői tapasztalat.

A jelentkezéshez csatolni kell:
- a szakmai életutat részletesen bemutató önéletrajzot,
- a végzettséget, szakképzettséget tanúsító okiratok másolatát.

Bérezés és egyéb juttatás a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény előírásai szerint.

Jelentkezéseket zárt borítékban az FPEP Humánpolitikai Osztályára kell megküldeni, a megjelenést követő 10 napon belül.

A borítékra kérjük ráírni: „2005 MGE Főosztály"
Cím: 1139 Budapest, Teve utca 1/A-C

További felvilágosítás: Lénárdt László gazdasági igazgatóhelyettes, telefon: 288-5231.

TANULJON
a FORRAI MAGÁNISKOLÁBAN!
Négy osztályos, nappali tagozatos képzésünkön a 9. évfolyamos angol, ill. informatika szakirányú osztályokban még van néhány szabad helyünk, melyekre jó képességű tanulókat várunk.
Térítési díj: 6000 Ft/hó
NEM KERÜLT BE FŐISKOLÁRA?
Nappali és esti OKJ szakképzéseink:
EU-üzleti szakügyintéző, titkárságvezető, intézményi kommunikátor, képzési szakasszisztens (továbbtanulási lehetőséggel), irodavezető, rendszerinformatikus, menedzserasszisztens, marketing- és reklámügyintéző, szoftverüzemeltető.
Gépírás távoktatással!
Felsőoktatási partnereink: BGF KKF, ELTE PPK
1139 Budapest., Lomb u. 41.
www.forrai.hu • telefon: 350-8326

Oktatással kapcsolatos hirdetések megjelentetése a NÉPSZABADSÁG-ban
Beke Máriánál
Telefon: 436-4456
E-mail: bekem@nepszabadsag.hu

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
a State University of New York, a Rochester Institute of Technology, a University of California at Berkeley és az Universität Karlsruhe közreműködésével 2005-ben indítja
PROFESSIONAL
MBA
(Master of Business Administration) államilag akkreditált, másoddiplomás képzését.
Humánmenedzsment,
Pénzügyi és gazdasági,
Minőség- és termelésmenedzsment,
Infokommunikáció
szakirányokon.
Átfogó menedzsmentműveltség, specializációs lehetőségekkel, két év alatt.
Rugalmas időbeosztás: pénteki vagy szombati óralátogatási lehetőség.
Elektronikus és nyomtatott oktatási segédanyagok minden tárgyhoz.
Az előadások magyar mellett részben angol nyelven is hallgathatók.
Válogatott oktatói gárdával, magas szintű kiszolgálással várjuk hallgatóinkat.
A jelentkezés alapfeltétele: egyetemi vagy főiskolai végzettség.
Jelentkezési határidő: 2005. augusztus 31.
További információk: BME, Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar, Ipari Menedzsment és Vállalkozásgazdaságtan Tanszék, 1111 Budapest, Műegyetem rakpart 9. T. épület, III. emelet 39. Telefon: (1) 463-20-20, (20) 463-20-20. Telefax: (1) 463-17-40
www.mba.bme.hu

FŐVÁROSI VÍZMŰVEK
PÁLYÁZATI FELHÍVÁS
A Fővárosi Vízművek Rt. pályázatot hirdet:
Fővárosi Vízművek Rt. tulajdonában lévő ingatlanokra vonatkozó tervek és dokumentációk összegyűjtése, hiányzó dokumentumok pótlása tárgyában
ajánlati dokumentáció ára:
10 000 Ft + 25% ÁFA (12 500 Ft)
dokumentáció átvehető:
2005. augusztus 29-től a Fővárosi Vízművek Rt. Ügyfélszolgálati irodájában (cím: 1134 Budapest, Váci út 23-27.) hétfőtől csütörtökig 8.00-15.00 óra között, pénteken 8.00–12.00 óra között.
kérdések beérkezésének határideje:
2005. szeptember 6. 14.00 óra
ajánlatok beérkezési határideje:
2005. szeptember 15. 9.00 óra
érdeklődni lehet:
tel.: 465 2473 • fax: 465 2945
e-mail: vallalkozasio@vizmuvek.hu • www.vizmuvek.hu

DER SPIEGEL

für

Kunst, Eleganz und Mode

1842

REDIGIRT VON SAM. ROSENTHAL.

Fünfzehnter Jahrgang.

PESTH
u.
OFEN.

Verlag von Fr. Wiesens Wittwe und S. Rosenthal.

Muszély Károl.
1854

Vidéky

Magyar Hölgyek Naptára. 1855. Kerr. és
Kiadja: Csáthár Ferenc. 1855, Pest.
A címlaptól balra: Gizela, Sz. István
feleség. Acélm. Jelrése: Vidéky
metsz. Pesten. Frey nyomd. 1854.
Föv. Kat.:

Kr. ①. 846.

Vidéky

; nagyközség kap vezetet

lett az építéssel párhuzamosan készül *„zöld nyomvonal”*. Folytatják az E 5-ös és a 84-es utak fásítását. A barátság útjának magyarországi, szentgotthárd—letenyei szakasza mentén szintén hozzálátnak a fák ültetéséhez.

A zöldség-gyümölcsárak csökkentése várható

A Zöldség-Gyümölcs Kereskedelmi Egyesülés igazgatótanácsa az országos készletek alakulásáról, a szerződéskötések helyzetéről tárgyalt hétfőn. Az országos készletek — a várható igényekkel számolva — elegendőek az új termésig, s *rövidesen nagyobb mennyiségben kerülnek forgalomba a primőrök is.* Burgonyából mintegy 140 vagonos többlettel számolnak, ennek ellenére a teljesen kielégítő ellátás érdekében újabb 400 vagon burgonyát importálnak.

Az idei szerződéskötések kedvezően alakulnak, s az eddigi eredmények alapján *megnyugtató, jó ellátást ígérnek.* Az igazgatótanács irányelvként adta ki *a zöldség-gyümölcs árszínvonal csökkentését.* A tervezett átlagtermések realizálásával még közepes termés esetén is az 1967. évi szint alá lehet szorítani a fogyasztói árakat.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vidéky Brigitta

MAGYAR NEMZET

1969 MÁR 25

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása a Fényes Adolf teremben

Vajon hol lehet a festői témakör szűkítésének határa? S mikor válik végképp lehetetlenné a társadalom és a mű — s rajta keresztül, végső soron a művész — kontaktusának megszületése? Durvábban fogalmazva: hol húzódik a „magánügy" és a közérdekű, vagy legalábbis a köz érdeklődésére joggal számot tartó festészet választóvonala?

Mert — ha alaposan megvizsgáljuk ezeket a *Fényes Adolf teremben* kiállított képeket — *Vidéky* Brigitta, végső soron „magánügyeit" viszi vászonra. Munkássága, témaköre határait négy fal, lakásának és műermének fala jelenti: környezete tárgyait, bútorait, kedvenc állatait, kutyáját, macskáját és apró lószobrait festi meg a legtöbb esetben; gyöngéd szeretettel, lírával fűszerezve egyszerű motívumait. Mégis szívesen nézzük őket, bár — végső soron — „semmi közünk" hozzájuk.

A képek stílusa, festésmódja sem árul el semmi különösebbet. Látványfestészet ez, a szó legtisztább, legmegszokottabb értelmében: nem ad vissza többet annál, mint ami Vidéky Brigitta szeme előtt valóban megjelent. Nincs tüze, csak parazsa — de hát a parázsnál is lehet melegedni; s ezek a képek egy otthon kellemes levegőjét árasztják magukból, az apró örömökét, a hétköznapokét. És a hétköznapok nemcsak az élet, hanem a festészet részét is jelentik, s nem szabad sem elvetnünk, sem lebecsülnünk őket, hisz több van belőlük, mint az ünnepekből. Vidéky Brigitta műveinek ez adja meg a „levegőt", az élet nélkülözhetetlen kapcsolatát; egyszerű költészetük emeli őket közüggyé, s viszi be őket a művészet „száncai" mögé.

h. gy.

A Kiállítási Intézmények

meghívja Önt

Vidéky Brigitta

festőművész

kiállítására

Megnyitja:

Jancsó Adrienne

1969 március 14-én, pénteken délután 6 órakor

Fényes Adolf Terem, Budapest VII, Rákóczi út 30

Vidéky Brigitta festőművész.

Meghívó

953 fngv 1

Vidéky Brigitta

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1957 NOV 17.

△

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása pénteken megnyílt a Fényes Adolf teremben (Rákóczi út 30; bejárat a Dohány utcai kapun).

és rodioarany alkalmaz

14b lap: *N* iniciálé (59×44 mm) aranyalapon karminpiros betű kék s zöld levelekkel díszítve. Belül aranyozott zöld alapon kék levéllel díszített zöld puttófej. A lap külső szélén kék és karminpiros levelű indadíszítés, két kék virággal, sok aranytallérral, s a betűhöz kapcsolódó kék, zöld halfejjel.

18b lap: „Ordo ad consecrandum episcopum secundum consuetudinem romane curie."

19a lap: *A* iniciálé (40×42 mm) arany alapon kék betű, belül aranyozott s zöld alapon zöld madár. A lap belső szélén végighúzódó kék és karminpiros levelekkel díszített kanyargó könnyed indák között két virág és egy madár van, sok aranytallérral.

40b lap: „Benedictio abbatis." *A* iniciálé (50×52 mm) arany alapon kék betű, karminpiros s zöld levelekkel díszítve. Belül, arany alapon, szárnyas puttófej. A lap külső szélén lévő növényi díszítés között bőségszaru, négy röpködő galamb s fehér bagoly.

51b lap: „Ordo ad consignandum pueros siue infantes hic est..." *O* iniciálé (21×22 mm) arany alapon kék betű, karminpiros levéllel díszítve. Belül zöld toboz. A lap külső szélén kis díszítés.

53b lap: „Benedictio panis in ecclesia populo distribuendi." Oratio *P* iniciálé (34×31 mm) arany alapon kék betű, belül vörös alapon arany toboz. A betűből kis növényi díszítés húzódik a lap külső szélére.

54a—55b lap: Üres.

Ocsovszky, 28. l. — Könyvkiáll. Eml. 1882. 110. l. 310. sz. — Tört. Főcsoport, I. füz. 135. l. 1725 sz. — Radó Esztergom 12. sz. 122—124. l. Klny. 38—40. l. — Radó Index 135. sz. 29. l.

Vidéky Brigitta festőművész

XII.-ik Tavaszi Szalon
Magyarság, 1937. május 16. 24.1.

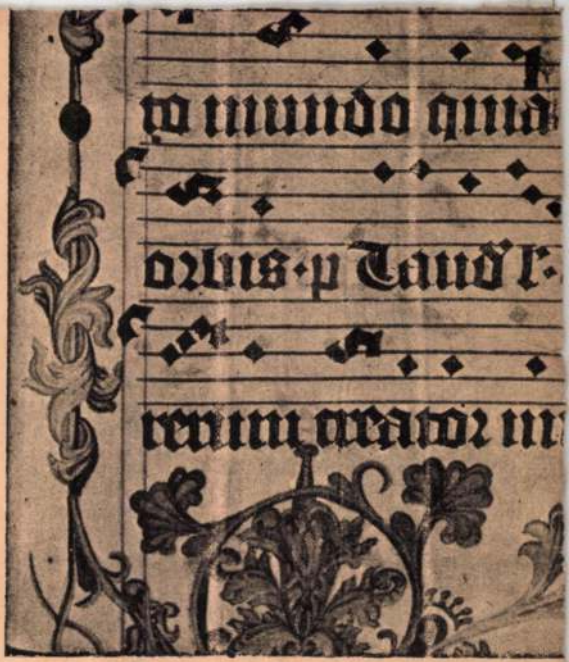

298. kép. *2. Antiphonarium*

Vidéky Brigitta
Erdőben, vizf.
Könyvtartóm, vizf.
Arckép, olaj
Bontás a Capitolium mögött, olaj

XVI. Tavaszi Szalon. Nemzeti Szalon, 1941, julius.
12 l.

Vidéky Brigitta
festő

Romai Coll.
Hungaricum
Orrószt
1939/40.
26. l.

Vidéky Brigitta (1911, Budapest, ref.) festőművész tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte (Glatz professzor). Ingyenes műteremhasználattal és kedvezményes beutalással 1939 decembertől 1940 júniusig dolgozott az Intézetben. Tanulmányainak célja az olasz föld tájainak, műemlékeinek, gyüjteményeinek s jelen életének, szellemének megismerése volt. Utazásokat tett az ország néhány részében, így Róma környékén; egy szicíliai körúttal kapcsolatosan bejárta Napoli, Pompei, Sorrento, Capri, Amalfi, azután Messina, Taormina, Siracusa, Enna, Agrigento, Palermo, Cefalu, Pesto városokat és környéküket, hazafelé pedig Orvietot, Firenzét, Assisit, Sienát, Arezzot és Veneziát látogatta meg. — Mintegy 15 kisebb-nagyobb képet festett, köztük helyi vonatkozású figurális kompozíciókat, néhány arcképet. Sok rajzot, vázlatot gyüjtött.

Perényi József, 31
Pfeiffer Károly, 10
Putnoky Gyula, 38
Radnóti Aladár, 8, 25
Rónay László, aranyosmaróthi, ifj., 23
Rudolf Lóránd, 22
Samu János, 41
Sándor Sarolta, 27
Scholz László Károly, 16
Sebestyén Géza, 11
Simon Béla, 22
Sinkovics István, 7
Sipos Lajos, 33
Sőtér István, 33
Steixner István, 34
Stifft Jozefa, 11
Surányi Júlia, 42
Szabó Árpád, 20
Szabó Mihály, 27
Szalay Sándor, 38
Száhlender Károly, 17
Szendrői Jenő, 11
Szentes Ferenc, 17
Szepeshelyi Andor, 12
Szép Ödön, 12
Szörényi Andor, 24
Takács Lajos, 18
Tézsla József, 12
Varga László, 46
Vásárhelyi György, 18
Végh József, 13
Waigand József, 24
Wárlám Árpád, 48
Zimmermann Gusztáv, 21
Zoltán László, 23
Zólyomi Bálint, 21

Összesen: 114.

Videky Brigitta

1930/31 – 1932/33

Ferkápzomfoiskávk

146.l

Vidéky Brigitta

III. évf.

Kitűnő tanulmanyialó-
menetelést dicséret.

1933

Ferkèpzomfoiskèvk 21. l.

~~Ajtai~~ Mihály, ~~ugyedi~~ hittanár

~~III. 185.~~

VIDÉKY BRIGITTA

167.	Intérieur, vizfestmény	400.-
168.	Bányászházak, vizfestmény	400.
169.	Tavaszi alkonyat, vizfestmény	400.
170.	Tavasz, vizfestmény	400.

Nemzeti Szalon

1944. jan.-febr.

Téli tárl.

—Homor 97. l. — [illegible]
(Korai.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Lepold—Lippay, 55. l.

us meggyógyítja az inaszakadtat
rösréz, olaj, 50·5×38 cm.
bécsi Műcsarnok árverésén Simor prímás ásolta.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 115. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 764. l. — Maszlaghy II. 103. szám. Lepold—Homor, 97. l. — Lepold—Lippay, 55. l.

ézus az Olajfák hegyén
ászon, olaj, 50×40 cm.
z Erba—Odescalchi-családtól.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 116. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 764. l. — Maszlaghy II., 102. szám. — Lepold—Lippay, 55. l.

lz angyal Jézus születését hirdeti
Vászon, olaj, 78×95 cm.
Lepold—Homor, 97. l. — Lepold—Lippay, 55. l.

Jézus születése
Vászon, olaj, 75×102 cm.
Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 43. szám. — Lepold—Homor 97. l.

Vidéky Brigitta

160	Öregasszonyfej	olajf.	mgt.
161	Arckép	„	„
162	Tájkép	„	„

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon 1937

la.

lt és hátsó bal lábával megcsuszott lovon ülő
ik és leesőben van. Jobb kezével a kantárszár
aljával a nyeregtartó ~~bojtos~~ szíját ragadva
ának arczvédője fel~~van~~ tolva, vértje alól pán-
oldalán kardhüvely lóg. A Gelepatak innen
ény köti le figyelmünket. Jelzése alól jobbra
zet

zink,
e, méretei a talapzatnak n. 61, h. 92. m. 140 cm.
~~...~~ V. 18-án a 29527 sz. rendelettel, az
vételár elszámoltatott 1898. X. 23-án (199/98), az
ttek 1898. X. 28-án 9627 szvsz. alatt (361/98).
e a 25862/99 rend. (det) 800 frt. utalvány szott (248/99)
án számoltatott el. (268/99). Az elszámolást
9 szvsz. leirat vette tudomásul (518/99).

tés 78.

Ki leiratban kifejezett kívánságban lépest
ki előrejesítésre (105/99) 1899. V. 12-án
Vid. Muz.

VIDÉKY BRIGITTA

122. Püspökszentlászló, olajf.
122. Miskolci táj, olajf.
123. Tolnatamási táj, olajf.
124. Miskolci táj II., olajf.

Nemzeti Szalon

Magyar tájak
1939 dec

Vidéky Brigitta

Koll. kiáll. a Mű-
barátban 1942
ápr.

Vidéky Brigitta rendkívül tehetséges akvarellista, akinek komoly felkészültségre valló könnyed-friss előadású, lefokozott színeket biztos ízléssel összehangoló lapjai az őszinte átélés művészi közvetlenségét tükrözik. Különösen megkapó *Téli tája, Verandája* s pár finom figurálisa

Esti Magyarország
1942. ápr. 16.
(Kés kiállítás.)

Vidéky Brigitta

Tanár: Baranski

413. Vidéky Brigitta . . . . . Magyar marhák
414. Vidéky Brigitta . . . . . Sokác nő
415. Vidéky Brigitta . . . . . Mohácsi kislányok
416. Vidéky Brigitta . . . . . Pécsi utca
417. Vidéky Brigitta . . . . . Őszirózsa
418. Vidéky Brigitta . . . . . Az asztalosműhely

Képrőm. főisk. kiáll. 1937

184. Vidéky Brigitta . . . Pirosruhás nő
185. Vidéky Brigitta . . . Öregasszonyfej
186. Vidéky Brigitta . . . Fiatal leányfej
187. Vidéky Brigitta . . . Tájkép

Tanár: Glatz O.

Vidéki Károly acélmetszö.

Pesti Hirlap.1848.58.sz.446.l.

Vidéky Brigitta hosszabb idő — tíz év eltelte — után mutatja be munkáit gyűjteményes kiállításon. Képeit szemlélve, a korábbi munkásságát ismerői, örömmel veszik tudomásul, hogy művészetében az utóbbi időkben jelentősen fejlődött. Igényesebb problémák felé fordul és témáit gazdagabban motiválja.

Impulzív egyéniség, művészi tevékenységre a tárgyi világ közvetlen benyomásai késztetik. A festő őszinte örömével és szeretetével szemléli a körülötte lévő világot. A munkáinak alaphangját adó lelkesedés és szeretet teszi képeit vonzóvá.

Korábbi keletű képei arról tanúskodnak, hogy akkor jobban tapadt még a látvány tárgyi mozzanataihoz. Jóllehet az ezidőben készült tájképein és csendéletein jobbára a színhatások érdekelték, gondot fordított a részletek, tárgyias mozzanatok festői megfogalmazására is. Újabbkeletű képein a tárgyra utaló jegyek veszítenek jelentőségeikből. A látvány festői felfogására törekszik, nagyobb egységekbe foglalja össze a formákat és a színeknek fokozottabb jelentőséget tulajdonít. Ez a törekvés elsősorban két intérieurjében: a „Könyvespolc"-ban és a „Sárga párna zöld vázával" c. képében ölt alakot legszembetűnőbben. Mindkét képét világos, meleg színhatásokra építi. A „Könyvespolc"-ban a tárgyak gazdagon vibráló színei ragadják meg festői képzeletét, de ugyanekkor nem mond le a térbeliség érzékeltetéséről sem. A probléma természetéből következik, hogy Vidéky Brigitta számára ez a dícséretreméltó kettős törekvés sok küzdelmet jelent. Egyes képein, ennek következtében, a kettős feladat megoldása nem járt teljes sikerrel.

Elért eredményei reményt nyújtanak azonban arra, hogy a felvetett problémát úgy oldja meg, hogy munkái nem veszítenek eddigi értékeikből. Megőrzi továbbra is azt a közvetlen, őszinte hangot a világos, tiszta színeiből felépített színharmóniákat, frissességet, művészi magatartásának, illetve munkáinak legvonzóbb vonásait.

Festményei mellett Vidéky Brigitta a plasztika körébe vágó munkákkal is szerepel. Kisméretű plasztikai munkái különféle szobrászi szemléletmódot tükröznek. Legrokonszenvesebbek azok, amelyekben a formák tömörebb összefogására és azok plasztikai átírására vállalkozik.

A kiállítás látogatói közvetlenhangú, elevenszemléletű művésszel ismerkednek meg, aki lelkesedéssel, meleghangon fogalmazza meg az őt körülvevő tárgyvilágról nyert benyomásait. Kérem, fogadják szeretetükbe és kísérjék figyelemmel további munkásságát.

Újvári Béla

MŰVEK JEGYZÉKE

OLAJFESTMÉNYEK

ZONGORALECKE, 1937		50×70
ARCKÉP, 1937		60×40
REGGELI SZÁNTÓFÖLDEK, 1938		37×48
NAGYBÁNYAI TÁJ, 1939		60×70
ÖNARCKÉP, 1940		34×23
FESTŐ ÉS MODELLJE, 1942		36×50
MÁJUS, 1948		49×58
NASPOLYÁS KOSÁR, 1950		40×50
TOKAJI UTCÁCSKA, 1950		40×50
HEGYALJA ÚT, 1952		50×70
ALMAVIRÁG, 1954	Mgt.	29×37
CSENDÉLET, 1955		48×62
TAVASZI ALKONY, 1955		36×50
CSENDÉLET, 1955		60×80
BAJAI HÁZ, 1955		35×48
RÁDIÓ MELLETT, 1956		30×40
CSENDÉLET KUTYÁVAL, 1956		60×80
BAJAI ARTÉZI KÚTNÁL, 1956		40×60
PIACI SZENTEK, 1956		28×43
SZOBASAROK, 1956		30×42
INTERIEUR, 1956		62×87
SZERB TEMPLOM ZIVATAR UTÁN, 1956		30×42
HAJÓK A JAVÍTÓBAN, 1956		29×42
PÜNKÖSDI RÓZSÁK, 1956		80×60
KOKO, 1956		50×70
VIRÁG ÉS KÉP, 1957		38×42
CSOKOR NARANCS HÁTTÉRREL, 1957	Mgt.	44×38
GITÁROZÓ LÁNY, 1957	Mgt.	54×77
KÖNYVESPOLC, 1957		70×60
VIRÁG ÉS JÁTÉKSZER, 1957		50×60
GITÁR, 1957		80×60
TIHANYI TÁJ AZ ÓVÁRBAN, 1957		40×50
SÁRGA PÁRNA ZÖLD VÁZÁVAL, 1957		50×70

AQUARELL

VERANDÁN, 1937	20×25
RÓMA ÉJJEL, 1939	10×12
RÓMAI LÁNYOK, 1939	11×10,5
CIGÁNYLÁNY, 1941	26,5×21
NAGYBÁNYAI SÉTA, 1941	20,5×27
ŐSZI LEGELŐ, 1942	20×33,5
CSIRKEUDVAR, 1946	20×24,5
TYÚKOK MUSKÁTLIVAL, 1946	17×23
VIRÁG EZÜSTKANCSÓBAN. 1946	28×24
ÖNARCKÉP, 1947	31,5×23
KÖNYVEK KÖZÖTT, 1947	23×29
KÉSZÜLŐ SZOBOR, 1949	22×27
CSELLÓZÓ, 1949	17×10,5

GRAFIKA
(1937—1957)

TIHANYI KILÁTÁS	14×21
TINÓ	14,5×16
LEÁNY KOSÁRRAL	15×8,5
HALÁSZLÁNY	15×9
HALÁSZOK	15×18
ZENÉT HALLGATÓ	15×10
TIHANYI UTCA	14×21
KOMPOZÍCIÓ	12×14
ITATÁS	11×16
KÁLYHÁS	13×13
VÍZPARTI MAGÁNY	14×21
MURCI	12×16
HOLT MADÁR	11×15
JÉKELY ÉVA	12×17
VÍZPART	14×25
ESZTERGOMI UTCA	13×20
FEKVŐ ALAK	11×24
CSIKÓ	19×25
OLVASÓ NŐ	30×21
NAGYBÁNYAI PIAC	22×30
LEÁNYFEJ	13×8
LEÁNY KOSÁRRAL	12,5×12,5
LEÁNY KOSÁRRAL	15×12
ERDŐSZÉL	13×20,5
KÖNYVTÁRBAN	11×15
JÉGTÁBLÁK A DUNÁN	13×13
ZONGORÁZÓ	14×19
TANULMÁNY	19×15
KISERDŐ	15×21
KÉZIMUNKÁZÓ	13×18
FAHÍD NAGYBÁNYÁN	14×21
BÉRELSZÁMOLÁS	14×14
UTCAJELENET	11×17
DELELŐ TEHENEK	17×20
ANYA GYERMEKKEL	21×17
TOCSOGÓ GYERMEKEK	14×20
UTCAJELENET RÓMÁBAN	22×35
ARCKÉP-VÁZLAT	24×16
ALVÓ KUTYA	22×28
ESTI HANGULAT	30×22

SZOBOR

PIHENŐ, 1939, gipsz	17 cm
MASZK, 1947, terrakotta	22 cm
ELESETT LÓ, 1950, bronz	15 cm
CSIKÓ, 1950, bronz	22 cm
TORZÓ, 1951, gipsz	37 cm
SÍREMLÉK VÁZLAT, 1955, gipsz	36 cm

Felelős kiadó: Luzsica Lajos
1957. XI. 500 - 577457 Pátria ny., Budapest. F. v.: Földi V.

FÉNYES ADOLF-TEREM
VII., RÁKÓCZI ÚT 30

VIDÉKY BRIGITTA

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1957. NOVEMBER 15—DECEMBER 8

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Vidéky Brigitta

1957 NOV 27.

Vidéky Brigitta tíz évi munkásságát összefoglaló kiállításán a Fényes-teremben nagy változatban ontja elénk élénk, felfokozott színelményeit. Számára a világ elsősorban a tobzodó színekben jelentkezik. Érzelmeit, benyomásait halmozott, merész színfelrakásokkal tolmácsolja, a magányt, a bánatot épp úgy tudja érzékeltetni, mint a csendes szemlélődés nyugalmas pillanatait. Méltányolni kell azt a törekvését, hogy újabb kompozícióiban egy határozottabb festői rend elérésére törekszik, s többet akar adni, mint szubjektív hangulatainak rögzítését.

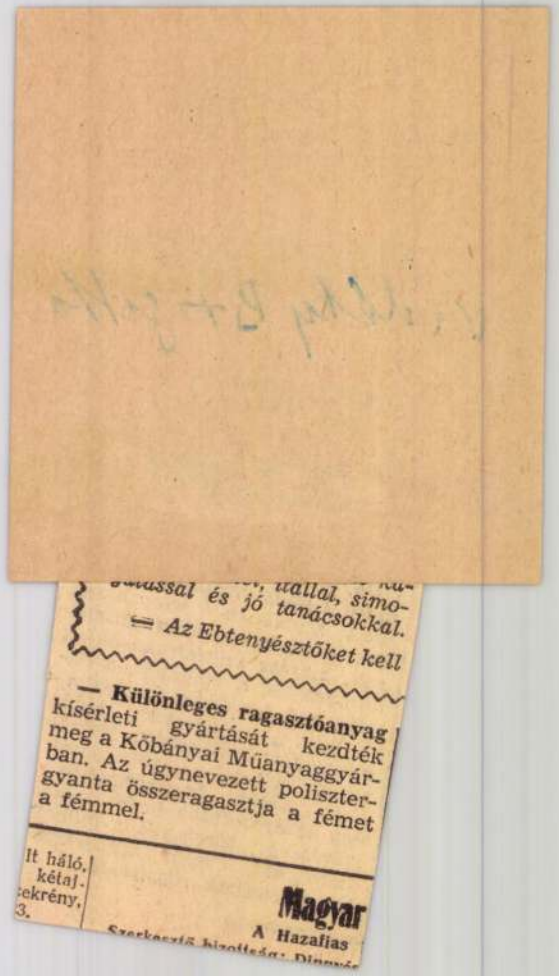

...tallal, simo-
...ssal és jó tanácsokkal.

— Az Ebtenyésztőket kell

— **Különleges ragasztóanyag** kísérleti gyártását kezdték meg a Kőbányai Műanyaggyárban. Az úgynevezett poliszter-gyanta összeragasztja a fémet a fémmel.

lt háló,
kétaj.
ekrény,
3.

Magyar

A Hazafias

Szerkesztő bizottság: Dinnyés

VIDÉKY BRIGITTA: VIRÁGOS CSENDÉLET. TANÁR: BARANSKI E. L.

Vidéky Brigitta K

SZABÓ VLADIMIR: ÖREGASSZONY FEJ. TANÁR: BERNHARD Á.

Műcsarnok. Képzőm.
Főisk. kiáll. 1937

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Vidéky Brigitta

ESTI HIRLAP

1969 MÁR 12

□ VIDÉKY BRIGITTA festőművész kiállítását pénteken délután nyitják meg a Fényes Adolf Teremben. Megnyitót Jancsó Adrienne mond.

Vidéky Brigitta
nobran
l.
Szabad Művészet
1947. 156 l.
8-n

étel és alkalmazkodás céljából közlöm.

—

szám. **Tárgy:** Kiutalt és fel nem használt iskolaépítési államsegélyek felhaszhálása.

KÖRLEVÉL

agytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz.

kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnak 941. VI. É. főoszt. szám alatt valamennyi szeti hivatalhoz intézett rendeletének másolatát lhívással közlöm az iskolaszéki elnök urakkal, emi népiskolai építkezések gyors- és késedelem- onyolítása tárgyában sürgősen intézkedni szíves-

könyve, amelynek II. kötete most jelent meg. I
35 vasárnapi iskolai óra anyagát tartalmazza
minden olyan részletét közel viszi a gyerm
amely vasárnapi iskolai anyagul szolgál. Az eg
címeiből közlünk néhányat: Isten a mi oltalmu
günk. Isten mindenható és bölcs. Isten mind
való és mindentudó. A világ teremtése. A bűnb
büntetése. A két legnagyobb parancsolat. „I
Isten a világot...“ A napkeleti bölcsek. A náz
ban. A család. A gyógyító és csodatevő Jézus.
meggyógyítása. A vak Bartimeus. Jézus és
asszony. Mária és Márta. A nyelv bűnei. Szorga
ség. A haza. „Légy hű mindhalálig.“ Ne lopj!
munkája. Az adós szolga. „Amit akartok azért
kosság bűne és orvossága. „Én vagyok az iga
Öndícséret, elbizakodottság. A Bibliáról. A telje
zott, theologiai és pedagógiai szempontokra
figyelő tanítások bevezetnek a vasárnapi iskolai
helyes módszerébe és azok, akik ezt a segédeszkö
ják, a teljesen önálló tanításhoz is készség
A könyv szerzője (Czeglédy Sándorné, reform
pásztorné, okleveles polgári iskolai tanárnő) hos
át folytatott gyakorlat érett tapasztalatait adja
A most megjelent mű a már korábban megjelent „
iskola“ című könyvnek önállóan használható
kötete. Az első kötet a vasárnapi iskolai

1957 DEC - 6.

610

EMBER KÖZELBEN

Jegyzetek a szovjet képzőművészek jubileumi kiállításáról

Moszkva, november.

Negyven esztendő legnagyobb szabású kiállítása nyílt meg nemrégiben Moszkva legtágasabb kiállítási termében. Az érdeklődés olyan nagy, hogy a hatalmas csarnok előtt délelőttől az esti órákig hosszú sorokban állnak a bejutni akarók.

A kiállítás, amelyet a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 40. évfordulójának szenteltek, nem a szovjet korszak négy évtizedének festményeit és szobrait mutatja be, hanem azokat a műveket, amelyeket az utolsó nagy kiállítás óta, az elmúlt 3—4 év alatt alkottak. (A jubileumi jelleg leginkább a tematikában domborodik ki.) Mindamellett — ha közvetve is — a látogató itt is megismerheti a szovjet festészet és szobrászat 40 évének eredményeit. Ezen a kiállításon ugyanis — sokkal inkább mint az előzőkön — megtalálhatjuk a szovjet szocialista realista képzőművészet legjobb hagyományait, vonásait, sőt, egészséges új hajtásait is.

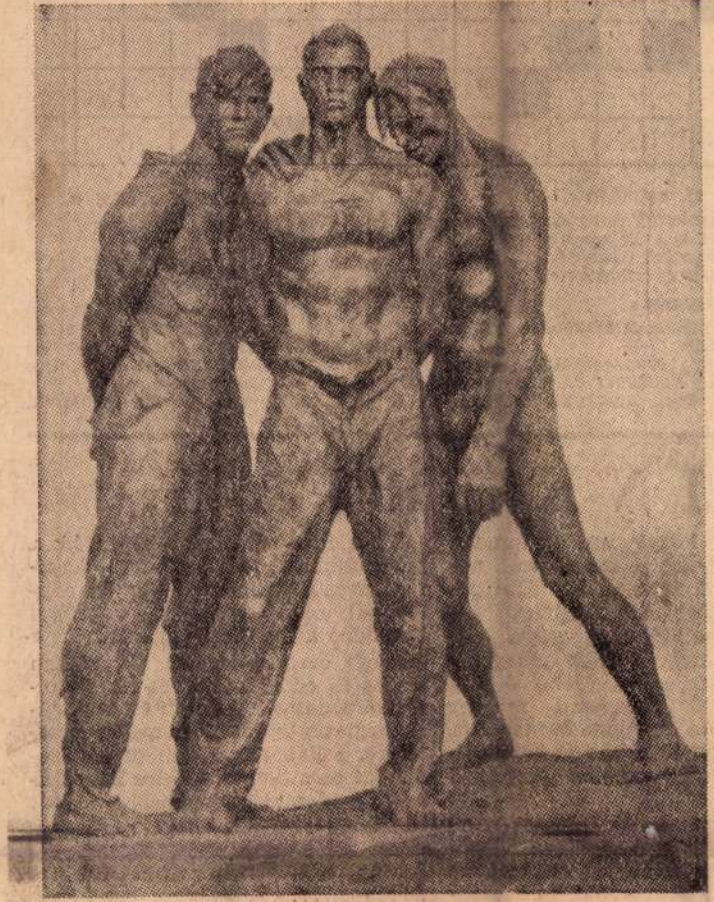

F. Fivejszkij: Erősebb a halálnál

Lenin és a forradalom ábrázolása

Kezdjük a *múlttal*, például Lenin és a forradalom ábrázolásával, amely mind azelőtt, mind ma nagy helyet foglal el a szovjet képzőművészetben. Régebben sok olyan mű született, amely Lenint *a nép körében ábrázolta*, de kevés olyan, amely *a néppel való kapcsolatban* mutatta meg. A mostani kiállításon viszonylag nagyon sok Lenint ábrázoló művel találkozunk. Vannak persze köztük olyanok is, amelyek a művészi kidolgozottság szempontjából gyöngébbek, de majdnem valamennyit a téma kiszélesítésére, a Lenin alakjának mélyebb, sokrétűbb, emberibb ábrázolására való törekvés jellemzi. Ujszerűen hatnak az olyan művek, amelyek például zenehallgatás közben *(I. Tartakovszkij: Pihenő)*, egy munkáscsalád körében *(M. Krivenko: Lenin egy munkáscsaládnál)*, egy parasztlal való beszélgetés során *(P. Szudakov: Beszélgetés a földről)*, vagy éppen egy copfos kislánnyal a nyakában *(Z. Azgur: V. I. Lenin)* ábrázolják a forradalom vezérét.

Különösen újnak és sikerültnek hat *Borisz Joganszon* festménye, amelynek címe: *Végbement a szocialista forradalom.* Ez a kép azt a pillanatot ábrázolja, amikor a Szovjetek II. Összoroszországi Kongresszusán Lenin bejelenti a szocialista forradalom győzelmét.

Ezt a témát már nagyon sokan megfestették, de Joganszonnak sikerült újat nyújtania. Előttünk: munkások, matrózok, szakállas parasztok, asszonyok, a legkülönbözőbb indulatú emberek, hatalmas mozgás. Az indulatait, érzéseit nem burkoló tömeggel a külsőleg roppant nyugodt, határozott Lenin néz szembe. Ha nem ismernénk a történteket, a képről akkor is tudnánk, hogy ez a férfi váltotta ki az emberekből a lelkesedés viharát, hogy — bár többen nem is rá néznek — ő a vezére ennek a tömegnek. Joganszon kitűnően érti és érzi Lenin helyét és szerepét, mesterien mutatja meg a vezért a vezetettekkel való kölcsönös kapcsolatában. Részletes méltatást érdemelne a kép pazar koloritja és az alaposan individualizált mellékalakok, (bár kétséges, hogy ezen a festményen egyáltalán vannak-e mellékalakok) ábrázolása is.

Hétköznapi emberek

A *jelen* ábrázolásában ugyancsak új színt jelent a jubileumi kiállítás. Különösen sikerültek a szobrok (általában) és a kisebb festmények, főként a portrék.

A legtöbb mai életet, mai embereket ábrázoló mű a hétköznapi embert — ha szabad ezt a kifejezést használni: a kisembert, a *man of the street*-et — mutatja be, az ő lelkivilágát tárja fel. A hős nem feltétlenül *tábornok* vagy *újító*, hanem esetleg *postás* vagy *sofőr*. Sok alkotáson nemcsak feleségét vagy leányát, hanem önmagát is intimen, *emberközelben* ábrázolja a művész. *N. Plasztov Kerékpáros leány*-a, *Sz. Lasztocskin Újoncok*-ja, *A. Levityin Meleg Nap*-ja valóban a hétköznapi életnek egy-egy darabkája.

A munkafolyamatokat vagy munkásokat ábrázoló festmények, szobrok nagy része *(J. Szamszonov: Közeledik a váltás, Mellup: Munkáslány, Klokov: Brigádvezető, stb.)* nem *„termelési"* alkotás a szó rossz értelmében. Nem az *elvont munkát* ábrázolják az *emberen keresztül*, hanem az *embert a munkában*. Ezek a művek *egy-egy* alakot, mozzanatot ábrázolnak, (igaz, tipikusat). Vannak a kiállításon olyan szobrok is, amelyekben *általános emberi* vonások, a szovjet emberek általános vonásai öltenek testet. Ilyen például a fiatal *F. Fivejszkij Erősebb a halálnál* című gipszszobra, amely már a VI. VIT képzőművészeti kiállításán is nagy sikert aratott. Három halálraítélt férfi utolsó pillanatát látjuk. A középső, aki mind a térben, mind eszmeileg dominál, tudja, hogy ha ők meg is halnak, az, amiért életüket adják — tovább él. A balszélső, (aki akárcsak a harmadik — vezetőjükre támaszkodik) dacosan, szinte kihívóan néz szembe a puskacsövekkel. A harmadik talán megtört egy kissé, de inkább csak külsőleg: ő sem lett áruló. Az eszme, amelynek győzelméért, mind a hárman tudatosan vállalták a nemlét kockázatát erősebb a halálnál — ez a mű mondanivalója.

A fellendülés útján

Mind a festmények, mind a szobrok között, mind a múltat, mind a jelent ábrázoló művek között természetesen sok gyönge alkotás is akad. Ennek oka különbözőek: a mesterségbeli tudás hiánya, a sablon, az akadémizmus, amely még mindig sok szovjet művészt tart rabságában, stb. De a jubileumi kiállításra nem ez a jellemző, hanem az emberközelbe hozott alkotások, amelyek ez alkalommal nemcsak *minőségileg*, de *mennyiségileg* is tipikusak.

A szovjet képzőművészek lázasan keresik az új utakat, a szocialista realizmus további útját. Minden útkeresésben sok az egyéni vonás, de sok a közös is. Szembeötlő például, mennyire világossá vált a kolorit egy csomó festőnél, mennyivel több világos, vakító színnel dolgoznak, mint azelőtt. Hangsúlyosabban ábrázolják a lelkiállapotokat. *Az elválás fájdalma, a győzelem öröme, a pillanat mámora* — ilyen emóciókból tevődik össze a nagy történelmi események összképe a kiállítás legjobb darabjain.

MARKOVA VALÉRIA
KULCSÁR ISTVÁN

KÉT KIÁ

A Fényes Adolf-teremben rokonszenves művészegyéniség, *Vidéky Brigitta* mutatta be alkotásait. Főként derűs színvilágú csendéletek, szobabelsők, tájak találhatók munkái között. Némely régebbi vászna — mint a nagyon bensőséges *Festő és modellje* — borongós érzelmeket sejtet. Az idén festett, szépen komponált *Gitározó lány*"-ban egyfajta meditáló, a lélek benső hangjára figyelő magatartás ölt testet. Akvarelljei megkapóan frissek, határozott színfoltjaikkal feledtetik a vázlatszerűséget, a maguk nemében teljesértékű műként hatnak. Több szobrot is kiállított a művésznő, közülük kedves *Csikóját* emelném ki. Akt-torzója több csendéletén is megjelenik, motívumával előnyösen gazdagítva a kompozíciót.

SÓ-SZTRE-
á alakítják

MIZISZ kö-
zor, az isz-
felbecsülhe-
tárt fel. A
történetét
esett jelene-
ínű, hogy a
beli bizánci

AZ bemutat-
diája drámai
zínházi sajtó
„a színpadon
r remekmű"

AKADÉMIA
ottsága há-
akított, az
e kerülő
zítésére.

ZINHÁZA.

MILYEN A

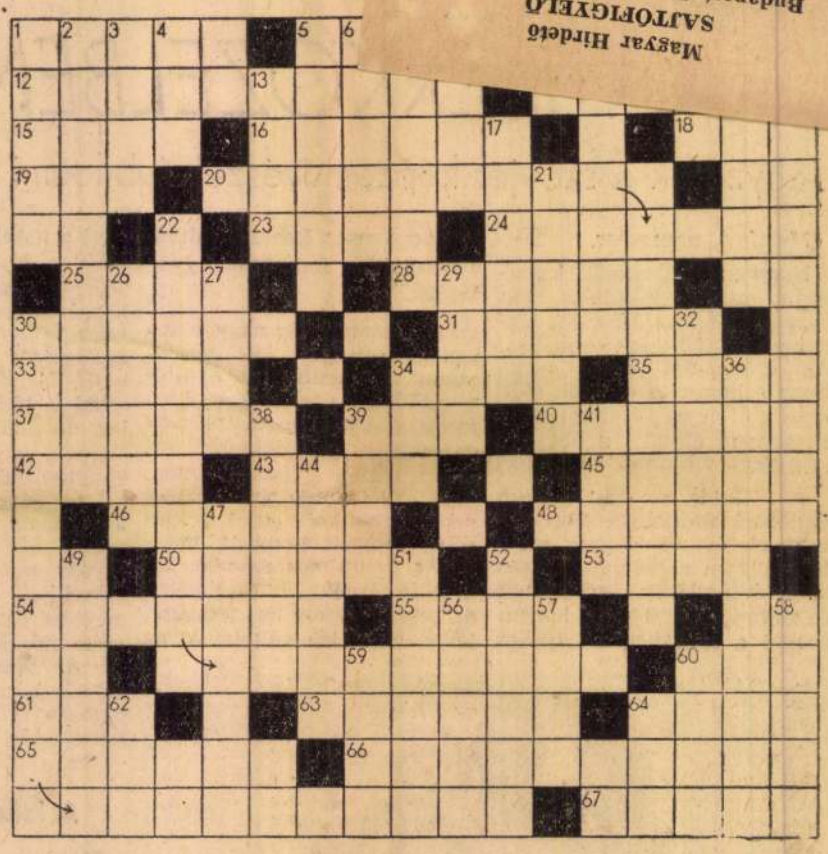

Megfejtés a 21. számból:

Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharvertek.

JUTALMAZOTTAK:

Ady Endre verseinek kétkötetes gyűjteményét nyerték:

SZABÓ MÁRIA, Budapest, VIII., Práter u. 39., III. 44.; SZÁNTÓ JÁNOS, tanár, Balkány, Ált. Isk., TRÜSTER LÁSZLONÉ, Budapest, VII., Majakovszkij u. 15., II. 3.; SZABÓ DÉNES, Kispest, Bethlen Gábor u. 37.; BÖSZÖRMÉNYI GÁBOR, Budapest, II., Kelemen L. u. 2., I. ép. I. em. 10.; HÁRS GYÖRGY, Budapest, XIII., Sziget u. 11. IV. 3.; PÁL LÁSZLÓNÉ, Budapest, XVIII., Városház u. 15.; MÁRTON TIBOR, Szolnok, Beloiannisz u. 87/3.; CSÁK ERVIN, Budapest, II., Frankel Leó u. 7., I. 12/a.; GYÖRFFY SÁNDOR, Budapest, XII., Csillagvölgyi u. 4.

A jutalomkönyveket postán elküldtük.

Gábor Andor felsorolja a jó újságíró egynéhány tulajdonságát „Doktor Senki" című regényében. Ezekből ragadtunk ki egyet mutatóba:

Az újságíró ... 5. és 20. vízszintes, 22. és 30. függőleges.

A rejtvény négy sorában elrejtett meghatározás megfejtését kérjük beküldeni.

Határidő: 1957. december 13.

A megfejtők között 10 példányt sorsolunk ki Gábor Andor „Doktor Senki" című kétkötetes regényéből.

VÍZSZINTES: (Kétbetűsek: RÉ, TM, LÓ, NE, UT, ME.) 1. „Bolond" Petőfi- és Arany-alak. 5. Gábor Andor meghatározása (1.) 12. Győzelemre vezeti a seregét. 14. Sporteszköz. 15. Zuhan. 16. Vissza: füstölög, latinul. 18. A kocsikerék vasalása. 19. Ragozott német névelő. 20. Gábor Andor meghatározása (2.) 23. Lóhere, németül. 25. Gyűretlenné válik. 25. A Volga legnagyobb mellékfolyója. 28. Megijed. 30. ... neki? (Ki ad szavára?) 31. Egy volt szolnok-dobokai faluban. 33. Helyhatározó szó. 34. Rovartojás. 35. ... tesz: becsap. 37. Életeik, más szóval. 39. Haranghang. 40. Visszavettél (!) 42. Vissza; cseh történetíró (GOLL). 43. Arnsbergi porosz város, kőszénbányászattal. 45. Római öltönydarab; rövid, bő köpeny. 46. Jánosom, angolul. 48. A menyét idegen neve (WEASEL). 50. Fényképező. 53. Azonos betűk. 54. Így adjuk a kedves ajándékot. 55. Nemcsak be. 60. Becézett női név. 61. Török férfinév. 63. Zöldségféle. 64. Eladni, angolul. 65. Egy átszálló: 70 fillér. 66. Még adnak neki. 67. Idegen női név.

FÜGGŐLEGES: (Kettőbetűsek: KD, GG, ÁR, YG, RI, SM.) 1. Riadt. 2. Semmikor sem vigyáz rá. 3. Angol mutatószó. 4. Motalkó, páros betűi. 5. Levágja a disznót. 6. Frissen. 7. Asszonyszemély. 8. A német „darum" rövidebb alakja. 9. Mérkőzések. 10. RER. 11. Hűtlenné válik hoz- 17. Ágyba dug. 21. [illegible]. Gábor Andor meg- olsó kockát hagyjuk kívánom. 27. Járási olasz tartományban. ndor meghatározása 34. Rózsa az arcon. ai köztársaság lakó- tazárás. 39. Az első ítője. 41. Köszörül. másik. 47. Szakértő kockába kettősbetűt m: tósztozás. 51. Nő- (latin). 52. Elfogja a ékezethiány). 56. El- (ékezetcserével). 58. e. 59. Az Adda jobb- (ék.-fölösleg). 60. apósa. 62. Cselekvést stabil.

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-397

ÉLET ÉS IRODALOM

OLVASÓINK ÍRJÁK

ÉLSZERŰBB ...?

na érdekes cikket
in tollából, Közép-
ítani ... címmel.
pedagógusok nem
udják megértetni a
ők gondolatát. Ady
érzése a diákoknak,
n mindig érti a tár-
Mindezt az egyetemi
gaira tudom visszaszerűen érzékelteti.
áhuzással készültek
olák irodalmi tan-
ók, költők életrajzai.
hozzátenni, hogy a

Az első gimnazisták olvasókönyve tő hibájának tartom, hogy e tananyaggal már az általános iskolában megismerkedett a tanuló, és harmadikos korában ugyanezt újra tanulnia kell, természetesen kibővítve. nyolcadikos könyv szerint minden irodalmi nagyság jó tanuló volt, nagyon szeretett tanulni. Ez talán pedagógiai fogás? (Nyolcadikos koromban — amikor megtudtam egy tanáromtól, hogy Petőfit „meghúzták" annak idején magyarból — többé nem hittem el semmit magyar tanáromnak és irodalomkönyvemnek, sőt később már abban is kételkedtem, hogy Petőfi valóban szerette-e szüleit?)

Nem lenne célszerűbb vajon, ha a gimnáziumi irodalomoktatás — a történelemhez hasonlóan — az ősirodalommal, azaz a másodikos anyaggal kezdődne az elsőben? Igy a pedagógusok egy évet nyernének a valóban fontos és eddig kimaradt részek tanítására, jutna idő Petőfi és Ady igazi megismertetésére és megszerettetésére, a háborúk közti prózai irodalmat nem csupán Móricz képviselné és a kortárs irodalomról is többet tudnának a középiskolát végzettek, mint, hogy van néhány Kossuth-díjasunk, akik közül disszidáltak is néhányan ...

Pünkösdi László
Sásd

lombjai titokzatosan összesúrlód- ek felettem. Az első esetben ko- m ezeket a furcsa hangokat, má- ul vettem, később

azt a pillanatok különbözősége határozza meg. Annak a kezét nyalogatom, akitől kaphatok valamit s ha reménytelennek látom a helyzetet, tovább állok és elmegyek aludni. Ezt annál is inkább megtehetem, mivel hogy minden jobb falatból kijut a magam része. Sem az igazi megbántottságot, sem a nyomasztóbb éhezést nem ismerem. Jó dolgom volt előbbi gazdáimnál és itt is én vagyok a kedvenc, az a valaki, akitől semmiféle szolgálatot nem kívánnak s minden gyarlóságát elnézően fogadják.

Láttam új gazdáimon, milyen boldog megelégedéssel veszik tudomásul, hogy piszkos kis dolgaimat már a falakon kívül tudom elvégezni. Nincsenek közöttünk mérget fakasztó nézeteltérések és nem tolnak el maguktól jellegzetes kutyaszokásaim miatt. Különösebb engedély nélkül kisajátított helyemen, továbbra is a fotőjben alszom, reggel ha gazdám készülődik, leugrom, hogy legalább egy-két szippantással megszagoljam a lábát s ha elment, felkapaszkodom az asszony paplanára, hogy együtt szuszogjunk el még vagy egy fél órát. Nappal is hozzá-hozzádörgölöm az oldalamat, hogy biztosítsam őt ragaszkodásomról. Aztán jő az egész napi sürgés-forgás, rohangászás az udvaron.

Milyen lassan, apró részleteiben tárulkozott ki előttem a világ. Se vége, se hossza a felfedezéseknek és csodálni valóknak. A három eleven fát az udvarban, akár napokon át elbámulhatnám, mivel ahányszor rájuk nézek, mindannyiszor más képüket mutatják. Semmivel sem érdekelenebbek, mint az emberek, szétnyújtott vastag tagjaikon mozognak, halk zajokat csapnak az ágacskák s én azt gondolom, hogy ők így beszélgetnek egymással. Kár hogy nem értem a nyelvüket, pedig olyan kíváncsi vagyok mindenre, ami körülöttem történik. Hatalmasra nőttek s mégis milyen sóvárgóknak, elhasználtaknak látszanak. Szenvedtek-e, örültek-e, gondoltak-e rá, hogy egy éjszaka jó lenne kilökni a kaput és elcsavarogni kicsit más világok felé, kérdezem tőlük a szememmel, de nem felelnek. Csak nyüglődnek, borzongnak, csikorognak a maguk érthetetlen módján.

És a madarak, ahogy gubbasztanak az eresz bádogcsatornáján, vagy nyílröpüléssel elszállnak a fejem felett.

Ismerkedem velük, de az igazi bizalom nem tud kifejlődni közöttünk. Ostobábbak talán, mint én, vagy nálam is félősebbek. Határozottan fölényben vagyok velük szemben. Ha elfog a szükség, oda megyek és lepipilem a fák tövét, megugatom s olykor utána is ugrok a szálló madárnak. Olyan vakmerő cselekedetek ezek tőlem, amilyenekre néhány héttel ezelőtt gondolni se mertem volna. Mindazonáltal résen vagyok, vigyázok rá, hogy el ne tévedjek a meggondolatlanságok útvesztőiben. Nagyon fiatal és elkényeztetett vagyok, semmi bizonytalanért el nem cserélném nagyszerű fekvőhelyem, vörös lábosomat, amiben a jó falatokat adják elém.

(Folytatjuk)

Jankovich Ferenc, Mesterházi Lajos (felelős szerkesztő). Rideg Lenin krt. 9—11. Telefon: 221—285. — Egyes szám ára: Ft 1.50. Előfize- 1. Telefon: 180—850. — Előfizetés itt és bármely postahivatalnál. küldünk vissza. — Külföldön terjeszti a KULTURA Könyv- és Hírlap letei. — Szikra Lapnyomda. F. v.: Kulcsár Mihály.

Vidats Gábor

okl. mérnök az "Alapozás kézikönyve" c. munka egyik lektora volt.

dr. Gabos György könyvismertetése, Magy. Ép. ip. 1971. 11-12. sz. 726-728. l.

Vidák István „gyékényes"

[népi iparművész]

A népművészet ifjú mestere.

– Kiváló népművelő kitüntetése 4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974 aug. 16.

Vidák István, „gyékényes"

[népi iparművész!]

A népszűvészet ifjú mestere

– : Kitüntetések augusztus 20-a alkalmából.

2.

ESTI HIRLAP, Br. 1974. aug. 15.

Vidáki István

Megosztott SZOT ösztöndíj 1987-88

Magyar Nemzet 1987. VI. 13.

Vidák István

Bársony Pál: Fából faragott jelenetek

Művészet, 1983. augusztus

Vidák György, jelmezkerező

a békéscsabai Jókai kamarás elő adásáta

a jelmezeket kereste.

Tomás Ervin: Mesés szatíra vagy mesejáték 2 7

Népszabadság, Bp. 1980. jan 30-

az „én plusz világ"
az emocionális köz
aktuális-személyes l
nem, sőt az egyes ver
punktumosan a poé
világosan elkülönül

Nos, itt áll előt
mitikus figura. Ami
remetéivel, hírmond
majdhogynem mélta
kételkedik. Ez kell n
bot-csinálta hős, egy
mennyire ismerjük e
kat. Isten balekja. H
pátosz és a legközn
dramaturgiája folyt
lotykos, rongyos, ra
Ninive ellen abszurd
Úrral kellett meghar
ható belső kényszer

1852

VIDÁK GYÖRGY

említve

Tanás István:Főszereplők.Tévékrónika
Uj TÜKÖR 1981/XVIII/24.sz.31.o.

MDK

Vidák Gyöngyi

Kiállitási kritika

Zalai hirlap 1968 juni.9.

Vidai Brenner

Sándor

festő

IX. Mester utca 57.

MKSz 1947

—

ttságának,

B u d a p e s t .

Vidal Brenner
Nándor
festő

Szabad Művészet

1957. 11. 578. p.

Vydai Brenner Nándor, testöm.

hatásos pózzal telitette képét.

Tárlatok. A Munkácsy céh kiállitása.
Képzömüvészet. 1932. 106-107.l.

MDK

Vydai Brenner Nándor, festö

Bálvány.

Az Ernst-Muz. kiállitásai.CXLVII. -Munkácsy- Cph.XXXXXX
VI. sors.egybekötött repr.kiáll. Bp.1934 május. Kat.15.

Vydai Brenner Nándor M.O.K.

festő

1930 sept. 1." c. képe a IV. képzőmű-
vészeti kiállításon.

Redő F. IV. magyar képzőművészeti kiállí
tás. Művtört. Ért. 1954. 1 sz. 165

MDK

Vydai Brenner Nándor, festö

1848 Olaj.

Bp.Műcs.-II.Magy.Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat. 9.1.

MDK

Vydai Brenner Nándor, festö

217. Mulatózók. Olf.
218. "Betyárok". "

Uj Szalon. Megnyitó Kiállitás. 1934. ápr. Bp. Kat.

MDK

Vydai Brenner Nándor, festő:

Szovjet bányászküldöttek látogatása egy magyar bányában.

„Magy. Szovj. Baráts.") - 1952 - Képzőm. kiadt, - kat. 5. l.

MDK

Vydai Brenner Nándor, festö

Vázlat. Tollrajz.

Bp.Mücs.-II.Magy. Képzöm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat.11.1

MDK

Vydai Brenner Nándor, festő.

Kézifejtés. ceruzarajz.
Germinal "

Mücs.-Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere.
1952 máj. 10 – jun. 4. Jegyz. 12. l.

Vydai Brenner Nándor, festő

Szabad Nép baráti kör. Of. -

Szovjet bányászküldöttség

látogatása egy magyar bányában. Of. -

Mücs. - Tavaszi tárl. a Mücs. ban. Hősök Tere.

1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 10. l.

MDK

Vydai Brenner Nándor, festő

Garabonciás diák, of.

Nemz. Szal. Műv. É. - Szinyei Társ. - I. tav. kiáll. - 1935.
V. 8-19. - Kat.

MDK

Vydal: Brenner Nándor, festö

Csobáncvár ostroma. Olaj

"

Mücsarnok. -Tavaszi Tárlat. 1957. Kat.13.1.

MDK

Vydai Brenner Nándor, festö

Munkamódszer átadás a réselögépen. Olaj

Frontfejtés. "

/Műcsarnok?/.-III.Képzőművkiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat.lc.1.

Vydai Brenner Nándor, festőm.

képeinek egy része a romantikus fantázia barokkos kifejezése, másrésze ellenkezőleg igen realisztikus témák darabos, erőteljes kifejezése. Egyéniségének kiérésével megtalálja majd az igazi utat, mely mindig csak a saját egyéniségen keresztül vezethet sikerhez.

Az Ernst Muzeum csoport-Képzőművészet. 1930. III.4. 69.] kiállitása.

MDK .

Vydai Brenner Nándor, festö

A Thurzó-Fugger -bányák bányászai kizsákmányolta-k lettek. Tempera. XXXX

Munkát! Kenyeret! /1930. szeptember 1./ Olf.

Munkanélküliség. Tempera.

Mücs.-IV.M.Képzn.Kiáll. 1954 jan.-febr. Kat.11.1.

MDK

Vidai Brenner Nándor, festőm.

Keresztut. Olf.

Nemz. Szal.- A Munkácsy Céh VIII. repr. kiáll. -
1935. márc.30.-ápr.14. Kat.

ea, Helicea, Bulimus
acostylus, Clausilia,
. Balea und Torna-
ella, Auriculacea,
rbis, Limnaeus, He-
a, Ampullaria, Palu-
oina, Truncatella, Pa-
ia, Melanopsis, Pa-
la, Natica, Amaura,
Dephinula, Scissurel-
ianella, Bankivia, La-
Solarium, Rissella, Li-
Navicella, Nerita, Jan-
a, Scalaria, Buccinum
assis, Cassidaria, Onis-
urnea, Harpa, Colum-
Murex, Ranella, Triton
oinella u. Fasciolaria,
us, Strombea, Conea,
ncellaria, Oliva, Ancil-
a, Marginella, Erato,
a, Sigareta, Haliotis,
eten, Avicula, Mallea-
ila, Lithophaga, Tri-
is, Chama, Anodonta,
a, Cardita, Crassatel-
onax, Tellinidae, Vene-
Solen, Pholadea. Bezug
oder aufgegebener Fort-
chtern in jeder Art.

des 16. Jahrh.

Dieses Werk, das gleichsam eine Geschichte unseres Volkes in treuen Nachbildungen vorhandener alter Originale ist, hat sich, wie die drei nöthig gewordenen Ausgaben beweisen, bereits einen grossen Freundeskreis erworben und sollte in keiner Bibliothek eines Künstlers, Geschichts- oder Alterthumsfreundes fehlen.

Zeitschrift für Kulturgeschichte.

Bilder und Züge aus dem Leben des deutschen Volkes.

Herausgegeben von Dr. Johannes Müller und Johannes Falke.

Jahrg. 1856—1859.

Preis pro Jahrg. gr. 8. geh. M. 16

Diese von Culturhistorikern und Freunden der Geschichte unseres deutschen Volkes immer noch vielfach begehrte Zeitschrift ist nur noch in wenigen completen Exemplaren vorhanden.

Ein Prachtwerk von Bedeutung ist:

Die Geschichte des Seefahrer Ritter Martin Behaim

mit Urkunden, seinem Bildnisse

der getreuen Nachbildung seines Globus etc.

Von **Dr. Ghillany.**

Mit einer grösseren Einleitung über die ältesten Karten des neuen Continents und den Namen Amerika

von ALEX. v. HUMBOLDT.

Royal 4. geb. 30 Mark.

Mit diesem Werke, das durch die Arbeit v. Humboldt's noch besonderen Werth erhält, ist alles über M. Behaim vorhandene historische Material erschöpft.

VIDAY BRENNER *Nándor*, festő, l.
Brenner N.

Viday Brenner Nándor festő

MDK

KMTára őszi tárl. 1930. nov. Műcs.

33 l.

· f.évi márczius hó 9-én 16147/1908.sz.
ıztárhoz intézett rendeletének mása:

pénztárt, hogy Lux Kálámánnak, a Müem-
ısodépitészének a folyó évi január hó
havonta utólagosan Háromszáz (300) ko-
és a Müemlékek Országos Bizottságá-
ott nyugtatványai ellenében fizessen
ısügyi miniszteri tárcza naplójában

il:

Vidai Brenner Nándor festőművész
~~Vidai Gyula festőművész~~ o—o
Végvári: A II.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Szabad Nép, 1951, november 4.9 l.

o—o Petőfi a nép élén

MDK

Vidai Brenner Nándor, festö

Sztahanovista kézifejtés. Olf.

Mücs.rnok.-I.M.Képzőm. Kiáll. 1950. Kat. 7.l.

MDK.

Viday Brenner Nándor festőművész

Római Magyar Festőművész Kiállitás

Magyar Honvéd. Dátum nélk, ujság.

MDK

Vidai Brenner Nándor, festő.

(nőtem tárgyu képén, a mundrás-
osztály tipusai nak hiányos tanul-
mányozása látható.)

Ernst Mur. – „A M.-Szovj. Baráts." – MSzT-pályázat kiáll.
SzN 1952 III-28 – Végvári L.
b. l.

MDK

Viday-Brenner Nándor

Ég a tárna, repr.

Fer.József koronázási jub.dij. Képzőművészet. 1928, II. évf. 12.sz. 171 l.

Fémyhép Pall:

Képzőművészek Szövetsége

Vidai-Brenner Nándor: 1848 /II. Magyar Képz. Kiállítás/

Jel: Vidai-Brenner

Olajfestmény

Fotó: Petrás S.

Neg. van

MDK

vidai Brenner Nándor

Kiállitás a Müteremben. Uj Magyarság 1938.szept.16.

Min. Th

Az. 1944. évi [illegible]

[illegible]

hei.

Vidai Brenner Nándor

Szabad Művészet

1957. 12. sz. 570 l.

áthozat	5.930.000.–
...ödési tisztelete"	300.000.–
kiadás	
...jjebb vásárlásokra . .	150.000.–
...tele és rekonstr. terveire	300.000.–
...gemlér felvételére	80.000.–
	22.000.–
Összesen	6.782.000.–

...álló műemlérek stb.

...állitására . . .	1.600.000.–
...lér helyreállitására . .	550.000.–
helyreállitására . .	600.000.–
" " "	70.000.–
...álló Calvária helyreáll.	300.000.–
...itására	250.000.–
helyreállitására	400.000.–

Vidai Brenner

Wándor

Szabad Művészet

1957. 442. 1

Határidő: 1933. január 1.

ıbéki templomrom helyreállitási költsé-
ént az a t. Országos Bizottság előtt is-
edélyeztem. Ez intézkedésemmel kapcso-
öttem, hogy amennyiben e célra, a kellő
tatnék, ezzel hosszu évekre biztosit-
ját s a kérdés, egyelőre, nyugvópontra

elérni
ogy ezt a célt magam is kivánatosnak
ágos Bizottságot, hogy ezt az ügyet
szélés tárgyává tenni s a végzendő mun-
szeg megállapitása tekintetében, Möller

Vidai Brenner
Nándor

Szabad Művészet

1950.10.416.

M. KIR. ERZSÉBET-TUDOMÁNYEGYETEMI
REKTOR

Pécs, 1936 augusztus 28.

KEDVES BARÁTOM!

Kitüntetésem alkalmából kifejezett megtisztelő jókívánságokért őszinte köszönetemet fejezem ki.

Szivélyesen köszönt

Vidai – Brenner Vándor

l.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 367. l.

Vidai-Brenner Nándor.

Vásárhelyen, a II. Magyar Képzőművészeti Kiállítás vázlatainak tárlatán „1848" c. képe terve szerepelt.
(említve.)

Viharsarok, Hódmezővásárhely, 1952. Nov. 13.

Vidai Bremner Nándor.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállításon
"Petőfi a nép élén" c. festménye
szerepelt. (említve.)

Szabad Nép, 1951. Nov. 4.

Vidai Brenner Nándor

MDK

Sardanapal halála

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Vydai-Brenner Nándor

Szerepelt az Ernst-muzeum kiállitásán.

E.K.930.II.8.

Vidai Brenner Vándor

Műne szerepel az Ernst-
múzeumban a Munkácsy-
Léh kiállításán.

N. Ü. 934. v. 13.

Vidai Brenner Nándor

MDK

Fekvő akt

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Vidai-Brenner Nándor.

A moszkvai magyar képzőművészeti kiállításon „sztahanovista kézifejtés" c. képe szerepelt. (említve.)

Szabad Nép, 1951. Máj. 9.

Vidai Brenner Nándor

A Magyar–Szovjet Baráti Ház, az MSZT pályázata kiállításán festménye szerepelt.

Szabad Nép, 1952. márc. 28.

MDK

Vday Brenner Nándor

résztvett a Fiuggi fürdőhelyen rendezett kiállitáson

Magyar festőművészek kiáll. Olaszországban. Pesti Hirlap 1939. aug. 23.

Vydai Brenner Nándor.

Az MSzT. képzőművészeti pályázat III. díját kapta „Szovjet bányászok látogatása egy magyar bányában" c. képéért. (emlétve.)

Népszava, 1952. márc. 15.

Vidai-Brenner Nándor.

A Magyar-Szovjet Barátság Képzőművészeti Kiállításon szerepelt az a műve, mely a Magyar-Szovjet Társaság festmény pályázatának III. díját kapta.

Uj Világ, 1952. Márc. 20.

Vidai-Brennor Nándor.

A moszkvai magyar képzőművészeti kiállításon „sztahanovista kézifejtés" c. műve szerepelt. (említve.)

Magyar Nemzet, 1951. Máj. 9.

Vidai Brenner Nándor,

Bukarestben, a Magyar Néphaztársaság képzőművészeti kiállításán „Sztahanovista bányászok" c. festménye szerepelt. (említve.)

Utunk Kolozsvár, 1952. Máj. 15.

MDA

Vydai Brenner Nándor

Krisztus a tengeren.

KMTára kiáll. 1941. dec. Mucs.

19.1.

MDK

vydai Brenner Nándor

Uszitó
Menekülés
Germinal

L.K: Két festőművész a Műteremben. Magyarság 1938. szept. 13. 11 l.

MDK

vydai Brenner Nándor
Fifi kutyám, vizf.

Ujság 1938. szept. 16. e.a: Brenner Nándor és Juharos István kiáll.

MDK

Vydai Brenner Nándor

Vázlat, tollr.

II. M. Képzőm. Kiáll. 1951. nov. 11 l.

Vydai Brenner Nándor
1848, olaj

II. Magy. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1951. nov.
9 l.

MDK

Vydai Brenner Nándor

Keleti kikötő

Ernst Múz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 13 l.

MDK

Vydai Breuner Nándor
Boszorkányok

Ernst Muz. 138. kiáll. Munkácsy Céh V. kiáll.
1933. márc. 11 1.

MDK

vydai Brenner Nándor

Menekülés, of.

Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4.sz.
63.l.

MDK .

Vydai Brenner Nándor

Pogány Ö.G.: A IV.M.Képzőm. kiállitásról.
SzM. 1954. 34.l.

MDK

Vydai Brenner Nándor

Szovjet bányászküldöttek látogatása
egy magyar bányában. Olaj.

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti
kiállitás katalogusa.1952. 5.1.

MDK

Vydai Brenner Nándor

Kuructábor 1953 rézkarc Művész tul.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiallitott művek jegyzéke. 16.1.

MDK

Vydai Brenner Nándor,

Európa elrablása.

Az Ernst-Muz. kiállitásai. CXLVII. -Munkácsy-Cs VI. sors. egybekötött repr. kiáll. Bp.1934 május. Kat. 9.

MDK

Vydai Brenner Nándor

Csobánc vár ostroma, of.

Magyar katona a szabadságért. Föv. Képt. 1951. szept.

4 l.

Vidai-Brenner Nándor

Szerepelt a Munkácsy-céh kiáll.-án.

N.U.935.III.31.

MDK

Vydai-Brenner Nándor

Békét akarunk, toll

Frontfejtés, "

Réselőgép, "

Békeplakát és 5 évesterv graf. kiáll. Ernst Muz. 1953. szept. 11 l.

MDK

Vydai Breuner Nándor

Boszorkányok

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.
1933. márc.

11 l.

MDK

Vydai - Brenner Nándor

„1848" c. festmény szerepel a II. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson.

Horváth Márton: Megjegyzések a képzőművészeti vitához. Bp. 1952. 19-20.

MDK

Vidai Brenner Nándor

Verbunkos rézkarc 30x40

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 38.1.

MDK

Vidai Brenner Nándor,

Sztahanovista kézifestés, of.

I. M. Képzőműv. Kiáll. Műcs. 1950. aug.

7 l.

MDK

Vydai Brenner Nándor

Keleti kikötő

Munkácsy céh 5.kiáll. Ernst Muz. 138.kiáll.

1933. márc. 13 l.

MDK

Vidai Brenner Nándor

Petőfi a nép élén, festm.

2. M.Képzőművv.Kiáll. Szab.Nép, 1951. nov.4. 9 l.

MDK

Vidai Brenner Nándor

a Céh müvésztagja, festő

Munkácsy Céh 8.repr.kiáll. N.Szal. 1935. márc. 4.1.

Vidai Brenner Nándor

Forradalmár temetése, rézk.

Szbdság. 1954. VII. 29. - 3. l. - Artur T.: A nyári tárlat.

MDK.

Vidai Brenner Nándor grafikus

"Verbunkosok" /rézkarc/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok,1935. 38.1.

MDK

Vidai Brenner Nándor

Saranapal halála, of.

Horthy jub.kiáll. Mücs. 1939. dec.

18. 1.

MDK

Vidai Brenner Nándor

Keresztut, of.

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

MDK

Vidaj Brenner Nándor.

Tripoliszi magyar festészeti kiállitás.

Magyarország, 1939. jun. 17. 7.l.

MDK

Viday Brenner Nándor.

tripoliszi magyar festészeti kiállitás.

Pesti Napló 1939. juni 17.

B

Vidai Brenner

„Látogatás a tépi munkahelyen" és „Munkásőrség az üzemben" c. képei a fegyveres testületek képzőművészeti pályázatának bemutatóján.

Hajdu Béla: A mai katona-élet képzőművészetünkben
Északmagyarország 1960. dec. 1. 5.1

Vidai Brenner

Bányának; Munkát, kenyeret
1950.

A. Tyihomirov: Iszkusztvo Vengrii IX-XX.
Moszkva 1961/57.l.

MDK

Vidai Brenner Nándor

Fekvő akt, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. lo. 1.

Müvészet. 1942. VII. 69 l.

Vidaly Brennes Nándor: Rózsirat

Müvészet. 1942. VII. x. 72 l.

Vidaj Brenner Nándor: Toborzó

1938. Művészet.
III. évf. 129. l. 21. sz.

Vydai Brenner Sándor: Ungvár.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Vydai Brenner

Nándor

festő 1903 szül.

l.

Ujmagyképz.

Fénytép Pallai

Képzőművészek Szövetsége

Vidai-Brenner Nándor: Munkát! Kenyeret!
/IV. Magy. Képz. Kiáll./

Jel: Vidai-Brenner

Olajfestmény

Fotó: Petrás S.

Neg. van

Negativ

Petrás: 6.

Kerényiné

Vidai Brenner Nándor: Békét akarunk.
tollrajz

Negativ

Petrás: 7. Kerényiné

Vidai Brenner Nándor: Frontfejtés
tollrajz

M.D.K.

Vidai Brenner Nándor

Dr. Völgyessy: "Üzenet az ideges embereknek" c. könyvéhez készitett illusztrációjának repr.-ját bemutatja a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1932. okt. 23-29. XXII. évf. 44. sz. 89. lap.

Fénykép

Palla

Képzőművészek Szövetsége

Vydai Brenner Nándor: Sztakanovista kézifejtés
/I. Magyar Képz. Kiáll./

Jel.: Vydai Brenner N.

Olajfestmény

Fotó: Petrás S.

Fényképész

Magyar Fotó: BT 21223/10 Hegedüsné

Vydai Brenner Sándor: Front fejlés

Cluj

1952.

Neg. van

VYDAI BRENNER NÁNDOR

Munkamódszerátadás a réselőgépen. Olaj 135x115.
Frontfejtés. Olaj 135x12o.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-
1953.márc.

szövarch 20.-200.lap

Vydai Brenner Nándor.

Az Ernst muzeom kiállitást rendezett müveiből 1930-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Vidaj Brenner Nándor

Tripoliszban a kindikátusok palotájának nagytermében rendezett magyar festészeti kiállítás rézkrevője.

Új Magyarság 1939. VI.

Vidaj Brenner Nándor

Szerepelt a Tinggiban megnyílt magyar kiállításon.

NM 1939. VIII. 20.

Vidáky Brenner Nándor
festő

Részt vesz Tripoliszban, a szindikátusok palotájának nagytermében rendezett magyar festészeti kiállításon.

N.U.1939.VI.17.

Vydai Brenner Nándor
festő

M.D.K.

„1848"-as című képe is történeti
„tárgyú mű.

Láncz Sándor: Megjegyzések felszabadulás utáni történe-
ti festészeteinkről

Művészet, 1963. december – 12 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Vidai-Brenner Nándor

Horonghy J. és Glatz Oszkár volt tanítványa. Született: 1928 (Philadelphia) 1951 (Moszkva) óta.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l 315 l.

Vidai – Brenner Sándor

Született Budapesten 1903 november 21-én. Festő. Tanulmányai: a budapesti Képzőművészeti Főiskolán és Párizsban a Julian Akadémián.

Fehéte Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l. 315 l.

Fénykép

Magyar Foto: GK 1026/32 Kegedüsné

Vydavi Brenner Sándor: 1848

Cluj

1957. X. 26.

Nég. van

Vydai-Brenner.

Horváth Márton „Megjegyzések a képzőmű-
szeti vitához" c. füzetében a II. Képzőmű-vészeti
Kiállítással kapcsolatban „1848" c. fest-
menyét elemzi. (Ch. említve.)

Magyar Nemzet, 1952. Máj. 25.

Fénykép

Magyar Foto: BT 21223/9 Hegedűsné

Vydai Brenner Nándor: Munkamódszerát-adás.

Olaj

1952.

Neg. van

Vidai Brenner László MDK

Sztahanovista kézifejtés, olf.

Mücsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

Viday-Brenner József MDK

festő

Ybl Ervin: Csoportkiállitás.
Budapesti Hirlap 1930. jan. 28.

Negativ

Petrás: 476

Kerényiné

Vidai Brenner: Szabad Nép olvasás.
festmény

Negativ

Petrás: 534 Kerényiné

Vydai Brenner: Szabad Nép baráti kör.
olf.

MDK

Vydai-Brenner

1848, kép

Asztalos S. Megjegyzések a képcsarnok vitához.
Magy.Nemz. 1952. máj. 25. 5 l.

M.D.K.

Vidats István

1853-ban Sársul Röck István
Vidátssal és megkerdek megkerdek
a Vidats ekék és gépek elő állítását

Dr. Belitzky János: A pest-budai magyarpolgár születése
Városi Szemle, 1947 - 465 lap

Alcsút, 1930 szeptember 10

doktor ur!

a válaszolva, van szerencsém
nő Cfensége magas meg
, hogy a fenséges asszony
n élégedve.
Kedjen kedves doktor ur
hem emliti az egész Külde
l et Virginie kivételével"
és a „Paul et Virginie"

Vidaveny Iván

épiteiszhallgató

karikatúrái repr.

Megfagyott Muzsikus

1909. 26, 27. l.

57 l.

Vidal da Cremona

Girolamo kapitány, építész

Gyulafehérvárt, akit tüzérsége megszervezésre fogadott fel a fejedelemnévi 300 taller fizetéssel, amihez egy falut is kapott s az másik hatszáz tallért jövedelmezett

Veress Endre: Báthory István Király-Bp. 1937. 20. l.

A növegben egy 7-ó sincs arról, hogy fenti építész volna, a névmutató azonban annak mondja.

Vidahovics Simon, (szabadkai) M.D.K.
építőmester

nyert megbírást a bács-almási k. járásbírósági épület felépítésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX évf.
nov. 2. sz. 6. old.

MDK

Vidákovics Ferenc VII. o.tan.

Önálló tervezések

Pécsi Képzőm. és Műhar. Társ. Pécs, 1934. máj. 4. l.

papir, könyv és irószerkereskedése
NAGYKÁTA

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Vidák Pál

Győr 1673

l.

Yankó Ötvös apródok

6. l.

Vidák Pál

XVII n

.l.

Jankó Ötvös-apródok

3.l.

Vidéky Brigitta MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Vidéki Brigitta

Kitüntető elismerésben részesült a fiatalok tavaszi szalonjának kiállításán.

Nu 1939. IV. 2.

Vidéky Brigitta

Szerepelt a Sinyei Társaság Tavaszi Szalonján.

Ezt 1939. IV. 2.

Vidéki Brigitta MDK

Nagybányai utca, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Vidéky Brigitta, ip.müv.

Koródy magyar gobelinjei egyikének kartonmeg - rajzolásánál közreműködött.

Az iparrajziskola karácsonyi kiállitása.
Magyar Iparmüvészet. 1933. 17-18.1.

VIDÉKY BRIGITTA

Csendélet. Olaj 70x85.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-1953.márc

MDK

Vidéky Brigitta

Dutka M.: Képzőművésznők kiállitása a Műcsarnokban.
Magyar Nemzet 1959. márc. 11. 7.l.

MDK

Vidéky Brigitta

Virágos csendélet, repr.

Képzőm. Főisk. kiáll. Műcsarnok 1937.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Vidéky Brigitta
festő

„Ringlispiel lovak"
(repro)

Fótey János: Két kiállítás
Művészet, 1969. október – 42 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Vidéky Brigitta
festő

Kiállítása a Fenyes Adolf
teremben volt látható. Témái:
enteriőrök, amelyeknek bensőséges csendjét szinte érezni lehet.

Fólny János: Két kiállítás
Művészet, 1969. október - 42 lap.

M.D.K.

Vidéky Brigitta

A Fényes Adolf teremben rendezett kiállitásáról ir Perneczky Géza: Kiállitások cimmel a Képzőművészet c. rovatban: "...festői világa sokban hasonlit Miháltzéhoz, legfeljebb a szinek kiválasztása éreztet drámaibb, erőteljesebb felfogást. A táji részletek, vagy az enteriőrök belső világa viszont elnagyoltabb.."

Élet és Irodalom, Bp. 1969. márc. 29.
XIII. évf. 13. sz. 9. lap

Fényképész

Magyar Foto: 3141/6-7

Hegedüsné

Vidéky Brigida: (Női art)

Kisplasztika

Szécsényi

1947. VII. 9.

Meg. van

MDK

Vidéky Brigitta

Kisplasztikái a Fókusz-Galériában rend.kiállitáson.Legjobb művei között egy-két aktszobra.

(szp.) : Kiállitások a Fókusz-Galériában.

Szabad Művészet, 1947. 8.sz. 156.lap

MDK

Vidéky Brigitta

Rónay K.: "Derü a müvészetben" kiáll. a Mücsarnokban.
Képes Krónika 1939. ápr. 16. 63-64.l.

árólag a tárgynak a muzeumba elhe-
ával egyidejüleg történik.
ozott

MDK

Vidéki Brigitta

Vásárban, of.

Vázlat, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1960. nov.

M.D.K.

Vidéky Brigitta

Grafikáival szerepelt a Római Magyar Akadémia kiállitásán, mint vendégmüvésznője az intézetnek. A kiállitást az olasz uralkodó nyitotta meg irja C.D. "Magyarok Rómában" c. beszámolójában.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1940. juni. 7-13.
III. évf. 23. sz. 20. lap

MDK

Vidéky Brigitta

Műveivel résztvett a kiállitáson.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 30.lap

MDK;

Vidéky Brigitta : "Falusi részlet" c. kép.
/:Ernst Muzeum kiállitás:/

Pesti Hirlap 1938. április 1o. 1o. 1.

MDK

Vidéky Brigitta 1911--

Anya gyermekével, terr.

Csikós, terr.

Ernst Muz. M.Plasztikai és Graf.kiáll. 1954. szept. 16 l.

Vidéky

rézm.

rézben sablonnal ní-
nezek dívaskéjek
a Pesti Dívaslap. 1944.
erf. fenstrl.

MDK

Vidéky

Lendvay Mártonné Hivatal Anikó mint Ida Vörösmarty "Marót bán" c. darabjában. Kiss B. rajza után metszette fenti

Höllr. Nemz. Szinh. kiáll. 51.l.

MDK

Vidéky

Lendvay, mint Robin de Bois és mint III.Richard.
Vidéky szinezett rézmetszete, Kiss rajza után.

Höllr Nemz.Szinh.kiáll. 47.1.

Vidéky M.D.K.

Füredy Mihály, mint Gobri Jóska, Szigligeti: Két Pisztoly
c. szinmüvében /metszet Kiss B.-vel /1844. repr.

Keresztury Dezső: A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.
181.1 . Bl.

Vidéki Brigitta

~~szobrász~~

gyűjt. kiáll.

1947

Fokusz Galéria

1947. július

Könyvtárambam

MDK

Vidéki Brigitta festő

Dalos uttörő lány

Nagy T: Az I.M.Képzőm.kiáll. ... Kis Ujság
1950. aug.25. 4.l.

MDK

Vidéki Brigitta festőművésznő
A bajai művésztelep lakója.

A Lámpa utcát kis kék házzal ábrázoló képe /Építésügyi minisztérium/ ??
Petőfi szigetet most örökiti meg.

B.L.: Nyár a bajai Művésztelepen.
Bácskiskunmegyei Népujság. /Kecskemét/.
1956. aug. 14.

MDK

Kitüntető elismerésben részesítette

Vidéki Brigitta festő

A Szinyei Merse Társaság díjkiosztása.
Magyar Nemzet 1939.ápr.2.

Vidéki Brigitta, festő MDk

Részt vesz az Ernst Múzeum kiállításán.

Péter Imre: Dolgozó emberek közöt 9.l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. dec. 22.

Vidéky Brigitta MDK

Lámpa-utca Baján, olf.

Alkony a vizparton, olf.

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Vidéky Gitta

Grafikus munkákkal szerepelt a Szőv.Községi Iparrajziskola kiállitásán.

P.H.933.XII.17.

Vidéky Brigitta

MDK

Jázmincsokor, olf.

Kerti virágok, olf.

Műcsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Vidéky Brigitta MDK

Jázmincsokor, 1954, olf.

Mücsarnok 1955. Képzőművészetünk tiz éve

Vidéki Brigitta

Lovak.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1964. 3. sz. 49. l.

Vidéky Brigitta

MDK

Nagybányai ház udvara

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Vidéky Brigitta

Szerepel a Szinyei Társaság
„Tavaszi Szalon"-ának kiállításán az
Ernst Múzeumban

Magyar Hírlap 1938 IV. 10

Vidéky Brigitta

MDK

Tanya, olf.

Műcsarnok 1942 [redacted]
A magyar művészetért c.kiáll.

Vidéky Brigitta MDK

Fekvő nő, vizf.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Vidéky Brigitta

Szüret, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 1961.

MDK

Vidéky Brigitta

Röplabdások, of.

Boldog gyermekévek ... kiáll. MűCs. 1961.

Vidéky Brigitta

Önarckép, olf.

Művészek 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Vidéky Brigitta MDK

Nagybányai utca, of.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944.jun. Műcs.

MDK

Vidéki Brigitta

Nagybányai utca. Olajf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. Jun. 1-18-ig. 20.1.

Vidéki Brigitta

Alkonyatban, vízf.

Művészeti Hotok Komárom

1941

Videki Brigitta

festō

l.

Bpvržpály

1941.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Vidéky Brigitta

Vkminkiáll. 1943

Veranda, vízf.

állami vásárlás, nem volt kiállítva:

Alkonyatban, vízf

Götz Lábonok IV. 235

Vidéky Brigitte

festő

koll. kiáll

Műbarat XXIII. kiáll

1942. ápr

kat. könyvtáramban

T. 6705.

va látjuk a bástyákkal és őrtor-

edencze ~~~ mögött, pálmakeretben
ve, hogy a hullámzó folyót át-
é törekszik, fölötte e mondatot
ADVERSO FLUMINE. Jelzése

19 cm.

Vidéky Brigitta

festő

1 –

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon
1941 –

EXPOSITIONS AMBULANTES
D' ARTISTES HONGROIS

ADOLF, KOSZTA JÓZSEF, KUNFFY LAJOS,
VÁN, VASZARY JÁNOS, VASS ELEMÉR.

r festőművészek elhatározták, hogy
művészeti kiállitásokat rendeznek
jlesztik és terjesztik a magyar mű-
nül értékes részét. Ezen cél további
en elhatároztuk egyenkint kifestett,
ámozott, s mappába foglalt művészi
:rebocsájtását. A 9 műlap famentes
ezeket magába foglaló sorszámozott
orgalomba nem kerülnek. Egy mappa
100 pengő.

y jelentőségü kulturális eseményt
tudomására adni szerencsénk van,

Videky Brigitta

Virágos csendélet c.
akvarellje rajz-
Képzőműv. Főisk. Esk.
1936/37

A Magyar Grafika melléklete

Vidéki Brigitta

festő

a Szinyei Merse Pál Tár-
saság tavaszi szalonjá-
ban kitüntető elismi-
résben részesült –

Nemzeti Ujság

1939. apr. 2.

Videky Brigitta

VII. évfs rendkí. hallg

Ferk. pzomfoisk vk

1936/37. 77 l.

Mater dolorosa öntött vézdombormű, mag. 5·8 cm. XVIII. század.

Vidéki Brigitta

VII. évs, a fonskola tanulmányi kiállításán Mohácsi kislányok 1. vizfestményére a Műbarátok egyik díjat kapta –

Képzőm. Fonsk. Évk

1936/37. 58. l.

Egy plain-air női fejére, olajf. is díjat kapott nott.

Ferkèpzomfoiskèvk

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállítam s
mely a mai veszedelmes külpolitika
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a
pártjából.

Az ország sorsáért való mélysé
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a

Én tehát felveszem a harcot
ki az országot a mai szörnyű helyzet

kibontom a legitimi

„Istenért,

Vidéky Brigitta.

Koll. kiáll.

erőd

Elek Artur:

Harom művész kiállítása a Műbarát-ban.

Ujság 1942. ápr. 17.

Vidéki Brigitta

festő

l.

Szépmüvészet

1942. 15. l.

MDK

Vidéky Brigitta

Wellisch J: Tájképek a VI. M.Képzm.Kiállításon.
Szabad Művészet. 1956. 4.sz. 189 l.

Vlueky Brigitta MDK

"Esztergomi utca" Repr.

Siremlék vázlat

Vlueky Brigitta. Müterem 1958 I. évi. I. sz. 42. o.

MDK

Vidéky Brigitta

Öregasszonyfej, olaj
Arckép, olaj
Tájkép, "

XII. Tavaszi Szal. M.Szal. 1937. máj. 14 l.

Vidéky Brigitta
Önarckép, vizf.

Alkotás Művészház XXXV. kiáll. 1947. jun.

Vidéky Brigitta
Nagybányai udvar, akv.

Nyári Tárlat. Ernst Muz. 1954.jul. 6 l.

Vidéki Brigitta
Tájkép, olaj

II. Magy. képzőmüv. kiáll. Mücs. 1951. nov.
9 l.

MDK

Vidéki Brigitta

A Szinyei-Merse Pál Társaság kitüntető elismerésben részesitette

Kitüntették...Nemzeti Ujság 1939. ápr. 2.

Vidéki Brigitta MDK

Művészeink vidéki gazdaságokban. Fenti művész is részt vesz.

Esti Hirlap 129 sz. 1959. junn. 4 . 2 old.

MDK

Vidéki Brigitta

Koll.kiáll. a Magyar Képzőm. Szabadszervezetében. 1950.ápr. Magyar Művészet 1950. 160.l.

MDK

Vidéky Brigitta

Veranda, vizf.

Állami vásárlások. Szépmüvészet, 1942. 148 l.

MDK

Vidéky Brigitta

Mérnök arcképe, olaj

Rézi néni, olaj

Arckép kiáll. Ernst Mus. 1952. aug. 7 l.

MDK

Vidéky Brigitta festő

/e.a./: A Szinyei Társaság Tavaszi Szalonja. Ujság. 1937. V. 16.

MDK

Vidéky Brigitta: szobrász

Szilágyi Jolán: Képzőművésznők csoportkiállítása.
Uj Világ. 1949. márc. 18.

MDK

Vidéky Brigitta

r.sz.is: A N.Szal. kiáll. Uj Magyarság, 1941. jul. 4. 6 l.

MDK

Vidéky Brigitta

Sétány, vizf.
Veranda, "
Festőnövendékek, vizf.
Fésülködő, vizf.
Könyvtárban, "

Műbarát XXIII. kiáll. 1942. ápr.

MDK

Vidéky Brigitta

Arckép vázlat, vizf.
Tanulmány, vizf.
Varró nő, "
Gellérthegyen, vizf.
Ablak előtt, "
Festőnövendékek, "
Csendélet, "

Műbarát XXIII. kiáll. 1942. ápr.

MDK

Vidéky Brigitta festőművész

Téli táj, vizf.
Fekvő nő kutyával, vizf.
Kilátás a Citadellából,"
Édesanyám kutyával, "
Erdőben, vizf.
Ablaknál ülő nő, vizf.

Műbarát XXIII. kiáll. 1942. ápr.

MK

Vidéky Brigitta
Önarckép

Képző és Iparm. Gimnázium jub.kiáll. 1954. dec.
Ernst Múz.

Vidéky Brigitta

Fiatalok a Nemz.Szalonban. Esti Ujság 1937. jun. 16.

MDK

Vidéky Brigitta

Játszó lovak, agyag, bronz
Szélben álló, " "
Parton álló, " "
Bárányt áldozó, " "
Fekvő állat, terr.

Fókusz Galéria X. kiáll. 1947. jul.

MDK

Vidéky Brigitta

Csendélet, vizf.
Leány virágcsokorral, vizf.
Alkonyati séta, vizf.
Zongora csendélet, "
Sárga asztalnál, "
Lovat vezető, agyag, bronz
Lovat vezető, " "

Fókusz Galéria X. kiáll. 1947. jul.

MDK

Vidéky Brigitta

Szüretelő, agyag, bronz
Bárányt áldozó," "
Álló figura, " "
Távolbanéző, " "
Homokkal játszó I. agyag, bronz
" " II. " "
Szomorkodó, " "

Fókusz Galéria X. kiáll. 1947. jul.

MDK

Vidéky Brigitta

s.l: Nagybányai levegő és gellérthegyi benyomások
....

Pesti Hirlap, 1942. ápr. 11.

MDK

Vidéky Brigitta

Tér és Forma, 1947. 164 l. Kiállitások naplója.

MDK

Vidéky Brigitta, festö.

Zivatar elött,	vizfestm.
Föiskolán,	vizfestm.
Krizanthén,	vizfestm.

Corvin Áruház IV. Képzőművészeti bemutatója. 1941.
Kat.

die alte Dame auf der Couch, wie ein sakrales Symbol des Abschieds, des Sich-Trennens vom Leben, doch auf diesem Bild ist ihr Antlitz nur mehr ein grau-gelber Fleck. Aber auch auf diesem Bild scheint es, als wäre die Anwesenheit eines Menschen nur der Vorwand, damit die Künstlerin die kalte Gleichgültigkeit der Gegenstände — und gerade der geliebten Gegenstände — ihre alles überwindende heidnische Lebenskraft und Lebensberufenheit darstellen wollte. Der Brennpunkt dieses verhalten gespannten Dramas der Bildinstrumentalität ist das triumphierende Auflo-

teilige Spiegel, — diese ganze eingeschränkte, intime Armut mit ihren verstaubten Requisiten — würde sogar einen Gerichtsvollzieher verbittern. Doch ist Brigitta Vidéky eine gute Künstlerin, die es versteht, die Dinge zur Sprache zu bewegen.

Und darum wäre es der Wahrheit entsprechender, wollten wir die Kunst von Brigitta Vidéky nicht zum Postimpressionismus zählen, sondern sie eine heutige Kunst nennen. Denn eine gute Kunst, die die Wahrheit ausdrückt, ist zeitlos und von allen Stilgruppen unabhängig.

Ferenc Szamosi

Budapesti Rundschau 1969 III. 28

Verurteilte auch zu Schadenersatz verpflichtet;

zu diesem Zweck bedienen wir uns der Beschlagnahme, der Gehaltssperre und anderer Mittel.

Es kommt noch immer häufig vor, daß Vorbestrafte mit Kassenführung oder der Lei-

xis

enstadt

keine Steigerung der Ingen-

Vidéky Brigitta

PIEGEL

DIE SEELE IN DEN DINGEN

Die Welt in Brigitta Vidékys Gemälden ist einfach.

Ein geräumiger Lehnstuhl. Darin sitzt, als zur Aussage nicht weiter fähige Zeugin aller Trauer, Freuden, Tragödien und Feste mehrerer Generationen, eine alte Dame. Ein Mensch, der sich bereits von der Umwelt abgeschlossen und in sich eingekapselt hat und der sich — wie Hilfe suchend — an die Ofenkacheln lehnt. Etwas weiter steht ein leerer Lehnstuhl — ob der Platz wohl jemals jemandem gehörte? In dem rechten Winkel ein Küchenhocker, von dem man nicht weiß, wie er hierher geraten ist? *(Meine Mutter im Atelier.)* Auf der Leinwand *Im Zimmer* sitzt dern des Goldocker der Couchdecke, das die Unverwüstlichkeit des Lebens feiert. Das Bild *Zimmerecke mit Rohrstuhl* hat einen Sessel zum Hauptdarsteller, der dadurch menschenähnlich wird, daß ein vergessenes Kleidungsstück auf ihm liegt. Der Sessel ist dennoch genau so verlassen und sich selbst überlassen wie die alte Dame.

Die Malerei von Brigitta Vidéky ist aller Selbstgefälligkeit bar — sie ist eine keusche Kunst. Will man wie üblich ihre Kunst irgendwo einreihen, so bietet sich bestenfalls der Postimpressionismus an. Ihre Welt — diese Fauteuils, Couchs, Deckchen, Vasen, kleine Nippes, der drei-

MDK

Vidéky Brigitta

Müterem-csendélet, of.

Virágcsendélet, "

Miskolci O.Képzőm.kiáll. Herman Ottó Muz. 1955.
19 l.

MDK

Vidéki Brigitta

Uttörő leány, of.

I. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 195o. aug.

7 l.

MDK

Vidéki Brigitta

Álló figura

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
16 l.

R. R. J. gyüjteményes kiállitás.
Ernst Muzeum 192o.

MDK

Vidéky Brigitta

R.Sz.I: Akvarellkiáll. a Főv. képtárban.
Uj Magyarság, 1941. aug. 3. 15 l.

MDK

Vidéky Brigitta

Mérnök arcképe, of.

Rézi néni, of.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug.

7 l.

MDK

VIDÉKY BRIGITTA

kitüntető elismerés

17. Tav.Szal. dijnyert. ~~kiáddx~~ névsora
N.Szal, 1942. jun.

HDK

Vidéki Brigitta (festő)

Szerepelt a Szegedi Szakszervezeti Szakkörben rendezett Szocialista Mezőgazdaságunk c. kiállításon.

(Takács): Egy méltatlanul mellőzött szegedi képzőművészeti kiállítás.
Tiszatáj, Szeged, 1960. február. 8.-l.

Vidéki Brigitta, MDk

A MEDOSz támogatásával vidéken tölt
néhány hetet tanulmányi célból.

-: Ötvenség képrőművész vidéki gazdaságokban
alkot

Népszabadság, 1959. jún. 4. 8-l [Vidéki]

MRK.

Vidéki Brigitta, szobrász.

Sport dombormű. Gipsz

Műcs.-Tav. tárl. a Műcs.-ban. Hősök tere.

1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 15. l.

MDK,

Vidéki Brigitta, festő.

Jegorov a T. Sz. Cs.-ben. Of.-

Mücs.- Tav. tárl. a Mücs.-ban. Hősök tere.
1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 10. l.

MDK

Vidéki Brigitta

Tabán

Orom utca

Szt.Gellérthegyi sétányok

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

13 l.

MDK

Vidéki Brigitta

Citadelláról

Duna a Gellérthegyről

Tabáni templomok

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

13 l.

MDK

Szin György festő, érem

Képzőmüv. fáisk. jelölései... Magyarság, 1937. ápr. 9. 1o 1.

MDK

Vidéky Brigitta VII.é.növ.

Mohácsi kislányok, vizf.érta Mübarátok 5o P dija

Képzőmüv. Főisk. jelölései . . . Magyarság, 1937. április 9. 1o 1.

Vidéky Brigitta
festő

1942-ben az Műbarát galériában rendezett tárlaton Czóbel Ferenccel és Iván Szilárddal vett részt.

Ujvári Szilár Béla: Iván Szilárd
Művészet, 1971.január - 11.lap

M.D.K.

Vidéky Brigitta
festő

Művei a kiállításon nincsenek.

Megnyílt a magyar képzőművészek II. országos kiállítása
Magyar Nemzet, 1959. marc. 8. 8l

MDK

Vidéky Brigitta, festő

365. Tanya. Olf.

365.

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért." Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat.15.1.

VIDI Vidéki Brigitta

MDK

[redacted]

alkotása szeretetteljes ábrázolás, csak nem eléggé konkrét.

- . -

Végvári Lajos: I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás. Festészet IV.
Magyar Nemzet. 1950. VIII. 26.

Vidéky Brigitta, festő Dok

A Műcsarnok Boldog gyermekévek c. tárlatának egyik kiállítója.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 9.

NÉPSZABADSÁG, bn. 1961. júl. 5.

MDK

Vidéky Brigitta, festö

Tájkép. Olf.

Bp.Műcs.-II.Magy.Képzőm.Kiáll. 1951.nov.4.-dec.2.
Kat. 9.1.

MDK

Vidéky Brigitta, festö

530. Fekvö nö. Vizf.

Bp.Rlics. -"A Magyar Művészetért, Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat.2o.l.

MDK.

Vidéky Brigitta festő

"Lámpa-utca Baján" /olaj/

"Alkony a vizparton" /olaj/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 23. 1.

VIDÉKY BRIGITTA festő
Budapest, 1911

Az Iparrajziskola elvégzése után került a Képzőművészeti Főiskolára 1932-ben, ahol öt éven át Glatz Oszkár növendéke volt. Mesterének vallja még Réti Istvánt és Csók Istvánt. A harmincas évek végén nagyobb nyugati tanulmányutat tett, egy évet Rómában töltött ösztöndíjasként. Önálló kollekcióval 1947-ben a Fókusz Galériában, 1952-ben, 57-ben és 1969-ben a Fényes Adolf Teremben, 1973-ban a szentendrei József Attila Művelődési Központban jelentkezett. - Festészetét halk, szemérmes, önmagába vonuló lira jellemzi; kedvelt témája az enteriőr, amelyeknek bensőséges csendjét, otthon-hangulatát puha, elmosódó formákkal, tompított, szordinóval zengő színekkel érzékelteti.

Művészéletrajzok 1975

Vidéky Brigitta

9, Műtermi vendég, 49×53

10, Csendélet macskával, 70×60

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969. márc.–ápr. Tanács Adolf Terem.

Vidéky Brigitta

11, Sünes szobasarok, 60x80
12, Karácsonyfa este, 60x34

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969. márc.-ápr. Tényes Adolf Terem.

Vidéky Brigitta

13) Narancssúnú csendélet, 50x70
14) Narancssúnú szobasarok, 50x60

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969 márc-ápr. Tényes Adolf Terem.

Vidéky Brigitta

15.) Csirkék, 50x60.
16.) Állványok a műteremben, 50x70

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969 márc.-ápr. Tényes Adolf Teren.

Vidéky Brigitta

17, Szobában, 50 x 70
18, Szobasarok virágok közt, 50x60

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969. márc – ápr. Fényes Adolf Terem.

Vidéky Brigitta

19, Piros bútorok, 60 x 80

20, Hársfacsokor, 50 x 70

Vidéky Brigitta festőművész kiállítás
1969. márc – ápr. Fényes Adolf / Terem

Vidéky Brigitta

21, Rokonszellemű tárgyak, 50×60

22, Műtermi csendélet, 60×80.

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása

1969. márc – ápr. Fényes Adolf Terem.

Vidéky Brigitta

23, Szépség, 48 x 32
24, Csendélet, 50 x 60

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969. marc-ápr. Fényes Adolf Terem.

Vidéky Brigitta

25, Hintaszékben, 40×50
26, Séta fehér asztallal, 50×60

Vidéky Brigitta festőművésznő kiállítása
1969. márc. – ápr. Fényes Adolf Terem

Vidéky Brigitta

1. Sludélet tükör előtt 70x50

2. Szobabelső állatokkal
50x70

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Mütermi rendég 49 x 53
2. Csendélet maszkával
70 x 60

Vidéky Brigitta festőművésznő kiállítása
Ferenczy A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Sünes szobasarok 60x80

2. Karácsonyfa este 60x34.

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása

Fényes Á. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Narancssárnű csendélet 80x70
2. — " — szobasarok 80x60

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Csirkék 50 x 60

2. Állványok a műtermben
50 x 70

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
Ferge A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Szobában 80x70

2. Szobasarok virágok közt
50x60

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Piros bútorok 60x80

2. Hársfacsokor 50x70

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása

Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Rokonszellemű tárgyak 50×60
2. Műtermi csendélet 60×80

Vidéky Brigitta festőművésznő kiállítása
Ferenczy A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Szépség 48×32
2. Szerelem 50×60

Vidéky Brigitta festőművésznő kiállítása
Fényes A. terem 1960.

Vidéky Brigitta

1. Hintaszékben 40×50

2. Székely fehér asztallal 50×60

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Anyám a műteremben 70x100

2. Műteremsarok olajkréta 21x22

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása

Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Napozó lány olej kréta 15 x 20
2. Balatoni táj — " — 19 x 26

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Szotasarok olajkréta 26x21
2. Öreg kakas Jani —"— 17x29

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Alvó mamám akvarell 20x14
2. Illusztráció — " — 16x16

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

Kálvária körút repr.

Vidéky Brigitta festőművésznő kiállítása
Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

Szürke kutya sűrűs
háttérrel repr.

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

Ringlispil repr.

Vidéky Brigitta festőművésznő kiállítása
Ferenczy A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

Karácsonyfa vége.

Vidéky Brigitta festőművésznő kiállítása
Ferenczy A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

Anyám a műteremben, 70 x 100
Műteremsarok, akvarell, 21 x 27

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969. márc – ápr. Fényes Adolf Terem

Vidéky Brigitta

Napozó lány, olvasó, 15×20 gr.
Balatoni táj. — " — 19×26

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969. márc — ápr. Tanács Adolf Terem

Vidéky Brigitta

Siobasarok, akréta, 26x21
Öreg kakas Jani, -"-, 17x29

Vidéky Brigitta festőminősi kiállítása
1969. márc – ápr. Tenyes Adolf Teren

Vidéky Brigitta

Alvó mamám, akvarell, 20x14
Illusztráció, akvarell, 16x16

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969. május – ápr. Tempus Adolf terem

Vidéky Brigitta

Szüret idején

olaj 60+80

Dolgozó emberek között kiáll.

Ernst muzeum 1968. jan.

Vidéky Brigitta

1. Sünrke kutya színes háttérrel 50x70

2. Szotabelső figurával 50x60

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása

Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Szobasarok nádszékkel 70x50
2. Kályka körül 40x50

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
Fényes A. terem 1969.

Vidéky Brigitta

1. Ringlispil 50 x 65

2. Karácsonyfa 70 x 50

Vidéky Brigitta festőművésznő kiállítása
Fényes A. terem 1969.

Vidéki Brigitta

Bemutatott műve:

„Az avas domb", olaj, 60×80

Zola Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968

81

Vidéky Brigitta

A Fényes Adolf Teremben volt kiállitása /1969. III. 14--IV. 6./. Képei állatokat, lószobrocskákat ábrázolnak kissé iskolásan.

Képzőmivészeti Almanach 2, Corvina 197o, 49.1.

Vidéky Brigitta

Képzőművészeti Kiállítása

ma nyílik a szentendrei

József Attila Művelődési Központban

Magyar Nemzet 1973 május 20

1 hold.

Vidéky Brigitta

Vállalata május 26-án
nyílt tenderén a József Attila
Művelődési Házban

Magyar Nemzet 1973 május 22
4. old

Videky Brigitta

a Fenyes Adolf teremben rendezett kiállításról. Képein közvetlen környezete, munkatermének és lakásának részletei jelennek meg. A jelentéktelennek tűnő motívumok a festő eredeti nyamám meleg együttérzést és rokonszenvet váltanak ki a szemlélőből a festő személye és művészete iránt.

Péter Imre: Kiállításról kiállításra

Népművelés 1969/5 41old.

Vidéky Brigitta

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő
1972

317. old.

Vidéki Brigitta

Bemutatott művei:

184. sz. „Aranyszín csendélet," akvarell, 30x31 cm.

185. sz. „Mama sárga asztalnál," akvarell, (reprodukció) 23 x 32 cm.

F. Ludányi Gabriella: III. országos akvarell biennálé, Eger, 1972.

Vidéki Brigitta

A Fiatal Művészek Klubjában Barabás Márton festőművész kiállitása december 16-tól,
a Helikon Galériában Vidéki Brigitta festőművész kiállitása december 15-től,
a Nemzeti Galériában Segesdi György szobrász kiállitása december 2o-tól,
a Műcsarnokban Blaskó János festőművész kiállitása december 22.-től,
Ugyancsak a Műcsarnokban Tamássi Zoltán grafikus kiállitása december 22.-től,
a Fényes Adolf Teremben Léderer Tamás szobrász kiállitása december 22.-től tart nyitva.
a Szoboszlói Galériában Nádler István festőművész kiállitása december 31.-ig,
a Hazafias Népfront Klubjában Beck Judit festőművész kiállitása december 29.-ig tekinthető meg. Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 17. XXI. évf. 51. sz. 8. lap.

Videky Brigitta

Videky Brigitta festőművész
kiállítása a Kelehon Galéria-
ban december 15-én nyílt
meg..

—: Kiállítási naptár.
Műzeszet, 1977. december - 48. lap.

Vidéky Brigitta, festő

□ VIDÉKY BRIGITTA, festőművész kiállítását, László Gyula, egyetemi tanár nyitja meg december 15-én, csütörtökön délután 5 órakor, az Eötvös Loránd utcai Helikon Galériában.

2.

—: □ Vidéky Brigitta.

Esti Hírlap, Bp. 1977. dec. 12.

ifj Vidéky

"Egy szép müvésztehetség kiképzésére"adott alkalmat Vahot Imre, a lap szerkesztője, "aki minden hazai metszővel kiállja a versenyt." Divatképeket fog készíteni, -irja "A Pesti Divatlap jövő uj évi folyama iránt" cimmel a lap.

Pesti Divatlap, Bp. 1847. nov. 25. 48. sz. 1505-1508. lap

Vidéky

Szines metszetét bemutatja a lap mellékletében, két nőalakot divatöltözetben ábrázolva interieur háttérrel.
Repr.

Divatcsarnok, Bp. 1855. márc. 2o.
16. sz. 316. lap.

Vidék.y , rézmetsző D Oh

„A múlt század negyvenes éveiben Tyroler, Vidéky és Parlaszka vésője alól került ki a legtöbb színezett acélmetszetű divatkép."

Kéki Béla: A rézmetszet mint könyvillusztráció
B-17.l

A Könyv

[Könyvbarát], Bp. 1955. január V/1.

MDK

Vidéky

Kossuth emlékkiáll. Nemz.Mus. kiáll.II. Bp. 1924.

24 l.

MDK

B.A: Erdélyi képzőművészek a Műbarátban.
Magyar Nemzet, 1941. ápr. 27. 17 l.

MDK

Vidéki

Védegyleti ruha 1844-ből, metsz. repr.

Bubolyi Magyar szalon-viselet. VU 1914.7.sz. 13o l.
131 l.

10027

nedaillonban. Göndör haja, nyaka és
ékesitve. Körirata:

MPERATRIX REGINA HUNGAR et BOHEM
TYROLY etc.

.

5 cm.

-900.
-5.

Vídeky

Láb II. 9
III. 114
IV. 107

BUDAPEST
951 SEP. 17 15
Bd 62 Bd

Vidéky

l.

LykaMagyműI300-50

368,496,525,l

Vidéki József rézmetsző müvész

A lap Bel és Külföldi Hirek c. rovata kéri a müvészet pártolóit, hogy akik bármilyen metszetet akarnak készittetni, küldjék be és a lap továbbitja a müvészhez.

DÉLIBÁB, Bp. 1857. szept. 27.
39. sz. 472. lap.

Vidéky Brigitta

Szüret idején olaj
60x80

Dolgozó emberek között
képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Vidéky Brigitta

1, Szürke kutya sines háttérrel 50×70

2, Szobabelső figurával, 50×60

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969. márc. – ápr. Fényes Adolf Terem.

Vidéky Brigitta

3., Szobasarok nárszekkel, 70x50
4., Kályha körül, 40x50

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969. márc. – ápr. Fényes Adolf Terem.

Vidéky Brigitta

5.) Ringlispil, 50 x 65
6.) Karácsonyfa, 70 x 50

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969. május – ápr. Tanya Adolf Terem.

Vidéky Brigitta

7., Csendélet tukár előtt, 70×50
8., Szobabelső állatokkal, 50×70

Vidéky Brigitta festőművész kiállítása
1969. márc. – ápr. Fényes Adolf Terem

909. № 83.

4327.

Németalföldi festő.

A XVI. század első feléből (152

Mária a gyermekkel.

~~Madonna a gyermek Jézussa~~

Vinstár

Derékig látható és ~~Madonna~~ kit bal kezével átkarolt, ~~naron~~ alm baljával nyúl, mi alatt jobb~~jával~~ kezé ujját fogja. ⊥ kibomlott szőke körülvett fejét abroncs szoritja rubinnal, szük ujjú kék ruhát és kinek haja rövid és a ki alá feh szőnyeggel bevont párkányon ~~és b~~

Festmény, Toltárszerű arany

Üveg alatt és

Ja, méretei 33.8:24.0 cm. –

909. ⊥ – ⊥ Becsértéke 6000 K.

~~Jegyzet. A leltár szerint:~~

~~Niederländischer Meister~~

~~kinde. Öhlgemälde in vergoldeten~~

~~24 cm. breit, 55.6 cm. hoch.~~

⊥ Felrése 65. –

⊥ és a régiben pag. 88.

19 (671)

Vidéky
vérin 1854

l.

Kremszeplét
172. l.

HELYSÉG

Budapest.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Szobrász.

ALCSOPORT

KOR

1904.

SZÁRMAZÁSI HELY

ŐRZÉSI HELYISÉG

Gellérthegy.

TULAJDONOS

MÉRET

MESTER

szobrász: Dam
építész: Francse

SZEMÉLYI VONATKOZÁ

Szt. Gellért

TÁRGY

Szt. Gellért.

EGYÉB ADAT

MILYEN KÉP VAN RÓLA?

Vidéky

rézm.

Jelenet Nagy Ignác
Tisztujitás c. vig-
játékából der Ungar
melléklete
Rajzolta Fuchsthaller,
metszette fenti.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődés-
tört. V. K. Bp. c. n.

49. 664. l.

MDK

Vidéki metsző

(Felsorolás; adalék a pest-budai művészeti élethez 1848 elején.)

Dr. Wildner Ödön: Pavasz elvei a pesti és budai városházán.

Városi Szemle, Bp. 1928. 402.l.

Vidéki Képzőművészek

Szövetsége

1928. évi kiállítása
a Nemzeti
Szalonban.

Lásd a Katalogust!

Videk Ignác

Könyvkötő legény

Pest 1867

För. Könyvt. Erk

X. 1940. 148. l.

Gasparetz Géza Elemér

A mikrochemia a festészet történet szolgálatában.

Budapest, 1911. Légrády testvérek.

8-r, 70 l, 4 képes táblával, fűzve.

I. 5. p. h.

2.—

Vidéky Brigitta

nobrian

Szabad Művészet

1952. 6-n. 295, 296 l.

Vidéky Brigitta
Hobraj

1947. jul. koll. kiall.
a Fokus Galleriában

Jövendő
1947. jul. 17.
(Sz. K. – Háron
kiállítás, képpel)

MDK

Vidékiy Brigitta szobrász

Szabad Művészet, 1947. 6-7.sz. 127.l.

Vidéky Brigitta

festő

l. Tavaszi Salon

XIII.

XIV.

MKSM 1974

Vidéky Brigitta
Festő
XI. Bére n. 6

MKSz 1947

(Iván Szilárdné) Vidéry Brigitta

1911 okt 12 Bp
Ugarrajzisk. 1930
Képzh Forsk 1937

Festő és szobrász
Vesztő Gyula
eslata O

Pécs, Moraes, Sopron, Miskolc, Nbánya
mův. Telefeken

1940 szűjt. Műbarát
1944 " Fokus Galéria
1952 " Fényes A-terem
Tan. út Bles, Franciaorsz, Belgium
Svájc

MDK

Vidéky Brigitta, festöm.

Gyümölcsfa. Aquarell.

Várakozó szekér. "

Magy.Képzöm.-nök Egyes. XXVIII.kiáll.-a a Magy. Divatcsarnokban. 1946 márc.30.-ápr 16. Kat.

MDK

Vidéky Brigitta, festőn.

· Önarckép. Aquarell.
Virágcsendélet. "

Magy. Képzőm.-nők Egyes. XXVIII. kiáll.-a a Magy. Divatcsarnokban. 1946 márc. 30.-tól ápr. 16.-ig. Kat.

MDK

Vidéky Brigitta
festő

rójsledézor a kiállitáson (dinamikus kompozitió)

(havas) „Boldog gyermekévek. Kiállitás a Műcsarnokban.

Nepszava, 89 évf 154 sz. 1961, jul 1 én 8 l.

MDK

Vidéky Brigitta, festö

Jázmincsokor. Olf.
Kerti virágok. "

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 17.l.

MDK

Vidéky Brigitta , festö

DISZ-munkásos átortábora. Olf.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 1o.l.

MDK

Vidéky Brigitta, festö

Uttörö leány. Olf.

Bücsarnok. -I.M.Képzöm.Kiáll. 1950. Kat. 7.1.

MDK

Vidéky Brigitta, festö

Csendélet. Olajf.

/Műcsarnok?/.- III.Képzőmüv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc
Kat.lo.l.

MDK

Vidéky Brigitta, festö

Cigányleány. Vizf.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 21. l.

MDK

Vidéky Brigitta, festö

Veranda . Vizf.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Sza bad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat.2e.1.

MDK

Vidéky Brigitta.festö

Majorban · Olajf.

Mücsarnok.IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj.16-30. Kat. 14.1.

MDK

Vidéky Brigitta, festö

23. Törülgetö. Aquarell.

A Budai Képzőművészek Karácsonyi Kiállitása. 1947.
Kat.

MDK

Vidéky Brigitta, festö

A Lámpa utca végén Oliva Gyula háza. Olaj.
A Lámpa utca reggel. "

Műcsarnok. -Ta vaszi Tárlat.1957. Kat. 13.1.

Vidéky Brigitta

~~[illegible]~~ glatt tanítványa.

Szerepela Kéjzőmű. Főiskola

kiállítására Műcsarnokban

Lyság 1937 III. 20.

M.D.K.

Vidéky Brigitta

Terakottái közül "Fekvő állat" c. szobrát kiemeli Berend Ilona: Három müvész kiállitása c. beszámolójában a Fókusz Galériában rendezett kiállitásról.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1947. juli 15-21. III. évf.
29. sz.

Vidéky Brigitta

Baranovsky F. László tanítványa
kezdet a Kép. mův. Főiskola
kiállításán a Műcsarnokban

Nemzeti Lyság 1937 III. 20.

Vidéky Brigitta NDK

Kolokvium előtt, olf.

Piac Baján, olf.

Részvétel 1959 Képzőművészek nemzetközi táborában.

Vidéky Brigitta MDK

Röplabdások, olf.

Műcsarnok 1961 Boldog gyermekévek kiáll.

Vidéky Brigitta

Víz festményekkel szerepel a Képzőmüv. Főiskola kiállításán a Műcsarnokban

Pesti Napló 1937 III. 20.

MDK

Vidéki Brigitta

Képvásárlási hir

Magyar "emzet 1968 máj.15.

MDK

Vidéky Brigitta

Szüret idején, o.

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

Vidéky Brigitta.

kiállított festményei:

A Lámpa utca végén Oliva Gyula háza, olaj, 60×80 cm.

A Lámpa utca reggel, olaj, 60×80 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

13. l.

Vidéky Brigitta VII. éves

Mohácsi Leslányok c. vízfestmény

a Műbarátok 5 pengős díját

kapta a Képzőmův. Főiskola

Kiállításán (emlitve)

Magyarság 1937 IV-9

MDK

Vidéky Brigitta

Ácsok, o.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.

1964. máj.

Vidéky Brigitta MDK

Reggeliző asztal, olf.

Friss gyümölcsök, olf.

Meggyvirág, olf.

Mücsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők kiáll.

Vidéky Brigitta

A Lámpa utca végén, olf. Oliva Gyula háza, olf.

A Lámpa utca reggel, olf.

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

M. D. Y

VIDEKY Brigitta festő

A Balaton a festészetben c. kiállításon szerepel

Napló

Magyar Nemzet 1962. február 9. 4.l.

MDK

Vidéky Brigitta festőm.

Béti István: A Tav. Szalon Ernstnél. Az Est, 1939. ápr. 2. 12. l.

Vidéky Brigitta

Kolokvium előtt, olaj, 75×80
Piac Baján, olaj, 50×70

Képzőművészeti Nevelési
Kiállítás, 1960. Bp.

MDK

Vidéki Brigitta

akvarell:

Interieur

Interieur figurával

1. Orsz. akvarell kiáll. Eger, 1968.

Gárdonyi G. Szinház

MDK

Vidéki Brigitta

A Avas domb, o.

11. M. Képzőm. kiáll. MNos. 1968.

MDK

Vidéky Borgitta, festő

Tárlata a Fényes Adolf
Teremben nézhető meg.

—: A hét végi kulturális programról 11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969. márc. 15.

MDK

Videky Brigitta, festő

Kiállítása nyílik meg
a Fényes Adolf Teremben.

– : Hallottuk

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. márc. 12.

Vidéri Brijitta

A lámpa utca vegén, olj, 60×80
Oliva Gyula háza

A lámpa utca reggel, olj, 60×80

Budapest Műnarnok Kiállítása
1957. Kat. hat. Kisdéginé Kisimi
Irén.

13

Vidéky Brigitta Gestő

Riállítása a Fényes Adolf

Szemben.

Magyar Nemzet
1969 márc. 25.

Vidéky Brigitta

festő

1970-ben miállítása lesz Tokaj-

ban.

Pezsgőmű-i élet...

Északmagyarország 1970 I. 8. 4.

(î)

Achiqar-rege -+ Achikar.

Nicléki Brigitta

Szüret idején c. képe

részt vett az állami vásárlási kiállításon

Ogalmacher Annamária válogatott az állami vásárló bizottság a szürimentesfestészeti kiállításon
Magyar Nemzet 1968. máj. 15.4. o.

Vidéky Brigitta Festő

Kiáhítása lesz Tokajban ezév

II. felében

(benedek): Pezsgő művészeti élet
Tokajban

Észaj magyarország 1970 I. 8

Vidéky Brigitta

festménnyel szerepel az állatbarát művészek ma nyíló kiállításán. (Harafias Népfront Belgrád rakparti klubhelyiséje. 50 művész 90 alkotása látható. Az anyagot december 15-én kisorsolják.

Ma nyílik az állatbarát művészek kiállítása (A. SZ. L)

Magyar Hírlap, 1968 december 1. 8. l.

Videky Brigitta

festményekkel szerepel az alábbi tárlaton

Q. Sz. L.: Ha nyílik az alkotóbarát művészek kiállítása

Magyar Hírlap, 1968 XII. 1

Videky Brigitta festő

Kiállítások nyílt a Fényes Adolf

teremben

Perneczky Géza: Kiállítások

Élet és Irodalom 1969 III. 29

VIDÉKI Brigitta / Budapest

Balatoni részlet olaj 34 x 46

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.

Kat. bev. Cseh Miklós

Székesfehérvár, István király Múzeum

körlevelei D sor 14.1

F. sz. 13524

Pénzbeszedőnk a mai napon t. Címet otthon nem találta, 31 *aranypengő* 84 *fillért kitevő számlánkat bemutatni nem tudta, miért is folyó hó* 16 *n.* 9 *óra táján ismét megjelenik. Kérjük, hogy akkor követelésünket okvetlenül kiegyenlíteni szíveskedjék.*

*Budapest, 193*3 *évi* I 14 *hó n.*

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS GÁZMŰVEI

Budapest székesfőváros házinyomdája 1932 — 988 — GM. E. Törzsszám 209.

Vidéky Brigitta

1.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 366. l.

jellege miatt, kimondottan
osztály alakítása nem kívánatos, a
elvetette azt az eszmét, igyekezzenek
vár genus locijának megfelelően a
nezőgazdaság-történeti eszközök rend-
gyüjtését felkarolni, még pedig a
lasági akadémia illetékes tanárainak
óságának közreműködésével. Ilyképen
miai ifjúság díjmentes munkájára is
nak és így az állami java-
abb megterhelése.
zmét nagy örömmel fogadták és jú-
égére az orsz. felügyelő újabb láto-
érték, hogy a megbeszélendő mun-

A könyvtár forgalma, tekintettel az intézet körülményeire, minimális volt, ámde az egyes szakkönyvtárak, az illető szaktanárok felügyelete alatt élénk keresletnek örvendettek.

Amennyiben a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétetik a könyvtár, a vezetőség a Főfelügyelőség folyóiratajánlásait fogja igénybe venni; az ajánlott «Iparművészet» czimű művet máris megrendelték, melyen kívül a Művészet, akadémiai kiadványok, tagsági illetmények, egyházi lapok, Budapesti Szemle, Term. Tud. Közlemények járnak a kollégiumi évi költségvetés 800 koronás könyvtári előirányzatának megfelelően.

Vidéky Brigitta

VI. c

művészeti nak

Ferk'pzomfoiskèvk

1935-36. 74. l.

A m. kir. vallás- és közo
és ügyszám alatt a keb. s
rendeletének másolata:

asitom a
. . . . . S c h u l e k
részére /:lakik: I. Horthy
. . . . . Visegrádra
utazása alkalmával felmeri
kiállitott és számvevősége
alapján /:. . 34.50 . . . :/ . . P
. 50 . . fillért a 127.689.
utaljon ki.- Budapest, 19
A miniszter rendeletéből:

oktatásügyi Miniszterium.

Vidéky Brigitta MDK

Pirosruhás nő

Öregasszonyfej

Fiatal leányfej

Tájkép

Műcsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Vídeky Brigitta

Piroruhán nő

Öregasszonyfej

Piaci leányfej

Tájkép

Vidéky Brigitta MDK

Virágos csendélet, repr.

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Vidéky Brigitta.

A Tavasi Tárlaton domborművével szerepelt.

Kis Ujság, Budapest, 1952. Jún. 1.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Vidéky Brigitta

Kiáltit

Film szinkász irodalom 1942. IV. 17.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság K
című levéltári publikáció jelent meg,
Művészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőművészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk

"Művészettörténeti Tanulmány
című kötete, mely a Dokumentációs K

Továbbá kapható

"Művészettörténeti Tanulmány
című kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhat

Vidéky Brigitta

Kiállít

Mi M. 1942. IV. 11.

MDK

Vidéky Brigitta

Kollokvium előtt, of.

Piac Baján, of.

Képzőművészek Nemzetk. Kiáll. 1960. Műcs.

rgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

9. 650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs

Központ

Vidéky Brigitta

Kiállít

PH. 1942. IV. 11.

gy ut 41.), készpénzfizetés ellenében.

650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

cta Cassae Parochorum" egri anyaga,

ök utáni állapotát rögziti.

ivészettörténeti Dokumentációs

Központ

Vidéky Brigitta

Kiáltása

1942. IV. 12–22-ig

a „Műbarát" megkívója

MDK

Vidéky Brigitta

Virágos csendélet c. műve. Repr.

Ferképzőmfőiskévk. 1936/37.

MDK

Vidéky Brigitta

Müterem csendélet, of.

Virágcsendélet, of.

Miskolci kiáll.I. Herman O.Muz. 1955.
19. 1.

MDK

Vidéky Brigitta

Lámpa-utca Baján. Olajf. 50x70
Alkony a vizparton. " 50x70

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 23.1.

MDK

Vidéky Brigitta

Jázmincsokor 1954 olaj DISZ Orsz.Közp.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállított művek jegyzéke. 10.1.

MDK

Vidéky Brigitta

d.m: Fiatalok tav.szalonja. Magyarország, 1939. ápr. 1. 8.1.

MDK

Vidéky Brigitta

Önarckép, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 9.1.

MDK

Vidéky Brigitta festőművész

Akvarelljei, a Múbarát helyiségeiben rend. kiállitason.

T.D.: Harom kollektiv kiallitas.

Esti Ujsag, 1942.apr.14. 4.l.

Vidéki Brigitta MDK

Sport dombormü, gipsz

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Vidéki Brigitta MDK

Jegorov a ZSZCS-ben, olf.

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Vidéky Brigitta MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Vidéky Brigitta MDK

Uttörő leány, olf.

Műcsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Vidéky Brigitta

Cigányleány, vizf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Vidéky Brigitta

MDK

Majorban, olf.

Micsamok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Vidéky Brigitta

Virágos csendélet, repr.

Képzőm. főisk. kiáll. Műcsarnok 1937.

xis
enstadt

keine Steigerung der Jugendkriminalität verursacht?

„Gestatten Sie, daß ich wieder Zahlen anführe: Sie sprechen für sich. 1967 wurden 1600, 1968 nurmehr 1155 Jugendliche rechtskräftig verurteilt. Innerhalb dieser Zahl standen wegen Rowdytums 147 bzw. 107, wegen schwerer Körperverletzung 43 bzw. 19 Jugendliche vor Gericht.

Im Jahresdurchschnitt gibt es 4—6 von Jugendlichen verübte Verbrechen gegen das Leben; 1968 gab es keinen einzigen derartigen Fall.

Das ungarische Strafgesetzbuch räumt uns die Möglichkeit ein, Jugendliche zu verwarnen, in Erziehungsanstalten zu schicken oder das Urteil mit Bewährung zu verhängen; eben weil die Jugendlichen noch keine endgültigen Verbrecher sind und man ihren Charakter noch formen kann, messen wir diesen Möglichkeiten große Bedeutung zu. Strafen im eigentlichen Sinn verhängen wir nur dann, wenn sich die erzieherischen Maßnahmen als unzulänglich erwiesen haben."

Ein anderes Thema, das die Öffentlichkeit beschäftigt: die vielen Verbrechen gegen das gesellschaftliche Eigentum ...

„In diesen Fällen gehen wir bei der Strafzumessung von der Größe des verursachten Schadens aus. Gegen dreiste Täter muß sich die Gesellschaft wehren. Allerdings erwägen wir nicht nur das [illegible] Gewicht der Hand-

Verurteilte auch zu Schadenersatz verpflichtet;

zu diesem Zweck bedienen wir uns der Beschlagnahme, der Gehaltssperre und anderer Mittel.

Es kommt noch immer häufig vor, daß Vorbestrafte mit Kassenführung oder der Leitung von Geschäften betraut werden. Deshalb verhängen wir als Nebenstrafe immer häufiger das Verbot, gewisse Berufe auszuüben. Das gilt vornehmlich für Täter, die ihren Beruf mißbrauchend, vorsätzlich Verbrechen begangen haben."

Wie sehen Sie global die Gerichtspraxis der Zweimillionenstadt?

„Ich meine, daß

die öffentliche Sicherheit in Budapest im allgemeinen stabil und befriedigend ist

und daß Arbeit und Leben der Bevölkerung nicht von einer organisierten Verbrecherunterwelt bedroht sind. Darum wollen wir auch durch unsere Arbeit weiterhin bemüht sein."

A. V.

NEUE SATELLITENSTADT

Die Zweimillionenstadt Budapest wird demnächst um einen neuen Stadtteil vergrößert: dieser Tage wurden die Grundsteine des neuen Stadtviertels „Ujpalota" niedergelegt, welches am Rande des heutigen Groß-Budapest, einstweilen inmitten von unbewohnten Feldern und Weingärten erbaut wird. Plänen zufolge wird das neue Stadtviertel mehr als 40 000 Menschen beherbergen. Dank seiner Anordnung, Einteilung

Vidéky Brigitta

PIEGEL

DIE SEELE IN DEN DINGEN

Die Welt in Brigitta Vidékys Gemälden ist einfach.

Ein geräumiger Lehnstuhl. Darin sitzt, als zur Aussage nicht weiter fähige Zeugin aller Trauer, Freuden, Tragödien und Feste mehrerer Generationen, eine alte Dame. Ein Mensch, der sich bereits von der Umwelt abgeschlossen und in sich eingekapselt hat und der sich — wie Hilfe suchend — an die Ofenkacheln lehnt. Etwas weiter steht ein leerer Lehnstuhl — ob der Platz wohl jemals jemandem gehörte? In dem rechten Winkel ein Küchenhocker, von dem man nicht weiß, wie er hierher geraten ist? *(Meine Mutter im Atelier.)* Auf der Leinwand *Im Zimmer* sitzt die alte Dame auf der Couch, wie ein sakrales Symbol des Abschieds, des Sich-Trennens vom Leben, doch auf diesem Bild ist ihr Antlitz nur mehr ein grau-gelber Fleck. Aber auch auf diesem Bild scheint es, als wäre die Anwesenheit eines Menschen nur der Vorwand, damit die Künstlerin die kalte Gleichgültigkeit der Gegenstände — und gerade der geliebten Gegenstände — ihre alles überwindende heidnische Lebenskraft und Lebensberufenheit darstellen wollte. Der Brennpunkt dieses verhalten gespannten Dramas der Bildinstrumentalität ist das triumphierende Auflodern des Goldocker der Couchdecke, das die Unverwüstlichkeit des Lebens feiert. Das Bild *Zimmerecke mit Rohrstuhl* hat einen Sessel zum Hauptdarsteller, der dadurch menschenähnlich wird, daß ein vergessenes Kleidungsstück auf ihm liegt. Der Sessel ist dennoch genau so verlassen und sich selbst überlassen wie die alte Dame.

Die Malerei von Brigitta Vidéky ist aller Selbstgefälligkeit bar — sie ist eine keusche Kunst. Will man wie üblich ihre Kunst irgendwo einreihen, so bietet sich bestenfalls der Postimpressionismus an. Ihre Welt — diese Fauteuils, Couchs, Deckchen, Vasen, kleine Nippes, der dreiteilige Spiegel, — diese ganze eingeschränkte, intime Armut mit ihren verstaubten Requisiten — würde sogar einen Gerichtsvollzieher verbittern. Doch ist Brigitta Vidéky eine gute Künstlerin, die es versteht, die Dinge zur Sprache zu bewegen.

Und darum wäre es der Wahrheit entsprechender, wollten wir die Kunst von Brigitta Vidéky nicht zum Postimpressionismus zählen, sondern sie eine heutige Kunst nennen. Denn eine gute Kunst, die die Wahrheit ausdrückt, ist zeitlos und von allen Stilgruppen unabhängig.

Ferenc Szamosi

Budapesti Rundschau 1969 III. 28